KAMIITHARI ÑAANTSI

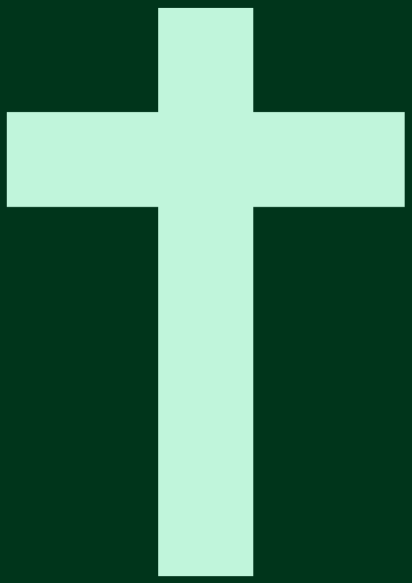

New Testament in Ajyíninka Apurucayali (PE:cpc:Ajyíninka Apurucayali)

KAMIITHARI ÑAANTSI

New Testament in Ajyíninka Apurucayali (PE:cpc:Ajyíninka Apurucayali)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajyíninka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajyíninka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajyíninka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 30 Dec 2021
f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5

Contents

MATEO 1
MARCOS 62
LUCAS 98
JUAN 160
JANTAYITAKIRI 206
ROMA-JATZIITI 263
1 CORINTO-JATZIITI 289
2 CORINTO-JATZIITI 317
GALACIA-JATZIITI 335
EFESO-JATZIITI 345
FILIPOS-JATZIITI 354
COLOSAS-JATZIITI 360
1 TESALÓNICA-JATZIITI 366
2 TESALÓNICA-JATZIITI 371
1 TIMOTEO 374
2 TIMOTEO 382
TITO 388
FILEMÓN 391
HEBER-PAANTIRI 393
SANTIAGO 415
1 PEDRO 422
2 PEDRO 429
1 JUAN 434
2 JUAN 441
3 JUAN 442
JUDAS 443
JOÑAAGAITAKIRIRI 445

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MATEO

Ichariniyitari Jesucristo
(Lc. 3.23-38)

1 Jiroka iwairopaini ikaatzi ichariniyitari Jesucristo. Tima iriitaki icharini
David-ni, ipoña iijatzi Abraham-ni.
2 Ikanta pairani Abraham-ni, itzimaki itomi jiitakiri Isaac. Ikanta Isaac
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Judá. Tii apaani ikanta itomi Jacob, ojyiki itomipaini.
3 Ikanta Judá jowaiyantakaakiro Tamar, jiitakiri Fares, iriima pashini
jiitakiri Zara. Ikanta Fares tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Esrom. Ikanta
Esrom tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Aram.
4 Ikanta Aram tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Aminadab. Ikanta Aminadab
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Naasón. Ikanta Naasón tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Salmón.
5 Ikanta Salmón jowaiyantakaakiro Rahab, jiitakiri Booz. Ikanta Booz
jowaiyantakaakiro Rut, jiitakiri Obed. Ikanta Obed tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Isaí.
6 Ikanta Isaí tzimanaki itomi irirori, jiitakiri David. Iriitaki
pinkatharitaintsiri. Ikanta pinkathari David jowaiyantakaakiro iina Urías,
jiitakiri Salomón.
7 Ikanta Salomón tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Roboam. Ikanta Roboam
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Abías. Ikanta Abías tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Asa.
8 Ikanta Asa tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Josafat. Ikanta Josafat
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Uzías.
9 Ikanta Uzías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jotam. Ikanta Jotam
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Acaz. Ikanta Acaz tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Ezequías.
10 Ikanta Ezequías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Manasés. Ikanta Manasés
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Amón. Ikanta Amón tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Josías.
11 Ikanta Josías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jeconías. Irojatzi
itzimantanakari iririntzipaini iijatzi. Aripaiti ipokaiyakini owayiriiti
poñaachari Babilonia, jaakiri maawoni inampiki.
12 Okanta ipiyaiyaani jaantaitakariri maawoni Babilonia-ki. Tzimai itomi
Jeconías irirori, jiitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Zorobabel.
13 Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Abiud. Ikanta Abiud
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Azor.
14 Ikanta Azor tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzi-
manaki itomi irirori, jiitakiri Aquim. Ikanta Aquim tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Eliud.
15 Ikanta Eliud tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Jacob.

16 Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, jiitakiri José. Iriitaki oiminthoritakari María. Jiroka María iro owaiyantakiriri Jesús, irijatzi jiitaitakiri Cristo.
17 Jirika ikaatzi icharinintayitakari. Jitanakawo itzimanaki Abrahamni irojatzi itzimantakari David-ni, ikaataiyini 14. Ipoñaanaa David-ni irojatzi jaantaitakariri Babilonia-ki, ikaataiyini 14. Ipiyaiyaani jaantaitakariri Babilonia-ki, irojatzi itzimantakari Cristo, ikaataiyini 14 iijatzi.

Itzimantakari Jesucristo (Lc. 2.1-7)

18 Jiroka okanta itzimantakari pairani Jesucristo. Ikanta José, tzimatsi iinathori oita María. Ikajyaakawo iinatyaawo. Tiimaita iñiiro intsipawaityaawo. Iro kantacha María motzitaki, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi.
19 Ikanta José, tampatzikashiri jinaki irirori, ikowaki jowajyaantiromi imananikiini, tii ikowi jowaaripirotiro inkimakoitiro itzimashiwaitaka iintsiti.
20 Ikanta ikinkishiriwaita José tsiniripaiti, jomishimpiyaakiri imaninkariti Pawa imayinikiini, ikantakiri: "José, icharini David-ni. ¿Iitama pikinkishiritantari powajyaantiro María? Payiro, tima Tasorintsinkantsi kantakaawori omotzitantakari.
21 Aririka intzimaki iintsi, piitiri JESÚS. Iriitaki owawijaakotairini ijyininkapaini ikaaripiroshiriwaiwitaka".
22 Ari okanta imonkaatantakari maawoni josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:
23 Ari owaiyantaki tsinani kaari ñiirini shirampari, intzimi otomi,
Jiitaitiri Emanuel, akantziri añaaniki aaka: "Itsipatai Pawa".
24 Ikanta ikakitanai José, jimatakiro okaatzi jinintakaakiriri Pawa, jiinantakawo.
25 Tii jimaantzimaitawo irojatzi itzimantakari itanakawori otomi. Jiitaitakiri JESÚS.

2

Ipokaki yotaniri iñiiri Jesús

1 Itzimaki Jesús nampitsiki Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima itzimantakari Jesús, iri pinkathariwintantatsiri Herodes. Ari jariitakari nampitsiki Jerusalén yotzinkariiti ikinapaakiro ishitowapiintzi ooryaatsiri.
2 Josampitapaakiri: "¿Tsika isaikika iwinkathariti Judá-mirinkaiti owakiraa tzimatsiri? Janta nonampiki nopoñaanaka, noñaakiri impokiro niyotantakari tzimaki. Iro nopokantaiyarini nompinkathatiri".
3 Ikanta ikimawaki pinkathari Herodes, antawo ikinkishiryaanaka, ari ikimitakari iijatzi maawoni Jerusalén-jatzi.
4 Ipoña ikaimakaantakiri Herodes maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi maawoni Yotzinkari, josampitakiri: "¿Tsika intzimika Cristo?"
5 Ikantaiyanakini irirori: "Intzimi janta nampitsiki Belén saikatsiri Judea-ki, tima ari okantzi josankinari Kamantantaniri, ikantaki:
6 Ari osaikiri nampitsi Belén janta Judea-ki, tikaatsi thainkironi.
Ari impoñiiyaari pinkatharipirori janta. Iriitaki jiwatairini Israel-mirinkaiti ikaatzi nashitaari naaka".
7 Ipoña Herodes, ikaimakaantakiri pokayitaintsiri jiñiiri owakiraa tzimatsiri, josampitakiri: "¿Tsikapaiti piñaakiri impokiro piyotantakari tzimaki pinkathari?"
8 Ikamantakiri maawoni. Ipoña ikantanakiri irirori: "Kamiitha, pimatiro piyaati Belén-ki, paminiri tsika isaikajaantzi iintsi. Aririka

piñaakiri, iijatzi pinkinapai jaka, pinkamantapaina. Niyaatiita iijatzi naaka, nompinkathatakitiri".
9 Irojatzi jawijantanakari. Iijatzi jiñaanairi impokiro jiñaakiri chapinki. Jiñaashitakari jaatzinkapaaki, iro jiyotantapaakawori pankotsi isaiki iintsi.
10 Ikanta jiñaakiri, kimoshiri ikantaiyapaakani.
11 Ariitaiyapaakani pankotsiki, jiñaapaakiri iintsi iijatzi inaanati María. Jotziirowashitapaakari, ipinkathatapaakiri. Jashitaryaakotapaakiri jamakiniriri, ipapaakiri oro, ipakiri kasankayitatsiri, ipakiri iijatzi kasankaari kipijyaari. Ojyiki owinawo jirokapaini.
12 Ikanta jimagaiyapaakini, jomishimpiyaakiri Pawa, ikantziri: "Iiro pipiyashitari Herodes. Pinkinanai pashiniki aatsi piyaatantaiyaari pipankoki".

Jowamagaitaki iintsi

13 Aritaki piyaiyaani yotzinkariiti. Japiitairo imaninkariti Pawa jiñaanatziri José imishinikiini, ikantziri: "José, pishiyakairi iintsi iijatzi inaanati, piyaati nampitsiki Egipto. Ari pisaikiri janta irojatzi nonkantantaimiri: 'Pimpiyai'. Aatsikitaki Herodes intsitokiri iintsi".
14 Ikanta ikakitanaki José, ikamantakiro María, tsiniripaiti ishiyaka Egiptoki, jaanakiri iintsi.
15 Ari isaikakiri janta, irojatzi ikamantaari Herodes. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri kitziroini Kamantantaniri, ikantaki:

Isaikawitaka notomi nampitsiki Egipto, nokaimairi impiyaita iijatzi.

16 Ikanta Herodes, yotaki jamatawitakiri yotzinkariiti, tii ipiyashitaari. Otyaanakari imashirinka. Jotyaantaki jowayiriti, ikantakiri: "Piyaati janta Belén-ki, papirotiri powamairi iintsipaini, pinthonkiri owakiraa tzimatsiri, iijatzi tzimakotaintsiri apiti josarintsiti". Tima ari ikamantakiri chapinki yotzinkariiti jiñaantakariri impokiro.
17 Irootaki iñaanitakari kitziroini Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikantaki:
18 Okaimapirotatzi Ramá-jato iragaiyani.

Ojyininkathori Raquel inatzi iraakotakariri iintsitipaini.

Iro owashiriniintantakari jowamaitsiitakiro maawoni oryaaniiti.*

19 Okanta osamanitaki, kamai Herodes, irojatzi isaikaki José nampitsiki Egipto. Ari iñaanatairi imaninkariti Pawa imishinikiini,
20 ikantairi: "José, kantatsi piyaatai pinampiki, paanairi piintsiti pintsipataanairo inaanati. Tima kamaki kowawitachari intsitokirimi".
21 Ari ikantaka José, ipiyaawo inampiki Israel.
22 Iro jariiwitaa José inampiki, ikantaitawairi: "Iri pinkatharitaatsiri Arquelao Judea-ki. Ipoyaataari iwaapati Herodes". Ari ikinkishiritanaka José, iiro ikinanai janta. Ari japiitaitziri ikantaitziri imishinikiini: "Paamaiyaari Arquelao". Irootaki ikinantanakari José Galilea-ki.
23 Ikanta jiyaataki, isaiki nampitsiki Nazaret. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:

Nazaret-jatzi jiitaitiri.

---

* **2:18** Jiroka Raquel irootaki iinani Jacob, iro jinintapirotani. Irooma Ramá nampitsi inatzi, saikatsiri iipatsitiki Israel-mirinkaiti. Iro ikinkithatakotzi Mateo okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikinkithatakotziro Raquel iijatzi Ramá-jatoiti oñaashitaiyawoni, tima athataatziiro tsinaniiti Jerusalén-jatoiti oñaashitaiyani irooriiti jowamaitsiitakiro owaiyaniiti.

3

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri (Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Okanta pairani janta Judea-ki, ipokaki Juan owiinkaatantaniri, ikamantantzi otzishimashiki.
2 Ikantantapaaki: “Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitaki, tima irootaintsi impinkathariwintanti Inkitijatzi”.
3 Irootaki iñaanitakari pairani Kamantantaniri iitachari Isaías, ikantaki:
Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki.
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
4 Iithaaritakari pairani Juan, jontyagaitziro iwitzi camello, jowathakitakari mishinantsimashi. Jañaantari jowayitari kintori, imiritari iyaaki pitsi.
5 Ojyiki pokashitakiriri pairani Juan, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, ipokashitakiri iijatzi nampiyitawori antawaaki jiñaa Jordán.
6 Ikinkithatakotapaakiro ikaaripiroshiriwaitaki, iro jowiinkaatantakariri jiñaaki Jordán.
7 Ari ipokaiyawitakani Fariseo-paini, iijatzi Saduceo-paini, ikowi jowiinkaatyaami. Ikisawakiri Juan, ikantakiri: “Tii pikamiithashiritaiyini iiroka, pikimitashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi iiro jowasankitaitzimi?
8 Imapirorika powajyaantairo tsika pikantawita pairani, pinkamiithashiritai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri.
9 Iiro pikantashiriwaitzi: ‘Aña naaka icharini Abraham-ni, tii okowapirota nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi’. Pinkimi nonkanti: ‘Iiro pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi jatziritakairo mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni’.
10 Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro intagaitiro.
11 Aririka jowajyaantanairo atziri ikaaripiroshiriwita, ari nowiinkaatantatyaari jiñaa. Iro kantzimaitacha, aatsikitaki matzirori ipinkatharitzi, nopinkathatsitakari naaka, tii onkantaajaiti inkimitakaantina jompiratani naantyaanariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaantironi jowiinkaatantatyiimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari.*
12 Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro. Atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro kamiitha, owakoyitakiro. Ari inkimitaiyaari iijatzi pokaintsiri, jinashiyitaiyaari atziri, inishironkayitairi inkaati kimisantanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiritaki, intaantaiyaari paampari kaari tsiwakanitatsini”.

Jowiinkaata Jesús (Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Ipoña ipokaki Jesús antawaaki jiñaa Jordán, ipoñaakawo Galilea-ki. Ipokashitakiri Juan jowiinkaatiri.
14 Tii ikowawita Juan jowiinkaatirimi Jesús, ikantawakiri: “¿Iitama pipokashitantanari naaka nowiinkaatimi? Aña iiroka owiinkaatinanimi naaka”.
15 Jakanaki Jesús: “Nokowapirotatzi powiinkaatina. Irootaki ikowakaakinari Pawa”. Kowanaki Juan, ikantziri: “Aritaki nowiinkaatakimi”.

* **3:11** Ikantakotziri Juan jaka: “Owanaa nopinkathatakiri naaka”. Ikantatzi: “Tii okantzi nayiniri i-zapato-ti”. Tima pairani iro jantapiintziri ompirataari jayiniri i-zapato-ti ompiratariri. Iro jojyakaawintziri jaka Juan: “Tima imapirotya Jesús janaakotantzi irirori, tikaatsi kimityaarini, tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka jompiratani”.

16 Jaanakiri, jowiinkaatakiri. Iro intonkaanaimi Jesús, kimiwaitaka
ashitaryaanakityaami inkiti, iñaatziiri ipokashitakiri Tasorintsinkantsi iki-
napaaki inkitiki ikimitapaakari shiro.
17 Ikimaitatzi inkitiki ikantaitanaki: “Notomi jinatzi jirika nitakopirotari,
ojyiki nokimoshiriwintakiri”.

4

Inkaaripirotakaitirimi Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jatanaki otzishimashiki, ari
ikowawitakari kamaari inkaaripiroshiritakairimi.
2 Ojyiki kitiijyiri isaikaki, itzitakawo owanawontsi, owamaimatakiri itajyi.
Okaatzi 40 kitiijyiri isaikawaitaki.
3 Ikanta kamaari, ipokashitakiri Jesús inkaaripiroshiritakairimi. Ikanta-
paakiri: “Imapirotatyaarika Itomintzimi Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi,
poyaawo”.
4 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri:
Tii apa onkowapirotya tanta oyaawo, añairo kowapirotacha ankimisantairo
maawoni ikantairi Pawa”.
5 Ipoñakamaari jaanakiri nampitsiki tasorintsitatsiri, isaikakaapaakiri ji-
noki otawantoki tasorintsipanko.*
6 Ikantapairi: “Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta. Pinkink-
ishiritiro josankinaitakiri pairani okantzi:
Jotyaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini.
Iri thomaawakimini iiro pontajantapaaka mapikiki”.
7 Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Okantzi iijatzi josankinaitakiri pairani:
Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa”.
8 Japiiwitakari kamaari jaanairi Jesús tonkaariki otzishi. Jaminakaakiri
maawoni nampitsi ipinkatharitzi atziriiti, tima kamiitha okanta owani-
inkataka.
9 Ikantziri: “Piñaakiro okaatzi tzimatsiri. Aririka potziirowashitakina
pimpinkathatina, ari nompakimiro maawoni”.
10 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Piyaatawiiti intaina. Satanás pinatzi
iiroka. Tima josankinaitaki pairani, kantatsiri:
Ampinkathatairi Awinkathariti, iri ankimisanti apaniroini”.
11 Ari jintainaryaawitapainta kamaari. Pokaiyapaakini imaninkariti Pawa,
jimitakotapaakiri Jesús.

Jitanakari jantziri Jesús
(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

12 Ikanta Jesús ikimakotakiri Juan jomontyaitakiri. Iro ipiyantanaari
ririori janta Galilea-ki.
13 Tii isaikapai Nazaret-ki, ikinanai nampitsiki Capernaum, ari isaikapairi.
Tima inkaarithapiyaaki osaiki Capernaum, tsika inampiwitawo Zabulón-
mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti.
14 Ari okanta imonkaatantakari okaatzi ikinkithatakotakiri pairani Ka-
mantantaniri Isaías, ikantaki:
15 Osaiki inampitsiti Zabulón-mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti janta
inkaarithapiyaaki,
Intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán,
Saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyotapaa atziri kaari ajyininkata.

* **4:5** Iro jiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

16 Kimitakawori isaikaatyiimi otsinirikitzi, iriitaki ñaayitairini ootamintotsi.
Otsimankakowitakari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.
Kimiwaitaa isaikaatyiimi okitiijyiinkatzi.
17 Ari jitanakawo Jesús ikamantapaakiri atziripaini, ikantapaakiri: "Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi, pinkathariwintantai Inkitijatzi".
18 Ipoña ishirithapiyaatanakawo inkaari saikatsiri Galilea, irojatzi iñaantapaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro, itsipatari iririntzi jiita Andrés, ishiryaataiyini. Tima shiryaatzinkari jinatzi.
19 Ikantapaakiri: "Poyaatina, onkimiwaityaawo iriimi atziri noshiryaatakagaimi".
20 Ari joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaminto.
21 Iro jawijanakityiimi, iñaapaatziiri Jacobo, itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro ishiryaaminto itsipatakari iwaapati iitachari Zebedeo. Jomiyaanakiri iijatzi irirori,
22 irojatzi jookanakiri iwaapati ipitoki, joyaatanakiri Jesús.
23 Ari okantaka, ithonkakiro janiitakiro Jesús Galilea, jiyotaantaki maawoni nampitsi tsika japatotapiintaita, ikamantantakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori impinkathariwintantai Pawa. Joshinchaayitaki ojyiki mantsiyayitatsiri nampitsiki.
24 Ikimakoitanakiri Jesús intaina. Ikimaki iijatzi Siria-jatzi, jamayitapaakiniri mantsiyayitatsiri ijyininka, joshinchiiniri. Jamakiniri aayitziri kantashiwaitachari mantsiyarintsi, katsiwaitatsiri, kamimawaitatsiri, kisopookiwaitatsiri. Jamakiri iijatzi piyarishiriyitatsiri. Ari ithonkiri joshinchaawakiri Jesús.
25 Joyaataiyakirini ojyiki Galilea-jatzi, Decápolis-jatzi, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, poñaayitanainchari iijatzi intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán.

5

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki, ikantakota kimoshiritaatsini (Lc. 6.20-23)

1 Ikanta jiñaakiri Jesús ojyiki apatowintakariri, tonkaanaki otzishiki, ari isaikapaaki. Pokaiyapaakini jiyotaani, ipiyowintapaakari.
2 Ari jiyotaayitakiri, ikantziri:
3 "Kimoshiri inkantaiya iintashiriri, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantai Inkitijatzi.
4 Kimoshiri inkantaiya iraaniintawaitachari, iriitaki joimoshirinkaitairi.
5 Kimoshiri inkantaiya tsinampashiriri, iriitaki saikaatsini kamiitha kipatsiki ikowakaitakiriri.
6 Kimoshiri inkantaiya kowironi inkamiithashiriti, aritaki iñiiro ikowiri.
7 Kimoshiri inkantaiya nishironkashiritantaniri, ari inishironkaitairi iijatzi irirori.
8 Kimoshiri inkantaiya kitishiriri, iriitaki ñagairini Pawa.
9 Kimoshiri inkantaiya ookakaantzirori kisaantsi, iriitaki intomitaiyaari Pawa.
10 Kimoshiri inkantaiya inkimaatsitakaityaari ikamiithashiritzi, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantai Inkitijatzi.
11 Kimoshiri pinkantaiya imanintawaitaitimi, inkimaatsitakaitimi, inthiiyakoitimi okantakaantziro pikimisantaana.
12 Thaaminta pinkantanatya, tima Pawa pinataimini inkitiki. Pinkinkishiritakotiro jiroka, ari ikimitaitakiri pairani itayitakawori Kamantantaniri".

Kimitawori tziwi

13 “Pikimitakawo iirokaiti tziwi. Aririka intsipataitiro tziwi tsika oitya,
iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Ontzimatyii imanintaitiro,
jookaitakiro isaawiki jaatzikawaitaitiro”.

Kimitariri ootamintotsi

14 “Aririka osaiki nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maawoni aririka ootya
tsiniripaiti, tii imana nampitsi. Kitiijyiinkatakotantaniri pinanaatzi iiroka
iijatzi, iirokataki yotaanairini maawoni atziri, iiro pimanimotziri okaatzi
piyotanairi.
15 Ari okimitari iijatzi, aririka owaampatiri ootamintotsi, tii ashitakotziri
kantzirinaki. Owakotziri jinoki inkitijyitakotiri maawoni saikatsiri pankot-
siki.
16 Ari pinkimitanaiyaari iijatzi iiroka, pisaikayitanai kamiitha iñaantimiri
pijyininka okamiithatzi maawoni pantanairi. Iro impinkathatantaiyaariri
irirori Ashitairi Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús Ikantakaantaitani

17 “Iiro pikinkishiritashita iro nopokantari nowajyaantakaimiro
pikimisantziro Ikantakaantaitani, iiro nowajyaantakaimiro iijatzi
ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri. Aña iro nopokantari
nimonkaatiro okaatzi ikinkithatakoitakiri pairani.
18 Imapiro onthonkaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iiro othonkimaita Ikan-
takaantaitani, irojatzi imonkaatantatyaari maawoni.
19 Iirorika pikimisantziro Ikantakaantaitani, iirorika piyotaayitairi pi-
jyininka inkimisantairo, iiro pinintagaawo impinkathariwintantai Inki-
tijatzi. Iriima matakirori ikimisantairo, jiyotaantairo iijatzi, iriitaki
ñaapirotaachani inkitiki.
20 ¿Piñaajaantzima kamiithashiri ikantayita Yotzinkari iijatzi Fariseo? Aña
tii. Tii jimonkaayitziro tyaaryoopiroini jinintakaawitariri Pawa. Iirorika
panaakotairi iiroka pinkamiithashiritai, iiro piñiiro impinkathariwintantai
Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús kisaantsi
(Lc. 12.57-59)

21 “Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiriri pairani itakaantawori:
Iiro pitsitokantzi. Aririka pitsitokantaki, jowasankitaitimi iiroka.
22 Jiroka nokantzi naaka: Iiro pikishiri pijyininka, jowasankitaitzimikari.
Iiro pikantawaitziri iijatzi: ‘Tikaatsi piyomachiiti iiroka’. Ari jowasanki-
taitakimi pinkatharintsiki. Tii okamiithatzi iijatzi pinkisaniintawaitiri pi-
jyininka piitamasontziwaitiri, patsipitawokari pintagaiya sarinkawiniki.
23 Tima paapiintzi pipira tasorintsipankoki, pintayiniri Pawa, aririka
pinkinkishiritapaakiro tzimatsi ikisantzimiri pijyininka,
24 pookanakiri pipira, piyaatashitiri kisakimiri. Pinkantairi: ‘Ajyininká,
thami aapatziyawakaiya’. Aririka paapatziyawakaiya kamiitha, pimpiyai
tasorintsipankoki, pintaapainiri Pawa pipira.
25 Aririka intzimi kijyimini, impoña jaanakimi pinkatharintsiki,
pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantairi: ‘Iiro pikisawaita, thami
aapatziyawakaiya’. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki,
inkantaitakiri jimpiratani: ‘Paanakiri jirika’. Ari jagaitanakimi
jomontyagaitimi.
26 Iirorika pipinatashitari piriiwitani, iiro piñagairo joimishitowakaantaimi.
Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús mayimpiritaantsi

27 Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani, ikantaitzi:
Iiro pimayimpiritzi.
28 Jiroka nokantzi naaka: Pinkowashiritirorika piñiiro tsinani, matakimi, pimayimpirishiritakiro.
29 Pinkimi nojyakaawintimiro: Iroorika pokipiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowi atsipitakagaimiro poki sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikapitonaakitai.
30 Iroorika pakopiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowiro atsipitakagaimiro pako sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikaponthokitai.

Ikinkithatakotziro Jesús ookawakaantsi

31 "Ikantaitaki iijatzi pairani:
Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi jookawakaantyaari.
32 Jiroka nonkanti naaka: Kaaripiroshiriri jinatzi ookashiwaitawori itsipatari. Tima aririka aawitaiya pashini oimi, omayimpiriwintakiri itawitari oimintari. Ari ikimitakari iijatzi agaironi, mayimpiritaki irirori. Timaita okaaripirowita jookiromi atziri itsipatari, aririka iñiiro omayimpiritzimowaitiri".

Ikinkithatakotziri Jesús pairyaashiwaitariri Pawa

33 "Piyotaiyironi iijatzi ikantaitakiriri pairani itakaantawori:
Iiro pipairyaashiwaitari Pawa.
Apa pinkanti: 'Jowasankitaina Nowinkathariti iirorika nimatziro nokantziri'. Aririka pinkantaki, ontzimatyii pimonkaatiro.
34 Jiroka nokantzi naaka: Tii okantzi pimpairyaashiwaityaari Pawa, pimatantyaawori pikantayitziri. Iiro pipairyaashiwaitawo inkiti, tima ari isaikiri Pawa janta.
35 Iiro pipairyaashiwaitawo kipatsi, tima irojatzi jashitari Pawa, ari jowachintitapiinta. Iiro pipairyaashiwaitawo Jerusalén, tima ari ipinkathariwintantzi Pinkatharipirori.
36 Iiro pipairyaashiwaitawo piito, pinkanti: 'Iirorika nimonkaatziro nokantziri, inthatzinkaitinawo noito'. Tiira iiroka matironi pijyookakairo pipai, pinkisaashitakagairo iijatzi.
37 Iiro pamatawitantzi. Imapirorika pantiro pikantziri, ari pinkanti: 'Jii, nimatiro'. Iirorika pantziro, pinkanti: 'Iiro nimatziro'. Tima tii okamiithatzi pojyityiiro piñaani".

Ikinkithatakotziro Jesús inishironkaitziri kisaniintantatsiri (Lc. 6.27-36)

38 "Piyotaiyironi ikantaitakiri pairani:
Aririka pinkithoryiitiri irooki pashini atziri, okamiithatzi impiyakowintaityaari, inkithoryiitaitimiro poki iiroka.
Aririka pintsinkiryaakotiri pashini atziri, okamiithatzi impiyakowintaityaari intsinkiryaakoitimi iijatzi iiroka.
39 Jiroka nokantzi naaka: Tii okamiithatzi pimpiyatyaari kisaniintzimiri. Aririka impajapootimi kajyitaniki, pishinitiniri iijatzi pashinipooki impajatimi.
40 Aririka inkowaiti jaapithaitimiro piithaari, pishinitiniri jaanakiro iijatzi pipiwiryaakotapiintari.

41 Aririka jompirataitimi paanakiro ajyaagawontsi pookiro niyanki aatsi,
paanakiro ajyaagawontsi panaakairo ikantaitakimi tsika pookiro.
42 Aririka inkantaitimi: ‘Pimpinawo’, kamiithatatsi pimpiri. Aririka inkantaitimi iijatzi: ‘Pimpawakinawo, ari noipiyaimi’, okamiithatzi pimpiri iiro
pithañaapithatari.
43 Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani:
Pinishironkatiri pijyininkapirori. Iriima atziri kijyimiri, pinkijyiri irirori.
44 Jiroka nokantzi naaka: ‘Pitakotyaari kisayitzimiri. Pamanakotyaari inishironkatantyaariri Pawa irirori. Iiro pipiyatari kisaniintzimiri, paapatziyaari’.
45 Irootaki ikowakaitakiriri itomitaari Ashitairi Inkitijatzi. Witsikakiriri
ooryaatsiri, oorintakotziriri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzi
kaaripiroshiriri. Iriitaki witsikakirori iijatzi inkani, jowaryiiniri maawoni
atziri: kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri.
46 Pitakotashitaririka ikaatzi itakotzimiri iiroka, ¿piñaajaantzi ari impinataimi Pawa? Añaa iiro, iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri kowakotziriri
ijyininka kiriiki.
47 Pitakotyaaririka pijyininka, ¿aminaashiwaitaka? Tima iro jimatapiintakiri
iijatzi kaari pijyininkata irirori.
48 Kamiithashiri pinkantanaiya iiroka, pinkimitakotyaari Ashitairi Pawa,
imapiro ikamiithashiripirotaki irirori”.

6

Ikinkithatakotziri Jesús pashitantachari

1 “Powajyaantairo powapiyimoyitari atziriiti pinkamiithashiritimi.
Iinirorika piyaatatyi pantiro, tikaatsi impinataimiri Ashitairi Inkitijatzi.
2 Aririka pimpashitantya, tii okamiithatzi pinkantanti: ‘Nopashitantaka
naaka’. Irootaki jamiyitari thiiyinkari, ikowi irirori impinkathaitiri. Intzimakirika pinkathatakirini jaka, iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri.
3 Aririka pimitakotiri iiroka ashironkainkari, iiro pikamantziri pitsipaminthari,*
4 manaantsiini onkantakotya pipashitantakari. Jiyotaki Pawa irirori,
iriitaki pinataimini”.

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi (Lc. 11.2-4)

5 “Aririka pamanamanaatyaari Pawa, tii opantawo pinkimitakotyaari
kantakaapirowaitachari. Ikatziyapiinta irirori japatotapiintaita, ikatziya
iijatzi niyankiniki nampitsi, iñaantyaariri ijyininka. Iro iñaamachiiti irirori
impinkathawintaitiri. Imapiro.
6 Irooma iiroka, aririka pamanamanaatya, pashitakotya pipankoki
pinkowakotiri Ashitairi tsipatakimiri. Iri ñiimiri apaniroini, ari
inishironkatakimi, iriitaki iijatzi pinataimini.
7 Tima aririka pamanamanaatya, tii opantawo papiipiintiro okaatzi pikantakiri. Iro jamiyitari kaari ajyininkata aaka. Iñaajaantzi japiipiintziro ikantakiri ari inkimakiri Pawa.
8 Paamaakowintya pikimitakotarikari iiroka. Tikiraamintha
pinkowakotiri Ashitairi kowityiimotzimiri, jiyotsitakawo maawoni irirori.
9 Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka:
Ashitanarí, nampitawori inkitiki,

---

* **6:3** Pinkimitakaantiro tii iyotzimi pampati tsika oita antakiri pakopirori.

Tasorintsi pinatzi iiroka.
10 Pimpinkathariwintaina naaka.
Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka,
Pinkimitakainari inkitiwiri, pantakairi irirori maawoni pinintakairiri.
11 Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.
12 Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,
Tima nimatakiro naaka, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.
13 Iiro pishinitana iñaantaityaana, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori.
Ari pinkantaityaani pimpinkathariwintanti. Ari pinkantaityaani ontzimi-
motimi pishintsinka, iijatzi powaniinkawo. Ari onkantyaari.
14 Tima aririka pimpiyakotairi atziri kijyimiri, ari impiyakotaimi Ashitairi
Inkitijatzi.
15 Irooma iirorika pipiyakotairi kijyimiri, iiro ipiyakotaimi iijatzi Ashitairi
irirori".

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi

16 "Aririka pintziwintya pinkinkishiritakotiri Pawa, iiro pikamantantzi,
pinkanti: 'Notziwintatyaari Pawa'. Paamaiya iiroka pikimitarikari thi-
iyinkari. Itzitapiintawita irirori, mantsiyapoo ikantayita jiyotantaityaari
itziwintatya. Iro impinkathawintamachiitiriri irirori. Imapiro.
17 Irooma iiroka aririka pintziwintyaari Pawa pinkinkishiritantyaariri,
pinkiwapootya, ipoña pinkishitatya kamiitha,
18 iiro jiyotantaitzimi pitziwintatya. Apa jiyotimi Ashitairi Inkitijatzi,
iriitaki pinataimini".

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi (Lc. 12.32-34)

19 "Tii opantawo powaagaantashiwaitya jaka kipatsiki, owanaa oth-
onkanita, ari ipiyotapaari iijatzi koshintzi.
20 Iro kamiithatatsi pantayitairo pisaikantaiyaari kamiitha inkitiki.
Onkimiwaityaawo powaagaantaiya inkitiki tsika tii othonkanitapaa, tii
itzimapai koshintzi.
21 Tsikarika powaagantaka, ari pinkinkishiritapiintiro".

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi (Lc. 11.33-36)

22 "Kamiitharika onkantya poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo
pinkoñiityaakotatyiimi.†
23 Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini, kimitaka pintsinirik-
itakotatyiimi".‡

Ikinkithatakotziro Jesús ajyaagawontsi (Lc. 16.13)

24 "Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri. Apaani
inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisani-
intanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri Pawa
ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi
inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaarini".

Ikinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi (Lc. 12.22-31)

† **6:22** Ojyakaawintachari okitsi kamiithari, apaani pimantaniri kaari mashithatatsi, ñiirori ikimath-
atairo jantakairiri Pawa. Tima isaikanaatzi okitiijyiinkatzi. ‡ **6:23** Ojyakaawintachari iirorika
opantawo oki, apaani mashithari, kaari ñiironi inkimathatairo jantakairimi Pawa. Tima isaikatzi tsika
otsinirikitzi.

25 “Pinkimi nonkanti: Tii opantawo onkantzimoshiriwaitimi pinkanti:
‘¿Iitama noyaari, iitama nomirityaari, iitama nonkithaatyaari?’ Aña tzi-
matsi pashini ankinkishiritapiintairi añaantariki, iro kowapirotacha, anairo
okaatzi owayitapiintari, akithaayitapiintari iijatzi.
26 Thami ankinkishiritakotiri tsimiripaini. Tii jiyotzi impankiti joyaari,
tii jiwitsiki ipanko jowantyaawori iwankiri. Iro kantzimaitacha Pawa,
ipayitapiintakiri jowanawo. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa.
27 Aririka paakowintyaawo onkantzimoshiriwaitimi ¿arima pinkantakiro
powawiniintawairo posarintsiti?
28 Incha ankinkishiritakotiro inchatiyapaini, tii añiiro antawaitaniti, tii
ontyaawinta onkithaatyaari. Tiimaita okantzimoshiriwaitawo, onkanti:
‘¿Iitama nonkithaatyaari?’§
29 Owaniinkata kamiitha, anairi jowaniinkawita Salomón, pinkathari-
witachari pairani.
30 Iriitaki Pawa owaniinkatzirori. Okantawita kapichi añaawitawo owani-
inkatapaintya, iro osamani, tikaatsi ompantyaawoni aririka onkamatiy-
atanaki, tima inchikaitakiro, impoña intaayitakiro. ¿Iiroma ikimpoyaawintz-
imi Pawa? Aritaki, iiro pikisoshiritzi.
31 Aritapaaki okantzimoshiriwaitzimi, pikantzi: ‘¿Iitama noyaari, iitama
niriri, iitama nonkithaatyaari?’
32 Apatziro okantzimoshiriwaitari kaari kimisantatsini. Irooma iiroka-
paini, jiyotakotzimiro Ashitairi Inkitijatzi iitarika kowityiimotzimiri.
33 Iro kowapirotachari pinkowi impinkathariwintaimi, piñiiro iijatzi
jowamiithashiritaimi, irojatzi impantaimirori okaatzi kowityiimotzimiri.
34 Ari okanta, iiro okantzimoshiriwaitzimi oityaarika awijyimotimiri
oñaatamani. Tima maawoni kitiijyiri piñiiro oitya awijyimotzimiri”.

7

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi (Lc. 6.37-38, 41-42)

1 “Tii opantawo ankantanti: ‘Kaaripiroshiri jinatzi nojyininka’. Aririka
ankantantaki, ari jimaitai aaka, inkantayiitai: ‘Kaaripiroshiriri pinatzi
iiroka’.
2 Aririka ankantakotiri ajyininka, ari inkantakotanakai iijatzi aaka. Ontzi-
matyii aamaiya, aririka ontzimi antzimotantani, imapiroitaikari aaka paata
impiyaitai.
3 Okimiwaitakawo aririka ontyaakitaimi antawo inchapitoki okiki, ¿kan-
tatsima aminiri pashini tyaakitachari kapichiini jokiki?
4 ¿Tiima iiro okantzi ankantiri: ‘Pimpoki, nagaimiro otyaakitakimiri
pokiki?’ Tima otyaakitakimi iiroka antawo inchapitoki.
5 Pikimitakari thiiyinkari. Pitawatyaawo iiroka paawairo inchato
otzikaakimiri, irojatzi paminantanaiyaari kamiitha paantaiyaanariri
pashini otyaakitachari.
6 Tii ipaitapiintziri otsitsi wathatsi tasorintsitatsiri. Ari okimitari iijatzi tii
ipaitziri chancho poriryaayitatsiri, ari joipatsitakiro jaatzikawaitawakiro.
Tii ipaitziri ikowawitari, owanaa inkatsimati, ari jatsikantaki”.*

---

§ **6:28** Iro ikantakoitzi jaka “inchatiyapaini” iitachari “lirio”. * **7:6** Ikantaitziri jaka: “wathatsi tasorintsitatsiri” ipoña “poriryaatatsiri”, iro ojyakaawintachari Kamiithari Ñaantsi tasorintsitatsiri. Tima iñaani Pawa, okimitari ikaatzi poriryaatatsiri. Iriima otsitsi ipoña chancho, iri ojyakaawintacha, kaari kowironi inkimisantiro Kamiithari Ñaantsi, ojyiki ikisaniintakiri kamantantzirori. Iiro okantzi joñaashirinkaitiri, tiirika ikowiro inkimisanti.

Ikinkithatakotziri Jesús amanapirotariri Pawa (Lc. 11.9-13; 6.31)

7 “Pinkamitanti, pinkowakotanti iijatzi, aritaki piñaakiro impaitimiro
pikowiri. Pinkimitakaantiro pariitya pankotsi, pinkantapaakiri ashitawori:
‘Pashitaryiinawo’. Aritaki jashitaryaakimiro ipanko.
8 Aritaki impaitairi kamitantatsiri. Inkaati kowakotantatsiri, ari
joñaagaitairi. Aririka inkantaitiri: ‘Pashitaryiiro’. Aritaki jimatakiro.
9 Aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Paapa, pimpina tanta’. ¿Arima
pimpakiri mapi?
10 Aririka inkantimi: ‘Pimpina shima noya’. ¿Arima pimpakiri maanki
joyaari?
11 Piyotzi iiroka pitakotari pitomipaini, kaaripiroshiri pinawita. Iri owat-
sipiro Ashitairi Inkitijatzi, jitakotari maawoni amanayitariri.
12 Aririka pinkowi jitakotaitimi, pitawatyaawo pitakotantya iiroka.
Irootaki okantakotziri Ikantakaantaitani, irojatzi ikantakiri pairani
Kamantantaniri”.

Ikinkithatakoitziro aatsimanchaki (Lc. 13.24)

13 “Aririka pinkowi pintyaapankotairi Pawa, pinkimitakaantiro
pimpampithatatyiiromi aatsimanchaki. Tima tzimatsi pashini aatsipitatzi,
kaari pomirintsitachani inkinantaityaawo. Ojyiki pampithatakirori,
jashironkaayiitaiya sarinkawiniki.
14 Irooma aatsimanchaki, tii ijyikitzi kinantyaawoni, iriitaki ariitaachani
Pawakinta, inkantaitatyaani jañagai janta”.

Ikinkithatakotziri Jesús thiiyachari (Lc. 6.43-44)

15 “Pintyaaryootaiyini, jamatawitzimikari ojyawitariri Kamantantaniri,
inkimitakotapaatyaari ikanta oijya tii ikatsimanitzi. Kaaripiroshiri jinayitzi,
ikimitakari piratsi katsimari.
16 Ontzimatyii ankimpoyiiro jantayitziri ayotantantyaari ikamiithashir-
itzirika. ¿Añiiroma uva onkithokitantyaawo owaato kitochii? Tii. ¿Imatziroma
higo onkithokitantyaawo iroori? Tii imata iijatzi.
17 Inchato saankanatatsiri ojyooki, okithokitzi kamiitha. Irooma inchato
kamaatotatsiri, tii onkithokiniti.
18 Tima inchato saankanatatsiri ojyooki, tii iñaitziro onkaaripiroti okithoki.
Ari okimitari iijatzi inchato kamaatotatsiri, tii iñaitziro onkamiithati
okithoki.
19 Tima itowaitziro inchato kaari kithokitatsini, jagaitziro intagaitiro.
20 Pinkimpoyaakotairi yotaayitzimiri. Ikimitakaworika okithokitzi in-
chato saankanatatsiri ojyooki, pimatiro jiyotaayitzimiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús yotakopirotanairiri (Lc. 13.25-27)

21 “Tzimawitacha ojyiki kantawitanari: ‘Nowinkathariti pinatzi iiroka,
nopinkathapirotzimi’. Iiromaita jiñairo impinkathariwintairi Pawa. Apa
jiñairo antanairori ikowakaantziri Ashitanari Inkitijatzi.
22 Aririka nompinkatharitai paata napatotairi maawoni atziri. Tzimatsi
kantayitaatsini: ‘Nowinkathariti, nopairyaapiintzimi nokinkithatakotzimi.
Nopairyaakimi nowawijaakotziri piyarishiritatsiri. Nokantayitziri iijatzi
nojyininka: Iro notasonkawintantari nopairyiiri Jesús’.
23 Nonkantzimaitanatyaari naaka: ‘Tii niyotzimi. Piyaatawiiti jantyaat-
sikiini, imapiro pikaaripiroshiritaki’ ”.

Ikinkithatakoitziri owatzikirori ipanko (Lc. 6.46-49)

24 “Pinkimi, aririka pinkinkishiritiro maawoni nokantakimiri, aririka
pinkimisantanakiro maawoni, ari okamiithatzi. Irootaki piyotanityaari.
Pinkimityaari owatzikirori ipanko okisopathatzi kipatsi.
25 Oparyaawita antawoiti inkani, amaaniwita. Otampiyawitaka shintsi-
ini, ookantawitawo pankotsi, tii aawiyiro. Tima owatzikatya kamiitha
okisopathatzi kipatsi.
26 Ari okimitari iirorika pikinkishiritziro nokantayitakimiri, iirorika
pinkimisantanairo, iiro piñiiro piyotanityaawo. Pinkimitakotyaari
owatzikirori ipanko impanikipathatzi.
27 Oparyaapaaki inkani, amaanitapaaki. Ipoña otampiyatapaaki, ookanta-
paakawo, tyaanaki pankotsi, aanakiro. Tii jiñaitairo”.
28 Irootaki jiyotaayitakiriri Jesús ikaatzi apatowintakariri. Iyokitzi ikan-
tanaka atziriiti.
29 Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janairi jiyotaantzi Yotzinkariiti.

8

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi (Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Ikanta joirinkaa Jesús ikinkithataki tonkaariki otzishiki, joyaatairi ojyiki
atziri.
2 Ari ipokashitakiri imatziri pathaawontsi, jotziirowashitapaakari Jesús,
ikantapaakiri: “Pinkatharí, pikowirika, poshinchagaina”.
3 Iro jakotashitantanakariri, jotirotantakari kapichiini jako, ikantzi:
“Nokowi, pishintsitai”. Shitakotanai ipathaawaiwita.
4 Ipoña Jesús ikantawitawaari: “Iiro pikinkithatakotana. Apatziro
powanakiro piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatantyaawori
Ikantakaantani Moisés, pimpiri pashitakaariri Pawa, jiyotantaityaari ishi-
takotaimi”.

Joshinchagairi Jesús jompiratani ijiwari owayiriiti (Lc. 7.1-10)

5 Ikanta jawijanaki Jesús, ariitaiyakani nampitsiki Capernaum. Ari
ipokakiri Roma-jatzi ijiwari owayiriiti, jiñiiri Jesús,
6 ikantapaakiri: “Nowinkathariti, tzimatsi nompiratani nopankoki,
mapirokitaka imantsiyataki, kisopookitaki”.
7 Jakanakiri, ikantziri: “Aritaki niyaataki noshinchagairi”.
8 Ikantzimaitanakari irirori: “Ojyiki nopinkathatakimi iiroka, kaaripiro
ninatzi naaka, niyotzi iiro okantzi pintyaapankotina. Apa nokowi pinkan-
takaantiri, ishintsitai. Tima aritaki jimatatya pinkantiri.*
9 Tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiripaini nompiratari
naaka. Aririka nonkantiri: ‘Piyaati’, aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti
pashini: ‘Pimpoki’, aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani: ‘Pan-
tiro jiroka’, jimatziro jantziro”.
10 Iyokitzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki jirika ijiwari owayiriiti.
Ikantanakiri oyaataiyirini: “Iri matakirori jirika ikimisantzi, jaka Israel-ki
tii itzimi ajyininka kimityaarini. Imapiro.

---

* **8:8** Jirika ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani apaani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri pashinijatzi kaari ijyininkata.

11 Pinkimi, aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ari intzimaki ojyiki
kaari ajyininkata poñaayitachari pashiniki nampitsi, nintaachani intsi-
pataiyaari Abraham-ni, Isaac-ni iijatzi Jacob-ni.
12 Iiromaita itzimapirotai ajyininka saikaatsini janta. Iriitaki ikowakaawi-
itakari impinkathariwintairimi maawoni janta, ojyiki ipiyathawaitaka,
irootaki jookantaiyaariri otsinirikitaki. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaiki-
waitya inkimaatsiwaitaiya".
13 Ipithokashitanaari ijiwari owayiriiti, ikantziri: "Pimatairo pimpiyi pi-
pankoki. Tima pimatakiro pikimisantzi iiroka, irootaki ishintsitantaiyaari
pompiratani". Aripaiti ishintsitanai jompiratani janta ipankoki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro (Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)

14 Ikanta Jesús jataki ipankoki Pedro. Iñaapaakitziiro riyoti, omaryaaka,
imatatziiro saawataantsi.
15 Jotirotantapaakawo kapichiini jako, shintsitanai. Piriintanaka, ami-
nawakiniri oitarika ompawakiriri.
16 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaaki ojyiki piyarishiritatsiri. Joshin-
chaayitairi, ikisawakiri iwiyariti. Joshinchaayitairi iijatzi mantsiyayitatsiri.
17 Ari okanta imonkaatantakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantanta-
niri Isaías, ikantaki:
Iri aanakironi amantsiyari,
Irijatzi aanakironi okaatzi akimaatsiyitari.

Oyaatirini Jesús (Lc. 9.57-62)

18 Ikanta jiñaakiri Jesús ijyikitapaaki atziri apatowintariri, ikantanakiri
jiyotaani: "Thami amontyagai intatsikironta".
19 Ikantawitawaari Yotzinkari: "Yotaanarí, nokowi noyaatanakimi
tsikarika pikinayitzi iiroka".
20 Jakanaki Jesús, ikantziri: "Tzimatsi imoo otsitsiniro jimaantapiintari,
iijatzi tsimiripaini tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi Atziri tii otzimi
ipanko jimaantapiintyaari irirori".
21 Ari ikantanaki jiyotaani: "Yotaanarí, nokowawitaka noyaatanakimi,
tiimaita iroñaaka nokowatzi noñaanairi nowaapatitari nonkitatanairi, ari
noyaatimiri".
22 Ipoña ikantanakiri Jesús: "Poyaatina. Tima ikaatzi kamashiriyitatsiri,
ari inkitatairi irirori kaminkaripaini".

Jomairintziro Jesús tampiya (Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, itsipatanaari jiyotaani.
24 Ikanta imontyaakotanaki, maanaki Jesús pitotsiki. Iro jiwiyaako-
taiyakani niyantyaaniki, omapokashitaka otampiyatapaaki antawoiti, ki-
taatapaaka jiñaa pitotsiki, otamaryaatanaki inkaari.
25 Jiyaatashitanakiri Jesús, jowakiryaapaakiri, ikantapaakiri: "¡Yotaanarí,
ampiinkatyi! ¡Powawijaakotaina!"
26 Ikantanakiri irirori: "¿Iitama pithaawantari? ¿Tikiraama pikimisan-
tapirotziita?" Piriintanaka, jomairintakiro tampiya iijatzi otamaryaani
inkaari, awijanaki, mairyaatanai kamiitha.
27 Iyokitzi ikantaiyanakani jaminanakiri Jesús, antawoiti
ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani: "¿Iitama atziritatsiri jirika?
Jomairintziro tampiya, iijatzi inkaari".

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Aritaki ariitaiyakani intatsikironta, aatakotaiyapaakani nampitsiki iitachari Gadara. Ari ishiyashitawakari apiti piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki. Katsimaki ikantakaakari piyari, owanaa ithaawantaitakari, tii okantzi inkinaiti janta.
29 Ikantawakiri: "¡Jesús, Itomi Pawa! ¿Irootaintsima powasankitaina? ¿Tsikama nokantakimika iiroka?"
30 Ari itzimi janta ojyiki chancho, joshintagaiyini.
31 Ñaawaitanaki iwiyariti, ikantanaki: "Aririka powawijaakotairi jirika nopiyarishiritakairi, potyaantina ipiyotaka chancho".
32 Jakanakiri Jesús, ikantziri: "Piyaati piyari". Matanaka. Jatanaki piyaripaini chancho-ki, iro ishiyantanakari impiitatzi otzishi, mitagaiyapaakini, apirotaka ipiinkaki maawoni inkaariki.
33 Ikanta jiñaakiri aamaakowintariri, shiyaiyanakani. Jataki nampitsiki, ikamantapaakiri maawoni atziri okaatzi jiñaakiri.
34 Iro jiyaatashiitantakariri Jesús, ikantaitapaakiri: "Tii nokowaiyini pisaiki nonampiki, pamini tsika pinkini".

9

Joshinchagairi Jesús kisopookiri
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

1 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanai, ipiyaawo inampiki.
2 Ari jamaitakiniri kisopookiri, jinatakoitantakari jomaryaantapiintari. Jiyoshiritawakiri Jesús atziri natakotakiriri, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantawakiri: "Thaamintashiri pinkantanatya notomi, ari noshinchagaimi, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaiwitaka".
3 Ikanta ikimawaki Yotaniriiti, ikantashiritanaki: "Ithainkatziiri Pawa jirikawí".
4 Yotaki iijatzi Jesús iita ikantashiritakiri, josampitanakiri: "¿Iitama okaaripirotantari pikantashiritziri?
5 ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: 'Ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka?' ¿Irooma pikowi nonkantiri: 'Pinkatziyi, piyaatai?'
6 Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi kaaripiroshiriwitachari". Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: "Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai pipankoki".
7 Ari ikatziyanaka mantsiyawitachari, jatai ipankoki.
8 Jiñaakiri maawoni atziri apatotainchari, iyokitzi ikantaiyanakani jiñaawairi jiyaatai. Ikantaiyanakini: "Imapirotatziiri Pawa, iriitaki matakirori otzimimotantakariri ishintsinka Jesús".

Jagaitanakiri Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

9 Ikanta jawijanaki Jesús, irojatzi jiñaantapaakariri iitachari Mateo, kowakotziriri ijyininka kiriiki. Ikantapairi: "Poyaatina". Katziyanaka, joyaatanakiri.
10 Ipoña jaanakiri ipankoki jowakaiyaari, itsipataanakiri jiyotaani. Ojyiki jatanaintsiri kowakotziriri ijyininka kiriiki, jiyaataki iijatzi kaaripiroshiritatsiri. Ari itsipatakari Jesús jowaiyakani.
11 Ikanta jiñaakiri Fariseo-paini, ikaimakiri jiyotaani Jesús, josampitakiri: "¿Iitama itsipatantariri Jesús kowakotantatsiri kiriiki, itsipatakari iijatzi kaaripiroshiritatsiri? Tii okamiithatzi".

12 Ikimawaki Jesús, ikantanaki irirori: “Aririka imantsiyati atziri
ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi
inkowi irirori.
13 Ontzimatyii pinkinkishiritiro Ikantakaantani Pawa, kantatsiri:
Tii apa nonkowairi pamayitaina pipira pintayinari.
Iro nokowapirotziri pinishironkatairi pijyininka.
Tii apa nompokashitiri kamiithashiriri nonkaimashiritairi, aña
nopokashitatziiri kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo
kaaripirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita
(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Ipoña ipokaiyakini jiyotaani Juan, josampitapaakiri Jesús, ikantziri:
“¿Iitama kaari itziwintanta piyotaani? Notziwintapiintaka naaka, ari ikimi-
tari iijatzi jiyotaani Fariseo-paini”.
15 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Aririka intsipataityaari aawakaachari,
¿arima jowashiriniintaitatya? Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri iim-
intaitari, aripaiti intziwintaitya.
16 Apaani paijatori ikithaataitari, aririkami jowapatankaitantyaawo os-
apiki owakiraari, ari osagaapirotanaki aririka aminthatanatyaarika owaki-
raari.
17 Iijatzi okimitari, tii okantzi paijatori mishinantsinaki jowantaityaawo
iiryaari jimiritaitari. Aririka jowantaityaawo, ari intankanaki, apaawait-
ashitatya jimiriitari, iijatzi mishinantsinaki. Iri kamiithatatsi owakiraari
mishinantsinaki jowantaityaawo, iiro apaawaitanta apitiroiti”.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Tikira ithonkiro jiñaawaiti Jesús, ariitapaaka jiwari, ipinkathatapaakiri,
ikantapaakiri: “Kamaki nishinto, iro nopokantari piyaati nopankoki
potirotantyaawo kapichiini pako, añagaita”.
19 Ari jiyaatanaki Jesús, iijatzi jiyotaani joyaatanakiri.
20 Okanta mantsiyatatsiri tsinani, ojyiki osarintsi osokaawaitaka, tzi-
makotaki 12 osarintsi, okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotakiro opatziki
iithaari.
21 Tima okantashiritakitzi: “Aririka notirotakiro iithaari, ari noshintsitai”.
22 Ipithokashitanakawo Jesús, ikantziro: “Thaaminta pinkantanaiya nish-
into, oshinchagaimi pawintagaana”. Apathakiro ishitanaki omantsiyanka
tsinani.
23 Ikanta jariitapaaka Jesús ipankoki jiwari, jiñaapaatzi jyowiwintzirori
kamaintsiri, ojyiki atziri kamiñiinkataintsiri.
24 Ikantapaakiri Jesús: “Pijyiki, tii okami piraakotaiyakarini, aña imako-
ryaatzi”. Thainka jowaitakiri Jesús.
25 Ipoña jomishitowapaakiri maawoni, tyaapaaki Jesús, joirikawakota-
paakiro, piriintanaa iintsi.
26 Tii jimanakotanaka jantakiri Jesús, ikimakoitanakiri maawoni.

Joshinchagairi Jesús kaari okichaatatsini

27 Ikanta jawijanaki Jesús, ipatzimatanakiri apiti kaari okichaatatsini,
ikaimotziri, ikantzi: “¡Icharini David-ni, pinishironkataina!”
28 Irojatzi jariitantapaakari pankotsiki, iijatzi kaari okichaatatsiri irirori.
Ipokashitapaakiri okaakiini, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Pikinkishiryaama
iiroka ari nowawijaakotaimi?” Ikantzi irirori: “Jii, aritaki pimatakiro
nowinkathariti”.

29 Jakotanaki Jesús, ipampiyookitakiri, ikantziri: “Oshinchagaimi
pikimisantaana”.
30 Apathakiro jaminanai kamiitha. Ishinchiinkatawairi, ikantziri: “Tii
nokowi pinkinkithatakotina noshinchagaimi”.
31 Ikanta jiyaatai, ikamantantanaki, ithonka ikimakoitanakiri Jesús.

Iñaawaitakaitziri masontzipaantiri

32 Ipoña jamaitapaakiniri Jesús piyarishiritatsiri, masontzipaanti ikan-
taka.
33 Ari joshinchaawakiri Jesús jirika, ñaawaitanai imasontzipaantitakaaw-
itari piyari, tima jotyaantapithatakiri iwiyariti. maawoni jiyokitziiwin-
tanakiri Jesús, ikantashiritaitanaki: “Tii añaapiintzi ojyariri jirika anampiki
Israel-ki”.
34 Iriima Fariseo-paini ikantaiyini irirori: “Jimatakaatziiri ijiwari piyariiti
joshinchaantariri piyarishiritatsiri”.

Sampainkataki pankirintsi

35 Ithonka jiyaayitaki Jesús maawoni nampitsiki, jiyotaantayitaki japato-
tapiintaita. Ikinkithatakotapiintakiro Kamiithari Ñaantsi tsika onkantya im-
pinkathariwintantai. Joshinchaayitakiri maawoni, tikaatsi mantsiyarintsi
pomirintsitzimotyaarini.
36 Iñaayitziri ojyiki apatowintariri, antawo Jesús jitakoshiritakari, ikantaki:
“Imapiro jashironkaayitaka jirika atziripaini.
Ikimitakari oijya iirorika itzimi aamaakowintyaarini”.
37 Iikiro ikantanakitziiri jiyotaani: “Ikimitakawo jirikapaini atziri, osam-
painkatzi pankirintsi, tiimaita itzimapirotzi atziri oyiipataironi.
38 Pamañaari Awinkathariti jotyaantiita ojyiki jatatsini atziriki, tima tzimatsi
ojyiki kimisantayitaatsini”.

10

Jiyoshiitaki Jesús 12 Otyaantapirori (Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

1 Ipoña jiyoshiitaki Jesús ikaatzi 12 jiyotaani, jimatanakiro irirori joshin-
chaayitairi mantsiyari, iijatzi ikaatzi piyarishiritatsiri, tima ipasapiyaakari
itasonkawintantzi.
2 Jirika ikaatzi 12 jiyoshiitakiri Jesús: Itanakawori Simón, jiitakiri Pedro.
Ipoñaapaaka Andrés, iririntzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsi-
patakari iririntzi Juan.
3 Ipoñaapaaka Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo kowakowitariri kiriiki
ijyininka, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo,
4 ipoñaapaaka Simón, jiitaitakiri iijatzi Kisakowintantaniri. Ipoñaapaaka
iwiyaantapaakawori Judas Iscariote, iriitaki pithokashitantainchari.

Jotyaantaitakiri kaataintsiri 12 (Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

5 Ipoña jotyaantakiri Jesús kaataintsiri 12, ikantawakiri: “Iiro pikini
isaikayitzi atziri kaari ajyininkata aaka, iiro pikini iijatzi inampiki Samaria-
jatziiti.
6 Iri pitapaintya piyaatashitiri ikaatzi icharinitari Israel-ni, kimitakariri
oijya itzipinawaita.
7 Tsikarika pinkinayitaki pinkamantanti, pinkanti: ‘Irootaintsi
impinkathariwintantai Inkitijatzi’.

8 Poshinchaayitairi maawoni mantsiyari, pañaakaayitairi kamawitachari,
poshinchagairi pathaawaitatsiri, iijatzi piyarishiritatsiri. Tima nishi-
ronkataari pinayitaki, iiro piñi inkowakoitimi. Iro pimatanairi iiroka pin-
ishironkayitantai iijatzi.
9 Iiro paanaki piiriikiti pithaatiki,
10 iiro paanaki iijatzi pithaati, iiro paanaki apiti piithaari, pi-zapato-ti,
pikotzikiiro, tikaatsi paanaki. Tima ikantaitzi:
Impinaitiri antawaitatsiri.
11 Aririka pariitya nampitsiki, paminapaaki aapatziyimini, iri pisaikimota-
paaki, irojatzi pawijantatyaari pashiniki nampitsi.
12 Ari pariitatyaarika pankotsiki, piwithatapaatyaari ikaatzi saikatsiri.
13 Aririka jaawakimi kamiitha irirori, ari isaikai kamiitha okaatzi piwithat-
apaakari. Irooma iirorika jaawakimi kamiitha, aminaashitaka piwithata-
paakari.
14 Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawijapithatiri,
potikanairo piipatsikiiti.
15 Tima iriitaki imapiroitiri paata jowasankitaitiri jirika, ari anaanakiro
ikantaitakiri Sodoma-jatzi ipoña Gomorra-jatzi. Imapiro".

Inkimaatsitakaitatyiimi paata

16 "Notyaantatziimi naaka. Pikimiwaitakari jotyaantaitziri oijya ipiyota
piratsi katsimari. Ontzimatyii pinkimitakotyaari kokiyantzi maanki. Ontzi-
matyii iijatzi pinkimityaari shiro tii ikatsimawaitzi.
17 Paamaakowintya. Tima jaakaantaitatyiimi jiwaripainiki impajatakaan-
taitimi japatotapiintaita.
18 Ompoña jaayiitanakimi pinkatharintsiki, okantakaantziro pawintaana
ari pikinkithatakotaina, irojatzi inkimantaiyaari iriroriiti, iijatzi pashini-
jatzi atziri kaari ajyininkata.
19 Aririka piñaakiro jaayiitanakimi, iiro pikantashiriwaitzi: '¿Iitama
nonkantapaakiri?' Tima tzimatsi yotashiritakaimini oita piñaanityaari.
20 Iiro piyotashitanakawo oitya piñaanityaari, Tasorintsinkantsi poñaachari
Ashitzimiriki, iri yotakaimironi oita pinkantayitapaakiri.
21 Ari iñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini
itomi. Piñi tsitokakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri.
22 Ojyiki piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana
pikimisantaana, ari pinkantaitatyiiro pawintaiyaana, aritaki nowawi-
jaakoshiritaimi.
23 Aririka inkisaniintaitanakimi nampitsiki, pawijyi pashiniki nampitsi.
Tima tikira pithonkiro pinkinayiti maawoni nampitsiki tsika isaikayitzi
Israel-mirinkaiti, irojatzi impiyantaiyaari jirika Itomi Atziri. Imapiro.
24 Tii jiñaitzi apaani yotaari janaakotiri yotairiri. Tii añai iijatzi onampi-
taari janaakotiri onampitariri impinkathaitiri.
25 Apa añiiro kantatsi yotaari inkimitakotaiyaari yotairiri pairani. Ari
ikimitari iijatzi onampitaari. Ikisaniintaitakina naaka iroñaaka, ikimi-
takaantaitakina naakami Beelzebú, iwinkathariti piyari. Iiroka imapiroiti
inkisaniintaitimi pikimisantaana".

¿Iitaka ampinkathatiri?
(Lc. 12.2-9)

26 "Iiromaita pipinkashiwaitari jirikapaini. Ontzimatyii onkoñaatakoyitai
manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani.
27 Apaniroini niyotakaayitaimiro iiroka jirokapaini, tii jiyotzimaitawo
thainkantaniri, iirokamaitaka kinkithatakaayitairini.

28 Iiro pipinkashiwaitari tsitokimini, iiro jimatziro jotyaantimi sarinkawiniki. Añairi pimpinkathatai Pawa, iriitaki matzirori jotyaantantzi sarinkawiniki.
29 Pamini, tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti apaani.*
30 Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi.
31 Piñaakiro, jaamaakotari Pawa tsimiripaini, iiroka jimapirotzi jaamaakotzimi. Iiro pipinkashiwaitari kisaniintimiri.
32 Aririka pinkantiri pijyininka: 'Nopinkathatairi Jesús', aritaki nonkantairi Ashitanari Inkitijatzi: 'Paapá, ipinkathataana jirika, ajyininkataari'.
33 Irooma pinkantiririka pijyininka: 'Tii nopinkathatziri Jesús', ari nonkimitaiyaari naaka, nonkantairi Ashitanari: 'Paapá, tii nonkimitsitaiyaari ipinkathatana jirika, tii ajyininkataari' ".

Ikinkithatakota Jesús
(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

34 "Tii nokowi onkompitzimotimi. Tii apa nompoki jaapatziyawakaiya atziri. Añairo nopokantari onkimiwaityaawo namatyiimi owathaamintotsi jantaminthatawakaantyaari.
35 Añairo nopokantakari:
Inkisaniintantyaariri atziriiti iwaapatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani onaanatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani ayiro.
36 Iri pithokashitawakaachani atziriiti inkisaniintawakaiya ikaatzi isaikapankotawakaiyani.
37 Iro kamiithawitachari pitakoyityaari piwaapati, pinaanati, powaiyanipaini. Iro kantzimaitacha iirorika pimapirotanaki pitakoyityaari pijyininka, tiira pityaaryootzi pitakotaana naaka.
38 Ontzimatyii pintyaaryoowintiro nokinkithatakotakimiri, onkantawitya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, tii pityaaryoowintziro pikimisantana.
39 Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashitari, aritaki impiyashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri, aritaki jawijakoshiritai".

Impinayiitairi
(Mr. 9.41)

40 "Iitarika aapatziyimini, naaka jaapatziyaka. Ari okimitari iijatzi, iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka Ashitanari otyaantakinari jaka.
41 Iitarika yotimini kamantantaniri pinatzi, impoñajaapatziyanakimi, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. Ari okimitari iijatzi, iitarika yotakimini kamiithashiriri pikimisantanai, ipoñajaawakimi kamiitha, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata.
42 Aririka jiyoitimi iirokataki niyotaani, iro ipantzimiri pimiri, jiyotzi Pawa, iriitaki pinatairini itakotakimiri".

11

Jotyaantziri Juan jiyotaani
(Lc. 7.18-35)

* **10:29** Kantakotachari jaka "tii ipinapirowita tsimiripaini", tima kantatsi jamanantaitantyaari apapintyakiroini kiriiki inkaati apiti tsimiri.

1 Ithonkakiro Jesús jiyotaakiri 12 jiyotaani. Awijanaki inkamantanti maawoni nampitsiki.
2 Ikanta Juan owiinkaatantaniri jomontyaitakiri chapinki, ikimakotakiro
jantayitakiri Cristo, jotyaantaki apiti jiyotaani,
3 josampitiri Jesús, inkantiri: "¿Iirokama jiitaitziri, 'Pokatsini?' Kaaririka
iiroka, ¿Tzimatsima pashini pokatsini?"
4 Ikanta jariitaka jotyaantani Juan, josampitapaakiri Jesús. Ari jakanaki
irirori, ikantzi: "Aririka pimpiyanai, pinkamantapairi Juan okaatzi pikimakiri, okaatzi piñaakiri nantayitakiri iijatzi.
5 Naminakaayitairi kaari okichaatatsini, naniitakaayitairi kisopookiri,
noshinchaayitairi pathaawaiwitachari, nokimakaayitairi ashikimpitari,
nañaakaayitairi kaminkari, nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi
ashironkainkaripaini.
6 Inkimoshiriwintaina kaari kisoshiriwintinari".
7 Ikanta ipiyanaa jiyotaani Juan, josampitanakiri Jesús apatowintakariri,
ikinkithatakotziri Juan, ikantzi: "¿Iitama pikinkishiritakotariri piñaakiri
chapinki otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki ojyawori sawoo opiyonkatonkitakairo tampiya okantakaari tii ithaamintashirita?
8 ¿Piñaakirima jowaniinkataka ikithaata? Añа tii. Ikaatzi owaniinkatachari
ikithaata, isaikapankotziri pinkatharintsi.
9 Piyaatashitakiri piyotaki kamantantaniri jinatzi. Tima jimapirotatziiro
janaakiri Kamantantaniriiti.
10 Iriitaki josankinatakoitaki pairani, jiñaanatziri Pawa Itomi, ikantziri:

Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi,
Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.

11 Pinkimi nonkanti naaka: Ojyiki atziri tzimawitainchari, tikaatsimaita
anairini jiyotanitakari Juan. Iro kantzimaitacha inkaati ipinkathariwintairi
Inkitijatzi, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi irirori Juan. Imapiro.
12 Jitakawo pairani Juan ikinkithatakaakimi, tzimatsi ojyiki kowanakirori
shintsiini iñiiro impinkatharitai Inkitijatzi. Antawoiti ikowanaki iñiiro
ojyawaitakawo ishintsitaitzi jowayiritaitya. Irojatzi ikantaita iroñaaka.
13 Pairani tikira itzimi Juan, tzimawitacha Kamantantaniri opoña Ikantakaantaitani.
14 Iriima Juan, iriitaki ikinkithatakoitakiri pairani, iriitaki Elías-tatsiri
piyaatsini.
15 Kowirori inkimathatiro, inkimisanti.
16 Nokimitakaantakimiri naaka kojyikawairintzi iintsi aririka imaananiwaiti,
17 ikantaiyini: 'Thami ajyowiwaiti amajyiitantyaari'. Iiromaita ikowi. Ikantaiyini iijatzi: 'Incha ampampithai owashiritantyaari'. Tii ikowiro iijatzi.
18 Ari pikimitaiyakarini iirokaiti. Piñaawitawakari Juan itzitapaakawo owanawontsi, tii jimiritawo kachori, pikantaiyakirini: 'Ipiyarishiritatzi, iro itziwaitantari'.
19 Ipokawitaka Itomi Atziri, tii itziwitawo irirori owanawontsi, imiritawo
kachori iijatzi. Pikantaiyakirini: 'Kaaripirori jinatzi jirika, niyawairintzi,
shinkiryaantzi jinatzi. Jaapatziyari kowakotziriri kiriiki ijyininka, jaapatziyitari kaaripiroshiriri'. Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyoitairi paata
imapiro jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awijayitaatsini".

Ikantamachiitziri kisoshiriri nampitsiitiki (Lc. 10.13-16)

20 Ipoña ikinkithatakotanakiri Jesús ikaatzi ñaayiwitakawori itasonkawintantaki nampitsiki, tiimaita jowajyaantziro ikaaripiroshiritaiyini. Ikantanaki:
21 "Ikantamachiitziri Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantaiyini. Iriimi ñaakinanimi Tirojatzi iijatzi Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi, jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.*
22 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitziri jowasankitaayiitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayiitairi.
23 Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyakani iririori jiyaatai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi kaminkari. Iri ñaakironimi pairani Sodoma-jatzi okaatzi jiñaakiri Capernaum-jatzi, inkimisantaimi iririori, iiro japirotzirimi pairani Pawa saikaiyatsinimi iroñaaka.
24 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiritaintsiri, iri jimapiroitairi jowasankitaapiroitairi Capernaum-jatzi, anaanakiro jowasankitagaitakiri pairani Sodoma-jatzi".

Pimpokashitaina naaka, ari piñiiro nimakoryaakaayitaimi (Lc. 10.21-22)

25 Ipoña jamanamanaatanakari Jesús Ashitariri, ikantanakiri: "Paapá, iiroka pinkathariwintziriri maawoni inkitijatzi, iijatzi maawoni kipatsijatzi, ojyiki nopaasoonkitakimi. Tima iiroka yotakaayitairiri kimitakariri iintsi intsinampashiritai, kaari jiyotzi yotaniriiti.
26 Tima irootaki inimotakimiri".
27 Ipoña ikantanakiri piyowintakariri: "Iri Ashitanari yotakaakinawori maawoni. Apaniroini ikanta iririori jiyopirotana naaka tima Itomi jowana. Ari nokimitakari iijatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña jiyoyitairi inkaati niyotakaayitairi naaka.
28 Aririka piñiiro pimakoshiriwaiti, piñiiro oitya pimpakoowaityaari, pimpokashitaina naaka, pinkamantainawo, aritaki nimakoryaakaayitaimi.
29 Iiro pimanintziro pimpakoowaityaari, naakataki ompiratzimiri pantiro. Tzimatsi niyotaimiri, tii nowatsimaashiriwaitantzi naaka, tsinampashiri ninatzi. Ari piñiiro nimakoryaashiritakagaimi.
30 Tima okaatzi nompiratantziri naaka, tii opomirintsipirota".

12

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Tima itajyaiyatziini jiyotaani, joyiikitanaki okithoki pankirintsi joyaari.
2 Jiñaakiri Fariseo-paini, ikantanakiri Jesús: "Paminiri piyotaani. Jiroka kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi, tii oshinitaantsitzi joyiikiwaiti".
3 Jakanakiri Jesús ikantanakiri: "¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-ni, aantawitakariri itajyi itsipayitakari ikaataiyini?
4 Ityaaki tasorintsipankoki, jowakawo tasorintsitanta, jatyootakiri itsipayitakari. Tii oshinitaantsiwita, apa jowapiintawo Ompiratasorintsitaari.
5 Josankinawiitaka iijatzi pairani Ikantakaantaitani, okantzi: 'Iiro pantawaitantawo kitiijyiri jimakoryaantaitari'. Iro kantzimaitacha

* **11:21** Tima jirikaiti Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzi atziri jinayitatzi, tii ijyininkatari Judá-mirinkaiti.

jiyaatapiintzi Ompiratasorintsitaari kitiijyiriki jimakoryaantaitari tasorintsipankoki, jantawaitapiintzi. Tikaatsi kijyirini.
6 Nokantzi naaka, iinitatsi jaka impinkathapiroitiri, iri anairori tasorintsipanko.
7 Iro josankinaitantakari pairani, kantatsiri:
Tii nokowi pamayitaina pipira pintayinari,
Iro nokowapirotaki pitakotaiyaari pijyininka.
Iro pinkimathatirimi iiroka jiroka, iiro pikijyimawaitziri jirikapaini, tima tii ikaaripiroshiritzi.
8 Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi irirori, janairo kitiijyiri jimakoryaantaitari".

Atziri kisowakori (Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

9 Ipoña jawijanai Jesús, ityaapai japatotapiintaita.
10 Ari isaikakiri kisowakotatsiri. Ikanta Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantziri: "¿Kamiithatatsima poshinchiiri kisowakori kitiijyiri jimakoryaantaitari?" Iro josampitantariri inkini inkantakotiri.
11 Ipoña jakanakiri irirori, ikantanakiri: "Tii paminashitari poijyati aririka jotitya omoonaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, pitakotari, pinoshikiri.
12 Iri jitakopiroita atziri, janairi oijya. Tima tii okaaripiroshiritakaantzi anishironkatanti kitiijyiriki jimakoryaantaitari".
13 Jiñaanatanakiri kisowakori, ikantziri: "Pinthaaryaawakotai". Matanaka atziri, akotsitanai, okimitanaawo pashini jako.
14 Ari ikisaiyanakani Fariseo-paini. Jataiyakini, ikinkithawaitaiyini, ikantzi: "¿Tsika ankantakirika Jesús, ampiyakaantyaariri?"

Josankinatakoitsitakari pairani Jesús

15 Ikanta Jesús, yotaki ikowaitatzi intsitokaitiri, irootaki jawijantanaari. Ari joyaatanakiri ojyiki atziri, joshinchaaki ojyiki mantsiyari.
16 Ikantayiwitakari: "Iiro pikinkithatakotana".
17 Ari imonkaatari josankinatakaayiitakiriri pairani Kamantantaniri Isaías-ni, ikantzi:
18 Jirika nompiratani, iriitaki niyoyaakiri.
Nitakotani jinatzi, iri oimoshirinkanari.
Kiso jowiri Tasorintsinkantsi,
Ikinkithatakagairi kaari ajyininkata, ikamantairi tyaaryootatsiri.
19 Iiro ishinchiinkawintawaita apaniroini irirori,
Iiro ikimaitziri inchiraachiraati inkinkithatakotya,
20 Iiro jimapirotziro irirori isataapirotiro sonkari sataawitainchari,
Iiro joitsiwakiri paampariminki kapichiwitainchari ipaampataki,
Irojatzi inkitsirinkantaiyaawori jiñaitairo tyaaryootatsiri.*
21 Iriitaki joyaakoniintairi kaari ajyininkata impairyagairi iwairo.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi (Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23)

22 Ipoña jamaitakiniri Jesús piyarishiritatsiri, ikamampotaakitakaakiri, imasontzipaantitakaakiri iijatzi. Joshinchaawakiri, aminanai kamiitha, ñaawaitanai iijatzi.

---

* **12:20** Ojyakaawintachari sonkari ipoña paampariminki tsiwakimataintsiri, iriitaki atziriiti kimisantawitachari kapichiini, ashironkaashiriyitachari, mantsiyashiriyitatsiri, shipitashiriyitatsiri, tima aritaki inishironkaitairi Jesús jirikaiti, iiro ishinitziri jashironkaayitaiya, aña aawiyaashiri inkantakaayitaiyaari, joshiripiroyitaiya.

23 Iyokitzi ikantanaka maawoni atziri, ikantaiyanakini: “¿Iriima jirika
charinitariri David-ni?”
24 Ikanta ikimaiyakini Fariseo, ikantaiyanakini ririrori: “Jirika atziri joshin-
chaatziiri ashitariri piyari iitachari Beelzebú, irootaki jowawijaakotantariri
ikaatzi ipiyarishiritaiyini”.
25 Jiyotakotzimaitakari Jesús ikinkishiritakari, ikantanakiri: “Aririka
jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri, ari jiñaakiro
jowapintawakaiya. Iijatzi okimita aririka jantaminthatawakaayitaiya
inampiki atziri, ari jiñaakiro jookawintawakaiya inampiki. Aririka
jantaminthatawakaiya atziri ikaatzi isaikapankotawakaa, ari jiñaakiro
jookawintawakaiya ipankoki.
26 Ari inkantyaari iijatzi piyari aririkami jantaminthatawaiya. ¿Iiroma
ithonka aririka jookawintawakaanatya?
27 Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani naaka, ¿irijatzima kamaari
oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawijaakotantariri kaaganiritatsiri?
Aririka okanta pikinkithatakotatziiri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi
pikantakiri.
28 Tima Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki oshinchaanari naaka nowaw-
ijaakotantariri piyarishiritatsiri. Irijatzi Pawa omapokakimiri iiroka
ipinkathariwintantzi.
29 Aririka inkowaiti inkoshiitiri shintsitatsiri kamiitha atziri, ontzi-
matyii jitaitawatyaari joojoitiri, onkantya iiro ikisakowintantawo jashi-
witari aririka jayitsiitiri.
30 Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniintanari. Inkaati
kaari imitakotinani joyiipatakotina, japaatakotatyaana.
31 Iro kantzimaitacha nokantzi naaka: Kantatsi impiyakotairi Pawa
inkaati kaaripiroshiriwitachani, ari inkimitagairi ñaawaiwitawori kaaripirori
ñaantsi. Iriima ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi.
32 Ari okimitsitari iijatzi: Kantatsi impiyakotairi Pawa ookimowityaarini
Itomi Atziri, iriima inkaati kijyimatakirini Tasorintsinkantsi, iiro
ipiyakoitairi.
33 Okimiwaitakawo aririka iñaitiro kamiithari chochoki, jiyotaitzi kami-
ithari inatzi owaato tsika opoñaaka chochoki. Ari okimitari iijatzi aririka
iñaitiro chochoki piyantatsiri, jiyotaitzi kaaripirori onatzi owaato tsika
opoñaaka iroori.
34 Pikimitakari maanki, kaaripiroshiri pikantaiyakani. Tikaatsi pink-
inakairo piñaawaitiro kamiithari, tii opantawo pikinkishiritari, irootaki
okaaripirotantakari piñaawaiyitziri.
35 Apaani kamiithashiriri ikinkishiritawo kamiithari, irootaki okami-
ithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiritatsiri tii ikinkishiritapiintawo
kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri.
36 Irootaki nokantantari naaka, aritaki jaminakoyiitairo paata okaatzi
kaaripirori iñaaniyiitari.
37 Kamiitharika okaatzi piñaaniyitari, ari jaapatziyaitaimi. Irooma tiirika
okamiithatzi, inkantayiitaimi: ‘Kaaripiroshiri pinatzi, ojyiki pinkimaatsi-
taiya’ ”.

Ikowawita kaaripiroshiriri intasonkawintantaiti (Lc. 11.29-32)

38 Ipoña jakanaki Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti ikantanaki:
“Yotaanarí, nokowi noñiimi pintasonkawintanti”.

39 Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Kaaripiroshiriri pinaiyini iiroka, pithainkani powakiri Pawa, pikowaiyini piñiina nontasonkawintanti. Iiromaita noñaayimiro, apa piñiiro kimityaawoni awijyimotakiriri pairani Jonás,
40 iniyantakariri kimitariri antari omani, tima mawa kitiijyiri isaikaki imotziki. Ari inkimityaari iijatzi Itomi Atziri inkitawitapaintya mawa kitiijyiri kipatsiki.
41 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari jiyakowintaimi Nínive-jatzi, tima ikimisantairi pairani Jonás jowajyaantanairo ikaaripiroshiriwitaiyani. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Jonás.
42 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri yotaniri pinkathari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Salomón”.

Ipiyashitanta piyari (Lc. 11.24-26)

43 “Okimiwaitakawo isaikashiritantyaarimi piyari apaani atziri, ipankotsititakawomi jañaantari. Aririka jookawiityaari, awijakowitaa atziri isaikantakari piyari. Ikinawaiwita otzishimashiki, iiro iñi tsika isaiki.
44 Impoñaatya inkantashiritai piyari: ‘Nompiyai nopankoki tsika nopoñaaka’. Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka jañaantari, owaniinka okantaka.
45 Impoña jiyaatashitakiri mapirotzirori ipiyaritzi, inkantakiri: ‘Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti’. Jamaki inkaati 7. Ari jashironkaapirotaiya jirika atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichiini. Ari pinkimitaiyaari iirokaiti”.

Ikinkithatakotziro Jesús inaanati ipoña iririntzi (Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Iikiro ikinkithatakaatziiri Jesús apatowintakariri, ariitapaaka inaanati otsipatakari iririntzipaini, okatziyapaaka jikokiroki, okaimakaantapaakiri.
47 Ikantawiitakari: “Ari ariita pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”.
48 Ari jakanaki ikantzi: “¿Tsika otzimikama pikinkishiritaiyarini iro nonaanatitari, iri nirintzitari?”
49 Jookotanakiri ikaatzi jiyotaapiintakiri, ikantzi: “Jirikapaini iriitaki nokimitakaantairi nirintzi, irootaki nokimitakaantairi iijatzi nonaanati.
50 Tima maawoni antanairori ikowiri Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki nirintzitaari, irootaki notsirotaari, irootaki nonaanatitaari”.

13

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Ipoña ishitowanai Jesús pankotsiki, jatanai inkaarithapiyaaki. Ari isaikapaaki.
2 Ipiyowintapaari iijatzi ojyiki atziri. Iñaaki othataka pitotsi, otitapaaka, saikapaaki. Katziyaiyakani atziri irirori inkaarithapiyaaki.
3 Jojyakaawintatziiniri okaatzi ikinkithatakairiri, ikantzi: “Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri impankiti.
4 Ikanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ipokapaaki tsimiri, jowapaakawo.
5 Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi, ari ojyookawitanakari thaankipiroini. Tii otontapathatatzi kipatsi,

6 sampiyashitanaki pankirintsi ishintsitapaaki ooryaatsiri, tii otyaapirotzi
oparitha inthomainta.
7 Tzimatsi pashini ookakitapainchari kitochiimashiki, anaanakiro kitochii
ojyookanaki, kamanaki pankirintsi.
8 Irooma pashini ookakitapainchari okamiithapathatzi kipatsi, saankana
ojyookanaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitanai okithoki apaanipaini
okaatzi jyookapaintsiri. Apaani jyookapaintsiri kithokipirotanaki, pashini
ojyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki.*
9 Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti".

¿Iitama jojyakaawintantawori Jesús?
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Ipoña josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Oitama pojyakaawintziri
pikinkithatakairi atziripaini?"
11 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Ishinitaitzimiro iirokaiti piyotairo tsika ikanta
ipinkathariwintantai Inkitijatzi, iriima jirikaiti tii ishinitaitziniri irirori.
12 Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairi ojyiki. Iriima kaari
otzimimotzi, iikiro iñaatyiiro iiro otzimimopirotairi.†
13 Irootaki nojyakaawintantawori jiroka, onkantawitya jamini jirikaiti,
kamampotaaki inkantya. Ari inkimawityaawo, matakimpita inkantayitya.
14 Iriitaki ikinkithatakotakiri pairani Isaías-ni, ikantaki:
Pinkimawitya, matakimpita pinkantya.
Paminawitya, kamampotaaki pinkantya.
15 Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.
Ashikimpita ikantaka.
Kamampotaaki ikantaka iijatzi.
Irootaki kaari iñaantaawo,
Kaari ikimanta,
Kaari ikinkishiritanta.
Tii ikimisantzi, iiro nowawijaakotairi.
16 Irooma iiroka kimoshiri pinkantya, tima piñagairo, pikimayitairo iijatzi.
17 Iro ikowawitakari pairani Kamantantaniriiti iijatzi kamiithashiriri,
iñiiromi okaatzi piñaakiri iirokaiti. Ikowawitaka inkimiromi pikimakiri
iiroka. Tima tii iñaatyiina, tii ikimaiyanani iijatzi. Imapiro".

Ikinkithatakotziro Jesús jojyakaawintziri pankiwairintzi
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 "Pinkimi nonkinkithatakotimiro okaatzi nojyakaawintakiri pankiwair-
intzi.
19 Tzimatsi kimirori nokinkithatakotziro impinkathariwintantai Pawa,
tiimaita ikimathatziro. Ikanta ipokaki owaaripiroshiritantaniri jowajyaan-
takaapaakiri ikimisantawitanaa. Iriitaki kimitakawori pankirintsi ookaki-
tapainchari aatsiki.
20 Tzimatsi iijatzi thaamintawori noñaani, ikimisantzi thaankiini. Iri kimi-
takawori pankirintsi ookakitapainchari omapipookitzi.
21 Tii jiyotakopirotziro ñaantsi, tii ikisashitawo ikimaatsiwintanakawo
ikimisantzi, jowajyaantanakiro. Ikimitakawo pankirintzi sampishitaintsiri
tii otyaapirotzi oparitha inthomainta kipatsiki.

---

* **13:8** Kantakotachari jaka "okaatzi jyookapaintsiri", kimitaka okaatzi 100 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 30 okithoki. † **13:12** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro.

22 Tzimatsi iijatzi kimawitawori noñaani, iro kantzimaitacha
inintawaitziro inthaamintawaitya, ikinkithashiritakotziro jajyaagawo,
irootaki ipiyakotantakawori noñaani, tii ikimisantzi. Ikimitakawo
pankirintsi ookakitapainchari kitochiimashiki, kaari kithokitatsini.
23 Tzimatsi pashini kimirori noñaani, ikimisantanakiro. Ityaaryoowin-
tanairo. Iri ojyakawori pankirintsi jyookapaintsiri okamiithatzi kipatsi,
ojyikipirotanaki okithoki, pashini ojyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyoki-
ini okithokitanaki”.‡

Ikinkithatakotziri Jesús pankitzirori trigo

24 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziniri, ikantzi: “Jiroka ojyari iijatzi
ipinkathariwintantai Inkitijatzi, ojyari atziri pankitzirori kamiithakiri trigo.
25 Okanta tsiniripaiti imagaiyini jatziritipaini iijatzi irirori, pokaki kisani-
intziriri jamaki trigo-niro, ipankitakiro itsipataakiro trigo-pirori, piyanaka.
26 Opoña ojyookanaki trigo-pirori, kithokitanaki. Ari okimitsitakari iijatzi
trigo-niro itsipataakirori.
27 Ikanta jiyotaitakiro, jiyaatashiitakiri ashitawori, ikantaitakiri: ‘Tii
opantawo trigo apankitakiri powaniki, ¿iitama otsipatantawori ojyookaki
trigo-niro?’
28 Ikantanaki ashitawori jowani: ‘Iri pankitakirori kisaniintanari’. Ikantzi
jatziriti: ‘¿Pikowima nonthokayitairo trigo-niro?’
29 Jakanaki, ikantzi: ‘Iiro, aamaashitya, ari pinthokakotakiro trigo-pirori.
30 Ari onkantawatyaata ontsipatyaawo ojyooki, irojatzi osampatantyaari
trigo-pirori. Aripaiti nonkantimiri: Pinthatzinkiro trigo-niro, pintayiro.
Poyiikitairo trigo-pirori, powayitairo’ ”.

Jojyakaawintaitziro okithoki oryaanikitatsiri (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintakiniri, ikantzi: “Jiroka ojyari iijatzi
ipinkathariwintantai Inkitijatzi, okimiwaitakari pankitzirori oryaanikitat-
siri okithoki pankirintsi.§
32 Oryaani okantawita okithotyaaniki, iro kantzimaitacha aririka
ojyookanaki, anairo pashini pankirintsi, antawo ontiwayitanaki ari
iminkoshityaawo tsimiripaini otsimankatapishitaki”.

Jojyakaawintaitziro shiniyakairori tanta (Lc. 13.20-21)

33 Jiroka pashini jojyakaawintakiri Jesús, ikantzi: “Aririka ipinkathariwin-
tantai Inkitijatzi, ojyakotawo tsinani witsikirori tanta. Aakiro trigo-pani,
otsipataakiro shiniyakairori. Aritaki oñaaki oshiniyi otantanipathati”.

Oita jojyakaawintantawori Jesús ikinkithatakoyitziri (Mr. 4.33-34)

34 Ari ikantapiintatya Jesús jojyakaawintziro okaatzi jiyotaantziri. maa-
woni jojyakaawintakiro.
35 Ari imonkaataakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri
ikinkithatakotziro ikantakiri Pawa:
Nojyakaawintatyiiniri atziriiti onkaati nonkinkithatakotiniriri.
Nooñaawontainiri kaari jiyowita pairani owakiraa iwitsikantakari kipatsi
irojatzi iroñaaka.

Joñaagantziro Jesús kimitawori trigo-niro

‡ **13:23** Paminiro kantakotachari janta versículo 13.8. § **13:31** Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

36 Ipoña jawijanai Jesús, jookanairi apatowintakariri, jatanaki pankotsiki.
Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "Piyotainawo okaatzi pojyakaawintakiri. ¿Iitama ojyakaawintachari trigo-niro itsipatagaitakirori trigo-pirori?"
37 Ikantzi Jesús: "Jirika Itomi Atziri iriitaki kimitakariri ashitawori jowani ipankiitakiro trigo-pirori.
38 Jiroka owaantsi irootaki ojyakaawintawori kipatsi asaikantayitari. Jiroka trigo-pirori iri ojyakaawintacha ipinkathariwintairi Pawa. Irooma trigo-niro iri ojyakaawintziri ikaatzi jashitaari Kaaripirori.
39 Jirika kisaniintantatsiri pankitakirori trigo-niro iri ojyakaawintacha kamaari. Kimityaawoni joyiipataitziro okithoki trigo, ojyakaawinta aririka onthonkaiya paata kipatsi. Jirikapaini oyiipayitakirori okithoki iri ojyakaawintacha maninkariti.
40 Pikimaki, japatotakaantaitakiro trigo-niro, itagaitakiro. Iro ojyakaawintacha aririka onthonkaiya paata kipatsi.
41 Jirika Itomi Atziri jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi kaaripiroshiritatsiri, tima tii ikowi intsipataiyaari ikaatzi kimisantakiriri.
42 Impoña intagairi kaaripiroshiriri, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya.
43 Iriima kamiithashiritaintsiri, shipakiryaa inkantaiya inkimitaiyaari ooryaatsiri. Isaikimotairi Ashitairi tsika ipinkathariwintantzi ririori. Powakimpitatyaawo".

Ikinkithatakotziri Jesús manachari kiriiki

44 Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: "Jiroka pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi ojyiki kiriiki jimanaitziri owaantsiki. Ikanta apaani atziri iñaakiri, tii okantzi jaanakiri, iijatzi imananairi, tikaatsi inkamanti, ikantashiritanaki ririori: 'Ontzimatyii namanantiro jiroka kipatsi, ari onkantya nashitantyaariri ikaatzi tzimatsiri janta'. Ipoña ipimantakiro okaatzi tzimimowitariri, jamanantakiro kipatsi. Kimoshiri ikantaka, tima jamanantakotakiri ojyiki kiriiki. Ari okimitari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzi".

Ikinkithatakotziro Jesús poriryaari pinapirotachari

45 Ikantzi iijatzi Jesús: "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ikimitari apaani atziri kowatsini jamananti poriryaari.*
46 Iñaaki poriryaari, ikowapirotaki jayiri. Ipiyanaa inampiki, ipimantapaakiro okaatzi tzimimotziriri, jamanantakiro poriryaari".

Ikinkithatakotziro Jesús shiryaamintotsi

47 Ikantaki iijatzi Jesús: "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ikimitari apaani shiryaawairintzi. Jaaki ojyiki nashiyitachari shima.
48 Ipoña inoshikakotakiri othapiyaaki, jiyoshiiyitakiri kamiithatatsiri. Ikaatzi kaari kamiithatatsini, jookayitakiri.
49 Ari onkimitaiyaari paata aririka onthonkaiya kipatsi. Impokaki maninkariiti, jiyoshiitairi kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri.
50 Impoña intagaitairi kaaripiroshiriri, ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya".

Ikinkithatakotziro Jesús owakiraari ajyaagawontsi iijatzi paijatori

51 Ari ikantzi Jesús: "¿Pikimathatakiroma okaatzi nokantakiri?" Ikantaiyini jiyotaani: "Nokimathatakiro".

---

* **13:45** Iro ikantakoitzi jaka poriryaari, okaayitzi poriryaayitatsiri kimitawori mapi jiitaitziri "perla", owanaa inintaitziro. Iro kantzimaitacha ojyiki owinawo.

52 Ipoña ikantanaki Jesús: “Nojyakaawintiri iwaapatiitari, tzimatsiri jajyaagawo pinayitachari. Jaapiintziro paijatori, jaapiintziro iijatzi owakiraari jajyaagawo. Aritaki inkimitaiyaari iijatzi yotzinkariiti aririka impinkathariwintairi Inkitijatzi, jiyotaantairo itawori pairani, jiyotaantairo iijatzi owakiraataatsiri”.

Ipiyaa Jesús Nazaret-ki
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Ithonkakiro Jesús jojyakaawintakiro okaatzi ikinkithatakotakiri, ari jiyaatanai.
54 Ikinanai inampiki. Jiyotaantayitapai japatotapiintaita. Iyokitzi jowiri ikaatzi kimiriri, ikantaiyini: “¿Iitama matakaakiriri jirika jiyotanitantari, itasonkawintantzi iijatzi?
55 ¿Kaarima jirika itomi kimitapiintzirori inchakota, otomintari María? ¿Kaarima iririntzipaini jirika: Jacobo, José, Simón, iijatzi Judas?†
56 ¿Tiima ari akaatzi iritsiropaini anampitawo jaka, iitama pinkatharitakaakiriri?”
57 Owanaa ithainkaitakiri, ikisaniintaitanakiri. Iro ikantantanakari Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori, tii ikimisantaitziri”.
58 Owanaa ithainkimataitakiri Jesús inampiki, irootaki kaari itasonkawintanta.

14

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri
(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

1 Ikanta pinkathari Herodes iitachari Tetrarca, ikimakotakiri Jesús.
2 Ikantziri jimpiratani: “Jirika Jesús iriitaki Juan owiinkaatantaniri. Iri añagaatsiri, piñiiri otzimi ishintsinka”.
3 Tima iri Herodes aakaantakiriri Juan, joojotakaantakiri, jomontyaakaantakiri. Iro kantakaantakirori iinawitari iririntzi Felipe iitachari Herodías.
4 Tima ikaminaawitatyaari Juan jirika Herodes, ikantawitari: “Tii okantzi paapithatantiro”.
5 Ari ikowawitaka intsitokakaantirimi, Iro kantzimaitacha ojyiki ipinkathatakiri Juan, jiyotaiyini Kamantantaniri jinatzi. Ithaawantanakari Herodes atziri, ikantashiritzi: “Aririka nontsitokaantakiri, ari inkisaniintaitakina”.
6 Okanta imonkaataka kitiijyiri joimoshirinkawitawo itzimantari Herodes. Ipiyotaiyakani ijyininka, joimoshirinkaiyirini. Ari opokapaaki ishinto Herodías, amajyiitapaaki. Ojyiki okamiithatzimotakiri Herodes.
7 Ikantakiro: “Tzimatsirika oitya pinkamitinari, ari nompakimiro. Imapiro, jiyotzi Pawa iiro namatawitzimi”.
8 Ipoña okantziro onaanati: “Pinkantiri inthatzinkakaantiri Juan”. Iro okantantakariri: “Nokowi pamakotakinawo iito Juan samantaki”.
9 Ari jowashiritanakari Herodes, tii ikowawita. Iro kantzimaitacha ikimaiyakirini ijyininka ikantakirori inkaanki.
10 Irootaki ikantantakari inthatzinkaitiri Juan.
11 Jamaitakiro iito, ipakoitakiro aanakiniro onaanati.
12 Ikanta ipokaiyapaakini jiyotaani Juan, ikitatairi. Ari jiyaatashitanakiri Jesús, ikamantakiri.

† **13:55** Jacobo, irijatzi jiitaitziri Santiago.

Jowakaari Jesús 5000 atziri
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Ikanta ikimaki Jesús kamaki Juan, otitanaka pitotsiki jiyaatiro otzishimashiki. Iro kantzimaitacha ikimakoitakiri tsika jiyaati, shiyaiyanakani ikinaitaki aatsiki, joyaatanakiri.
14 Iro jaatakotapaakityaami Jesús, iñaapaatzi ojyiki piyowintakariri. Jitakoshiritapaakari, joshinchaaki ojyiki mantsiyatatsiri.
15 Okanta otsiniriityaanaki, ikantzi jiyotaani Jesús: "Asaikatzi otzishimashiki, aritaki tsiniriityaaki. Pimpakairo pikinkithatzi, jiyaataita atziri nampitsiki jowapaiya".
16 Jakanakiri, ikantziri: "¿Iita jatsipitantyaawori jiyaayitai? Pimpiri iiroka jowanawo".
17 Ikantanaki jiyotaani: "Tikaatsi nompiri naaka. Apa otzimi okaatzi 5 tanta ipoña apiti shima".
18 Ikantzi Jesús: "Pamakinari jaka".
19 Ikantakiri maawoni atziri: "Pisaikaiyini". Saikaiyanakini atziriiti. Ipoña jaakiro tanta, iijatzi shima, aminanaki jinoki inkitiki, jamananaka, ikantzi: "Paasoonki Ashitanarí, iirokataki pakinawori jiroka noyaari". Ipoña ipitharyaakiro, ipakiri jiyotaani, jowawijaakiniri irirori atziripaini apatotainchari.
20 Ari ikaatzi jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzimagaantapaintsiri, jotiyitairo kantziriki, okaatzi 12 jaikitaatsiri.
21 Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti owainchari. Tzimitacha tsinani iijatzi iintsipaini owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

22 Ipoña ikantairi Jesús jiyotaani: "Thami pitaiyaawo pimontyagai intatsikironta". Ikantakiri iijatzi piyowintakariri: "Kantatsi piyaayitai".
23 Iro ikinantanakari irirori tonkaariki, jamañaari Ashitariri. Okanta otsiniritanaki, saikaki apaniroini Jesús janta.
24 Jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki, antawo otamaryaani inkaari, oipiyapiyakotakiri tampiya.
25 Okanta okitiijyitzimataki, pokai Jesús janiitantaawo inkaari.*
26 Tii jiyotawairi, ithaawantawaari jiyotaani, ikaimaiyanakini: "¡Aatsikitaki shiritsiwí!"
27 Iñaanatapairi irirori, ikantziri: "Naaka pokaatsi, tontashiri pinkantya iiro pithaawawaitzi".
28 Ari ikantanaki Pedro: "Iirokama Nowinkatharití, pinintakainawo naniitantyaawo naaka inkaari".
29 Ikantzi Jesús: "Pimpokanaki". Aniiwitanaka Pedro inkaariki jiyaatashitanakiri isaikaki.
30 Iro kantzimaitacha ikinkishiritanakiro Pedro antawo otamaryaani inkaari, ithaawanaki, iro itsitsiyantanakari, ikaimanaki: "Pinkatharí paawaina".
31 Jakotashitanakiri Jesús, jaawairi. Ipoña ikantziri: "Kapichimachiini pikimisantakina. ¿Iitama pikisoshiritantari?"

---

* **14:25** Kantakotachari jaka: "Iro okitiijyitzimataki", irootaki ojyawori jamitari owayiriiti jaamaakowinta tsiniripaiti, iiro inkakiwaitanta apaani owayiri maawoni tsiniri, ontzimatyii intzimi 4 owayiri aamaakowintachani. Apaani jitanatyaawo owakiraa ontsiniriityaanaki, pashini tikira oniyankiityiimati, pashini oniyankiitipirotapaaki, pashini iro onkitiijyitzimataki. Ikantakoitziri jaka, "okitiijyitzimataki, pokai Jesús" iriira kimitakariri 4-tapaintsiri owayiri kitiijyitakotatsiri jaamaakowintanta.

32 Ikanta jotitapaa pitotsiki, awijainkatanaki tampiya.
33 Antawoiti ipinkathatanakiri jiyotaani, ikantanakiri: “Imapirotatya iirokataki Itomi Pawa”.

Joshinchaantaki Jesús Genesaret-ki (Mr. 6.53-56)

34 Ikanta jariitaiyakani intatsikironta nampitsiki Genesaret.
35 Iro jaatakotapaakityaami Jesús, jiyotaitawakiri. Ikamantaitakiri maawoni nampitawori janta, jamayitapaakiri mantsiyayitatsiri.
36 Ikantaitakiri Jesús: “Pishinitiri mantsiyari jotirotawakiro kapichiini piithaari, ishintsitantaiyaari”. Ari okantzimaitaka, ikaatzi otirotsitakiriri iithaari, shintsiyitai.

15

Owaaripiroshiritziriri atziri (Mr. 7.1-23)

1 Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti. Ipoñaayitaka nampitsiki Jerusalén. Ikantapaakiri Jesús:
2 “Judá-mirinka anaiyini. Iro amitaiyarini akiwaakota tikira owanatyaata, ari okanta jiyotaakairi pairani achariniiti. ¿Iitama kaari jimatantawo piyotaani? Tii ikiwiro jako jowapiintaiyani”.
3 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Irojatzi paakowintawo jiyotaayitairi pairani achariniiti, tiimaita pantziro jiyotaayitairi Pawa.
4 Jiroka ikantziri Pawa:
Pimpinkathatiri ashitzimiri.
Ikantaki iijatzi:
Ontzimatyii jowamaitiri kijyimatziriri ashitariri.
5 Iro kantzimaitacha pikantapiintaki iiroka: ‘Kamiithatatsi ankantiri ashiyitairi: “Nokajyaakairi Pawa maawoni noiriikiti, iiro okantzi nonishironkatimi”.’
6 Piyotaantashitakawo jamitaitari pairani, tii piyotaantziro ikowiri Pawa. Irootaki kaari jitakotantari ajyininka ashitariri.
7 Thiiyinkari pinaiyini. Iiroka ikinkithatakotaki pairani Isaías, ikantaki:
8 Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.
Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiitha.
9 Aminaashiwaita jotziirowashitana ipinkathawitana,
Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori”.
10 Ikaimakiri Jesús maawoni piyowintakariri, ikantziri: “Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkinkithatakotiri:
11 Ikaatzi owayitari tii jowaaripiroshiritantzi, irooma okaatzi añaawaiyitziri, iro matzirori owaaripiroshiritantzi”.
12 Ipokashitapaakiri jiyotaani okaakiini, ikantapaakiri: “Tii inimotziri Fariseo-paini ikimakimi pikantaki”.
13 Ikantanaki Jesús: “Ashitanari Inkitijatzi, ari inthonkairo kaari ipankitzi irirori.
14 Piñaashityaari, tii jiyotaiyini irirori, jojyakari kaari aminatsiri. Ikimitakotakari ikathatawakaa kaari okichaatatsini, tii jiyotzi tsika inkini, apitiroiti imparyai omoonaki”.
15 Ari ikantzi Pedro: “Poñaayinawo okaatzi pojyakaawintakiri”.
16 Ikantzi Jesús: “¿Tikiraama otzimimotzimi iiroka piyotani?
17 ¿Tiima piyotzi okaatzi owayitapiintari okini ajyiitoki, impoña omishitowairo?

18 Irooma añaawaitiro kaaripirori akinkishiriyitari, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.
19 Tima ashiriki opoñaayita kaaripirori kinkishiritaantsi, tsitokaantsi, mayimpiritaantsi, kaari kinataantsi, koshitaantsi, thiiyakotaantsi, kijyimataantsi.
20 Irootaki jiroka owaaripiroshiritantatsiri. Irooma iirorika akiwaakota ankowirika oya, tii owaaripiroshiritantzi".

Okimisantzi tsinani Canaán-jato (Mr. 7.24-30)

21 Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro irojatzi Sidón-ki.
22 Ari opokaki tsinani Canaán-jato, kaari Judá-mirinka iroori. Okantapaakiri: "Nowinkathariti, iiroka icharini pinkathari David-ni. Nokowi pinishironkataina ojyiki ashironkaawaitaka nishinto, opiyarishiritatzi".
23 Ari imairitaki Jesús, tii jakiro. Ipoña ikantaiyini jiyotaani: "Potyaantairo iyaataita, owanaa oñaashirinkakai".
24 Ikantanakiro Jesús: "Apa jotyaantakina Ashitanari nonishironkatairi nojyininka Israel-mirinkaiti, ikaatzi ojyakariri oijya ipiyaka".
25 Ari otziirowanaka tsinani, okantanakiri: "Pinkatharí, pinishironkataina naaka".
26 Ikantanakiro ririori: "Paata tsinani. Tima ikantaitaki pairani: 'Tii aapithatziri jowanawo iintsiti ampiri otsitsi joyaawo' ".*
27 Akanakiri iroori, okantziri: "Imapiro pikantakiri Pinkatharí. Iro kantzimaitacha, jowapiintamachiitawo otsitsi jowaryagaitziro owanawontsi otapinaki".
28 Jakanairo Jesús, ikantziro: "Tsinaní, imapiro pikimisantai iiroka. Irootaki nimatantyaawori pikowakotakinari". Apathakiro awijakotanai ishinto.

Joshinchaaki Jesús ojyiki atziri

29 Ipoña jawijaki Jesús ikinayitaki othapiyaaki inkaari Galilea. Irojatzi itonkaantanakari otzishiki, ari isaikapaakiri janta.
30 Ari ipokashitakiri ojyiki atziri, jamayitakiri kantawaiyitachari imantsiyari: ithoriwaitatsiri, kaari okichaatatsiri, masontzipaantiri, pijaponthokiri, maawoni. Ithonkiri joshinchaayitairi.
31 Iyokitzi jowaitanakiri Jesús iñaitakiri jiñaawaitakagairi masontzipaantiri, janiitakaayitairi kisopookiri, ithoriwaitatsiri iijatzi, jaminakaayitairi kaari okichaatatsi. Ikantaiyini atziriiti: "Imapiro ikamiithataki Pawa, iriitaki pinkathariwintairiri Israel-mirinkaiti".

Jowakaari Jesús 4000 atziri (Mr. 8.1-10)

32 Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, ikantakiri: "Owanaa nitakotakari atziriiti, tima mawa kitiijyiri isaikaiyakini jaka ikimisantana, tikaatsi jowaiya. Aririka jiyaatashitaiya, ari aakiri itajyi iirorika jowanaa".
33 Ikantaiyini jiyotaani: "Pamini, asaikatzi jaka otzishimashiki. ¿Tsikama ayika owakaiyaariri? Ojyiki ikaataiyini".
34 Ari josampitziri Jesús jiyotaani: "¿Tsikama okaatzi tanta tzimatsiri?" Ikantzi jiyotaani: "Tzimatsi okaatzi 7, tzimitacha iijatzi shimaaniki".
35 Ipoña ikantaitakiri ikaatzi piyotainchari: "Pisaikaiyini".
36 Jaakiro tanta itsipataakiri shimaaniki, ipaasoonkiwintakiri. Ipoña ipitoryaakiro tanta, ipayitakiri jiyotaani, jowawijaakiniri piyotainchari atziri.

---

* **15:26** Iri jojyakaawintaitzi Judá-mirinkaiti ikimitari iintsi. Iriima kaari Judá-mirinkatatsiri jojyari otsitsi.

37 Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzimagaantapaintsiri, ijaikitai okaatzi 7 kantziri.
38 Kimitaka ikaatzi 4000 shirampari owainchari. Tzimitacha tsinanipaini iijatzi iintsipaini owainchari.
39 Ipoña ikantanai Jesús: "Ari owaiyakani, kantatsi piyaayitai". Ari jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanaki iipatsitiki Magdala-jatzi.

16

Ikowakoitziri Jesús intasonkawintanti (Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

1 Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Saduceo, ikowawitaiyani inkompitakaiyaarimi Jesús inkini jiyakowintirimi. Ikantawitapaakari: "Incha pintasonkawintanti niyotantyaari imapiro opoñaawo pitasorinka inkitiki".
2 Jakanaki Jesús ikantzi: "Pikantapiintaiyini iiroka aririka piñiiro onkiraityai otsiniriityaanai: 'Osaryaamanaatyi oñaatamani'.
3 Irooma piñaamanairo minkori onkiraityai inkitiki, pikantzi: 'Omparyaatyi inkani'. Piyotakowitawo inkiti, piyotakotziro iijatzi aririka omparyai inkani. Tii piyotzimaitawo piñaawitari jaka kipatsiki.
4 Tii pikamiithataiyini iiroka, thainka powakiri Pawa, irootaki pikowantaiyarini piñiina nontasonkawintanti, iiromaita noñaayimiro. Apa piñiiro ojyawoni awijyimotakiriri pairani Jonás". Ari jiyaatanai Jesús.

Shiniyakaawori itantani Fariseo (Mr. 8.14-21)

5 Ikanta jariitaka jiyotaani Jesús intatsikironta, tii jaanaki itantani, imaijantanakiro.
6 Ikantzi Jesús: "Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzi jashi Saduceo-paini".
7 Ari josampitawakaanaka jiyotaani, ikantawakaiyani: "¿Iitama ikantantawori jiroka? ¿Irooma ikantantari tii amaki tanta?"
8 Yotaki Jesús ikantawakaari jiyotaani, ikantziri: "Tikira pikimisantapirotzi iirokaiti, irootaki pikantantari: 'Tii amaki tanta'.
9 ¿Tikiraama pikimathataiyironi? Chapinki otzimawita tanta okaatzi 5, nowakaayitaka 5000 shirampari. Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsikama okaatzi kantziri poyiitairi?
10 Iijatzi okimita tzimatsiri chapinki 7 tanta, nowakaaka 4000 shirampari. ¿Tsikama okaatzi kantziri poyiitairi?
11 ¿Iitama kaari pikimathatantawo iiroka? Tii iro nonkinkithatakoti jowaitari tanta. Aña nokantatziimi: 'Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzi jashi Saduceo' ".
12 Ari ikimathatanakiro jiyotaani, tii iro inkinkithatakoti Jesús shiniyakairori tanta, jojyakaawintatziiro okaatzi jiyotaantziri Fariseo iijatzi Saduceo.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús (Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Ipoña ikinanaki Jesús janta Cesarea-ki, irootaki inampi Filipo. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Iitama ikinkishiritakoitariri Itomi Atziri?"
14 Jakaiyanakini, ikantzi: "Tzimatsi atziri kantatsiri, 'Juan owiinkaatantaniri piriintaacha'. Ikantzi pashini, 'iri koñaataatsi Elías'. Ikantzi pashini 'iri Jeremías-ni'. Tzimatsi kantatsiri iijatzi, pashini Kamantantaniri pinatzi".
15 Ipoña ikantziri jiyotaani: "Iiroka. ¿Tsikama pikantaiyinika?"

16 Jakanaki Simón Pedro, ikantzi: “Iirokataki Cristo Itomi Pawa Kañaaniri”.
17 Ikantzi Jesús: “Imapiro pikantaki Simón itomi Jonás, kaari atziri
yotakaimironi jiroka, iri Ashitanari Inkitijatzi yotakaakimirori.
18 Ari niitaimi naaka Pedro, iro mapi ojyakaawintacha piwairo. Tima mapi
pinkimitaiya, ari niwitsikairo nopanko. Inkaati kimisantaatsini paata, iri
ojyayityaawoni pankotsi. Iiro jimatziro impiyakaashitaiyaari nampitawori
sarinkawini.
19 Iri pojyaari aamaakowintawori ashitakowo pankotsi, kantatsi
jashitaryiiro, jashitiro, jintsiriitiro shintsiini. Iro pankotsi ojyakaawintacha
tsika impinkathariwintantai Inkitijatzi. Tima inkaati pishinitairi iiroka
jaka, iriitaki ishinitaiti inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka,
iiro ishinitaitziri iijatzi inkitiki”.
20 Ipoña ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Paatara pikamantantzi,
pinkanti: ‘Iriitaki Cristo jirika Jesús’ ”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkami (Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

21 Ipoña Jesús ikamantakiri jiyotaani, ikantziri: “Irootaintsi aati nampitsiki
Jerusalén, antawoiti inkimaatsitakaina ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari,
ijiwari Yotzinkariiti, ari intsitokakaantinari. Iro kantzimaitacha awijawi-
tatya mawa kitiijyiri ari nañagai iijatzi”.
22 Ikanta Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikantakiri: “Pinkatharí, tii
inimotana pikantziri, tii nokowi awijyimotimi jiroka”.
23 Ari ipithokanaka Jesús, ikantanakiri: “Piyaati Satanás. Tima tii poshir-
itawo iiroka ikowakaanari Pawa, apa pikowashitawo ikowapiintakiri atziri-
iti”.
24 Ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Tzimatsirika kowatsiri intsi-
patina, jowajyaantairo ikowashitari, onkantawitya impaikakoitirimi, intsi-
patina.
25 Iitarika itakowaitachari jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya.
Iriima kamawintinani jantayitanairo nokowakairiri naaka, aritaki jawi-
jakoshiritai.
26 Tima aminaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ajyaagawontsi jaka
kipatsiki, ompoña jaminaashitaiyaawo añaamintotsi. ¿Kantatsima impinakow-
intaitya iiro iñaantaitawo impiyashitaitya?
27 Ari impiyi paata jirika Itomi Atziri jamairo jowaniinkawo Ashitariri,
intsipataiyaari maninkariiti, iri pinatapaironi okaatzi jantaitakiri.
28 Tyaaryoo, tzimatsi pikaatzi jaka, tikira pikamiita ari piñaakiri Itomi
Atziri impinkathariwintantai”.

17

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani (Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

1 Okanta awijaki okaatzi 6 kitiijyiri, ipoña Jesús jaanakiri Pedro, Jacobo,
Juan iririntzi Jacobo. Itonkaiyanakini otzishiki.
2 Ari ipashinitzimotakiri jiyotaani, ishipakiryaanaki ipooki, jojyanakari
ooryaatsiri, ari okimitanakari iithaari kitamaaniki okantanaka.
3 Iñaatziiri Moisés-ni, ipoña Elías ikinkithawaitakairi Jesús.
4 Ikaimotanakiri Pedro, ikantzi: “Pinkatharí, imapiro okamiithatzi pamak-
ina jaka. Kamiitha niwitsikimi mawa pankojyitantsi: apaani pashitya iiroka,
apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías”.

5 Iñaawaiminthaitzi, opamankapaakiri minkori, shipakirya okantapaaka.
Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki, ikantaitzi: "Notomi jinatzi jirika nitakokitakari, ojyiki nokimoshiriwintakiri. Pinkimisantairi".
6 Ikanta ikimaiyakironi jiroka ñaantsi, oiyotaiyanakani isaawiki, antawoiti ithaawaiyanakini.
7 Iro kantzimaitacha Jesús ipokashitapairi jiyotaani, ipampitapaakiri, ikantziri: "Pinkatziyanai, iiro pithaawaiyini".
8 Jaminawitanaa, tikaatsi iñaanai, apaniroini ikatziyaka Jesús.
9 Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri irojatzi paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamawitatyaarika.
10 Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Iitama ikantakotziri Yotzinkariiti ikantaiyini: 'Aririka impokimataki Cristo, iri iiwatapaintsini Elías impoki?' "
11 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Imapirotatya ikantziri, iriitaki iiwatapaintsini Elías impoki, jotampatzikatantapaaki.
12 Pinkimi nonkanti naaka: Ariiwitaka Elías, tiimaita jiyotaiyawakirini, ojyiki jowasankitaakiri. Ari inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ojyiki jowasankitaitiri".
13 Ari jiyotaiyanakini jiyotaani iri ikinkithatakotzi Juan owiinkaatantaniri.

Jowawijaakotziri Jesús iwankari piyarishiritatsiri (Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta jariitaiyaani ipiyotaiyani atziri. Ari ipokakiri atziri. Jotzirowashitapaakari Jesús, ikantziri:
15 "Pinkatharí, pitakotainari notomi ojyiki ikamimawaitaki, antawoiti ikimaatsiwaitaka, ojyiki itaawaitapiinta, ipiinkawaitzi jiñaaki.
16 Namawitakanari piyotaani, jowawijaakotainari. Tiimaita jimatziri".
17 Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: "Tiitya pikimisantzi iiroka, pikinashiwaitaka. ¿Tsikapaitima piyotai? Pamakinari iintsi".
18 Ikisanakiri piyari, jatanaki. Ari ishintsitanairi iwankari.
19 Ikanta jiyotaani Jesús, josampitairi apaniroini, ikantairi: "¿Iitama kaari nimatantari nowawijaakotiri?"
20 Ikantzi Jesús: "Iro kaari pimatantari tima tikira pikimisantapirotzi. Pinkimi nonkanti: Aririka pinkimisantaniinti, kantatsi pinkantiro otzishi: 'Pishirinki'. Ari oshirinkaki. Tikaatsi kompitzimotimini aririka pinkimisantapiroti. Imapiro.
21 Iro kantacha pinkowirika poshinchiiri ojyakariri jirika iwankari, ontzimatyii pamañaari tyaaryoopiroini Pawa, pintziwintyaari".

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkami (Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Ikanta isaiki Jesús nampitsiki Galilea, ari ikantakiri jiyotaani: "Irootaintsi impithokashitaityaari Itomi Atziri.
23 Ari intsitokaitiri. Iro awijawitatya mawa kitiijyiri, aritaki jañagai iijatzi". Antawoiti jowashiritanaka jiyotaani ikimakiri ikantaki.

Jashitakaitawori tasorintsipanko impinaitirori

24 Ikanta jariitaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokakiri kowakotantatsiri kiriiki jashitakaitawori tasorintsipanko, josampitapaakiri Pedro: "¿Ipinatziroma yotaimiri jashitakaitawori tasorintsipanko?"
25 Ikantanaki Pedro: "Ipinatziro". Ikanta ipiyapaa pankotsiki, iri thaawakotapainchari Jesús josampitawairi: "¿Iitama pikinkishiritari iiroka Simón? ¿Iitama ikowakotantziri pashinijatzi pinkathariiti? ¿Iriima

ikowakoyitzi ijyininkapirori? ¿Iriima ikowakoyitzi ariitzinkari atziri kaari ijyininkata?"
26 Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Iri ikowakotzi ariitzinkari". Ikantzi Jesús: "Ari okanta. Tii okowapirota impinatiro ikaatzi ijyininkapiroitari.
27 Tiimaita nokowi inkisaniintawaitya kowakotantatsiri kiriiki. Piyaati pinkachaati inkaariki. Aririka pinoshikaki apaani, paminapaantitiri, ari piñiiri kiriiki. Paanakiniri kowakotantatsiri, pimpiri. Iriitaki pimpinawintyaari iiroka iijatzi naaka".

18

Tsika itzimi ñaapirotachari (Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 Ikanta japatotairi jiyotaani Jesús, josampitakiri, ikantziri: "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi. ¿Iitama ñaapirotachani intsipatyaari impinkathariti?"
2 Ikaimaki Jesús apaani iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori.
3 Ikantzi Jesús: "Iirorika pawintaanaari Pawa, pojyakotaiyaari ikanta jirika iintsi, iiro piñiiro impinkathariwintantai Inkitijatzi. Imapiro.
4 Tima jirika iintsi tii jiyotzi jasagaawintawaitya. Iitarika ojyakotaiyaarini, iriitaki ñaapirotaachani impinkathatairi Inkitijatzi.
5 Iitarika pairyaanari ikimisantaana, jaawakimi kamiitha ojyariri jirika iintsi, naakataki jaawaki kamiitha".

Ari jantakaantaitiro kaaripirori (Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 "Iitarika antakaakirini kaaripirori kimitaariri jirika iintsi ikimisantaana, kamiithawaitakimi inthaitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitakiri ochiinkaatzi inkaari.
7 Imapiro onkowiinkati jaka kipatsiki. Iñaiti ojyiki antayitironi kaaripirori. Iro kantacha ari jowasankitaitakiri inkaati antakaantakironi.
8 Iroorika pako, iroorika piitzi pantantakawori kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkakityiiromi, tima iro kowapirotacha pawijakoponthokitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti pako, apiti piitzi, impoña patsipitaiyaawo paampari paata pintagaiya.
9 Iroorika poki pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, iro kowapirotacha pawijakopityakitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti poki, impoña jookaitaimi paata opaampaporinthaatzi sarinkawiniki".

Ikinkithatakotaitziri oijya piyachari (Lc. 15.3-7)

10 "Paamaakowintya pimanintzirikari ojyanaariri jirika iintsi. Tima ikimpoyaawintziri maninkariiti nampitawori Ashitanariki Inkitijatzi.
11 Iro ipokantakari Itomi Atziri jowawijaakoshiritairi ikaatzi piyawitainchari.
12 Pinkimi nojyakaawintimiro. Tzimatsi piratachari ikaatzi 100 oijya. Impoña impiyagaantaka apaani, tzimanai 99 joijyati. Ari jookanakiri pashini, jataki otzishimashiki jaminaminatairi piyainchari.
13 Aririka iñiiri antawoiti inthaamintya jagairi piyawitainchari. Antawoiti inkimoshiriti, anaanakiro ikimoshiriwintziri kaawitachari 99 kaari piyachani.

14 Ari ikimitari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, tii ikowi impiyagaantawaitya
apaani ojyanaariri jirika iintsi".

Tsika okanta ipiyakotantaitzi

15 "Aririka piñiiri pijyininka jantzimotimiro kaaripirori, piyaatashitiri,
pinkinkithawaitakairi apaniroini, poñaayiri okaatzi ikinakaashitakari.
Aririka inkimisantakimi, pimatairi, pikimitakaantaari iriirikami
pirintzipirori.
16 Irooma iiro ikimisantzimi, paanaki pashini kimisantzinkari, iirorika
apiti, iri pintsipatyaari pinkaminairi. Iro pimonkaatantyaawori ikantaitziri:
Intzimirika iyakowintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti
ñaakotakirini okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaitiri.
17 Iirorika ikimisantzimi, pinkamantiri ikaatzi apatotapiintachari. Iirorika
ikimisantzi, pojyakaantiri kaari pijyininka, ikimitakotakari kowakotziriri
kiriiki ijyininka.
18 Iitarika pishinitairi iiroka jaka, irijatzi ishinitaitiri janta inkitiki. Iriima
inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iriitaki kaari ishinitaitzi janta inkitiki.
Imapiro.
19 Pinkimi nonkanti iijatzi: Aririka pinkaati apiti, aririka ojyawakaiya
pikinkishiritani, ari pinkowakotiri Ashitairi Inkitijatzi, ari jimatakimiro.
20 Tsikarika japatotaiya apiti atziri, iirorika mawa ipairyaana ikimisan-
taana, ari nosaikitari naaka janta notsipatari".
21 Ari ipokapaaki Pedro, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "Pinkatharí,
aririka ontzimi jantzimotinari nojyininka, ¿tsikama onkaati nompiyakotiri?
¿Arima onkaati 7?"
22 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Iiro okantzi pimpiyatantya. Tima tii apa
pimpiyakotiri onkaati 7, ojyiki papiipiintiro".*

Ikantakota apiti atziri iriiwitatsiri

23 "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, iroowaitaki jantziri
pinkathari ikowakotziri jompiratani impinatairi jiriiwitziri.
24 Ikanta ikowakotziri iriiwitatsiri, ari ipokapaaki iriiwipirotatsiri ojyiki
kiriiki.†
25 Tikaatsi jayi impinatairiri. Ari ikantanaki pinkathari: 'Paanakiri jirika
atziri, iina, itomipaini, iijatzi okaatzi tzimimotziriri, pimpimantiri. Nagaitaa
kiriiki ikaatzi jiriiwitanari'.
26 Ikanta ikimawaki ompirataari, jotziirowashitanakari pinkathari, ikan-
tanakiri: 'Iiro pipimantana, poyaakotawakina kapichiini, aritaki nomp-
inataimi'.
27 Ikanta jirika pinkathari inishironkatairi jompiratani, ikantzi: 'Aritaki,
tii piriiwitaana'. Ipiyakotairi okaatzi jiriiwitziri.
28 Ikanta jiyaatai ompirataari, itonkiyotakari aatsiki iriiwitziriri irirori
kapichiini. Joirikakintsitawakiri, ikantziri: 'Pimpinatina piriiwitanari'.‡
29 Ari jotziirowashiwitanakari, ikantziri: 'Poyaawakina kapichiini aritaki
nompinataimi'.
30 Tii ikowi, jaanakiri, jomontyaakaantakiri, ikantziri: 'Aririka pimp-
inataina piriiwitana, ari nomishitowakaantaimi'.

---

* **18:22** Ikantakoitziri jaka "ojyiki onkaati papiipiintiro", aririka apiitapiintakiro ampiyakotanti onkaati 7, apiitairo 7, impoña apiitairo 7, irojatzi ariitantatyaari onkaati 70. † **18:24** Ikantaitziri "iriiwipirotatsiri", iri ojyariri kaatatsiri 10 mil talento. Ari onkantawitya jantawaiti ojyiki osarintsi, iiro ipinakowinta. ‡ **18:28** Ikantakoitziri jaka "iriiwitziriri kapichiini" irijatzi ikantaitziri 100 denario.

31 Iro kantacha jiñaakiri ikaataiyini, tii inimotanakiri, jataki ikamantakiri
pinkathari.
32 Ikanta pinkathari ikaimakaantakiri, ikantakiri: ‘Kaaripiroshiri pinatzi
iiroka. Nopiyakotaimiro iiroka piriiwitanari pikamitakina’.
33 Ari pinkantantimi iiroka, pinishironkatanti.
34 Antawo ikisanaka pinkathari, jomontyaakaantakiri, ikantziri: ‘Aririka
pimpinataina iiroka, ari nomishitowakaantaimi’.
35 Iro jantairi iijatzi paata Ashitanari Inkitijatzi, iirorika pinishironkayi-
tairi pijyininka”.

19

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

1 Ikanta ithonkanakiro Jesús jiyotaantzi Galilea-ki, jataki intatsikironta
Jordán-ki irojatzi Judea-ki.
2 Ipiyowintaitawaari. Joshinchaapai ojyiki mantsiyari janta.
3 Ari ipokashitakiri Fariseo-paini, ikowi inkompitakaiyaarimi, josampi-
tapaakiri ikantziri: “¿Jesús, shinitaantsitatsima jookashiwaityaawo iina
atziri?”
4 Ari jakanakiri irirori, ikantanakiri: “¿Tiima piñaanatakotziro owakiraa
jiwitsikantaitakari atziri? ¿Tiima jiwitsikaitakiri shirampari iijatzi tsinani?”
5 Ikantaitaki pairani:
Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,
Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.
6 Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa, tima apaani
ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya.
7 Ipoña josampitziri ikantzi: “¿Iitama josankinatantawori pairani Moisés,
ikantaki:
Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi
jookawakaantyaari?”
8 Ikantzi Jesús: “Okantakaantziro tii pikimisantanitzi, irootaki ishinitantz-
imirori Moisés. Tii ari onkantya pairani owakiraa iwitsikantanakari maa-
woni.
9 Pinkimi nonkanti naaka: Ikaatzi ookashiwaitawori iina impoña jagai
pashini, imayimpiritaki. Irooma omayimpiritirika iinantaitari, kantatsi
jookaitiro. Itzimirika ayirori tsinani ookaawo, imayimpiritaki irirori”.
10 Ipoña ikantzi jiyotaani: “Aririka okanta, tiitya okamiithatzi jagaiti
iinantaitari”.
11 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Iriirika Pawa kowakaimironi, aritaki
pinkimathatakiro.
12 Tzimatsi kantachari iiro okantanta jaayiti iina atziri. Tzimatsi atziri owa
itzimapaaki ari ikantsita iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi pashini jaakithoki-
taitziri iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi iijatzi kowatsiri isaikashiwaitya, tima
ityaaryoowintatziiri pinkathariwintantatsiri inkitiki. Kowatsiri jimatiro
nokantakiri, jantiro”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini (Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13 Ipoña jamaitapaakiniri Jesús iintsipaini, ikantaitapaakiri: “Pamanakoti-
nari niintsiti, potzimikapatziitotiri pintasonkawintiri”. Ari ikantzi jiyotaani
Jesús: “Iiro poñaashirinkiri Awinkathariti”.

14 Ari ikantzi Jesús: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana.
Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai
Inkitijatzi”.
15 Ikanta Jesús jotiropatziitoyitakiri iintsipaini, jatanai.

Ajyaagantachari mainari
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

16 Ari ipokaki mainari, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “Kamiithari
yotaantanirí. ¿Iitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?”
17 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitama pikantantanari ‘kamiithari?’
Tikaatsi kamiithatatsini jaka, apaniroini ikantakaawo Pawa ikamiithatzi.
Pinkowirika piñagairo kañaanimintotsi, pimonkaatairo Ikantakaantaitani”.
18 Ikantzi irirori: “¿Otzimika?” Ari ikantzi Jesús:
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
19 Pimpinkathatiri ashitzimiri.
Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantairi pitakotapiinta iiroka.
20 Ari ikantzi mainari: “Nimatakiro maawoni jirokapaini, irojatzi ni-
tanakawo pairani iinta niryaanitapaakiini. ¿Iitama kowityaachari iroñaaka?”
21 Ikantzi Jesús: “Pikowirika pinkamiithashiriti, piyaati pipankoki, pimpi-
mantiro maawoni tzimimotzimiri, pimpayitiri ashironkainkari, inkitiki pin-
intaawaitaiya. Aririka pimatakiro pimpokanaki, poyaatina”.
22 Ikanta ikimaki mainari, owashiri ikanta ipiyanaawo, tima
ajyaagantzinkari jinatzi.
23 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Antawoiti impomirintsityaawo
ajyaagantachari impinkathariwintairi Inkitijatzi. Imapiro”.
24 Iikiro ikantatzi: “Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi,
iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”.
25 Ikanta ikimaki jiyotaani, iyokitzi ikantanaka, ikantaiyini: “¿Iitatyaakama
awijakoshiritaatsini?”
26 Jaminaminthatanakiri Jesús, ikantziri: “Iirotya jimataajaitziro
apaniroini atziri, iriima Pawa tikaatsi pomirintsitzimotyaarini”.
27 Ari jakanaki Pedro, ikantanaki: “Jirika nokaataiyakini nokowi noy-
aatimi, nookayitanakiro maawoni tzimimotanari. ¿Iitama impinayiitainari
paata?”
28 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka owakiraatai paata kipatsi, im-
pinkathariwintantai Itomi Atziri, inkimitaiyaari pinkathari isaikantawo
owaniinkatachari isaikaminto. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iirokapaini
pimpinkathariwintairi maawoni chariniyityaarini Israel-ni, ikaataiyini 12
jinashitaiyani. Imapiro.
29 Tima ikaatzi oyaatakinari, jookawintanakiro ipanko, iririntzi, iritsiro,
ashitariri, iina, iriintsiti, iipatsiti. Aritaki iñaayitairo ontzimimotairi ojyiki,
tima iriitaki pairyaayitanari. Irijatzi ñaayitaironi kañaanimintotsi.
30 Tzimatsi itayitakawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi
iijatzi impoiyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitironi jitaiyaawo”.

20

Antawaitatsiri chochokimashiki

1 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, iriiwaitaki ikanta atziri tzimatsiri ichochokimashiti. Jataki amaityaaki jamini antawaitatsini iwankirimashiki.
2 Ikanta jiñaaki kowatsiri jantawaiti, ikantakiri: ‘Aririka pitanatyaawo pantawaiti iroñaaka irojatzi jyiitiini, nompinatimi apaani kiriiki’. Ikantaiyini antawaitatsini: ‘Kamiithataki’. Jatanaki jantawaiti pankirintsimashiki.*
3 Ikanta ijinokiityaapaaki ooryaatsiri, iijatzi ipiyanaa ashitawori iwankirimashi. Iñaapai pashini saikashiwaitachari, ikatziyaiyaani.†
4 Ikantapaakiri: ‘Aririka piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’. Ari jiyaataki jantawaiti.
5 Ari ikimitaakiro itampatzikatapaaki ooryaatsiri, iijatzi itainkanaki ooryaatsiri.‡
6 Ari ikimitakiro iijatzi otsiniriityaanaki, iñaapai saikashiwaitachari atziri, josampitapaakiri: ‘¿Tikaatsima pantawairi pisaikashiwaitantari kitiijyiriki?’§
7 Ari ikantaiyini: ‘Tikaatsi antawaitakainani’. Ikantzi irirori: ‘Piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’.
8 Okanta otsiniritanaki, ashitawori iwankirimashi, ikantakiri owiriri iirikiti: ‘Pinkaimiri maawoni antawaitatsiri pimpinatiri. Iri pitawatya pimpinatiri impoitapaintsiri jantawaitaki, irojatzi pimatantatyaariri itakawori amaityaaki’.
9 Ikanta ipokaki impoitapaintsiri jantawaitzi, kapichiini jantawaitaki, iro kantacha ipinaitakiri apaani kiriiki.
10 Ipokaiyakini itakawori amaityaaki jantawaitaki, iñaajaantzi impinapiroitiri irirori. Aña tii, apaanimachiini kiriiki ipinaitakiri iijatzi.
11 Ikanta ipinawiitakari, ikisanakiri ashitawori jantawairi,
12 ikantanakiri: ‘Tii jantawaipirotzi impoitapaintsiri, iro kantacha imonkaatakina pipinatakinari, naaka kimaatsipirotakariri ooryaatsiri’.
13 Ari ikantzi ashitawori iwankirimashi: ‘Ajyininká, nopinatakimi kamiitha, ¿tiima nokantsitakimi amaityaaki nompinatimi apaani kiriiki?
14 Jirika piiriikiti nompinatimiri, piyaatai pipankoki. Naaka nintashitacha nompinatiri apaani kiriiki impoitapaintsiri jantawaitzi,
15 ¿Iiroma okantzi nompinatiri jirikapaini nonintashitari naaka? ¿Pikisaniintakotatyaanawoma nonishironkatantzi?’
16 Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyitatsi, iri ñiironi jitaiyaawo”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro jowamaitiri (Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Ikanta itonkaanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, jaanakiri 12 jiyotaani ikinakaanairi aatsiki, ikantziri:
18 “Aatatzi Jerusalén-ki. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri, jayiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, intsipatatyaari Yotzinkariiti, iri yakawintirini intsitokaitiri.
19 Irootaki jaantanatyaariri atziri kaari ajyininkata. Ari impajawaitaitiri. Impoña impaikakotaitiri. Iro awijawitatya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi”.

Ikowiri Jacobo iijatzi Juan (Mr. 10.35-45)

---

* **20:2** Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzi jiitaitziri iijatzi “denario”. † **20:3** Iri ikantaitziri pairani ooryaatsiri 3. ‡ **20:5** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 6, iijatzi ikantaitziri ooryaatsiri 9. § **20:6** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 11.

20 Okanta iina Zebedeo opokashitakiri Jesús, otsipatakari otomipaini: Jacobo iijatzi Juan. Otziirowashitapaakari, okantapaakiri: “Nokowi pinishironkatina”.
21 Ari josampitanakiro, ikantziro: “¿Iita pikowakotanari?” Okantzi iroori: “Tima irootaintsi pimpinkatharintsiti, nokowi intsipatimi notomi impinkathariwintanti, isaikimotimi apaani pakopiroriki, iriima pashini isaiki pampatiki”.
22 Ari ikantanaki Jesús: “Tiitya piyotziro oita pikowakotanari. Ojyiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pojyatyaana nonkami naaka?” Ari ikantaiyini: “Aritaki nimatakiro”.*
23 Ikantanaki Jesús: “Imapiro, irootaintsi pinkimiro onkaati nonkimaatsityaari naaka. Irooma pintsipatina ampinkathariwintanti pisaiki apaani nakopiroriki, pashini nampatiki, tii naaka yotironi iita nontsipatyaari, apa jiyotzi Ashitanari iitarika ikajyaakaayitakiri”.†
24 Ikanta ikimaki pashini jiyotaani, ikisanakiri Juan iijatzi Jacobo.
25 Ari japatotairi Jesús jiyotaani, ikantziri: “Piyotaiyini iiroka tsika ikanta ipinkatharitzi kaari ajyininkata, owanaa jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori.
26 Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta ompirataari.
27 Iroorika pinkowi pijiwatakaanti, iri pojyakotya ikanta ompirataari.
28 Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari jojyakotyaari ompirataari, inkamawintanti, iri pinakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni”.

Jaminakaitairi apiti kaari okichaatatsini
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

29 Ikanta jawijanaki Jericó-ki, ojyiki atziri oyaatanakiriri.
30 Ari isaikaki aatsinampiki apiti kaari okichaatatsini. Kimaki irirori, ikantaitzi: “Ari inkinapaaki Jesús jaka aatsiki”. Irootaki ikaimantanakari, ikantzi: “¡Pinkatharí, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!”
31 Ojyiki ikisawiitanakari. Tii imairitzi, iikiro ikaimanakitzi shintsiini: “¡Pinkathari, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!”
32 Ari ikatziyapaaka Jesús, ikaimakiri, ikantziri: “¿Iita pikowiri nantzimotimiri?”
33 Ikantaiyini irirori: “Pinkatharí, nokowi naminawaitai kamiitha”.
34 Antawoiti jinishironkatanakiri Jesús jirika kaari okichaatatsini, ipampiyookitakiri irookiki. Aminawaitanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

21

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Ari okaakitzimatapaaki jariitantyaari Jerusalén-ki. Ariitaiyakani Betfagé-ki omontiminthatakari otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri Jesús apiti jiyotaani,
2 ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakari, ari piñiiri inthatakotya burro ontsipatatyaari oryaaniti. Pinthataryaakotiro, pamakinawo.

---

* **20:22** Iro ikantakotzi Jesús jaka: “¿Arima pimatakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyatyaana nompiinkaati naaka aririka inkitataitakina?” † **20:23** Iro ikantakotzi Jesús: “Imapiro, aritaki pinkimakiro niriri naaka, aritaki pinkimitatyaana nompiinkaati naaka ikitataitakinari”.

3 Tzimatsirika osampitawakimini, pinkantiri iiroka: ‘Ikowatziiro
pinkathari. Aritaki joipiyaimiro’ ”.
4 Ari imonkaatari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:
5 Pinkamantairi maawoni Jerusalén-jatzi:
Aatsikitaki Piwinkathariti ipokashitakimi,
Tsinampashiri ikantaka, ityaakaakari burro
Iwonkiri jinatzi burro, iintsiti piratsi jaakagaitziri tinari.
6 Ikanta jotyaantakiri apiti jiyotaani, jimatakiro okaatzi ikantakiri Jesús.
7 Jamakiro burro otsipatakari oryaanitsiti. Jowankiitakiniri manthakintsi
imitzikaaki inkini intyaakaityaawo. Ityaakaanakawo Jesús.
8 Ikanta atziripaini piyotainchari janta, joomaankashitakiri imanthaki
aatsiki tsika inkinanaki. Tzimatsi pashini chikayitanaintsiri inchashi
joomaankashitiriri iijatzi.
9 Ikaatzi atziri iiwataintsiri, iijatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantzi:
¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
¡Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri!
¡Aatsikitaki Awinkatharipirotyaari!
10 Irojatzi jariitantapaakari Jesús nampitsiki Jerusalén. Ari
josampitawakaanaka nampitawori, ikantaiyini: “¿Iitaka jirika?”
11 Tzimatsi atziri kantanaintsiri: “Iriitaki Jesús Kamantantaniri, iri
poñaachari Nazaret-ki saikatsiri Galilea-ki”.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Ikanta Jesús, tyaapaaki tasorintsipankoki. Jomishitowapaakiri piman-
tayitatsiri iijatzi ikaatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayitapaakiro jowantay-
itariri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowaitziri shiro.
13 Ikantapaakiri: “Okantzi osankinarintsi, iñaawaitzi Pawa, ikantzi:
Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintaityaanari.
Pamatawitantapiintaki iirokaiti pipimantayitzi, pikimitakaantakiro
koshintzipanko”.
14 Ari ipokashitapaakiriri Jesús janta tasorintsipankoki ojyiki kaari
okichaatatsini, kisopookiri, joshinchaayitairi maawoni.
15 Tima owanaa okamiithataki jantakiri Jesús. Ikanta jiñaakiri iinchiiriki
jantakiri, ikaimaiyanaki, ikantzi:
¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
Ikisaiyanakani ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti,
tima tii inimotziri.
16 Ari josampitaitanakiri Jesús, ikantaitziri: “¿Pikimakirima ikantaiyirini
iinchiiriki?” Ari ikantzi Jesús: “Nokimakiri. ¿Tiima piñaanatziro osankinar-
intsi? kantatsiri:
Iri iwankariiti iijatzi iintsipaini thoyitzirori itini,
Pikantakaakari impinkathayitaimi”.
17 Ari ipiyanaka Jesús ikinanairo Betania-ki. Ari jimaapairi.

Jiyakatziro kaari kithokitatsi pankirintsi (Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Okanta amaityaaki iijatzi ipiyaawo Jesús nampitsiki. Ari itajyaapaaki
niyanki aatsi.

19 Jiñaapaaki aatsinampiki okatziya pankirintsi, jiyaatashitanakiro, jiñaatzi
tii okithokitzi, iyoshiita oshi. Jiyakatanakiro, ikantziro: "Ari pashi powiro
iiro pikithokitai". Okanta pankirintsi, kamashitanaki.*
20 Ikanta jiñaakiro jiyotaanipaini, iyokitzi ikantanaka, josampitanakiri:
"¿Tsika okantaka okamashitantanakari pankirintsi?"
21 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "Imapiro nonkantimi, tyaaryoorika
pawintaina, iirorika pikisoshiriwaitzi, ari pimatakiro iiroka, ari anaanakiro
okanta piñaakiro pankirintsi. Kantatsi pinkantimi: 'Oshirinki otzishi, ompi-
inki inkaariki'. Ari imatatya.
22 Tima onkaati pinkowakotairiri Pawa, aririka pawintaapirotanatyaari,
aritaki impakimiro".

Ishintsinka Jesús
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Ikanta jariitaa Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai iijatzi. Ari ipoka-
paaki ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Antaripiropaini, josampita-
paakiri: "¿Iitaka otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?"
24 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Iijatzi naaka tzimatsi nosampitimiri.
Aririka pakakinawo, aritaki nonkantakimi iita otyaantakinari.
25 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿Iitaka otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzir-
ima?" Ipoña ikantawakaiyanakani: "Aririka ankantakiri Pawa otyaan-
takiriri, ari inkantanakai: '¿Iitama kaari pikimisantantari?'
26 Aririka ankanti: 'Atziri otyaantakiriri', ari inkisanakai atziripaini".
Tima ikantaiyini atziri Kamantantaniri jinatzi Juan-ni.
27 Ari ikantaiyini: "Tii niyotziro". Ari ikantanaki iijatzi Jesús: "Ari nokim-
itsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari".

Ikinkithatakoitziri apiti itomintaitari

28 Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: "¿Tsika okantzimotzimika iirokaiti
jiroka? Tzimatsi atziri, tzimatsiri apiti itomi. Okanta apaani kitiijyiri
ikantakiri itomi: 'Notomi, piyaati pantawaiti pankirintsimashiki'.
29 Ari jakanaki itomi, ikantanakiri: 'Tii nokowi'. Iro kantacha osamani-
ityaaki, opiyimoshiritaari itomi, jataki jantawaitzi.
30 Ipoña jiyaatashitakiri pashini itomi, ikantakiri iijatzi. Ikantanaki irirori:
'Ari nimatakiro, Paapá'. Iro kantacha tii jiyaatzi.
31 ¿Itzimika itomi antakirori ikowakiri ashitariri?" Ari jakaiyanakini,
ikantzi: "Iri antakirori jompiratakari kitziroini". Ipoña ikantzi Jesús: "Iri
ityaawoni janaakotimi impinkathariwintairi Pawa ikaatzi kowakotziriri
kiriiki ijyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri. Imapiro.
32 Tima ipokaki pairani Juan owiinkaatantaniri, ikamantawitakimi
tsika pinkantya pinkamiithashiritantaiyaarimi, iro kantacha tii
pikimisantawakiri. Iriima ikaatzi kowakotziriri kiriiki ijyininka, iijatzi
mayimpiroyitatsiri, okimisantawakiri. Piñaawitawakari iirokaiti, iro
kantacha tii powajyaantziro tsika pikantaiyani, inkini pinkimisantawakiri".

Kaaripiroshiriri antawaitatsiri
(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 "Pinkimi pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi atziri pankitzirori
chochokimashi, jotantotakotakiro maawoni othapiki, jiwitsikashitakiro
jowironta owaaki paata, jiwitsikaki iijatzi pankojyitantsi inkini jami-
nakoitiro. Ipoña jaminaki atziri aminironi iwankirimashi. Jataki irirori
intaina.

---

* **21:19** Kantakotachari jaka "pankirintsi", iro jiitaitziri "higuera".

34 Okanta okithokipaititaki chochoki, jotyaantaki jompiratani jaakiti.
35 Ikanta antawaitatsiri aminirori pankirintsimashi, jiñaawakiri
ipokaiyakini ompirataari, jaawakiri jompojawaki apaani, itsitokakiri
pashini, jojyimiyantakari mapi pashini.
36 Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ojyiki ikaataiyakini. Ari ikimi-
taawakiri iijatzi irirori.
37 Iwiyaantapaakawori, jotyaantakiri itomipirori irirori, ikantzi: 'Ari-
taikima ipinkathaitawakiri notomi naaka'.
38 Ikanta jirikapaini antawaitatsiri, jiñaawakiri itomi, ikantawakaanaka:
'Iri ashitaiyaawoni paata jiroka pankirintsimashi. Thami antsitokiri, ayi-
roota aaka'.
39 Joirikawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri.
40 Aririka impokanaki ashitawori iwankirimashi, ¿tsikatya inkantirika
jirikapaini antawaitatsiri?"
41 Ari jakaiyanakini, ikantzi: "Ontzimatyii jowamagaitiri jirikapaini
kaaripirori, jaminai pashini kamiithari aminaironi pankirintsimashi,
otyaantapiintiniriri okithoki iwankiri".
42 Ipoña ikantzi Jesús: "Tima piñaanatziro okantziri Osankinarintsipirori:
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitaka-
gaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki,
Irootaki ayokitziiwintantakariri maawoni".
43 "Iro nokantantari: Iiro piñiiro impinkathariwintaimi Pawa, iri im-
pinkathariwintai pashinijatzi atziri ikaatzi ojyawori pankirintsi okithokitzi
ikimisantanaira.
44 Jiroka okantakota mapi: Iitarika ontajyaawoni mapi iparyaantakawo, ari
intankawaitaki. Iriima inkaati awitsinairi, ari ompichaakiri".
45 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini jiy-
otawakiro iriitaki jojyakaawintaitaki.
46 Ikowawitanaka jaakaantanakirimi, iro kantacha ojyiki ithaawantakari
atziripaini. Tima ikantaiyini atziriiti Kamantantaniri jinatzi Jesús.

22

Jojyakaawintaitziri aawakaachari

1 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziro jiyotaantziri. Ikantzi:
2 "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, jojyakotakari pinkathari
oimoshirinkiriri itomi jaawakaa.
3 Jotyaantakiri jompiratani, inkamantiri inkaati pokatsini joimoshirintya.
Iro kantacha jirikapaini, tii ipokaiyini.
4 Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ikantakiri: 'Pinkantiri
nokaimakaantani impoki joya, nowamaaki wathayitatsiri nopira,
noimoshirinkatziiri notomi jaawakaiya'.
5 Iro kantacha iikiro jiyaatatzi ipiyathataiyani. Jataki jowaniki, pashini
ikinanaki ipimantayitzi.
6 Tzimatsi pashini owasankitaawakiriri ompirataari, itsitokakiri iijatzi.
7 Ikanta ikimaki pinkathari, jotyaantaki jowayiriti, japirotakiri itsitokiri
owamaantaintsiri, itaakiro inampitsiti.
8 Ipoña ikantairi pashini jimpiratani: 'Aritaki witsikaka owanawontsi
oimoshirintyaari, tii impokaiyini nokaimakaantawitakari.

9 Piyaati aatsiki ikinapiintaitzi, pinkantiri inkaati piñiiri impokiita
oimoshirintya'.
10 Ikanta jiyaataki ompirataari, japatotakiri ikaatzi jiñaakiri: kamiithari
iijatzi kaaripirori. Piyotaiyakani ojyiki oimoshirinkachani.
11 Ari jiyaatanaki pinkathari jaminiri ikaatzi pokaintsiri. Jiñaatzi osatikain-
chari apaani tii ikithaatashitapaakari aawakaachari.
12 Ikantapaakiri: 'Ajyininka, ¿tsika pikanta pityaantakari jaka tii
pikithaawintari notomi?' Ari imairitaki, tii jaki.
13 Ipoña pinkathari inkantakiri jimpiratani: 'Poojowakotiri, poojokiitiri,
pookiri otsinirikitaki, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwait-
aiya'.
14 Tima ojyiki inkaimawiitya, kapichiini inkaati jiyoshiitaitiri".

Ikinkithatakoitziri kiriiki impinaitiriri pinkathari (Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

15 Ari ipiyapaaka Fariseo-paini. Ikinkithawaitaiyakini, ikantawakaiyani:
"¿Tsika ankinakairika ankompitakaantyaariri Jesús?"
16 Ipoña jotyaantaki jiyotaani irirori itsipatakari jaapatziyani Herodes,
ikantapaakiri Jesús: "Yotaantanirí, okaatzi piyotaantziri imapiro inatzi.
Aritaki jiyotakoitairi tyaaryoopiroini Pawa. Tima tikaatsi pinthaawakaiya.
17 Pinkantina iita pikinkishiritari: ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki
ikowakotantziri Pinkathari César?"
18 Iro kantacha Jesús, jiyotawakiri ikinkishiritari, ikantziri: "Thiiyinkarí.
¿Iitama piñaantashiwaitantanari?
19 Poñaayinari kiriiki pipinatapiintziriri Pinkathari". Ari jamaitapaakiniri
apaani kiriiki jiitaitziri "denario".
20 Ipoña josampitziri: "¿Iitaka ashitawori iwairo jaka? ¿Iitaka jirika
ojyakaantainchari?"
21 Ikantaiyini: "Jashi César". Ari ikantzi Jesús: "Tima iri César ashitari,
pantantyaanari ikowakaimiri, pimpinatiri. Iriima ikaatzi jashitari Pawa,
pantantyaanari ikowakaimiri irirori".
22 Ikanta ikimaiyakini ikantaki Jesús, iyokitzi ikantaiyanakani, jowajyaan-
tanakiri. Jataiyaini.

Josampitakowintaitziro jañagai kamayitatsiri (Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Ikanta ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantapiintat-
siri: "Iiro jañagai kamayitatsiri". Josampitapaakiri Jesús,
24 ikantapaakiri: "Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés, okantzi:
'Aririka inkami atziri, iirorika jowaiyantakaanakiro iina, okamiithatzi ja-
gairo iririntzi, jowaiyantakagairo. Ontzimatyii inkimitakaantairi iriirikami
ashityaarini iririntzi kamaintsiri'.
25 Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 irintzitawakaachari. Itawori itzimi
jaaki iina, tikira jowaiyantakairo iina, ikamaki jagairo pashini iririntzi.
26 Ari ikimitakari iijatzi apititanaintsiri iririntzi. Ipoñaapaaka pashini
mawatanaintsiri. Ari ikimitakari maawoni ikaatzi 7.
27 Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani.
28 Aririkami jañaayitaimi paata kamayitatsiri, ¿iitama oimintapirotaiyaari
tsinani? Tima maawoni ikaataki 7 iinantawitakawo".
29 Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: "Pikinakaashitakawo iiroka, tii piy-
otakotziro Osankinarintsipirori, tii piyotakotairo iijatzi ishintsinka Pawa.
30 Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai aawakaayi-
taachani. Jojyapaiyaari imaninkariti Pawa Inkitijatzi.

31 ¿Tiima piñaanatakotiro tsika onkantya aririka jañaayitai kamayitatsiri?
Tima ikantaki Pawa, iñaawaitzi:
32 Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri
Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri".
33 Ikanta ikimaitakiri Jesús ikantakiri, iyokitzi ikantaiyanakani, ikantzi:
"Imapiro okamiithatzi jiyotaantziri".

Ikinkithatakoitziro ikowakaapirotantziri Pawa (Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)

34 Ipoña japatotaiyakani Fariseo, tima ikimaki kamiitha jakakiri Saduceo
josampitakiriri.
35 Ikanta apaani, irijatzi yotakopirowitawori Ikantakaantaitani,
ipokashitakiri Jesús josampitiri, ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri:
36 "Yotaantanirí, ¿otzimika Ikantakaantaitani anairori pashini?"
37 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Piwinkathariti jinatzi Pawa, ontzimatyii
pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pampithashiri powairi iijatzi.
38 Irootaki itawori Ikantakaantaitani, iro ikowapiroitziri.
39 Ari ojyawo apititanaintsiri: Ontzimatyii pitakotaiyaari pijyininka,
pinkimitakaantairi pinishironkatziro iiroka piwatha.
40 Aririka pimonkaatakiro jiroka apitika, pimatakiro maawoni josanki-
natakiri Moisés-ni, iijatzi maawoni josankinatakiri Kamantantaniri".

¿Iitama charinitariri Cristo? (Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

41 Ipoña jimatanakiro irirori Jesús, josampitakiri Fariseo-paini itsipatakari
japatotaiyani.
42 Ikantziri: "¿Iitama pikinkishiritakotariri iiroka Cristo? ¿Iitama charini-
tariri?" Ikantaiyini Fariseo: "Icharini David-ni jinatzi".
43 Ipoña ikantzi Jesús: "¿Iitama jiñaawaitakaantariri pairani David-ni Tasor-
intsinkantsi, okanta jojyakaantakariri Iwinkathariti? Tima ikantaki pairani:
44 Iñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:
Pisaikapai Nakopiroriki ampinkathariwintanti,
Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri kisaniintakimiri,
Ari paatzikantaiyaari piitzi.
45 Aña jimatsitataikawo David-ni ikantziri: 'Nowinkathariti jinatzi'. ¿Tsikama
inkini incharinityaari?"
46 Ari jimairitaiyanakini tii jaki. Thaawashiri ikantaiyanakani, tikaatsi
kowanaatsini josampitanairi.

23

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti ipoña Fariseo-paini (Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Ipoña ikinkithatakaakiri Jesús ikaatzi apatowintakariri, iijatzi jiyotaani-
paini, ikantzi:
2 "Paminiri Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, iro jaakowinta jowaagakoyitziro
okaatzi josankinatakiri pairani Moisés-ni.
3 Kamiithawitacha pinkimisantiri onkaati inkantimiri, tiimaita okami-
ithatzi pojyakotyaari okaatzi jantayitziri, tima tii jimonkaayitziro irirori.
4 Imapiro opomirintsita ikowakaimiri pimayitainiri. Tii jiñiimaitawo im-
pomirintsiwintyaawo irirori jimayitiro.
5 Jantashiyitawo ikowiri onkantya jiñaantaityaariri. Owanaa jinintziro
mishinantsimonki tsika jotitaitziro Osankinarintsipirori jontarikakotziro

ijyimpaki, iijatzi itamakoki. Owanaa jowaniinkakaakitziro iithaari ishirikaki manthakintsi.
6 Iro ikowapiintaki josatikaitiri niyanki aririka jowaiyaani ijyininka. Ari ikimitari iijatzi aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita.
7 Pinkatha ikowi jiwithatapiintaityaari aririka jiñaitiri. Ikowi iijatzi inkantaitiri: '¡Yotaanarí!'
8 Tii okamiithatzi pimatiro iiroka, iiro pikowashita inkantaitimi: '¡Yotaanarí!' Tima maawoni iirokaiti kimiwaitaka pirintzitawakaatya. Apaani ikanta yotaantatsiri, iriitaki Cristo, tikaatsi pashini.
9 Jaka kipatsiki, tii okamiithatzi pinkantashiwaityaari pijyininka: '¡Ashitanarí!' Tima apaani ikanta Ashitzimiri Inkitijatzi.
10 Tii okamiithatzi iijatzi inkantaitimi: '¡Nowinkatharitíl' Tima apaani ikanta piwinkathariti, iriitaki Cristo.
11 Inkaati kowatsini jiñaapirotya, jojyakotyaari ikanta ompirataari.
12 Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathaitirimi, aritaki jiñaakiro intsinampashiritakaitairi. Iriima tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki impinkathayiitairi.

13 ¡Ikantamachiitzimi iiroka Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinaki! Owanaa potzikakiri kowatsiri impinkathariwintairi Pawa. Tima iiro piñiiro iiroka impinkathariwintaimi, tii pikowi impinkathariwintiri pashini.
14 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pathaagakawo kamatsiri oimi pashitawo opanko, iro posamaninkantawori pamanapiintawita iiro jiyotantaitzimi. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayiitaimi.
15 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Owanaa pipomirintsiwintakari atziriiti kaari ajyininkata jojyakotai aaka a-judá-mirinkatzi, piyotaakiri inthiiyinkariti irirori. Iro ikimitakotantzimiri iiroka jatsipitaiyaawo sarinkawini.

16 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti, ojyariri kamampotaakiri ikathatawakaiyani! Tima aririka impairyaashiityaawo tasorintsipanko, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Tasorintsipankowiri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantaiyini iirokaiti: 'Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri oro saikatsiri tasorintsipankoki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'.
17 ¡Masontzishiriríl, kamampotaakishiriríl ¿Iitama kowapirotachari, iriima oro? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi tasorintsipanko otasorintsitakairi oro.
18 Ari okantari iijatzi aririka impairyaitiro taapirimintotsi, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Ataapiintziniri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantapiintaiyakini iirokaiti: 'Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri piratsi itaayitziri taapirimintotsiki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'.
19 ¡Masontzishiriríl, kamampotaakishiriríl ¿Iitama kowapirotachari, iriima piratsi? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi taapirimintotsi otasorintsitakairi itaayiitziri.
20 Ikaatzi pairyiirori taapirimintotsi, ari okaatzi ipairyaakiro maawoni itaayiitziri janta.
21 Iijatzi jojyari ikaatzi pairyiirori tasorintsipanko, ari okaatzi ipairyaakiro ikaatzi tzimantawori.
22 Ikaatzi pairyiirori inkiti, ipairyaakiro maawoni isaikinta Pawa, ikimitakaantakawo iriimi Pawa impairyaaki.

23 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi!
Pinashitapiintanari pashitakaariri Pawa, pipayitapiintziri inchajyaaniki.
Tiimaita pantayitziro kowapirotachari ikowakaimiri: Pinkamiithashiriyiti,
pinishironkashiritanti, pawintaashiritaiyaari. Irootaki kowapirotachari
pantayitairo, iiro powajyaantzimaitawo pantiniri pashini.*
24 ¡Kamampotaakiri, kathatawakaachari! Pikimitakari pankinatariri
shikiryaaniki iiro jirakotantari, jirakotzimaitakari antari piratsi.†
25 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimi-
takotakawo iraamintotsi iijatzi owamintotsi, okitiwita jikokiroki kamiitha,
tompinakitaki inthomainta. Ari pikantayitakari iiroka kantatsi iñaitimi
kamiithashiri pinatzi, aña koshintzi pinatzi, pikowapiintakiro apaniroini
pinintaawaitya.
26 ¡Kamampotaakiri Fariseo! Pinkimitakaantya pojyitapiintziro piraaminto
iijatzi powaminto inthomainta, onkantantyaari onkititai jikokiroki iijatzi.
27 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Po-
jyakawo okitamaawita jowantaitariri kaminkari, owaniinka okantawita
jiñokiini. Iro kantacha shityiinka okantaka inthomainta, ari isaikaki
itonkipooki kaminkari.
28 Ari pikimiyitakari iiroka, jiñaawitakimi atziri pantakiro kamiithari, iro
kantzimaitacha kaaripiroshiritakimi inthomainta, thiiyinkari pinatzi.
29 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Iitama
piwitsikapiritantawori ikitaitziri Kamantantaniri, powaniinkayitziro inkini
inkinkishiritakoitapiintiri, inkantaiti: ‘Kamiithashiri jinataki jirika’.
30 Pikantaiyini iijatzi: ‘Arimi nontzimitatyaami pairani iirotya nowamaay-
itzirimi, iiro nojyakotari nocharinini owamaakiriri Kamantantaniri’.
31 Iirokataki kinkithatakotacha apaniroini, iri pojyakoyita iiroka
picharinini ikaatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri.
32 ¡Incha pothotyiiro iiroka kaaripirori jitakaantakari pairani pichariniiti!
33 ¡Tima pojyakari pijyininkatatyaarimi maanki! Kaaripiroshiri pikantaka.
¿Tsikama pinkantaiyaaka pishiyapithatantyaawori pashironkaiya sarinkaw-
iniki?
34 Irootaki notyaantantzimiriri pairani Kamantantaniri, yotaniri, iijatzi
yotzinkari. Iriitaki powamaagaantakiri apawopaini, pimpaikakotakaan-
tiri. Iriima pashini, pimpajatakaantawaitiri tsika japatotapiintaita, ojyiki
powasankitaayitiri maawoni nampitsiki.
35 Iro piñaantyaawori iiroka jowasankitaawintaitimiri ikaatzi kamayi-
taintsiri pairani, jitanakawo kamiithashiriri Abel irojatzi Zacarías ito-
mini Berequías. Iriitaki jowamaitaki pairani jiyaatiromi taapirimintotsiki
ipoñaanakawo tasorintsipankoki.
36 Imapiro nokantzimi ari jowasankitaawintaitakimiri jirikapaini no-
jyininka”.

Jiraaniintakotawo Jesús Jerusalén (Lc. 13.34-35)

37 “¡Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyayitakiri
ikaatzi jotyaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi
tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kan-
tacha tii pikowaiyini.
38 Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni,
kaankiityaa onkantaiya.

---

* **23:23** Iro ikantaitzi jaka inchajyaaniki: menta, eneldo, comino. † **23:24** Kantakotachari jaka “antari piratsi”, iri iitachari “camello”.

39 Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantantaiyaari:
Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri".

24

Ikinkithatakotziro Jesús impookaitiro tasorintsipanko (Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ipoña ishitowanaki Jesús ipoñaanakawo tasorintsipankoki, irootaki jiyaatai. Ari ikantzi jiyotaani: "Paminiro tsika okanta jiwitsikaitziro tasorintsipanko".
2 Jakanakiri irirori, ikantanakiri: "maawoni piñaakiri, iiro piñiiro paata tsika okanta opiwiryaayita mapi, iro japiroitiro impookaitiro. Imapiro nokantzimi".

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya (Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

3 Ikanta itonkaanaki otzishiki Olivo, ari isaikapaaki. Ari josampitziri jiyotaani, ikantziri: "Incha pinkantina, ¿tsikapaitima imonkaatya pikantakiri? Aririka pimpiyimatai, aripaitima onthonkimataiyaari, ¿tsika onkantya niyotantyaawori?"
4 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Ontzimatyii paamaakowintya jamatawitaitzimikari.
5 Tima ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakina, inkanti: 'Cristo ninatzi naaka'.
6 Tima ari pinkimakoyitakiro owayiritaantsi, paamaiya ominthaawashiritzimikari. Ontzimatyii awijayiti jirokapaini, tima tikiraata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni.
7 Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantiri pinkathariyitatsiri. Jiñaiti mantsiyarintsi, tajyitsi, ontziñaayitya kipatsi tsikarikapaini.
8 Irootaki itanatyaawoni inkimaatsitaityaawo jirokapaini.
9 Impoña jaakaantanakimi iiroka, jimaamanitaitimi irojatzi jowamaantakimiri. Ojyiki inkisaniintanakimi atziri okantakaantziro pipairyaana pawintaana.
10 Ari jiñaitaki atsipitashitawori ikimisantawitaka, jiñaiti kisaniintawakaachani, jiñaiti iijatzi aakaantawakaachani.
11 Ojyiki pokapaintsini jojyawitapaatyaarimi Kamantantaniri, jamatawitapaakiri inkaati kimisantawakirini.
12 Jantapiroitiro kaaripirori, iiro inishironkatawakaanaa atziri.
13 Iriima tyaaryootanaintsini, iriitaki awijakoshiritaatsini.
14 Aririka othotyaatya inkimaitairo maawoni kipatsiki Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori ipinkathariwintantai Pawa, aripaiti imonkaataiya onthonkantaiyaari maawoni.
15 Iro kantacha ari piñaakiri jiitaitziri 'Pinkaari Apirotantaniri', ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel, isaikapaaki otasorintsitzi. (maawoni ñaanatironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.)
16 Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai tonkaari otzishiki.
17 Pisaikirika jikokiroki pipanko, ari pimpoña pishiyanaki, iiro pityaapanaatzi paapanaati tsikarika oitya.
18 Powanikirika pisaiki, pishiyanaki tsika pikanta, iiro paapanaatziro piithaari.

19 ¡Inkantamachiitiro paata motyaatatsini, iijatzi onkaati tzimayitatsini
iintsiti iinta ithoyitzi!
20 Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyaki, iiro pitonkiyotantawo
tyaawontsi, iiro pishiyanta kitiijyiriki jimakoryaantaitari.
21 Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa
jiwitsikaitakiro kipatsi, irojatzi iroñaaka, tii jiñaitziro ojyaawoni jiroka
ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo ojyaawori.
22 Iiromi ishintsitaitzi jomairintaitiro jiroka ashironkaantsi, tikaatsimi
awijakotaatsini. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitaitakiri, awintaariri Pawa,
irootaki jomairintantaitakawori thaankiini jiroka ashironkaantsi.
23 Aririka pinkimi inkantaitimi: 'Jirika Cristo'. Pashini kantatsini: 'Jirinta
Cristo', iiro pikimisantziri.
24 Tima impokayitapaaki ojyakotyaarini Cristo, ojyakotyaarini Kaman-
tantaniri. Ari intasonkawintantashitapaatya, inkowawitya jamatawitimi
jiyoshiitakiri Pawa.
25 Aritaki nokamantsitakimiro.
26 Impoña inkantaitimi: 'Ariitaka otzishimashiki'. Iiromaita
piyaatashitziri. Inkantaiti iijatzi: 'Ari isaiki inthomainta pankotsiki'.
Iiromaita pikimisantziri.
27 Tima aririka impiyi Itomi Atziri, jojyapaiyaawo ookathawontsi.
Itanatyaawo omporikanaki ishitowapiintzi ooryaatsiri, irojatzi tsika
ityaapiintzi.
28 Tsikarika isaiki shitziwari, ari ipiyowintari amimpori".*

Impiyantaiyaari Itomi Atziri
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)

29 "Aririka onkaatapaaki paata jashironkaita antawo, ari intsiwakaki
ooryaatsiri, iiro joorinta kashiri iijatzi. Intziroryaayiti impokiro inkitiki,
maawoni ikaatzi oorintayitachari inkitiki inthontya impookayiti iijatzi.
30 Aripaiti inkoñaatapai Itomi Atziri inkitiki. Antawo inthaawaiyanakini
atziri jaka kipatsiki. Tima jiñaitawairo jowaniinkawo iijatzi ishintsinka,
inkinantapaiyaawo minkori.
31 Intyootapaaki shintsiini maninkariiti, japatotapairi ikaatzi jiyoshiiy-
itakiri nampitawori maawoni tsikarikapaini jaka kipatsiki, irojatzi tsika
ochimpitapaa.
32 Okimita aririka piñaapiintziro iirishiyitai pankirintsi, piyotzi irootaatsi
osarintsitzimatai.†
33 Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitakiro nokantayitakimiri, okaak-
itzimataana.
34 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi
jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri.
35 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi
noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.
36 Iro kantacha tikaatsi yotatsini tsikapaiti, iri owatsipiro inkitiwiri, tii
jiyotzi. Tima apaniroini ikantakaawo Ashitanari jiyotziro irirori.
37 Ari ojyaawo pairani isaikantawitari Noé, ari onkantaiyaari iijatzi aririka
impiyi Itomi Atziri.

---

* **24:28** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai. † **24:32** Ikantakoitziri jaka "pankirintsi" higuera inatzi.

38 Tima pairani tikira ariita oonkawo, inimowaitziri atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini, pashini aayitatsiri iina. Irojatzi jotitantanakari Noé shintsipaaki.
39 Tikaatsi inkinkishiritakoti, irojatzi omapokantakariri oonkawo, ari japirotakari maawoni. Ari onkimitaiyaari aririka impiyi Itomi Atziri.
40 Tima isaiki apiti antawaitatsiri jowaniki, apaani jaayiitanai inkitiki. Iriima pashini jookaitanairi.
41 Osaiki apiti tsinani otoonkawaitzi, apaani jaayiitanai inkitiki. Irooma pashini tsinani, jookaitanairo.
42 Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Piwinkatharíti.
43 Pinkinkishiritakotiri atziri, aririkami jiyoti impokatyi koshintzi tsiniri, arimi jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi ipankoki.
44 Ari onkantyaari, ontzimatyii paamaakowintaiya iijatzi iiroka. Tima tikaatsi yotatsini tsikapaiti impiyi Itomi Atziri.
45 Pojyakotyaari ompirataari kamiithashiriri, kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Pamininari ikaatzi saikatsiri pankotsiki’.
46 Kimoshiri inkantaiya jirika ompirataari, aririka impiyi ompiratariri, tima jiñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri.
47 Aritaki ishinitakiniri jaamaakowintyaanari maawoni okaatzi jashitari.
48 Iriima kaaripiroshiriri ompirataari, ikantzi: ‘Iiro ipiyita ompiratanari’.
49 Impoña jantawaitakiri pashini ompirataari. Jataki intsipayityaari shinkiryaantzi.
50 Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri.
51 Imapiroitiri jowasankitaapairi, jookapairi tsika ikajyaakaitakiri thiiyinkari. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya”.

25

Ikinkithatakoitziro 10 mainawo

1 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ojyatyaawo 10 mainawo jatatsiri tsiniri ontonkiyotyaari aawakaachani. Aayitanaki ootamintopaini.
2 Tzimatsi okaatzi 5 mainawo kiyoshiritaintsiri, tzimatsi iijatzi okaatzi 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini.
3 Jirokapaini 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini aawitanakari ootaminto, iro kantacha kapichi aanaki iyaaki.
4 Irooma pashini kiyoshiritaintsiri, aayitanaki iroori ootaminto, aanaki ojyiki iyaaki.
5 Tii ipokita thaankiini aawakaachani, ayimatapaakiro owochokini, magaiyanakini.
6 Okanta niyankiiti tsiniri, okimatzi ikaimaitzi, ikantaitzi: ‘¡Aatsikitaki aawakaachani, pintonkiyotawatyaari!’
7 Kakiiyanakini mainawo, ojaikiyitanairi iyaaki ootamintopaini.
8 Mainawopaini kaari kiyoshiritatsini, okantawitanakawo kiyoshiritaintsiri: ‘Pimpina iyaaki pootaminto, irootaintsi intsiwaki nootaminto naaka’.
9 Ari okantanaki: ‘Iiro nopimi, ari inkowityiimotakina naaka, piyaati pamanantapainti’.
10 Iyaaminthaitapaintzi amanantzi, ariitapaaka aawakaachani. Jirokapaini aamagainchari, otonkiyotawakari, jaanakiro tsika joimoshirinkaitiri. Jashitaitanakiro ashitakowontsi.

11 Okanta opiyawitapaaka jatatsiri amanantzi, ojyiki okaimawitapaaka,
okantapaaki: '¡Pashitaryiinawo naaka!'
12 Okimatzi jakaitanakiro, ikantaitziro: 'Tiitya niyotzimi. Imapiro'.
13 Ontzimatyii paamaakowintaiya iiroka. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi
Itomi Atziri".

Ikinkithatakoitziri kiriiki (Lc. 19.11-27)

14 "Tima aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, jojyakotari atziri
kowatsiri jiyaati intaina, japatotakiri jompiratani, ipanakiri jashitari jaa-
maakowintyaanari.
15 Ipakiri apawopaini jompiratani iiriikiti. Iriima kinkishiritachari kami-
itha, impanakiri ikaatzi 5 kiriiki, pashini yotatsiri kapichiini ipanakiri
ikaatzi apiti, iriima pashini iwiyaantapaakawori impanakiri apaani. Jataki
intaina.
16 Ikanta jirika ipanakiri 5 kiriiki, jantawaitakaakiri, jojyiñaakiri jagai
ikaatzi iijatzi 5.
17 Ari ikimitakari ipanakiri apiti, jojyiñaakiri irirori, jagai ikaatzi iijatzi
apiti.
18 Iriima pashini ipaitakiri apaani, jaanakiri iiriikiti, ikitatakiri kipatsiki.
19 Ikanta osamanitaki piyaa ashitariri kiriiki, ikaimakaantapairi jompi-
ratani jiyoti iita jantantakari iiriikiti.
20 Ari ipokapaaki ipaitakiri 5 kiriiki, joñaagapairi pashini 5 kiriiki jo-
jyiñaakiri, ikantapaaki: 'Pinkatharí, 5 kiriiki pipakina pairani, jirika pashini
5 nojyiñagairi'.
21 Ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani, kamiithashiri pinaki. Kapichi-
ini kiriiki pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai pashini ojyiki. Pimpoki,
pintsipatina pinintagaiya'.
22 Ipoña jariitapaaka ipaitakiri apiti kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkatharí, apiti
kiriiki pipakina, jirika pashini apiti nojyiñagairi'.
23 Ari ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani, kamiithashiriri pinaki.
Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai ojyiki pashini. Pim-
poki, pintsipatina pinintagaiya'.
24 Ipoña jariitapaaka ipayitakiri apaani kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkatharí,
niyotzi naaka mashiryaantzi pinatzi, piñaakatsimatantzi pantawaitakaantziri
piiriikiti, okanta pojyiñaantariri.
25 Iro nothaawantakari, naakiri piiriikiti, nokitatakiri kipatsiki. Jirika
namaimiri'.
26 Ari jakanakiri ikantziri: 'Kaaripiroshiri pinatzi owanaa pipiranita.
Piyowitaka ari nonkisakimi iirorika pojyiñaanari kiriiki,
27 piñaawitaka iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakaimirini, ari
ijyinitakimi, iri pimpawainarimi nopiyaa'.
28 Ikantaitakiri ikaatzi saikaintsiri: 'Paapithatiri kiriiki, pimpairi pashini
ojyiñaakiriri 10 kiriiki'.
29 Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimotairi ojyiki. Iriima kaari
otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iiro otzimimopirotairi.
30 Paanakiri jirika kaaripiroshiriri, pookiri tsika otsinirikitzi. Ari ji-
raawaityaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya".

Ikinkithatakoitziro yakawintaantsi

31 "Aririka impiyi Itomi Atziri pinkatha jowaitairi. Intsipataiyaari maa-
woni maninkariiti, inkimitaiyaari ikanta pairani pinkathari isaikantawo
owaniinkatachari isaikaminto.

32 Japatotairi maawoni atziri tsikarika isaikai irirori. Jinashiyitaiyaari
joosaikayitairi. Jojyakotyaari atziri nashitariri ipira tii inkowakairi intsi-
pataayitiri.
33 Joosaikairi ikowapirotziri jakopiroriki, iriima imanintayitziri jampatiki
joosaikiri.*
34 Jiñaawaitanaki Pinkathari, iñaanatziri jinashitakari jakopiroriki, inkan-
tiri: ‘Pimpoki maawoni, ojyiki inthaamintakagaimi Ashitanari, pinampi-
taiyaawo tsika ipinkathariwintantzi irirori, tima ari jiwitsikitakimi pairani
owakiraa jiwitsikantakawori kipatsi.
35 Tima piñaana pairani owamaawitana notajyi, pipakina nowanawo.
Piñaana ayimatana nomiri, pipakina nomiri. Piñaakina nariita pinampiki,
pinishironkatakina pipankoki.
36 Piñaana nosagaakowaitzi, pipakina nokithaatari. Piñaana nomantsiy-
ataki, pimitakotakina noshintsitantaari. Jomontyaitakina, pipokashitakina
piñaana’.
37 Inkantaiyini kamiithashiriri: ‘Pinkatharí. ¿Tsikapaiti noñiimi pitajyaani-
intzi, nopantzimiri powanawo? ¿Tsika noñiimi pimiriniintzi, nopantzimiri
pimiri?
38 ¿Tsikapaiti noñiimi, naantzimiri kamiitha nopankoki? ¿Tsika noñiimi
pisagaakowaitzi, nopantzimiri piithaari?
39 ¿Tsikapaiti noñiimi pimantsiyatzi, jomontyaitzimi, niyaatashitakimi
noñiimi?’
40 Ari jakanaki Pinkathari, ikantzi: ‘Tima pinishironkatakiri ikaatzi
awintaayitanari nokimitakaantziri iyiki, aña naakataki pinishironkataki.
Imapiro’.
41 Ipoña ipithokashitanakari jinashitakari jampatiki, ikantziri:
‘Kaaripirorí, piyaati iiroka pinkimaatsitaiyaari paampari kaari
tsiwakanitaatsini, ikajyaakaitakari kamaari intsipataiyaari maawoni
imaninkariti irirori.
42 Aña piñaawitakina notajyaaniintzi, tii pipana noyaari. Ayimatakina
nomiri, tii pipana nomirityaari.
43 Piñaawitana nariita pinampiki, tii pinishironkatana pipankoki.
Piñaawitana nosagaakowaitzi, tii pipana nonkithaatyaari. Piñaawitana
nomantsiyatzi, jomontyaakaantaitakina, tii pariitaajaitina’.
44 Ari jakanaki kaaripiroshiriri, ikantzi: ‘Nowinkathariti, ¿tsikapaiti
noñaawitzimi pitajyaaniintzi, pimiriniintzi, pariitana, pisagaakowaitzi, pi-
mantsiyawaitzi, jomontyaitzimi, tiimaita nonishironkatzimi?’
45 Ari ikantzi Pinkathari: ‘Tii pinishironkayitantzi, onkantawitatya iintsi
jinayitzi, naakataki pantzimotaki. Imapiro’.
46 Irootaki jatsipitantaityaawori kantaitachani ashironkaantsi. Iriima
inkaati kamiithashiritaintsini, inkantaitaatyiironi jañaayitai”.

26

Ikamantawakaita jaakaantiri Jesús
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ikanta ithonkanakiro Jesús okaatzi ikinkithatakotakiri, ikantanakiri jiy-
otaani:
2 “Piyotaiyini iiroka kaatapaaki apiti kitiijyiri joimoshirinkapiintaitziro
Anankoryaantsi. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri impaikakoitiri”.

* **25:33** Iri ikantakoitzi jaka oijya, iriitaki piratsi ikowapiroitakiri joosaikaitakiri akotsipiroriki. Iriima cabra, iri piratsi imanintayiitakiri joosaikaitakiri ampatintsiki.

3 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti, japatotaiyakani ipankoki Caifás ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari.
4 Ari ikamantawakaiyakani, ikantaki: “Thami amatawitiri Jesús ayiri antsitokakaantiri.
5 Iiromaita amaamanitziri kitiijyiri joimoshirinkaita, ikisawintzirikari atziripaini”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari (Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari.
7 Ari ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi iitachari “alabastro”, ojyiki owinawo. Osaitantapaakari iitoki Jesús isaikaki jowaiyani.
8 Ikisaiyanakani jiyotaani jiñaakiro, ikantaiyanakini: “¿Iitama apaawaitantawori?
9 Aririkami ompimantya, jagaitimi ojyiki kiriiki impaitirimi ashironkainkari”.
10 Jiyotakotakiri Jesús, ikantziri: “¿Iitama pikisantawori jiroka tsinani? Kamiitha okanta noñaakiro antakiri.
11 Ari inkantaitatyaani ashironkainkari pintsipatyaari, irooma naaka iiro piñiiro pintsipatapiintaina.
12 Tima iiwatatzi osaitantanawo kasankaari ojyakaawintatyaana aririka inkitaitakina.
13 Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsinani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro”.

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús (Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ikanta Judas Iscariote kaawitachari 12 jiyotaani Jesús, jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari.
15 Ikantapaakiri: “¿Iitama pimpinari aririka namakimiri?” Ari joñaagaitanakiri ikaatzi 30 ipiwiryaaka kiriiki.
16 Aripaiti ikowanaki Judas tsikapaiti jaakaantiri.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani (Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

17 Ariitapaaka itawori kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka, pokaiyapaakini jiyotaani Jesús, josampitziri: “¿Tsika onkotsitakaantika oyaari kitiijyiriki Anankoryaantsi?”
18 Ari ikantanakiri: “Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri, pinkantiri: ‘Ikantzi yotaanari: “Monkaatapaaka, niyaatantyaari pipankoki noimoshirinkiro kitiijyiri Anankoryaantsi, nontsipatyaari niyotaanipaini” ’ ”.
19 Ari jimatakiro jiyotaani okaatzi ikantakiriri Jesús. Jonkotsitakaantaki joyaari kitiijyiriki Anankoryaantsiki.
20 Aritaki tsiniriityaanaki jariitapaaka Jesús, saikapaaki jowaiyaani itsipatapaakari jiyotaani ikaataiyakini 12.
21 Ikanta jowaiyani, ikantaki Jesús: “Pinkimi nonkanti, pikaataiyini iiroka jaka, tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro”.
22 Owashiri ikantaiyanakani. Apaanipaini josampitanakiri: “¿Naakama pinkathari?”
23 Ari jakanakiri, ikantzi: “Tsikarika itzimi atyootakinari, iriitaki pithokashitinani.

24 Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri
pairani. ¡Ikantamachiitziri pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori".
25 Ari jiñaawaitanaki Judas pithokashityaarini, ikantzi: "¿Naakama yotaa-
nari?" Ikantzi Jesús: "Irootaki pikantakiri".
26 Iinta jowaiyani jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro,
ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: "Jiroka, poyaawo, nowatha inatzi".
27 Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiy-
otaani, ikantziri: "Piraiyini maawoni,
28 tima niraani inatzi jiroka, irootaki oñaagantapirotironi anka-
jyaakaawakaiyaari, iro shitowatsini impiyakotantaityaarini ikaaripiro-
witaka.
29 Pinkimi nonkanti, iiro niritaawo jiroka irojatzi paata aririka im-
pinkathariwintantai Ashitanari, ari apiitairo iijatzi".

Ikinkithatakotakiro Jesús jookawintanti Pedro (Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki
otzishiki Olivo.
31 Ikantziri Jesús jiyotaani: "Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniri. Tima
josankinaitaki pairani kantatsiri:

Nontsitokiri aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookayitanaki ipira.

32 Aririka nañagai, Galilea-ki noyaawintapaimi".
33 Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Aritaima jookawintakimi pashinipaini, iiro
nimatziro naaka".
34 Ikantzi Jesús: "Pinkimi nonkantimi, iroñaaka tsiniri tikira jiñiita tyoopi,
mawajatzi pinkantaki: 'Tii noñiiri Jesús'. Imapiro".
35 Ari ikantzi Pedro: "Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami". Ari
ikantaiyakini iijatzi maawoni jiyotaani.

Jamana Jesús Getsemaní-ki (Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Ikanta Jesús itsipatakari jiyotaani, ariitaiyakani Getsemaní-ki, ikanta-
paakiri: "Ari pisaikawaki jaka, niyaaniintawaki naaka, namaña".
37 Apa jaanakiri Pedro itsipataanakiri apiti itomi Zebedeo. Ari jiraashiri-
takotapaaka antawoiti Jesús.
38 Ikantziri: "Owamaimatatyaana nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini
iiroka, thami ankakimpiti".
39 Awijaniintanaki kapichiini irirori. Otziirowapaaka, amanapaaka.
Ikantzi: "Ashitanarí, pishinitanarika iiroka, pimatinawo onkaati nonki-
maatsityaari. Iiromaita pimatanawo okaatzi nokowawitakari naaka, iro
pimati okaatzi pikowakaakinari".
40 Ipiyashitapaakari jiyotaani, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri
Pedro: "¿Tiima pinkisashityaawo piwochokini pintsipatina ankakimpiti?
41 Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashi-
waitanita, ojyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi".
42 Iijatzi ipiyanaa Jesús, amanapaa, ikantzi: "Ashitanarí, iiro pimatanawo
onkaati nonkimaatsityaari, pimatinawo oita pikowakaakinari iiroka".
43 Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawoiti okantaka
iwochokini.
44 Ipiyapithatanaari, mawataki ipiyaka jamana. Irojatzi japiitapai ikan-
tayitakiri inkaanki.

45 Ari ipiyashitapaakari jiyotaani, ikantapaakiri: "¿Irojatzima pimagaiyini?
Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitanakiri
kaaripiroshiririki atziri.
46 Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzimatapaaki pithokashitinani".

Jagaitakiri Jesús
(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki
itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani iji-
waripirori Ompiratasorintsitaari, iijatzi jashi Antaripiroriiti.
48 Tima Judas pithokashitantaniri, ikantsitakari kitziroini jamaniwo:
"Iitarika nothopootapaaki, iriitaki, poirikiri".
49 Ikanta jariitapaaka Judas, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikanta-
paakiri: "Yotaanarí". Ithopootapaakiri jiwithatapaakari.
50 Ari josampitantzi Jesús, ikantzi: "Ajyininká, ¿Iitama pipokashitziri?" Ari
joirikaitapaakiri Jesús, jaantaitanatyaariri jiyakawintaitiri.
51 Ikanta apaani tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti,
itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari.
52 Ari ikantanaki Jesús: "Powairo piyotsiroti, ipiyaitzimikari. Tima ikaatzi
wijantatsiri, iwijaitziri irirori.
53 Tima piyotzi kantatsimi namañaari Ashitanari, aritakimi jotyaantakina
ojyiki maninkariiti piyakowintinani.*
54 Ari onkantzimaitya imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani".
55 Ipoña Jesús ipithokashitanakari ikaatzi pokashitakiriri, ikantziri:
"¿Naakama koshintzi pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto? ¿Tiima
piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki, kaarima paantana janta?
56 Ari onkantyaari, irootaki imonkaatantyaari okaatzi josankinatakiri
pairani Kamantantaniri". Aripaiti ishiyayitanaka jiyotaani, jookawintai-
tanakiri Jesús apaniroini.

Japatowintaitari Jesús
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Ikanta jagaitanakiri Jesús ipankoki Caifás, ijiwaripirori Ompirata-
sorintsitaari, ari japatotaiyakani maawoni Yotzinkariiti itsipatakari An-
taripiroripaini.
58 Noshikacha iintsikiryoini Pedro joyaatakowintziri Jesús, irojatzi jari-
itantapaakari ipankoki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Iro intyaan-
tapaatyaarimi pankotsiki itsipatapaakari kimpoyaawintaniri, ikowi Pedro
inkimakowintiri tsika inkantaitiri Jesús.
59 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzi apatotain-
chari, jaminawitaiyakani iitya thiiyakotyaarini Jesús inkini intsitokakaan-
tiri.
60 Tii jiñiimaita, okantawitaka ipokayiwitaka ojyiki kowatsiri
inthiiyakotyaarimi. Ipoña ikatziyanaka apiti thiiyakotanakariri,
61 ikantanaki: "Nokimiri naaka chapinki jiñaawaitzi ikantzi: 'Ari nom-
pookakiro tasorintsipanko, iro awijawitatya mawa kitiijyiri, nonthonkairo
niwitsikairo' ".
62 Ari ikatziyanaka ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ikantanakiri Jesús:
"¿Iitama kaari pakanta? ¿Tiima pinkimiri okaatzi ikantakotzimiri?"

---

* **26:53** Iro ikantaitzi jaka "ojyiki maninkariiti", 12 legión ikaatzi. Ikantakoitziri jaka "legión", iri Roma-jatzi ijyikipirori owayiriiti. Aririka inkaati 3,000, tiirika 6,000 owayiriiti, iriitaki jiitaitziri "legión".

63 Irojatzi jimairitaki, tii jaki. Ari ishintsithatanakiri, ikantziri: “Pimpairyiiri Kañaaniri Pawa, onkantya niyopirotantyaari tyaaryoorika onkaati pinkantinari. ¿Iirokama Cristo Itomi Pawa?”
64 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri. Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri isaikai jakopiroriki Pawa impinkatharitai. Impoña piñiiri impiyi inkinapai minkoriki”.
65 Ikanta ikimawaki jiwapirori, isagaanakiro iithaari ikisanaka, ikantanaki: “Ñaakiro, ipairyaashitakari Pawa. Tikaatsi pashini ankowiri ankantakotiri. Pikimaiyakini iiroka okaatzi ithainkakiri Pawa.
66 ¿Iitama pikantaiyirini iiroka?” Ari jakaiyanakini: “¡Tzimaki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!”
67 Ipoña jiiwapoowaitaitanakiri. Tzimatsi pashini kapojapoowaitanakiriri. Tzimatsi iijatzi pajapoowaitanakiriri.
68 Josampitzimaitaitari ikantaitziri: “Cristo, ¿Tiima Kamantantaniri pinatzi, incha pinkantina iita pajawaitzimiri?”

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

69 Ari isaikaki Pedro jikokiroki, iro oñaantapaakariri otzikataawo, okantapaakiri: “¿Tiima iiroka itsipata pairani Jesús jirika Galilea-jatzi?”
70 Iro kantacha ojyiki ñaakiriri Pedro jotikanakiro, ikantaki: “Tiitya, tii niyotziri iita pikantanari”.
71 Ari ishitowaniintanaki Pedro jikokiroki. Ari oñaapairi pashini otzikataawo, okantapaakiri itsipatakari: “Irijatzi jirika itsipata pairani Jesús Nazaret-jatzi”.
72 Ari japiitanakiro Pedro jotikanakiro, ikantanaki: “Apa jiyotzi Pawa, tii niyotziri naaka pikantanari”.
73 Tikira osamanitzi, japiitakiri itsipatakari ikantziri: “Iirokataki itsipatapiintari Jesús, tima Galilea-jatzi pinatzi, iriiwaitaki ikantziro jiñaawaitzi”.
74 Ikantanakiri: “Tiiwí, tii niyotziri jirika pikantanari. Jiyotzi Pawa nothiiyarika, jowasankitainaata”. Aripaiti jiñaanaki tyoopi.
75 Ari ikinkishiritanairo Pedro ikantakiri pairani Jesús: “Tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”. Shitowanaki Pedro, antawoiti jiraawaitanaka.

27

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

1 Okanta okitiijyitamanai, apatotamanaa jiwariiti itsipatakari Antaripiroripaini, ikamantawakaiyakani intsitokiri Jesús.
2 Ipoña joojotaitanakiri Jesús, jaitanakiri isaiki Poncio Pilato, jiwaripirori jinatzi jirika.

Ikamantakari Judas

3 Ikanta Judas aakaantaniri, jiyotanaki jowamaakaantashitakari Jesús. Antawoiti ikinkishiritanaka, jataki joipiyainiri 30 kiriiki ijiwari Ompirata-sorintsitaari, iijatzi Antaripiroriiti,
4 ikantapairi: “Jirika piiriikiti. Tii okamiithatzi okaatzi nantakiri. Tikaatsi janti Jesús naakaantashitakari”. Ikantaiyanakini irirori: “Intaanitya, piyotziro iiroka”.
5 Jookanakiri kiriiki janta tasorintsipankoki, ishiyapirotanakitya ipiyanaka, irojatzi ishirikantapaakari.

6 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, jagairi kiriiki, ikantaiyini:
“Tii okamiithatzi ankimpoyagairi kiriiki, iriitaki apinatakiriri
intsitokantaityaariri”.
7 Ari josampitawakaiyani: “¿Tsika ankantirika aaka jirika kiriiki?” Ipoña
ikantaiyini: “Thami amanantantyaawo pitzitharipathatatsiri kipatsi, inki-
taitiri aririka inkamayiti kaari ajyininkata”.
8 Irojatzi iroñaaka jiiyiitziro jiroka kipatsi: “Iraantsipatha”.
9 Ari imonkaatakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri Jeremías,
ikantaki:
Jagaitakiri 30 ipiwirya kiriiki,
Okaatzi ikowaiyakirini icharinipaini Israel impinatiri,
10 Iri jamanantaitantakawori pitzitharipatha,
Irootaki ikowakaakinari Pinkathari namanantiro.

Pilato josampitziri Jesús
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Aritaki ariitaka Jesús isaiki jiwaripirori, josampitawakiri, ikantziri:
“¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki
pikantakiri”.
12 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipayitakari Antaripiroriiti, ojyiki
ikantakowitapaakari Jesús. Tii jakimaita irirori.
13 Ikantzi Pilato: “¿Tiima pikimi okaatzi ikantakoitzimiri?”
14 Iiniro jimairitaki, tii jaki. Jotzikanaminthatanakari Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

15 Tzimatsi jamitapiintari jiwaripirori: maawoni osarintsi aririka
joimoshirinkaiyaani Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi ijyininka
jaakaantaitziri itzimirika inkowaiyakirini.
16 Tzimatsi apaani Judá-mirinka jaakaantaitziri jiita Barrabás, ikimakoitani
jinatzi jirika jantakiro kowiinkatatsiri.
17 Ikanta japatotaiyakani atziriiti, josampitantaki Pilato, ikantzi: “¿Iitaka
pikowiri nomishitowakaantiri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pikowi Jesús ji-
itaitziri Cristo?”
18 Jiyotaki Pilato ikisaniintashitaitari Jesús, irootaki jaakaantaitantakariri.
19 Tima inkaanki, okantakaantakiri iina Pilato, okantaki: “Iiro pimaa-
maniwaitziri iiroka kamiithashiriri. Owanaa jomishimpiyaakaantakina
tsiniripaiti jariitashiryaakina”.
20 Iro kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antarikona-
paini, jowatsimaakiri atziriiti, inkantaiyini: “Iro kamiithatatsi jomishi-
towaitiri Barrabás, iriima Jesús intsitokaitiri”.
21 Ipoña japiitanakiro jiwaripirori josampitantzi: “¿Iitaka pikowiri
nomishitowakaantairi?” Ari ikantaiyini maawoni: “¡Iri Barrabás!”
22 Ari ikantzi Pilato: “¿Tsikama nonkantirika Jesús jiitaitziri Cristo?”
Jakaiyini atziri: “¡Pimpaikakotakaantiri!”
23 Ari ikantzi jiwaripirori: “¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?” Iikiro
ishintsitatzi ikaimaiyini atziriiti, ikantzi: “¡Pimpaikakotakaantiri!”
24 Ari jiyotanaki Pilato aminaashiwaita josampitantzi, owanaa ikatsi-
mashiritaki atziripaini. Ikaimakaantaki jiñaa, jiñaitakiri maawoni iki-
waakotanaka, ikantanaki: “Tii naaka kowatsini nontsitokakaantiri jirika
kamiithashiriri. Pikowaiyirinika, iiroka yotaiyironi”.
25 Ikantaiyanakini iriroriiti: “Nokowaiyini, naakataki jookantaitya
oityaarika awijatsini, jookantaityaari iijatzi nowaiyanipaini”.

26 Ari jomishitowakaantaitakiri Barrabás. Iriima Jesús ipajatakaantaitanakiri, jiyakawintakiri impaikakoitiri.
27 Ikanta owayiriiti, ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato jiitaitziro "Pretorio". Ari japatowintakari maawoni owayiri.
28 Jaatonkoryaakiri Jesús, ikithaataitakiri kithaarintsi pitzirishimawotatsiri ojyawori ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri.
29 Jamathaitantakari kitochiitapo iitoki, joirikakaitakiri jakopiroriki sawookaaki. Ipoña jotziirowashitari Jesús ithainkimawaitziri, ikantaiyini: "¡Paapatziyawatyaari iwinkathariti Judá-mirinkaiti!"*
30 Ojyiki jiiwapoowaitakiri, jompojainawaitantakari sawookaaki.
31 Ikanta jishitakiro ishirontaminthawaitakari. Jaatonkoryagainiri ikithaatakiriri inkaanki, ikithaatairi iithaari, jaanakiri impaikakoitiri.

Ipaikakoitziri Jesús irojatzi ikamantakari (Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

32 Ikanta jiyaataiyanakini, itonkiyotakari Simón poñaachari Cirene, ishintsiwintaitakiri jinatanakiro impaikakotaitantyaariri Jesús.
33 Irojatzi jariitantakari tonkaariki oita Gólgota (akantziro aaka: Atziriitoni.)
34 Ari ipakowiitakari Jesús imiri itsipataitakiro iyipitintsi, ikanta ithowitawakawo kapichiini, tiimaita jiriro.†
35 Ari ipaikakoitakiri. Ikanta owayiriiti jaakiro ikithaayitari Jesús, ipawakaakawo, ikimitakaantakiro jiñaaritaita iro jiyotantyaari iitarika ayironi. Ari imonkaatakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:
Iñaariwintaitakawo noithaari,
Ipawakaayitakawo.
36 Ari isaikawintaiyirini, jaamaakowintari.
37 Ipoña josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri, okantzi: JIRIKA JESÚS, IRIITAKI IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI. Jontarikakoitakiniri ipatziitoki.
38 Ari itsipataitakiri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki.
39 Ithainkimatakiri ikaatzi awijayitatsiri janta, jotikayinata,‡
40 ikantaitziri: "Aña iiroka pookirori tasorintsipanko, iro awijaki mawa kitiijyiri piwitsikairo iijatzi. Iirokami Itomi Pawa ¿Iitama kaari payiitanta ipaikakoitakimi? Powawijaakotaiya".
41 Irojatzi ikantakiri iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, Fariseo-paini, iijatzi Antaripiroriiti, ikantaiyini:
42 "Jowawijaakotziri pashini, ¿kaarima jimatantawo jowawijaakotya irirori, iriimi iwinkathariti Israel-mirinkaiti? ¿Arimi jowawijaakotatya ipaikakoitakiri, aritaki ankimisantakirimi?
43 Jawintaawitakari Pawa, incha añiiri imapirorika jitakotari ari jowawijaakotairi. Tima ikantapiintzi: 'Naaka Itomi Pawa' ".
44 Jimatsitakawo koshintzipaini itsipatakari ipaikakota, ithainkawaitakiri.

---

* **27:29** Tima irooyitaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaitawo poriryaatatsiri, joirikapiintziro iijatzi jakopiroriki ashirokaaki. † **27:34** Irootaki joitaitziriri atziri iiro ikimaatsiwaitanta aririka jowasankitagaitiri. ‡ **27:39** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata aririka inthainkashiritanti. Iro ojyawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookotiri atziri anthainkashiritiri, ankanti: "¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!"

45 Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatzi jyiitiini ithapirotanaka ooryaatsiri.§
46 Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: "¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?" (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: "¡Pawá! ¡Pawá! ¿Iitama pookawintantakinari?")
47 Ikanta ikaatzi saikawintakiriri, ikimawitawakari ikaimanaki, ikantaiyini: "Pinkimiri, ikaimatziiri Elías".
48 Ipoña ishiyapainta apaani, jomitsitsiyapaintzi manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri jatsimiyaatawakiromi.
49 Ikantaiyini pashini: "Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayiitairi".
50 Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, piyakotanaka.
51 Okanta tasorintsipankoki, sagaanaki niyanki tontamawotatsiri ithatashiitzirori, apikota okantanaka, opoñaanaka jinoki irojatzi isaawiki. Antawoiti ontziñaanaka tankayitanaki mapi.
52 Ithonka ipookakoyitanaki kaminkari, añaayitai ojyiki kamiithashiriri kamayitaintsiri.
53 Tima jañagai pairani Jesús, ikaatzi añaayitanaatsiri ishitowanairo omooki jiyaatai iriroriiti nampitsiki tasorintsitatsiri, joñaagayitantaa.*
54 Ikanta ijiwari owayiriiti itsipayitakari ikaatzi katziyawintakariri Jesús, jiñaakiro ontziñaanaka, jiñaakiro okaatzi awijayitaintsiri, antawoiti ithaawanaki, ikantanaki: "¿Imapirowitatyaama Itomitari Pawa jirika?"
55 Tzimatsi iijatzi janta tsinanipaini aminakotakiriri, irootaki poñainchari Galilea-ki oyaatakiriri Jesús, ojyiki amitakoyitakiri.
56 Jiroka okaataiyini: María Magdala-jato, María inaanati Jacobo iijatzi José, ari osaikaki iijatzi inaanati itomipaini Zebedeo.

Ikitaitakiri Jesús
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Ikanta otsiniriityaanaki, ari ipokaki ajyaagantachari poñaachari Arimatea, jiita José. Irijatzi jiyotaapiintakiri Jesús.
58 Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: "Pishinitinari nonkitatairi Jesús". Ikanta Pilato ikantakaantaki jaanairi inkitatairi.
59 Ikanta José iponatantakari Jesús manthakintsi kititatsiri.
60 Jowakotakiri owakiraanataki jimoontashiitziri kaminkaripaini shirantaaki, joipinaakaantaki antawoiti mapi, jojyipitakotantakari. Piyanaka José.
61 Okanta María Magdala-jato, iijatzi pashini María, osaikawintapaintziri tsika ikitaitakiri.

Aamaakowintawitariri tsika ikitaitakiri

62 Okanta awijanaki jiwitsikawintapiintaitawo kitiijyiri jimakoryaantaitari, ari jiyaataki ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini janta ipankoki Pilato,
63 ikantapaakiri: "Pinkatharí, chapinki iiniro jañaawita amatawitantaniri, nokimiri ikantzi: 'Aririka nonkamawitatya, iro mawatapaintsini kitiijyiri, aritaki nañagai'.
64 Nokowi potyaanti aamaakowintyaarini irojatzi imonkaatantatyaari mawa kitiijyiri. Aamaashitya jiyaataki tsiniri jiyotaanipaini, jagaatiri. Impoña inkanti: '¡Añagai Jesús!' Aririka jimatakiro, ari owatsipirotatya jamatawitanti".

---

§ **27:45** Iro ikantayiitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaatsiri 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaatsiri 9. * **27:53** Iro jiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

65 Ari ikantanaki Pilato: “Jirika owayiriiti, paanakiri, pinkantiri jaamaakowintyaari tsika okaatzi pikowiri iiroka”.
66 Ari jiyaataiyanakini, jiwichaakotapaakiri omooki. Ari isaikawintaiyirini.

28

Jañaantaari Jesús
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Okanta awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, aritaki kitiijyitamanai itapiintawori kitiijyiri. Ari iyaatamanai María Magdala-jato otsipatanakawo pashini María aminairo tsika ikitaitakiri Jesús.
2 Ari ontziñaanakari shintsiini kipatsi, tima jayiitapaakitzi inkitiwiri maninkariiti jotainkapaakiro mapi jashitantaitakawori omoo, isaikantapaakawo.
3 Shipakirya ikantapaaka ikimitapaakawo ookathawontsi. Kitamaaniki okantaka iithaari kimiwaitaka jiriniki.
4 Ikanta owayiriiti aamaakowintawitariri, jiñaawakiri, antawo ithaawaiyanakini, kimiwaitaka inkamanakityiimi.
5 Ikanta maninkariiti, ikantanakiro tsinanipaini: “Iiro pithaawaiyini iiroka. Niyotaki iri pipokashitzi Jesús ipaikakowiitakari.
6 Tii añiiri jaka, añagai. Tima ari ikantsitaka pairani. Pimpoki, paminiro tsika jowawiitakari Awinkathariti.
7 Pimpiyanaki, pinkamantairi jiyotaanipaini, pinkantiri: ‘Añagai Jesús, piyaatai Galilea-ki, ari piñaayitairi’. Aritaki ikamantsitakimi kitziroini”.
8 Okanta opiyanaka iyokitzi okantayitanaka. Iro kantacha antawoiti okimoshiritanaki, oshiyashitanakari jiyotaani onkamantayitiri. Oshiyaminthaita iyaati onkamantanti,
9 ari joñaagakawo Jesús, jiwithatawakawo. Iyaatashitanakiri okaakiini, otziirowashitapaakari, awithakitiri iitziki.
10 Ipoña ikantziro Jesús: “Iiro pithaawi, piyaati pinkamantayitairi nirintzitaari, jiyaataita Galilea-ki, ari jiñaayitainari”.

Ikantayitzi owayiri

11 Okanta opiyaiyanaka tsinani onkamantanti, jatanaki iijatzi owayiriiti nampitsiki, ikamantapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari okaatzi awijaintsiri.
12 Ari japatotaiyanakani Antaripiroriiti, ikantawakaiyani: “¿Tsika ankantyaaka omanakotantyaariri?” Ikaimaitakiri owayiri, ikantziri: “Jirika ojyiki nompinatimiri,
13 pinkantayitiri atziriiti: ‘Niyankiiti tsiniri, nomaanaki. Aamaa ari ipokaiyakini jiyotaani, jaanairi’.
14 Aririka inkimaki jiwari, naakataki kantakowintimini iiro jowasankitaantzimi”.
15 Ari jimatakiro owayiriiti, jaakiri ipinaitakiriri, jantakiro okaatzi ikantaitakiriri. Irootaki jantitaari maawoni Judá-mirinkaiti jiroka, irojatzi iroñaaka.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Ikanta 11 jiyotaani Jesús, jataiyakini Galilea-ki osaiki otzishi ikantakiri pairani Jesús ari jiñiiri.
17 Ikanta jiñaawairi, jotziirowashitawaari. Tzimayitatsi iijatzi kisoshiriwintawairiri.

18 Ikanta itsipatapaari Jesús, ikantapairi: “Impinkathapiroitaina inkitiki
iijatzi kipatsiki.
19 Irootaki nokantantzimiri: Piyaatiro maawoni nampitsi, pinkimisan-
takaayitairi atziripaini, pothotyairo maawoni. Aririka inkimisantayitai,
powiinkaayitairi, pimpairyagairi Ashitairi, Itomi, iijatzi Tasorintsinkantsi.
20 Piyotaayitairi atziripaini jantayitairo okaatzi nokamantayitakimiri. Ari
nontsipatapiintaimi naaka, kiso nowimi irojatzi paata onthonkantaiyaari
kipatsi”. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MARCOS

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Jiroka okanta opoñaantanakari Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Itomi Pawa, iitachari Jesucristo.
2 Pairani tzimatsi Kamantantaniri jiita Isaías. Josankinatakotakiri Pawa ikamantziriri Itomi, ikantziri:
Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkamantakotimi,
Iriitaki witsikaantimini.
3 Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki.
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
4 Ari okantzimaitaka, monkaataka ikinkithatakoitakiri. Kinkithataki pairani Juan otzishimashiki, ikinkithatakotapaakiro owiinkaataantsi, ikantantapaaki: "Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powajyaantairo kaaripirori, aritaki impiyakotaimiro pikaaripiroshiriwaitzi".
5 Ojyiki pokashitakiriri Juan, Judea-jatzi ipoña Jerusalén-jatzi. Ikamantakoyitapaakiro ikaaripiroshiriwaitzi, irootaki jowiinkaatantakariri jiñaaki Jordán.
6 Iithaari Juan, jontyaitziro iwitzi camello. Jowathakitari mishinantsimashi. Jañaantari jowari kintori, jimiritari iyaaki pitsi.
7 Jiroka ikantaki Juan ikinkithatzi: "Aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi, nopinkathatsitataikari naaka. Tii onkantaajaiti inkimitakaantina jimpiratani onkantya noiyotashitantyaariri nonothopaitsitiri i-zapato-ti.
8 Iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatantatyairimi Tasorintsinkantsi. Naakamachiini nowiinkaatantawo jiñaa".

Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 Ikanta ipokaki Jesús ipoñaakawo nampitsiki Nazaret saikatsiri Galilea. Jowiinkaatawakiri Juan antawaaki jiñaa Jordán.
10 Iro intonkaimatimi Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityiiyaami inkiti, iñaawakiri ijyaawiinkashitapaakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki jojyapaakari shiro.
11 Ikimaitatzi jinoki ikantaitanaki: "Iirokataki Notomi nitakopirotani. Ojyiki nokimoshiriwintakimi".

Inkaaripiroshiritakaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki.
13 Ari ikowawitakari Satanás inkaaripiroshiritakairimi. Tima ojyiki kitiijyiri isaikawaitzi janta itzimira kowiinkari piratsi, okaatzi 40 kitiijyiri. Iro ipokantapaakari maninkariiti jimitakotapaakiri.

Jitanakari jantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Ipoña ikinanaki Jesús Galilea-ki ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa impinkathawintantai. Aritaki jomontyaitakiri Juan irirori.

15 Ikantantapaaki Jesús, ikamantantzi: “Monkaatapaaka jiñiitantyaawori
impinkathawintantai Pawa, pinkimisantairo Kamiithari Ñaantsi. Powa-
jyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi”.

Jaantaitanakariri 4 shiryaatzinkari (Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Okanta pashini kitiijyiri ikinanaki Jesús inkaarithapiyaaki Galilea,
jiñaapaakitziiri iitachari Simón itsipatakari iririntzi Andrés ishiryaataiyini.
Tima shiryaatzinkari jinaiyini.
17 Ikantapaakiri: “Poyaatina, onkimiwaityaawo iroñaaka iriimi atziri
noshiryaatakagaimi”.
18 Aripaiti joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaminto.
19 Iro jiyaatanakitziimi kapichiini, iñaapaakitziiri itomipaini Zebedeo
iitachari Jacobo itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro
ishiryaaminto.
20 Jaanakiri iijatzi. Iiniro isaikanaki iwaapati itsipatanaari jatziritipaini.

Atziri piyarishiritatsiri (Lc. 4.31-37)

21 Aritaki ariitaiyakani Jesús nampitsiki Capernaum. Okanta kitiijyiri
jimakoryaantaitari, jiyotaantapaaki japatotapiintaita.
22 Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janaanakiri Yotzinkariiti, iyokitzi
ikantaiyanakani.
23 Ari isaikitsitakari janta atziri piyarishiritatsiri, kaimanaki irirori,
24 ikantzi: “Jesús, Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka, iirokataki itasorintsiti
Pawa. Iro pipokantari jaka papiroyitaina”.
25 Ikantanaki Jesús: “¡Pimairiti piyari! ¡Piyaatai!”
26 Ikaimanaki shintsiini atziri, jompitatakaawaitanakari iwiyariti,
jookanakirira.
27 Ikantawakaanaka atziriiti: “Piñaataitiri jirika, ikitsirinkiri jowaw-
isaakotziri piyarishiritatsiri”. Iyokitzi jowapiroitanakiri.
28 Thaankiini ikimakoitanakiri Jesús janta Galilea-ki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro (Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Ikanta ishitowanai Jesús japatotapiintaita, jaanakiri Juan ipoña Jacobo,
ikinaiyanakini ipankoki Simón, isaiki iijatzi Andrés iririntzi Simón.
30 Iro jariitapaakityaami, ikantaitawakiri: “Okatsinkaakiwaitatzi riyoti
Simón”.
31 Iikiro ipithokashitawo, ikathawakotakiro, joosaikakiro. Kaatanaki
okatsinkaakiwaiwita. Piriintanaka aminayitawakiniri oita ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyari (Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús ojyiki mantsiyari, ja-
maitakiniri iijatzi ojyiki piyarishiritatsiri.
33 Ipiyowintapaakari pankotsiki.
34 Joshinchaayitairi maawoni. Tiira ishiniti apaani piyari iñaawaiti josh-
inchaayitziri ikaatzi piyarishiritatsiri. Tima jiyotzi piyari irirori tsika jiita
Jesús.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki (Lc. 4.42-44)

35 Okanta oñaatamani, ananinkanaki Jesús jamana otzishimashiki.
36 Ikanta Simón itsipatakari ikaatzi joyaataiyirini, jaminaminatairi.

37 Ikanta jiñaapairi, ikantapairi: “Yotaanari, jaminaminaitatziimi”.
38 Jakanakiri irirori ikantzi: “Thami aati, tiira iro nompokantyaari nosaiki
jaka, ontzimatyii niyotaantayiti iijatzi pashiniki nampitsi”.
39 Ari okantzimaitaka, ithonkakiro Jesús janiitakiro Galilea-ki, jiyotaan-
taki maawoni nampitsi tsika japatotapiintaita, joshinchaayitairi ojyiki pi-
yarishiriyitatsiri.

Joshinchagaitziri imatziri pathaawontsi (Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Ipoña ipokaki imatziri pathaawontsi, jotziirowashitapaakari Jesús, ikan-
tapaakiri: “Pikowirika, poshinchagaina”.
41 Jaminanakiri Jesús, jitakoshiritanakari. Jotirotantakari irako, ikantziri:
“¡Nokowi, pishintsitai!”
42 Shintsitanai ipathaawaiwita.
43 Ikantawitawaari jiyaataira inampiki,
44 ikantziri: “Iiro pithawitakotana. Tampatzika piyaatashitanakiri
Ompiratasorintsitaari, pimonkaatairo ikantakaantakiri pairani Moisés-ni,
paanaki pinkitiwathatantaiyaari, iroora jiyoyiitantaimini ishitakotaimi”.
45 Iro kantzimaitacha pathaawaiwitachari, ikamantantanaki nampitsiki
tsika okanta ishintsitantaari. Iro kaari okantantanaa isaikanai Jesús nampit-
siki ijyikitapaakira atziri. Jataki otzishimashiki, ari isaikakiri. Aritzimaitaka
jiyaashitziri ojyiki atziri.

2

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Awisaki tsika okaatzi kitiijyiri, iijatzi ipiyaa Jesús nampitsiki Capernaum.
Ikimayitawai atziripaini, ikantaitzi: “Ariitaa Jesús”.
2 Ipiyowintawaari iijatzi, tii jimonkaatapaakawo pankotsi. Jiyotaayita-
pairi maawoni.
3 Tzimatsi 4 atziri pokashitakiriri Jesús jinatakotakiri kisopookitatsiri.
4 Tii okantzi jiñiiri, jotzikakiri atziriiti piyotainchari. Atiitanaki jinoki
pankotsiki, jimoontakiro ikatziyakara Jesús, jowayiitakotakiniri mantsiyari.
5 Ikanta Jesús, jiyotakotawakiri jawintaashiritatyaari, jiñaanatawakiri
mantsiyari, ikantziri: “Notomí, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaitaki”.
6 Kimaki Yotzinkariiti, ikantashiritanaki irirori:
7 “Ithainkakiri Pawa jirika. Tima tikaatsi kantironi impiyakotantiro
kaaripirori, apaniro ikanta Pawa ipiyakotantziro”.
8 Yotaki Jesús ikinkishiritari, ari josampitziri, ikantzi: “¿Oitama pikink-
ishiriwaitantawori jiroka?
9 ¿Tiima okamiithatzimotzimi nokantakiri kisopookiri: ‘Ipiyakoitaimiro
piyaaripiroshirinka?’ ¿Irooma pikowi nonkantiri: ‘Pinkatziyi, paanairo po-
maryaaminto, piyaatai?’
10 Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri tzimatsi ishintsinka, ipiyakotziri
kaaripiroshiririiti”. Ipithokashitanakari kisopookiri, ikantanakiri:
11 “¡Pinkatziyi! Paanairo pomaryaaminto. Piyaatai”.
12 Katziyanaka mantsiyari, jaanairo jomaryaaminto, shitowanaki. maa-
woni atziri jiñaawakiri. Iyokitzi ikantaiyanakani jiñaayitawairira. Ikimoshiri-
wintanakiri Pawa, ikantaiyanakini: “Imapiro okamiithataki jiroka. Tii
añaapiintziro ojyawori”.

Jaantanakariri Jesús iitachari Leví (Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

13 Ipoña japiitapairo Jesús jiyotaayitapairi atziri inkaarithapiyaaki. Ari
ipiyowintapaari iijatzi.*
14 Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, awisanaki. Irojatzi jiñaantapaakariri
itomi Alfeo iitachari Leví, isaiki irirori ikowakoyitziri kiriiki ijyininkapaini.
Ikantapaakiri: "¡Poyaatina!" Katziyanaka, joyaatanakiri.
15 Ipoña Leví irirori, jaanakiri Jesús jowakaiyaari ipankoki. Ari jiyaat-
sitakari iijatzi jiyotaani, itsipatapaakari kowakoyitziriri ijyininka kiriiki,
ipoña kaaripiroshiririiti. Ojyiki piyotainchari jowaiyani.
16 Ikanta Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti, josampitakiri jiyotaani
Jesús, ikantziri: "¿Oitama itsipatantariri yotaimiri kaaripiroshiririiti, itsipat-
sitakari iijatzi kowakotziriri ijyininka?"
17 Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri
aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsiri tikaatsi inkowi
irirori. Tii apa nompokashitiri kamiithashiririiti nonkaimashiriyitairi,
aña nopokashitatziiri kaaripiroshiririiti nonkaimashiriyitairi iijatzi".

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi (Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

18 Tzimatsi pokashitakiriri Jesús, josampitapaakiri ikantziri: "Itzitapiin-
takawo jiyotaani Juan jowanawo, ari ikimitsitari jiyotaani Fariseo-paini.
¿Oitama kaari itzitantawo piyotaani iiroka?"
19 Jakanaki Jesús, ikantziri: "Aririka intsipataityaari aawakaachari,
¿Arima jowashiriniintawaitatya? Kimitaka iiro, aña kimoshiri ikantaiyani
jowaiyani.
20 Irooma paata, aririka jagaitakiri jiimintaitari, aripaiti intziwaitaiya.
21 Aririka jowapatankaitantyaawo owakiraari osapiki paijatori
ikithaataitari, arira osapiryaapirotanaki amithatanatyaarika owakiraari.
22 Iroora kamiithatatsiri owantyaawo iiryaari jimiritaitari owaki-
raanakiriki mishinantsinaki. Irooma jowantashiitatyaawo paijatonaki,
ari osanaryaakotanaki, apitiroiti apaatashiwaitatya".

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki.
Ari joyiikitanakiri jiyotaani okithoki pankirintsi.
24 Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantanakiri: "¿Oitama
joyiikitantawori piyotaani? ¿Tiima jiyotzi tii oshinitaantsitzi kitiijyiriki ji-
makoryaantaitari?"
25 Jakanaki Jesús ikantzi: "¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-ni itsi-
patantakariri ikaataiyini ikamantawitakari itajyi?
26 Ityaaki tasorintsipankoki ipinkathariwitara Abiatar-ni, jowakawo
tasorintsitanta, ipakiri iijatzi itsipayitakari. Tiira oshinitaantsiwita, apa
jowapiintawitawo Ompiratasorintsitaari".
27 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Iriira atziriiti kantakaantzirori jiwitsikan-
taitakanariri kitiijyiri jimakoryaantaitari. Kaari kitiijyiri jimakoryaan-
taitari kantakaantzirori jiwitsikantaitakariri atziripaini.
28 Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi irirori, janairo jiroka kitiijyiri".

---

* **2:13** Jiroka wairontsi Leví, irojatzi pashini iwairo Mateo.

3

Atziri kisowakori (Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Ipoña ityaapai iijatzi Jesús japatotapiintaita. Ari isaikitsitakari atziri
kisowakori.
2 Ikowaitatziira jiñiitiri joshinchaayitairi mantsiyari kitiijyiriki jimako-
ryaantaitari. Kimpoyaa jowaitanakiri, onkantya inthawitakotantyaariri.
3 Ipoña Jesús ikaimakiri mantsiyari, ikantziri: "Pimpoki, posatitya
niyanki".
4 Josampitakiri piyowintakariri: "¿Otzimika shinitaantsitatsiri antiri kiti-
ijyiriki jimakoryaantaitari? ¿Tiima okamiithatzi anishironkatanti, irooma
kamiithatatsiri owamaanti? ¿Tiima okamiithatzi antiro iroopirotatsiri,
irooma kamiithatatsiri ankaaripirowaiti?" Tikaatsi akanaintsini.
5 Jotsikanatanakari Jesús piyowintakariri, owatsimaashiritanakiri
jiñaakiri tii jinishironkayitantzi, ikantanakiri mantsiyari: "¡Pintharyaawako-
tai!" Matanaka, akotsitanai kamiithaini atziri.
6 Ikanta Fariseo-paini, jataki inkinkithawaitakairi aapatziyariri Herodes
jamini tsika inkantiri jowamaakaantantyaariri Jesús.

Ipiyotaiyani inkaarithapiyaaki

7 Ipoña ishitowanaki Jesús, ikinanai inkaarithapiyaaki itsipatanaari jiy-
otaani. Joyaatani jowanakiri Galilea-jatzi, Judea-jatzi,
8 Jerusalén-jatzi, Idumea-jatzi, maawoni nampiyitawori intatsikironta
antawaaki jiñaa Jordán. Ikimakotakiri iijatzi Tiro-jatzi, Sidón-jatzi, ikantaitzi:
"Ojyiki itasonkawintantaki Jesús, jantaki ojyiki kaari jiñaapiintaitzi". Pokaiya-
paakini iriroriiti jiñiiri.
9 Irootaki Jesús ikantantanakariri jiyotaani jamakiniri pitotsi, iiro jawitsi-
nagaitantari.
10 Jimatakiro Jesús, joshinchaayitaki ojyiki. Otatsinkapirinikitawakaanaka
mantsiyari ikowi jotirotantawatyaari jako.
11 Ipokayitzi piyarishiritatsiri, jotziirowashitari Jesús, ikaimimaita shintsi-
ini, ikantzi: "¡Iiroka Itomi Pawa, niyotzimi naaka!"
12 Onkantya iiro jiyotsitantaitari Jesús, ikisayitanakiri.

Jiyoshiitaki Jesús 12 jotyaantapiroriti (Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki. Arira ikaimakaantapaakiri ikaatzi
kamiithatzimotakiriri. Jataiyakini ikaatzi ikaimakaantakiri.
14 Aripaiti jiyoshiitakiri 12 intsipatapiintyaari, iriitaki jotyaantiri
inkinkithatakaantayiti.
15 Ipasapiyaakari joshinchaayitairi irirori mantsiyari, ikaatzi piyarishiriy-
itatsiri.
16 Jirika ikaatzi jiyoshiitakiri: Simón, jiitairi Pedro.
17 Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipataakiri Juan, irijatzi iririntzi Ja-
cobo. Jiitairi "Boanerges", (akantziri añaaniki aaka: "Otomi ookathawontsi".)
18 Ipoñaapaaka iijatzi Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo itomi
Alfeo, Tadeo, iijatzi Simón iitachari "Kisakowintantaniri",
19 ipoñaapaaka Judas Iscariote, pithokashitaiyaarini.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi (Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23)

20 Ipoña ipokaiyaini Jesús pankotsiki. Ari ipiyowintawaari ojyiki atziri-
paini, tii okantzi jiyaatapainti jowaiya Jesús.

21 Tzimatsi kantayitanaintsiri: “Shinkiwintaka Jesús”. Iro ipokantawitakari ijyininkathoriiti, jaanairimi.
22 Ariitaiyapaakani iijatzi Yotzinkariiti ipoñaayitaka Jerusalén-ki, ikantapaaki irirori: “Jirika atziri joshinchaatziiri ashitariri piyari iitachari ‘Beelzebú’, irootaki joshinchaantariri piyarishiriyitatsiri”.
23 Ikanta ikimaki Jesús, japatotaiyakirini, jojyakaawintatziiniri, ikantziri: “¿Tzimatsima piyari kaminaawakaachari iiro jaagantanta?
24 Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintantzi nampitsiki, jookawintawakaa.
25 Aririka jantaminthatawakaiya iijatzi atziri ikaatzi isaikaiyini ipankoki, jookawintawakaa.
26 Ari ikantari iijatzi piyari aririka jantaminthatawakaiya, jookawintawakaa, iiro iñiiro ishintsitai, ari japirotaiyaari.
27 Atziri ñaapirotachari kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri tzimimotziriri irirori. Irooma aririka joojoitakiri, aritaki jimatakiri.
28 Pinkimi nonkantimi: kantatsi Pawa impiyakotairi kaaripiroshiriwaitatsiri, onkantawitatya jookimowaiwityaari.
29 Iriima ookimowaitziriri Tasorintsinkantsi, jashi jowairo, iiro ipiyakoitairi”.
30 Irootaki ikantantakariri Jesús, tima ikantaitatziiri: “Kamaari jinatzi”.

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini (Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31 Ariitapaaka inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini, okaimakaantapaakiri, okatziyapaaka jikokiroki.
32 Ikantawitakari apatowintakariri: “Ari opoki pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”.
33 Ikantanaki Jesús: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka iro nonaanatitari, iri nirintzitari?”
34 Ipithokashitanakari apatowintakariri, ikantzi: “Jirika, iriiyitaki nokimitakaantaari nirintzi, nokimitakaantaari nonaanati.
35 Ikaatzi antanairori ikowayitziri Pawa, iriitaki nirintzitaari, notsirotaari, irojatzi nonaanatitaari”.

4

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

1 Ipoña ipiyanaa iijatzi Jesús inkaarithapiyaaki, jiyotaantapai. Ipiyowintaitawaari. Otitanaka pitotsiki, saikakotaki niyanki kapichiini, katziyaiyachani atziriiti othapiyaaki ikimisantziri.
2 maawoni jiyotaayitziriri, jojyakaawintatziiniri, ikantzi:
3 “Tzimatsi pankiwaitatsiri, jataki ipankiwaitzi.
4 Okanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki. Ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo.
5 Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi. Thaankipiroini ojyookawitanaka. Tiira otontapathapirotatzi kipatsi,
6 sampishitanaki pankirintsi jooryaapaakira ooryaa. Tima tii ontyaapiroti oparitha inthomainta.
7 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi, anaanakiro iroori ojyookanaki. Tii okithokitzi.
8 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi, saankana ojyookapaaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitai okithoki

apaanipaini okaatzi jyookaintsiri. Apaani jyookapaintsiri, kapichiini okithokitanaki, pashini ojyikini okanta, pashini ojyikipirotanai okithoki”.*
9 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti”.
10 Aritaki jataiyaini maawoni atziri, apa isaikaki Jesús itsipayitanaari oyaayitapiintakiriri, ipoña 12 jiyotaani. Ari josampitaiyakirini Jesús, ikantziri: “¿Oitaka pojyakaawintakinari inkaanki?”
11 Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Iroñaaka nonkamantimiro kaari piyowitaiyani, aritaki piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathawintantzi. Iriima pashinipaini, iiro nokamantsitari irirori, apa nojyakaawintashityaanari,
12 onkantya iiro ikimathatantawo ikimawitakari. Onkantawitatya inkimisanti, iiro ikimathatziro, iiro ipashinishiritai, iiro ipiyakoitairi irirori”.
13 Ipoña Jesús josampitanakiri, ikantziri: “¿Tiima piyotawakiro nojyakaawintakiri? Aririka napiitakimiro nojyakaawintimiro, ¿tsikatya pinkantya piyotantyaawori?
14 Tima jirika atziri ookakitakirori iwankiri, iriira ojyakaawintachari kinkithatzirori iñaani Pawa.
15 Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ipokapaaki Satanás, imaijantakaapaakiri. Iriiyitaki ojyakaawintziri ookakitapainchari aatsiki.
16 Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ikimisantawita thaankiini. Jojyakowitakawo ookakitapainchari omapipookitzi, ojyookawitanaka thaankiini.
17 Tiira jiyotakopirotatyiiro ñaantsi, tii inkisashityaawo ikimaatsikowintawo ikimisantawitawo ñaantsi, jowajyaantanakiro. Jojyakotakawo pankirintsi sampishitanaintsiri, tii ontyaapirotatyi oparitha inthomainta kipatsiki.
18 Tzimatsi pashini kimawitawori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari kitochiimashiki.
19 Okantakaantziro jamatawiwaita apaniroini, ikinkishiryaakotawo jajyaagantya, iro ikowapirotakiri ontzimimotairi maawoni. Anaanakiro ñaantsi ikimawitawakari, jojyakawo pankirintsi kaari kithokitatsini.
20 Tzimatsi kimawakirori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi. Ikimisantanai, jojyakotanaawo apaani jyookapaintsiri, tzimaintsiri kapichiini okithokitanaki, pashini ojyiki okantanaka, pashini ojyikipirotanaki okithoki”.†

Onkoñaatakoyitai manakoyiwitachari (Lc. 8.16-18)

21 Ipoña ikantaki iijatzi: “Akowirika ootyaari ootamintotsi, ¿arima antatakotakiri kowitzinakiki? ¿Owakotzirima otapinaki? Tiira. Iro akowi onkoñiityi maawoni aminawaitantyaari.
22 Ari onkantyaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani.
23 Kowirori inkimathatairo, inkimisanti”.
24 Ikantanakiri iijatzi: “Paamaiyaawo okaatzi pikimakiri. Otzimikari pantzimotantani, jimapiroitaimikari iiroka apaata.‡

---

* **4:8** Kantakotachari jaka “okaatzi jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzi 30 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 100 okithoki. † **4:20** Paminiro kantakotachari janta versículo 4.8. ‡ **4:24** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro.

25 Itzimirika otzimimotakiri, iikirora ontzimimopirotanakityiiri. Iriima
kaari otzimimotzi, iikirora jiyaatatyi jiñiiro iiro ontzimimopirotairi”.§

Jojyakaawintziro Jesús ojyooki pankirintsi

26 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tzimatsi ojyari ipinkathawintantai Pawa.
Ojyatyaari pankiwairintzi,
27 jimayi tsiniripaiti, inkakitamanai. Tiimaita jiyotzi tsika okanta ojy-
ookantanakari iwankiri.
28 Apaniro ojyookawaitzi, itanatyaawo oshitowanaki oryaani oshi, om-
poña ompowainkatanaki, tzimanaki ojyiki okithoki.
29 Onkantya osampatanaki, monkaapaititapaaka joyiipatantaityaawori”.

Jojyakaawintaitziro oryaanikitatsiri okithoki inchato (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 Ikantanaki iijatzi Jesús: “¿Oitama ojyari iijatzi ipinkathawintantai Pawa?
¿Oitama nojyakaawintimirori?
31 Ojyatyaawo aririka ampankitiro oryaanikitatsiri okithoki pankirintsi.
Okantawita oryaani onawita,*
32 aririka ampankitakiro, ojyookanaki, anaanakiro pashini pankirintsi,
antawo onkantayitya otiwa, ari iminkoshitantyaawo tsimiri otsimankat-
apishitakira”.

¿Oitama jojyakaawintantawori Jesús ikinkithatakotziri? (Mt. 13.34-35)

33 Ari ikantapiintatya Jesús jojyakaawintziniri atziri okaatzi jiyotaay-
itziriri. Kapichiinirika ikimathatawakiro atziripaini, kapichiinira jiyotairi.
Ojyikirika inkimathatawakiro atziripaini, ojyikira jiyotaapirotairi.
34 Okaatzi ikinkithatakaantziri, jojyakaawintatziiro maawoni, tii
jooñaawontziniri. Iriima jiyotaani, ikimathatakaakiri maawoni irirori.

Jomairintziro Jesús tampiya (Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 Okanta otsiniriityaanaki, ikantanairi jiyotaani: “Thami amontyaakotai
intatsikironta”.
36 Aritaki jatanai maawoni piyowintakariri. Arira isaikitsitakari irirori
pitotsiki montyaakotaiyanaini. Tzimatsi oyaatanakiriri ikinakoyitanaki
pashiniki pitotsi.
37 Ari omapokapaakiri antawoiti tampiya, otamaryaatanaki antawo, ki-
taatapaaka jiñaa pitotsiki, irootaintsi intsitsiyakoti.
38 Jowakiryaitanakiri jimayira opataki pitotsi, jotziitotaka, ikantaitziri:
“¡Yotaanarí! ¡Antsitsiyakotatyí!”
39 Piriintanaka Jesús, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: “¡Aritapaaki pita-
mpiyatzi!” Ikantsitanakawo inkaari iijatzi: “¡Pimairyaati!” Awisanaki
tampiya, mairyaatanaki inkaari.
40 Ikantziri jiyotaani: “¿Oitama pithaawashitanakiri? ¿Tikiraama pawin-
taariita Pawa?”
41 Ojyiki ipinkathatanakiri, ikantawakaiyanakani ithaawankakiini:
“¿Iitatyaakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintsitakawo iijatzi
inkaari?”

---

§ **4:25** Jiroka okantakotziri okaatzi ikinkithatakoitziri jaka: Ikaatzi yotawakirori niyotaakiriri, iikiro niyotakaapirotanakityiiri. Iriima kaari kimisantawakironi niyotaawitakariri, imapirotya iiro jiyotairo. * **4:31** Iro ikantakoitziri jaka “okitho iryaanikitatsiri pankirintsi” iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

5

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri (Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Ariitapaaka Jesús intatsikironta inkaariki, inampiki Gadara-jatzi.
2 Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri
ipoñaakawo kitataariki,
3 ari isaikawaitziri irirori. Tii jaawiyaitziri joojowiitantari ashirotha.
4 Itzimpijyiro joojowiitantari iitziki iijatzi jakoki. Tikaatsira kitsirinkirini.
5 Ari ikantaitatyaani maawoni kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, ikinayitzi
otzishiki, kitataariki, ikaimawaitzi, itotakaayitawo mapijyitapaini.
6 Ikanta iñaawakiri ipokaki Jesús, ishiyashitawakari, jotziirowashita-
paakari.
7 Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: "¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri, tiira
nonkowi powashironkaina! ¿Tsikama pinkantataitinaka?"
8 Tima ikisapaakitziiri Jesús, ikantapaakiri: "¡Piyaati piyarí!"
9 Ipoña josampitanakiri: "¿Tsikama piitaka?" Ari jakanaki piyari, ikantzi:
"Noita 'Jyikiyantzi', tima ojyiki nokaataiyini".*
10 Iikiro ikantanakitzi piyari: "Tii nokowi potyaantina pashiniki nampitsi".
11 Ari ipiyotaka tyonkaarikiini ojyiki chancho joshintagaiyini.
12 Ikantaiyini piyari: "Potyaantina janta chancho-ki".
13 Ari ikantzi Jesús: "Pantiro". Ari ishiyaiyanakani chancho impiitatzi
otzishi, mitaiyapaakini inkaariki, ari japirota ipiinkaki. Ikaataiyini 2000
chancho.
14 Ithaawaiyanakini aamaakowintariri, shiyaiyanakani inkamantanti
nampitsiki, ikamantakiri iijatzi maawoni saikayitatsiri jowaniki.
Pokaiyanakini jaminiro awisaintsiri.
15 Ipokashiitanakiri Jesús, iñaitapaakitziiri piyarishiriwitachari. Isaikaki,
ikithaataa, kamiitha ikantanaa. Ithaawantapaakari iñaapaakiri.
16 Ikaatzi ñaakiriri inkaanki ikamantawakiri pokayitaintsiri, ikantzi:
"Piñaakiri jirika, iriitaki Jesús owawisaakotairi. Jowiinkakaantaki ojyiki
chancho".
17 Ikantaitanakiri Jesús: "Piyaatai, tii nokowi pisaikimotina".
18 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki. Ikantawitawaari jowawisaakotakiri:
"Nokowi noyaatanakimi".
19 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Iiro poyaatana, piyaatai pijyininkaki. Pinka-
mantapairi, pinkantiri: 'Jinishironkataana Pinkathari' ".
20 Ikanta jirika piyarishiriwitachari, jatai inampiki iitachari Decápolis ika-
mantapairi maawoni atziri, ikantapairi: "Jowawisaakotaana Jesús". Iyokitzi
ikantaita ikimaitziri ikantayitapairi.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Ikanta ipiya Jesús ipoñagaawo intatsikironta. Ipiyowintawaari ojyiki
atziri inkaarithapiyaaki.
22 Ari jariitapaaka pinkatharitatsiri japatotapiintaita jiita Jairo.
Jiñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari,
23 ikantapaakiri: "Onkamatyi nishinto. Nokowi piyaati potirotantyaawo
pako, oshintsitaita".
24 Ari jiyaatanaki Jesús, iro kantzimaitacha joyaatanakiri ojyiki atziri,
jawitsinaimatanakiri.

---

* **5:9** Jiroka wairontsi "Jyikiyantzi", irojatzi ikantsitaitari "legión".

25 Okanta tsinani osokaawaitachari, tzimakotaki 12 osarintsi
omantsiyawaitzi,
26 ojyiki jaawintawiitakawo, othonkakiro tzimimowitawori opinakow-
inta. Aminaashiwaitaka, iikiro iyaatatzi omantsiyatzi.
27 Okimaki iroori ikinkithatakoitziri Jesús, ikantaitzi: "Oshinchaantaniri
jinatzi Jesús". Osatikantanakari atziri okinashitanakiri itaapiiki, otirot-
sitawakiri iithaari.
28 Tima okantashiritanakitzi iroori: "Aririka notirotsitawakiri iithaari, ari
noshintsitai".
29 Apathakiro oshintsitanai osokaawita.
30 Jiyotsitanaka Jesús tzimatsi oshinchaashitakari ishintsinka, josampi-
tanakiri oyaayitakiriri, ikantziri: "¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?"
31 Jakanakiri jiyotaani, ikantzi: "¿Tiima piñiiri jawitsinaimatanakimi atziri-
iti? Iikiro pikantatzi: '¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?' "
32 Iikiro jaminaminatanakitziiri Jesús, jiñiiri otirotsitakiriri iithaari.
33 Okanta tsinani opinkathatanakiri Jesús, okawaitanaka. Tima iro joshin-
chagai. Iyaatashitanakiri, otziirowashitapaakari, okamantakotapaaka.
34 Ikantanakiro irirori: "Tsinaní, oshinchagaimi pawintagaana. Kantatsi
piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya, aritaki shintsitaimi".
35 Tikira inthonkiro Jesús iñaanatziro, ariitaiyapaakani poñainchari ipankoki
Jairo. Ikantapaakiri: "Kamaki pishinto. Iiro poñaashirinkashiwaitari yotaan-
taniri"
36 Ikanta ikimawakira Jesús ikantaitapaakiri, ikantanakiri Jairo: "Iiro
powashirita, pawintagaina naaka".
37 Tikaatsi ishiniti joyaatanakiri. Apa jaanakiri Pedro, Jacobo, Juan.
Iriitaki Juan iririntzi Jacobo.
38 Ikanta jiyaatanaki, ariitaka ipankoki Jairo. Ikimapaatziiri
ikamiñiinkataki atziriiti, jiraakoiyawoni.
39 Tyaapaaki Jesús, ikantapaakiri: "¿Oitama piraantaiyarini? Tii okami,
imakoryaatzi".
40 Thainkashiri jowaitanakiri Jesús. Jomishitowapaakiri maawoni. Apa
isaikanaki ashitawori, iijatzi jiyotaani. Ityaashitanakiro jomaryaitakiro
iintsi.
41 Joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo, ikantziro: "¡Talita cumi!"
(akantziri apaantiki aaka: "Iintsi, pimpiriinti".)†
42 Piriintanaka iintsi, aniitanai. Tima tzimakotaki 12 osarintsiti, irootaki
aniiwaitantanaari. Iyokitzi ikantanaka ikaatzi ñaakirori.
43 Ikantzi Jesús: "Pimpiroota owanawo". Ikantanakiri iijatzi: "Tiira
nokowi pinkamantayitiri atziriiti".

6

Ipiyaa Jesús Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

1 Ikanta Jesús ipiyaa inampiki, ari joyaatairi maawoni jiyotaani.
2 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, jiyotaantaki Jesús japatotapiintaita.
Iyokitzi ikantaitakiri. Ikantayiitzi ikimaitziri: "¿Iitama jiyotanitantakari
jirika? ¿Iitama antakairiri kaari jiñaapiintaitzi?
3 ¿Kaarima jirika añaapiintziri ikimitziro inchakota? ¿Iriitaki otomi María?
¿Añiiri Jacobo, José, Judas, Simón, iriitaki iririntzipaini? ¿Kaarima iritsiro
atsipayitari anampitawo jaka?" Ari opoña tii ikimisantaitziri.*

† **5:41** Irootaki iñaawaitakiri Jesús, tima Aram-paanti jiñaawaitziri irirori. * **6:3** Jacobo, irijatzira ikantaitsitari iijatzi Santiago.

4 Ikantanaki Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri
pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori isaikayitzi ijyininka, tii
ikimisantaitziri”.
5 Irootaki kaari okantanta Jesús joñaagantiro ishintsinka inampiki. Tii
ijyikipirotzi mantsiyari joshinchaaki jotirotantari jako.
6 Antawo jowashiritakotakari ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, kaari kowatsini
inkimisantai. Iro ikinantanakari jiyotaantayitzi pashiniki nampitsi tzimayi-
tatsiri janta.

Jotyaantaitziri iyotaari (Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

7 Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani. Ipasapiyaakiri ishintsinka inkit-
sirinkantyaariri irirori piyari. Jotyaantakiri, intsipatawakaanatya inkaati
apiti.
8 Ikantawakiri: “Iiro paanaki pithaati, powanawo, iijatzi piiriikiti, apa
paanaki pikotzi.
9 Iiro paanaki pashini piithaari. Apa pintyaantanatya pi-zapato-ti”.
10 Ikantsitawakari iijatzi: “Pariitatyaarika pankotsiki, ari pimaapiintatyi,
irojatzi pawisantanatyaari pashiniki nampitsi.
11 Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawisapi-
thatanakiri. Potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantaityaari tii ikimisantziri
Pawa. Iriira jimapiroitai jowasankitaitiri paata, anaanakiro jowasanki-
taitakiri Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi. Imapirotatya”.
12 Ikanta jiyaayitakira jiyotaani Jesús ikamantakiri atziriiti jowajyaantairo
ikaaripiroshiriwaitzi.
13 Jowawisaakoyitaki piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi iijatzi ojyiki
mantsiyari itziritantari yiinkantsi.

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri (Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Ariitakotakari pinkathari Herodes okaatzi jantayitakiri Jesús. Tima
ikantaitaki: “Añagaira Juan owiinkaatantaniri. Piñiiro otzimi ishintsinka”.
15 Pashini kantayitatsiri: “Elías jinatzi”. Ikantayiitzi iijatzi: “Kimitaka
iriitaki pashini Kamantantaniri”.
16 Ikanta ikimaki Herodes ikantayiitakiri, ikantanaki irirori: “Iriitaki
añagaatsiri Juan nothatzinkakaantakiri”.
17 Opoñaantari kitziroini Herodes jomontyaakaantziri Juan, okan-
takaantziro Herodías, iinantawitari Felipe iririntzi Herodes. Irootaki
jiinantaari Herodes irirori.
18 Tima ikaminaantawitatya Juan, ikantawitari Herodes: “Tii okamiithatzi
piinantyaawo iina pirintzi”.
19 Iro opoñaantakari okisaniintziri Herodías, okowawitaka owamaakaan-
tiri.
20 Irootaki jomontyaantakariri kitziroini Herodes. Iro kantzimaitacha
Herodes antawoiti ipinkathatakiri Juan, jiyotzi kamiithashiriri jinatzi, ki-
tishiri ikanta. Tiira ishiniwitari intsitokakaantiri. Okaatzi ikaminaawitariri,
okompitzimoshiritakari Herodes. Ari jishiwintawitawo ikimisantziri.
21 Okanta pashini kitiijyiri, joimoshirinkawitawo Herodes itzimantakari
pairani. Ipokaiyakini iwinkatharintsiti, ipokaki ijiwari owayiriiti Roma-
jatzi, ipokaki jiwayitatsiri Galilea-ki. Owaiyakani.

22 Ari otyaapaaki ishinto Herodías jowaiyani, amajyiitapaaki, okamiithatzimotanakiri Herodes amajyiitani, okamiithatzimotanakiri iijatzi itsipatakari jowaiyani. Ikantanakiro Herodes: "Ari nompakimi oitarika pinkamitinari.
23 Iiro namatawitzimi, jiyotzi Pawa tyaaryoo nokantzi. Iroorika pikowi okaatzi nopinkathariwintziri, arityaami onkantaki nompimi kajyitani".
24 Iyaatashitanakiro onaanati, okantapaakiro: "¿Oitama nonkamitiriri?" Okantanaki iroori: "Pinkamitiri iito Juan owiinkaatantaniri".
25 Piyapaaka mainawo, okantapaakiri: "Nokowi pimpinawo iito Juan, powakinawo samantanakiki".
26 Antawoiti jowashiritanaka pinkathari. Tima maawoni ikimaitakiri inkaanki, ikantakirori mainawo, tikaatsi inkinakaanairo, ontzimatyii impiro okowakotakiriri.
27 Jotyaantaki owayiri jamakiniri iito Juan.
28 Jatanaki owayiri jomontyaitziri Juan, ithatzinkapaakiri, jamakotakiro iito samantanakiki. Ipakoitakiro mainawo, aanakiniro onaanati.
29 Ikanta ikimaiyakini jiyotaani Juan-ni. Pokaiyaini, ikitatairi.

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti (Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ariiyitaa jiyotaani jotyaantakiri, apatotapaa maawoni isaikira Jesús, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri.
31 Iikiro ipokaminthatanakitzi atziri, piyayitacha pashini. Tii onkantapainti jiyaataiyaini Jesús jowaiya. Irootaki ikantantanakariri Jesús jiyotaani: "Thami aati otzishimashiki, amakoryaawakiita kapichiini".
32 Otitaiyanakani pitotsiki, jataiyaini.
33 Iro kantzimaitacha, ojyiki aminakotawakiriri jiyaatanaki, jiyoitawakiri. Shiyaiyanakani ikinaiyanaki aatsiki, ipoñaanakawo nampitsiki. Iri itaiyakawoni jariita, apatotaiyapaakani.
34 Ikanta jariitapaaka Jesús, jiñaapaakitziiri ipiyotaiyakani. Jitakoshiryaapaakari. Ikimiwaitakari oijya iirorika itzimi aamaakowintyaarini. Jiyotaayitapairi iijatzi.
35 Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri jiyotaani, ikantapaakiri: "Yotaanarí, asaikatziira otzishimashiki.
36 Pimpakairo piyotaantzi, jiyaataita atziripaini nampitsiki jamananti joyaari".
37 Ikantanaki Jesús: "Pimpiri iiroka joyaari". Ikantzi jiyotaani: "¿Pikowatziima niyaati namanantakiti nowakaiyaariri? Ojyiki owanawontsi, iiro jimonkaata kiriiki inkaati 200 ompinatyaari, nowakaantyaariri maawoni".†
38 Ikantzi Jesús: "¿Okaatzika tanta jamakiri atziriiti? Piyaati paminakitiro". Ikanta jaminakitziro, ikantziri: "Tzimatsi 5 tanta, ipoña apiti shima".
39 Ikantzi Jesús: "Poosaikiri maawoni atziri onatsiryaataki katawoshimashi, pinashiyityaari poosaikayitiri".
40 Jimatakiri. Tzimatsi nashiyitainchari isaikayitaki ikaatzi 100 atziri, jimatsitakari iijatzi pashini ikaatzi 50 atziri. Joosaikakiri maawoni.
41 Ipoña Jesús, jaakotanakiro 5 tanta itsipataakiri apiti shima, aminanaki inkitiki, ipaasoonkiwintakiro. Ipitoryaakiro tanta, ipakiri jiyotaani, jowawisaakiniri irirori atziripaini. Ari ikimitaakiri iijatzi shima, jantitakari maawoni.
42 Jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani.
43 Ijaikiyitairi 12 kantziri okaatzi jowagaantakari.

† **6:37** Ikantakoitziri jaka "kiriiki" irijatzi ikantaitziri iijatzi pashiniki ñaantsi "denario".

44 Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari (Mt. 14.22-27; Jn. 6.15-21)

45 Ikantanairi Jesús jiyotaani: “Thamira, pitaiyaawo pimontyaakotai nampitsiki Betsaida”. Ikantanakiri piyotawintakariri: “Kantatsi piyaayitai pipankoki”.
46 Ikanta jiyaatanai maawoni atziri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamanamanaata.
47 Aritaki tsiniriityaanaki, jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki inkaari jimontyaakotaiyini. Apaniro isaikanaki Jesús otzishiki,
48 jaminakotakiri jiyotaani, shintsiini ikomataiyini oipiyapiyatakotziri tampiya. Okanta okitiijyitzimataki, jiyaatashitairi, janiitantanaawo inkaari, ikinashitapairi itaapiiki, iro jawijyimatirimi.‡
49 Ikanta jiñaawairi, jojyakaatziiri shiritsi jinatzi, kaimaiyanakini,
50 tima maawoni jariitashiryaanakari jiñaakiri. Ikantapaakiri Jesús: “Naakataki pokatsiri, iiro pithaawawaitzi, tontashiri pinkantaiyaani”.
51 Otitapaa pitotsiki, awisainkatanaki tampiya. Iyokitzi ikantawintanakari.
52 Tima tikiraata jiyothatziroota jojyiñaantakawori Jesús tanta, iro kantakaantzirori ikisoshiriwaitaiyini.

Joshinchaantzi Jesús Genesaret-ki (Mt. 14.34-36)

53 Irojatzi jariitantaiyapaakarini inampiki Genesaret-jatzi.
54 Iro jaatakotapaakityaami, thaankipiroini jiyoitawakiri Jesús.
55 Ikamantawakaanaka maawoni nampitawori janta, jamakoitakiniri mantsiyari jomaryaamintoki. Tsikarika isaiki Jesús, ari jamakoitziniriri.
56 Imataka ikinayitzi oryaaniki nampitsi, nampitsiki antawo, iijatzi owaantsiki, jowakoitziniri mantsiyari aatsiki, ikantayiitziri: “Pishinitawakiniri jotirotawakiro piithaari”. maawoni otirotakirori iithaari shintsiyitai.

7

Owaaripiroshiritziriri atziri (Mt. 15.1-20)

1 Ipoña ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkari, ipoñaakawo Jerusalén-ki. Japatowintapaakari Jesús.
2 Jiñaapaakiri jiyotaani Jesús tii jantziro jamitapiintaiyarini ikiwaakota jowaiyani. Ikijyimatapaakiri.
3 Okaatzi jantapiintziri Fariseo-paini, iirorika ikiwaakota, iiro jowaa. Irootaki jamitapiintakari pairani ichariniiti: Aririka inkowi joya, ontzimatyii inkiwaakotawatya, inkitiwathatantyaari.
4 Aririka jariitaiya jamanantzi, tikiraata jowapaiyaata, inkiwaakopirotawatya. Tiira apaani onkantya jamiyitari, ikiwayitsitawo jiraaminto, iyowiti, jonkotsiminto, imaaminto, maawoni.
5 Irootaki josampitantakariri Jesús, ikantziri: “¿Oitakama imaijantantaawori piyotaani jiyotaayitairi pairani achariniiti? Noñaapaakiri jowaiyani, tii inkiwaakotya”.
6 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Amatawitantaniri pinayitzi. Iirokataki josankinatakotaki pairani Isaías-ni, ikantaki:
Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.

‡ **6:48** Paminiro Mt. 14.25.

Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiithaini.
7 Aminaashiwaita jotziirowashitana ipinkathawitana,
Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori.
8 Pimaijantakiro iiroka Ikantakaantani Pawa, pantashitakawo jamiyitari atziriiti. Pikiwayitziro piyowiti, piraaminto. Ojyiki okaatzi pantashiyitakari".
9 Ikantziri iijatzi: "Iroora pantapirotakiri pamiyitari, pithainkanakiro Ikantakaantani Pawa.
10 Jiroka rosankinari Moisés-ni, ikantzi:
Pimpinkathatiri piwaapati iijatzi pinaanati.
Ikantzi iijatzi:
Ontzimatyii jowamaitiri kijyimawaitziriri iwaapati iijatzi inaanati.
11 Iro kantzimaitacha iiroka pikantapiintzi: 'Ankajyaakairirika Pawa airiikiti, ontzimatyii ampiri. Onkantawitatya añiiri jashironkaawaitya awaapati iijatzi anaanati'.
12 Ari pikantakari iiroka, piyotaashiwaitakari atziripaini, tii inishironkatairi iwaapati iijatzi inaanati.
13 Apa pantashiwaitakawo jamiyitari pairani pichariniiti, irootaki pithainkantakawori iñaani Pawa. Ari pikantapiintatya pantayitziro kimitakawori jiroka".
14 Ari ikaimakiri Jesús maawoni apatotainchari, ikantziri: "Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkantiri.
15 Okaatzi jowayiitari, tii owaaripiroshiritantzi. Irooma omishitowayitziri poñaachari inthomainta, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.
16 Powakimpitatyaawo jiroka".
17 Ikanta jiyaataiyaini atziri, tyaapai Jesús pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Oita pojyakaawintakiri?"
18 Jakanaki Jesús, ikantzi: "¿Iijatzima iiroka, tima pinkimathatawakiro? ¿Tiima piyotzi iiroka tii owaaripiroshiritantzi okaatzi jowayiitari?
19 Tikaatsi okantziro ashiri, apa okiniro ajyiitoki, irojatzi oshitowantaiyaari". Iro jiyotaantakiri Jesús, tii okaaripirotzi okaatzi jowayiitari.
20 Ipoña ikantanaki iijatzi: "Aririka ankinkishiriwaitya antakairi ajyininka kaaripirori, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.
21 Tima inthomainta ashiriki opoñaayita: kaaripirori kinkishiritaantsi, kaari kinataantsi, mayimpiritaantsi, tsitokaantsi,
22 koshitaantsi, mashithataantsi, kaaripiroshiritaantsi, amatawitaantsi, mayimpiryookitaantsi, samakoniintaantsi, kijyimataantsi, asagaawintaantsi, tzimaityaashiryaantsi.
23 Okaatzi ikinkishiritapiintakari atziriiti kaaripirori onatzi, irootaki iñaantawori owaaripiroshiriwaitziri. Tima inthomainta ishiriki opoñaayitaka jirokapaini".

Awintaari Pawa Sirofenicia-jato (Mt. 15.21-28)

24 Opoñaashitaka ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro, irojatzi Sidón-ki. Ari isaikapaaki pankotsiki, tii ikowawita inkimakoitirimi. Tiimaita jimanakota.
25 Tima janta tzimatsi tsinani, piyarishiritatsiri ishinto. Okimakotawakiri iroori Jesús, iyaatashitanakiri, otziirowashitapaakari.
26 Kaari Judá-mirinka jiroka tsinani, opoñaatya iroori pashiniki nampitsi oita Sirofenicia. Okantapaakiri: "Jesús, poshinchagainawo nishinto, opiyarishiritatzi".

27 Ikantanakiro irirori: “Paata tsinani. Ikantaitakiranki: Tii jaapithaitziri
jowanawo iintsi ampiri otsitsi joyaawo, apaniro jowawaita iintsi irojatzi
inkimaniintantatyaari”.*
28 Ari akanaki tsinani, okantziri: “Imapirotatya pinkatharí pikantakiri.
Iro kantacha ikatziyapiinta otsitsi jantyaatsikiini, jowayitawo owanawontsi
jookagaantayitziri iinchaaniki”.
29 Ikantzi Jesús: “Ari okanta, imapirotatya pikantakiri. Kantatsi piyaatai,
ari piñaapairo pishinto, shintsitai iroori”.
30 Okanta iyaatai tsinani opankoki, oñaapairo ishinto omaryaaka omaam-
intoki, shintsitai.

Ikimakagairi Jesús ashikimpitawitachari

31 Ipoña jiyaatanai Jesús isaikawitapaakara nampitsiki Tiro, ikinanairo
Sidón-ki, Decápolis-ki irojatzi jariitantaari Galilea-ki.
32 Ari jamaitakiniri atziri ashikimpitatachari, kaari ñaawaitatsiri iijatzi.
Ikantaitapaakiri: “Jesús, potirotantawatyaari pako”.
33 Ipoña Jesús jaanakiri jantyaatsikiini, josagaantantakari jakoimpiki
ikimpitaki, itziritantakari jiiwari ininiki.
34 Aminanaki inkitiki, ikisashiritanaka, ikantziri: “¡Efata!” (akantziri
apaantiki aaka: “piwitaryagaiya”)
35 Iwitaryaanaka ikimpita, ñaawaitanai kamiitha.
36 Ikantawitawaari Jesús: “Iirora pikamantakotana”. Iro kantacha ipiy-
athatakari, ikamantakiri maawoni atziri.
37 Iyokitzi jowaitanakiri Jesús, ikantaitzi: “¿Oitaka okamiithatantari jantziri
jirika? Ikimakagairi ashikimpitawitachari, iñaawaitakagairi iijatzi kaari
ñaawaiwitachani”.

8

Jowakaari Jesús 4000 shirampariiti (Mt. 15.32-39)

1 Ikanta japatotaiyani ojyiki atziri, thonkapaaka owanawontsi. Ikaimakiri
Jesús jiyotaani ikantziri:
2 “Antawoiti nitakoshiritakari atziripaini. Mawataki kitiijyiri itsipatakina
jaka, tikaatsitapaaki jowaiyaari.
3 Aririka notyaantairi, ari owamaakiri itajyi aatsiki, tzimayitatsi
poñaachari intaina”.
4 Jakanaki jiyotaani, ikantziri: “¿Tsika ayika owakaiyaariri jaka otzishi-
mashiki?”
5 Ari josampitziri Jesús, ikantziri: “¿Tsika okaatzika tanta tzimatsiri?”
Ikantaiyanakini irirori: “Tzimatsi 7”.
6 Ari joosaikakaantakiri Jesús maawoni atziri kipatsiki. Jaakiro 7 tanta,
ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipakiri jiyotaani jowawisaakiniri atziri-
paini irirori.
7 Tzimitacha iijatzi shimaaniki. Ipaasoonkiwintakiri iijatzi, ipayitakiri
atziripaini.
8 Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ijaikitairo okaatzi tzimagaan-
tapaintsiri 7 kantziri.
9 maawoni owainchari ikaatzi 4000 shirampariiti. Ari jotyaantairi maa-
woni.

---

* **7:27** Iriira jojyakaawintayiitziri Judá-mirinkaiti, ikimitari iinchaaniki. Iriima kaari Judá-mirinkatatsini ikimiwaitakari otsitsi.

10 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, montyaakotanai
intatsikironta oita Dalmanuta.

Ikowakowiitari Jesús intasonkawintanti (Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Ipoña ipokaiyapaakini Fariseo, iñaanaminthatapaakiri Jesús, ikowi jiñiiri
intasonkawintanti, jiyotantyaariri imapirotatya opoña itasorinka inkitiki,
tima iñaantatyaari.
12 Ikisashiritanaka Jesús, ikantzi: "¿Oitama ikowantari jiñiina nontasonkaw-
intanti jirikapaini? Iiro noñaayimaitari. Imapirotatya".
13 Piyanaka Jesús, montyaakotanai.

Shiniyakairori itantani Fariseo (Mt. 16.5-12)

14 Ari imaijantanakiro jiyotaani jaantanatyaami tanta, apaanimachiini
tanta jaanaki ipitoki.
15 Ari ikantzi Jesús: "Ontzimatyii paamawintyaawo shiniyakaawori itan-
tani Fariseo iijatzi rashi Herodes".
16 Ari jiñaanaminthatawakaiyakani jiyotaani, ikantawakaa: "Kaarima aman-
tanaka tanta".
17 Ikanta Jesús jiyotakiri ikantawakaari jiyotaani, ikantziri: "¿Oitama
pikantawakaantari: 'Kaari amantanaka tanta?' ¿Tiima pikimi? Kisoshiri
pikantaka.
18 Tzimawitacha poki tii piñaantzi, tzimawitacha pikimpita tii pikimi. ¿Ti-
ima pikinkishiritziro nojyiñaantakawori tanta?
19 Tima 5 tanta tzimawitachari, jowimaitaka 5000 shirampariiti. Poyiitairo
okaatzi tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?" Ikan-
taiyini: "12 kantziri".
20 "Iijatzi nokantakiro, kaawitachari 7 tanta, jowaiyakani 4000 atziriiti.
Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?" Ikan-
taiyini: "7 kantziri".
21 Ari ikantziri: "¿Tikiraama pikimathatziroota?"

Jaminakaitziri kaari aminatsiri

22 Ariitaka Jesús nampitsiki Betsaida. Jamaitakiniri kaari aminatsiri,
ikantaitapaakiri: "Potirotantawatyaari pako".
23 Ipoña Jesús, ikathawakotanakiri. Jaanakiri othapiki nampitsi. Jiiwaaki-
takiri, jotirotantanakari jako. Josampitzimaitari: "¿Kantatsi pamini?"
24 Ari jaminanaki, ikantzi: "Aminawitaana, noñaawitaari atziri janiitaiyini,
tiimaita ikoñaapirotzi, jojyashitakawo inchato".
25 Ipoña japiitakiri jotirotakiri irookiki, ikantairi: Paminai iijatzi. Ami-
nanai, koñaatanai jamini intaina, jiñaanairo maawoni.
26 Jotyaantairi, ikantawairi: "Iiro pikinanai nampitsiki, tii nokowi pinka-
mantakotina".

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús (Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Ipoña jawisanai Jesús itsipatanaari jiyotaani ikantanaawo nampitsiki
saikatsiri Cesarea-ki inampiitiki Filipo. Okanta niyanki aatsi josampitakiri
jiyotaani, ikantziri: "¿Oitama ikinkishiritakotanari atziripaini?"
28 Ari jakanaki jiyotaani ikantzi: "Ikantaitzimi Juan-ni owiinkaatantaniri
pinatzi, ikantaitzimi iijatzi Elías pinatzi. Tzimatsi kantayitzimiri iijatzi
pashini, Kamantantaniri piriintaachari".

29 Ipoña josampitanakiri ririrori, ikantziri: "¿Oita pikinkishiritakotanari
iiroka?" Ari jakanaki Pedro: "¡Cristo pinatzi!"
30 Ikantzi Jesús: "Iiro pikamantakotsitana".

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Ari jitanakawo Jesús ikamantziri jiyotaani onkaati awijyimotirini, tima
iri iitapiintachari Itomi Atziri. Ikantziri: "Ojyiki nonkimaatsikowintaimi.
Ojyiki inkisaniintina pinkatharipaini, ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari,
iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Jowamaakaantina. Iro awisawitatya mawa
kitiijyiri, añagaana".
32 Ari ikantakiriri, tii jimaniro. Ipoña Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini,
ikowawitaka inkaminairimi.
33 Ipithokapithatanakari, jaminanakiri jiyotaani, ikisanakiri Pedro,
ikantziri: "¡Piyaati Satanás! Tii poshiritawo iiroka ikowakaantziri Pawa,
poshiritashitakawo ikowayitziri atziriiti".
34 Ikaimakiri Jesús piyowintakariri, ikaimakiri iijatzi jiyotaani, ikantakiri:
"Tzimatsirika kowatsiri intsipataina jowajyaantairo ikowawaitashitari jan-
tiri. Onkantawitatya impaikakoitirimi, intsipataina naaka.
35 Ikaatzi antashiwaitawori ikowashiriyitziri, ari impiyashitaiya. Iriima
kamawintinani, okantakaantziro ikimisantziro Kamiithari Ñaantsi, aritaki
jawisakoshiriyitai.
36 Aminaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka
kipatsiki, impoña iñairo impiyashitaiyaawo añaamintotsi.
37 ¿Kantatsima impinatakowintaitya iiro iñaantaawo impiyashitaiya?
38 Tima ikaatzi kaaniwintanari naaka inkinkithatakotina
kaaripiroshiririki atziri, ari nonkantsitaiyaari naaka iijatzi nonkaani-
wintairi paata aririka nompiyi namairo jowaniinkawo Ashitanari
nontsipataiyaari maninkariiti, tima naaka Itomi Atziri".

9

1 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: "Tyaaryoowa, tzimayitatsi pikaatzi
jaka, tikiraamintha pikamiita, ari piñaakiro ishintsinka Pawa tsika ikanta
ipinkathariwintantai".

Ishipakiryiimotakiri Jesús jiyotaani
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Okanta awisanaki 6 kitiijyiri. Tonkaanaki Jesús otzishiki, jaanakiri Pedro,
Juan, Jacobo. Ari ishipakiryiimotakiri.
3 Kitamaa okantanaka iithaari, tikaatsi ojyakairi okitamaatanakira.
4 Iñaatziiri Elías itsipatapaakari Moisés, ikinkithawaitakaapaakiri Jesús.
5 Iñaawaitashiwaitanaka Pedro, ikantanakiri Jesús: "Yotaanarí, imapiro
okamiithatzi pamaiyakina jaka. Kamiitha niwitsikaiyimini mawa pankojyi-
tantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías".
6 Tima ithaawaiyanakitziini, irootaki iñaawaitashiwaitantanakari.
7 Opoña opokapaaki minkori otsimankakotapaakiri. Ikimaitatzi ikan-
taitzi: "Nitakokitani jinatzi jirika notomi, pinkimisantiri".
8 Ipoña jaminapirowitanaka, tikaatsi iñaanai, apa Jesús.
9 Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri iro-
jatzi paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamawitatya.
10 Jimatakiro tii ikamantakotziri, iro kantacha ojyiki
josampitawakaiyanakani oita iiro ithawitakotantari Jesús, ari jañagai
inkamawitatya.

11 Ipoña josampitaiyakirini, ikantziri: "¿Oitaka ithawitakotziri yotzinkariiti
iri iiwatapaintsini Elías impoki?"
12 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Imapirotatya, iriitakira iiwata-
paintsini Elías impoki, jotampatzikatantapaaki. ¿Tsikama okantzika
josankinatakoitakina pairani? Tima okantzi: 'Jirika Itomi Atziri, ojyiki
inthainkawaitaitiri'.
13 Pinkimi, aritaki pokaki Elías. Ojyiki imaamanitaitawakiri,
jimonkaatakiro okaatzi josankinatakoitakiriri".

Jowawisaakotziri Jesús iintsi piyarishiritatsiri (Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta jariitaa Jesús jookanakiri jiyotaani, iñaapaatziiri ipiyowintakari
ojyiki atziri itsipatakari Yotzinkariiti iñaanaminthatziri.
15 Ikanta iñaawairi ipokai Jesús, jiyokitziiwintawairi, ishiyanaka jiwith-
atawaiyaari.
16 Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "¿Iitama piñaanaminthatantariri?"
17 Akanaki apaani, ikantanaki: "Yotaanarí, namatziimiri notomi pi-
yarishiritatsiri, tii okantzi iñaawaitai.
18 Impokashitapairirika, owanaa jompojakaawaitari kipatsiki. Ishimori-
paantiwaitakairi, jatsikaikiwaita, ikisotakairi. Nokantawitakari piyotaani
jowawisaakotainari, tii ikantziri".
19 Jakanaki Jesús, ikantanaki: "Tiitya pikimisantaiyini iiroka. ¿Tsikapaitima
piyotika? Pamakiri jaka iintsi".
20 Jamaitapaakiniri. Ikanta piyari iñaapaakiri Jesús, jompitatakaanakari
shintsiini iintsi, tyaanaki, ipinaawaita kipatsiki, ishimoripaantiwaitanaki.
21 Josampitanakiri Jesús iwaapati iintsi, ikantziri: "¿Tsikapaitima jitanaka
piintsiti?" Ikantzi: "Ari ikantsita owakiraa jiryaanitzi.
22 Itaakaawaiwitakari paampariki, ipiinkawaitzi iijatzi jiñaaki, ikowi jowa-
mairimi. Kantatsirika pinishironkatina, pantiro".
23 Ikantzi Jesús: "¿Oitama pikantantawori 'Kantatsirika...?' Aririka
pinkimisantai, aritaki antatya maawoni".
24 Ipoña ikaimanaki shintsiini iwaapati iintsi, ikantanaki: "Kimisantaw-
itachana, tiirika nokimisantapirotzi, pinkimisantakaapirotaina iiroka".
25 Iikiro iñaatzi Jesús ipokaiyapaakini atziri, ikisanakiri piyari, ikan-
tanakiri: "Pintainaryiiyaari iintsi, iiro pipiyashitaari iijatzi".
26 Ikaimanaki shintsiini piyari. Ikamimatakaanakiri iintsi. Ojyiki kan-
tanaintsiri: "Kamaki iintsi".
27 Ipoña ikathawakotanakiri Jesús, jowatziyakiri. Añaanai.
28 Ikanta ityaapaakira Jesús pankotsiki, ari josampitakiri jiyotaani
apaniroini, ikantziri: "¿Kaari nokantantari naaka nowawisaakotiri?"
29 Ikantzi Jesús: "Imapirotatya ishintsitzi jirika piyari, okowapirotatya
aakowintyaawo amaña, antziwintyaari iijatzi".

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro inkamimotanti (Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Ipoña jawisanaki Jesús, ikinayitanai Galilea-ki. Tiira ikowi inkimakotiri
atziriiti.
31 Tima jiyotaayitatziiri jiyotaani, ikantayitziri: "Irootaintsira jaakaan-
taitiri Itomi Atziri, jowamaitiri. Awisawitatya, mawa kitiijyiri, aritaki jañagai
iijatzi".
32 Iro kantzimaitacha tii jiyotaiyawakironi okaatzi ikamantawitariri.
Tikaatsi kowatsini josampitiri.

Tsika itzimi ñaapirotachari (Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Ariitaiyaani Capernaum-ki. Ikanta isaikaiyapaini pankotsiki, josampitakiri Jesús, ikantziri: "¿Oitama pikantawakaari inkaanki aatsiki?"
34 Ari imairitaiyakini irirori. Tima ikantaminthatawakaatya inkaanki aatsiki itzimika ñaapirotachari.
35 Saikanaki Jesús, japatotakiri 12 jiyotaani, ikantziri: "Aririka pinkowi piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta ompirataari, tii iñaapirowaita irirori".
36 Jamaki iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori, ikantzi Jesús:
37 "Ikaatzi pairyiirori nowairo ikimisantaana, impoña jaawakiri kamiitha kimitakariri jirika iintsi, naaka jaaki kamiitha. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyaina naaka, kimipirowaitaka iriira jaapatziyaka otyaantakinari jaka".

Ari atsipatari kaari kisaniintairi (Lc. 9.49-50)

38 Ari ikantanaki Juan: "Yotaanarí, noñaaki chapinki atziri pairyiirori piwairo, jowawisaakotzimaitari piyarishiritatsiri. Tiira añiiri antsipatyaari jaka, nowajyaantakaakiri".
39 Ikantzi Jesús: "Iiro powajyaantakairimi. Tima ikaatzi tasonkawintantatsiri ipairyiiro nowairo, iiro ikijyimataana osamaniityaaki.
40 Tima ari atsipatari kaari kisaniintaini.
41 Aririka jitakoitaimi impairyaitiro nowairo, inkantaiti: 'Nompakotiri jiñaa jashitaari Cristo'. Iri impinaitairi paata. Imapiro".

Iiro pantakaantziro kaaripirori (Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 "Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, ojyakariri jirika jaka, ari jowasankitaayiitairi. Iro kamiithatatsimi inthayiitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitiri inkaariki.
43 Iroorika pako pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi pako. Irojatzi piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti pako ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya,
44 tsika tii ikaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari.
45 Iroorika piitzi pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi piitzi. Irojatzi piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti piitzi ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya,
46 tsika tii inkaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari iijatzi.
47 Iroorika poki pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinkithoryaatyiiromi poki. Irojatzi piyaapityakitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti poki ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya,
48 tsika tii inkaamanitai chowitsi, tsika tii itsiwakanitai paampari iijatzi.
49 Tima paampariki jiñaantayiitaimi maawoni, inkimitakaantaitimiro iijatzi okanta tziwi okatyotzi.

50 Kamiitha okanta tziwi okatyotzi, aririka inkonowaitiro tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Pinkimitakotaiyaawo iiroka tziwipirori, paapatziyawakaiya, tima tii opantawo pintzimawintawakaiya".

10

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina (Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Ikanta jawisanai Jesús jiyaatairo Judea, ikinanakiro intatsikironta Jordán. Japatowintawaari ojyiki atziri. Jitapaawo jiyotaayitapairi ikimitapiintziro.
2 Ari ipokakiri Fariseo, josampitapaakiri Jesús ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: "¿Shinitaantsitatsima atziri jookiro iina?"
3 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "¿Oitama ikantakaantziri Moisés-ni?"
4 Ikantaiyini irirori: "Ishinitaantziro Moisés-ni ookiro aina aririka impayiitairo osankinatakota ookawakaantsi".
5 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Okantakaantziro tii pikimisantanitzi, irootaki ishinitantakimirori jiroka.
6 Pairani itantanakari jiwitsikantzi Pawa, jiwitsikakiri shirampari, jiwitsikitsitakawo iijatzi tsinani.
7 Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,
Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.
8 Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa,
9 tima apaani ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya".
10 Ikanta isaikaiyini pankotsiki, josampitairi jiyotaani okaatzi ikantakiri,
11 ikantanaki Jesús: "Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiriwintakiro iinawitari kitziroini.
12 Ari okimita tsinani aririka ookiri oimi, agairika pashini shirampari, omayimpiriwintakiri oimiwitari kitziroini".

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Ari jamaitakiniri Jesús iintsipaini, ikowaitzi jotzimikapatziitotantawatyaari jako. Ikanta jiyotaani Jesús ikisawakiri amayitziriri iintsi.
14 Tii inimotanakiri Jesús jiñaakiri, ikantziri: "Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Pawa.
15 Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora iñaitairo ipinkatharitai".
16 Ithomaawakiri iintsipaini, jotzimikapatziitoyitakiri, itasonkawintayitakiri.

Mainari ajyaagantachari (Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Iro jawisantanaiyaarimi Jesús, ishiyashitakari mainari, jotziirowashitapaakari, josampitapaakiri: "Kamiithari Yotaanarí, ¿oitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?"
18 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "¿Oitama pikantantanari: 'Kamiithari pinatzi?' Apaniro ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini.
19 Aritakima piyotakotakiro Ikantakaantaitziri:
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.

Iiro pamatawitantzi.
Pimpinkathatiri ashitzimiri”.
20 Jakanaki mainari, ikantzi: “Yotaanarí, nothotyaakiro maawoni irojatzi
nitanakawo pairani iiniro niryaanitzi”.
21 Ipoña Jesús jaminanakiri, jitakotanakari, ikantziri: “Tzimatsi apaani kow-
ityaapainchari kaari pantziri. Piyaati pipankoki, pimpimantiro maawoni
pashitari, pimpashityaari ashironkaachari. Ari piñagairo pinintagaiya inki-
tiki. Pimpoki, poyaatina”.
22 Ikanta ikimawaki, okantzimoniintanakari. Owashiri ikanta ipiyanaa,
tima ajyaagantzinkari jinatzi.
23 Ipoña Jesús, jaminanaki maawoni onaminaki, ikantziri jiyotaani:
“¡Owanaa opomirintsitzimotari ajyaagantzinkari jiyaatai ipinkathariwin-
tantzi Pawa!”
24 Jiyokitziitanaki jiyotaani ikimakiri ikantakiri. Japiitanakiro ikantzi:
“Notomiiti. ¡Owanaa ompomirintsitzimotyaari jiyaatai ipinkathariwintantzi
Pawa awintaawori jajyaagawo!
25 Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro
ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”.
26 Iikiro jiyokitziitanakitzi jiyotaani, ikantashiriyitanaki: “¿Tsikama
iityaaka awisakoshiritaatsini?”
27 Jaminanakiri Jesús, ikantziri: “Iirowa jantziro apaniroini atziri, iriitaki
Pawa antakairini. Tikaatsi pomirintsitzimotyaarini irirori”.
28 Ikantanaki Pedro: “Jirika nokaataiyakini maawoni, nookayitanakiro
tzimimoyitanari, noyaataiyakimini”.
29 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Imapirotatya, tzimatsi kimisantanairori
Kamiithari Ñaantsi, kinkithatakotanairori iijatzi, ari okanta jookawintanta-
wori inampi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, jiintsiti, jowani,
30 iriitaki ñagaironi onkaati impairiri Pawa. Ojyiki onkaati pankotsi, irir-
intzi, iritsiro, ashitariri, jiintsiti, jowani. Onkantawitatya ojyiki inkisani-
intawaitaitiri, tima iiro osamanitzi iñiiro kañaanimintotsi.
31 Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi impoiyitat-
siri, iri ñiironi jitaiyaawo”.

Japiitairo ikinkithatakota Jesús jowamagaitiri (Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32 Ikanta itonkaiyini ipampithatziro aatsi jiyaatiro Jerusalén-ki. Iriitaki
iiwatatsi Jesús janiitaiyini. Iyokitzi ikantaiyani jiyotaani, thaawashiri ikan-
taiyani joyaatziri. Ipoña japiitakiro Jesús japatotziri 12 jiyotaani, ikaman-
takiri awijyimotirini, ikantakiri:
33 “Aatatziira Jerusalén-ki. Ari jaitiri Itomi Atziri jaakaantiri ijiwari Om-
piratasorintsitaari intsipatatyaari Yotzinkariiti, jiyakawintiri jowamaitiri,
jaayiitanakiri atziriki kaari ajyininkata,
34 ishirontaminthaityaari, impajawaitaitiri, jiiwawaitaitiri, jowa-
maitakiri. Iro awisawitatya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi”.

Ikowiri Jacobo itsipatari Juan (Mt. 20.20-28)

35 Ikanta Jacobo itsipatakari Juan, itomipaini Zebedeo, jontsitokapaakari
okaakiini Jesús, ikantakiri: “Yotaanarí, nokowi pantainawo nonkamitimiri”.
36 Josampitanakiri irirori: “¿Iitama pikowiri nantimiri?”
37 Ikantaiyini: “Tima irootaintsi pimpinkathariwintanti, pishinitina no-
saikanampitimi pakopiroriki nontsipatimi ampinkathariwintanti”.

38 Ikantanakiri Jesús: “Tii piyotziro oita pikamitanari. Ojyiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pinkimitatyaana nonkami naaka?”*
39 Ikantaiyini irirori: “Aritaki nantakiro”. Ikantzi Jesús: “Imapiro, irootaintsi pantiro onkaati nonkimaatsityaari,†
40 irooma pisaikanampitina nakopiroriki pintsipatina ampinkathariwintanti, iiro okantzi naaka noshinitaimiro, jashi ikajyaakaitakiri kitziroini”.
41 Ikanta ikimaiyakini pashini jiyotaani, ikisanakiri Jacobo iijatzi Juan.
42 Ipoña japatotanairi iijatzi, ikantziri: “Piyotaiyirini iiroka pinkathariyitatsiri jaka, jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori.
43 Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, iri pinkimitakotya ompirataari.
44 Iroorika pinkowi piiwatakaanti, iri pinkimitakotya ikanta ompirataari.
45 Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari inkimitakotyaari ompirataari irojatzi inkamawintantantyaari, iri pinatakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni”.

Jaminakagaitairi kamiitha Bartimeo (Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Ikanta Jesús jariitaka nampitsiki Jericó. Jawisanai itsipatanaari jiyotaani iijatzi ikaatzi apatowintakariri. Okanta aatsinampiki, jiñaapaakiri atziri iitachari Bartimeo, itomi Timeo, ikowakotantzi impashitaityaari.
47 Ikanta ikimaki irirori, iriitaki Jesús poñaachari Nazaret, ikaimotawakiri, ikantziri: “¡Jesús, icharini David-ni, pinishironkataina!”
48 Ikisawiitanakari imairitantyaari, iikiro ikaimanakitzi shintsiini: “¡Icharini David-ni, pinishironkataina!”
49 Katziyapaaka Jesús, ikantzi: “Pinkaiminari”. Ari ikaimaitakiri ikantaitziri: “Pinkatziyi, ikaimatziimi, thaaminta pinkantanatya”.
50 Jookanakiro ipiwiryaakominto, katziyanaka, ishiyashitanakari Jesús.
51 Josampitawakiri, ikantziri: “¿Iitama pikowakotanari? ¿Tsika nonkantaimika?” Jakanaki irirori, ikantzi: “Yotaanarí, nokowi naminawaitai kamiitha”.
52 Ikantanaki Jesús: “Kantatsi piyaatai, oshinchagaimi pawintaana”. Apathakiro jaminanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

11

Ariitaka Jesús Jerusalén-ki (Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Irootaintsi jariitya Jesús Jerusalén-ki, jiwiyaaka osaiki nampitsi Betfagé otsipatakawo Betania, omontitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri apiti jiyotaani,
2 ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakari. Ari piñaaki iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pinthataryaakotiri, pamakinari.
3 Aririka ikantaitawakimi: ‘¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?’ Pinkantanakiri iiroka: ‘Ikowatziiri Pinkathari. Ari joipiyaimiri iijatzi’ ”.
4 Jataiyakini, iñaakiri ithatakotaka iwonkiri burro pankotsinampiki. Ithataryaakotapaakiri.

---

* **10:38** Iro ithawitakotzi Jesús jaka: “¿Arima pantakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitakina?” † **10:39** Iro ithawitakotzi Jesús: “Imapiro, aritaki pantakiro piriro niriri naaka, aritaki pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitina”.

5 Tzimatsi atziri ñaawakiriri, ikaimotawakiri: "¿Pinkantirika pi-
thataryaakotantariri burro?"
6 Ikantanakiri irirori okaatzi ikantawakiriri Jesús. Ishinitawakiniri
jaanakiri burro.
7 Jamaitakiniri Jesús. Jowaitakiniri manthakintsi imitzikaaki burro,
ityaakaanakari Jesús.
8 Tzimatsi oomaankashitanakiriri manthakintsi, pashini chikanaintsiri
inchashi ishitashitantyaari owaniinkatantyaari tsika ikinanaki.
9 Atziripaini iiwataintsiri, ikaatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikan-
taiyini:
¡Aatsikitataiki Awinkatharitiwí!
Tasonkawintaari jinatzi, Pinkathari aitziri otyaantakiriri.
10 Aapatziyaari impoyaatyaarini acharini David-ni.
¡Aatsikitataiki Awinkatharipirotyaari!
11 Ariitapaaka Jesús Jerusalén-ki, tyaapaaki tasorintsipankoki, jaminayita-
paakiro maawoni. Tima aritaki tsiniriityaanaki, piyanaka Betania-ki itsi-
patanaari 12 jiyotaani.

Jiyakatziro Jesús pankirintsi kaari kithokitatsi (Mt. 21.18-19)

12 Okanta okitiijyitamanai, piyaa Jesús ipoñagaawo Betania-ki, itajyaapaaki
niyanki aatsi.
13 Jaminaki jantó jiñaaki okatziya pankirintsi, owaniinka okanta oshi.
Jiyaatashitanakiro, jaminiro tzimatsirika okithoki. Tikaatsimaita, iyoshiita
oshi, tima tikira okithokipaititaita.*
14 Jiyakatanakiro pankirintsi, ikantzi: "Ari pashi powaatyiiro iiro pikithok-
itai". Ikimaiyakirini maawoni jiyotaani.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

15 Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki. Tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki,
jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayi-
tapaakiro jowayitziri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowayitziri shiro.
16 Tiira ishinitanai jawisakairo jajyaagawo osaikira tasorintsipanko.
17 Ari jiyotaantanaki, ikantzi: "Pairani josankinaitakiro, kantatsiri:
'Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintinari poñaayitachari nampitsiki'.
Iro kantzimaitacha pamatawitantatapiintaki iirokapaini pipimantayitzira,
pikimitakaantakiro koshintzipanko".
18 Ikanta ikimaiyakini Yotzinkariiti, itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsi-
taari, jaminaiyakironi tsika inkinakairo jowamaakaantiri. Iro kantzi-
maitacha ithaawantaitakari Jesús, tima iyokitzi ikantayitaka atziri jiñiiri
kamiitha okanta jiyotaantayitziri.
19 Tima aritaki tsiniriityaaki, piyanaa Jesús.

Sampishitanaki pankirintsi jiyakatakiri (Mt. 21.19-22)

20 Ikanta ikinamanai osaiki pankirintsi, jiñaapairo sampishitanaki, ka-
manaki maawoni oparithaki.
21 Ikinkishiryaanairo Pedro jiyakatakiro chapinki Jesús. Ikantziri: "Yotaa-
narí, paminiro pankirintsi piyakatanakiri, sampishitanaki".
22 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Pawintaiyaari iiroka Pawa.

---

* **11:13** Kantakotachari jaka "pankirintsi", irojatzira jiiyiitziri "higuera".

23 Tima aririkami pinkowakotirimi Pawa joshirinkiromi otzishi jookiro
inkaariki, iirorika pikisoshiriwaitanaki, iri pawintaanatya, aritaki jan-
takimiro. Imapiro.
24 Iro nokamantantzimirori jiroka, tima aririka pamañaari Pawa pinkami-
tiri oityaarika, pawintaanatyaaririka, aritaki jantakimiro pikowakotziriri.
25 Aririka pamañaari Pawa, pimpiyakotairo kaari inimotzimiri jantzimo-
taitzimiri iiroka, onkantantyaari Ashitairi Inkitijatzi impiyakotaimi iiroka
pikinakaashitakari.
26 Iirorika pipiyakotairo jantzimotaitzimiri iiroka kaari inimotimini, ari
inkimityaari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, iiro ipiyakotsitaimi iiroka pantakiro
kaaripirori".

Ishintsinka Jesús
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki, aniiwaitapai Jesús tasorintsipankoki.
Ipokashitapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti,
ipokaki iijatzi Antaripiroriiti.
28 Josampitapaakiri, ikantziri: "¿Iitaka otyaantakimiri poñaagantiro pish-
intsinka?"
29 Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Tzimatsi iijatzi naaka nosampitimiri,
aririka pakakina ari nonkamantakimiro iita otyaantakinari.
30 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿Iita otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima?
Pakaiyinitya".
31 Ipoña ikantawakaanaka: "Aririka ankantakiri Pawa otyaantziriri, ari
inkantanakai: '¿Oitama kaari pikimisantantari?'
32 Aririka ankanti: 'Atziri otyaantakiriri', ari inkisanakai atziripaini. Tima
ikantaiyini atziriiti, Kamantantaniri jinatzi Juan-ni".
33 Ari jakaiyanakini, ikantaiyini: "Tii niyotziro". Ikantsitanaka iijatzi Jesús:
"Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari".

12

Kaaripiroshiriri antawairintzi
(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Ari jitanaawo Jesús jojyakaawintziro jiyotaantayitziri, ikantzi: "Ipanki-
taki shirampari chochokimashi, jotantotakotakiro, jiwitsikashitakiro
jowironta paata owaaki, jiwitsikaki pankojyitantsi inkini jaminakoitiro
pankirintsimashi. Ipoña jaminaki aminironi iwankirimashi, jataki irirori
intaina.
2 Okanta irakapaititaki iwankiri, jotyaantawitaka jompiratani jagaatimi
okithoki.
3 Ikanta jiñaawakiri antawaitatsiri, jaawakiri ipajawaitawakiri, joipiyairi
tikaatsi jaanai.
4 Jotyaantawita iijatzi pashini jompiratani. Itsitokainawaitawakiri,
ikawiyawaitakiri, joipiyakiri.
5 Jotyaantaki iijatzi pashini, jowamaitakiri. Ojyiki ikaatzi jotyaantaw-
itakari, tzimayitatsi ipajawaitaitakiri, jowamaitakiri pashinipaini.
6 Apaani ikantapaaka itomi irirori, jitakopirotari, jotyaantakiri, ikan-
tashiritzi: 'Jirikarika notomi naaka ari impinkathaitakiri'.
7 Iro kantzimaitacha jirikapaini aminirori pankirintsimashi,
ikantawakaa: 'Jirikataa ashitaiyaawoni paata pankirintsimashi. Thami
owamairi, ayiroota aaka'.
8 Jaawakiri, jowamaakiri. Jookakiri othapikitapaa pankirintsimashi.

9 ¿Iitama jantiri ashitawori pankirintsimashi? ¿Tiima ari impokanaki
ririori, jowamairi aamaakowintawori iwankirimashi, jaminai pashini?
10 ¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? Kantatsiri:
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitaka-
gaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
11 Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki,
Irootaki ayokitziiwintantakariri maawoni".
12 Ari ikowaiyanakini jaakaantanakirimi Jesús, jiyotawakiro iriitaki ikan-
takotziri. Tii okantzi, tima ithaawantatyaari atziri piyowintakariri. Jowa-
jyaantanakiri, jiyaapithatairi.

Kamiithama impinaitiri pinkathari (Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Ipoña jotyaantaitaki Fariseo itsipatakari aapatziyariri Herodes,
ikowaiyini inkompitakaiyaarimi Jesús.
14 Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri: "Yotaantanirí, okaatzi piñaanitari
iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaashitani atziri. Piyotaantziro iiroka
tyaaryoopiroini inintakaantziri Pawa. ¿Kamiithatatsima ampiri kiriiki
ikowakotantziri Pinkathari César?"
15 Jiyotawakiri Jesús, ikowatzi jamatawitirimi osampitakiriri,
ikantanakiri: "¿Iitama piñaantashiwaitantanari? Pamakinari kiriiki,
naminawakiriita".
16 Jamaitapaakiniri. Ikantzi Jesús: "¿Iitama ashitawori jojyakaawo jaka?
¿Iitama ashitawori iwairo?" Ikantaiyini ririori: "Jashi César".
17 Ikantanaki Jesús: "Tima iri César ashitariri, pantatyaanari ikowakaimiri
pimpinatiri. Irooma maawoni jashitari Pawa, pantatyaanari ikowakaimiri
ririori". Iyokitzii ikimpoyaanakiri Jesús.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri (Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri
iiro jañagai kamayitatsiri. Josampitapaakiri:
19 "Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés-ni, kantatsiri:
Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo,
kamiithatatsi jiinataiyaawo iririntzi. Aririka owaiyantai tsinani,
kimiwaitanaa iriirikami ashityaarini oimi kitziroini kamaintsiri.
20 Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinaiyatziini. Itawori
itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina.
21 Ipoña jaawitaawo pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitakari
ririori, kamaki, tii jowaiyantakairo. Ipoñaawitapaaka mawatatsiri itzimi,
iijatzi ikimitakari ririori.
22 Ari ikantakari maawoni ikaataiyini 7 iririntzi. Tikaatsi owaiyantakaironi.
Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani.
23 Aririka jañaayitaimi paata ikamawitaka, ¿Itzimikama oimipirotaiyaari tsi-
nani? Tima maawoni ikaatzi 7 iinantawitakawo".
24 Jakanaki Jesús, ikantziri: "¿Oitama kaari pikimathatantawo osankinar-
intsipirori? ¿Oitama kaari piyotantawo ishintsinka Pawa?
25 Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai
aawakaachani. Jojyapaiyaari maninkariiti saikayitatsiri inkitiki.
26 ¿Tiima piñaanatziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa
jiñaanatantakariri oota kitochiimaishi? Ikantakiri:
Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.

27 Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri
Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri. ¿Ñaakiro? Pikinakaashitakawo iiroka".

Iñaawintakoitziro ikowakaapirotairi Pawa (Mt. 22.34-40)

28 Ari ipokapaaki Yotzinkari, ikimapaakiri jiñaanatawakaa. Yotapaaki kami-
itha Jesús jiyotaakiri Saduceo, josampitapaakiri irirori: "¿Oitama itawori
kowapirotachari Ikantakaantaitani?"
29 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Jiroka kowapirotachari, okantzi:
Pinkimi Israel-mirinkaiti, jirika Awinkathariti Pawa, Pinkathari apaniroini
ikanta irirori.
30 Pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pitakoshintsitaiyaari,
pampithashiri powairi iijatzi.
Iro kowapirotachari Ikantakaantaitani.
31 Ari okimitawo apititanaintsiri, okantzi:
Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.
Tikaatsi pashini Ikantakaantaitani anaironi jirokapaini".
32 Ikantanaki Yotzinkari: "Kamiithataki, Yotaantanirí, imapirotatya pikan-
takiri: Apaani jinatzi Pawa tikaatsi pashini.
33 Owanaa okamiithataki atakopirotaiyaari, atakoshiritaiyaari,
atakoshintsitaiyaari, pampithashiri owanairi. Iijatzi ankimitawakaanaiya
aaka, atakotawakaiya. Iro ikowakaapirotairi Pawa, anairo maawoni
itagaitziniriri Pawa jashitakaitariri iijatzi".
34 Ikanta Jesús, jiñaakiri kamiitha okaatzi ikantakiri, ikantanakiri:
"Irootaintsimi piñiiro pimpinkathatairi Pawa, impinkathariwintantaimiri
irirori". Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi Jesús.

¿Iitya charinitariri Cristo? (Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

35 Ipoña jiyotaantaki Jesús tasorintsipankoki, ikantzi: "¿Oitama pikink-
ishiritari iiroka, aririka pinkimiri Yotzinkariiti, ikantzi: 'Jirika Cristo-tatsiri
icharini jinatatzi David-ni?'
36 Tima Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiri pairani David-ni, ikantaki:
Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,
Irojatzi paata nowasankitaantyaariri kisaniintayitakimiri, ari pimako-
ryaakiitairi.
37 Ikantsitaka kitziroini David-ni irirori: 'Nowinkathariti jinatzi Cristo'.
¿Tsikama inkini incharinityaari?" Ikanta maawoni atziri piyotainchari, ini-
moyitakiri ikimiri ikantayitziri Jesús.

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti (Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

38 Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: "Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa ikowiro
jowaniinkatya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithanthanaa. Ikowi jiwith-
atapiintaityaari jiñaitiririka.
39 Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro josatitya
niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani ijyininka, ikowapiintzi
josatitya.
40 Jathaagakawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithatziro opanko. Iro
josamaninkantawori jamanapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha
antawo jowasankitaayiitairi".

Ashironkainkawo tsinani
(Lc. 21.1-4)

41 Ikanta Jesús isaikapaaki jaminakotziri otiyitziriri iiriikiti. Ipokaiyakini
ajyaagantzinkari jotipiroyitzi irirori iiriikiti.
42 Ari opokapaaki tsinani kamatsiri oimi, ashironkainkawo inatzi, oti-
tapaaki iroori apipintyakitiini kiriiki, tikaatsi monkaatachani amanan-
tantyaari.
43 Ikantanakiri Jesús jiyotaani: “Anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzi
otipirowitainchari. Imapiro.
44 Tima ikaatzi otiyiwitainchari ojyiki, jotitashitakari tzimagaantatsiri
iiriikiti. Irooma jiroka ashironkainkawo, apintziryaakiri otitakiri amanan-
tantyaarimi okowayitziri”.

13

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ikanta ishitowanai Jesús tasorintsipankoki, ikantzi apaani jiyotaani:
“Yotaanarí, paminirotya mapi jiwitsikantaitawori, antawo inatzi, owani-
inkawaitaka pankotsi”.
2 Ikantzi Jesús: “maawoni pankotsi piñaakiri, irootaintsi impookaitiro, iiro
jiñagaitairo piwiryaawitachari mapi”.

Iñagaitairi aririka othonkimataiya
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki Olivo, jimontitapaakawo tasorintsi-
panko. Ari isaikapaaki. Ikanta Pedro, Juan, Jacobo itsipatakari Andrés,
josampitakiri jantyaatsikiini, ikantziri:
4 “Pinkamantina: ¿Tsikapaitika omatya pikantakiri? Aririka imonkaatzi-
matatya, ¿tsika onkantyaaka niyotantyaari?”
5 Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Paamaakowintya jamatawiitzimikari.
6 Ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakina, inkanti: ‘Cristo
ninatzi naaka’.
7 Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, paamaiyaawo ominthaawashitz-
imikari, tima ontzimatyii imonkaataiya jirokapaini, tikiraata imonkaata
onthonkantaiyaari maawoni.
8 Jantaminthatawakaayitya maawoni nampitsiki jotyaantayitiri
pinkathariyitatsiri. Jiñaitiro ojyiki ontziñiiya, jiñaitiro ojyiki tajyinkataantsi.
Irootaki itanatyaawori inkimaatsitaityaawo jirokapaini.
9 Ontzimatyii paamaakowintaiya. Tima jaakaantaitatyiimi jiwaripainiki
impajawaitaitimi pankotsiki papatotapiinta. Impoña jaayiitanakimi isaikay-
itzi pinkatharipirori okantakaantziro pawintaana, ari pinkinkithatako-
tainari janta.
10 Iro kowapirotachari jityaawo atziripaini inkimakotairo Kamiithari
Ñaantsi maawoni nampitsiki.
11 Aririka jaayiitanakimi, iiro pikantashiritzi: ‘¿Oitama nonkantiriri?’ Tima
Tasorintsinkantsi yotakaimironi oita pinkantiri, tii iiroka ñaawaitashitachani.
12 Ari jiñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini
itomi. Piñi owamaakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri.
13 Owanaa piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana
pikimisantaana, iro kantzimaitacha aririka pikantaitanakityiiro
pawintaiyaana, aritaki nowawisaakotaimi.

14 Aririka piñaakiri jiitaitziri ‘Pinkaari Apirotantaniri’ isaikapaaki tsika tii
inintakaitziri, inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyay-
itai tonkaari otzishiki. Tima iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri
Daniel-ni”. (maawoni ñaanataironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.)
15 “Pisaikirika jikokiroki pipankoki, ari pimpoñaatya pishiyanaki, iiro
pityaapanaatzi paapanaati oitya.
16 Powanikirika pisaiki, iiro paapanaatziro piithaari.
17 ¡Inkantamachiitiro paata onkaati motyaatatsiri, onkaati tzimatsini iintsiti
iiniro ithotzi!
18 Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyayitaki, iiro otonkiyotantzimi
tyaawontsi.
19 Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa ji-
witsikaitakiro kipatsi, irojatzi iroñaaka tii jiñaitziro kimityaawoni jiroka
ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo kimityaawoni.
20 Iiromi ishintsitaki Awinkathariti jomairintziro ashironkaantsi, tikaatsi
awisakotaatsinimi. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitairi irirori, awintaayi-
taiyaarini, irootaki jomairintantakawori ashironkaantsi.
21 Aririka pinkimi inkantaitimi: ‘Jirika Cristo’. Pashini kantimini: ‘Jirinta
Cristo’, iiro pikimisantziri.
22 Tima impokayitapaaki ojyaarini Cristo, ojyaarini Kamantantaniri.
Ari intasonkawintantayitapaaki, inkowawitya jamatawitirimi jiyoshiitairi
Pawa.
23 Paamaakowintaiya iiroka, aritaki nokamantsitakimiro kitziroini”.

Impiyantaiyaari Itomi Atziri
(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

24 “Paata, aririka onkaatapaaki jashironkaita antawo, ari intsiwakanaki
ooryaa, iiro joorintanaa kashiri,
25 intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni oorintayitachari inkitiki
impookayiti iijatzi.
26 Aripaiti impokai Itomi Atziri inkinantapaiyaawo minkori, jiñaitawairo
ishintsinka iijatzi jowaniinkawo.
27 Impoña jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi ikaatzi jiyoshiitaitakiri
nampiyitawori maawoni tsikarikapaini kipatsiki, irojatzi tsika ochimpita-
paa.
28 Ari okimitawo piñaapiintziro iirishitzi pankirintsi, piyotzi irootaintsi
osarintsitzimatai.*
29 Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitairo nokamantayitakimiri, poki-
mataana.
30 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi
jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri.
31 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi
noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.
32 Tima apaniroini ikantakaawo Ashitairi jiyotziro tsikapaiti
imonkaataiya. Tii jiyotziro Itomi, iri owatsipiro maninkariiti saikatsiri
inkitiki.
33 Paamaakowintya, aminapiinta pinkantya, pamaña. Tii piyotzi tsikapaiti
imonkaatantyaari.
34 Ojyatyaawo aririka jiyaati atziri intaina. Jookanakiro ipanko, inkan-
tanakiri maawoni jompiratani oitarika jantiniriri. Iijatzi ikimitaakiri aa-
maakowintawori pankotsi, inkantanakiri: ‘Paamagaina’.

---

* **13:28** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, irojatzi ikantayiitziri “higuera”, iro jyookatsiri pashiniki nampitsi.

35 Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi ashitawori
ipanko, tsiniriitiini, niyankiitipaiti, iñiimataki tyoopi, onkitiijyitzimataki,
36 aririka jomapokaimi impiyi, iiro jiñaapaimi pimayi.
37 Okaatzi nokantayitzimiri iiroka, irojatzi nokantsitariri iijatzi maawoni:
‘Paamaiya’ ”.

14

Ikamantawakaita kitziroini jaakaantiri Jesús (Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ari kaatapaaki apiti kitiijyiri joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi,
jowantapiintaitawori iijatzi tantaponka. Ari ikamantawakaari ijiwari Om-
piratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: “Thami am-
atawitiri Jesús ayiri, owamaakaantiri.
2 Iro kantacha iiro amaamanitziri kitiijyiri joimoshirinkaita, ipiyakowin-
tarikari atziriiti”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari.
Ari isaikaki jowaiyani. Ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari. Iyoshiita
owaaki inchatiya iitachari “nardo”, ojyiki owinawo, kamiitha okantaka
onaki jiwitsikaitziro mapi oita “alabastro”. Osataakotakiro opatziki, osaitan-
takari ipatziitoki Jesús.
4 Kisanaka ikaatzi ñaakirori, ikantawakaanaka: “¿Oitama apaatantawori
kasankaari?
5 Aririkami ompimantya, jagaitimi ojyiki kiriiki inkaatimi 300, iri am-
pashityaarimi ashironkainkari”. Ikisanakiro tsinani.*
6 Ari ikantzi Jesús: “Piñaashityaawo, ¿Oitama pikisantawori? Kamiitha
okanta noñaakiro antakiri.
7 Ari inkantaitatyaani ashironkainkari piñiiri pintsipatyaari, pikowirika
pitakotyaari, ari pimpashitatyaari. Irooma naaka, iiro okantaitatyaani
piñiina pintsipataina.
8 Jiroka tsinani antatziiro aawiyiri iroori, iiwataki osaitantanawo
kasankaari ojyakaawintatyaana aririka inkitaitakina.
9 Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsi-
nani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro”.

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús (Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Ikanta Judas Iscariote, jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari
impimantiri Jesús. Iriiwitaka kaawitachari 12 jiyotaani.
11 Antawo ikimoshiritaiyanakini jiwari, ishinitakiri impiri kiriiki. Jami-
naminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaantiri Jesús.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani (Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

12 Ariitapaaka itanainchari kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka,
jowamaapiintaitziri jowaitari kitiijyiriki Anankoryaantsi. Ari josampitakiri
jiyotaani Jesús, ikantziri: “Yotaanarí, ¿Tsikama onkotsitakaantika aaka?”
13 Ari ikantanakiri apiti jiyotaani: “Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiy-
otyaari atziri jaakotziro ijiñaati kowityaaniki. Poyaatzishitanakiri,

* **14:5** Ikantakoitziri jaka “ojyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

14 tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: ‘Ikowi jiyoti yotaanari tsika jowakaiyaari jiyotaani’.
15 Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro maawoni inkini jowaiyani. Ari ponkotsitakaantiri oyaari”.
16 Jataki jiyotaani ariitaka nampitsiki. Jiñaakiro ikantakiriri, ari jonkotsitakaantakiri joyaari.
17 Okanta otsiniriityaanaki ariitapaaka Jesús, itsipatapaakari iijatzi 12 jiyotaani.
18 Ikanta jowaiyani, ikantzi Jesús: “Pikaataki patyootana, tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro”.
19 Owashiri ikantaiyanakani. Josampiyitanakiri, ikantziri: “¿Naakama pithokashitimini?” Pashini osampitziri: “¿Naakama?”
20 Ikantzi Jesús: “Iriitaki apaani pikaataki patyootakina.
21 Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri pairani. ¡Ikantamachiitziri pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori”.
22 Iinta jowaiyani, jaakiro Jesús tanta. Ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Poyaawo, nowatha inatzi”.
23 Ipoña jaatakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, jirayitaki maawoni.
24 Ikantziri: “Niraani inatzi, iro shitowatsini jawisakoshiritantaiyaari ojyiki. Irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari.
25 Iiro niritaawo, irojatzi paata aririka impinkathariwintantai Pawa, ari napiitairo. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro (Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

26 Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki otzishiki Olivo.
27 Ikantzi Jesús: “Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniripaiti. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:
Nowamairi aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookanaki ipira.
28 Iro kantacha, aririka nañagai, Galilea-ki noyaapaimi”.
29 Ipoña ikantzi Pedro: “Aritaikima jookawintaimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka”.
30 Ikantzi Jesús: “Iroñaaka tsiniripaiti, tikiraata japiitziro jiñi tyoopi, mawajatzi pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’. Imapiro”.
31 Iikiro ishintsitatzi Pedro, ikantzi: “Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami”. Ari ikantaiyakini iijatzi maawoni.

Jamana Jesús Getsemaní-ki (Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Ikanta jariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri jiyotaani: “Ari pisaikawaki jaka, namanamanaatawatya”.
33 Iri itsipatanaka Pedro, Jacobo iijatzi Juan. Antawo jiraashiritakotapaaka.
34 Ikantziri: “Owamaimatatyiina nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini iiroka, pinkakimpiti”.
35 Jawisaniintanaki kapichiini irirori. Otziirowapaaka kipatsiki, jamanapaaka, iiro ikimaatsitantawo awijyimotirini.
36 Ikantziri: “Ashitanarí, tikaatsi pomirintsitzimotimini iiroka. Nokowawita pookakaawintinami onkaati nonkimaatsityaari. Iro kantacha iiro pantanawo nokowawitakari naaka, iro panti oita pikowakaakinari iiroka”.

37 Ipoña ipiyapaaka, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro:
“Simón, ¿Oita pimaantari? ¿Tiima pikisashitawo piwochokini?
38 Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashi-
waitanita, ojyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi”.
39 Iijatzi ipiyanaa, amanapaa iijatzi. Irojatzi japiitapai ikantayitakiri
inkaanki.
40 Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawo okantaka
iwochokini. Ikaaniwaitzi jiyotaani, tii jiyotzi oita inkantiri.
41 Iro mawatanaintsiri ipiyapaaka, ikantapaakiri: “¿Irojatzima
pimagaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitiri
kaaripiroshiriki atziri.
42 Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzimatapaaki pithokashitinani”.

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki
itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani ji-
natzi pinkathariiti apatowintariri Jesús: Ijiwari Ompiratasorintsitaari,
Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti.
44 Tima Judas, pithokashitantachani, ikantsitakari kitziroini jamaniwo:
“Tsika itzimi nonthopootapaakiri, iriitaki, poojotiri, paanakiri”.
45 Ikanta jariitapaaka, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantapaakiri:
“Yotaanarí”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari.
46 Joirikaitapaakiri Jesús, joojoitapaakiri.
47 Ikanta tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsi-
takiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari.
48 Ipoña ikantzi Jesús: “¿Naakama koshintzi, pamashitantanari powathaam-
into, pipajaminto?
49 Tima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki ¿Kaarima paantana
janta? Ari onkantya, iro imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”.
50 Shiyaiyanakani jiyotaani, jookawintaitanakiri apaniroini.

Mainari shiyanainchari

51 Tzimatsi mainari oyaatakowintanakiriri Jesús. Ikithaawitaka. Iro
kantzimaitacha joirikawiitakari irirori,
52 jaatonkoryaanakiro iithaari ithañaanaka, ishiyamirikitashitanaka.

Japatowintaitari Jesús
(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Ipoña jagaitanakiri Jesús ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari. Ari
japatotaiyakani maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari An-
taripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti.
54 Ikanta Pedro noshikaka irirori ipoki iintsikiryoini, joyaatakowintakiri
Jesús, irojatzi jariitantapaaka osaiki ipanko ijiwaripiroriti Ompiratasorintsi-
taari. Ari ikatziyapaakari itsipatapaakari jompiratanipaini, jakitsitaiyani
paampariki.
55 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzi apato-
tainchari, jaminawitaka iitya thiiyakotyaarini Jesús onkantantyaari jowa-
maakaantiri.
56 Tzimawitaka ojyiki thiiyakowitapaakariri, tiimaita imonkaatawakaa
ikantawitakari pashinipaini.
57 Opoña ikatziyanaka apaanipaini, ithiiyakotanakari Jesús, ikantzi:

58 “Nokimiri naaka chapinki jirika, ikantzi: ‘Ari nompookakiro tasor-
intsipanko, jiwitsikani atziri, iro awisawitatya mawa kitiijyiri nonthonkairo
niwitsikainiri pashini, kaari ipomirintsiwinta atziri jiwitsikiro’ ”.
59 Tima jinashiyitakawo okaatzi ikantawitakari pashini.
60 Ipoña ikatziyanaka ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, josampi-
tanakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama kaari pakanta? ¿Tiima pikimi okaatzi
ikantakoitzimiri?”
61 Irojatzi jimairitaki, tii jaki. Japiitziri josampitziri: “¿Iirokama Cristo, Itomi
Tasorintsitatsiri?”
62 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naakataki. Irootaintsi piñiiri Itomi Atziri
intsipataiyaari jakopiroriki Pawa impinkathariti. Impoña piñiiri impiyi
inkinapai minkoriki”.
63 Ikanta ikimaki ijiwaripiroriti, jaanakiro iithaari isagaanakiro ikisanaka,
ikantzi: “¿Iitama pashini ankowiri inkinkithatakoitiri?
64 Pikimaiyakirini maawoni ithainkakiri Pawa. ¿Tsikama pikantaiyinika
iiroka?” Ikantzi maawoni: “¡Tzimataiki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!”
65 Tzimatsi apaanipaini iiwapootanakiriri. Tzimatsi pashini
otzimikapootakiriri, ipoña ikapojawaitziri, ikantzimaitari: “¿Incha piyoti
Kamantantaniri?” Jimatsitakawo iijatzi jompiratani ijiwaripiroriti,
ipajawoowaitakiri.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

66 Isaikaki Pedro jikokiroki, shitowapaaki tsinani jompiratani ijiwaripiror-
iti Ompiratasorintsitaari.
67 Oñaapaakiri Pedro jakitsita paampariki, okantziri: “¿Tiima iiroka itsipat-
apiintari Jesús Nazaret-jatzi?”
68 Jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tiitya, tii niyotzi iita pikantanari”.
Shitowanaki kapichiini. Irojatzi jiñaantanakari tyoopi.
69 Okanta osamaniityaaki, oñagairi iijatzi, okamantakiri akitsitachari,
okantziri: “Irijatziita jirika”.
70 Japiitanakiro Pedro jotikiro. Tikira osamanitzi, japiitanakiro ikaatzi
saikaintsiri josampitziri, ikantziri: “Iirokataki itsipatapiinta Jesús, tima
Galilea-jatzi pinatzi, iriiwaitaki ikantziro jiñaawaitzi”.
71 Ikantzi: “Tii niyotziri pikantanari. Jiyotzi Pawa imapiro nokantzi,
nothiiyarika, jowasankitainaata”.
72 Ari japiitanakiro jiñaanaki tyoopi, kantanaka apiti japiitakiro.
Ikinkishiryaanakiro Pedro ikantakiriri Jesús: “Tikira apititanaki jiñi
tyoopi, mawajatzi potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”. Iraanaka
ikinkishiryaanakiro.

15

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Okanta okitiijyitamanai, japatotaiyaani maawoni pinkathariiti: iji-
wari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, Yotzinkariiti, ojyiki
ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña joojoitanakiri, jagaitanakiri isaiki Pilato.
2 Josampitawakiri Pilato, ikantziri: “¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?”
Jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri”.
3 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikisaniintanakiri, ithiiyakowin-
tanakari.

4 Japiitanakiri Pilato josampitziri: "¿Tikaatsima pinkantiri iiroka? ¿Tiima
pikimi okaatzi ikantakoyiitzimiri?"
5 Tii jaki Jesús. Jotzikanaminthatanakiri Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

6 Tzimatsi jantapiintziri Pilato: maawoni osarintsiki joimoshirinkaiyaani
Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi ijyininka jaakaantaitziri ikowiri.
7 Tzimatsi iitachari Barrabás, jomontyaitziri itsipayitakari ikaataiyini
jowamaantaki, jowayiritari iwinkathariti.
8 Ikanta ipokaiyapaakini atziri, ikowakotapaakiri Pilato jantiro jamitapi-
intari.
9 Jakanaki Pilato, ikantzi: "¿Iriima pikowi nomishitowakaantiri jiitaitziri
'Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?' "
10 Jiyotzi Pilato, ikisatya ijiwari Ompiratasorintsitaari jaakaantantakariri
Jesús.
11 Iro kantzimaitacha ijiwari Ompiratasorintsitaari, jowatsimaakiri atziri-
iti inkantaiyini: "Iri kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás".
12 Japiitanakiri Pilato josampitziri: "Jirika jiitaitziri 'Iwinkathariti Judá-
mirinka', ¿Tsikama nonkantirika?"
13 Ikantzi ikaimaiyini atziri: "¡Pimpaikakotakaantiriwí!"
14 Ikantzi Pilato: "¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?" Iikiro ishintsitatzi
ikaimaiyini ikantzi: "¡Pimpaikakotakaantiriwí!"
15 Ikowanaki Pilato jantiniri ikowakiri atziripaini, jomishitowakaantakiri
Barrabás. Iri ipajatakaantanaki Jesús, jagaitanakiri impaikakoitiri.
16 Ikanta owayiriiti ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato, jiitaitziro "Preto-
rio". Ari japatotakiri maawoni owayiri.
17 Ikithaatapaakiri kithaarintsi pitzirishimawopirotatsiri kimitawori
ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri. Ipoña jamathaitantakari kitochiitapo.
18 Iro jantantawori jiroka, tima ithainkimawaitatziiri. Ikaimotzimaitari,
ikantzi: "¡Jirikataa iwinkathariti Judá-mirinkaiti!"
19 Ipoña jompojainatantari sawoo. Jiiwapootakiri. Jotziirowashitzimaitari
impinkathatirimi ikantzi.
20 Ari jishitakiro ishirontaminthatari. Jaatonkoryagairi, ikithaatairi
iithaari irirori. Jaanakiri impaikakotiri.

Jowamaitakiri Cristo ipaikakoitziri
(Mt. 27.32-56; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

21 Ikanta Simón, poñaachari Cirene, iwaapati Alejandro itsipatakari
Rufo, itonkiyotakari jariita nampitsiki, ishintsiwintanakiri jinatanakiro im-
paikakoitantyaariri Jesús.
22 Jagaitanakiri tonkaariki oita "Gólgota" (akantziri aaka: "Atziriitoni".)
23 Ipakoitapaakiri imiri itsipataitakiro kipijyaari, tii jiriro.*
24 Ipoña ipaikakoitakiri. Ikanta owayiriiti jowawisaawakaawo ikithaayi-
tari Jesús, ikimitakaantakiro jiñaaritaita jiyotantyaari intzimi ayironi.
25 Aritaki jinokiityaapaaki ooryaatsiri, ipaikakoitakiri Jesús.†
26 Josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri, okantzi:
IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI.
27 Ari itsipataitakiri ipaikakoitziri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani
jakopiroriki, pashini jampatiki.

---

* **15:23** Jiroka kipijyaari oita "mirra". Iro joitaitziriri atziri, ijampawathatantyaari, iiro ikimaatsiwai-
tantawo aririka jowasankitaitiri. † **15:25** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaaka ooryaa 3.

28 Ari imonkaatakari osankinatainchari pairani, okantzi:
Itsipataitakiri kaaripiroshiritatsiri.
29 Ithainkimawaitakiri ikaatzi awisayitatsiri janta, jotikayinata, ikantziri:
“Aña iiroka pookirori tasorintsipanko, iro awisawitatya mawa kitiijyiri pi-
witsikairo iijatzi.‡
30 ¿Oitama kaari payiitanta ipaikakoitakimi powawisaakotaiya?”
31 Irojatzi ikantsitakari iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari
Yotzinkariiti, jowashiyawintari, ikantawakaiyani: “Jowawisaakotziri
pashini, ¿Kaarima jimatantawo jowawisaakotya irirori?
32 ¡Incha jayiiti Cristo-witachari jiitaitziri ‘Iwinkathariti Israel-mirinkaiti’,
ankimisantantyaariri!” Jimatsitanakawo itsipatakari ipaikakota, ithainki-
mawaitakiri.
33 Okanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniri-
tanaki, irojatzi jyiitiini itainkanaki ooryaa.§
34 Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: “¡Eloi! ¡Eloi! ¿Lama sabac-
tani?” (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: “Pawa, Pawa, ¿iitama pookawintanta-
kinari?”)
35 Ikanta jirikapaini saikawintakiriri Jesús, ikimawitawakari ikaimanaki.
Ikantanaki: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías”.
36 Ishiyapainta apaani, jomitsitsiyakiro manthakintsi kipijyaariki,
jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri jatsimiyaatiro, ikantzi:
“Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayiitiri”.
37 Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, tii jañiinkatanai.
38 Okanta janta tasorintsipankoki, sagaanaki niyankiniki tontamawotat-
siri ithatashiitzirori, opoñaanaka jinoki irojatzi isaawiki, apikota okantanaka.
39 Ikanta ijiwari owayiriiti katziyawintakariri Jesús, jiñaakiri ikaimanaki
shintsiini ikamantanakari, ikantanaki irirori: “Imapirotatyaama Itomintari
Pawa jirika”.
40 Tzimatsi iijatzi tsinani aminaintsiri jantyaatsikiini. Jiroka okaataiyini:
María Magdala-jato, Salomé, María inaanati iyaapitsi Jacobo iijatzi José.
41 Jirokapaini tsinani irootaki tsipatakariri pairani Jesús Galilea-ki, ojyiki
imitakoyitakiri. Otsipatakawo iijatzi pashini tsinanipaini oyaatapaakiriri
Jesús ipokaki Jerusalén-ki.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Aritaki tsiniriityaanaki. Irootaki kitiijyiri jaminantapiintaitari joyaari
oñaatamanai, kitiijyiri jimakoryaantaitari.
43 Ikanta José poñaachari Arimatea-ki, ikaatapiintziri japatota jiwariiti,
irijatzi oyaawintariri Pawa impinkathariwintantai. Tii ithaawi
jiyaatashitanakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari nonkitatairi Jesús”.
44 Tima jomapokapaakiri Pilato, tii jiyowita kamaki Jesús. Ikaimakaan-
takiri ijiwari owayiriiti, josampitakiri imapirorika ikamaki Jesús.
45 Ikamantaitakiri Pilato, ishinitainiri José jaanairi.
46 Jamanantashitakiri kithaarintsi jintamawotatsiri. Ikintaryaakotairi,
iponatakiri. Jowakotakiri imoontashiitziri kaminkaripaini shirantaaki, joip-
inakaantaki mapi, jojyipitakotantakari.

---

‡ **15:29** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata, aririka inthainkashiryaanti. Iro kimitawori ami-
taiyarini aakapaini, aririka ookoti atziri anthainkimatiri, ankanti: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!” § **15:33**
Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka
ooryaa 9.

47 Okanta María Magdala-jato otsipatakawo María inaanati José, aminaiyakini iroori tsika jowaitakiri.

16

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Awisanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari. Ari amanantaiyakini kasankaari María Magdala-jato, otsipatakawo pashini María inaanati Jacobo, iijatzi Salomé, jataki ontziritantaiyaari Jesús.
2 Okanta okitiijyitamanai domingo, ananinkamanaki iyaati omooki jowakoitakiri Jesús. Aritaki ishitowimatapaaki ooryaatsiri ariitzimatapaaka janta.
3 Okantawakaiyani: "¿Ityaaka otainkironi mapi jomontyaitantakariri?"
4 Iro aminawitapaaka, oñaatzi otainkaki mapi, tima antawo mapi inatzi.
5 Tyaapaaki omooki jowawiitakari. Oñaapaakiri mainari isaikaki akopiroriki, okitamaanikitaki iithaari. Othaawaiyanakini.
6 Ipoña ikantanakiro irirori: "Iiro pithaawawaitzi. Iriima pipokashiwita Jesús Nazaret-jatzi, ipaikakoitakiri chapinki. Añagai, tii isaiki jaka. Paminiro jowawiitakari.
7 Pimpiyanaki, pinkamantayitairi jiyotaani, pinkantairi Pedro ari jiyaatai Jesús Galilea-ki, ari piñaayitairi. Aritaki ikamantsitakimi".
8 Oshiyapithatanakawo omoona, ompitawaitanaka. Tikaatsi pashini atziri onkamantanaki, tima othaawanakitzi.

Joñaagaawo María Magdala-jato
(Jn. 20.11-18)

9 Aritaki añagai Jesús amaityaaki domingo, iro jitanaa joñaagaawo María Magdala-jato joshinchagairi pairani jaagawitawo kaatatsiri 7 piyari.
10 Irojatzi iyaatashitantanakariri itsipayitakari pairani Jesús, oñaapaatziiri jiraawaitaiyani, okamantapaakiri oñagairi.
11 Ikanta ikimawitawakawo oñagairi Jesús jañagai, tii ikimisantaitziro.

Joñaagaari Jesús apiti jiyotaani
(Lc. 24.13-35)

12 Ikanta Jesús, joñaagaari apiti jiyotaani jiyaataiyini aatsiki, pashinipootapai kapichiini.
13 Ari ipiyaiyanakani irirori, ikamantawitapaakari ikaataiyini. Ari ikimitsitakari iijatzi, tii ikimisantaitziri.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14 Ikanta jowawaita 11 jiyotaani, ari joñaagaari Jesús, ikaminaapairi, jiñaakiri kisoshiri ikantaiyakani, tii ikimisantziri ikaatzi ñaayitairiri jañagai.
15 Ikantapairi: "Piyaati pothotyiiro maawoni kipatsi. Pinkinkithatainiri atziripaini Kamiithari Ñaantsi.
16 Itzimirika kimisantawakironi, owiinkaatanaachani, iriitaki awisakoshiritaatsini. Iriima kaari kimisantawakironi, jowasankitaayiitairi.
17 Jiroka inkantanaiya kimisantanaatsini: joshinchaayitairi piyarishiritatsiri impairyiina naaka. Jiñaawaiyitairo pashinitatsiri ñaantsi.
18 Aririka joirikawityaari maanki, aririka jirawityaawo piyantatsiri, tikaatsi onkantiri, iiro ikami. Ari joshinchaayitairi mantsiyaripaini iijatzi".

Tzinagaa Jesús inkitiki (Lc. 24.50-53)

19 Ithonkakiro Awinkathariti ikamantayitakiri, irojatzi itzinaantanaari inkitiki, itsipatapaari Pawa ipinkathariwintantapai. Isaikimotapairi jakopiroriki.
20 Ikanta jiyaataiyanakini jiyotaani, ikamantantaki maawoni nampitsiki. Awinkathariti antakaayitakiriri, jantakaayitakiri kaari jiñaapiintaitzi, ari onkantya jiyotantaityaari imapirotatya ikamantantziri. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI LUCAS

Jiwithaitari Teófilo

1 Ojyiki kowawitainchari josankinatiromi okaatzi awijyimotakairi.
2 Ikowaitaki jothotyiitiro okaatzi jiyotaayitakairi ñaayitajaantakirori owakiraini tsika itzimi kamantakairori ñaantsi.
3 Ari nokimitakari iijatzi naaka Teófilo. Tima naakowintakawo iintsikiryoini tsika okanta opoñaantanakari, irootaki nosankinatantzimirori iiroka okaatzi awisayitaintsiri.
4 Ari onkantya piyotakotantyaawori tyaaryoopiroini okaatzi jiyotaawitaitakimiri.

Ikinkithatakoitziro itzimantakari Juan

5 Pairani, ipinkatharitantari Herodes janta Judea-ki, ari isaiki Ompiratasorintsitaari jiita Zacarías, icharini Abías-ni jinatzi. Irooma iina oita Elisabet, isawo Aarón-ni inatzi iroori.
6 Kamiithashiri ikantaiyani apitiroiti ipinkathatziri Pawa. Imonkaatziniri okaatzi ikowakairiri, tikaatsi inkinakaashitapaintya.
7 Tii itzimimaita jowaiyani, tima maanirothaki inatzi Elisabet. Jantaripirotashitapaaka apitiroiti.
8 Okanta pashini kitiijyiri, monkaataa jantapiintantawori Zacarías jompiratasorintsitantari.
9 Tima iro jamitapiintaiyarini Ompiratasorintsitaari, ikimitakaantziro iñaaritaita, ari iñaitakiro iri Zacarías tyaatsini tasorintsipankoki intainiri Pawa kasankainkari.
10 Piyotaiyachani atziri jikokiroki jamanaiyani, itagaitzirowa kasankainkari.
11 Ari joñaagakari Zacarías imaninkariti Awinkathariti, ikatziyimotapaakari jakopiroriki itayirowa kasankainkari.
12 Antawoiti ithaawanaki, iyokitzi ikantanaka jiñaawakirira.
13 Ipoña iñaawaitanaki maninkari, ikantzi: "Zacarías, iiro pithaawi. Tima ikimaitakimiro pamanani. Ari piñaakiro piina Elisabet, owaiyanti. Iri piitiri Juan.
14 Aririka intzimaki pitomi, owanaa pinkimoshiriwintiri, ari inkimitsityaari iijatzi atziripaini.
15 Tima ñaapirori inkantakaiyaari Pawa. Iiro poitziri kachoyitatsiri ishinkiitari. Tima inampishiritantakari kitziroini Tasorintsinkantsi intzimakirika.
16 Inkinkishiritakaiyaari Israel-mirinkaiti inkimisantairi Awinkathariti Pawa.
17 Iriitaki iiwatapaakirini Awinkathariti. Inkantakaatyaari ishintsinkani Elías, ari jaapatziyashiritakaiyaari owaiyantzinkariiti maawoni jowaiyaniiti. Ari jowamiithashiriyitairi katsimashiriri, ari onkantya jiwitsikashiritantaityaari inkimisantaitiri Awinkathariti".
18 Jakanakiri Zacarías maninkari, ikantziri: "¡Ari! ¿Tsikama onkantya niyotantyaawori jiroka? Tima antaripirotapaakina naaka, iijatzi okimitsitakari noina".
19 Ikantzi maninkari: "Naakataki Gabriel, poñaachari Pawaki. Jotyaantakina nonkamantimiro Kamiithari Ñaantsi.
20 Iro kantzimaitacha, okantakaantziro pithainkañaanitakina, kisopaanti pinkantya iroñaaka, irojatzi imonkaatantatyaari okaatzi nokantakimiri".

21 Saikaiyatsini pashini jikokiroki joyaawintaiyarini Zacarías, ipoña
ikantawakaiyani: "¿Iitama josamanitantari Zacarías tasorintsipankoki?"
22 Ikanta ishitowawitapaa Zacarías, tii okantzi iñaawaitapai,
jookojookowaitashitapaaka. Ari jiyotaitanakiri tzimatsi jiñaakiri
tasorintsipankoki. Jashi jowanakiro ikisopaantitanaki.
23 Irojatzi imonkaatantawori kitiijyiri jantawaitzi tasorintsipankoki, jatai
ipankoki irirori.
24 Okanta Elisabet iina Zacarías, motzitaki. Antawoiti okinkishiritaka, tii
oshitowai opankoki ikaatzi 5 kashiri omairintaka, okantashiriwaitzi:
25 "Irootaki inintakaakinari Pinkathari naaka, ari onkantya iiro iman-
intawaitaitantana".

Ikinkithatakoitziro intzimantyaari Jesús

26 Okanta, awisanaki 6 kashiri, jotyaantairi Pawa maninkari Gabriel
nampitsi iitachari Nazaret saikatsiri Galilea-ki,
27 iñiiro mainawo kaari ñiirini shirampari, iitachari María, tima irootaki
iinantyaari iitachari José, icharinini David.
28 Ikanta ityaapaaki maninkari osaikira María, ikantapaakiro: "¡María!
Niwithatzimi. Itsipataimi iiroka Awinkathariti. Panaakoyitakiro pashini
tsinaniyitatsiri inishironkapirotaimi Pawa".
29 Okanta oñaawakiri maninkari, iyokitzi okanta okimiri ikantapaakirori
jiwithatapaakawo.
30 Ipoña ikantziro maninkari: "María, iiro pithaawi, tima inishironkataimi
Pawa.
31 Ari piñaakiro pimotziti, intzimi piintsiti. Iri piitiri JESÚS.
32 Iriitaki matironi iñaapirotya, jiiyiitiri Itomi Jinokijatzi. Tima Pawa
Awinkathariti, iriitaki pinkatharitakairini ikimitaakiri pairani icharinini
David ipinkatharitakaakiri.
33 Irijatzi pinkathariwintairini ikaatzi icharinyitari Jacob-ni, ari inkantai-
tatyaani impinkathariwintantai irirori".
34 Ari osampitanakiri María, okantziri: "¿Tsikama onkini nomotziti, tii
noñiiri shirampari?"
35 Jakanakiro maninkari, ikantziro: "Iriira kantakaiyaawoni Tasor-
intsinkantsi. Tima ipamankantakimiro ishintsinka Jinokijatzi, ojyapaatyaa-
womi opamankantzi aamparyaantsi. Irootaki jiitantyaari powaiyani Tasor-
intsi Itomi Pawa.
36 Ari okimitsitakari iijatzi pirintothori Elisabet, jiiwiitari maanirothaki,
okantawitaka antawopirowitaka iroori, motzitai. Tzimakotaki 6 kashiri.
37 Tima tikaatsi kompitzimotyaarini Pawa".
38 Opoña okantanaki María: "Naakataki jompiratani Pinkathari, jantinawo
okaatzi pikantakinari". Irojatzi ipiyantanakari maninkari.

Iyaataki María ariityaawo Elisabet

39 Opoña pashini kitiijyiri, shintsiini iyaatanaki María, jataki tonkaariki
Judea-ki osaiki nampitsi,
40 irojatzi ariitantakari ipankoki Zacarías, iwithatapaakawo Elisabet.
41 Okanta okimawakiro Elisabet iwithatapaakawo María, ijyiwatanaka
omotzitakiri. Tima ikantakaanakityaawo Elisabet Tasorintsinkantsi,
42 oñaawaitanaki shintsiini iroori, okantanaki: "Iirokataki anairori pashini
tsinaniyitatsiri itasonkawintaimi. Ari inkimityaari iijatzi powaiyani.
43 ¿Oitama pipokashitantanari inaanatityaari Nowinkathariti?
44 Tima nokimawakimi piwithatapaakina, ijyiwatanaka nomotzitakiri
naaka, ikimoshiritanaki.

45 Kimoshiri pinkantaiya iijatzi iiroka pikimisantaki, tima aritaki
imonkaataiya okaatzi ikowakaakimiri Awinkathariti".
46 Opoña okantanaki María:
Antawoiti nowishiryaawintaiyaari Nowinkathariti,
47 Kimoshiri nonkantawintaiyaari Pawa tsika itzimi owawisaakoshiri-
tainani.
48 Tima iñaakiro jompiratani ashironkaawaitaka,
Aripaiti inkantayiitai: Antawoiti itasonkawintaitakiro.
49 Tima antawoiti jantzimotakinari matzirori otzimi ishintsinka.
¡Tasorintsi inatzi iwairo!
50 Ari inkantaitatyiiyaani inishironkayitairi inkaati inchariniyitaiyaari
paata,
Tsikarika inkaati pinkathayitairini.
51 Iro ishintsinka imatantayitakari.
Japirotsitairi ikinkishiriwitari jantirimi kantakaapirowaitachari.
52 Ikaatzi pinkathariwitachari, ikantakaantakiro Pawa iiro jiyaatakaantawo
impinkathariti,
Iri jiñaapirotakaiya ikaatzi tsinampashiryaawitachari.
53 Jajyaagantakaayitaari ikaatzi tajyaaniintawitachari,
Iriima ikaatzi ajyaagantawitachari jaapithayitairi tzimimowitariri jomishi-
towakiri.
54 Inishironkatairi Israel-mirinkaiti, tima jompiratani jinayitaki.
Tii ipiyakotziri inishironkayitziri,
55 Tima iro ikantayiitakiriri pairani achariniyitakari,
Jitakari Abraham-ni irojatzi inkaati inchariniyitaiyaari.
56 Ari osaikimowaitapaintziro María jiroka Elisabet ikaatzi mawa kashiri,
irojatzi opiyantaari opankoki iroori.

Itzimantakari Juan owiinkaatantaniri

57 Ikanta imonkaataka ontzimaanitantyaari Elisabet, tzimaki otomi.
58 Ari ipokaiyakini ojyininkapaini ikimoshiriwintaiyironi, tima
jiyotaiyakini antawoiti inishironkatakiro Pawa.
59 Aritaki maakotapaaki 8 kitiijyiri iintsi, jagaitanakiri intomishinataani-
tiri, ari ikowawitaka jiitaitirimi Zacarías, tima iwairo inatzi iwaapati.
60 Irojatzi okantantanakari inaanati: "Iiro jiita Zacarías, jiitya Juan".
61 Ari ikantaitanakiro: "¿Iitaka? Tima tikaatsi pijyininka iitachani Juan".
62 Ipoña jookotaitakiri iwaapati josampiitziri, tsika inintzi jiitiri.
63 Jookotaki Zacarías inchakota jamaitiniri, ari josankinatakiri, okantzi:
"Juan jiitya". Iyokitzi ikantanaka jaminanakiri ikaatzi osampitakiriri.
64 Jomapokashitanaa iñaawaitanai Zacarías. Antawoiti ipinkathatanakiri
Pawa, ipaasoonkitanakiri.
65 Pagaanka ikantaiyanakani ijyininkapaini Zacarías. Tima ithonka iki-
makoitakiro tonkaariki Judea-ki okaatzi awisaintsiri.
66 Pampithashiri ikantaiyanakani ikaatzi kimakowintakiriri, ikantaiyini:
"¿Tsikama jiityaaka paata jirika? Tima kimpoyaawinta jowanakiri
Awinkathariti jirika iintsi".

Ikamantantakiri Zacarías

67 Ikanta Zacarías, ashitakariri iintsi, ikantakaanakari Tasorintsinkantsi,
ikamantantanaki, ikantzi:
68 Kamiitha jinaki Awinkathariti Pawa, Iwawanitari Israel-mirinkaiti,
Ipokaki impinakowintayitai.
69 Jotyaantakairi matzirori jowawisaakoshiritantzi,

Iriitaki icharinitakari David-ni, jompiratani.
70 Iro iñaawaitakaakiriri pairani tasorintsitatsiri Kamantantaniri.
71 Iri owawisaakoyitaini itzimawita kisaniintawitairi.
72 Tima inishironkatairi ikaatzi achariniyitakari,
Iiro imaijantairo tasorintsitatsiri ikajyaakaawakaakari.
73 Irootaki jiroka ikajyaakaakiriri pairani acharinini Abraham,
Onkaati jantzimotairi.
74 Jookakaawintai itzimawita kisaniintayitairi,
Tikaatsi anthaawantaiya ankimisantairi.
75 Kitishiri ankantayitaiya.
Kamiithashiri ankantawintaiyaari kitiijyiriki.
76 Irooma iiroka notomi, jiiyiitimi iyamantaniriti Jinokijatzi.
Tima iirokataki iiwatirini Pinkathari, piwitsikaantiri tsika inkinayitanaki.
77 Iiroka kamantairini ajyininkapaini, iro jiyotantyaari iriitaki owawisaakotantaniri.
Iri piyaakotairini ikaaripiroshiriwaiwitaka.
78 Tima antawoiti okantaka inishironkatai Pawa,
Jotyaantakairi poñaachari inkitiki ikimitakotapaakawo okantaranki owakiraa okitiijyitamanai.
79 Ikitainkatakotairi ikaatzi saikayitatsiri otsinirikitzi.
Ikitainkatakotairi otsimankakowitari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.
Iri oñaagantaironi tsika ikantaita isaikaitzi kamiitha.
80 Kamiitha ikimotatzi iintsi, ñaapiroshiri ikanta. Ari inintziro isaikawaitzi otzishimashiki, irojatzi imonkaatantakari joñaagaiyaari Israel-mirinkaiti.

2

Itzimantakari Jesús (Mt. 1.18-25)

1 Ikanta Pinkathari César Augusto, ikantakaantaki josankinatakotya maawoni atziri.
2 Aripaiti omapokaka josankinatakoitya ijiwatantari Cirenio janta Siria-ki.
3 maawoni atziri jiyaataiyakini josankinatakotya inampiki tsika ipoñaayita pairani icharinini.
4 Irojatzi itonkaantanakari José irirori, ipoñaanaka Nazaret saikatsiri janta Galilea, jiyaatiro nampitsiki tsika itzimaki pairani Pinkathari David, oita Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima jirika José icharini jinatzi David-ni.
5 Ari josankinatakotyaari irirori intsipatyaawo iinathori María, tsika otzimi ikajyaakari jayiro. Aritzimaitaka motzitaki iroori.
6 Ikanta jariitaiyakani Belén-ki, irootaintsi ontzimaaniti María.
7 Ari itzimakiri itanakawori otomi. Oponatakiri, omaryaakiri jowamintoki piratsi, tima tii oñaapaaki tsika omaapaaki.

Maninkariiti ipoña aamaakowintariri oijya

8 Okanta jantyaatsikiini nampitsi, tzimatsi kakiwintziriri tsiniripaiti joijyati jaamaakowintari.
9 Ari joñaagakari imaninkariti Awinkathariti. Okitiijyiinkatakotapaakiri jowaniinkawo Awinkathariti, antawoiti ithaawaiyanakini.
10 Iñaanatapaakiri, ikantziri: “Iiro pithaawashiwaita. Tima namatziimi Kamiithari Ñaantsi, iro oimoshirinkairini atziriiti.
11 Tzimataiki iroñaaka owawisaakotantaniri inampiki pairani pinkathari David-ni, iriitaki Cristo Awinkathariti.

12 Jiroka piyotantyaariri: Ari piñaakiri imponaitiri iinchaaniki
jomaryaitakiri jowamintoki piratsi".
13 Iñaitatzi ikoñaatapaaki ojyiki inkitiwiri itsipatapaakari maninkari, ipamp-
ithaawintapaakiri Pawa, ikantaiyini:
14 ¡Iro kamiithapirotatsiri otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori
ojinokipirotzi inkiti!
¡Isaikayitai kamiitha inishironkataniiti kipatsiki!
15 Ikanta ipiyaiyanaani maninkariiti inkitiki, ikantawakaanaka aamaakow-
intariri joijyati: "Thami aati Belén-ki, aminakitiro oita awisaintsiri. Ari añiiro
ikamantajaantakairi Awinkathariti".
16 Shiyaiyanakani, irojatzi jiñaantapaakawori María otsipatakari José,
omaryaakiri iinchaanikiti jowamintoki piratsi.
17 Ikanta jiñaapaakiri, ikamantantapaakiro okaatzi ikantakiriri inkaanki
maninkari.
18 Iyokitzi ikanta jaminaitziri aamaakowintariri oijya ikimaitziri
ikinkithawaitzi.
19 Irooma María, antawo okinkishiritakotawo okaatzi ikantaitapaakirori.
20 Ipoña ipiyaiyanaani aamaakowintariri oijya, thaaminta ikanta ipampi-
thaawintanairi Pawa, tima jiñaayitakiro okaatzi ikamantaitakiriri inkaanki.

Jagaitanakiri Jesús tasorintsipankoki

21 Ari maakotapaaki 8 kitiijyiri iinchaaniki, jagaitanakiri intomishitaani-
itiri. Irojatzi jiitaitantakariri JESÚS tima ari jiitsitakari maninkari tiki-
raamintha omotzitiriita María.
22 Okanta jimonkaatakiro kitiijyiri jomairintaiyani onkantantyaari inki-
tiwathayitai, tima iro ikantakaantakiri Moisés-ni. Ari jagaitanakiri Jesús
Jerusalén-ki jashitakaiyaari Awinkathariti.
23 Iro jimonkaatantyaawori Osankinarintsipirori ikantakaantziri
Awinkathariti, kantatsiri:
Iriirika shirampari omapokani tsinani,
Jashitakaityaari Pinkathari, itasorintsiti jinatyi.
24 Imatantyaawori jimonkaatiro ikantakaantani Pinkathari, ontzimatyii in-
tainiri Pawa:
Apiti konthawo, iirorika apiti iryaani shiro.
25 Tzimatsi janta Jerusalén-ki shirampari jiita Simeón. Tampatzikashiri ji-
natzi jirika shirampari, pinkathatasorintsitaniri jinatzi, tima iri inampishir-
itantakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki oyaawintawori inkimoshiritakaitairi
Israel-mirinkaiti.
26 Jiyoshiritakaakiri Simeón Tasorintsinkantsi, iiro ikamita irirori irojatzi
jiñaantatyaariri Isaipatziitotani Awinkathariti.
27 Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, pokaki tasorintsipankoki. Ipoña
ashitariri Jesús jaanakiri tasorintsipankoki jimonkaatantyaawori ikan-
takaantaitani,
28 ithomaawakiri Simeón jirika iinchaaniki, ipaasoonkitanakiri Pawa,
ikantzi:
29 Monkaatapaaka Pinkathari okaatzi pishinitakinari,
Pishinitaina iroñaaka nonkami, tima pompiratani powakina.
30 Tima noñaakiri owawisaakotantaniri.
31 Iriitaki potyaantakiri owawisaakotairini atziripaini.
32 Iri kitainkatakoyitairini atziri kaari ajyininkata.
Iri kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri Israel-mirinkaiti.
33 Iyokitzi ikanta ashitariri, ikimakowintziri jiñaantsikowintaitziri Jesús.

34 Ikanta Simeón itasonkawintakiri, ikantanakiro inaanati Jesús: “Jirika
iinchaaniki iri kantakaiyaawoni jaminaashiwaitantaiyaari ojyiki ajyininka
Israel-mirinkaiti, kimiwaitaka imparyaatyiimi. Iri kantakaiyaawoni iijatzi
jawisakoshiritantaiyaari ojyiki, kimiwaitaka intzinagaatyiimi iparyaaw-
itaka. Tima ojyiki inkantaiti: ‘Kaari iroopirori ñaantsi iñaaniyitakari’.
35 Tima jirika iinchaaniki iri oñaagantironi okaatzi inkinkishiritaityaari. (Iro
kantzimaitacha antawoiti powashiritanatya iiroka kimiwaitakimi jowatha-
gaitatyiimi.)”

36 Ari osaiki iijatzi tsinani iitachari Ana, kamantantaniro inatzi iroori,
irishinto Fanuel icharinitanakari Aser. Antawokipirotaki iroori. Aitsiwitaka
oimi owakiraa omainawotapaaki, 7 osarintsi otsipawitakari oimi.
37 Ikamakira oimi, tzimakotaki okaatzi 84 osarintsiti. Ari ashi owatziiro
osaiki tasorintsipankoki, aakowintawo kitiijyiri iijatzi tsiniripaiti amana,
otziwintakawo iijatzi.
38 Ari opokapaakiri jiroka tsinani, opaasoonkitapaakiri Pawa. Opoña
okinkithatakotanakiri iinchaaniki, irojatzi ikimantaiyakarini ikaatzi oyaaw-
intawori impinakowintaitiri Jerusalén-jatzi.

Ipiyantaari Nazaret-ki

39 Aritaki jimonkaatakiro okaatzi ikantakaantziri Pinkathari, piyaa
Galilea-ki osaikira inampi Nazaret.
40 Thaaminta ikanta ikimotatzi iinchaaniki, iikiro jiyaatatzi ishintsitzi,
yotaniri ikanta. Aamaakowinta jowakiri Pawa.

Isaiki Jesús tasorintsipankoki

41 Ari ikantapiintatya osarintsiki ashitariri Jesús jiyaatzi Jerusalén-ki
joimoshirinkiro Anankoryaantsi.
42 Ikanta Jesús aritaki tzimakotaki 12 josarintsiti, jataiyakini Jerusalén-ki
tima iro jamitapiintari joimoshirintya.
43 Aritaki kaataki joimoshirinkaiyani, piyaiyaani ashitariri, irojatzi
isaikanaki Jesús Jerusalén-ki, tii jiyotzi ashitariri.
44 Iñaajaantaki iiwataki Jesús itsipatanaari ikaataiyini. Aniitaki apaani kiti-
ijyiri, ari ikowawitaari, josampiwitakari ijyininkapaini ikaatzi jiyaataiyini.
45 Tii jiñiiri, ipiyaa Jerusalén-ki jaminaminatakiri.
46 Mawa kitiijyiri jiñaantaariri isaiki tasorintsipankoki, ikinkithawait-
akaayitziri yotakotzirori Ikantakaantaitani, josatikaitakiri niyanki,
josampiminthatziri.
47 Iyokitzi ikanta jaminaitziri jiñaitakiri imapiro jiyotanitzi, jakayitakiro
kamiitha okaatzi josampitakiriri.
48 Ikanta jiñaapairi ashitariri, iyokitzi jaminapaakiri, okantapaakiri inaa-
nati: “Notomí, ¿tsikama pinkantinaka? Ojyiki naminaminatakimi notsipatari
piwaapati, antawoiti pominthaawaniintakina”.
49 Ipoña jakanaki irirori, ikantanaki: “¿Iitama paminaminatantanari? ¿Ti-
ima piyotzi iro kowapirotachari nantiniri ikowakaanari Ashitanari?”
50 Iro kantacha tii ikimathatziro ashitariri okaatzi ikantakiriri.
51 Jaanairi, jataiyaini Nazaret-ki. Jantziro maawoni okaatzi jompiratariri
iwaapati. Iro kantacha pampithashiri owakotakiri inaanati.

52 Iikiro ithaamintatya Jesús ikimotatzi, yotani ikanta. Kimpoyaawinta
jowiri Pawa. Ari ikimitsitari iijatzi atziripaini inishironkatani jowiri.

3

Ikamantantziri Juan owiinkaatantaniri (Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 Aritaki monkaataka 15 osarintsi ipinkathariwintantzi Tiberio César. Ari
ijiwatziri Poncio Pilato janta Judea-ki. Iriima Herodes ijiwatzi Galilea-ki.
Iriima Felipe iririntzi Herodes, ijiwatzi Iturea-ki iijatzi Traconite-ki. Ipoña
Lisanias, ijiwatzi Abilinia-ki.
2 Iriima Anás itsipatakari Caifás ijiwatziri Ompiratasorintsitaari. Aripaiti
iñaanashiritakiri Pawa itomi Zacarías iitachari Juan janta otzishimashiki.
3 Irojatzi ikinantanakari Juan intatsikironta Jordán, ikinkithatakotziro
owiinkaataantsi, ikantzi: "Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powa-
jyaantairo pantayitziro kaaripirori, ari impiyakoitaimiro pikaaripiroshiri-
waiwitaka".
4 Tima iro josankinatakiri pairani Isaías Kamantantaniri, ikantaki:
Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki,
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
5 Onkamiithapathayitai otinkanaayitzi,
Owintiniyitai otzishi.
Tampatzika onkantayitaiya aatsi okaatzi tzipiwitachari,
Mamiripankaa onkantaiya.
6 Ari jiñiiro maawoni atziri tsika ikanta Pawa jowawisaakotantzi.
7 Ikantayitawakiri atziri pokayitaintsiri jowiinkaatya: "Tii pikamiithashir-
itaiyini iiroka, pikimitashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi iiro jowasankitaitz-
imi?
8 Imapirorika powajyaantairo tsika pikantawita pairani, pinkami-
ithashiriyitai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri. Iiro pikan-
tashiriwaitashita: 'Aña naaka icharinini Abraham, tii okowapirotzi
nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi'. Pinkimi nonkanti: 'Iiro
pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi
jatziritakairo mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni'.
9 Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha
pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro intagaitiro".
10 Ikanta atziripaini josampitanakiri, ikantziri: "¿Iitama nantairi?"
11 Ari jakanakiri, ikantzi: "Tzimatsirika apiti piithaari, pimpiri apaani
kaari otzimimotzi. Tzimatsirika powanawo, ari pinkimitaakiro iijatzi".
12 Ipoña ipokaiyakini kowakotziriri ijyininka kiriiki ikowi jowiinkaatya,
ikantapaakiri: "Pinkathari, ¿iitama nantairi naaka?"
13 Ikantakiri: "Iiro panaakairo ikantaitakimiri onkaati pikowakotantziri".
14 Ikanta owayiriiti Roma-jatzi, josampitakiri iijatzi, ikantziri: "Naaka,
¿iitama nantairi?" Jakanakiri, ikantzi: "Iiro pasaryiimatanta, iiro pithi-
iyakotantzi iijatzi onkantya paapithatantyaariri atziri tsikarika oitya. Pinki-
moshiriwintiri ikaatzi ipinayiitzimiri iiroka".
15 Ojyiki atziri aamaakowintakariri Juan, ikantashiritaiyini: "¿Kaarima
jirika Cristo?"
16 Ari ikantanakiri Juan maawoni atziri: "Naaka apa nowiinkaatantawo
jiñaa. Iro kantzimaitacha, aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi,
nopinkathatsitataikari naaka. Tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka
jimpiratani onkantya nonothopaitsitantyaariri i-zapato-ti. Iriitaki kimi-
takaantironi jowiinkaatantatyiimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari.

17 Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro, ompoña atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro, owakoyitakiro. Ari inkimitagairi Awinkathariti iijatzi, jinashiyitaiyaari atziri. Inishironkayitairi inkaati kimisantanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiriwaitzi, intagairi paampariki kaari tsiwakanitatsiri".
18 Ojyiki ikaminaantaki Juan ikinkithatakotziniri atziripaini Kamiithari Ñaantsi.
19 Ari ikimitaakiri iijatzi Herodes pinkatharitatsiri, ikisawitakari, jaakiro Herodías iinawitari Felipe iririntzi. Tima tzimatsi iijatzi ojyiki pashini kaaripirori jantayitakiri.
20 Iro owatsipirotakirori jantakiri Herodes jomontyaakaantakiri Juan.

Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Ikanta jowiinkaayitziri Juan ojyiki atziri, ari jowiinkaatakari Jesús irirori. Jamanaminthaita Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityaami inkiti,
22 iñaitatzi ipokashitakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari shiro. Ikimaitatzi inkitiki ikantaitanaki: "Iirokataki Notomi nitakopirotani. Owanaa nokimoshiriwintakimi".

Icharinyitari Jesús
(Mt. 1.1-17)

23 Jitantanakawori Jesús jantayitakiri, ari tzimaki 30 josarintsiti. Ikantayiitziri iri tomintakariri José. Tomintanakariri José jiita Elí,
24 tomintanakariri Elí jiita Matat, tomintanakariri Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Melqui, tomintanakariri Melqui jiita Jana, tomintanakariri Jana jiita José,
25 tomintanakariri José jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Amós, tomintanakariri Amós jiita Nahum, tomintanakariri Nahum jiita Esli, tomintanakariri Esli jiita Nagai,
26 tomintanakariri Nagai jiita Maat, tomintanakariri Maat jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Semei, tomintanakariri Semei jiita José, tomintanakariri José jiita Judá,
27 tomintanakariri Judá jiita Joana, tomintanakariri Joana jiita Resa, tomintanakariri Resa jiita Zorobabel, tomintanakariri Zorobabel jiita Salatiel, tomintanakariri Salatiel jiita Neri,
28 tomintanakariri Neri jiita Melqui, tomintanakariri Melqui jiita Adi, tomintanakariri Adi jiita Cosam, tomintanakariri Cosam jiita Elmodam, tomintanakariri Elmodam jiita Er,
29 tomintanakariri Er jiita Josué, tomintanakariri Josué jiita Eliezer, tomintanakariri Eliezer jiita Jorim, tomintanakariri Jorim jiita Matat,
30 tomintanakariri Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Simeón, tomintanakariri Simeón jiita Judá, tomintanakariri Judá jiita José, tomintanakariri José jiita Jonán, tomintanakariri Jonán jiita Eliaquim,
31 tomintanakariri Eliaquim jiita Melea, tomintanakariri Melea jiita Mainán, tomintanakariri Mainán jiita Matata, tomintanakariri Matata jiita Natán,
32 tomintanakariri Natán jiita David, tomintanakariri David jiita Isaí, tomintanakariri Isaí jiita Obed, tomintanakariri Obed jiita Booz, tomintanakariri Booz jiita Salmón, tomintanakariri Salmón jiita Naasón,
33 tomintanakariri Naasón jiita Aminadab, tomintanakariri Aminadab jiita Aram, tomintanakariri Aram jiita Esrom, tomintanakariri Esrom jiita Fares, tomintanakariri Fares jiita Judá,

34 tomintanakariri Judá jiita Jacob, tomintanakariri Jacob jiita Isaac,
tomintanakariri Isaac jiita Abraham, tomintanakariri Abraham jiita Taré,
tomintanakariri Taré jiita Nacor,
35 tomintanakariri Nacor jiita Serug, tomintanakariri Serug jiita Ragau,
tomintanakariri Ragau jiita Peleg, tomintanakariri Peleg jiita Heber, tomintanakariri Heber jiita Sala,
36 tomintanakariri Sala jiita Cainán, tomintanakariri Cainán jiita Arfaxad,
tomintanakariri Arfaxad jiita Sem, tomintanakariri Sem jiita Noé, tomintanakariri Noé jiita Lamec,
37 tomintanakariri Lamec jiita Matusalén, tomintanakariri Matusalén jiita
Enoc, tomintanakariri Enoc jiita Jared, tomintanakariri Jared jiita Mahalaleel, tomintanakariri Mahalaleel jiita Cainán,
38 tomintanakariri Cainán jiita Enós, tomintanakariri Enós jiita Set, tomintanakariri Set jiita Adán, tomintanakariri Adán iriitaki Pawa.

4

Inkaaripiroshiritaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Ikanta ipiyaa Jesús ipoñagaawo Jordán, isaikashiritantakari Tasorintsinkantsi. Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki.
2 Ari isaikakiri okaatzi 40 kitiijyiri, irojatzi ikowawitantakari kamaari
inkaaripiroshiritakairimi. Tima tikaatsi jowaiya janta, owamaimatakiri itajyi.
3 Pokaki kamaari, ikantawitapaakari: “Imapirotatyaarika Itomintzimi
Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi, poyaawo”.
4 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri:
Tii apaniro okowityiimotari atziri joyaawo tanta, iro kowapirotajaantachari
ankimisantairo maawoni ikantairi Pawa”.
5 Ipoña kamaari jaanakiri Jesús tonkaariki otzishiki, jookotakiniri okoñaatapaintzi maawoni nampitsi ipinkathariyitzi atziriiti.
6 Ikantziri: “Ari nonkantakaatyaawo impinkathayitaimi maawoni piñaayitakiri, ari nompakimiro iijatzi jowaniinkawo. Tima irootaki jashitakaitakinari naaka maawoni, ari onkantaki nompiri itzimirika nokowiri.
7 Aririka potziirowashitakina pimpinkathatina, maawoni okaatzi piñaakiri,
iirokara ashitanaiyaarini”.
8 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri:
Ampinkathatiri Awinkathariti Pawa, iri ankimisanti apaniroini”.
9 Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki Jerusalén, isaikakaakiri jinoki otawantoki tasorintsipanko, ikantapairi: “Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta.
10 Tima tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri:
Jotyaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini,
11 Iri thomaawakimini,
Iiro pontajantapaaka mapiki”.
12 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki ikantaitaki pairani:
Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa”.
13 Ikanta kamaari tii ikitsirinkashitari Jesús inkaaripiroshiritakairi, jintainaryaapaintari.

Jitanakari jantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Ikanta ipiyaa Jesús Galilea-ki, otyaantanakari ishintsinka
Tasorintsinkantsi. Othonka ikimakoitanakiri maawoni.
15 Jiyotaantayitaki maawoni tsika japatotapiintaita. Thaaminta ikantaw-
intaitari maawoni.

Ipiyaa Jesús Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Ikanta Jesús piyaa inampiki Nazaret tsika jantaritaki. Okanta kitiijyiri
jimakoryaantaitari, jataki Jesús japatotapiintaita, tima iro jamitapiintakari
irirori. Ari ikatziyanakari iñaanatiro osankinarintsi.
17 Ipayiitakiri josankinari Kamantantaniri Isaías-ni. Ikanta
japinairyaakiro osankinarintsi, iñaatziiro josankinaitakiro, kantatsiri:
18 Isaikantana naaka Itasorinka Awinkathariti,
Tima iri saipatziitotakinari okantantari nokinkithatakotainiri
ashironkainkari Kamiithari Ñaantsi.
Irijatzi otyaantakinari nowawisaakoyitairi okantzimoniintashiriwaitari.
Nonkamantayitairi jaakaantaitziri tsika inkantaiya jookakaawintaitziri.
Impoña naminakaayitairi kaari aminatsiri,
Nosaikakaashiwaitaiyaari ikaatzi jompirayiitari.
19 Nokinkithatakoyitairo tsikapaiti jaapatziyantai Awinkathariti.
20 Ipoña japinaitanairo Jesús osankinarintsi, ipanairi kinkithatakaantapi-
intatsiri, saikanaki. Iyokitzi ikanta jaminanaki maawoni atziri ikaatzi
saikaintsiri japatotapiintaita.
21 Ari jitanakawo ikantanakiri: "Imonkaatzimoyitakimi iroñaaka jiroka os-
ankinarintsi okaatzi pikimakiri".
22 Iyokitzi ikanta jaminaitanakiri Jesús, tima kamiitha okanta
ikinkithatakoyitziri. Ojyiki kinkithatakoyitanakiriri kamiithaini.
Ikantayiitzi iijatzi: "¿Kaarima jirika itomi José?"
23 Irojatzi ikantantanakariri: "Kimitaka ari pinkantakina: 'Incha aawin-
tantzinkari paawintya iiroka. Tima ojyiki nokimakowintakimi pantayitakiri
Capernaum, incha pantapairo iijatzi pinampiki' ".
24 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Imapirotatya nonkantimiri, 'jashi jowatziiro
kamantantaniri tii ipinkathaitziri inampiki tsika isaikayitzi ijyininka'.
25 Tima imapirotya jiroka, pairani iinta isaikawitani Elías, tii omparyaa-
gairanki inkani Israel-ki anaaniintanakiro mawa osarintsi, antawoiti ita-
jyaaniintaitaki. Ojyiki kamatsiri oimi tzimawitachari janta,*
26 iro kantzimaitacha, tii jotyaantaitziri Elías-ni jiyaatashitiro kamatsiri oimi,
apa jotyaantaitakiri nampitsiki Sarepta saikatsiri Sidón-ki, osaikiranki tsi-
nani kamatsiri oimi kaari ijyininkata.
27 Ari okimitakari iijatzi iinta isaikawita Kamantantaniri Eliseo, tzimaw-
itacharanki Israel-ki ojyiki mantsiyari pathaawaitatsiri. Iro kantzimaitacha
tii jotyaantaitziri Eliseo joshinchagai apaani, apa jotyaantaitakiri isaiki
Naamán kaari ijyininkata poñaachari nampitsiki Siria, joshinchagairi".
28 Ikanta ikimaiyakini ikaatzi saikaintsiri japatotapiintaita, antawoiti iki-
saiyanakani.
29 Ikatziyaiyanakani, jagaitanakiri Jesús iwiyaathapita nampitsi, ikinakagai-
tanakiri tsika osaiki impiita jotziryaitirimi.
30 Iro kantzimaitacha Jesús, ishiyapithatanakari josatikantanakari niyank-
iniki, jatai.

---

* **4:25** Kantakotachari jaka 'anaaniintanakiro mawa osarintsi' irojatzi ikantaitziri mawa osarintsi ipoña awisaniintaki 6 kashiri.

Atziri piyarishitatsiri
(Mr. 1.21-28)

31 Ikanta Jesús oirinkanaa nampitsiki Capernaum saikatsiri Galilea. Jiyotaantayitapai kitiijyiriki jimakoryaantaitari.
32 Tima tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, iyokitzi ikanta atziriiti.
33 Okanta janta tsika japatotapiintaita, ari isaikakiri atziri piyashiritatsiri, kaimanaki shintsiini irirori,
34 ikantzi: "Piñaashitina Jesús Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka iirokataki itasorintsiti Pawa. Iro pipokantari jaka papirotaiyinani".
35 Ikisanakiri Jesús, ikantanakiri: "¡Pimairiti piyari, piyaatai! Tyaanaki atziri jintainaryaanakari iwiyariti, tii jomantsiyiimaitari".
36 Iyokitzi ikantaiyanakani, ikantawakaiyani: "¿Iitatyaakama jirika? Joitsinampairi jomishiyiri piyari jiñaashinchiinkatakiri".
37 Ari ithonka ikimakoyiitanakiri Jesús maawoni nampitsiki okaatzi saikatsiri janta.

Jesús joshinchagairo riyoti Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Ipoña ishitowanaki Jesús japatotapiintaita, tyaapaaki ipankoki Simón. Okanta iroori riyoti Simón, imatakiro antawoiti saawakitaantsi. Ikowakoitakiri Jesús joshinchaapairo.
39 Joiyotashitanakawo omaryaaka, kimiwaitaka iñaashinchiinkatatyiiromi saawakitaantsi. Kaatakotanaki osaawawita, piriintanaka aminayitawakiniri oitarika ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyaripaini
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.31-34)

40 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús ojyiki atziri kantashiwaiyitachari imantsiyari. Ikanta iñaawakiri Jesús, apa jotirotantawakari kapichiini jako, shintsiyitanai.
41 Ojyiki jomishitowitakiri iijatzi iwiyariti, antawoiti ikaimayitzi piyari, ikantzi: "¡Itomi Pawa pinatzi!" Iro kantzimaitacha Jesús, ikisayitakiri piyari, tii ishinitziri iñaawaiti, tima jiyotzi irirori piyari iriitaki Cristo.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki
(Mr. 1.35-39)

42 Okanta okitiijyitamanai, ananinkanaki Jesús apaniroini ikinanaki otzishimashiki. Ojyiki aminaminataiririri tsikarika ikinaki. Ikanta jiñiitairi tsika isaiki, tii ishiniitziri jiyaatai.
43 Irojatzi ikantantanakari Jesús: "Ontzimatyii inkimaitiro iijatzi pashiniki nampitsi Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri ipinkathariwintantai Pawa. Tima irootaki nopokantakari naaka jaka".
44 Iikiro jiyaatakaanakitziiro Jesús ikinkithatanaki pankotsiitiki japatotapiintaita okaatzi saikatsiri Galilea-ki.

5

Kaari jiñaitapiintzi shiryaataantsi
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

1 Okanta kitiijyiri, isaiki Jesús inkaarithapiyaaki Genesaret. Jawitsinaimatakiri atziri ikaatzi piyowintakariri ikimisantziro iñaani Pawa.
2 Ari jiñaaki Jesús apiti pitotsi opiryaatakotaki opaayaaki. Tikaatsi otitantyaawoni, tima ikiwaiyatziironi ishiryaaminto.

3 Otitapaaka Jesús pitotsiki. Tima iri ashitawori Simón jiroka pitotsi,
ikantakiri jotyaantiro kapichiini niyanki. Ari isaikantanakawo Jesús pitotsi,
jitanaawo jiyotaayitanairi atziri.
4 Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, ikantzi: "Simón, paanakiro pipito
niyanki inkaari, ari pishiryaatiri".
5 Ari jakanaki Simón, ikantzi: "Ari noshiryaawitaka tsiniripaiti, tikaatsi
nayiri. Iiroka kantanari, aritaki nimatakiro".
6 Jimatakiro ishiryaatzi, jaaki ojyiki shima, irootaki onthatyiimatimi
ishiryaaminto.
7 Ikaimawakotairi itsipatapiintari ishiryaatapiintzi jimitakotiri. Ikanta
jiyaatashitanakiri, ikinakotaiyakini pashiniki pitotsi, ijaikitakiro apitiroiti,
iroowitainchami intsitsiyakotaiyini.
8 Ikanta jiñaakiro Simón Pedro awisaintsiri, jotziirowashitanakari Jesús,
ikantanakiri: "Pintainkapithatina pinkatharí, kaaripiroshiriri ninatzi
naaka".
9 Tima antawoiti ithaawanaki Simón jiñaaki jaaki ojyiki shima. Ari ikimi-
takari iijatzi maawoni itsipataiyarini.
10 Jimatsitanakawo Jacobo iijatzi Juan, itomipaini Zebedeo, tima iri it-
sipatakari Simón. Iro kantzimaitacha Jesús ikantanakiri Simón: "Iiro
pithaawashiwaita, onkimitaiyaawo iroñaaka iriimi atziri noshiryaataka-
gaimiri".
11 Ikanta jaatakotaiyapaani, jookawintanakiro maawoni, joy-
aataiyanakirini Jesús.

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi (Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Okanta pashini kitiijyiri jariitaka Jesús nampitsiki, ari ipokakiri imatziri
pathaawontsi. Ikanta jiñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari, ikanta-
paakiri: "Pinkatharí, pikowirika, poshinchagaina".
13 Ipoña jakotanaki Jesús, jantantakari kapichiini jako, ikantziri: "Nokowi,
pishintsitai". Ishitakotanaki ipathaawita.
14 Ari ikantziri: "Tii nokowi pinkinkithatakotina. Apatziro powanakiro
piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatiro josankinatakiri Moisés-
ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, onkantya jiyotantaityaari shintsi-
taimi".
15 Iro kantzimaitacha ikimakoyiitanakiri intaina Jesús. Ojyiki atziri piyow-
intakariri ikimisantziri. Ikowaiyini joshinchaayitainiri iijatzi imantsiyariti-
paini.
16 Iro kantacha Jesús joshitaapiintaka irirori otzishimashiki, ari jamanari.

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Okanta pashini kitiijyiri jiyotaantzi Jesús, ari isaikaiyakini Fariseo it-
sipayitakari Yotzinkariiti, poñaayitachari nampitsiki Galilea, Judea, iijatzi
Jerusalén-ki. Tima otyaantakari Jesús ishintsinka Awinkathariti, kantatsi
joshinchaayitiri mantsiyari.
18 Ipoña jariitaiyapaakani atziri jinatakotakiri shitashintsiki apaani
kisopookiri. Ikowawitaiyakani intyaakaapaakirimi pankotsiki,
jomaryaakotirimi isaikaki Jesús.
19 Tii okantatzi intyaakairi, tima ojyiki atziri piyotaincha. Jatiitakaanakiri
jinoki pankotsiki, jimoontakiro pankotsi, jowayiitakotakiri mantsiyari
josatikantanakari piyowintakariri Jesús.

20 Ikanta Jesús jiyotakoshiritawakiri ojyiki jawintaakari, jiñaanatawakiri
mantsiyari, ikantziri: “Ajyininká, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka”.
21 Ikanta ikimawaki Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, ikantashiritaiyanakini: “Ithainkatziiri Pawa jirikawí. Tima tikaatsi kantironi
impiyakotantiro kaaripirori, apaniroini ikantakaawo Pawa”.
22 Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakotakiri, ari josampitziri: “¿Iitama
pikinkishiriwaitashitantari?
23 ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: ‘Ipiyaakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka?’ Irooma pikowiri nonkantiri: ‘Pinkatziyi, piyaatai’.
24 Iroñaaka piyotiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi kaaripiroshiriwitachari”. Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri:
“Pinkatziyi, paanairo pishitashi, piyaatai”.
25 Piriintanaka kisopookiri, jaanairo ishitashi jomaryaantawitari.
Iñaitawairi jiyaatai ipankoki, kimoshiri ikantawintanakari Pawa.
26 maawoni atziripaini iyokitzi ikantaiyanakani, ikimoshiriwintanakiri
iriroriiti Pawa. Ithaawankakiini ikantaiyini: “Tii añaapiintziro kimityaawoni
jiroka”.

Jaantaitanakariri Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Ikanta ishitowanai Jesús, jiñaapaakiri iitachari Leví isaiki iriroriikowakotziri kiriiki ijyininka, ikantapaakiri: “Poyaatina”.
28 Katziyanaka Leví, jookanakiro maawoni, joyaatanakiri.
29 Ipoñaashitaka Leví, jaanakiri Jesús joimoshirintya ipankoki
itsipataanakari jiyotaani. Ari jiyaatsitakari iijatzi ojyiki kowakotziriri kiriiki
ijyininka, ojyiki jatayitaintsiri pashini. Ari ikaataiyakini jowaiyani.
30 Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, jiñaanaminthatakiri jiyotaani
Jesús, ikantziri: “¿Iitama pitsipatantariri powaiyani kaaripiroshiriri,
kowakotziriri kiriiki ijyininka?”
31 Ipoña jakanaki Jesús iriroriikantanakiri: “Aririka imantsiyati atziri,
ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi
inkowi

okamiithapirotakairo paijatori ikithaataitari jowapatankaitantyaawomi owakiraari.
37 Tii inkamiithati iijatzi paijatori mishinantsinaki jowantayiityaawo
iiryaatatsiri imiritaitari. Aririka jowantayiitatyaawo, ari isanaryaanaki,
apaawaitashitanatya imiritaitari, iijatzi inkimitatya mishinantsinaki ririori.
38 Iri kamiithatatsi owakiraari mishinantsinaki jowantayiityaawo iiryaari
imiriitari. Iro iiro japaawaitanta apitiroiti.
39 Ikaatzi amitawori imiritawo poitatsiri, iiro jamitaawo imiritaiyaawo
iiryaari. Inkantapiinti: 'Iro kamiithatatsi amirityaawo poiri' ".

6

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús pankirintsimashiki.
Ikanta jiyotaanipaini joyiikitanaki okithoki, jamirokakitakiro onkini joy-
aawo.
2 Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri ikantziri: "¿Iitama poyiikitanta-
wori? ¿Tiima piyotzi tii oshinitaantsitzi kitiijyiriki jimakoryaantaitari?"
3 Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: "¿Tiima piñaanatakotziri iiroka ikanta
pairani David-ni itsipayitakari ikaataiyini owamaimawitantakariri itajyi?
4 Ityaaki tasorintsipankoki, jaakiro tasorintsitanta, jowakawo ririori, ipay-
itakiri iijatzi ikaatzi itsipayitakari. Tima tii oshinitaantsiwita jowaityaawo,
apa jowapiintayitawo Ompiratasorintsitaari".
5 Ipoña ikantaki iijatzi: "Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi ririori,
janairo jiroka kitiijyiri".

Atziri kisowakori (Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Okanta pashini kitiijyiri jimakoryaantaitari, ityaaki Jesús japatotapiin-
taita, jiyotaantapai iijatzi. Ari isaikakiri atziri kisowakotatsiri jakopiroriki.
7 Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, aamaani jowakiri Jesús jiñiiri
aririka joshinchagairi mantsiyari kitiijyiriki jimakoryaantaitari, onkan-
tantyaari inkantakotiri.
8 Iro kantzimaitacha Jesús, jiyotaki ririori iita ikinkishiriyitakari.
Ikaimakiri atziri kisowakori, ikantziri: "Pimpoki, posatitya niyanki".
Pokapaaki kisowakori, ikatziyapaaka.
9 Ipoña ikantzi Jesús: "Tzimatsi nosampitaiyimini: ¿Otzimikama shini-
taantsitatsiri antiri kitiijyiri jimakoryaantaitari? ¿Tiima okantzi anishi-
ronkatanti, irooma kamiithatatsi owamaanti? ¿Iiroma okantzi antiro kami-
ithari, irooma kamiithatatsi ankaaripirowaiti?"
10 Ikimpoyaanakiri piyowintakariri, ipoña jiñaanatanakiri mantsiyari,
ikantziri: "Pinthaaryaawakotai". Matanaka, akotsitanai kamiitha.
11 Iro kantzimaitacha jirikapaini, antawoiti ikisaiyanakani. Ikinkithawait-
aiyakini tsika inkantiri Jesús.

Jiyoshiitaki Jesús 12 Jotyaantapirotani (Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Ipoña itonkaanaki otzishiki jamañaari Pawa. Ari jaakowintakawo maa-
woni tsiniripaiti jamana.
13 Okanta okitiijyitamanai, japatotakiri maawoni jiyotaani. Ari jiyoyaaki
ikaatzi 12, iriitaki jiiyitakiri Otyaantapiroriiti.
14 Jirika ikaatzi jiyoyaakiri: Simón, iri jiitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés
iririntzi Simón. Ipoñaapaaka Jacobo itsipataakiri Juan, Felipe, Bartolomé,

15 Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo. Ipoñaapaaka Simón jiitaitziri kisakowintantaniri,
16 ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo. Ipoñaapaaka iijatzi Judas Iscariote, pithokashitaiyaarini paata.

Ikinkithatakairi Jesús ojyiki atziri (Mt. 4.23-25)

17 Ipoña joirinkaiyaani Jesús itsipataari jiyotaani. Ari isaikaiyapaakini owintinipathatzi. Ojyiki atziri piyowintapaakariri, Judea-jatzi, Jerusalén-jatzi, Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Ipokaiyakini jirikapaini inkimiro ikinkithatakotziri Jesús, ikowaiyatziini iijatzi joshinchaayitairi imantsiyaritipaini.
18 Tima ikaatzi piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi.
19 Ikowaiyakini atziri jantantawatyaari kapichiini jako, tima otzimimotziri Jesús itasorinka, joshinchaayitakiri maawoni.

Ikinkithatakoitziri kimoshiritaatsini iijatzi ashironkaachani (Mt. 5.1-12)

20 Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri jiyotaani, ikantziri: “Kimoshiri pinkantaiya ashironkainkari, tima iirokataki ñagaironi impinkathariwintantai Pawa.
21 Kimoshiri pinkantaiya piñaawitawo iroñaaka pitajyaaniintawaitzi, tima irootaintsi piñiiro pinkimaniintaiya. Kimoshiri pinkantaiya piñaayiwitawo piraaniintawaita iroñaaka, tima irootaintsi piñiiro pishirontawaitaiya.
22 Kimoshiri pinkantaiya onkantawitatya piñaawitawo iroñaaka inkisaniintayiitimi, jookathaitimi, inkawiyawaitaitimi, imanintawaitaitimi, okantakaantziro poshiritaari Itomi Atziri.
23 Thaaminta pinkantayitaiya, pinkimoshiriyitai, tima Pawa pinayitaimini inkitiki. Pinkinkishiritakotyaawo tsika ikantayiitakiri pairani itayitakawori Kamantantaniri, irootaki awijyimotimini iijatzi iiroka iroñaaka.
24 ¡Inkantamachiitiri ajyaagantzinkariiti! Tima aritaki iñaayitakiro iroñaaka inintaawaiyitaka.
25 ¡Inkantamachiitiri ikaatzi ñiirori iroñaaka ikimaniintayita! Tima ari iñiiro paata irirori intajyaaniintai. ¡Inkantamachiitiri ikaatzi ñaayitzirori iroñaaka ishirontawaita! Ari iñiiro paata inkimaatsiwaitaiya, ari jiraawaitaiyaari iijatzi.
26 ¡Inkantamachiitiri ikaatzi jasagaawintaitari iroñaaka! Tima ari ikimitaawiitakari pairani kimitakowitariri Kamantantaniriiti”.

Pitakotyaari kisaniintayitzimiri (Mt. 5.38-48; 7.12)

27 “Iro kantzimaitacha pinkimi nokantzi naaka: Pitakotaiyaari ikaatzi kisaniintayitzimiri, paapatziyaiyaari.
28 Iiro pipiyatari kijyimawaitzimiri. Pamanakoyitaiyaari thiiyakowintzimiri.
29 Aririka impajaitimi kajyitapooki, pishinityaari japitiroryaapootimi impajatimi. Aririka inkowaiti jagaitiro piithaari posaawantapiintari, pishinitiniri jaanakiro pikithaatakari iijatzi.
30 Aririka inkantayiitimi: ‘Pimpina’, kamiithatatsi pimpimantaniti. Aririka jayitaitimiro pashitari, kamiithatatsi iiro pikiñaanikowintziro.
31 Pikowirika jitakoyiitimi, pitawatyaawo iiroka pitakotantya.
32 Iriirika pitakotashitatya ikaatzi itakoyitzimiri iiroka, ¿Kamiithatakima jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri.

33 Iriirika paapatziyashitatyaari ikaatzi aapatziyimiri iiroka
¿Kamiithatakima jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri.
34 Aririka inkantaitimi: ‘Pimpawakinawo, ari noipiyaimi’, impoña pim-
pawakiri tima piyotzi ari jimataimi iiroka paata. ¿Kamiithatakima jiroka? Aña
tii, tima iro jimatapiintziri kaaripiroshiriri.
35 Pitakoyitaiyaari iiroka kisayitzimiri, iiro pipiyatari. Pimpimantaniti
aririka inkamitayiitimi, iiro poyaawinta jimayitaimi iiroka. Antawoiti im-
pinayitaimi, itomitaimi Jinokijatzi. Imapiro jitakoyitakari irirori maawoni
kaaripiroshiripaini.
36 Ikimita Ashitairi jitakotanta, ari pinkimitanaiyaari iiroka”.

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi (Mt. 7.1-5)

37 “Iiro pookimotantzi, jimaitzimikari iiroka paata. Iiro piyakowintantzi,
jimaitzimikari iiroka paata. Aririka pimpiyakotanti, ari jimayiitaimi iiroka
paata.
38 Pimpimantanitai, tima ari jimayiitaimi iiroka paata, janaakaayitaimiro
iiroka okaatzi pipimantakiri. Tzimatsirika pantakiri, ari inkimiyiitaimi
paata iiroka”.
39 Ipoña jojyakaawintanakiniri Jesús, ikantzi: “¿Kantatsima
inkathatawakaiya kaari aminatsini? ¿Tiima ari imparyaaki apitiroiti
omoonakiki?
40 Tii iñaitzi apaani iiniro jiyotaitziri janaakotiri yotairiri. Irooma paata
aririka jiyotaapiroitakiri ari inkimitaiyaari yotairiri pairani.
41 ¿Iitama pikowantari pamininiri pashini tyaakitachari jokiki?
Pitawatyaawo iiroka paawairo antawo inchapitoki tyaakitakimiri.
42 Tima iiro okantzi pinkantiri pijyininka: ‘Pimpoki, nayimiro tyaaki-
takimiri pokiki’. Aña tzimataitatsi pokiki iiroka antawo inchapitoki tyaak-
itakimiri. ¡Thiiyinkarí! Pitawaiyaawo paawairo iiroka tyaakitakimiri pokiki,
inkini pamininiri pijyininka tyaakitainchari kapichiini jokiki”.

Ari jiyoitzirori onkithokitanakirika (Mt. 7.15-20)

43 “Inchato saankanatatsiri ojyooki, tii iñaitziro onkaaripiroti okithoki.
Irooma inchato sampiyashitatsiri, tii kamiithaini iñaitiro onkithokiti.
44 Tima okaatzi kamiithayitatsiri chochoki, tii okamiithawaitashita
apaniroini, aña iro kantakaawori owaato okamiithatzi iroori. ¿Añiiroma
higo onkithokitantyaawo owaato kitochii? ¿Kantatsima uva okithokitantawo
kitochii iijatzi?
45 Ari ikimiyitanaari kamiithashiriri ikinkishiritapiintawo kamiithari,
irootaki okamiithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiriri tii ikinkishiri-
tapiintawo kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri. Tima okaatzi
ikinkishiriyitari, irootaki iñaaniyitari iijatzi”.

Ikinkithatakoitziri apiti owatzikirori ipanko (Mt. 7.24-29)

46 “¿Iitama ikantantayiitanari: ‘Pinkatharí, pinkatharí?’ Tiimaita jantai-
tanawo okaatzi nokantayitziri.
47 Tzimayitatsi matanairori okaatzi nokantayitziri. Jiroka ikimiyitanaari:
48 Ikimitakari atziri witsikatsiri ipanko, ikiyashitakiro itzinkami ok-
isopathatzi kipatsi, jowatzikakiro. Opoña opokaki antawoiti amaani, ookan-
tapaakawo shintsiini pankotsi, tii iiwokiro. Tima jowatzikaitakitziiro kami-
ithaini okisopathatzi kipatsi.

49 Iriima piyakotzirori nokantayitziriri, kaari antanaironi. Ikimitakari
atziri witsikawitachari ipanko, tiimaita ikiyashitziro inthomainta. Okanta
opokaki antawoiti amaani, ookantapaakawo shintsiini, tyaanaki. Tii
jiñaitairo".

7

Joshinchagairi Jesús jotzikatani ijiwari owayiriiti (Mt. 8.5-13)

1 Aritaki ithonkanakiro Jesús ikinkithatakairi atziripaini, jatai nampitsiki
Capernaum.
2 Ikanta imantsiyataki jitakopirotani jotzikatani ijiwari owayiriiti Roma-
jatzi, irootaintsi inkamimi.
3 Ari ikimakowintakiri Jesús, jotyaantaki jantarikipiroti Judá-mirinkaiti,
inkaimiri Jesús, joshinchagairiita jotzikatani.
4 Ikanta jiyaatashitakiri Jesús, ikantapaakiri: "Okowapirotatya pimi-
takotiri ijiwari owayiriiti,
5 tima jaapatziyapiintakina, jiwitsikakina pankotsi tsika napatotapiinta".
6 Ikanta Jesús, joyaatanakiri. Iro jariitantyaarimi ipankoki, itonkiyotakari
ijyininkathori ijiwari owayiri, iriitaki pashini jotyaantakiri, ikantapaakiri
irirori: "Jesús, ikantakaantzimi jiwari, ikantzi: 'Kaaripirori ninatzi naaka,
iiro pityaapankotana.*
7 Irootaki kaari niyaatashitantzimi noñiimi naaka. Apa nokowi piñaani
pinkantakaantawakiri nompiratani, aritaki ishintsitai.
8 Tima tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiri nompiratari
naaka. Aririka nonkantiri: "Piyaati", aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti
pashini: "Pimpoki", aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nonampiri: "Pan-
tiro jiroka", jimatziro jantziro' ".
9 Ikimawakiri Jesús, iyokitzi ikantanaka, ikantanakiri itsipatakari: "Iri-
itaki matakirori jirika ikimisantzi, tii itzimi jaka Israel-ki ajyininka kim-
ityaarini jirika. Imapiro".
10 Ikanta ipiyaiyani pankotsiki jotyaantaitakiri, iñaapaatziiri jotzikatani,
shintsitai imantsiyawita.

Jañaakagairi Jesús iintsiti kamatsiri oimi

11 Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Naín, iri itsipayitaka jiyotaani.
Ojyiki iijatzi atziripaini.
12 Iro jariitzimataka nampitsiki, itonkiyotakotantaka jagaitziri kaminkari
inkitaitiri, apintzi jinatzi otomitari tsinani kamatsiri oimi. Ojyiki atziri
oyaatakirori jiroka tsinani.
13 Ikanta Jesús iñaawakiro tsinani, antawoiti jitakoshiritanakawo.
Ikantziro: "Aritapaaki piraawaitaka".
14 Ipokapaaki okaakiini, jotirotapaakiro jowantaitakariri. Katziyaiya-
paakani natakotziriri. Ikantzi Jesús: "Iwankarí, iiroka noñaanatzi, pimpiri-
intai".
15 Piriintanaa kamawitainchari ñaawaitanai. Ikathatanairi Jesús irojatzi
inaanatiki.
16 Antawoiti ithaawaiyanakini ikaatzi ñaakiriri. Ikimoshiriwintanakiri
Pawa, ikantaiyanakini: "Pokataiki ñaapirori Kamantantaniri". Ipoña ikan-
taiyini iijatzi: "Pokataiki Pawa iri nishironkayitaini aaka".

---

* **7:6** Jirika ijiwari owayiri kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri kaari ijyininkata.

17 Ithonka ikimakoyiitanakiro jantakiri Jesús maawoni Judea-ki, iijatzi
pashiniki nampitsi okaatzi saikanampitatsiri janta.

Jotyaantakiri Juan jiyotaani (Mt. 11.2-19)

18 Ikanta Juan ikimaki irirori okaatzi awisaintsiri, ikamantakiri jiyotaani-
paini. Ari jiyoshiitaki apiti jiyotaani,
19 jotyaantakiri josampitiri Jesús, inkantiri: "¿Iirokama jiitaitziri 'Pokatsini?'
Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini naamaiyaari?"
20 Ikanta ipokaiyakini, iñaapaakiri Jesús, ikantapaakiri: "Jotyaantak-
ina Juan owiinkaatantaniri nosampitimi: ¿Iirokama jiitaitzi 'Pokatsini?'
Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini naamaiyaari?"
21 Tima iikiro joshinchaayitatzi Jesús kantawaiyitachari mantsiyari,
ikaatzi piyarishiritatsiri, jokiryaakaayitai ojyiki kaari aminatsini iijatzi.
22 Irojatzi ikantantanakariri pokaintsiri: "Aririka piyaatai,
pinkamantapairi Juan maawoni okaatzi piñaayitakiri iiroka nantakiri,
okaatzi pikimakinari iijatzi. Tima naminakaayitairi kaari aminatsini,
naniitakaayitairi kisopookiri, nokimakaayitairi ashikimpitari,
noshinchaayitairi imatziri pathaawontsi, nañaakaayitairi kaminkari,
nokinkithatakoyitainiri ashironkainkari Kamiithari Ñaantsi.
23 Irootaki inkimoshiritantaiyaari inkaati kaari kisoshiriwintainani".
24 Ikanta ipiyaiyanaani jotyaantani Juan, josampitanakiri Jesús ikaatzi
apatowintakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantziri: "¿Iitama pikinkishiri-
takotariri piñaakiri chapinki janta otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki apaani
kimitawori sawoo ojyiwatonkitakaawo tampiya okantakaantziro tii ithaam-
intashirita?
25 ¿Piñaakirima jowaniinkatya ikithaataka? Tima maawoni ikaatzi
nintaawaitachari, owaniinkapirowaitachari ikithaata, isaikapankotziri
pinkatharintsi.
26 Aña iro piyaatashitantakariri piyotaiyakini Kamantantaniri jinatzi.
Tima jimapirotatziiro irirori janaakiri Kamantantaniripaini.
27 Iriitaki josankinatakoyiitaki pairani, iñaanatziri Pawa itomi, ikantzi:
Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi,
Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.
28 Nokantzi naaka: Atziriiti ikaatzi tzimawitainchari, tikaatsi apaani Ka-
mantantaniri anairini jiyotanitakari Juan. Iro kantzimaitacha inkaati
ipinkathariwintairi Pawa inkitiki, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi
irirori Juan".
29 Jirika atziriiti jowiinkaayitakiri Juan itsipataakiri kowakoyitziriri
ijyininka kiriiki, jiyotanairi tampatzikashiriri jinatzi Pawa.
30 Iriima Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti tii jishinita jowiinkaayitiri
Juan, ari japaatziro okaatzi jantzimotantiri Pawa.
31 Ipoña ikantzi Pinkathari Jesús: "¿Iitama nonkimitakaantiriri jirikaiti?
32 Nonkimitakaantiri owajyaantawairintzi iintsi aririka jojyakaantawaiti
ikaatzi jiryaanitaiyini, inkantawakaiyaani: 'Thami ajyowiwaiti amajyi-
itantyaari'. Iiromaita ikowi. Impoña inkantawitya iijatzi: 'Incha amam-
paawaitya owashiritantyaari'. Iiro ikowimaita iijatzi.
33 Iro jimayitakiri jirikaiti. Jiñaawitakari Juan, itzitapaakawo irirori owana-
wontsi, tii jimiritawo kachori, iro kantzimaitacha ikantakotaiyakirini: 'Ipi-
yarishiritatzi'.
34 Ipoña ipokaki Itomi Atziri, tii itziwaitapaakawo irirori owanawontsi,
imiritawo kachori. Ikantakotaiyakiri: 'Kaaripirori jinatzi, niyawairintzi

jinatzi, shinkiryaantzi, jaapatziyari kowakotziriri kiriiki ijyininka, jaapatziyari iijatzi kaaripiroshiriri'.
35 Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyoitairi paata imapiro jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awisayitaatsini".

Jariitari Jesús Fariseo iitachari Simón

36 Ikanta Fariseo jaanakiri Jesús jowakaiyaari. Ariitaiyakani ipankoki, saikapaaki Jesús jowapiintaita.
37 Okanta apaani kaaripiroshiriri tsinani nampitawori janta, okimakowintakiri Jesús ipokaki ipankoki Fariseo jowaiyaani, jataki iroori aakotanaki kasankaari owantawo onaki jiwitsikaitziro mapinaki.†
38 Okatziyimotapaakari iitzikontaki Jesús, iraimotapaakari. Othaatanaka oyaaki okiki ajyitakiri iitziki, ojyitantzimaitari oishi. Ipoña onintaakiiwaitanakiri, osaitantanakari kasankaari.
39 Ikanta jirika Fariseo amakiriri Jesús, ikantashiritanaki: "Imapirotatyiirimi jirika ikamantaniritzi, ari jiyotakiromi tsika okantawaita jiroka tsinani otirotakiriri, tima kaaripiroshiri inatzi".
40 Ipoña Jesús ikantanakiri Fariseo: "Simón, tzimatsi nokowiri nonkantimiri". Ari ikantzi: "Incha pinkantinawo yotaanarí".
41 Ipoña ikantzi: "Apaani atziri, ipakiri iiriikiti pashini apiti atziri. Apaani ipaki 500 kiriiki, iriima pashini ipakiri 50.‡
42 Okanta osamanitaki, tii okantzi jirika apiti atziri joipiyairi kiriiki, ipiyakoitairi jiriiwitani apitiroiti. Incha pinkantina, ¿Itzimikama itakopirotantachani?"
43 Ikantzi Simón: "Nokantzi naaka iri itakopirotantacha atziri ipiyakopiroitakiri jiriiwitani". Ari ikantzi Jesús: "Ari pimatakiro pikantakiri".
44 Jaminanakiro Jesús osaikaki tsinani, ikantziri Simón: "¿Piñaakiro antakiri jiroka tsinani? Notyaapankotakimi iiroka, tiimaita pipana jiñaa nonkiwakiitapaatyaari. Irooma jiroka tsinani, okiwakiitantakinawo oyaaki shitowanaintsiri okiki, opoña ojyitantakinawo oishi.
45 Tii pinintapootawakina piwithatawakina iiroka, irooma jiroka tsinani ojyiki onintaakiitakina.
46 Tii pisaipatziitotantinari iiroka yiinkantsi pimpinkathatina, irooma jiroka tsinani, osaitantakinawo kasankaari noitziki.
47 Ojyiki okaaripiroshiriwitaka jiroka tsinani, ipiyakoitainiro tima ojyiki itakotakina. Iriima tsika itzimi ipiyakoitziri kapichiini, kapichiini jitakotanta".
48 Ipoña ikantanakiro tsinani: "Ipiyakoitaimiro okaatzi pikaaripiroshiriwitaka".
49 Ikantaiyanakini ikaatzi itsipataiyarini: "¿Iitatyaama jirika imatantyaawori impiyakotantiro kaaripirori?"
50 Iikiro Jesús ikantanakitziiro tsinani: "Piyaatai kamiitha, tima iro pawisakoshiritantaari pikimisantanai".

8

Tsinani imitakoyitakiriri Jesús

1 Ikanta Jesús itsipayitakari 12 jiyotaani, ithonkakiro nampitsi ikinkithataki, ikinkithatakotakiri Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai.

† **7:37** Iro ikantakoitzi jaka mapinaki, jiitaitziri pashiniki nampitsi "alabastro". ‡ **7:41** Ikantakoitziri jaka "kiriiki", iriitaki ikantaitziri pairani "Denario".

2 Ari itsipatakawo iijatzi tsinaniiti okaatzi joshinchaayitairi opiyarishiriwitaka, iijatzi okaatzi mantsiyawitachari. Jiroka okaatzi oyaatakiriri: María jiiyiitziri iijatzi Magdala-jato ñiiriri ikaatzi 7 piyari,
3 opoñaapaaka Juana iina Chuza jompiratani Herodes, opoñaapaaka Susana. Ari itsipatakawo iijatzi pashinipaini tsinani okaatzi papiintakiriri kiriiki Jesús.

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mt. 13.1-15, 18-23; Mr. 4.1-20)

4 Ipoña ipiyowintapaakari Jesús ojyiki atziri poñaayitachari pashiniki nampitsi. Jojyakaawintatziiniri okaatzi jiyotaayitziriri, ikantziri:
5 "Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri impankiwaiti. Ikanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ithonka jaatzikakiitakiro, ipoña ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo.
6 Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi kipatsi. Okanta ojyookawitanaka pankirintsi, sampiyashitanaki, tima tii irinkapathatatyi kamiithaini kipatsi.
7 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi. Okanta ojyookawitanaka, kamanaki anaanakiro kitochiimashi.
8 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi, saankana okanta ojyookapaaki, kithokitanaki. Apaanipaini jyookapaintsiri kamiitha tzimayitai 100 okithokiki". Ipoña ikantanaki Jesús: "Kowirori inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti".
9 Ikanta jiyotaani Jesús josampitakiri iita ojyakaawintari okaatzi jiyotaantakiri.
10 Jakanakiri Jesús, ikantziri: "Iirokaiti nonkamanti kaari piyowitaiyani, ontzimatyii piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai. Iriima pashinipaini, iiro nokamantziri irirori, apa nojyakaawintiniri. Ari onkantya jaminawitya jirikaiti, iiro jiñiimaitawo. Ari inkimawityaawo, iiro ikimathatawakiro nokantawitariri.
11 Jiroka ojyakaawintachari: Jiroka okithoki ipankiitakiri, iñaanira Pawa ojyakaawintachari.
12 Okaatzi ookakitapainchari aatsiki, ojyakaawintari kimawitawori ñaantsi, ipokapaaki kamaari imaijantakaapaakiri, tima tii ikimisantzi, iiro jawisakoshiritai.
13 Ari okimita ookakitapainchari omapipookitzi, ojyakaawintari kimawitawori ñaantsi thaankipiroini ikimisantawitanaka. Tii jiyotakopirotatyiiro ñaantsi, jowajyaantanakiro ikimisantzi. Tii ikisashitawo jantakaitiri kaaripirori, ikimiwaitakawo pankirintsi kaari tyaapirotatsini oparitha inthomainta kipatsiki.
14 Ari okimita ookakitapainchari okitochiimashitzi, ojyakaawintari kimawitawori ñaantsi. Okantakaantziro okantzimoshiriwaitari, ikinkishiritakotawo jajyaagantya, inintawaitziro inthaamintawaitya. Iro anaanakiro ñaantsi ikimawitakari, ikimitakawo pankirintsi kaari kithokitatsini.
15 Irooma okithoki ookakitapainchari okamiithawanitzi kipatsi, ojyakaawintziri kimisantanairori ñaantsi, kamiithashiri ikantanaa, jojyakotanaawo pankirintsi saankana ijyookanaki, ojyiki okithokitanaki".

Onkoñaatakoyitai manakowitainchari (Mr. 4.21-25)

16 Ipoña ikantaki iijatzi: "Ankowirika ootyaari ootaminto, ¿arima antatakotakiri kowitzinakiki? ¿Amanakotzirima otapinaki? Aña tii. Owakotziri jinoki inkini inkoñiinkatakoti akaataiyini.

17 Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani.
18 Paamaakowintyaawo okaatzi pikimakiri. Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairi ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iñiiro iiro otzimimopirotairi".*

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini (Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Okanta opokashitakiri inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini oñiiri. Tiimaita okantzi oñiiri jotzikaakiro atziri piyowintakariri.
20 Ipoña ikantaitakiri: "Ari opoki pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi".
21 Ikantanaki irirori: "Ikaatzi kimanairori iñaani Pawa, jantanairo okaatzi ikowakairiri, iriitaki nirintzitari, iro nonaanatitari".

Jomairintziro Jesús tampiya (Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, ikantanairi: "Thami amontyi intatsikironta". Jataiyakini.
23 Ikanta jimontyaakotaiyini, maanaki Jesús. Ari omapokapaakari antawoiti tampiya, antawo otamaryaatanaki inkaari, kitaatapaaka jiñaa pitotsiki, iroowitaincha intsitsiyakotaiyinimi.
24 Ari jowakiryaitanakiri Jesús, ikantaitziri: "¡Yotaanarí! ¡Antsitsiyakotatyi!" Piriintanaka, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: "¡Aritapaaki pitampiyatzi!" Ipoña ikantziro inkaari iijatzi: "¡Pimairyaati!" Awisanaki tampiya, mairyaatanai.
25 Ipoña ipithokashitari jiyotaani, ikantziri: "¿Tsikama okinaki pawintaani?" Antawoiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani jiyotaani ithaawankakiini: "¿Iitatyaakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintziro iijatzi inkaari?"

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri (Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ikanta jimontyaanakawo Jesús intatsikironta inkaari Galilea, ariitaka inampiki Gadara-jatzi.
27 Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri. Pairanitaki ipiyarishiritaki tii ikithaataa, tii jamitaiya isaikai pankotsiki, ari isaikawaitzi kitataarimashiki.
28 Ikanta jiñaawakiri jariitapaaka Jesús, ishiyapaaka, jotziirowashitapaakari. Kaimanaki shintsiini, ikantzi: "¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri! ¿Tsikama pinkantataitinaka? Tii nokowi powashironkaina".
29 (Tima ikisawitawakityaari piyari jowajyaantairiita shirampari. Pairanitaki ipiyarishiritakaawitakari. Ojyiki joojowiitantari ashirotha, ithatyiiro. Ishiyashiyawaita otzishimashiki ikantakaari piyari.)
30 Ipoña Jesús josampitakiri piyari, ikantziri: "¿Tsikama piitaka?" Jakanaki piyari, ikantzi: "Noita 'Jyikiyantzi' ". Tima ojyiki ikaataiyini.†
31 Iikiro ikantanakitzi piyari: "Tii nokowi papirotaiyinani".
32 Ari ipiyotaiyani ojyiki chancho joshintagaiyini. Ikantaiyini piyari: "Potyaantina janta chancho-ki". Ipoña ikantzi Jesús: "Pimatiro".

---

* **8:18** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: "Kapichiinirika pikimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro". † **8:30** Jiroka wairontsi "Jyikiyantzi", irojatzi ikantsitaitari "legión".

33 Ikanta jyikiyantzi, jatanaki ipiyota chancho. Irojatzi ishiyantanakari
tsika impiitatzi otzishi, mitaiyapaakini, ari ithonka ipiinkaki inkaariki.
34 Ithaawaiyanakini aamaakowintariri chancho-paini, shiyaiyanakani
ikamantantapaaki nampitsiki, ikamantakiri iijatzi maawoni saikayitatsiri
jowaniki.
35 Pokaiyapaakini atziri jaminiro okaatzi awisaintsiri. Ipoña jiyaatashi-
itanakiri Jesús. Iñaitapaatziiri piyarishiriwitachari isaikaki itsipatakari,
ikithaataka, kamiitha ikantanaa. Antawoiti ithaawaiyanakini.
36 Ikaatzi ñaakirori inkaanki awisaintsiri, ikamantawakiri pokayitaintsiri,
ikantziri: “Piñiiri piyarishiriwitachari, iriitaki Jesús owawisaakotairiri”.
37 Ikanta maawoni Gadara-jatzi, ikantakiri Jesús: “Piyaatai, tii nokowi
pisaikimotina”. Iro ikantantari, tima antawoiti ithaawantanakari. Ipoña
jotitanaa Jesús pitotsiki, jatai.
38 Ari ikantawitawaari jowawisaakotairi: “Nokowi noyaatanakimi”.
Jakanaki Jesús, ikantanakiri:
39 “Iiro poyaatana, piyaatai pijyininkaki pinkamantapairi, pinkantiri:
‘Jowawisaakotaana Pawa’ ”. Ari jimatakiro shirampari, jatai ikamantanta-
pairo okaatzi jowawisaakotairi Jesús.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Ikanta ipiyaa Jesús, thaaminta ipiyowintawaari atziri, tima iri joy-
aakoniintakiri.
41 Tzimatsi shirampari jiita Jairo, iriitaki jiwatakaantatsiri japatotapiin-
taita. Ari iñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari, ikantapaakiri: “Nokowi
piyaati nopankoki”.
42 Tima okamimatatzi japintoti irishinto. Ari tzimaki 12 osarintsiti. Ikanta
joyaatziri atziripaini jirika Jesús, jawitsinaimatanakiri.
43 Tzimatsi iijatzi tsinani kimaatsiwaitachari osokaata, tzimakotaki 12
osarintsi ashironkaawaitaka, apirotakiro opimantziro tzimimowitawori
opinatantariri aawintantzinkari, tikaatsimaita kantironi joshinchiiro.
44 Okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotsitakiri kapichiini opatziki
iithaari. Apathakiro ishitanaki osokaawaita iraani.
45 Ipoña josampitantanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitaka otirotakinawori
noithaari?” Tikaatsi kamantatsini iita otirotakinirири. Ipoña Pedro
itsipatakari ikaataiyini, ikantzi: “Yotaanarí, tima piñiiri jawitsinaimatakimi
ojyiki atziri, iikiro pikantatzi: ‘¿Iitaka otirotsitakinawori noithaari?’ ”
46 Iikiro ishintsitanakitzi Jesús ikantzi: “Tzimatsi otirotsitakinawori
noithaari. Tima nokimawakiro noshintsinka tzimatsi oshinchaashitakari”.
47 Okanta oñaakiro jiroka tsinani tii imanakota okaatzi antakiri, antawoiti
othaawanaki, opokashitapaakiri Jesús, otziirowashitapaakari, maawoni iki-
maitakiro okinkithatakota, ikimaitakiro iijatzi tsika okanta omapokanaka
oshintsitai osokaawaiwita.
48 Ikantanakiro Jesús irirori: “Tsinaní, oshinchagaimi pawintagaana. Kan-
tatsi piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya”.
49 Tikiraamintha ithonkiro Jesús jiñaanatziro tsinani, ariitapaaka
poñainchari ipankoki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita, ikantapaakiri:
“Kamaki pishinto, aritapaaki poñaashirinkiri yotaantaniri”.
50 Ikanta ikimakiri Jesús ariitapainchari, ikantanaki irirori: “Iiro pi-
thaawashiwaita. Pawintaiyaana, aritaki oshintsitai”.
51 Ikanta jariitaiyapaakani pankotsiki, tikaatsi ishiniti intyaapaaki, apa
Pedro, Jacobo, Juan, ashitawori irishinto, onaanati.

52 Ojyiki iraakotaiyawoni kamaintsiri. Ikantapaaki Jesús: “Iiro piragaiyani, tii okami iintsi, imakoryaatzi”.
53 Thainkashiri jowawiitakari Jesús, tima imapiro iñaitakiro kamaki iintsi.
54 Ikanta Jesús joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo shintsiini ikantziro: “¡Tsinaní, pimpiriinti!”
55 Piyashiritapaaka iintsi, piriintanaa. Ari ikantzi Jesús: “Pimpiro oyaari”.
56 Iyokitzi ikantanaka ashitawori iintsi. Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Tii nokowi pinkamantantiro okaatzi piñaakiri”.

9

Jotyaantaitziri 12 yotaari (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani ipasapiyaakari ishintsinka onkantya inkitsirinkantyaariri piyari iijatzi mantsiyarintsi.
2 Jotyaantakiri inkamantantiro tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai, joshinchaayitiri mantsiyariiti.
3 Ikantawakiri: “Iiro paanaki tsika oitya, iiro paanaki pikotzi, pithaati, powanawo, piiriikiti, iiro okantzi paanaki iijatzi apiti piithaari.
4 Aririka pariitatya pankotsiki, ari pimaapiintatyi irojatzi pawisantanatyaari.
5 Iirorika jaapatziyaitzimi janta, pawisapithatiri, potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantyaari tii ikimisantzi”.
6 Ikanta jiyaataiyakini jiyotaani, ithonka ikamantantakiro nampitsiki Kamiithari Ñaantsi, ojyiki mantsiyari joshinchaayitaki.

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri (Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ikanta pinkathari Herodes jiitaitziri iijatzi Tetrarca ikimakowintakiri Jesús okaatzi jantayitziri, okantzimoshiritanakari, tima tzimatsi kantatsiri: “Añagai Juan owiinkaatantaniri”.
8 Pashini kantatsiri: “Elías jinatzi”. Ikantayiitzi iijatzi: “Aamaa pashini Kamantantaniri piriintaachari”.
9 Irojatzi ikantantanakari Herodes: “Aña nothatzinkakaantakiri Juan-ni. ¿Tsikama itzimi nokimakowintziri iroñaaka?” Ojyiki ikowaki iñiirimi Jesús.

Jowaiyani 5000 shirampariiti (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-34; Jn. 6.1-14)

10 Ikanta ipiyayitaa otyaantaari, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri. Ipoña japatotawairi maawoni, jaanakiri nampitsiki jiitaitziro Betsaida.
11 Iro kantacha yotaiyakini atziri tsika ikinaki joyaatzishitanakiri. Ikanta Jesús jaawakiri kamiitha, ikamantakiri tsika ikanta Pawa impinkathariwintantai, joshinchaayitakiri mantsiyayitatsiri.
12 Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri 12 jiyotaani, ikantapaakiri: “Potyaantairi atziripaini, jamini tsika jimayi, tsika joyaa iijatzi, tima asaikatzi jaka otzishimashiki”.
13 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Pimpiri iiroka joyaari”. Ari ikantaiyini: “Tikaatsi nompiriri, apa otzimi 5 tanta, apiti shima. ¿Pikowima niyaati namanantakitiniri joyaari maawoni atziriiti?”
14 Kimitaka ikaataiyini 5000 shirampariiti apatotainchari. Ikantziri jiyotaani: “Papatoyitiri inkaati 50 atziri poosaikayitiri, ari pinkimitakiri maawoni”.
15 Ari ikantakiro, joosaikakiri maawoni atziri.

16 Jaakiro Jesús 5 tanta, apiti shima, jaminanaki inkitiki, ipaasoonkiwintakiro owanawontsi, ipitoryaakiro ipakiri jiyotaani impayitiri maawoni atziri apatotainchari.
17 Jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani shintsiini. Ijaikitai 12 kantziri okaatzi tzimagaantapaintsiri.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi Jesús (Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30)

18 Ikanta isaiki Jesús jamanamanaata itsipatari jiyotaani. Ari josampitakiri ikantziri: "¿Iitama ikinkishiritakotanari atziripaini?"
19 Ari jakaiyanakini: "Ikantayiitzi Juan-ni owiinkaatantaniri pinatzi, ikantayiitzi iijatzi Elías-ni pinatzi. Tzimatsi kantatsiri iijatzi: 'Iri pashini piriintaacha itawori Kamantantaniri' ".
20 Ipoña ikantzi Jesús: "¿Tsikama pikantaiyinika iiroka?" Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Iirokataki Cristo poñaachari Pawaki".

Ikinkithatakotziro Jesús inkami (Mt. 16.21-28; Mr. 8.31-9.1)

21 Ari ikantanakiri Jesús jiyotaani: "Iiro pikinkithatakotana".
22 Iikiro ikantanakitzi: "Ojyiki inkimaatsitakaityaari jirika Itomi Atziri, imapiro inkisaniintina ijiwari Antaripiroriiti, ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Ari jowamaakaantakina. Iro kantacha awisawitatya mawa kitiijyiri, ari nañagai".
23 Ipoña ikantanakiri maawoni: "Tzimatsirika kowatsiri intsipatina, jowajyaantiro ikowashiwaiyitari jantiri, onkantawitatya impaikakotaitirimi joshiritaana, intsipatapiintaina kitiijyiriki.
24 Tima ikaatzi itakowaitachani apaniroini jantayitziro inintashiyitari, ari impiyaashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani okantakaantziro ikimisantana, aritaki jawisakoshiritai.
25 Aminaashiwaita otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka kipatsiki, impoña iñaitairo impiyashitaiya, apaniroini japirowaita.
26 Tima inkaati kaaniwintinari naaka, iijatzi noñaaniyitakari, ari jimatapairi Itomi Atziri inkaaniwintapairi paata aririka impiyi jamairo jowaniinkawo, jashi Ashitariri, jashi maninkariiti tasorintsitatsiri".
27 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: "Tyaaryoo, tzimatsi pikaataki jaka, tikira ikamiita ari iñaanairo tsika inkantya Pawa impinkathariwintanti".

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani (Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Okanta awisaki 8 kitiijyiri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamanamanaatya, ari itsipatanakari Pedro, Jacobo ipoña Juan.
29 Ikanta jamanamanaata, ari ipashinipootanaki Jesús, kitamaa okantanaka iithaari oshipakiryaanaki.
30 Iñaitatzi apiti katziyapainchari itsipatapaakari Jesús, Moisés jinatzi itsipatakari Elías.
31 Ari ikatziyaiyapaakani otapotakiri jowaniinkawo, ikinkithatakotziro tsika inkantya Jesús impiyakaityaari Jerusalén-ki.
32 Ayimatakiri iwochokini Pedro iijatzi ikaatzi itsipatakari. Okanta awijyimotanakiri iwochokini, iñaatziiro jowaniinkawo Jesús itsipatakari apiti koñaatapaintsiri.
33 Iro ipiyimatanaka apiti tsipatapaintariri Jesús, ikantzi Pedro: "¡Yotaanari, kamiithawaitaki asaiki jaka! Ari niwitsikimiri mawa pankojyitantsi pashi

iiroka, jashitya Moisés, jashitatya Elías". Iñaawaitashitanaka Pedro, tii jiyotzi oita ikantziri.
34 Iñaawaiminthaitzi Pedro, opamankapaakiri minkori, ithaawanaki.
35 Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki ikantaitzi: "Notomi nitakokitani jinatzi jirika, iriitaki pinkimisantiri".
36 Okaatapaaki ñaantsi iñaawaitaitakiri, iñaitatzi apaniroini ikantanaa Jesús ikatziya. Tiira ikamantantsitawo jiyotaani tsika ikanta jiñaakiri, jimanani jowakiro.

Joshinchiiri Jesús iintsi piyarishiritatsiri (Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Okanta okitiijyitamanai, oirinkaiyaani Jesús ipoñagaawo tonkaariki otzishiki, ojyiki pokaintsiri intonkiyotawaiyaari.
38 Ari josatikaka shirampari, kaimanaki shintsiini ikantzi: "¡Jesús, nokowi pamininari napintziti notomi!
39 Ipiyarishiritatzi, owanaa ikaimakaawaitziri, ishimoripaantitakairi ikamimawaitzi, jompojakaawaitari, tii jowajyaantziri kapichiini.
40 Nokantawitakari piyotaani jowawisaakotainari, tii ikantziri".
41 Jakanaki Jesús ikantanaki: "Tiitya pikimanitzi iiroka. ¿Tsikama onkaati nosaikimotanaimi, noñiiro namawitakotimiro? Pamakinari".
42 Ikanta jamaitapaakiri iintsi, ishinkiwintakaanakari piyari, tyaanaki isaawiki, antawoiti jompitawaitanaka. Ipoña Jesús ikisakiri piyari, shintsitanai iintsi, jaanairi ashitariri.
43 Iyokitzi ikantaiyanakani atziri jiñaakiro ishintsinka Pawa.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkamimotanti (Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ipoña japiitakiro Jesús ikantziri jiyotaani:
44 "Powakimpitatatyaawo iiroka jiroka ñaantsi, iiro pipiyakotairo. Tima jirika Itomi Atziri impithokashiitatyaari jaakaantaitiri".
45 Iro kantzimaitacha tii ikimathataiyironi okaatzi ikantawitariri, tima jimanapithaitatziiri iiro ikimathatantawo. Iro ithaawantaiyakarini tikaatsi osampitirini oita ikinkithatakotziri.

Tsika itzimi ñaapirotachani (Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Ikanta jiyotaani Jesús ikantawakaawintakawo iitakarika ñaapirotachani.
47 Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakiri ikinkishiritari. Jaaki iintsi, itsipatapaakari irirori.
48 Ipoña ikantzi: "Ikaatzi aapatziyariri kimitariri jirika iintsi okantakaantziro ipairyiiro nowairo, kimiwaitaka naakami jaapatziya. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyina naaka, kimiwaipirotanaka iri jaapatziyaka tsika itzimi otyaantakinari jaka. Ikaatzi kaari ñaapirotachani iroñaaka jaka, iri ñaapirotaachani paata".

Ari akaatziri kaari kisaniintairi (Mr. 9.38-40)

49 Ipoña ikantanaki Juan: "Yotaanarí, noñaaki chapinki atziri pairyiirori piwairo, joshinchaakiri piyarishiritatsiri. Tii añiiri ankaatiri jaka, nowajyaantakaakiri".
50 Ari ikantanaki Jesús: "Iiro powajyaantakairimi, tima ari akaatziri kaari kisaniintairi".

Ikisaitakiri Jacobo ipoña Juan

51 Aritaki monkaatzimatapaaka intzinaantaiyaari Jesús, tontashiri ikantanaka jiyaatzi Jerusalén-ki.
52 Jotyaantaki iitya aminaantirini janta Samaria-ki.
53 Iro kantzimaitacha tii ikowaiyini Samaria-jatzi inkinimotiri, tima jiyotaiyini jiyaatatyi Jerusalén-ki.
54 Ipoña Jacobo itsipatakari Juan, ikantanakiri Jesús: "Pinkathari, thami ankaimakaanti paampari inkitiki, ikimitaakiro pairani Elías, japirotyaata intaiya maawoni".
55 Ari ipithokashitanakari Jesús, ikisanakiri, ikantziri: "Tiitya pikamiithashiritzi iiroka.
56 Tii iro ipokantakari Itomi Atziri jaka impiyashiwaitaiya atziri, ontzimatyii jowawisaakoyitairi". Irojatzi ikinantanakari pashiniki nampitsi.

Kowawitachari joyaatirimi Jesús (Mt. 8.18-22)

57 Ikanta jiyaatanai Jesús, ikantawiitawaari aatsiki: "Pinkatharí, nokowi noyaatimi tsikarika pinkinayiti iiroka".
58 Jakanakiri Jesús ikantziri: "Apaani otsitsiniro tzimatsi imoo tsika imaapiintzi, iijatzi ikimitari tsimiri tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi Atziri tii otzimi ipanko jimaantapiintyaari".
59 Ipoña Jesús ikantanakiri pashini: "Poyaatina iiroka". Ari ikantzi irirori: "Pinkatharí, nokowawitaka noyaatanakimi, iro kantzimaitacha nokowi noñaanakiro nonkitatiri nowaapatitari, ari noyaatimiri".
60 Ikantanakiri Jesús: "Poyaatina, pishinitiri ikaatzi kamashiriyitatsiri inkitatairi irirori kamayitatsiri. Ontzimatyii pikinkithatakotairo iiroka tsika inkantya Pawa impinkathariwintantai".
61 Ari ikantanaki pashini: "Pinkatharí, nokowi naaka noyaatimi, iro kantzimaitacha pishinitina niwithatapanaatyaari nojyininka nonampiki".
62 Jakanaki Jesús, ikantziri: "Apatziro paminapiintziro pikiyashitziro piwankiri, tikaatsi paminayitanai pashini. Ari ikimitari kaari owajyaantaironi jantayitapiintziri, tii opantapirotari iñiiro impinkathariwintairi Pawa".

10

Jotyaantaitakiri ikaatzi 70

1 Ipoña Jesús jiyoshiitaki pashini ikaatzi 70, apitipaini jotyaantakiri, jiiwatiri nampitsiki tsika inkinanaki irirori.
2 Ikantayitziri: "Ikimitakawo atziripaini pankirintsi osampainkatzi, iro kantacha tii itzimapirotzi iitya oyiipataironi. Pamanamanaatyaari iiroka Pinkathari jotyaantiita jatatsini atziriki, tima kowityaacha ojyiki kimisantayitaatsini.
3 Notyaantaiyatyiimini, nonkimitakaantimi jotyaantaitziri oijya tsika ipiyota piratsi katsimari.
4 Iiro paanaki pithaati, piiriikiti, pi-zapato-ti. Iiro piwithatantanaka, iiro pinkinkithawaitakairi inkaati piñaanakiri aatsiki posamanitzikari.
5 Aririka pariiyitatya pankotsiki, piwithatapaatyaari saikatsiri. Pinkantapaakiri: 'Inkamintha pisaikawaiti kamiitha pipankoki'.
6 Tzimatsirika iitya aawakimini kamiitha, aritaki iñaakiro isaikai kamiitha. Irooma iirorika jaapatziyaitzimi, aminaashita piwithatapaakari.
7 Aritaki pimaapiintatyi pankotsiki tsika pariitaka, iiro paminaminatzi pashini pankotsi. Ari poyaari, piriro onkaati impayiitimiri. Tima apaani antawaitatsiri ipinayiitziri.

8 Aririka aawakimi kamiitha nampitsiki, poyaawo onkaati impayiitimiri
janta.
9 Poshinchaayitiri janta mantsiyari, pinkantiri: 'Irootaintsi impinkathari-
wintantai Pawa'.
10 Irooma pariiwitatya nampitsiki, iirorika jaawakimi kamiitha, pawisap-
ithatiri, pinkantanaki:
11 'Notikanairo noipatsikiiti jaka, iro piyotantyaari tii pikimisantzi. Iro
kantzimaitacha ontzimatyii piyoti irootaintsi impinkathariwintantai Pawa'.
12 Tima imapiroitairi paata jowasankitaitiri, anaanakiro inkantayiitairi
Sodoma-jatzi. Imapiro".

Ikantamachiitziri kisoshiriri nampitsiitiki (Mt. 11.20-24)

13 "Ikantamachiitziri Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo
notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantaiyini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-
jatzi iijatzi Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi,
jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.*
14 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitziri jowasanki-
taayiitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-
jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayiitairi.
15 Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyani irirori jiyaay-
itai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi
kaminkari.
16 Tzimatsirika kimisantimini, naakataki ikimisantaki. Itzimirika manin-
tashiritakimini, naaka imanintashiritaki. Itzimirika manintashiritakinari
naaka, imanintakiri otyaantakinari jaka".

Ipiyayitaa jotyaantaitakiri kaatatsiri 70

17 Kimoshiri ipiyaiyaani jotyaantaitakiri 70, ikantayitapai: "Pinkatharí,
nopairyiiro piwairo, nimatantakari piyari".
18 Ikantzi Jesús: "Noñiitsitataikari pairani Satanás jowaryaitakiri inkitiki
ikimiwaitakawo ookathawontsi.
19 Tima naaka pakimirori shintsinkantsi, ari onkantaki posatikantyaari
maanki iijatzi kitoniropaini. Ari poitsinampaakiri piyari kisaniintzimiri,
tikaatsimaita awijyimotimini.
20 Iiro pikimoshiriwintashitawo pimatakiri piyari. Iro pinkimoshiriwinti
josankinayiitairo piwairo inkitiki".

Ikimoshiritzi Jesús (Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Irojatzi ikimoshiritantanakari Jesús, ikantanaki: "Ashitanarí, iirokataki
pinkathariwintziriri inkitiwiri, iijatzi kipatsijatzi, antawoiti nopaasoonki-
takimi. Tima iirokataki yotakaayitairiri tsinampashiriri kaari jiyoyitzi
yotaniriiti jaka. Ari okantzimaita Ashitanari, irootaki inimotzimiri iiroka".
22 Ikantzi Jesús: "Iri Ashitanari pasapiyaakinawori maawoni. Apaniroini
ikanta irirori jiyopirotana naaka tima itomi jowana. Ari nokimitsitakari ii-
jatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña inkaati niyotakaayitairi naaka
ari jiyoyitairi Pawa".
23 Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, jaanakiri jantyaatsikiini, ikantakiri:
"Kimoshiri inkantaiya inkaati ñaayitaironi okaatzi piñaayitairi iiroka.

---

* **10:13** Tima ikaatzi Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzi atziri jinayitzi tii ijyininkatari Judá-mirinkaiti.

24 Tima tzimawitacha ojyiki Kamantantaniri, iijatzi pinkathariiti kowawitainchari iñiiromi okaatzi piñaakiri iiroka, iro kantacha tii okantzi iñiiro, tii ikimayitairo iijatzi".

Aawakiri kamiitha Samaria-jatzi

25 Ari isaikakiri yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikowaki inkompitakaiyaari Jesús, ikantaki irirori: "Yotaanarí, ¿iitama nantiri naaka noñaantaiyaawori kantaitachari añaamintotsi?"
26 Ikantanaki Jesús: "¿Iitama okantziri Ikantakaantaitani? ¿Tsikama okantzi piyotakotziro iiroka?"
27 Ari jakanaki irirori, ikantzi: "Pitakoshiritaiyaari Awinkathariti Pawa, pitakopirotaiyaari, pitakoshintsitaiyaari, pampithashiri powairi. Ari okimitari iijatzi: Ontzimatyii atakotawakaiya maawoni, akimita anishironkatziro awatha, ari ankimitanairi ajyininka".
28 Ipoña ikantzi Jesús: "Imapiro pikantakiri. Pantiro jiroka, aritaki pawisakoshiritai".
29 Iro kantzimaitacha jirika, ikowajaantzi jotzikaakowintanatya, josampitziri Jesús: "¿Iitama nonkimitakaantiri nojyininka?"
30 Ipoña ikantanaki Jesús: "Tzimatsi ajyininka poñaachari Jerusalén-ki ikowi jiyaatiro nampitsiki Jericó. Okanta niyanki aatsi, itonkiyotakari koshintzi, itsitokawaitakiri, jookanakiri aatsinampiki ikamimataki.
31 Ikanta pokaki Ompiratasorintsitaari, jiñaawitapaakari jomaryaaka, jawisapithatanakiri.
32 Ari ikimitsitakari iijatzi Leví-mirinka, jiñaawitapaakari jomaryaa, jawisapithatanakiri.
33 Ipoña ipokaki Samaria-jatzi, jiñaapaakiri jomaryaa, inishironkatapaakiri irirori.
34 Jaawintapaakiri itziritantakari yiinkantsi, ipoña ityaakaanakari imoraniki, jaanakiri nampitsiki. Iriitaki aamaakowintariri.
35 Okanta pashini kitiijyiri, jaaki apiti kiriiki, ipinakowintanakiri, ikantanaki: 'Paamaakowintyaanari jirika, aritaki nompinatapaimi iijatzi aririka nompiyaki' ".†
36 Ari ikantzi Jesús: "Mawa ikaatzi ñaakiriri ikoshiitziri. ¿Tsikatya itzimi kimitakaantakariri ijyininka?"
37 Jakanaki yotakotzirori Ikantakaantaitani, ikantzi: "Iri matapaakiriri nishironkatakiriri". Ipoña ikantzi Jesús: "Piyaatai, irojatzi pimatiri iiroka".

Jariitawo Jesús opankoki Marta opoña María

38 Ikanta jawisanaki Jesús ariitaka pashiniki nampitsi. Ari osaikiri tsinani iitachari Marta, iro isaikimotapaaki opankoki.
39 Jiroka tsinani tzimatsi irinto oita María. Iro tsipatawakariri okaakiini Jesús okimisantziri ikinkithawaitzi.
40 Iro kantzimaitacha Marta owanaa okantzimotakawo aminaminawaitzi oitya ompawakiriri Jesús. Irojatzi opokashitantakariri, okantapaakiri: "Pinkatharí, ookawintakina nirinto. ¿Pinkantinawo amitakotawakina?"
41 Ikantzi Jesús: "Marta, ¿iitama okantzimoshiritantzimiri okaatzi pantayitiri?
42 Pinkimi nonkantimi: Apaani okanta kowapirotachari, irootaki okowakiri María tima tikaatsi kantironi jaapithaitairo".

† **10:35** Kantakotachari jaka "kiriiki", irijatzi ikantaitsitari iijatzi "denario".

11

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

1 Ipoña Jesús jiyaataki jamanamanaatya. Ikanta apaani jiyotaani, ikantakiri: "Pinkatharí, piyotainawo jamanamanaataita, ikimitairo Juan-ni jiyotaantziro amanamanaataantsi".
2 Ari ikantzi Jesús: "Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka:
Ashitanarí, inkitijatzi,
Tasorintsi pinatzi iiroka.
Pimpinkathariwintaina naaka.
Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka.
Pinkimitakainari saikatsiri inkitiki, jantayitziro okaatzi pinintakairiri.
3 Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.
4 Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,
Tima nimatakiro naaka iijatzi, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.
Iiro pishinitana iñaantaitina, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori".
5 Ipoña ikantanakiri iijatzi: "Aririka intzimi pitsipaminthari, impokaki niyankiiti, inkantimi: 'Pimpawakina mawa tanta,
6 tima tzimatsi ariitachari nopankoki, tikaatsi tzimatsini nompawakiriri'.
7 Impoña pinkantawityaari: 'Iiro poñaashirinkana nomaakaatziiri niintsitipaini, aritaki nashitanairo nopanko, irootaki iiro okantanta nompimi'.
8 Kimiwaitaka iiro pikowawita pimpiri onkantawitya iriimi pitsipaminthari. Iro kantacha iikiro ishintsitatzi ikamitzimi, ari pishiwintanakiro pimpiriinti, pimpawakiri okaatzi ikowiri".
9 Ikantzi Jesús: "Pinkamitanti, paminaminatiro, aritaki piñaakiro impayiitimiro pikowiri. Pinkimitakaantiro pariitya pankotsiki, pishintsiwintapaakiri, pinkantiri: 'Pashitaryiinawo. Aritaki jashitaryaitakimiro'.
10 Ari impayiitairi kamitantayitatsiri. Inkaati aminaminatironi ari joñaagaitairi. Aritaki jashitaryaitainiri inkaati shintsishintsitatsini inkaimi.
11 Tima aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: 'Paapá, pimpina tanta'. ¿Arima pimpakiri mapi? Aririka inkantimi: 'Pimpina shima noya'. ¿Arima pimpakiri maanki joyaari?
12 Aririka inkantimi: 'Pimpina iithoki'. ¿Arima pimpakiri kitoniro?
13 Tima piyotzi pitakotari pitomipaini iiroka, kaaripirori pinawita. Iri mapirotzirori Ashitairi saikatsiri inkitiki, jitakotari irirori ikaatzi amanayitapiintariri, inampishiritakaayitari Tasorintsinkantsi".

Maamanitawakaachari pankotsiki (Mt. 12.22-30; Mr. 3.20-27)

14 Ipoña Jesús jowawisaakotakiri apaani kisopaantitatsiri piyarishiritatsiri. Ikanta joshinchagairi, ñaawaitanai kisopaantiwitachari. Antawoiti jiyokitziiwintaitanakiri Jesús.
15 Tzimatsi kantayitanaintsiri: "Ipasapiyaatyaari jirika ashitariri piyari, jiitaitziri 'Beelzebú', irootaki jimatantawori jowawisaakotziri ikaatzi piyarishiritatsiri".
16 Tzimatsi pashini kowatsiri iñiiro intasonkawintanti Jesús, iro jiyotantaityaari imapirotatya opoña itasorinka inkitiki, tima iñaantaitatyaari.
17 Ikanta Jesús jiyotaki okaatzi ikinkishiritari atziriiti, ikantanaki: "Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri nampitsiki, iñiiro jookawintawakaa. Aririka jantaminthatawakaiya iijatzi atziri isaikapankotawakaiyani, ari iñaakiro jookawintawakaiya.

18 Ari ikantari iijatzi piyari aririka jantaminthatawakaiyaami, ari jookawintawakaatya iiro iñiiro ishintsiti, ari inthontyaari. ¿Iitama pikantantari iri oshinchaanari Beelzebú?
19 Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawisaakotantariri jaagayitziri? Aririka okanta, pikinkithatakotatziiri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri.
20 Tima iriitaki Pawa kantakaawori noshinchaayitantariri piyarishiritatsiri, tima jomapokakimi Pawa iiroka ipinkathariwintantzi.
21 Atziri ñaapirori kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri okaatzi jashitari.
22 Irooma impokashitakiri pashini atziri anairiri ishintsitzi, jaapithatakiri jawintaawitari, jaapithatakiri jashitari, jantitatyaawo.
23 Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniintanari. Inkaati kaari amitakotinari joyiipatakotina, japaatakotatyaanawo".

Ipiyashitanta piyari (Mt. 12.43-45)

24 "Kimiwaitaka piyari inampishiritantatyaarimi atziri, ipankotsitatyaawomi jañaantari. Aririka jookawiitatyaari, awisakowita atziri isaikantari piyari. Jataki inkinawaiti otzishimashiki, iiro iñi tsika isaiki. Impoña inkanti piyari: 'Nompiyi nopankoki tsika nopoñaaka'.
25 Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka jañaantari, owaniinka okantaka.
26 Impoña piyari jiyaatashitakiri mapirotzirori ipiyaritzi, inkantapaakiri: 'Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti'. Jamaki inkaati 7. Ari jashironkaapirotyaari atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichiini ikanta".

Mapirotironi inkimoshiritai

27 Tikira ithonkiro iñaawaitzi Jesús, okaimanaki tsinani osatikainchari ipiyotaka atziri, okantzi: "Thaaminta inatyi tsinani owaiyantakimiri, antaritakaakimiri othotaimi".
28 Ipoña jakanakiro Jesús, ikantzi: "Iri thaamintapirotaachani inkaati mataironi inkimisantairo iñaani Pawa".

Ikowaiyakini kaaripiroshiriri intasonkawintanti Jesús (Mt. 12.38-42)

29 Ikanta ipiyotapaaka ojyiki atziri, ikantanaki Jesús: "¿Iitama ikowantari iñiina kaaripiroshiriri nontasonkawintanti? Iiro noñaayimaitari, apa iñiiro kimitawori jiñaakiri pairani Jonás.
30 Tima ikanta pairani Jonás jiñagaiyakirini Nínive-jatzi, ari inkimitaiyaari iijatzi Itomi Atziri jiñiiri jirikaiti.
31 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri iroori yotaniri iitachari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iroñaaka iiroka, janairi Salomón.
32 Iijatzi okimitari ari jiyakowintaimi paata Nínive-jatzi, tima ikimisantaiyakirini irirori pairani Jonás, jowajyaantanakiro jamiyiwitari. Jirika saikimotakimiri iroñaaka iiroka jaka, janairi Jonás".

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi (Mt. 6.22-23)

33 "Tima anintirika ootya ootaminto, ¿arima owakotakiri otapinaki? Aña owakotziri jinoki inkini onkoñiinkati maawoni.

34 Kamiitharika poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo
pinkoñiityaakotatyiimi. Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini,
kimitaka pintsinirikitakotatyiimi.*
35 Paamaakopirowintya poitsiwakirikari ootamintotsi saikantakimiri.
36 Imapirotarika isaikantakimi ootamintotsi, tiirika pantanairo
kaaripirori, aritaki poñaagantairo iroopirori kamiithari, pinkimitanaiyaari
apaani ootamintotsi jootantzi".

Ikinkithatakota yotaantzirori Ikantakaantaitani (Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37 Ikanta ithonkapaakiro ikinkithataki Jesús, ipokashitapaakiri Fariseo
jiyaatakairi ipankoki joya. Ikanta jariitaka Jesús pankotsiki, saikapaaki
jowapiintaita.
38 Owanaa okompitzimotakari Fariseo jiñaakiri Jesús tii jimonkaatziro
jamitapiintari, inkiwaakotapaatya jowantyaari.
39 Iro kantzimaitacha Jesús, ikantanakiri: "Pikimitakotakawo piraaminto
iijatzi powaminto okitiwita kamiitha jikokiroki, irooma inthomainta, kipatsi
okantaka. Ari pikimiyitakari iiroka kantatsi iñaitimi kamiithashiri pinatzi,
aña koshintzi kaaripiroshiriri pinatzi.
40 Masontzí. Tima tzimatsi witsikakimiri piwathaki koñaayitatsiri, ¿kaarima
witsikashiritakimiri iijatzi inthomainta pañaantariki?
41 Okowapirotatya pimpashitantaiyaawo tzimimoshiritzimiri
inthomainta pañaantariki, ari onkantya pinkitishiripirotantaiyaari.
42 ¡Ikantamachiitzimi Fariseo! Pashitakaapiintari Pawa inchashimpoki.
Iro kantacha tii pantanitiro ikowiri: Ontzimatyii pinkamiithashiritai,
pitakoshiritaiyaari iijatzi. Tima iro kowapirowitachari pantayitiromi jiroka,
iiro powajyaantzimaitawo pashini.†
43 ¡Ikantamachiitzimi Fariseo! Owanaa pikowapiintziro posatitya niyank-
iniki japatotapiintaita, ari pikimitsitawo iijatzi pikowi pinkatha jiwithatapi-
intaitimi aririka jiñaitimi.
44 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti ipoña Fariseo, thiiyinkari pinatzi!
Pikimitashitakawo kaari jiyoitzi ari ikitaitziri kaminkari, tii jiyotzi atziri
jaatzikakotatziiri kaminkari".
45 Ari jakanaki apaani yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikantanakiri Jesús:
"Yotaanarí, pikimakaakinawo iijatzi naakaiti okaatzi pikantakiri".
46 Jakanaki Jesús, ikantzi: "¡Ikantamachiitzimi iijatzi iiroka yotaantzirori
Ikantakaantaitani! ¿Iitama piñaatinatakaantariri atziriiti? Tii piñiimaitawo
iiroka pinkimatinatyaawo.
47 ¡Ikantamachiitzimi iiroka, iitama piwitsikapiriyitantawori owaniinkat-
achari tsika ikitayiitakiri itayitakawori Kamantantaniri! Iriitajaantaki jowa-
maayitakiri pairani piwaijatziitini.
48 Tima iirokataki witsikashiyitakiriri tsika inkitayiitiri, ari okoñaatziri
pakakotatziiri okaatzi jantayitakiri piwaijatziiti.
49 Tima yotani jiñaawaitaki Pawa, ikantaki: 'Ari notyaantaki Kamantanta-
niri intsipayitaiyaari otyaantaari. Apaanipaini imaamaniiti, jowamaitakiri
pashini'.

---

* **11:34** Ojyakaawintachari oki kamiithari, apaani pimantaniri (kaari jyampitsitatsini), iri ñiironi inkimathatairo okaatzi jantakairiri Pawa, tima isaikanaatzi okitiijyiinkatzi. Ojyakaawintachari iirorika opantawo oki, apaani jyampitsi, kaari ñiironi inkimathatairo okaatzi jantakairiri Pawa, tima isaikatzi otsinirikitzi. † **11:42** Iro ikantaitziri jaka inchashimpoki: Menta, ruda, maawoni okaatzi iwankiritari. Irootaki kimitawori pinitsi.

50 Ari onkantya jowasankitaantaitimiri iiroka, okantakaantziro powamaayitakiri Kamantantaniri itajaantanakawori pairani.
51 Iiroka atsipitaiyaawoni iroñaaka ikantakaantziro jowamaakaantaitakiri pairani, jitanakawo Abel-ni irojatzi Zacarías-niki jowamaitakiri ipiyawitanaawo tasorintsipankoki intaapainiri Pawa.
52 ¡Ikantamachiitzimi yotaantzirori Ikantakaantaitani! Tii pimataajaitziro iiroka piyotanitya, ari pikinakaakiro iiroka kaari ikimathatantawo pashinipaini".
53 Ikanta Jesús ithonkakiro ikantayitakiri. Ari jitanakawo Fariseo itsipayitapaakari Yotzinkariiti, japatowintaari Jesús ikowaki inkompitakaiyaari onkantya inkimantyaariri oita inkantiri.
54 Ishintsiñaaniwaitakiri, ikowi jiñaawaitakairi kaaripirori onkantya inkinkithatakotantyaariri.

12

Shiniyakairori itantani Fariseo

1 Ipoña ipiyowintaitapaakari Jesús, awitsinaapirinikiwaitanaka atziriiti. Irojatzi ikantantanakari jiyotaani: "Ontzimatyii paamaakowintyaawo shiniyakaawori itantani Fariseo, jamatawiminto inatzi.
2 Tima ontzimatyii onkoñaatakoyitai okaatzi imanakowitainchari, onkoñaatakoyitai kaari ikimathawiita pairani.
3 Okaatzi pimanakaawitari, ari onkoñaatakoyitai. Okaatzi piñaawaitziri apaniroini pipankoki, ari inkimakoyiitairo inkinkithatakoitiro shintsiini".

¿Itzimikama ampinkathatiri?
(Mt. 10.26-31)

4 Ikantzi Jesús: "Ajyininká, iiro pipinkawaitashitari matironi intsitokimi, tima ari iwiyaapaakari jaawiyiri irirori.
5 Jirika pimpinkiri: Iri pimpinki Pawa matzirori jowamaantzi, impoña jotyaantimi sarinkawiniki. Apa pimpinkathatairi apaniroini.
6 Tima tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti, tikaatsi imaakiti apaani.*
7 Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi. Tima piñaakiro jaamaakotari tsimiripaini, iirokara jimapirotzi jaamaakotzimi, iiro pipinkantashiwaitari".

Inkaati kinkithatakotainani atziriiti

8 "Itzimirika kantirini ijyininka: 'Jashitaana Jesús'. Iijatzi inkimitaiya Itomi Atziri inkantairi imaninkariti Pawa: 'Nashitaari jirika'.
9 Iriima kantairini ijyininka: 'Tii jashitana Jesús'. Ari inkimiitairi irirori, inkantaitiri imaninkariti Pawa: 'Tii nashitaari jirika'.
10 Tsikarika intzimi ookimotakirini Itomi Atziri, kantatsi impiyakoitairi. Iriima intzimi ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro iñiiro impiyakoitairi.
11 Aririka jaayiitimi japatotapiintaita isaikayitzi pinkatharintsi, iiro okantzimoshiriwaitzimi, pinkanti: '¿Iitama nonkantiriri?'
12 Tima Tasorintsinkantsi yotakaimironi iitarika piñaawaitiri janta".

Ikinkithatakoitziri masontzitatsiri ajyaagantzinkari

13 Ipoña jiñaawaitanaki apaani piyowintakariri, ikantzi: "Yotaanarí, pinkantinari nirintzi impainaata kajyitani jookanairi nowaapatini".

---

* **12:6** Kantakotachari jaka "tii ipinapirota tsimiri", irojatzi kantakotachari jamanantamachiitantaitari apiti kiriiki inkaati 5 tsimiri.

14 Ikantzi Jesús: “Ajyininká, tii naaka aminakoyitironi tzimaw-
intawakaantsi nonkantantyaariri pirintzi”.
15 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Paamaakowintya pinintayitzirokari ajyaaga-
wontsi. Tii iro añaakaashiritimini”.
16 Ipoña jojyakaawintanakiniri, ikantzi: “Tzimatsi ajyaagantzinkari
kithokitaintsiri iwankiwairi jowaniki.
17 Ikinkishiriwaitaka, ikantzi: ‘¿Tsikatya nowiroka ojyikitaintsiri
nowankiri?’
18 Ikantashiritanaki: ‘Jiroka nantiri. Notantoryiiro nowantapiintari
nowankiri. Niwitsikakaanti antawoiti, ari nowiro okaatzi nowankiritari,
iijatzi najyaagawo.
19 Ari inimotinari, tima ojyiki nowaantakari. Ojyiki osarintsi nimako-
ryaawaiti, nowapirowaitya, nirawaiti nomiri, noimoshirinkawaitya’.
20 Iro kantzimaitachari, ikantzi Pawa: ‘Masontzí, iroñaaka tsiniri jaashiri-
taitimi, tii piyotzi iitya agaironi okaatzi pashitari’.
21 Ari ikantakotari ojyiñaawaitashitawori jajyaagawo, tii jojyiñiimaitawo
okaatzi jashitari Pawa”.

Ikinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi (Mt. 6.25-34)

22 Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Pinkimi nonkanti: Tii okamiithatzi
onkantzimoshiriwaitimi, pinkanti: ‘¿Oita noyaari, oita nomirityaari, oita
nonkithatyaari?’
23 Tima tzimatsi ankinkishiritakotapiintiri añaantariki, iro kowapirotacha
anairo owayitapiintari, okaatzi akithaatapiintari iijatzi.
24 Pinkinkishiritakotiri tsimiri. Tii jiyotzi impankitaantya joyaari, tii
jiwitsiki ipanko jowaantyaari iwankiri. Iro kantzimaitacha Pawa, ipayitapi-
intakiri jowayitari. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa.
25 Aririka paakowintyaawo onkantzimoshiriwaitimi, ¿arima
pinkantakaatyaawo powawiniintawairo posarintsiti kapichiini?
26 Tii okantzi powawiniintiro kapichiini, ¿iitama okantzimoshiriwaitantz-
imiri?
27 Pinkinkishiritakotiro inchatiya, tii añiiro antawainiti, tii ontyaawinta
onkithaatyaari. Iro kantzimaitacha tii okantzimoshiriwaitawo, onkanti:
‘¿Oita nonkithaatyaari?’ Aña owaniinkata kamiitha, anairi jowaniinkawita
Salomón pinkathariwitachari pairani.
28 Iriitaki Pawa owaniinkatzirori, okantawitaka kapichi añaawitawo owani-
inkatapainta, iro osamani, tikaatsi opantanaiyaawoni aririka onkamatiy-
atanaki, tima inchikayiitakiro, intaayiitakiro. Iiroka jimapirotzi inkimpoy-
aawintimi Pawa, aritaki, iiro pikisoshiriwaitzi.
29 Aritapaaki okantzimoshiriwaitakimi iiroka, pikantzi: ‘¿Oita noyaari, oita
niriri?’
30 Apatziro okantzimoshiriwaitari ikaatzi kaari kimisantatsini. Irooma
iiroka, jiyotakotzimiro Ashitairi oitarika kowityiimoyitzimiri.
31 Iro kowapirotacha paminaminatairi impinkathashiriwintaimi,
piñaayitairo impayitaimiro okaatzi kowityiimotzimiri”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi (Mt. 6.19-21)

32 “Iirokaiti kimitakariri nopira, iiro pithaawashitaiyani, tima iriitaki
Pawa kowaintsiri impinkathariwintaimi.

33 Pimpimantayitiro tzimimotzimiri, pimpashitantyaawo. Iro kamiithatatsi pantayitairo jiroka piñaantaiyaawori pisaikai kamiitha inkitiki. Kimitawaitaka powaagaantatyiiyaami inkitiki tsika tii opathaanitapai, tsika tii itzimapai koshintzi.
34 Tima janta tsika powaagaantaka, ari poshiritapiintyaawo iijatzi".

Ompirataari aamaakowintantachari

35 "Powathakitanatyaawo piithaari. Poonthoyitiri pootaminto.
36 Pinkimityaari ompirataari oyaawintariri jariitaiya iwinkathariti joimoshirinka, inkini jantawainiri thaankiini jompiratapaiyaariri.
37 Kimoshiri inkantaiya apaani ompirataari itzimi iñaapairi iwinkathariti aamaakowinta ikantaka. Imapiro nonkanti, aritaki joosaikairi jowapiintaita iriitaki oyiitainirini jowanawo.
38 Kimoshiri inkantayitya, intzimi iñaitapairi aamaakowinta ikanta, onkantawitya tii jiyotzi tsikapaiti jariitya, niyankiiti tiirika okitiijyitzimataki.
39 Pinkimiro jiroka. Aririkami jiyoti owaiyantzinkari impokatyi koshitirini, ari jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi.
40 Iro piyotiri iirokaiti, ontzimatyii paamaakowintayitya. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyantaiyaari Itomi Atziri".

Kaaripirori ompirataari (Mt. 24.45-51)

41 Ari ikantanaki Pedro: "Pinkatharí. ¿Arima nokaatziri maawoni atziri pojyakaawintakina?"
42 Ikantzi Jesús: "Pinkimitakotyaari ompirataari kamiithashiriri kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: 'Paminari ikaatzi saikatsiri pankotsiki'.
43 Kimoshiri inkantya jirika ompirataari, aririka impiyi iwinkathariti jiñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri.
44 Aritaki ishinitaakiniri jaamaakowintyaanari okaatzi jashitari.
45 Irooma inkantashiritakimi ompirataari: 'Iiro ipiyita nowinkathariti'. Jantawaitakiri ikaatzi jompiraitari, ari ikimitaakiro tsinani jompirataitari. Jataki jowapirowaitya, ishinkiwaitya.
46 Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri. Imapirotiri jowasankitaapairi, jookapairi ikajyaakaitakiri kisoshiriri.
47 Tima jirika ompirataari jiyowitakawo okaatzi inintakaawitariri iwinkathariti, tiimaita jaamawintaari impiyi. Irootaki impajapiroitantyaariri.
48 Iriima itzimi kaari yotakotironi okaatzi inintakairiri, iiro ipajapiroitairi. Ikaatzi ishinitaitziri jantapiroyitiromi ikowaitziri, ojyiki jompiraityaari. Intzimirika jawintaitari ojyiki, inkowakoitiri ojyiki irirori".

Ikinkithatakota Jesús (Mt. 10.34-36)

49 "Iro nopokantari nowasankitairi kaaripiroshiriri, okimiwaitakawo iriimi paampari namakimi kipatsiki. Owanaa nokowataikimi itataitya jowasankitaayiiti, apirotaiyaami kaaripirori.
50 Iro kantacha ontzimatyii nitanatyaawo nonkimaatsitanatya, irojatzi nimonkaatantatyaawori.
51 Piñaajaantaki iro nopokantari iñaamachiitairo atziri isaiki kamiitha. Aña nopokaki, namatziiro antaminthatawakagaantsi.

52 Iroñaaka iñaitiro jantaminthatawakaitya isaikapankotawakaiyani, apiti
atziri jantaminthatiri pashini atziri kaatatsiri mawa.
53 Mainari ari impithokashitatyaari iwaapati, impiyatsityaari iijatzi iwaa-
pati inkisaniintiri itomi. Ompithokashityaawo tsinani ishinto, ompiyat-
sityaawo iijatzi onaanati. Ompithokashityaawo tsinani ayiro, ompiyat-
sityaawo iijatzi iwatairo”.

¿Tiima piyotziro kantainchari?
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

54 Ipoña Jesús ikantziri atziri piyowintakariri: “Tima aririka piñiiro
minkori ityaapiintzi ooryaatsiri, pikantapiintzi: ‘Omparyaatyi inkani’.
Mataka pikantakiri.
55 Tima aririka pinkimiro tampiya ompoñiiya katonka, pikantapiintzi:
‘Osaryaatyi kamiitha jiroka kitiijyiri’. Mataka okaatzi pikantziri.
56 ¡Thiiyinkarí! Piyowitawo iiroka okanta piñaayitapiintziro inkiti, iijatzi
kipatsi. ¿Iitama kaari piyotakotantawo okaatzi kantachari iroñaaka?”

Paapatziyaiyaari kisaniintzimiri
(Mt. 5.25-26)

57 “¿Iitama kaari paminantawo iiroka kamiithatatsiri?
58 Aririka intzimi kijyimini, impoña jaanakimi pinkatharintsiki,
pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantiri: ‘Iiro pikisawaita, thami
aapatziyawakaiya’. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki, inkan-
taitakiri aamaakowintaniri: ‘Paanakiri jirika’. Irojatzi jaantaitanakimiri
jomontyaitzimi.
59 Tima iirorika pipinatashitari okaatzi piriiwitziri, iiro piñagairo joimishi-
towakaantaimi. Imapiro”.

13

Iirorika powajyaantairo pamiyitari, ari pimpiyaashitaiya

1 Ari ipokaiyakini kamantziriri Jesús, tima Pilato jowamaakaantaki
Galilea-jatzi janta itaapiintaitziniri Pawa piratsi.
2 Ikantanaki Jesús: “¿Piñaajaantzima iro jantantakawori jiroka tsika ikan-
taitakiri jowamaitakiri, janaakitziiri ikaaripiroshiritzi pashini Galilea-jatzi?
3 Nokantzi naaka: Tii ari onkantya. Iirorika powajyaantziro pamiyitari
iiroka, ari pinkimitakotaiyaari irirori.
4 Ari ikimitakari kaatatsiri 18 kamaintsiri awitsinaakiri pankotsi janta
Siloé, ¿piñaajaantzima iri mapirotzirori ikaaripiroshiritzi janairi pashini
Jerusalén-jatzi?
5 Nokantzi naaka: Tii ari onkantya. Tima iirorika powajyaantziro pamiyi-
tari, ari pinkimitakotaiyaari”.

Jojyakaawintaitziro pankirintsi kaari kithokitatsini

6 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiro, ikantzi: “Otzimi atziri iwankiri
jowaniki. Okanta apaani kitiijyiri jiyaataki jaminiro tzimakirika okithoki,
tiimaita iñaapaaki.
7 Ikantakiri aamaakowintanariri: ‘Tzimaki mawa osarintsi nopokawita
naminiro nowankiri onkithokiti, tiimaita noñi. Pinchikiro, aminaashiwaita
okatziya jaka’.
8 Ari jakanakiri irirori, ikantzi: ‘Iiro nowinkathariti, añaawairo jiroka
osarintsi iirorika okithokitzi, nonkiyashitawairo oponkitziki notyaakitiro
onkithokitantyaari.

9 Aririka onkithokitai, kamiitha inatzi. Irooma iirorika, aripaiti pintowakaantiro' ".

Jowawisaakotziro Jesús tsinani kitiijyiri jimakoryaantaitari

10 Ikanta jiyotaantzi Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari janta japatotapiintaita,
11 ari osaiki tsinani tzimakotaintsiri 18 osarintsi opiyarishiritzi. Tsiyamitsitaki, tii okantzi onkatziyi kamiitha.
12 Ikanta jiñaapaakiro Jesús, ikaimapaakiro, ikantziro: "Tsinaní, shintsitaimi pimantsiyawita".
13 Jotirotakiro kapichiini otsiyamitzitaki. Tampatzikatanai kamiitha. Ojyiki othaamintawintanakari Pawa.
14 Iro kantzimaitacha tii inimotziri jiwatatsiri japatotapiintaita, antawoiti ikisanaka, jiñaakiri joshinchaantaki Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari. Ikantanakiri atziriiti: "Tzimatsi 6 kitiijyiri jantawaitantaitari, ari pimpokiri inkini joshinchagaitimi. Tii oshinitaantsitzi kitiijyiri jimakoryaantaitari".
15 Irojatzi jakantanakari Jesús, ikantzi: "¡Thiiyinkarí! Kitiijyiriki jimakoryaantaitari pithataryaakotapiintziri pipira pashitakoyitziri pirakairi imiri.*
16 Tima jiroka tsinani ajyininka inatzi, iro isawotari Abraham-ni tzimakotaki 18 osarintsi ikimaatsitakaakawo piyari. ¿Tiima okamiithatzi oshinchiiro kitiijyiri jimakoryaantaitari?"
17 Ikantanaki Jesús, antawoiti ikaaniwintanaka ikaatzi kisaniintziriri. Iro kantzimaitacha kimoshiri ikantaiyanakani atziri ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús.

Jojyakaawintaitziro okithoki inchato oryaanikitatsiri (Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Ipoña ikantanaki Jesús: "¿Iitama ojyari ipinkathariwintantai Pawa? ¿Iitama nojyakaawintimirori?
19 Aña ojyatyaawo aririka impankiitiro okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi. Tima tzimatsi atziri pankitakirori jowaniki, anaanakiro pashini pankirintsi, antawo otiwayitanaki, ari iminkoshiyitari tsimiri otsimankatapishitaki".†

Jojyakaawintaitziro shiniyakairori tanta (Mt. 13.33)

20 Ipoña japiitakiro ikantzi Jesús: "¿Iitama nojyakaawintimirori ipinkathariwintantai Pawa?
21 Aña okimitatyaawo shiniyakaawori tanta. Tzimatsi apaani tsinani, aakiro kapichiini, otsipataakiro tantapatha, tikira osamanitzi, shiniyanaki maawoni".

Ikinkithatakoitziro oryaanityinkakiini ityaapiintaitzi (Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Ithonka ikinayitaki Jesús nampitsiki jiyotaantayitzi. Irojatzi ikinantanakari Jerusalén-ki.
23 Ari josampitaitakiri, ikantaitziri: "Pinkatharí, ¿kapichima awisakotaatsini?" Ipoña ikantzi Jesús:
24 "Ontzimatyii piñaashintsitya pinkimitakaantyaawo pintyagaatyiimi oryaanityinkakiiniki ityaapiintaitzi. Tima ojyiki kowawitachani intyaantaityaawo, iiromaita jimatziro.

---

* **13:15** Iri ipirayitari janta: buey ipoña asno. † **13:19** Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi iitachari mostaza, iro jyookatsi inampiki pashini atziri.

25 Aririka jashitanakiro ipanko ashitawori, irojatzirika pisaikaki
jikokiroki, pinkantawitya: ‘Pinkatharí, pashitaryiinawo’. Impoña jakanaki
ririori, inkanti: ‘Tii niyotzimi tsika pipoña iiroka’.
26 Impoña pinkantawitanatya iiroka: ‘¿Tiima piyotina akaatziranki
owaiyani, akaatziranki arawaitaiyini? Piyotaantapiintakina nonampiki’.
27 Inkanti ririori: ‘Imapiro, tii niyotzimi tsika pipoña. Piyaatawiiti aakow-
intawori kaaripirori’.
28 Ari piraawaityaari, patsikaikiwaitya, aririka piñaayitairi Abraham, Isaac,
Jacob intsipataiyaari ikaatzi Kamantantaniriiti isaiki ipinkathariwintantai
Pawa. Irooma iiroka jikokiroki pisaikai.
29 Tima inkaati awisakoshiritaatsini impoñaayitaiya tsikarika iwiyaapaa
kipatsi, isaikayitai jatyooyitairi Pawa tsika ipinkathariwintantai.
30 Tima tzimatsi itayitawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi
iijatzi impoiyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitaironi jitaiyaawo”.

Jiraaniintakotawo Jesús nampitsi Jerusalén (Mt. 23.37-39)

31 Ari jariiyitapaaka Fariseo, ikantapaakiri Jesús: “Piyaatai, aatsikitaintsi
Herodes ikowi intsitokimi”.
32 Ikantzi Jesús: “Piyaati, pimpiyanaki, pinkantiri sagaritatsiri, noshin-
chaayitziri piyarishiritatsiri, noshinchaayitziri mantsiyari. Apa okaata-
paaki mawa kitiijyiri nonkaatakaantyaawori nantziri.‡
33 Iro kantzimaitacha, iikiro niyaatatyi irojatzi mawatapaintsini kitiijyiri,
tima iro kamiithatatsi intsitokayiitiri maawoni Kamantantaniriiti Jerusalén-
ki.
34 ¡Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyayitaki
ikaatzi jotyaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi
tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kan-
tacha tii pikowaiyini.
35 Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni. Tima
iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantantaiyaari:
Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri”.

14

Joshinchagairi Jesús iiniyawaitatsiri

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús ipankoki ijiwari
Fariseo joya. Ojyiki kimpoyaakiriri oita jantiri.
2 Ari isaikakiri janta apaani mantsiyari iiniyawaitatsiri.
3 Ipoña Jesús josampitakiri yotaantayitzirori Ikantakaantaitani
itsipataakiri Fariseo, ikantziri: “Kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka,
¿tiima oshinitaantsiti oshinchaanti?”
4 Tii jakaiyini, irojatzi jimairitaiyakini. Jaakiri Jesús mantsiyari, joshincha-
gairi, jotyaantairi.
5 Ipithokashitanakari jirikapaini, ikantziri: “Aririka jotitya pipira omooki
kitiijyiri jimakoryaantaitari, ¿tiima ari pinoshikairi thaankipiroini?”*
6 Tima tikaatsi inkanti jakanakiri.

Oimoshirinkachari aawakagaantsiki

‡ **13:32** Ikantakoitziri jaka “sagaritatsiri”, iriitaki jojyakaawintaitzi Herodes. Jirika Herodes owanaa jiyotzi tsika inkinakairo jantayitziro kaaripirori, jojyakotari sagari jiyotzi jamatawiyaatantzi tii ikaamanitzi aririka intsitokawiityaari. * **14:5** Iri ipirayiitari janta: buey ipoña asno.

7 Ari isaiki Jesús ikimpoyiiri inkaati atyootirini ijiwari Fariseo, thaawako
ikantaiyani ikowi josatikayitya intsipatantyaariri jiwari joya. Ipoña Jesús
jojyakaawintanakiniri, ikantanaki:
8 “Aririka inkaimayiitimi poimoshirintya aawakagaantsiki, iiro
pikowashita posatikasatikawaitya pinkowi pintsipatyaari jiwari, tima
tzimatsi pashini pokatsini anaakotzimiri iñaapirota ririori.
9 Aririka jariitapaatya kaimakaantzimiri, inkantapaakimi: ‘Iiro
posatikasatikata iiroka, piyaati pisaiki jantyaatsikiini’. Antawoiti
pinkaaniwintanatya.
10 Aña iro kamiithatatsi aririka piyaati iiro posatikasatikawaita, pi-
saikapaaki jantyaatsikiini. Ompoña impokaki kaimakimiri, inkantimi:
‘Ajyininka, pimpoki posatitya iiroka janta’. Aripaiti impinkathayiitimi.
11 Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathayiitirimi, aritaki
iñaakiro intsinampashiritakagaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashiri-
waitatsiri, iriitaki ñiironi ipinkathayiitairi”.
12 Ipoña ipithokashitanakari Jesús aanakiriri jowakaiyaari, ikantziri:
“Aririka pinkaimi atziri powakaiyaari, iiro pikaimashitari pijyininkapiro-
tari iiroka, pirintzi, ipoña ikaatzi ajyaagantachari, tima ari onkantaki impiy-
ataimi iiroka jatyootaimi.
13 Aririka poimoshirintya, iri pinkaimayiti ashironkainkari, kaari aminat-
siri, pisaponthokiyitatsiri.
14 Ari piñiiro pinkimoshiritai, tima jirikapaini, iiro okantzi impiyataimi
paata joimoshirintya. Iro kantzimaitacha ari impinayiitaimi pantakiri
aririka jañaayitai kamiithashiriri”.

Jojyakaawintaitziro antawoiti jatyootawakaita

15 Ikanta ikimawaki ikaatzi isaiki jowaiyani, ikantanaki: “Kimoshiri
inkantya inkaati owaachani impinkatharitanakirika Pawa”.
16 Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi atziri, jiwitsikakaantzi antawoiti
oimoshirinkaantsi, ari jowaiyaani. Ithonka ikaimakiri ikaataiyini.
17 Ikanta imonkaatapaaka jowantyaari jotyaantakiri jompiratani inka-
mantiri ikaatzi ikaimakaantakiri, tima irootaintsi jowaiyaani.
18 Tii ikowi impokaiyini ikaatzi ikaimakaantawiitakari. Jitanakawo
apaani, ikantzi: ‘Iiro okantzi niyaati, niyaatatyi naminiro owaantsi na-
manantakiri. Irootaki iiro okantanta niyaati’.
19 Ikantaki pashini: ‘Niyaatatyi noñaantyaariri namanantakiri nopirapaini,
irootaki iiro okantanta niyaati’.†
20 Ari ikantaki pashini iijatzi: ‘Iiro okantzi niyaati, tima owakiraa
naawakaaka’.
21 Ipoña ipiya ompirataari, ikamantapairi iwinkathariti. Antawoiti
owatsimaanakiri, ikantanakiri jimpiratani: ‘Piyaati, paniitiro tsika iwiyaa
nampitsi, pamakiri ashironkainkari, kaari aminatsiri, pisaponthoriiti
inkaati piñiiri janta’.
22 Ari imatakiro jompiratani. Ipoña ikantairi iwinkathariti: ‘Nimatakiro
okaatzi pikantakinari. Iro kantzimaitacha iiniro okaankitzi pankotsi’.
23 Ipoña ikantziri jimpiratani: ‘Pinthonkiro paniitiro aatsi, piyaay-
iti tsikarika, pishintsiwintiri inkaati piñiiri janta, impokiita ijaikitiita
nopankoki.
24 Pinkimi nonkanti: Ojyiki nitawitakari nokaimakaantziri, iiromaita
iñaajaitziro joya kapichiini niwitsikakaantakiri owanawontsi’ ”.

† **14:19** Iri kantakotachari jaka nopirapaini, kaatatsiri 5 buey.

Pomirintsitachari ankimitakotyaari Cristo

25 Ojyiki ikaatzi oyaatakiriri Jesús. Ipoña ipithokashitanakari, ikantziri:
26 “Aña iro inimotzimiri pitakoyitari piwaapati, pinaanati, piina, pitomi, pirintzi, pitsiro, pitakota iijatzi apaniroini iiroka. Iro kantacha iirorika pimapirotziro pitakotina naaka, tii pityaaryootzi pinkimisantaina.
27 Ontzimatyii pintyaaryoowintiro nokinkithatakoyitakimiri, onkantawitatya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, iiro nokimitakaantzimi iiroka niyotaani.
28 Apaani kowatsiri jiwitsiki pankotsipinthakii, jitawatyaawo inkinkishiritya tzimatsirika imatantyaawori jiwitsikiro.
29 Ari onkantya inthonkatyaawori jitanatyaawo jiwitsikiro, tima aririka jookawintakiro ari ishirontawintatyaari inkaati ñiirini.
30 Inkantaiyini: ‘Piñaamachiitiri jirika, tii jaawiyiro, jookashitakawo’.
31 Ari ikimitari iijatzi, apaani pinkathari tzimatsiri 10 mil jowayiriti, jashiminthatyaawo jowayirityaari pashini pinkathari tzimatsiri 20 mil jowayiriti. Ontzimatyii jitawatyaawo inkinkishiritawatya, aririka inkitsirinkakiri.
32 Iñaakirorika iiro ikitsirinkiri, iiniro jiwiyaa intaina pashini pinkathari pokatsiri jowayirityaari, jotyaantaki kantirini: ‘¿Tsikama ankantyaaka iiro owayiritawakaanta?’
33 Ari okimitari iijatzi ontzimatyii pitawatyaawo pinkinkishiritawatya iirokaiti, tima iirorika powajyaantziro pitakoyitawo okaatzi pashiyitari, iiro nokimitakaantaimi niyotaani”.

Kimitawori tziwi kaari katyotatsini
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

34 “Tima kamiitha okanta tziwi okatyotzi. Iro kantacha aririka intsipataitiro tsika oitya, iiro opantaawo inkatyokantaityaawo.
35 Tikaatsi opantaiyaawoni tziwi, iiro okantaajaitzi iijatzi isaiponkitzitantaityaawo pankirintsi, ontzimatyii jookaitiro. Kowirori inkimathatiro jiroka, jowakimpitatya inkimisanti”.

15

Ikinkithatakoitziri oijya piyawitachari
(Mt. 18.10-14)

1 Ojyiki kowakotziriri kiriiki ijyininka itsipatakari atziri kaaripiroshiriri, ikimisantzi jiyotaantzi Jesús.
2 Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, ikinkithatakotanakiri Jesús, ikantzi: “Paminiri jirika, itsipatakari atziri kaaripiroshiriri, itsipatari jowapiintaiyani”.
3 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri, ikantanaki:
4 “Tzimatsi piratachari ikaatzi 100 joijyati. Okanta apaani kitiijyiri, ipiyaka joijyati, jookanakiri pashini 99 oijya otzishimashiki, jataki jaminaminatairi piyainchari. ¿Tiima pimatziro iiroka jiroka?
5 Ikanta iñaapairi joijyati, kimoshiri ikanta jinatapairi.
6 Tima jariita ipankoki, japatotapairi ijyininka, ikantapairi: ‘Pimpoki pintsipatina oimoshirintya, tima noñagairi noijyati piyawitainchari’ ”.
7 Iikiro ikantatzi Jesús: “Ari onkimitagaiya inkitiki, antawoiti inkimoshiriwintaitiri atziri owajyaantairori ikaaripiroshiriwita. Janaanakiri 99 kamiithashiritatsiri”.

Jojyakaawintaitziri kiriiki piyawitachari

8 Ipoña ikantzi: “Apaani tsinani tzimatsi 10 oiriikiti. Okanta apaani
kitiijyiri ipiyapithatakawo oiriikiti, owaampataki ootaminto, opishitakiro
maawoni opanko aminaminatairi oiriikiti.*
9 Okanta oñagairi, okaimakiri ojyininka, okantakiri: ‘Pimpoki, pintsipatina
noimoshirintya, tima noñagairi noiriikiti piyawitainchari’ ”.
10 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Ari inkimitagaiya imaninkariti Pawa anta-
woiti inkimoshiriyitai iñaakirika atziri jowajyaantairo ikaaripiroshiriwaitzi”.

Ikinkithatakoitziri itomiitari apaawaitatsiri

11 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Apaani atziri tzimatsiri apiti itomi.
12 Ikanta iyaapitsi itomi, ikantakiri iwaapati: ‘Paapá, pimpinawo onkaati
pookanairi nashitaiyaari pinkamakirika’. Ari ikantakiro, ipayitakiri itomi
onkaati jashitakaiyaariri paata.
13 Tikira osamanitzi, jataki iyaapitsi itomi intaina pashiniki nampitsi. Ari
japaawaitakiri iiriikiti.
14 Ikanta ithonkatakiri japaatakiri maawoni, iñaitaki antawoiti tajyitsi
janta nampitsiki. Ari ikowityaanakiri ikaatzi japaawaitakiri.
15 Ipoña jiyaatashitakiri nampitawori janta ikowi antawairintsi, jotyaan-
taitakiri jaamaakowintyaari chancho.
16 Antawoiti itajyaaki, ikowaki jatyootiri chancho, tima tikaatsi pirini
joyaari.
17 Ipoña ikantashiritanaki mainari: ‘Owanaa inintaawaita jowapirowaita
antawaitatsiri ipankoki nowaapati, ¿iitama nashironkaawaitantari naaka
jaka notajyaaniintzi?
18 Ontzimatyii niyaatai ashitanariki, nonkantapairi: “Paapá, tzimatsi
kaaripirori nantzimotakimiri, iijatzi nokimitaakiri Inkitijatzi.
19 Tii okantzi pinkimitakaantaina pitomi, apa nokowi pinkimitakaantinari
ikaatzi antawaitzimiri”.’
20 Ari ipoña ikatziyanaka, pokai ashitaririki. Ikanta ashitariri, ami-
nawookitatsi irirori iñaawairi ipokai, ishiyashitawaari, jawithakitawairi,
ithopootawairi.
21 Ikantapaaki itomi: ‘Paapá, tzimatsi kaaripirori nantzimotakimiri, iijatzi
nokimitaakiri Inkitijatzi. Tii okantzi pinkimitakaantaina pitomi’.
22 Iro kantzimaitacha ashitariri, ikantakiri jimpiratani: ‘Pamaki iroopirori
kithaarintsi, pinkithaatawairi notomi. Powiniri jakoki poriryaatatsiri,
pintyaantakairi iijatzi zapato.
23 Impoña paminaki iwonkiri vaca kamiitha iwathati, powamairi. Nokowi
oimoshirintya.
24 Tima jirika notomi kamawitaka, iro kantzimaitacha añagai iroñaaka.
Pairani ipiyaka, iñaitairi iroñaaka’. Ari jitanakawo joimoshirinkaiyani.
25 Ikanta jantariti iririntzi saikatsi jantawaitzi owaantsiki. Pokai pankot-
siki, ikimapaatzi joimoshirinkaiyani.
26 Josampitapaaki apaani jompiratani jiita ikimoshiritantaitari.
27 Ari ikantanakiri: ‘Ariita pirintzi, irootaki jowamaakaantantakari pi-
waapati iwonkiri vaca, tima kamiitha jariita pirintzi tikaatsi awijyimotirini’.
28 Ari ikisapaaka, tii ikowi intyaapai pankotsiki. Ipoña jiyaatashitakiri
iwaapati, owanaa jowomirinchaakiri intsipatantyaariri joimoshirinka.

---

* **15:8** Ikantakoitziri jaka “kiriiki”, irijatzi jiitaitziri “dracma”, kiriiki jinatzi jashiyitari Grecia-jatzi. Iriitaki ipinatantaitariri antawaitatsiri apaani kitiijyiriki.

29 Irojatzi ikantantanakariri iwaapati: ‘Piñaawitana naaka osamani nosaikimotzimi, tikaatsi nantzimotimiri. Tiitya pipaajaitana piratsi noimoshirintya.†
30 Iro kantzimaitacha ipokai iyi thonkitakimiriri piiriikiti ipiro mayimpiro, iri powamainiri wathatatsiri poimoshirinkawairi’.
31 Ari jakanaki iwaapati, ikantziri: ‘Notomí, ari pashi powiro pisaikimotakina iiroka, maawoni okaatzi nashitari, iiroka ashitawo maawoni.
32 Irootaki ankimoshiritantyaari iroñaaka, tima jirika pirintzi, kamawitaka, iro kantacha añagai iroñaaka. Ipiyawitaka iñaitairi iijatzi’ ”.

16

Jojyakaawintaitziri kaaripirori ompirataari

1 Ipoña Jesús ikantakiri iijatzi jiyotaani: “Tzimatsi atziri ajyaagantachari. Itzimi irirori jompiratanipaini. Okanta apaani kitiijyiri tzimatsi pokaintsiri, ikantaitakiri ajyaagantachari: ‘Jirika ijiwari pompiratani, japaatakimiro pajyaagawo’.
2 Ikanta jirika ajyaagantaniri ikaimakiri jompiratani, josampitakiri: ‘¿Iitama pantakiri? Nokimaki ikantaitana. Nokowi poñaayinawo okaatzi pantawaitakinari. Tima ari okaatapaaki pijiwatziri nompiratanipaini’.
3 Ari ikantashiritanaki jirika ompirataari: ‘¿Tsikatya nonkantyaaka iroñaaka? Jomishitowatyiina ompiratanari. Tii okantzi nompankiwaiti, aririka nonkamitanti impashitaitina, owanaa nonkaaniwintya’.
4 Ipoña ikantashiritzi: ‘Niyotaki iita nantiri jaapatziyantaitinari pankotsiki aririka jomishitowaitakina’.
5 Japatotakiri ikaatzi iriiwitziriri iwinkathariti, ikantakiri itakawori: ‘¿Tsikama ikaatzi piriiwitziri nowinkathariti?’
6 Ikantzi irirori: ‘Niriiwitziri ikaatzi 100 inchatonaa jowaitzi yiinkantsi’. Ipoña ikantziri: ‘Jiroka piriiwiri, thaanki posankinati, apa inkaatai 50 inchatonaa piriiwitiri’.
7 Ipoña josampitakiri pashini ikantziri: ‘¿Iiroka tsikama ikaatzi piriiwitzi?’ Ikantzi: ‘Niriiwitzi okaatzi 100 ipiyotakoitziro trigo’. Ipoña ikantziri iijatzi: ‘Jiroka piriiwiri, posankinati, apa onkaatai 80 ipiyotakoitziro’.
8 Ikanta jirika pinkathari, joñaagantakiri jompiratani tima iñaakiri imapiro jiyotzi tsika inkinakairo kantainchari. Ari ikantayitari atziripaini iroñaaka, imatatya jiyotzi tsika inkinakairo jaapatziyantyaariri ijyininka, janairi tsika ikanta kimisantzinkariiti”.
9 Irojatzi ikantantanakari Jesús: “Ontzimatyii piyoti paapatziyantyaawo pajyaagantayitari iroñaaka onkantawitya tii opantapirotawo, iro onkantantaiyaari jaapatziyaitaimi paata iiroka janta inkitiki.
10 Itzimirika tyaaryootaintsiri kapichiini, iriitaki tyaaryoopirotaatsini. Itzimirika kaaripiroshiritatsiri kapichiini, iriitaki mapirotaironi inkaaripirotai.
11 Tiirika pityaaryoowintziro ajyaagawontsi kaari opantapirotawo jaka, tikaatsi amiintimini iroopiroriki.
12 Tiirika pityaaryoowintziro ashinintsi, tikaatsi pimini pashityaari iiroka.
13 Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri. Apaani inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisanintanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri Pawa ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaarini”.

† **15:29** Ikantakoitzi jaka “piratsi”, iriitaki cabra.

14 Ari ikaatzi ikimaiyakini Fariseo, tima irijatzi ashiminthatawori ajyaagawontsi, ishirontaminthatakari Jesús ikimiri ikantayitakiri.
15 Ipoña ikantanakiri: “Piyotzi potzikaawintaiyani iiroka iiro jiyotantzimi atziri, iro kantzimaitacha jiyotzimiro Pawa okaatzi pikinkishiritari. Tima okaatzi iroopirotzimotziriri atziri, ipinkimatziro Pawa”.

Ikantakaantaitani ipoña ipinkathariwintantai Pawa

16 “Tima pairani ikinkithatakoitakiro Ikantakaantaitani ipoña josankinari Kamantantaniriiti. Ipoña ikinkithataki iijatzi Juan. Ikimatziiro iroñaaka atziriiti Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta ipinkathariwintai Pawa. Antawoiti ikowi iñiiro okimitawo ishintsitaitzi aririka jowayiritaitya.
17 Tii opomirintsita apirotaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iro kantzimaitacha iiro apirotzimaitaa Ikantakaantaitani”.

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: “tii opantawo pookiro piina”

18 “Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiriwintakiro itawitawori. Ari ikimitari iijatzi agaironi tsinani jookiri oimi, imayimpiritaki irirori”.

Ajyaagantachari ipoña Lázaro

19 “Tzimatsi atziri ajyaagantachari, owaniinka ikithaatapiinta. Jaakowintawo kitiijyiriki joimoshirinka owaniinka jowapirowaita.*
20 Tzimitacha iijatzi apaani ashironkaawaitachari jiita Lázaro, ithonka ipathaawaitaki jirika. Ari jomaryaapiinta jakakiroki ipankoki ajyaagantzinkari.
21 Iriitaki kowatsiri jaayitiro jowaryaayitziri jowanawo ajyaagantachari. Pokatsi otsitsi ithotziniri iwathaawo.
22 Ikanta paata kamaki ashironkainkari, jaanakiri imaninkariti Pawa, jataki isaiki Abraham. Ipoña kamitaka iijatzi ajyaagantachari, ikitaitakiri.
23 Ikanta janta sarinkawiniki, ojyiki ikimaatsiwaitaka jirika ajyaagantawitachari. Jaminakotakiri intaina iñaatziiri Abraham itsipatakari Lázaro.
24 Ari ikaimanaki irirori, ikantzi: ‘Chariní, Abraham, pinishironkatina. Potyaantiri Lázaro jamaajaitakina kapichiini jiñaa nomiritawatyaari, tima itaaniintatyaana shintsiini paampari’.
25 Ikantanaki Abraham: ‘Nochariní, poshirityaawo pajyaagawo pairani, iijatzi ikimita Lázaro joshiritawo jashironkaawaitakari. Iro kantzimaitachari kimoshiri ikanta irirori jaka, irooma iiroka ontzimatyii pinkimaatsiwaitaiya.
26 Tikaatsi pinkini pimpoki, tzimatsi antawoiti impiita otzikakairi, iiro okantzi iijatzi niyaatashitimi iiroka’.
27 Iikiro ikantawitatya irirori: ‘Pinkimi nokantzimi chariní, potyaanti jatatsini isaiki nowaapati.
28 Tzimatsi janta ikaatzi 5 nirintzi, pinkamantiri iiro ipokanta irirori jaka, ojyiki jashironkaita’.
29 Ari ikantzi Abraham: ‘Tzimatsi Ikantakaantakiri Moisés, tzimatsi iijatzi ikantayitakiri Kamantantaniri, iro inkimisantiri’.
30 Ipoña ikantzi iijatzi: ‘Iirotyaami, Chariní, Abraham. Tzimatsirika apaani kamatsiri kamantairini añaatsiri atziri, ari jowajyaantairo kaaripirori jamiyitari’.

---

* **16:19** Iro ikantakoitziri jaka “owaniinka”, kithaarintsi pitzirishimawotatsiri. Ojyiki owinawo jiroka. Apa ikithaayitawo ajyaagantachari.

31 Iikiro ikantanakitzi Abraham: ‘Tima tii ikimisantziro ikantayiwitari
Moisés iijatzi ikantayitakiri Kamantantaniri, iirotya ikimisantaajaitziri inka-
mantawityaari kaminkari’ ”.

17

Iiro pantakaantziro kaaripirori

1 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Ari intzimapiintatyi antakaantironi
kaaripirori. Inkantamachiitiri jirika.
2 Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, ari
jowasankitaayiitairi. Iro kamiithatatsimi inthayiitiniri mapi ikintsiki,
jowiinkaitakiri inkaariki, ari onkantya iiro ikaaripirotakaantzimi.
3 Ontzimatyii paamaakowintya iiroka. Tima intzimirika antzimoti-
mini kaaripirori, pinkaminairi. Aririka jowajyaantanairo jantayiwitakari,
pimpiyakotiro jantzimowitakimiri.
4 Ari okimitari iijatzi. Tzimatsirika atziri ojyiki jantzimotapiintakimiri,
okimiwitatyaawo onkaati 7 japiipiintiro kitiijyiriki, ontzimatyii papiipiin-
tiri pimpiyakotiri aririka impokashitapiintakimi inkowakotimi pimpiyako-
tairi”.

Pawintaapirotakaina

5 Ikanta Otyaantapiroriiti, ikantanakiri Jesús: “Nokowi poshiri-
takaapirotina”.
6 Ipoña ikantzi Awinkathariti: “Onkantawitatya iiro antawoititzi poshir-
itaina, onkimityaawo okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, aritaki pi-
matakiro antawoiti inchato katziyainchari, pinkantiro: ‘Pishirinki, piyaati
pinkatziyi janta inkaariki’. Nonkanti, ari imatatya”.*

Jantayitairi jompiraitari

7 “Aririka intzimi pompiratani, piñaawairi jariitaiya jojyiwawaitzi
powaniki, jaamaakowintari pipira ¿arima pinkantawairi: ‘Patyootapaina?’
8 Añа iiro, apa pinkantawairi: ‘Ponkotsitapai owanawontsi. Powathakitya
inkini poyiitina, irojatzi nowantatyaari, niraki nomiri iijatzi. Impoña pim-
poiti iiroka powaiya’.
9 ¿Arima pimpaasoonkitakiri okaatzi jantakiri pompiratani? Añа iiro.
10 Ari pinkimityaari iijatzi iiroka, aririka pimonkaatakiro okaatzi inin-
takaimiri Pawa, ompoña pinkanti: ‘Iiro asagaawintawaita jompirayiitai,
tima apa amonkaamachiitiro okaatzi ikowakaitakairi antiro’ ”.

Joshinchaitziri 10 pathaawaitatsiri

11 Ipoña jawisanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, ikinanakiro Samaria-ki
ipoñaanakawo Galilea-ki.
12 Ikanta jariitapaaka nampitsiki, ari itonkiyotawakari 10 shirampari
pathaawaitatsiri, intaina ikatziyaiyapaakani.
13 Ikaimaiyini, ikantzi: “¡Yotaanarí Jesús, pinishironkataina naaka!”
14 Ari jaminanakiri irirori, iñaatziiri ikatziyaiyani, ikantziri:
“Piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari jaminawakimiro pipathaawo”. Ikanta
jiyaataiyanakini, omapokashitaka opiyanaka iwathaawo, shintsiyitanai.
15 Ikanta apaani jiñaakiro jishitakotanai ipathaawaitzi, thaaminta ipiyaa
irirori, ikimoshiriwintanakiri antawoiti Pawa.

---

* **17:6** Iro ikantakoitzi jaka “okithoki iryaanikitatsiri pankirintsi”, iitachari “mostaza”, iro jyookatsiri inampiki pashini atziri. Iro ikantakoitzi jaka “antawoiti inchato”, iitachari “sicómoro”, irojatzi jyookatsiri pashiniki inampi atziri.

16 Jotziirowashitapaakari iitziki Jesús, ipaasoonkitapaakiri. Jirika
piyaachari Samaria-jatzi jinatzi.
17 Ipoña ikantzi Jesús: "¿Tiima 10 ikaatzi shintsitaatsiri, tsikama ikinakika
pashini?
18 Tikaatsi nojyininka piyaatsini inkimoshiriwintairi Pawa impaasoonki-
tiri, apa ipiya pashinijatzi atziri".
19 Ari ikantanakiri Jesús pathaawaiwitachari: "Pinkatziyi, piyaatai. Iro
oshinchagaimiri poshiritaana".

Itanatyaawori impinkathariwintantaiti (Mt. 24.23-28, 36-41)

20 Ipoña Fariseo josampitakiri Jesús, ikantziri: "Tsikapaiti itanatyaawo
impinkathariwintantai Pawa". Ari jakanaki irirori: "Omapokashitaiya im-
pinkathariwintantai Pawa.
21 Iiro ikantaitzi: 'Jiroka jaka. Jironta janta'. Tima aritaki pinkatharishiri-
wintantai Pawa".
22 Ipoña ipithokashitanakari jiyotaani, ikantziri: "Ari pinkowawitaiya
paata piñiirimi kapichiini jirika Itomi Atziri, iiro okantzimaita.
23 Ari pinkimaki inkantaiti: 'Jirika jaka'. Pashini kantatsini: 'Jirinta janta'.
Iiro piyaatashitziri, iiro poyaatziri iijatzi.
24 Aririka impiyi Itomi Atziri, inkimitapaiyaawo oporiki ookathawontsi,
ompoñaanatya tsika iwiyaa kipatsi irojatzi othapitapaa.
25 Aña itawatya iñiitawakiro inkimaatsitaitya antawoiti, inkisaniintawait-
aitiri jirikaiti atziriiti tzimayitatsiri iroñaaka.
26 Tima onkimityaawo tsika okanta pairani iiniro isaikawita Noé. Ari
onkimitsitaiya iijatzi aririka impokimatai Itomi Atziri.
27 Inimotziri atziri jowawaiyita, jirawaitaiyini, jaawakaayita iijatzi. Iro-
jatzi ityaantanakari Noé shintsipaaki jiwitsikakiri. Okanta oonkanaka kipat-
siki, apirotaka maawoni atziri ipiinkaki.
28 Ari onkimityaawo iiniro isaikawita pairani Lot. Inimotziri atziri
jowaiyani, jirawaitaiyini, jiyomparitaiyani, ipankiwaitaiyini, jiwitsikaiyini
ipanko iijatzi.
29 Iro kantzimaitacha imonkaatapaaka kitiijyiri ishitowantanakari Lot
nampitsiki Sodoma, omapokashitaka iparyaapaaki antawoiti paampari, ari
japirotakari maawoni atziri itaga.
30 Aritaki onkimitagaiyaari iijatzi aririka impiyi Itomi Atziri.
31 Tzimatsirika saikatsiri jikokiroki ipanko, ari impoñaanatya ishiyi, iiro
ityaapanaatzi jaapanaati tsika oitya. Itzimirika saikatsini jowaniki, ishiyi
tsika ikanta, iiro ipiyapanaata.
32 Pinkinkishiritakotiro okaatzi awijyimotakirori iina pairani Lot.
33 Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashiyitari, ari
impiyaashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri
naaka, aritaki jawisakoshiritai".
34 Iikiro ikantatzi Jesús: "Tzimatsi tsipatawakaachani imayi. Jagaitai
apaani inkitiki, iriima pashini jookaitanairi.
35 Tzimatsi apiti tsinani tsipatawakaachani otoonkawaitzi. Jagaitai apaani
inkitiki, irooma pashini jookaitanairo.
36 Isaiki apiti atziri jowaniki. Jaagaitai apaani inkitiki, iriima pashini
jookaitanairi".

37 Ipoña josampitanakiri ikantzi: "¿Tsikatya janta Pinkatharí?" Ikantzi
Jesús: "Tsikarika isaiki kaminkari, ari impiyowintyaari amimpori".†

18

Ikinkithatakoitziro kamatsiri oimi ipoña kaaripirori pinkathari

1 Ipoña jojyakaawintanakiro Jesús onkantya jamanaitantyaariri kiti-
ijyiriki, iiro jowajyaantantaitawo.
2 Ikantzi: "Tzimatsi apaani nampitsi, ari isaikiri kaaripirori pinkathari, tii
ipinkathatziri irirori Pawa, iri owatsipiro tii ipinkathatziri atziri.
3 Ari osaikiri iijatzi tsinani kamatsiri oimi. Opokashitakiri kaaripirori
pinkathari, okantziri: 'Nokowi pinkaiminari kisaniintanari, piwitsikainawo
awijyimotanari'.
4 Tii ikowawita pinkathari. Ipoña ikantashiritanaki: 'Tii nopinkathatziri
Pawa, iijatzi nokimitairi atziri.
5 Iro kantacha jiroka kamatsiri oimi, ontzimatyii nantiniro kamiithari
okowiri. Nosamawokari aririka oñaashirinkina ompiyapiyatashitina' ".
6 Ikantzi Jesús: "Piñaakiro ikantashiritakiri kaaripirori pinkathari.
7 Iri mapirotzirori Pawa irirori, iiro ijyinkaa jantainiri kamiithari jiyoshi-
itairi, aakowintanaawori jamanari kitiijyiriki".
8 Iikiro ikantatzi Jesús: "Iiro ijyinkaita jantantaityaawori kamiithari. Iro
kantacha aririka impiyapaaki Itomi Atziri, ¿iikiroma jiñaapaakityi awintaapi-
intyaarini kipatsiki?"

Jojyakaawintaitziri Fariseo ipoña kowakotziriri kiriiki ijyininka

9 Tzimayitatsi kinkishiritachari kamiithashiri jinatzi. Ipoña imanintashiri-
waitziri pashini atziri. Irootaki jojyakaawintantanakariri Jesús, ikantziri:
10 "Tzimatsi apiti atziri jiyaataki tasorintsipankoki jamaña. Fariseo jinatzi,
iriima pashini iri kowakotziriri kiriiki ijyininka.
11 Ikanta ikatziyapaaka Fariseo jamana, ikantzi: 'Pawa, antawoiti nopaa-
soonkitzimi, tima tii nokimitari naaka pashini atziri, koshintzi jinatzi, tzip-
inashiri ikanta, mayimpiri jinatzi, ari ikimitakari jirika kowakotziriri kiriiki
ijyininka.
12 Apitijatzi notzitapiintawo nowanawo awisayitzi kitiijyiri jimakoryaan-
taitari, nookapiintzi kiriiki ikaatzi ipinaitanari'.
13 Ipoña irirori kowakotziriri kiriiki ijyininka, ikatziyapaaka jantyaatsiki-
ini, oiyotapaaka jamana. Tima okatsitzimoshiryaanakiri, ikantzi: 'Pawa,
pinishironkataina naaka, kaaripiroshiri ninatzi' ".*
14 Ikantzi Jesús: "Iriitaki jaayiitakiri kamiitha jirika, kamiithashiri ikanta
jiyaatai ipankoki, tii ikimitari pashini. Tima tsikarika itzimi ñaapirowaitachari
iroñaaka, ari intsinampashiritakaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashiriwai-
tatsiri iroñaaka, ari iñiiro iñaapirotakagaitairi".

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Ipoña jamayiitapaakiniri Jesús iinchaaniki, ikowaitzi jotirotanta-
watyaari kapichiini jako. Iro kantacha jiyotaani Jesús, ikisawakiri
amayitziriri iintsi.

---

† **17:37** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai. * **18:13** Kantakotachari jaka "okatsitzimoshiryaanakiri", iro kantakotajaantachari jompojashipaniiyita jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika oitya. Inashita amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitatya.

16 Irojatzi ikantantanakari Jesús: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina.
Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi
ipinkathariwintantai Pawa.
17 Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsi-
paini, iirora iñaitairo ipinkatharitai”.

Mainari ajyaagantachari
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Ikanta apaani pinkathari josampitakiri Jesús, ikantziri: “Kamiithari
Yotaanarí, ¿iitama nantiri noñaantaiyaawori kantaitachani kañaanimintotsi?”
19 Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitaka pikantantanari: ‘kamiithari
pinatzi?’ Apaniroini ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini.
20 Piyotakotakiroma Ikantakaantaitani, kantatsiri:
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
Iiro pamatawitantzi.
Pimpinkathatiri ashitzimiri”.
21 Ari jakanaki mainari, ikantzi: “Yotaanarí, nothotyaakiro maawoni irojatzi
nitanakawo pairani iiniro niryaanitapaaki”.
22 Ikanta ikimakiri, ikantzi Jesús: “Tzimatsi apaani kowityaapainchari kaari
panti. Pimpimantiro okaatzi pashitari, pimpashiyityaari ashironkaachari.
Tima ari piñagairo pinintagaiya inkitiki. Pimpokanaki, poyaatina”.
23 Ikanta ikimawaki, owashiri ikantanaka, tima ajyaagantzinkari jinatzi.
24 Tima iñaakiri Jesús antawoiti jowashiritanaka, ikantanaki: “¡Imapiro
opomirintsita jiyaatai ajyaagantzinkari impinkatharitai Pawa!
25 Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro
ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”.
26 Ikantayitanaki ikaatzi kimakiriri ikantaki Jesús: “¿Iitatyaakama aw-
isakoshiritaatsini?”
27 Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi oitayita pomirintsitzimotyaarini atziri,
iriima Pawa tii opomirintsitzimotari”.
28 Ari ikantanaki Pedro: “Jirika nokaataiyakini naaka, nookayitanakiro
tzimimoyitanari, noyaataiyakimini”.
29 Ikantanaki Jesús: “Imapiro, tzimatsirika kowanairori impinkathariwin-
tairi Pawa, irootaki jookawintantanakawori ipanko, ashitariri, iririntzi, iina,
ipoña jowaiyaniiti,
30 tima ojyiki impayitairiri Pawa jirika, ari anaanakiro okaatzi jookawin-
tanakiri. Ari inkimitagairi iijatzi paata aririka iñiiro añaanimintotsi”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota jowamagaitiri
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

31 Ipoña Jesús japatotairi kaatatsiri 12 jiyotaani, ikantziri: “Aatatyi iroñaaka
Jerusalén-ki. Ari imonkaatyaari onkaati awijyimotirini Itomi Atziri, tima
irootaki josankinatakoitakiriri pairani Kamantantaniri.
32 Ari jaakaantaitiri, jayiri atziri kaari ajyininkata. Antawoiti ishi-
rontaminthawaitaityaari, inkimaatsitakaityaari, jiiwapoowaitaitiri.
33 Aririka onkaataki impajawaitaitiri, ari jowamagaitiri. Iro awisawitatya
mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi”.
34 Iro kantzimaitacha, tii ikimathatziro jirikapaini ikaatzi kimawitain-
chari, tima tii ikowaitzi inkimathatakaitiri.

Jaminakaitairi Jericó-jatzi (Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Ikanta Jesús ariitzimataka nampitsiki Jericó. Ari isaiki kaari aminatsiri
aatsinampiki ikamitantzi impashiityaari.
36 Ikimaki kaari aminatsini, josampitakiri awisayitatsiri atziri, ikantziri:
"¿Iita pokatsiri?"
37 Ikantaitanakiri: "Ipokatzi Jesús, jiitaitziri Nazaret-jatzi".
38 Irojatzi ikaimantanakari, ikantzi: "¡Jesús, icharinitari David-ni, pinishi-
ronkataina naaka!"
39 Ojyiki ikisawiitanakari jimairitantyaari. Iikiro ikaimanakitzi shintsiini,
ikantzi: "¡Icharinitari David-ni, pinishironkataina naaka!"
40 Ari ikatziyapaaka Jesús, ikantzi: "Pamakinari jaka". Ikanta jamaita-
paakiniri, josampitawakiri.
41 Ikantziri: "¿Tsikama pikowi nonkantaimi?" Jakanaki kaari aminatsiri,
ikantzi: "Nokowi nokiryagai, Pinkatharí".
42 Ikantzi Jesús: "Kantatsi pokiryagai, iro oshinchagaimi pawintaana".
43 Omapokashitanaka jaminanai, joyaatanakiri Jesús, kimoshiri ikantaw-
intanakari Pawa. Ikanta atziriiti jiñaakiro okaatzi jantakiri Jesús, ji-
matanakiro iriroriiti ithaamintawintanakari Pawa.

19

Jesús ipoña Zaqueo

1 Ikanta jariitapaaka Jesús Jericó, janiitapaakiro nampitsi.
2 Ikanta apaani shirampari ijiwari kowakotziriri kiriiki ijyininka jiita
Zaqueo. Ajyaagantzinkari jinatzi.
3 Ikowapirotaki irirori jiñiiri Jesús. Iro kantacha tii okantzi tima ojyiki
atziri otzikakiriri, ikaaporityakitziini iijatzi.
4 Ipoña jiiwatanaki Zaqueo, atiitapaaki inchatoki inkini iñiiri Jesús, tima ari
inkinapaakiri.*
5 Ikanta jariitapaaka jatiitaki, jaminapaaki jinoki, jiñaapaakiri, ikantziri:
"Zaqueo, payiitanaki thaankiini, tima ari noshiritawo nomayimotimi pi-
pankoki".
6 Thaankipiroini jayiitanaki Zaqueo. Kimoshiri jaanakiri ipankoki.
7 Ikanta jiñaitakiri, ñaawaitanaki atziriiti ikantzi: "¿Iitama ityaapankotanta-
riri Jesús kaaripiroshiritatsiri?"
8 Ari ikantaki Zaqueo: "Pinkatharí, kantatsi nompiri ashironkainkari
kajyitani najyaagawo. Tzimatsirika iita namatawitakiri nokoshitziri, ari
noipiyainiri onkaati 4 nayitakiriri".
9 Ikantanaki Jesús: "Iroñaaka piñiiro pawisakoshiritai. Tima pimatanairo
pikimitakotanaari Abraham-mirinkaitipirori.
10 Tima iro ipokantakari Itomi Atziri jaminaminayitairi ikaatzi piyaashi-
witainchari jowawisaakoshiriyitairi".

Jojyakaawintaitziri 10 kiriiki

11 Irojatzi ikimisantaiyakini atziriiti ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña jo-
jyakaawintanakiniri, tima iñaajaantaki atziriiti koñaawoini impinkathariwin-
tantai Pawa, tima jiñaakiro irootaintsi jariitzimataiyaani Jerusalén-ki.
12 Ikantanaki: "Tzimatsi apaani jiwari jiyaataki pashiniki nampitsi, im-
pinkatharitakaitiri, impoña impiyi.

---

* **19:4** Kantakotachari jaka inchato, irootaki jiitaitziri pashiniki nampitsi sicómoro.

13 Japatotanakiri 10 jompiratani, ipanakiri 10 kiriiki, ikantayitanakiri:
‘Pantawaitakairi kiriiki nopanakimiri, irojatzi nompiyantapaatyaari’.†
14 Iro kantacha tzimatsi kaari kowirini impinkathariwintanti. Jotyaantaitaki kantatsini: ‘Tii nokowaiyini impinkathariti’.
15 Ikanta ipiya, aritaki ipinkatharitakaitakiri. Japatotapairi jompiratani ipayitanakiri kiriiki, ikowi iñiiri tsika ikanta jantawaitakaakiri iiriikiti.
16 Jitapaakawo ipokaki apaani, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, nojyiñaakiri piiriikiti, nagai pashini ikaatzi 10’.
17 Ikantanaki irirori: ‘Kamiithataki nompiratani, kapichi pityaaryootaki, aritaki piñaakiro pijiwawintiro onkaati 10 nampitsi’.
18 Ari ipokapaaki pashini jompiratani, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, nojyiñaakiri piiriikiti, nagai pashini ikaatzi 5’.
19 Iijatzi ikantanakiri irirori: ‘Ari pinkimityaari iiroka, ari piñaaki pijiwawinti onkaati 5 nampitsi’.
20 Ipokapaaki pashini, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, jirika piiriikiti kamiitha noponatakimiri.
21 Tima antawoiti nothaawantakimi imapirotatziimi pimashirinkatzi, tii piñaakonita pojyiñaantariri piiriikiti’.
22 Ikantanaki irirori: ‘Kaaripirori nompiratani pinatzi. Iiroka apishityaawoni okaatzi pikantakinari. Piyowitaka owanaa nomashirinkatzi, tii noñaakonita nojyiñaantariri noiriikiti.
23 Piñaawita iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakairinimi noiriikiti, ari ijyikiniintakimi iroñaaka, iri pimpawainarimi nopiyaa’.
24 Ari ikantziri atziri piyotainchari: ‘Payiri kiriiki, pimpiri ojyiñaakiriri ikaatzi 10’.
25 Ikantaiyanakini atziri: ‘Pinkatharí, ¿iitama impantaityaariri, tima tzimaki irirori 10 kiriiki pipakiriri inkaanki?’
26 Iikiro ikantatzi ashitariri iiriikiti: ‘Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimotakiri ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iñiiro iiro otzimimopiroyitairi’.
27 Ikantaki iijatzi: ‘Pamakiri ikaatzi kisaniintanari kaari kowatsini nompinkathariwintiri, nokowi noñiiri powamairi’ ”.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ithonkanakiro ikantakiri Jesús, iiwatanaki jiyaatiro Jerusalén-ki.
29 Ikanta jariitzimataka nampitsiki Betfagé otsipatakawo Betania omontinampitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri Jesús apiti jiyotaani.
30 Ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakari. Ari piñiiri iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pintharyaakotiri, pamakinari jaka.
31 Aririka josampiitawakimi: ‘¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?’ Pinkantanakiri iiroka: ‘Ikowatziiri Pinkathari’ ”.
32 Jataiyanakini jotyaantaitakiri, jiñaakiro okaatzi ikantaitakiriri.
33 Ithataryaakotapaakiri burro. Josampitakiri ashitariri, ikantziri: “¿Pinkantirika pithataryaakotantariri?”
34 Ikantanaki irirori: “Ikowatziiri Pinkathari”.
35 Irojatzi jamantakanariri. Jowankitaitakiniri manthakintsi imitzikaaki, ityaakotanakari Jesús jirika burro.
36 Ikanta janiitakaanakiri Jesús burro, joomaankashiitanakiri manthakintsi aatsiki tsika inkinanaki.

† **19:13** Ikantakoitziri jaka kiriiki, iri jiitaitziri pairani “mina”. Iñaantaityaari iraayiitiri mina, ontzimatyii jantawintaitiri inkaati mawa kashiri.

37 Ikanta jiyotaapiintakiri Jesús, oirinkimataka otzishiki Olivo, ikaimaiyini
ithaamintawintanakari Pawa, tima iñaayitapiintakiro itasonkawintantaki
Jesús.
38 Ikantaiyini:
¡Aatsikitataiki awinkathariti! Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari ji-
itaitziri otyaantakiriri.
¡Isaikakaayitairi kamiitha nampitawori inkitiki!
¡Iro kamiithatataitatsi otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori oji-
nokitajaantzi inkiti!
39 Ikanta Fariseo saikayitaintsiri iijatzi janta, ikantakiri Jesús: "Yotaantanirí,
pinkijyiri piyotaani".
40 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Aririka nomairyaakiri ikaatzi kaimayitaintsiri,
kimitaka ari onkaimanakimi mapi iroori".
41 Ipoña jariitzimatapaaka Jesús Jerusalén-ki, jiraakotapaakawo
jiñaapaakiro.
42 Ikantzi: "¡Owa onkamiithatimi pinkimathataajaitawakiromi iroñaaka,
iroora kitiijyiri piñaantaiyaawori pisaiki kamiitha! Iro kantzimaitacha iiro
okantzi tima tzimatsi ikantakagaitakimi kimiwaitaka pisoryaakitatyiimi.
43 Tima irootaintsi impoki kisaniintzimiri, jiwitsikashitapaakimi
japirotantimiri. Inthonka jotzikapaakimi iwiyaara potanto, iiro piñiiro
tsika pinkini pishiyi.
44 Ari impookakoitakimi, jashiryaitimi maawoni. Iiro jiñaitairo mapi-
paini okaatzi piwiryaayitachari iroñaaka, okantakaantziro tii piyotawakiri
pokashitakimiri".

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

45 Ipoña ityaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jomishitowapaakiri pimantay-
itatsiri iijatzi ikaatzi amanantayitatsiri.
46 Ikantayitziri: "Pairani josankinaitakiro kantatsiri: 'Nopanko inatzi
jiroka, ari jamanapiintaitinari'. Iro kantzimaitachari iiroka pamatawitan-
tapiintaki janta pipimantayitzi, pikimitakaantakiro koshintzipanko".
47 Ari ikantapiintatya Jesús jiyotaantzi kitiijyiriki tasorintsipankoki. Iro
kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti ipoña An-
taripiroriiti, jaminaminatanakiro tsika inkinakairi intsitokakaantiri.
48 Tii okantzimaita iñiiro tsika inkinakairo, tima owakimpita ikantaiyakani
atziriiti ikimisantziri Jesús.

20

Ishintsinka Jesús (Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

1 Ikanta Jesús jiyotaayitakiri atziri tasorintsipankoki, ikinkithatakairi
Kamiithari Ñaantsi. Irojatzi ipokantapaakari ijiwari Ompiratasorintsitaari,
itsipatakari Yotzinkariiti, ipokaki Antaripiroriiti iijatzi.
2 Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "Pinkantina, ¿iitama otyaantakimiri
poñaagantiro pishintsinka?"
3 Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: "Tzimatsi iijatzi nosampitimiri naaka,
ontzimatyii pakina.
4 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿iitama otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Iriima
otyaantakiri atziri?"
5 Ari ikantawakaiyanakani irirori: "Aririka ankantakiri Pawa otyaan-
takiriri, ari inkantanakai: '¿Iitama kaari pikimisantantari?'

6 Irooma ankantiri: ‘Atzirimachiini otyaantakiri’, ari impichaitakai. Tima
maawoni atziriiti ikantaiyini Kamantantaniri jinatzi Juan-ni”.
7 Irojatzi ikantantaiyakani: “Tii niyotzi iita otyaantakiriri”.
8 Ari ikantsitanakari Jesús irirori: “Iijatzi naaka, iiro nokamantzimiro iita
otyaantakinari”.

Kaaripiroshiriri antawairintzi (Mt. 21.33-34; Mr. 12.1-11)

9 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri atziriiti, ikantzi: “Tzimatsi apaani
pankitzirori chochokimashi. Ipoña jaminaki iitya aminironi iwankirimashi,
jataki irirori intaina, osamani isaikaki.
10 Ipoñaashitaka jotyaantai jompiratani jagaatimi okithoki iwankiri. Ikanta
jiñaawakiri antawairintzi, ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai.
11 Jotyaantaki pashini. Ari ikimitaakiri, ikisawaitawakiri, itsitokawait-
akiri, joipiyairi iijatzi tikaatsi jaanai.
12 Ipoña jotyaantaki mawatanaintsiri jompiratani. Ari ikimitaitakiri ii-
jatzi, jantawaitawakiri, joipiyakiri.
13 Ikantzi ashitawori iwankirimashi: ‘¿Tsikatya nonkantyaaka? Iriirika
notyaantaki nitakotani notomi naaka, ari impinkathatakiri’.
14 Ikanta antawairintzi jiñaawakiri itomi ipokaki, ikantawakaiyani: ‘Jirika
ipokaki ashitaiyaawoni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota
aaka’.
15 Jaawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri. ¿Iitama
jantiri ashitawori pankirintsimashi?
16 Tima ipokanaki irirori, intsitokakiri maawoni aamaakowintawori
jowani, jaminai pashini atziri”. Ikanta jirikaiti ikaatzi kimakirori ikantakiri
Jesús, ikantaiyanakini: “¡Onkamintha iiro imata!”
17 Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri atziriiti, ikantanakiri: “¿Iitama okantziri
osankinatainchari?
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitaka-
gaitaawo iroorikami tzinkamitsi”.
18 Jiroka okantakota mapi: Intzimirika paryaatsini osaiki iroori, ari jiñaakiro
intankawaiti. Iriima inkaati awitsinagairi, ari jiñaakiro ompichiiri.

Ikinkithatakota kiriiki impayiitiriri pinkathari (Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ari ikowawitaka ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti
jaakaantirimi Jesús, tima jiyotaki iriitaki ikinkithatakotzi. Tiimaita okantzi,
owanaa ithaawantakari atziri piyotainchari.
20 Ipoña jotyaantaitaki amawinawairintzi, inkimitapaatyaari
atziri kamiithashiriri, ikowaiyawitani inkompitakaiyaarimi Jesús,
inthawitakotzimaityaari pinkathariki.
21 Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, okaatzi
piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaantashitari atziri.
Piyotaantziro iiroka tyaaryoopiroini jinintakaantziri Pawa.
22 ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?”
23 Iro kantzimaitacha Jesús jiyotawaki ikowatzi jamatawitiri osampi-
takiriri, ikantanakiri irirori: “¿Iitama piñaantashiwaitantanari?
24 Incha poñaayinari kiriiki. ¿Iitama ashitawori ipoo ojyakaawintainchari?
¿Iitama ashitawori iwairo iijatzi?” Ikantaiyini: “Jashi César”.

25 Iikiro ikantatzi Jesús: “Tima iri César ashitari, pantantyaanari
ikowakaimiri. Irooma jashitari Pawa, pantantyaanari ikowakaayitzimiri
irirori”.
26 Tii ikitsirinkiri inkompitakaiyaari, iyokitzi ikanta ikimakiri, tikaatsi
inkantanaki.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri (Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri
iiro jañagai kamayitaintsiri. Josampitapaakiri Jesús,
28 ikantapaakiri: “Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés-ni, kantat-
siri: ‘Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyan-
takairo, okamiithatzi jagairo iririntzi iinantaiyaawo irirori. Aririka
owaiyantai tsinani, kimiwaitaka iriirikami ashityaarini oimi kamaintsiri’.
29 Thami ojyakaawintawakiro: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinayitatzi.
Itawori itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo
iina.
30 Ipoña jaawitaawo pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitsitakari
irirori, kamaki, tii jowaiyantakairo.
31 Ipoñaawitapaaka mawatanaintsiri itzimi, iijatzi ikimitakari irirori. Ari
ikantakari maawoni ikaataiyakini 7 iririntzi. Tikaatsi apaani owaiyan-
takaironi tsinani.
32 Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori.
33 Aririkami jañaayitaimi paata ikamayitaki, ¿iitama oimipirotari tsinani?
Tima ari ikaatzi 7 iinantawitakawo”.
34 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Apa jaayitzi iina atziriiti añaayitziri
iroñaaka jaka, jaakaawakaayitawo iina iijatzi.
35 Iriima inkaati kitsirinkaironi jañaayitai paata ikamawitaka, iiro jaayitai
iina, iiro jaakaawakaayitaa iina iijatzi.
36 Tima iiro jiñaapairo inkaamanitapai janta, inkimitapaiyaari maninkari-
iti, tima itomi Pawa jinayitaatzi jañaayitai.
37 Irooma ikantakota jañaayitai kamayitaintsiri, ¿tiima piñaanatziro josanki-
nari Moisés-ni tsika ikanta Pawa jiñaanatantakariri oota kitochiimaishi? Ikan-
takiri:
Moisés, Naaka Pawa, ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
38 Ari ayotziri, añaayitatsi irirori, tima tii jimatziro kaminkari impinkathatiri
Pawa, apa ipinkathatziri añaayitatsini. ¿Ñaakiro? Tima ikaatzi kamayi-
witachari, irojatzi jañiimotziri Pawa”.
39 Ari ikantanaki Yotzinkari: “Yotaantanirí, ari pimatajaantakiro”.
40 Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi.

¿Iita charinitariri Cristo? (Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: “¿Iitama ikantantaitari, ‘jirika Cristo-
tatsini icharini jinatyi David-ni?’
42 Aña iri David-ni osankinatakiro kantatsiri:
Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti, ikantziri:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,
43 Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri ikaatzi kisaniintayitakimiri,
Ari paatzikairi pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.
44 Ñaakiro, ikantsitataita David-ni irirori: ‘Nowinkathariti jinatzi Cristo’.
¿Tsikama inkini incharinityaari?”

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 maawoni atziriiti ikimaiyakirini Jesús ikantakiri jiyotaani:
46 “Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa jinintziro jowaniinkapirowaitya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithanthanaa. Ikowi pinkatha jiwithatapiintaityaari aririka jiñaitiri. Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani ijyininka, ikowapiintzi josatitya.
47 Jathaagayitawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithayitziro opanko. Iro josamaninkantawori jamanayitapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha ojyikira jowasankitaayiitairi”.

21

Ashironkainkawo tsinani
(Mr. 12.41-44)

1 Ari jaminaminthatziri Jesús ajyaagantzinkari jotiyitziri iiriikiti jotiyitapiintziri.
2 Opoña opokapaaki tsinani kamatsiri oimi ashironkainkawo inatzi, otitapaaki iroori apipintyakiini kiriiki.
3 Ikantzi Jesús: “Imapiro anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzi otiwitainchari.
4 Tima ikaatzi otiwitainchari ojyiki ikajyaakaawitariri Pawa, jotitashitakari tzimagaantatsiri iiriikiti. Irooma jiroka kamatsiri oimi, apintziryaakiri otitakiri oiriikiti amanantantyaarimi owanawo”.

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

5 Tzimatsi kantayitaintsiri: “Kamiitha inatzi mapi jiwitsikantaitawori tasorintsipanko, owaniinka okanta”. Ipoña ikantanaki Jesús:
6 “Okaatzi piñiiri witsikayitainchari, irootaintsi japiroitiro impookaitiro, iiro iñagaitairo piwiryaawitainchari mapi”.

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Ipoña josampitaitanakiri, ikantaitziri: “Yotaanarí, ¿tsikapaitima omatya pikantakiri? Aririka imonkaatzimatatya, ¿tsika onkantyaaka jiyotantaityaari?”
8 Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Paamaakowintya jamatawiitzimikari. Tima ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakiro nowairo, inkanti: ‘Irootaintsi imonkaatzimatya, Naakataki Cristo’. Iiro poyaatziri.
9 Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, maamanitawakaantsi, paamaiya omapokimikari, tima ontzimatyii imonkaayitya jiroka, iro kantacha iikiro iyaatatyi.
10 Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantayitiri pinkathariyitatsiri.
11 Jiñaitiro ojyiki ontziñaayitya kipatsi, intajyaaniintayiiti, imantsiyayiiti. Jiñaiti iijatzi ojyiki inthaawantaityaari, jiñaiti inkitiki kaari jiñaitapiintzi.
12 Iro itanatyaawoni jaakaantawaitanakimi atziri, jimaamaniwaitanakimi. Ompoña impajatakaantawaitimi japatotapiintaita, jomontyaakaantawaitimi. Jaayitanakimi isaikayitzi pinkatharintsipirori okantakaantziro pipairyaana pikimisantaana.
13 Iro imayitantyaari jiroka onkantya pinkinkithatakotantyaanari janta.

14 Ontzimatyii pawintaina naaka, iiro pipomirintsiwaitashitawo oitya
pinkantapaakiriri.
15 Tima naaka yotakaimironi, ari onkantya iiro piñaantawo impiyatimi
onkaati pinkantiriri.
16 Ari piñaaki jaakaantimi piwaapati, jaakaantimi pirintzi, jaakaantimi
pijyininkathori iijatzi. Tzimayitatsi jowamaakaantaiti.
17 Ojyiki piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana
pikimisantaana.
18 Iro kantzimaitacha iiro opiyagaanta piishi.
19 Aririka pamawitiro, iro piñaantaiyaawori pawisakoshiriyitai.
20 Aririka piñaaki jotzikapaakiro owayiriiti Jerusalén, ari piyoti monkaata-
paaka japiroitantyaawori.
21 Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai
otzishiki. Inkaati saikatsini nampitsiki, ari impoñiiya ishiyanaki. Inkaati
saikatsini jowaniki, iiro ipiyapanaata ipankoki.
22 Tima ipiyakowintaitatyaari jirikaiti, ari imonkaayityaari okaatzi
josankinayiitakiri pairani.
23 ¡Inkantamachiitiro paata onkaati motyaayitatsini, iijatzi onkaati tzimayi-
tatsini iintsiti iiniro ithoyitzi! Tima antawo onkantya jashironkaitya aririka
jowasankitaayiitairi.
24 Japiroyiitairimi Jerusalén-jatzi. Jompiratani jowayitairi atziri
poñaayitachari pashiniki nampitsi. Iri oipatsitakirori nampitsi Jerusalén
kaari ajyininkata, irojatzi imonkaatantaiyaari okaatzi ikowakaakiriri Pawa
jirikaiti".

Impiyantaiyaari Itomi Atziri
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

25 "Ari jiñaitaki paata kaari jiñaitapiintzi inkitiki, impashiniyitai ooryaatsiri,
kashiri, iijatzi impokiro. Ari onkimityaari kipatsiki, antawoiti jashironkaay-
itaiya atziriiti, iiro jiyotai oitya jantayitairi onkantakaantiro oyamininka
otamaryaani inkaari.
26 Ari owamaimatakiri ithaawanka atziriiti inkinkishiritakotiro onkaati
awisatsini jaka kipatsiki. Ari jimatsitatyaawo iijatzi inkitiwiri otzimimoy-
itziri ishintsinka, ojyiki inkantakantanatya.
27 Aripaiti impokai Itomi Atziri, inkinapai minkoriki, jiñaitawairo ish-
intsinka, iijatzi jowaniinkawo.
28 Aririka piñaayitakiro itanatyaawoni kantayitachani, tzinaapanka
pinkantya pamini jinoki tima irootaintsi jowawisaakoyiitaimi".
29 Ipoña jojyakaawintanakiniri, ikantzi: "Pinkinkishiritakotiro tsika
okanta piñaayitapiintziro inchatopaini.*
30 Aririka piñaakiro iirishiyitzi, piyotzi irootaintsi osarintsitai.
31 Iro piyotiri iirokaiti, aririka piñaayitakiro nokamantayitakimiri,
irootaintsira impinkathariwintantai Pawa.
32 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi
jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri.
33 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi
noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.
34 Aamaakowinta pinkantaiya iirokaiti, iiro otyiimi piyaaripironka, ay-
imawaitimi iijatzi pishinkitya, onkantzimowaiyitimi. Ñaa jomapokaitz-
imikari.

---

* **21:29** Iro ikantaitziri jaka piñaayitapiintziro inchatopaini, pankirintsi higuera jyookatsiri pashiniki nampitsi.

35 Inkimitaityaawo iwirintsi. Ari jiwitaiyaari ikaatzi saikayitatsiri kipatsiki.
36 Paamaiya, aakowinta pinkantya pamañа, pinkanti: ‘Pookaakowintina iiro nokimaatsitantawo kinkithatakotainchari. Piwitsikashiritakaayitaina nontonkiyotantawaiyaariri Itomi Atziri’ ”.
37 Tima kitiijyiriki jiyotaantzi Jesús tasorintsipankoki. Irooma tsiniri, jiyaatzi otzishiki Olivo, ari jimayiri.
38 Ananinkayitaki ojyiki atziri ikimisantziri Jesús jiyotaantzi tasorintsipankoki.

22

Ikamantawakaita jaakaantaitiri Jesús (Mt. 26.1-5, 14-15; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 Irootaatsi joimoshirinkaitairo jowantapiintaitawori tantaponka jiitaitziro kitiijyiri Anankoryaantsi.
2 Ari ikamantawakaari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: “Thami owamaakaantiri Jesús”. Iro kantzimaitacha antawoiti ithaawantayitakari atziriiti.
3 Ikanta Judas jiitaitziri iijatzi Iscariote ikaawitapiintari 12 jiyotaani Jesús,
ikamaarishiritakaanakiri Satanás.
4 Jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ikinkithawaitakaakiri tsikapaiti jaakaantiri Jesús.
5 Antawoiti ikimoshiritaiyanakini jiwari, ikamantawakaiyakani impiri kiriiki.
6 Aripaiti jaminaminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaantiri, iiro jiyotzimaita atziriiti.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani (Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

7 Ari imonkaatapaakari kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka, jowamaapiintaitziri iijatzi oijya jowaitari kitiijyiriki Anankoryaantsi.
8 Ipoña Jesús jotyaantakiri Pedro itsipatanakari Juan, ikantakiri: “Piyaati ponkotsitakaanti oyaari kitiijyiri Anankoryaantsiki”.
9 Ikantaiyini irirori: “¿Tsika janta pikowika nonkotsitakaanti?”
10 Ikantzi Jesús: “Aririka pariitzimatatya nampitsiki, ari pintonkiyotyaari atziri aakotzirori ijiñaati kowityaanikiki. Poyaatzishitanakiri irojatzi pankotsiki tsika intyaapaaki.
11 Tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: ‘Ikowi jiyoti yotaanari tsika janta jowakaiyaari jiyotaani, joimoshirinkiro kitiijyiri Anankoryaantsi’.
12 Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro inkini jowaitya. Ari ponkotsitakaantiri janta”.
13 Jataiyakini jiyotaani, jiñaakiro okaatzi ikantakiriri, ari jonkotsitakaantakiri joyaari.
14 Okanta imonkaataka jowantyaari, saikapaaki Jesús itsipatakari jiyotaani.
15 Ipoña ikantakiri: “Tima irootaintsi noñiiro inkimaatsitakaitina, antawoiti nokimoshiritzi owaiyani iroñaaka kitiijyiri Anankoryaantsiki.
16 Tima iiro nowitaawo jiroka, irojatzi paata imonkaatantaiyaari impinkathariwintantai Pawa, aripaiti napiitapairo”.
17 Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, ikantakiri: “Piriro jiroka, pantitaiyaawo pikaataiyini.

18 Tima iiro niritaawo naaka, irojatzi paata aririka imonkaataiya impinkathariwintantai Pawa".
19 Ipoña jaanakiro tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: "Poyaawo, nowatha inatzi, tima iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantinani".
20 Ari ithonkakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiriitari, ikantzi: "Niraani inatzi, irootaki shitowatsini onkantya jawisakotantaiyaari ojyiki atziri. Irootaki oñaagantaironi owakiraari ankajyaakaawakaiyaari.
21 Imapiro nokantzi: Pikaataiyakini patyootana, tzimatsi apaani pithokashitinani jaakaantina.
22 Tima imapiro impiyakotya Itomi Atziri, ari matzimaitaka ikowaitakiri pairani. Iro kantacha. ¡Inkantamachiitiri aakaantirini!"
23 Ipoña jiñaanatawakaiyanakani jiyotaani, ikantzi: "¿Iitakama matironi?"

Iita ñaapirotachani

24 Ipoña jiñaanatawakaiyakani jiyotaani, ikantzi: "¿Iitama ñaapirotachani paata?"
25 Ipoña ikantanaki Jesús: "Piyotaiyini iiroka tsika ikanta pinkatharitatsiri jaka, jompiratanta. Tima ñaapiro ikanta ipashitantayita ikojyika jompiratantantyaari.
26 Iiro pimatziro iirokaiti aririka piñaapiroyitya iroñaaka, aña pinkimitakotyaari iwiyaantawori itzimi. Aririka pijiwatakaanti, pinkimitakotyaari ompirataari.
27 ¿Iitama ñaapirotachari? ¿Tiima iriitaki ñaapirotacha kimitariri oyaawintachari jantawaitaitiniri? Irooma naaka nokimitakaanta pantawaitakaanimi powina.
28 Irooma iirokaiti tsipatapiintakinari, noñaayitzirowa okaatzi pomirintsitzimoyitakinari.
29 Irootaki noshinitantzimirori pimpinkathariwintanti, ikimitaakinawo Ashitanari naaka ishinitakinawo.
30 Ari piñiiro ankaati owaiya, arawaitai tsika nompinkatharitai. Ari pinkimitaiyaari pinkathari isaikantawo owaniinkakitachari isaikaminto, pimpinkathariwintairi maawoni incharinintayityaari Israel, kaatatsiri 12 jinashiyitawo".

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: "Simón, ikamitantakimi Satanás jiñaantashiritimi, inkimitakaantimi jotikakitatyiimimi.*
32 Iro kantzimaitacha ojyiki namanakowintakimi iiro powajyaantantawo pikimisantanai. Tima aririka pimpiyashiritapaaki, iirokataki aawiyashiritakaapaakirini pijyininka".
33 Ari jakanaki Simón ikantanaki: "Aña ayimatakina Pinkatharí ankaati jomontyaiti, aritaki ankaati iijatzi jowamagaitai".
34 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: "Pedro, nonkantimi, iroñaaka tsiniri, tikiraata jiñiita tyoopi, mawajatzi papiitiro pinkantaki: 'Tii noñiiri Jesús' ".

Thaatintsi ipoña osataamintotsi

* **22:31** Ikantakoitziri jaka jotikakitatyiimimi, ari ikimitaitzirori trigo-pani jotikakiitziro. Tima aririka jotikakiitakiro, iyoshiitanatya opintakiiriki kaari ompantyaawoni. Irootaki jojyakaawintaitantariri jiyotaaniiti ikimitakotawo jotikakiitziro trigo-pani. Tima ari jiñaitziri tii jimatziro inkamiithashiriti.

35 Ipoña josampitanakiri Jesús ikaatzi jiyotaani, ikantziri: “Chapinki
notyaantantzimiri tii paanaki pithaati, tii paanaki pi-zapato-ti. ¿Oitama
kowityiimotakimiri?” Ikantaiyini ririrori: “Tikaatsitya”.
36 Ipoña ikantziri iijatzi: “Kamiithatatsi iroñaaka payiro pithaati. Iriima
kaari tzimatsini josataaminto, impimantiro iithaari, jamanantantyaari.
37 Tima imapiro imonkaatya okaatzi josankinatakoitakinari pairani, kan-
tatsiri:
Ari intsipataitakiri kaaripiroshiriri.
Iiro okantashita jiroka, ontzimatyii imonkaatya”.
38 Ikaimaiyanakini jiyotaani: “Pinkatharí, tzimatsi jaka apiti osataam-
intotsi”. Ikantzi Jesús: “Aritapaaki”.

Jamana Jesús Getsemaní-ki
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Ipoña ikinanai Jesús otzishiki Olivo ikimitapiintziro, ari itsipatakari
jiyotaaniiti.
40 Ikanta jariitaiyakani janta, ikantapaakiri jiyotaani: “Pamanaiyaani
iiroka jaka inkimpoyaawintantaitimiri otzimikari inkinakaashitakaitimiri”.
41 Ari jawisaniintanaka ririrori. Otziirowapaaka kipatsiki, amanapaaka.†
42 Ikantzi jamana: “Ashitanarí, iroorika pikowakaanari, paawiyakainawo
pookakaawintinarimi nonkimaatsityaari. Iiro pantanawo nokowawitari
naaka, aña iro pantiri okaatzi pikowakaakinari iiroka”.
43 Ari jomapokapaaka maninkari poñaachari inkitiki, ishintsishiritakaa-
paakiri.
44 Tima antawoiti okantzimoshiritanakari, jamanapirotanaka. Iro os-
hitowantanakari imajawinka okimiwaitanakawo iraantsi opitinkapaaka
kipatsiki.
45 Ikanta jamanaka, piyapaaka, jiñaapaatziiri jiyotaani jimagaiyini okan-
takaawo jowashiritaiyani.
46 Ikantapaakiri: “¿Iitama pimaantari? Pinkakitaiyini, pamaña iiroka
inkimpoyaawintantaitimini otzimikari inkinakaashitakaitimiri”.

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, jiñaashitakari pokaiyaintsiri. Iri iiwatapaintsiri
Judas ikaawitapiintari 12 jiyotaani. Jontsitokapaakari Jesús inthopootiri.
48 Ipoña Jesús ikantawakiri: “Judas, ¿Arima pipithokashitari Itomi Atziri
pithopootapaakiri?”
49 Ikanta jiñaawakiro ikaatzi itsipatakari Jesús, ikantanakiri: “Pinkatharí,
thami ampiyatantyaari osataaminto”.
50 Akotanaki, itotsitakiri ikimpita saikatsiri jakopiroki jompiratani iji-
waripirori Ompiratasorintsitaari.
51 Ari ikantzi Jesús: “Aritapaaki, iiro pimaamanitziri”. Ipampitsitairi
ikimpita, ishitakotanai itowitakari.
52 Ipoña Jesús ikantanakiri ikaatzi pokashitakiriri, ijiwari Ompiratasor-
intsitaari, aamaakowintawori tasorintsipanko, Antaripiroriiti, ikantziri:
“¿Naakama koshintzi pamashitantanari posataaminto, pipajaminto?
53 ¿Tiima piñaawitapiintana tasorintsipankoki niyotaantzi? ¿Kaarima paan-
tana janta? Aritaki onkantya, tima aripaiti jimatakaimiro iroñaaka tsiniri-
wiri kaari pantzi pairani”.

† **22:41** Kantakotachari jaka jawisaniintanaka, tima jawisanaki kapichi Jesús, tii osamani jiyaati, okimiwaitakawo iwiyaa osanthatziranki aririkami jookaitiro mapi.

Ikantzi Pedro: "Tii noñiiri Jesús"
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54 Ikanta joojoitanakiri Jesús, jagaitanakiri isaiki ijiwaripirori Ompirata-
sorintsitaari. Impoitatsi Pedro irirori joyaatakowintziri jantyaatsikiini
Jesús.
55 Ipoña jowaampataitaki paampari pankotsinampiki, jakitsitaiyani. Ari
isaikitapaaka iijatzi Pedro jakitsita.
56 Okanta tsinani ompirataawo, oñaapaakiri Pedro isaiki jakitsita. Okim-
poyaapaakiri, ari okantzi: "¿Tiima irijatzi jirika itsipatapiintakari Jesús?"
57 Ikantanaki Pedro irirori: "Tii noñiiri".
58 Okanta osamaniityaaki, ikinapai pashini, ikantapairi Pedro: "¿Tiima
iijatzi iiroka ari pikaatziri Jesús?" Ikantanai Pedro: "Tii naaka".
59 Iro osamani iijatzi, tzimatsi pashini kantapaakiriri Pedro: "Imapirotya
iirokataki tsipatariri Jesús chapinki, tima Galilea-jatzi pinatzi".
60 Ipoña ikantanai Pedro: "Tii niyotziri pikantanari". Aripaiti jiñaanaki
tyoopi.
61 Ari ipithokapainta Jesús, jaminapaintziri Pedro. Irojatzi ikinkishiritan-
tanakari Pedro ikantakiranki: "Tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi pinkanti: 'Tii
noñiiri Jesús' ".
62 Shitowanaki jikokiroki, antawoiti jiraawaitanaka.

Ipajawaitaitziri Jesús
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Ikanta jirikaiti ikaatzi aamaakowintakotariri Jesús, ishi-
rontaminthawaitakari, ipoña ipajawaitziri.
64 Jotzimikapootakiri, jompojapoowaitzimaitari, ikantziri: "¿Tiima Kaman-
tantaniri pinatzi, incha piyoti iita ompojapootakimiri?"
65 Tzimatsi ojyiki oita ikantawaitziriri kaaripirori ñaantsi.

Japatowintaitari Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Ikanta okitiijyitamanai, apatotaiyakani ijiwaripirori Ompiratasorintsi-
taari itsipatakari Antaripiroriiti, ipoña Yotzinkariiti. Ari jamaitakiri Jesús,
josampiitakiri, ikantaitziri:
67 "Pinkantina, ¿Iirokatakima Cristo?" Ari ikantzi irirori: "Aririka nonkan-
takimi, iiro pikimisantana.
68 Aririka nosampitimi, tima iiro pakana, iiro pipakaana iijatzi.
69 Iro kantzimaitacha itanatyaawo iroñaaka, ari jiñiiro Itomi Atziri isaiki
jakopiroriki Pawa joñaagantairo ishintsinka".
70 Ipoña ikantaiyanakini ikaatzi apatowintakariri: "¿Iirokatakima Itomi
Pawa?" Ari ikantzi Jesús: "Iirokataki kantatsi naakataki".
71 Irojatzi ikantantaiyanakarini: "¿Iitama ankowiri iroñaaka? Aakataki
kimakiriri ikantakiri".

23

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Ipoña ikatziyaiyanaani ikaatzi apatotainchari, jaanakiri Jesús Pilato-ki.
2 Ikantapaakiri Pilato: "Jirika atziri ojyiki jowaaripirotakiro nampitsi,
ikaminaakiri atziriiti iiro ipantaari kiriiki pinkathari César, ikantaki iijatzi
Cristo jinatzi iri pinkatharitatsiri".
3 Ipoña Pilato, josampitanakiri irirori, ikantziri: "¿Iirokama iwinkathariti
Judá-mirinkaiti?" Ari jakanakiri ikantzi: "Irootaki pikantakiri".

4 Ikantziri Pilato Ompiratasorintsitaari, iijatzi maawoni atziriiti: “Tikaatsitya noñi oitya inkinakaashitatyaari jirika”.
5 Iikiro ishintsitanakitzi jiwaripaini ikantzi: “Ojyiki ikaminaantaki jirika imaamanitanti atziriiti nampitsiki, jitanakawo Galilea-ki irojatzi iroñaaka jaka Judea-ki”.

Jowawisaitakiri Jesús janta Herodes-ki

6 Ikanta ikimawaki Pilato ikaminaantaki Galilea-ki, josampitakowintanakiri Jesús iriirika Galilea-jatzi.
7 Ikimatzi ikantaitzi iriitaki. Jowawisaakiri Herodes-ki ipoki irirori jariita Jerusalén-ki.
8 Ikanta Herodes jiñaawakiri Jesús, antawoiti ikimoshiritanaki, tima ojyiki ikowawitapiintaka jiñiiri, ojyiki ikimakowintakiri iijatzi okaatzi jantayitakiri, ikowapirotaki jiñiiri irirori intasonkawintanti.
9 Ojyiki josampitawakiriri. Tii jakimaita Jesús.
10 Ari isaikitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotantaniriiti, ojyiki ikantakowitakariri.
11 Ikanta Herodes itsipatakari jowayiriti irirori, imanintashiritanakiri, ikawiyawaitanakiri. Ikithaatantakari iroopirori kithaarintsi, joipiyairi isaiki Pilato.
12 Aripaiti jaapatziyanakari Herodes jirika Pilato, tima pairani owanaa ikisaniintawakaawitaka.

Jiyakowintaitziri Jesús
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)

13 Ipoña Pilato japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipataakiri ikaatzi jiwatakaantatsiri nampitsiki, iijatzi maawoni atziriiti.
14 Ikantakiri: “Aña pamawitakinari jirika atziri owaaripirotironimi nampitsi, nosampisampiwitakari, tii noñiiro onkaaripiroti okaatzi jantakiri ikantakoyiitziriri.
15 Ari ikimitaka iijatzi Herodes, tima notyaantawitakanari irirori. Tikaatsitya janti jirika atziri inkini owamaakaantiri.
16 Apa nompajatakaantakiri naaka, nompakagairi”.
17 Iro jamitapiintari Pilato joimishitowakaantzi apaani aakaantaari kitiijyiriki joimoshirinkaita.
18 Iro kantzimaitacha ikantaiyanakini atziriiti: “¡Tii nokowiri jirika! ¡Iri poimishitowakaanti Barrabás!”
19 Jirika Barrabás iri jomontyaitziri okantakaantziro itsitokantaki imaamanitakiri pinkatharitatsiri nampitsiki.
20 Ipoña japiiwitakari Pilato tima ikowawitatya irirori impakaakaantirimi Jesús.
21 Japiitzimaitanakawo atziriiti ikaimaiyini: “¡Pimpaikakotakaantiri, pimpaikakotakaantiri!”
22 Iro mawajatzi japiiwitakawo Pilato josampitantzi: “¿Iitama kaaripirori jantakiri jirika? Tikaatsitya oitya jantiri, iiro okantzi owamaakaantashityaari. Apa nompajatakaantashityaari, jiyaataita”.
23 Iikiro ishintsitatzi atziriiti ikaimaiyini, ikowi impaikakoitiri Jesús. Iro japiipiintanakiri ikaimaiyini iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari, jimatakari.
24 Irojatzi jantantakawori Pilato okaatzi ikowakiri.
25 Jomishitowakaantakiri tsitokantzinkari maamanitziriri jiwatakaantatsiri nampitsiki, tima iri ikowaiyakirini atziriiti. Ishinitakiniri inkantawaitiri Jesús ikowakiri iriroriiti.

Ipaikakoitakiri Jesús
(Mt. 27.32-56; Mr. 15.21-41; Jn. 19.17-30)

26 Ikanta jagaitanakiri Jesús, itonkiyotaitakari iitachari Simón poñaachari
Cirene, ari jariita irirori ipoñagaawo jowaniki, ishintsiwintaitakiri
inatanakiro impaikakoitantyaariri Jesús.
27 Ojyiki atziri oyaatakowintanakiriri Jesús. Tzimatsi tsinani
iraakotanakariri.
28 Ari jaminapaintziro Jesús okaatzi tsinani iraakotakariri, ikantziro:
"Jerusalén-jato, iiro piraakowaitashitana naaka, aña piraakotaiya iiroka,
iijatzi powaiyaniiti.
29 Tima irootaatsi piñiiro inkantayiitai: 'Kimoshiri inatyi tsinani kaari
owaiyantatsiri, othotaawaitashitantakari.
30 Impoña inkaimayiitai, inkantaiti: "Pintaankashitina otzishi, pinkitati-
naata".'
31 Tima piñaakiro tsika ikantaitakiro inchato añiinkawo, aña iro jowat-
sipiroiti kaminkawo".
32 Ari jagaitanaki iijatzi apiti kaaripiroshiriri itsipataitanakiri Jesús intsi-
tokaitiri.
33 Ikanta jariitakaitapaakari jiitaitziro atziriitoni, ari ipaikakoitakiri.
Jowatzikakoitaki apaani kaaripiroshiriri jampatiki, iriima pashini
jakopiroriki.
34 Ari ikantzi Jesús: "Ashitanarí, tii jiyotzi oita jantziri kimaatsitakaakinari,
pimpiyakotiri". Ipoña jagaitakiro iithaari Jesús ipawakaakawo, ikimitakaan-
takiro jiñaaritaita.
35 Irojatzi jaminaiyakini atziriiti. Jimatsitakawo jiwatakaantatsiri nampit-
siki, joitsinampaawaitakiri Jesús, ikantziri: "Jowawisaakotziri pashini,
¿kaarima jimatantawo jowawisaakotya irirori? Aña iriimi Cristo jiyoshiitani
Pawa, ari jimatakiromi".
36 Ari jimatsitakawo iijatzi owayiriiti, ithainkakiri Jesús, jamakotakiniri
kipijyaari.
37 Ikantapaakiri: "Incha powawisaakotya, imapirorika iiroka iwinkathar-
iti Judá-mirinkaiti".
38 Tzimatsi osankinarintsi ikintakoitakiri jiñokiini ipatziitoki, iñaaniki
Judá-mirinka, iñaaniki Roma-jatzi, iñaaniki iijatzi Grecia-jatzi, okantzi:
"IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI".
39 Ari jimatsitakawo iijatzi jiñaanaminthatziri apaani kaaripiroshiriri tsi-
patakariri ipaikakota, ikantziri: "Iirokatakirika Cristo, powawisaakotya,
powawisaakotsitaina naaka iijatzi".
40 Irojatzi jakantanakari pashini kaaripiroshiriri, ikisanakiri ñaanatakiriri
Jesús, ikantziri: "Pimatsitawoma iiroka tii pipinkathatziri Pawa, ari
akaatakiri jowasankitaayitai.
41 Tima tzimatsi antakiri aaka añaantakawori jowasankitaayiitai. Iriima
jirika jowasankitaashiitakari, tikaatsi kaaripirori janti".
42 Ipoña jaminanakiri Jesús, ikantziri: "Pinkatharí, iiro pimaijantana paata
aririka pimpiyi pimpinkathariwintantai".
43 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Imapiro nonkantimi, aritaki pintsipata-
paiyaana iroñaaka iiroka janta tsika ikimoshiriitapai".
44 Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniri-
tanaki, irojatzi jyiitiini ithapirotanaka ooryaa.*

---

* **23:44** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaaka otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaa 9.

45 Ari itsiwakanakiri ooryaatsiri. Okanta janta tasorintsipankoki,
sagaanaki niyanki tontamawotatsiri ithatashiitzirori.
46 Irojatzi ikaimantanakari Jesús shintsiini, ikantzi: “Ashitanarí, paawaki-
nawo noshiri”. Ithonka jiñaawaitanakiro jiroka, kamanaki.
47 Ikanta ijiwari owayiri katziyawintakariri jiñaakiro okaatzi awisaintsiri,
antawoiti ithaamintawintanakari Pawa, ikantanaki: “Imapirotatyaama
ikamiithashiritzi jirika shirampari”.
48 Iijatzi ikaatzi ñaayitakirori awisaintsiri, okatsitzimoniintanakiri jiyaayi-
tai.†
49 Iriima ikaatzi ñaapiintakiriri, iijatzi tsinanipaini, tsipatakariri
ipoñaantakari Galilea-ki, intaina ikatziyaiyakani jaminakotakiri oita
awisaintsiri.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Ikanta José poñaachari nampitsiki Arimatea saikatsiri Judea-ki, kami-
ithashiri jinatzi jirika, iriitaki itsipatapiintari japatota jiwariiti Judá-mirinka,
51 tiimaita inimotziri okaatzi ikantawaitaitakiri Jesús, tima ojyiki joyaaw-
intakari irirori Pawa impinkathariwintantai.
52 Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari Jesús, nonkitatairi”.
53 Ipoña ikintakoryaakotairi, iponatantakari manthakintsi, ikitatakiri
ikiyaitziro impiitanaki, kaari ikitatantaita kaminkari.
54 Tima irootaki kitiijyiri jaminantapiintaitari joyaari oñaatamani kitiijyiri
jimakoryaantaitari.
55 Okanta tsinanipaini tsipatakariri ipoñaantakari Jesús Galilea-ki, oy-
aatakowintanakiri, oñaakiro tsika ikanta jomaryaitapaintziri ikitaitakiri.
56 Okanta opiyaiyapaakani iwitsikayitakiniri kasankaari. Imakoryi-
iyakini, tima iro kitiijyiri ikantakaantaitziri jimakoryaantaityaawo.

24

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Okanta okitiijyitamanai domingo, ananinkamanai tsinani iyaati impi-
itamooki tsika jomontyaakoitakiri Jesús, aanakiro kasankaari iwitsikakiri
chapinki. Ari okaatakiri iijatzi pashinipaini tsinani.
2 Okanta aminawitapaaka, oñaatzi otainkanaki mapi jashitantaitakawori
omoona.
3 Tyaapaaki inthomainta, tii oñaapairi tsika jowakowiitakari.
4 Ojyiki othaawanaki. Oñaashitakari ikatziyimotapaakawo apiti mainari,
shipakiryaa okantaka iithaari.
5 Tima othaawanakitzi, otziirowashitanakari. Ari ikantziro: “¿Iitama pam-
inaminatantariri añaagatsiri kaminkarimooki?
6 Tii isaiki jaka, aritaki añagai. Pinkinkishiritiro okaatzi ikantakiri
isaikantawitari Galilea-ki.
7 Ikantziranki: ‘Irootaintsi jaakaantaitiri Itomi Atziri, impaikakotiri
kaaripiroshiriri atziri. Awisawitatya mawa kitiijyiri, aritaki jañagai iijatzi’
”.
8 Ari okinkishiritaiyanakironi iroori okaatzi ikantakiri Jesús.

† **23:48** Kantakotachari jaka “okatsitzimoniintanakiri”, iro kantakotajaantachari jompojashipani-
itanakitya jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika
oitya. Inashita okaatzi amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitatya.

9 Opiyapithatanakawo omoona, okamantapaakiri 11 jiyotaani Jesús iijatzi
pashinipaini.
10 Jiroka okaatzi tsinani: María Magdala-jato, Juana, María inaanati Jacobo
opoña pashinipaini tsinani, irootaki kamantapaakiriri otyaantapiroriiti.
11 Iro kantzimaitacha ikaatzi okamantawitapaakari, tii ikimisantziro,
jiñaajaantaki okantashiwaita jirokaiti tsinani.
12 Ikanta Pedro, jatanaki omoonakiki irirori, ishiyapirotanakitya. Jami-
nawitapaaka inthomainta omoonaki, jiñaapaatziiro omaryaaka manthakintsi
iponataitantakariri. Iyokitzi ikanta jiñaapaakiro, piyaa pankotsiki.

Aatsi jatachari Emaús-ki
(Mr. 16.12-13)

13 Tikira osamanitzi, janiitaiyini apiti jiyotaani Jesús jiyaatiro nampitsiki
iitachari Emaús. Tii osamanipirotzi osaiki Jerusalén okaatzi 11 kilómetro.*
14 Iro ikinkithatakotaiyini janiitzi okaatzi awisaintsiri.
15 Ikinkithawaiminthaitzi janiitaiyini, pokapaaki Jesús irirori itsipata-
paakari janiitzi.
16 Iro kantzimaitacha jirika jiyotaani, kimiwaitaka jotzimikaitatyiirimi
jokiki, iiro jiyotantawaari.
17 Ikantapaakiri: "¿Iitama pikinkithatakotziri paniitaiyini? ¿Iitama
powashiriniintantari?"
18 Ari jakanaki apaani jiitaitziri Cleofas, ikantanaki: "¿Iirokama apintzi
kaari yotakotironi okaatzi awisaintsiri Jerusalén-ki?"
19 Ikantzi: "¿Iitama awisaintsiri?" Ari ikantaiyini jiyotaani: "Iri Jesús
jiitaitziri Nazaret-jatzi, tsika itzimi jotyaantakiri Pawa, inkamantantaniriti,
iri jiyotawaki atziriiti. Tima okaatzi jantayitakiri, okaatzi ikantayitakiri
iijatzi, ari joñaagantziro ishintsinka.
20 Iro kantzimaitacha jaakaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsi-
patakari pinkathariiti, jowamaakaantakiri janta ipaikakoitakiri.
21 Aña noñaajaantawitaka naakaiti iri ookawintairini maawoni ajyininka.
Irootaki mawatatsiri iroñaaka kitiijyiri jowamaantaitakariri.
22 Tzimayitatsi tsinani nokaatapiintziri omapokashitakinari, ananinka-
manai omoonakiki.
23 Tii oñaapairi jowakowiitakari Jesús, opiyaa okamantantapai, okantzi:
'Noñaaki maninkari, ikantakina: "Añagai Jesús".'
24 Ari jiyaataiyanakini nokaataiyini janta omoonaki, jiñaapaakiro okaatzi
okantaiyakirini tsinani, tii jiñiimaitapaari Jesús".
25 Ari jakanakiri irirori, ikantanakiri: "¡Tiitya piyotanitzi iirokaiti, ojyiki
pithainkashiritakiro okaatzi ikamantantayitakiri Kamantantaniriiti!
26 Aña iro kowapirotacha awijyimotiri Cristo jirokapaini, isaikai jowani-
inkawoki".
27 Ari jitanakawo joñaayiniri okaatzi osankinayitainchari tsika
ikinkithatakoitziri Cristo, opoñaanakawo josankinariki Moisés japirotakiniri
okaatzi josankinayitakiri maawoni Kamantantaniriiti.
28 Ariitaiyakani nampitsiki tsika joshiritawo. Ari ikowi Jesús jawisanakimi
irirori kimiwaitaka jiyaatatyiimi intaina.
29 Ikantaiyirini jirika apiti: "Iiro pawijyi, ari pisaikanaki. Tima tsiniri-
ityaaki". Irojatzi isaikantanakari Jesús pankotsiki isaikapaaki.
30 Ipoñaashitaka isaikaiyini jowaiyaani, jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwin-
takiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri.

---

* **24:13** Iro ikantakoitziri jaka 11 kilómetro, ikantaitziro pairani 60 estadio.

31 Aripaiti jiyotakaayiitanairi iriitaki Jesús. Iro kantzimaitacha Jesús
ipiyashitanaka, tii jiñaawairi tsika ikinaki.
32 Ikantawakaiyani: "¿Tiima thaamintashiri pikanta ikinkithawaitakai aat-
siki, ikinkithatakotairo osankinarintsi iijatzi?"
33 Tii isaikanaki, piyanaka Jerusalén-ki. Jiñaapaatziiri ikaatzira 11 jiyotaani
japatotaiyani, itsipayitakari ikaatapiintaiyini.
34 Ikantaiyini: "Imapiro jañagai Awinkathariti. Tima joñaagaari Simón".
35 Ikamantantapaakiro irirori okaatzi awijyimotakiriri aatsiki, tsika
okanta jiyotantaariri ipaasoonkiwintapairo tanta.

Jesús joñaagari jiyotaani (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Ikinkithawaiminthaitzi jiyotaani, osatikapaaka Jesús, jiwithatapaakari
ikantziri: "Pisaikaita kamiitha".
37 Antawoiti ithaawaiyanakini, jiñaajaantaki iri shiritsi ñaanatziriri.
38 Ipoña ikantanakiri iijatzi: "¿Iitama pithaawantari? ¿Iitama pikisoshiri-
wintantanari?
39 Pamininawo nako, iijatzi noitzi, naakataki. Potirotina, pimpampoyiina.
Tima shiritsi tii otzimi iwatha, tii otzimi itonki. Irooma naaka tzimatsi".
40 Joñaayimaitari jako iijatzi iitzi.
41 Okantakaakari ithaamintanaka tii ikinkishirita añа iriiwitaka Jesús.
Iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: "¿Tzimatsima oyaari?"
42 Ipaitakiri tzimagaantatsiri shima itsipataitakiniri iyaaki pitsi.
43 Jaawakiri Jesús, jiñaakiri ikaatzi jiyotaani jowakari.
44 Ari ikantzi: "Irootaki nokantsitakimiri iiniro notsipayitzimi. Ontzi-
matyii imonkaayitya okaatzi josankinatakoyitakinari Moisés-ni, Kamantan-
taniriiti, ipoña Salmo".
45 Ikimathatakaakiri Jesús okaatzi osankinatakoyitainchari.
46 Ikantziri: "Irootaki josankinaitakiri. Ontzimatyii inkimaatsitakaityaari
Cristo, iro awisawitatya mawa kitiijyiri aritaki jañagai.
47 Ontzimatyii inkinkithatakoitairo nowairo maawoniki kipatsi, ari jitai-
tanatyaawo Jerusalén-ki. Ari onkantya jowajyaantantaityaawori kaaripirori
jantayiitziri, impiyakoitairi iijatzi.
48 Iirokataki ñaayitironi jiroka.
49 Ari piñaakiri notyaantimiri ikajyaakaakimiri Ashitanari. Ari pi-
saikaiyawakini jaka Jerusalén-ki, irojatzi ishintsitakaantimiri poñaachari
inkitiki".

Itzinaantanaari Jesús inkitiki (Mr. 16.19-20)

50 Ipoña Jesús jaanakiri jiyotaaniiti janta Betania-ki. Ari itzi-
naawakotanaka, itasonkawintanairi.
51 Ikanta itasonkawintakiri, jomapokashita itzinaana inkitiki.
52 Ikanta ipinkathataiyanakirini jiyotaani, piyaiyaani Jerusalén-ki, anta-
woiti ikimoshiritaiyanakini.
53 Ari ikantaitanakityaani ithaamintawintanakari Pawa janta tasorintsi-
pankoki. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI JUAN

Jatziritaki jiitaitziri "Ñaantsi"

1 Owakiraa itantanakari jiwitsikantaitzi pairani, aritaki tzimaki jiitaitziri
"Ñaantsi". Ari itsipatari Pawa. Tima Pawa jinatzi irirori.
2 Iriitaki itsipatakari pairani Pawa owakiraa itantanakari.
3 Iriitaki witsikajaantakirori maawoni tzimayitatsiri. Tikaatsi apaani
tzimayitatsiri kaari jiwitsikajaanti irirori.
4 Ikimitakowaitakari kitainkari ikitainkatakotairi atziriiti onkantya
inkañaanitantaiyaari.
5 Ikimitakotapaakari kitiijyiinkatakotantatsiri otsinirikitzi. Tiimaita ikit-
sirinkiri joitsiwakawakiri kimitakotakawori tsinirikiri.
6 Pairani jotyaantaki Pawa shirampari, jiita Juan.
7 Iriitaki kinkithatakotapaakirini jiitaitziri "Kitainkari", ari onkantya
inkimisantaitantyaawori maawoni jiyotaantiri.
8 Jirika Juan kaari jiitaitziri "Kitainkari". Aña iriitaki pokaintsini
ikinkithatakotakiri.
9 Tima aritaki pokataiki jaka kipatsiki mapirotzirori ikimitakotari ki-
tainkari, iriitaki kitiijyiinkatakotairini atziriiti.
10 Isaikapaintzi kipatsiki. Tima iriitaki witsikakirori kipatsi. Iro kantzi-
maitacha tii jiyotawakiri atziriiti.
11 Isaikimowitapaintari ijyininkamirinkaiti. Iro kantacha tii jaawakiri
kamiitha.
12 Iriima ikaatzi aawakiriri kamiitha, pairyaapiintanairiri ikimisantairi,
iriitaki ishinitaki Pawa intomitaiyaari.
13 Itomi jowajaantairi Pawa. Tiimaita ojyawo itomitantapiinta atziriiti,
inintakaanikiini, ikowi jowaiyantawaiti. Aña iri Pawa kowashitainchari
intomitantya.
14 Jirika jiitaitziri "Ñaantsi", jatziritaki, isaikimotapaintai. Nishi-
ronkapirowaitantaniri jinatzi. Tyaaryoori inatzi iñaanitari. (Naakaiti
ñaajaantakirori itasorinka, ari okimitajaantakawo itasorinka japintziti itomi
Ashitariri.)
15 Iriitaki ikaimakaimawintapaakiri pairani Juan, ikantapaaki: "Jirika
nokinkithatakotakiri pairani, nokantaki: 'Aatsikitaki poyaatapaakinani,
janaakowaitakina naaka, tima iri itakawo pairani tikiraamintha notzimi
naaka' ".
16 Tima kamiithapirowaitaki irirori, irootaki añaantayitaawori maawoni
inishironkapirowaitapiintai.
17 Pairani, iri Moisés-ni josankinatakaawiitakari Ikantakaantaitani. Iriima
Jesucristo iriitajaantaki nishironkayitairi, irijatzi ñaawaitapiintairori tyaary-
oori.
18 Tikaatsi matironi jiñiiri Pawa. Iriima japintziti itomi Ashitairi, saikimo-
tajaantairiri, iriitaki kamantairi aakaiti ayotantaari tsika ikanta irirori.

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Ikanta Judá-mirinkaiti nampitawori Jerusalén-ki, jotyaantaki Ompirata-
sorintsitaariiti itsipataakiri Leví-mirinkaiti, jiyaati josampitiri Juan, inkanta-
paakiri: "¿Tsika piitaka iiroka?"

20 Tii jimanakota Juan, ikamantantaki, ikantzi: “Tii naaka Cristo”.
21 Ipoña japiitaitziri josampiitziri, ikantaitziri: “¿Tsikama piitatyaaka?
¿Iirokama Elías-ni?” Ikantzi Juan: “Tii naaka”. Iikiro ishintsitaitatzi josampi-
itziri: “¿Iirokama Kamantantaniri noyaakoniintani?” Ikantzi: “Tii”.
22 Ari ikantaitziri: “¿Tsikama piitaka iiroka? Pinkamantina, inkini nonka-
mantapairi otyaantakinari. Incha pinkinkithatakotya”.
23 Japiitanakiro Juan, ikantzi: “Naakataki kaima-kaimatapaintsiri otzishi-
mashiki, nokantantaki: ‘Powamiithatainiri Awinkathariti tsika inkinapaaki,
pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi’. Irootajaantaki ikinkithatakot-
sitakari pairani Kamantantaniri Isaías-ni”.
24 Ikanta jotyaantaniiti Fariseo-paini,
25 iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: “Tii Cristo pinatyi iiroka, tii iiroka
Elías, tii Kamantantaniri pinatyi iijatzi. ¿Iitama powiinkaatantantari?”
26 Ari ikantzi Juan: “Apa nowiinkaamachiitantawo naaka jiñaa. Iro kantz-
imaitacha tzimatsi pitsipatakari, kaari piyotaiyini,
27 iriitaki poyaatapaakinani. Tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpi-
ratani nonothopaitsitantyaariri i-zapato-ti.”
28 maawoni jiroka, iro awijaintsiri pairani jiitaitziro Betábara, intat-
sikironta jiñaa Jordán jowiinkaatantzi pairani Juan.

Joijyati Pawa

29 Okanta okitiijyitamanai jiñaawairi Juan ikinapai Jesús, ikantzi: “Jirika
joijyati Pawa, iri piyakotaironi iyaaripironka atziriiti.
30 Iriitaki nokinkithatakotsitakari nokantaki: ‘Aatsikitaki shirampari
poyaatinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itataikawori pairani tiki-
raamintha notzimi naaka’.
31 Tii niyowitari naaka. Aña iro nopokantakari nowiinkaatanti, jiy-
otantyaariri Israel-mirinkaiti”.
32 Jiroka ikantanaki iijatzi Juan: “Noñaataikiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki
jinoki ikimitapaakari shiro. Jookantapaakari.
33 Tii niyowitari naaka. Iro kantacha otyaantakinari nowiinkaatanti, ikan-
takina: ‘Aririka piñaaki ijyaawiinkashitakirini Tasorintsinkantsi jookanta-
paatyaari iitoki, iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatantatyaarimi Tasor-
intsinkantsi’.
34 Naakajaantaki ñaakiriri, iro nokinkithatakotantariri tima Itomi Pawa
jinatzi”.

Itanakawori jiyotaani Jesús

35 Okanta okitiijyitamanai ari isaiki Juan itsipatakari apiti jiyotaani.
36 Ikanta jiñaawairi Jesús ikinapai, ikantzi Juan: “Jirinta joijyati Pawa”.
37 Ikimawaki apiti jiyotaani Juan, joyaatanakiri Jesús.
38 Ari ipithokanaka Jesús, jiñaatziiri joyaataiyakirini, ari ikantziri: “¿Tsika
piyaatika?” Ikantaiyini irirori: “Rabí (Iro ikantaitziri ‘Yotaanarí’), ¿tsika
pinampitawoka?”
39 Ikantzi Jesús: “Pimpoki piñiiro”. Ikanta joyaatanakiri, jiñaakiro tsika
inampitawo. Ari jimayimotapaintziri tima aritaki tsiniriityaanaki.*
40 Jirika kimakiriri Juan, oyaatanakiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi
Simón Pedro.
41 Ikanta Andrés, apatziro jiyaatashitanakiri iririntzi, jirika Simón, ikanta-
paakiri: “Noñaataikiri Mesías (iro ikantaitziri iijatzi, ‘Cristo’.)”

---

* **1:39** Kantakotachari jaka “tsiniriityaanaki”, irootaki ojyawori ikantaitziri pairani “jiwiyaaka ooryaatsiri 10”.

42 Ipoña Andrés jaanakiri Simón isaikira Jesús. Ikanta Jesús jiñaawakiri
iririntzi Andrés, ikantawakiri: "Iiroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka piitaiya
'Cefas' ". (Iro ikantaitziri iijatzi, Pedro.)†

Ikaimaitakiri Felipe ipoña Natanael

43 Okanta okitiijyitamanai, jataki Jesús Galilea-ki. Ari jiñaakiri Felipe,
ikantapaakiri: "Poyaatina".
44 Jirika Felipe, Betsaida-jatzi jinatzi, irojatzi inampi Andrés iijatzi Pedro.
45 Ikanta Felipe, jiyaatashitanakiri Natanael, ikantapaakiri: "Noñaataikiri
josankinatakotakiri Moisés-ni janta Ikantakaantaitaniki, josankinatakotsi-
takari iijatzi Kamantantaniriiti. Iriitaki itomi José, Nazaret-jatzi".
46 Ari ikantzi Natanael: "¿Tzimatsima kamiithashiriri janta Nazaret-ki?"
Ikantzi Felipe: "Pimpoki, piñiiri".
47 Ikanta Jesús jiñaawakiri ipokaki Natanael, ikantzi: "Aatsikitataiki jirika
Israel-mirinkapirori, tii ithiiyanita".
48 Ari ikantzi Natanael: "¿Tsika janta piñaanaka piyotantakinari?" Ikantzi
Jesús: "Noñaakimitya tikiraamintha ikaimimi Felipe pisaiki pankirintsi-
tapishiki".‡
49 Ikantanaki Natanael: "Rabí, ¡Iirokataki Itomi Pawa, iirokataki
Iwinkathariti Israel-mirinkaiti!"
50 Ikantzi Jesús: "Iro pikimisantamachiitantanakari nokantakimi
'noñaakimi pisaiki pankirintsitapishiki'. Iro kantacha, arimaitaka piñaaki
pashini anaironi jiroka".
51 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Ari piñaakiro ashitaryagaiya inkiti. Ari
impiyapiyataiyini maninkariiti jayiitashitiri Itomi Atziri".§

2

Aawakaantsi Caná-ki

1 Okanta mawatapaintsiri kitiijyiri, ari jaawakaitari nampitsiki iitachari
Caná, saikatsiri Galilea-ki. Ari osaikakiri iijatzi inaanati Jesús janta.
2 Ari ikaimakaantaitakiri iijatzi Jesús itsipatakari jiyotaanipaini.
3 Ikanta joimoshirinkaiyani, thaatapaaka imiritaiyarini. Opoña inaanati
Jesús, okantanakiri otomi: "Thaatapaaka amiri".*
4 Ikantzi ririrori: "Tsinaní, ¿Iitama pikantantanari naaka? Aña tikira
imonkaapaitita noñaagantantya".
5 Okantanakiri iroori ikaatzi pakotantatsiri: "Pantiro onkaati inkantimiri
notomi".
6 Ari owaka janta 6 kowitzi mapinakitatsiri, iro jowantapiintari Judá-
mirinkaiti jiñaa ikiwayitantari inkitiwathatantyaari. Jiroka kowitzi, tzimay-
itatsi antitachari 50 litro jiñaa, pashini 60 litro.†
7 Ikantanakiri Jesús ikaatzi pakotantatsiri: "Pijaikitiro jiñaa maawoni
kowitziki". Ijaikipiroyitakiro kowitziki.
8 Ipoña ikantzi Jesús: "Pinkitanaki kapichiini, paanakiniri ami-
nakaantzirori oimoshirinkaantsi". Ari ikantaiyakironi.

† **1:42** Ikantaitziri "Cefas" jiñaaniki Aram-jatziiti, irootaki "Mapi". ‡ **1:48** Iitachari jaka "pankirintsi-
tapishi", irootaki ikantaitziri "higuera". § **1:51** Ojyakaawintachari jaka "ashitaryagaiya inkiti", tima
aritaki onkantaki jiñaayiitairi inkitiwiri, kaari kantawitachani jiñiitapiintiri. * **2:3** Kantakotachari
jaka jimiritaitari, irootaki "vino". † **2:6** Kantakotachari jaka 50 litro pashini 60 litro jiñaa, irojatzi
ojyawori ikantaitziri pairani 2 cántaro pashini 3 cántaro.

9 Ikanta aminakaantzirori oimoshirinkaantsi jirawaki kapichiini jimiriitari piyanainchari ojiñaawita, tii jiyotzi tsika okinapaaki iroopirori imiriitari. Apa jiyotaiyini pakotantatsiri, tima iriitaki jaikitakirori jiñaa. Ipoña aminakaantzirori oimoshirinkaantsi, ikaimakiri aawakaachari,
10 ikantziri: "Iro jamitari atziriiti jitapiintawo ipakotantziro tontaari jimiriitari, aririka inkimaniintaiyatyaani oimoshirinkachari, ari ipakotantaitziro jintaari. Irooma iiroka powaantakawo iroopirori jimiriitari irojatzi iroñaaka".
11 Jiroka jantakiri Jesús nampitsiki Caná saikatsiri Galilea-ki, iro itanakawori itasonkawintantzi ari joñaagantziro ishintsinka. Ari ikimisantapirotanakiri jiyotaanipaini.
12 Okanta okaatapaaki jiroka, jatanaki Capernaum, itsipatanakawo inaanati, ririntzipaini, iijatzi jiyotaanipaini. Tii osamani isaikapainti janta.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Irootzimatai joimoshirinkapiintantawori Judá-mirinkaiti Ananko-ryaantsi. Jataki Jesús Jerusalén-ki.
14 Iñaapaakiri tasorintsipankoki yomparitariri ipirapaini, iijatzi ishironipaini. Ari isaikayitakiri iijatzi yomparitariri kiriiki.‡§
15 Ikanta jiñaapaakiri, jaminthataki Jesús ipajaminto, jomishitowakiri maawoni yomparitachari tasorintsipankoki, itsipataakiri ipirapaini. Josokitakiri iiriikiti ikaatzi yomparitariri kiriiki, jotatsinkitsitakiri isaikamintopaini.
16 Ikantakiri Jesús yomparitariri ishironi: "¡Paanairi pipira! ¡Tii okantzi pinkimitakaantiro ipanko Ashitanari iyomparintsipanko!"
17 Ari ikinkithashiritanakiro jiyotaani okaatzi josankinaitakiri, kantatsiri: Antawoiti nonkisakowintyaawo pipanko.
18 Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: "Incha poñaayina pintasonkawintanti noñaantimiri imapiro otzimi pishintsinka pimatantawori jiroka".
19 Ikantzi Jesús: "Pimpookiro jiroka tasorintsipanko, ari awijawitatya mawa kitiijyiri, ari nontzinagairo iijatzi".
20 Ikantaiyini Judá-mirinkaiti: "Aña okaatzi 46 osarintsi jantawaitaitzi jiwitsikaitantakawori jiroka tasorintsipanko, ¿ompoña pintzinagairo iiroka onkaati mawa kitiijyiri?"
21 Jiroka "tasorintsipanko" ikinkithatakotakiri Jesús, iro ikantakotzi iwatha irirori.
22 Ikanta itzinagaa pairani Jesús, ikinkithashiritanairo jiyotaaniiti ikinkithatakotsitakari. Irootaki ikimisantapirotantanakawori Osankinarintsipirori, iijatzi okaatzi ikantayitakiri Jesús.

maawoni jiyoshiritziri Jesús

23 Iinta isaiki Jesús Jerusalén-ki joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi, ojyiki kimisantanakiriri jiñaayitakiri itasonkawintantaki.
24 Iro kantacha Jesús, tii jawintaari jirikaiti, tima jiyoshiritziri maawoni.
25 Tii ikowaajaitzi Jesús inkamantaitiri tsika ikantashiriyitzi atziriiti, aña jiyoshiritziri irirori.

---

‡ **2:14** Kantakotachari jaka ipirapaini iriitaki buey ipoña oijya. § **2:14** Ikaatzi pokayitatsiri Jerusalén-ki, jamayitzi iiriikiti ipoñaakaayitari inampiitiki irirori. Iro ikowantari jiyomparityaari iiriikitiki Jerusalén-ki, onkantya jamanantantyaari piratsipaini intainiriri Pawa.

3

Jesús ipoña Nicodemo

1 Tzimatsi Fariseo jiita Nicodemo, iriipirori Judá-mirinka jinatzi.
2 Ikanta jirika jataki tsiniri jiñiiri Jesús. Ikantapaakiri: "Rabí, niyotaiyini iri
Pawa otyaantakimiri piyotaayitina, tikaatsi kantironi jantiro poñaagantakiri
iiroka, tiirika itsipashiritari Pawa".
3 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Incha pinkimisantawakina. Itzimirika
kaari apiitaironi intzimai, iiro jiñairo impinkathariwintantai Pawa.
Imapiro".
4 Ikantzi Nicodemo: "¿Kantatsima japiitairo intzimai shirampari antaripiro-
taintsiri? ¿Arima onkantaki intyagai omotziki inaanati, inkini japiitairo
intzimai?"
5 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Itzimirika kaari tzimantaiyaawoni jiñaa,
kaaririka intzimakaashiriyitairi Tasorintsinkantsi, iiro jiñairo ipinkathari-
wintantai Pawa.*
6 Ikaatzi jowaiyantziri atziriiti, atziri jinatzi. Iriima ikaatzi tzimantaariri
Tasorintsinkantsi, tasorintsishiri ikantanaa.
7 Iiro okompitzimotzimi nokantakimi: 'Ontzimatyii papiitairo pintzimayi-
tai'.
8 Okimita tampiyainka otasonkantapiintzi tsika okowakaawo. Pikimaw-
itawo oyamininka, tiimaita piyotzi tsikarika okinapaaki, tsikarika iyaatziro.
Ari ikimiyitari iijatzi ikaatzi itzimakaayitairi Tasorintsinkantsi".
9 Japiitanakiro Nicodemo josampitziri: "¿Tsikama okantakotaka jiroka?"
10 Ikantzi Jesús: "¿Iiroka, yotaapiintziriri Israel-mirinkaiti, tiima piyotzi
tsika okantakota jiroka?
11 Nokinkithatakotaiyimironi okaatzi niyotakotziri. Nokinkithatakotz-
imiro okaatzi nokitapiintaiyarini. Iro kantzimaitacha tii pikimisantaiyini
iirokaiti nokantayitzimiri. Imapiro.
12 Tii pikimisantana nokinkithatakotzimiro isaawijato, iro owatsipiro iiro
pikimisantana aririka nonkinkithatakotimiro inkitijato.
13 Tikaatsi apaani jataintsini inkitiki, apa jirika poñainchari inkitiki. Iri
akinkithatakotziri, Itomi Atziri.†
14 Tima pairani Moisés-ni jowatzikakotakiri maanki otzishimashiki, ari
inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ontzimatyii jowatzikakoitiri irirori,
15 inkañaanitantaiyaari inkaati kimisantairini".

Jitakotaari Pawa maawoni isaawijatzi

16 "Tima jitakopirotaari Pawa isaawijatzi, ishinitakiri japintziti Itomi inka-
mawintiri, iiro ikaamaniyitai inkaati kimisantairini, aña inkañaaniyitai.
17 Tima Pawa tii iro jotyaantantyaariri Itomi jaka kipatsiki jiyakawintairi
isaawijatzi, aña jowawijaakoshiritaatyiiri.
18 Ikaatzi kimisantairini Itomi Pawa, iiro jiyakawintaitziri. Iriima kaari
kimisantayitaatsini, aritaki jiyakawintairi, okantakaantziro tii ikimisantairi
japintziti Itomi Pawa.
19 maawoni kaari kimisantatsini, aritaki jiyakawintairi, tima jantapi-
intatziiro kaaripirori. Tima ipokawitapainta pairani kipatsiki jiitaitziri

* **3:5** Okaatzi kinkithatakotachari jaka "intzimantaiyaawo jiñaa", tzimatsi ojyakaawintachari: Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha owiinkaatanaachari jowajyaantanairo kaaripirori. (2) Tzimatsi kantatsiri iro kinkithatakotacha itzimaari iinchaaniki. (3) Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha Tasorintsinkantsi, tima añaakotapiintakiri Tasorintsinkantsi jojyakaawintaitziri jiñaa. † **3:13** Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri Itomi Atziri saikatsiri inkitiki.

‘Kitainkari’, iro ikowapirotajaantanakiri tsinirikiri, jimanintawakiri ‘Kitainkari’.
20 maawoni antayitzirori kaaripirori ikisaniintatziiri jiitaitziri ‘Kitainkari’.
Ikoimintawaita onkantya iiro jiyotakoyitantawo jantayitziro kaaripirori.
21 Iriima matapiintanairori tyaaryoori, jawintaapirotari ‘Kitainkari’, iro
jiñaitantyaawori jantawaipirotaatyiiniri Pawa”.

Jaapatziyaminthari iimintaitari

22 Ikanta okaatapaaki jiroka, jatanai Jesús Judea-ki itsipayitanaari jiyotaani, ari itsipatakari jowiinkaatantzi.
23 Iijatzi Juan jowiinkaatantzi ririori Enón-ki, okaakitapai Salim, tima janta
ari otzimapirotzi jiñaa. Ikaatzi jatatsiri janta, jowiinkaayitawakiri.
24 Tima tikira jaakaantaitziriita Juan jomontyaitiri.
25 Ikanta kiyopayipaini jiyotaani Juan jiñaanaminthatakiri Judá-mirinka tsika
onkantya inkitiwathatantyaari.
26 Ipoña jiyaataiyakini isaiki Juan, ikantapaakiri: “Rabí, jirintaranki
tsipatakimiri intatsikironta jiñaa Jordán, pikinkithatakotakinari,
jowiinkaatantzi iroñaaka ririori, ojyiki atziriiti pokashitziriri”.
27 Ari jakanaki Juan, ikantzi: “Tsika ikanta piñaakiri jirika, tii
opoñaashiwaita, aña iri Pawa ñaapirotakaariri.
28 Iirokayitaki kimajaantakinari nokantaki pairani: ‘Tii naaka Cristo, apa
jotyaantaitakina niiwatapaakiri nonkinkithatakotiri’.
29 Thami nojyakaantimiro: aririka jaawakaitya, iri aapiintzirori tsinani
iimintaitari. Iriima itsipaminthari, iiro jiñaapirowaita ririori, apa inkimoshiritanaki inkimaki jiñaawaitanaki jiimitaitari. Ari nokimitsitakari naaka
iroñaaka, tii noñaapirowaita, iro kantzimaitacha, antawo nokimoshiritaki.
30 Iikiro jiyaatatyi inkimakoitiri jirika, irooma naaka ari
nosantzikoityaakoti”.

Poñainchari jinoki

31 “Janairi maawoni poñainchari jinoki. Iriima nampitawori kipatsiki, isaawijatzi jinatzi, ikinkithatakotashitapiintawo isaawijato. Iriima
poñainchari inkitiki janairi maawoni,
32 ikinkithatakotziro okaatzi jiñiiri, okaatzi ikimiri. Iro kantzimaitacha iiro
ikimisantaitziro ikinkithatakotziri.
33 Iro kantacha inkaati kimisantanairini, ari jimatanatya ririori
ikinkithatakotanairi Pawa tyaaryoori jinatzi.
34 Ikaatzi jotyaantziri Pawa, jiñaani Pawa ikinkithatakotzi. Tima Pawa
jothotyiiro jinampishiritakaantantawo Itasorinka.
35 Jirika Ashitairi jitakotari Itomi, jimatakaakiri ipinkathariwintairo maawoni tzimayitatsiri.
36 Inkaati kimisantanairini Itomi, ari inkañaanitai. Iriima kaari kimisantairini Itomi, iiro ikañaanitai, apa jatsipitaiyaawo jowasankitagairi Pawa”.

4

Jesús ipoña Samaria-jato

1 Ikanta Fariseo-paini ikimaiyakini, ikantaitzi: “Tzimaki ojyiki jiyotaani
Jesús, jowiinkaataki ojyiki atziripaini, janaanakiri Juan”. Jiyotaki Jesús
ikimaiyakini Fariseo.
2 (Kaarimachiini Jesús owiinkaatantatsini, aña jiyotaani owiinkaatantatsiri.)
3 Irootaki Jesús ishitowantanakari Judea-ki, ipiyaawo Galilea-ki.
4 Ari iintathakitziri inkinanairo iipatsitiki Samaria-jatzi.

5 Irojatzi jariitantakari nampitsiki saikatsiri Samaria-ki oita Sicar, iro
tsipanampitawori iipatsiti pairani Jacob-ni ipanairiri itomi, José.
6 Ari osaikakiri jiñaa iiyakotani Jacob-ni. Tima jimakokitaki Jesús janiitaki,
isaikimotapaakiro jiñaa, jiwiyaaka tampatzika ooryaa.*
7 Ari opokaki Samaria-jato onkai jiñaa. Ikantziro Jesús: "Pimpina jiñaa
nirawaki".
8 Tima jiyaataiyatziini jiyotaani nampitsiki jamananti owanawontsi.
9 maawoni Judá-mirinkapiroriiti tii jaapatziyari kamiithaini Samaria-
jatziiti. Ari akanakiri tsinani okantanakiri: "¿Tsika pinkinakairoka iiroka,
Judá-mirinka pinatzi, ipoña pikamitana naaka Samaria-jato nompimi jiñaa?"
10 Ari jakanakiro Jesús, ikantziro: "Arimi piyoti iita ipantziri Pawa, ari
piyotirimi kamitakimiri jiñaa, iiroka kamitinanimi naaka. Aritaki nom-
pakimiro jiñaa añaakaantatsiri".
11 Okantanaki tsinani: "Pinkatharí, tikaatsi pinkitantyaari jiñaa,
inthomainta okantaka omoo, ¿tsikatya payiroka pimpinari jiñaa
añaakaantatsiri?
12 Iri achariniiti Jacob-ni panairori pairani jiroka jiñaa, irootaki jimiriyi-
tajaantakari irirori, irojatzi jimiriyitaka itomipaini, jimiriyitsitakawo iijatzi
ipiraiti. ¿Panairima iiroka?"
13 Jakanakiro Jesús, ikantanakiro: "maawoni miritawori jiroka jiñaa, iiro
opiya imiri.
14 Iriima miritatyaawoni jiñaa nompiriri naaka, iiro jimiriyitai. Tima
jiñaatatsiri nopantziri naaka ari oshitowaashiritantaiyaari onkimiwait-
yaawo oshitowaatantyaarimi jiñaa añaakaantatsiri".
15 Okantzi tsinani: "Pinkatharí, pimpinawo naaka jiroka jiñaatatsiri, iiro
napiitantaawo nomiriyitai, iiro nopiyapiyawaitanta jaka nonkai jiñaa".
16 Ari ikantziro Jesús: "Piyaati, pinkaimiri piimi, ompoña pimpiyaki jaka".
17 Okantzi tsinani: "Tikaatsi noimi". Ikantziro Jesús: "Kamiitha pikantaki,
tii itzimi piimi,
18 tima tzimawitaka pairani ikaatzi 5 piimi. Iriima pitsipatakari iroñaaka,
kaari piimi. Imapiro okaatzi pikantakiri".
19 Okimawaki ikantakiro, okantanaki tsinani: "Pinkatharí, niyotanakimi
naaka kamantantaniri pinatzi.
20 Pairani nochariniiti Samaria-jatziiti ipinkathatapiintziri Pawa jaka
otzishiki. Iro kantzimaitacha iirokaiti Judá-mirinkapirori pikantaiyini janta
Jerusalén-ki, ari ampinkathatapiintairi".
21 Ikantanakiro Jesús: "Pinkimisantawaki tsinani, irootaintsi
pimpinkathatairi iirokaiti Ashitairi, iiro okowajaanta pimpoki jaka otzishiki,
iiro okowajaanta piyaati iijatzi Jerusalén-ki.
22 Imapirowitatya, tii piyotaiyirini iirokaiti iita pipinkathatapiintziri.
Irooma naakaiti niyotziri itzimi nopinkathatziri. Tima jirika owawi-
jaakotantatsini, Judá-mirinka jinatyi.
23 Iro kantacha, irootzimataintsi. Iriitaki pinkathatajaantziriri Ashitairi
pinkathashiritakairi. Tima iriiyitaki ikowiri Ashitairi pinkathayitairini.
24 Pawa irijatzi Tasorintsinkantsi, kaari koñaatatsini. Inkaati pinkathay-
itairini, ontzimatyii impinkathashiritaitiri, tii okowajaanta jantayitairo
koñaayitatsiri".
25 Okantzi tsinani: "Niyotzi naaka, ari impokaki Mesías, jiitaitziri Cristo.
Aririka jariitatya irirori, ari inkamantapaakairo maawoni tsika okan-
takota".

---

* **4:6** Ikantaitziri jaka "tampatzika ooryaa", irojatzi ikantaitziri pairani jiwiyaaka ooryaatsiri 6.

26 Ikantzi Jesús: “Naakataki, ñaanatajaantakimiri”.
27 Ari jariitaiyapaani jiyotaani. Iyokitzi jowapaakiri jiñaapaakiri
ikinkithawaitakairo tsinani. Iro kantzimaitacha tikaatsi osampitapaakirini
oita okowiri tsinani, tsikarika oita ikinkithawaitakairori.
28 Ari ookanakiro tsinani oyowitinaki, jataki nampitsiki, okantapaakiri
atziriiti:
29 “Pimpokaiyini piñiiri shirampari yotakinawori maawoni nantayitakiri
pairani. ¿Kaarima Cristo?”
30 Ikanta ishitowaiyanakini atziriiti nampitsiki, pokaiyanakini isaikinta
Jesús.
31 Ari ipankinataiyarini jiyotaani, ikantziri: “¡Rabí, poya!”
32 Ikantzi Jesús: “Tzimatsi iita nowari naaka, tii piñagaiyironi iiroka”.
33 Ari josampitawakaiyanakani jiyotaani: “¿Tzimatsima iita amakiniriri
jowanawo?”
34 Iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Nokimitakaantawo nowanawo naaka
nantziro ikowiri otyaantakinari, ontzimatyii nonthonkiro antawairintsi
ipakinari.
35 Jiroka pikantapiintaiyini iiroka: ‘Yotapaaka 4 kashiri osampatantyaari
pankirintsi’. Iro kantacha nonkantimi naaka pamini pankirintsimashiki,
aritaki sampainkataki ontzimatyii oyiipatya.
36 Inkaati antawaitatsini joyiipatiro pankirintsi ari impinayiitairi. Okaatzi
pankirintsi joyiipayiitairi iriiyitaki ojyakaawintacha inkaati kañaanitatsini.
Iro inkimoshiritantaiyaari pankitakirori intsipataiyaari oyiipatakirori.
37 Tima imapirotatya jiroka jojyakaawintaitakiri, ikantaitzi: ‘Tzimatsi
apaani pankitakirori, tzimatsi pashini oyiipatakironi’.
38 Notyaantakimi naaka piyaati iirokaiti poyiipayitairo kaari pipomirintsi-
winta pantawaiwintiro. Tima tzimayitatsi pashini pankinatawori jantawai-
wintakiro. Iirokayitaki nintagaiyaawoni jantawaitani jirikaiti”.
39 Tima ojyiki Samaria-jatzi saikaintsiri nampitsiki kimisantawakiriri
Jesús okantakaantziro tsinani okantantapaaki: “Jiyotakinawo maawoni
nantayitakiri pairani”.
40 Ikanta Samaria-jatziiti, jariitaiyapaakani ipankinatapaakari Jesús
isaikimotanakiri inampiki. Ari jimatakiro Jesús, apiti kitiijyiri isaikanaki,
41 ojyiki pashini kimisantanaintsiri ikimajaantakiri iriroriiti okaatzi ikan-
tayitziri Jesús.
42 Ari ikantaitanakiro tsinani: “Kimisantayitaana naaka iroñaaka, tii iro
nonkimisantantaiyaari pikamantapaakina, añа naaka kimajaantairi ikan-
tayitziri. Niyotai iijatzi imapirotatya jowawijaakoshiritantai kipatsiki, iri-
itaki Cristo”.

Joshinchagairi Jesús itomi jiwari

43 Okanta imonkaataka apiti kitiijyiri isaikapaaki Jesús Samaria-ki, awi-
janaki jiyaatiro Galilea-ki.
44 Tima iri Jesús kantaintsiri: “Apaani kamantantaniri tii ipinkathaitziri
inampipiroki”.
45 Ikanta jariitaa Galilea-ki, ojyiki aawairiri kamiitha janta, tima aritaki
jiñiitsitakari Jerusalén-ki okaatzi jantayitakiri Jesús joimoshirinkiro Ananko-
ryaantsi.
46 Ari jariitaari Jesús janta Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyakiro
jiñaa okimiwaitanakawo jimiriitari. Tzimatsi janta iriipirori jiwari, mantsiy-
ataintsiri itomi janta Capernaum-ki.

47 Ikanta jirika jiwari ikimakotakiri Jesús ari jariitaari Galilea-ki
ipoñagaawo Judea-ki, jiyaatashitanakiri jiñiiri. Ipankinatapaakari, jiyaati
ipankoki, joshinchagairi itomi, irootaintsi inkami.
48 Ari ikantanaki Jesús: "¿Iitama kaari pikimisantantana iirokaiti? Pikowa-
jaantzi noñaayimiro kaari piñaapiintzi pairani, pikowajaantzi nontasonkaw-
intantawaki".
49 Iro kantacha jiwari ikantanakiri: "Pinkatharí, thamiita iroñaaka, tikira
ikamanakiita notomi".
50 Ipoña ikantzi Jesús: "Pimpiyi pipankoki. Shintsitai pitomi". Ikimisan-
tanaki shirampari okaatzi ikantakiriri Jesús, piyanaka.
51 Ipiyaminthaita ipankoki, itonkiyotawaari jompirataniiti, ikantawairi:
"¡Shintsitai pitomi!"
52 Josampitanakiri tsika jiwiyaa ooryaatsiri ikantakoniintantanaari itomi,
ikantaiyini jimpiratani: "Chapinki, itainkanaki ooryaatsiri, ari awijanaki
isaawawaitzi".†
53 Ari ikinkishiritanakiro ashitariri aritaki jiwiyaakari ooryaatsiri
chapinki ikantakiri Jesús: "Shintsitai pitomi". Iro ikimisantantanakari
ririori, ari ikimitsitanakari iijatzi maawoni ijyininkamirinkaiti ririori
ikimisantanakiri Jesús.
54 Irootaki apititanaintsiri joñaagantziro Jesús itasonkawintantzi jariitaa
Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki.

5

Kisopookiri Betesda-jatzi

1 Okanta othonkapaaka jiroka, japiitairo joimoshirinkaiyani Judá-mirinka
Jerusalén-ki. Ari jiyaatsitakari iijatzi Jesús.
2 Janta Jerusalén-ki, ari osaikiri ikaawoshiminto jiitaitziri iñaaniki
Heber-mirinka "Betesda". Tzimatsi okaatzi 5 opankochaantiki. Ari
otsipanampitawo ashitakowontsi jiitaitziro "Oijya".
3 Ari ipiyotakari ojyiki mantsiyari, kaari aminatsini, kisopookiri, thoriwai-
tatsiri jomaryaayitaka kipatsiki joyaawintawo ojyiwaatya jiñaa.
4 Tima ikantaitzi: Jinatzi ipokapiintzi maninkariiti ijyiwaatakairo jiñaa,
intzimirika itanatyaawoni impiinkaatantyaawo jiñaa ojyiwaata, aritaki ish-
intsitanai imantsiyawaitzi.
5 Tzimatsi mantsiyari tzimakotaintsiri 38 osarintsi imantsiyawaitaki.
6 Ikanta Jesús jiñaapaakiri jomaryaaka, jiyotapaaki osamani
jimantsiyawaitaki jirika, josampitapaakiri, ikantziri: "¿Pikowima
pishintsitai?"
7 Ari jakanaki mantsiyari: "Pinkatharí, tii itzimi iitya owiinkaatinani
aririka ojyiwaapaititya jiñaa. Tima nokowawitapiinta nompiinkaatimi
naaka, janaakotana pashini ipiinkaataki ririori".
8 Ari ikantzi Jesús: "Pintzinai, paanairo pomaryaaminto, piyaatai".
9 Apathakiro ishintsitanai jirika, jaanairo jomaryaaminto, aniitanai. Iro
kantacha, tima kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi,
10 ikantakiri Judá-mirinkaiti jirika shirampari shintsitaatsiri: "Kitiijyiri
jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, tii oshinitaantsitzi paanairo pomaryaam-
into".
11 Jakanaki jirika shirampari, ikantzi: "Ikantakina oshinchagaanari:
'Paanairo pomaryaaminto, piyaatai' ".

† **4:52** Kantakotachari jaka "itainkanaki ooryaatsiri", irootaki ikantaitziri pairani "hora 7".

12 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “¿Iitaka kantakimiri: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’ ”
13 Iro kantacha jirika shirampari tii jiyotziri iita oshinchagairiri, tii jiñaawairi Jesús tsika ikinanaki, ipiyotaiyakani atziriiti janta.
14 Ipoña Jesús jiñagairi shirampari janta tasorintsipankoki, ari ikantziri: “Pinkimi, aritaki shintsitaimi iroñaaka, iiro papiitairo pantairo kaaripirori, ari onkantya iiro awijyimotantaimi kowiinkapirotatsiri”.
15 Ikanta jirika shirampari jatanaki, ikamantakiri Judá-mirinkaiti iriitaki Jesús oshinchagairiri.
16 Iro opoñaantari ikowi Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima joshinchaantaki kitiijyiri jimakoryaantaitari.
17 Iro kantzimaitacha, ikantanaki Jesús: “Ari ikantaitatyaani jantawaitzi Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka nantawaitzi”.
18 Irootaki, ikowapirotantanakari Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima tii apa jantawaitantakawo kitiijyiri jimakoryaantaitari, aña jojyakotakari Pawa, ikantakira Jesús iriitaki Pawa iwaapatitajaantari ririori.

Ishintsinka Itomi Pawa

19 Ipoña Jesús jakanakiri, ikantziri: “Jirika Itomitari Pawa tikaatsi jantashiwaitya ikowakaanikiini. Apa jantziro okaatzi jiñaakotziriri Ashitariri. Okaatzi jantziri Ashitariri, irojatzi jantziri Itomi. Imapiro.
20 Tima jitakotari Ashitariri jirika Itomitari, joñaayiri maawoni jantayitziri ririori. Iikiro joñaagatyiiri oitarika antawoititatsiri, iyokitzi powiri iirokaiti.
21 Tima ikimita Ashitariri jañaakaayitziri kaminkari, ikañaanitakairi, ari ikimitari iijatzi Itomitari, jañaakaayitiri inkowiri ririori.
22 Tii jiyakawintantzi Ashitariri, aña iri Itomi ishinitaki jiyakawintantai,
23 ari onkantya maawoni impinkathaitantyaariri Itomi ikimitaitziri Ashitariri. Kaari pinkathatairini Itomitari, tii ipinkathatsitari Ashitariri, otyaantakiriri.
24 Itzimirika owakimpitatyaawoni nokantayitziri, impoña inkimisantanairi otyaantakinari, aritaki inkañaanishiriyitai. Iiro jowasankitaawaitaitziri, tima kaatapaaki ikaamaniwaitzi, kañaani ikantayitaa. Imapiro.
25 Irootzimataintsi imonkaatya, iroñaaka, inkimapaititairo kamashiriiriti iñaani Itomi Pawa. Inkaati kimawaironi, aritaki jañaashiriyitai. Imapiro.
26 Tima ikimita Ashitariri jañaakaantzi, iro ishinitakiniri iijatzi Itomi jañaakaanti ririori,
27 ishinitakiniri iijatzi jiyakawintantai, tima iriitaki Itomi Atziri.
28 Iiro piyokitziiwintashitawo jiroka. Tima irootzimataintsi imonkaataiya inkimantaiyaawori kaminkariiti iñaani,
29 ari impiriintayitanaki tsika ikitayitaka. Ikaatzi antayitakirori kamiithari, ari inkañaaniyitai. Iriima ikaatzi antapiintakirori kaaripirori, jañaawitaiya jowasankitaitiri”.

Ñaajaantakiriri Cristo

30 “Tii nantashiwaitawo nokowashitari, iri Ashitanari shinitanawori niyakawintantai. Okaatzi nokantakowintantziri tampatzika okantaka, tima tii nantashiwaitawo nokowiri naaka, aña iro ikowiri Ashitanari otyaantakinari.
31 Naakami kinkithatakowaitashitachani apaniroini, tii opantawo nokinkithatakowaiwitaka.
32 Iro kantzimaitacha tzimatsi kinkithatakotakinari, niyotzi irootaki tyaaryoopirotatsiri ikinkithatakotakinari ririori.

33 Imapirotatya ikinkithatakotakina Juan potyaantantakari pairani
josampitaitiri. Tima okaatzi ikinkithatakotawakinari imapirotatya.
34 Iro kantacha tii iro nonkinkithatakomachiiti okaatzi ikinkithatakotak-
inari atziri kimitakariri Juan. Aña iro nokinkithatakotzi matzirori owawi-
jaakoshiritaimi.
35 Tima Juan iri kimitakariri ootamintotsi kitiijyiinkatapaintsiri. Iro
pikowapaintziri iirokaiti pinintaawatyaawo ikimitari kitainkari.
36 Iro kantacha tzimatsi kinkithatakotanari naaka, anairiri Juan. Okaatzi
nantziri naaka, irootaki ikantanari Ashitanari nantiro, iro oñaagantzirori iri
Ashitanari otyaantakinari.
37 Ari ikimitakari Ashitanari, otyaantakinari, ikinkithatakotakina irirori,
tiimaita pikimisantziro iñaani. Tii piñaapootanitziri.
38 Tii otyaantaajaitzimi iñaani, tima tii pikimisantziri jotyaantani.
39 Amatsinka pikantawita piñaanatziro Osankinarintsipirori, poyaakoni-
intawo piñaayitairo pinkañaanitai. Aña naakawitaka okinkithatakotzi Osank-
inarintsipirori,
40 tiimaita pikowaiyini iiroka pawintaayitaina pinkañaanitantaiyaari.
41 Tii naminaminatashitawo naaka inthaamintawaitina atziriiti.
42 Aña niyotsitataikimi tsika pikantaiyani iiroka, niyotsitzimi iijatzi tii
pitakotari Pawa.
43 Naakataki jowaki Ashitanari nopairyagairo iwairo. Tiimaita
pagaiyawakinani kamiitha iirokaiti. Irooma aririka impoki pashini
pairyaashiwaitapaatyaawoni iwairo irirori, iri paayitawakiri kamiitha.
44 ¿Tsikama pinkini pinkimisantaiyini, iiroka thaamintashiwaitawakaacha,
tii paminaminatziro pinthaamintawintaiyaari Pawapirotatsiri?
45 Iiro pikinkishiriwaitashita naaka thawitakotimini Ashitanariki. Iri
thawitakotajaantaimini Moisés-ni, pawintaapiintari iirokaiti.
46 Arimi pinkimisantaajaitakirimi Moisés-ni, ari pinkimisantawakinami
naaka, tima naakataki josankinatakotaki Moisés-ni.
47 Irooma tii pikimisantziro okaatzi josankinatakiri, ¿tsikama pinkini
pinkimisantiro nonkantayitimiri naaka?"

6

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Ikanta othonkapaaka jiroka, montyaanaki Jesús intatsikironta inkaari
saikatsiri Galilea-ki, irojatzi jiitaitziri Tiberias.
2 Ojyiki atziri oyaatakiriri, tima jiñaakitziiri itasonkawintantaki joshin-
chaayitairi mantsiyariiti.
3 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki, ari isaikapaaki itsipayitakari jiyotaani.
4 Irootaki ariitzimataiya kitiijyiri Anankoryaantsi, ari joimoshirinkapiin-
tari Judá-mirinkaiti.
5 Ikanta jaminapaaki Jesús, jiñaatzi ojyiki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri
Felipe: "¿Tsikama amanantika owanawontsi owakaiyaariri maawoni jirika
atziri?"
6 Aña josampitashitari Felipe jiñaantyaariri tsika inkanti, tima jiyotajaantaki
Jesús oita jantiri.
7 Ari jakanaki Felipe, ikantanaki: "Iiro jantita 200 kiriiki amanantimi
owanawontsi, aña iipichokiini jowamatsitya jirikaiti".*

* **6:7** Ikantakoitziri jaka "200 kiriiki" irijatzi ikantaitziri pairani "200 denario".

8 Ipoña ikantanaki Andrés, iriitaki pashini jiyotaani, iririntzi Simón Pedro,
ikantzi:
9 “Jirika jaka iintsi amaintsiri 5 tanta, apiti shima. Iro kantacha, ¿arima
jantitatyaari ojyiki atziri?”†
10 Ari ikantzi Jesús: “Pinkantiri isaikaiyini maawoni”. Okatawoshi-
mashitatzi janta, ari isaikaiyakini. Ikaataiyini 5000 shirampariiti.
11 Ari jaakotanakiro Jesús tanta, ithonkakiro ipaasoonkitakiri Pawa, ji-
nashiyitakari ikaatzi saiyitaintsiri. Ari ikimitaakiri shima, ipayiitakiri maa-
woni kowatsiri.
12 Ikanta ikimaniintaiyapaakani maawoni, ikantairi Jesús jiyotaani:
“Paayitairo opitoki okaatzi tzimagaantapaintsiri, iiro apaawaitanta”.
13 Joyiitairo jiyotaaniiti, ijaikiyitai 12 kantziri opitoki tzimagaantapaintsiri
kaawitachari 5 tanta.
14 Jirikaiti atziri, jiñaakiro itasonkawintakiro Jesús owanawontsi,
ikantaiyanakini: “Imapirotatya, iriitaki jirika Kamantantaniri
ikajyaakagaitakiri impoki jaka kipatsiki”.
15 Iro kantacha Jesús jiyotaki ishintsiwintaitatyiiri jaayiitanakiri im-
pinkathariwintiri atziriiti, iijatzi itonkaanai otzishiki, inkini isaikawaiti
apaniroini.

Janiitantawo Jesús inkaari (Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Ikanta otsiniriityaanaki, oirinkaiyaani inkaariki jiyotaani Jesús,
17 otitaiyapaani pitotsiki, montyaakotaiyaini jiyaatairo Capernaum-ki. Ar-
itaki tsiniripirotanaki, tikira ipiyaata irirori Jesús.
18 Ari otampiyatapaaki, antawoiti otamaryaakotanaki inkaari.
19 Aritaki santhataki jimontyaakotaiyini, jiñaatziiri Jesús ipokashitairi jani-
itantaawo inkaari. Antawo ithaawaiyanakini jiyotaani.‡
20 Ikantapai Jesús: “¡Naakataki, iiro pithaawaiyini!”
21 Kimoshiri ikantaiyani jotitawairi pitotsiki, tikira osamanitzi, aatako-
taiyapaakani tsika ikowiro jariitya.

Ojyiki atziriiti aminaminatakiriri Jesús

22 Okanta okitiijyitamanai, irojatzi isaikaiyakini atziriiti intatsikironta,
jiyotaiyakini apinto inatzi pitotsi jimontyaantanakari yotaariiti, tii itsi-
patanaari Jesús.
23 Ariitakotantapaaka pashini pitotsi poñainchari Tiberias-ki,
aataiyapaakani okaakitzi jowaiyakani tanta chapinki ipaasoonkiwintakiri
Awinkathariti.
24 Ikanta jiñaakiri tii isaiki Jesús, iijatzi jiyotaaniiti, otitaiyanakani atziriiti
pitotsiki, jataki Capernaum-ki jamina-minatairi.

Jiitaitziri Jesús “owanawontsi añaakaantaniri”

25 Ikanta jariitaiyapaakani intatsikironta, jiñaapairi Jesús, josampita-
paakiri: “Rabí, ¿tsikapaitima pipokaki iiroka jaka?”
26 Ikantanakiri Jesús: “Irootaki pamina-minatantanari iirokaiti tima piki-
maniintaiyakani chapinki powaiyakani, aña tii iro pamina-minatantinari
pikimathatanakiro notasonkawintantaki. Imapiro.
27 Tii opantawo piñaashintsiwintashiwaityaawo owanawontsi thonkan-
itachari, aña iro piñaashintsiwintya initatsiri, kañaanitakaimini. Iro

† **6:9** Ikantaitziri jaka jiroka tanta, irootaki jiwitsikaitaki cebada. ‡ **6:19** Kantakotachari jaka “santhataki jimontyaakotaiyani”, irojatzi ikantaitziri “5 tiirika 6 kilómetro”, ikantaitziri iijatzi pairani “25 tiirika 30 estadio”.

owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tima Pawa, Ashitariri, iriitaki jookotakiri".
28 Ipoña josampiitanakiri, ikantaitziri: "¿Tsikama nonkantyaaka noñaashintsiwintantyaawori ikowiri Pawa?"
29 Jakanaki Jesús: "Ikowiri Pawa pinkimisantairi jirika jotyaantakiri".
30 Ipoña josampiitanakiri iijatzi: "¿Incha pintasonkawintanti nonkimisantimiri? ¿Iitama pantayitakiri?
31 Pairani achariniiti jowayitakawo otzishimashiki jiitaitziri 'maná', irootaki okantziri Osankinarintsi:
Pawa pakiri owanawontsi paryaintsiri inkitiki".§
32 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Okaatzi owanawontsipirotatsiri poñaachari inkitiki, kaari Moisés-ni pantironi. Aña iri Ashitanari payitimironi. Imapiro.
33 Tima jirika owanawontsi ipantziri Pawa, iriitaki poñaachari inkitiki, iri kañaanitakaayitairini isaawijatziiti".
34 Ari ikantaitanakiri: "Pinkatharí, pimpapiintinawo jiroka owanawontsi".
35 Ikantzi Jesús: "Naakataki owanawontsi kañaanitakaantaniri. Inkaati tsipatainani naaka, iiro itajyaawaitai. Inkaati kimisantanainani, iiro jimiriwaitai.
36 Aritaki nokantaiyakimini, tiimaita pikimisantaiyanani okantawitaka piñaawitakina.
37 Ikaatzi itsipashiritakaakinari Ashitanari, iriiyitaki tsipashiripirotainani, iiro nomanintawakiri naaka.
38 Tima tii iro nompokantatyaari nopoñaaka inkitiki nantayitiro nokowashiwaitari naaka, aña iro nantapiinti ikowiri Ashitanari, otyaantakinari.
39 Jiroka ikowiri Ashitanari otyaantakinari, iiro nopiyakaantawaitzi apaani ikaatzi itsipashiritakaakinari, aña ontzimatyii nowiriintayitairi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.
40 Tima ikowi Ashitanari iijatzi, maawoni kowakowatairini Itomi Pawa, inkaati kimisantairini, aritaki inkañaanitakaayitairi. Naakajaantaki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri".
41 Iro ipoñaantanakari Judá-mirinkaiti ikijyimawaitanakiri Jesús, tima ikimaki ikantaki: "Naakataki owanawontsi poñaachari inkitiki".
42 Ari ikantawakaiyanakani: "¿Kaarima jirika Jesús, itomi José? Niyotziri naaka ashitariri. ¿Iitama ikantantari: 'Nopoñaatya inkitiki?' "
43 Ikantanaki Jesús: "Aritapaaki pikijyimawaitana.
44 Tikaatsi tsipashiriwaitinani, iirorika jamashiritairi Ashitanari otyaantakinari. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri.
45 Josankinariki Kamantantaniriiti, ikantaki:
Iri Pawa yotagairini maawoni.
maawoni kimairiri Ashitanari, yotairiri irirori, itsipashiritaana naaka.
46 Tii nokantzi tzimatsi ñaapootakirini Ashitanari, aña apaniroini jiñaapootziri poñaachari Pawaki.
47 Itzimirika kimisantainani naaka, aritaki inkañaanitai. Imapiro.
48 Naakataki owanawontsi añaakaantaniri.
49 Jowawitakawo pichariniiti 'maná' otzishimashiki, kamayitzimaitaka.
50 Iriima ojyakawori owanawontsi nokinkithatakotziri naaka ipoñaatya inkitiki. Itzimirika owaiyaarini jirika, iiro ikaamanitai.

---

§ **6:31** Jaka kantakotacha "owanawontsi", irootaki ikantaitziri pairani "tanta". Ari okimitari iijatzi, ikinkithatakoitziro pairani tanta, iro ikinkithatakoitzi maawoni owanawontsi. Iroowaitaki akantapiintaiyini aakaiti: "Poya kaniri", tii apa ankinkithatakotiro kaniri, aña tzimatsi iijatzi wathatsi oyaari.

51 Naakataki kañaaniri owanawontsi poñaachari inkitiki. Intzimirika
owatyaawoni jiroka owanawontsi, ari inkañaanitai. Jiroka owanawontsi
nopantziri naaka, nowathapiro inatzi. Iri noshinitakowinta isaawijatziiti
inkañaanitantaiyaari".
52 Ari ikantawakaiyani Judá-mirinka: "¿Tsika inkinakairoka jirika
jowakaantairori iwatha?"
53 Ikantanaki Jesús: "Iirorika powawo iwatha Itomi Atziri, iirorika piriro
iriraani, iiro pikañaanitai. Imapiro.
54 Itzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, ari inkañaanitai.
Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri.
55 Tima jiroka nowatha owanawontsipirori inatzi, jiroka niraani iro
imiripiroitari.
56 Intzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, itsipashiri-
taatyaana naaka, iijatzi naaka notsipashiritatyaari ririrori.
57 Tima jirika Ashitanari otyaantakinari, kañaaniri jinatzi, iriitaki
añaakaanari naaka. Ari okimitsitari iijatzi, intzimirika owaiyaanari naaka,
iriitaki nañaakaayitairi.
58 Nokinkithatakotatziiro owanawontsi poñaachari inkitiki. Jiroka owana-
wontsi tii ojyawo 'maná' jowayitakari pairani pichariniiti iiroka, okantaw-
itaka jowawitakawo, ikamayitaki. Iriima inkaati owatyaarini jirika ojya-
wori owanawontsi, ari inkañaanitai".
59 Irooyitaki jiyotaantakiri Jesús ipiyotaiyakani janta japatotapiintaita
saikatsiri Capernaum-ki.

Ikinkithatakoitziro kañaanitaantsi

60 Ikanta ikimaitakiro jiroka yotaantsi, jirikaiti ikaatzi oyaatziriri Jesús,
ikantaiyanakini: "Jiroka ikantayitakiri Jesús pomirintsi akantyaawori.
¿Iitama kimisantamachiitirini?"
61 Ikanta Jesús, jiyotaki okaatzi ikijyimawaitziriri, josampitanakiri: "¿Tiima
inimotzimi jiroka?
62 ¿Iitama awijatsini, aririka piñiiri Itomi Atziri intzinagaiya ipoñaaka
pairani?
63 Okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro kantakotacha añaashiritakaantatsiri,
kaari awathapirori nokinkithatakotzi, tikaatsi oitapirotya awatha.
Aña iro nokinkithatakotzi awintaashirinkantsi kaari koñaanitatsi,
kañaanitakaantatsiri.
64 Iro kantacha iinitatsi iirokaiti kaari kimisantatsini". Tima jiyoshiritakiri
Jesús kaari kimisantatsini, inkaati pithokashitirini.
65 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Iro nokantsitakimiri: 'tikaatsi tsipashiriwait-
inani naaka: iirorika ishinishiritaanari Ashitanari' ".
66 Aripaiti, ipiyapithatanakari Jesús ojyiki oyaawitapiintariri.
67 Ipoña josampitanakiri Jesús 12 jiyotaani: "¿Pikowima iirokaiti piyaayi-
tai?"
68 Ari jakanaki Simón Pedro: "Pinkatharí, ¿Iitama niyaatashitiri? Aña
iirokataki kinkithatakotakirori añaamintotsi.
69 Aritaki nokimisantaiyakimini. Niyotaiyini iirokataki Cristo, Itomi Pawa
Kañaaniri".
70 Jakanaki Jesús, ikantziri: "¿Kaarima naaka iyoshiitakimiri pikaataki 12?
Iro kantzimaitacha, tzimatsi apaani pikaataki kamaarishiryaaki".
71 Jiñaawaitakiro jiroka Jesús, ikinkithatakotatziiri Judas, Itomi Simón Iscar-
iote. Tima iriitaki Judas pithokashityaarini, iriiwitaka itsipatapiintari 12
jiyotaani.

7

Ririntzipaini Jesús tii ikimisantaiyirini

1 Ikanta othonkapaaka jirokapaini, jariitantawaita Jesús janta Galilea-
ki. Tii ikowi isaikanai Judea-ki, tima jaminaminatatziiri Judá-mirinkaiti
intsitokiri.
2 Iro kantacha monkaatzimataa kitiijyiri ikimoshiriwintapiintziro Judá-
mirinkaiti jiitaitziri "pankojyitantsi".
3 Ithainkitanakari, ririntzi okaakiini, ikantanakiri: "Iiro pimanawaita
jaka, piyaati Judea-ki jiñaantimiri piyotaaniiti onkaati pantayitiri.
4 Tima ikaatzi kowatsiri jasagaawintaityaari, tii imanakaawo jantayitziri.
Pantayitziro iiroka oiyitarika, poñaagantiro tsika ipiyotaiyani atziriiti".
5 Tiitya ikimisantaajaitziri iijatzi ririntzipaini.
6 Ari ikantanaki Jesús: "Aña tikira imonkaapaititaata noñaagantantya
naaka, irooma iirokaiti inimowaitzimi maawoni kitiijyiriki.
7 Tii ikisaniintzimi iirokaiti isaawijatziiti. Irooma naaka owanaa ikisaniin-
tana, tima koñaawo nokantziro naaka, okaatzi jantayitziri kaaripirori inatzi.
8 Piyaataiyini iiroka joimoshirinkaita, iiro niyaatsita naaka, tima tikira
imonkaapaitita noñaagantya".
9 Ikantakiro jiroka, irojatzi isaikanaki Galilea-ki.

Joimoshirinkiro Jesús jiitaitziri "pankojyitantsi"

10 Ari jataiyakini ririntzipaini, jatanaki iijatzi Jesús joimoshirinkaita tii
joñaagantajaanta, imananikiini ikantaka.
11 Jaminaminatakiri Judá-mirinkaiti janta joimoshirinkaita, ikantaiyini:
"¿Tsikama isaikaajaitzika shirampari?"
12 Ojyiki atziriiti kinkithatakotakiriri Jesús. Tzimatsi kantayitatsiri: "Kami-
ithari jinatzi shirampari". Tzimatsi pashini kantatsiri: "Tii ikamiithatzi, aña
jamatawitakiri atziriiti".
13 Iro kantzimaitacha, manaantsikiini ikinkithatakoitziri Jesús, tima
ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti.
14 Okanta oniyankitaki joimoshirinkaita, tyaapaaki Jesús tasorintsi-
pankoki, jiyotaantapai.
15 Iyokitzi ikantawakaiyanakani Judá-mirinka, ikantaiyini: "¿Tsikama jiy-
otanitantari jirika, tii ityaapirowita tsika jiyotaantaitzi?"
16 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Okaatzi niyotaantziri tii naaka yotashityaa-
woni, aña iri yotakaanawori otyaantakinari.
17 Inkaati kowapirotaironi ikowiri Pawa, ari jiyotairo iri Pawa yotakaana-
wori okaatzi niyotaantziri, tima tii naaka yotashiwaityaawoni.
18 Tima ikaatzi yotaantzirori jiyotashiwaitari, jaminaminatatzi
impinkathaitiri. Iriima kowakowatzirori ipinkathaitairi otyaantakiriri,
iri ñaawaitzirori iroopirori. Tii itzipishiriwaitzi ririori.
19 ¿Tiima josankinawitakimi pairani Moisés-ni Ikantakaantaitani? Iro kan-
tacha, tii pimonkaataiyironi. ¿Iitama pasaryiimatantanari pintsitokina?"
20 Ari ikantaiyanakini atziriiti: "¡Kamaarí! ¿Iitama asaryiimatzimiri intsi-
tokimi?"
21 Ikantzi Jesús: "maawoni iirokaiti owanaa iyokitzii pikantayitaka
piñaakina nantakiri kitiijyiriki jimakoryaantaitari.
22 Iro kantzimaitacha, ikantakaantaki Moisés-ni pintomishitaanitapi-
intanti. (Okantawitaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaawoni jiroka, aña
iri poñaakaantanakawori achariniiti tikiraamintha itzimi Moisés-ni.) Iro
opoñaantari pitomishitantapiintaki iirokaiti, kitiijyiri jimakoryaantaitari.

23 Piñaakiro, pimonkaatantyaawori iirokaiti Ikantakaantani Moisés-ni pitomishitantapiintaki kitiijyiri jimakoryaantaitari. ¿Iitama pikisaniintantanari naaka noshinchagairi atziri maawoni iwathaki kitiijyiriki jimakoryaantaitari?
24 Paamaakowintya owapiyimotzimikari aririka piyakawintanti. Aña tampatzikashiripiro pinkantya piyakawintanti".

¿Iriitakima jirika Cristo?

25 Tzimayitatsi Jerusalén-jatzi, osampitantanaintsiri, ikantzi: "¿Kaarima jirika jaminaminaitziri intsitokaitiri?
26 Jirinta isaikaki, maawoni jiñaitziri ikinkithawaitzi. Tikaatsitya akotashitirini. ¿Jiyotatziima jiwariiti imapirotatya Cristo jinatzi jirika shirampari?
27 Iro kantacha ayotaiyirini jirika tsika ipoñaawo. Irooma paata aririka impokaki mapirotzirori jiita Cristo, tikaatsi yotatsini tsika ipoñaawo".
28 Ikanta ikimaki Jesús, isaiki jiyotaantzi tasorintsipankoki, shinchiinka ikantanaki: "¡Arima, piyotaiyinima tsika nopoñaawo! Tii naaka nintakaashityaawoni nompoki, aña jotyaantani ninatzi jawintaapiroitari. Kaari piyotaiyini iirokaiti.
29 Niyotziri naaka tima iri notsipatari, iriitaki otyaantakinari".
30 Ari ikowawitanaka jaakaantirimi, iro kantacha tikaatsi akotashitirini, tima tikira imonkaapaititaata.
31 Ojyiki kimisantanakiriri Jesús, ikantaiyini: "Kaaririka jirika Cristo pokatsini, iirotya itasonkawintantzimi, ñaakiro".

Jotyaantaki Fariseo oirikirini Jesús

32 Ikanta Fariseo-paini ikimakiri atziriiti ikinkithatakotziri Jesús, jaapatziyanakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantaki aamaakowintawori tasorintsipanko jotiyiri.
33 Ari ikantzi Jesús: "Kapichiini nosaikimotanaimi iirokaiti, irootaintsi niyaatai isaiki otyaantakinari.
34 Ojyiki paminawitaina, iiro piñagaana, iiro pitsipatana tsika nosaikapai naaka".
35 Ari josampitawakaanaka Judá-mirinkaiti: "¿Tsika jiyaamachiitika jirika iiro añaantari? ¿Jiyaatatyiima pashiniki nampitsi ikinayitaki ajyininkapaini, inkini jiyotaayitairi kaari ajyininkata?
36 ¿Iitama ikantakotziri: 'Paminawitaina, iiromaita piñagaana, iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka?' "

Jiñaa kañaanitakaantatsiri

37 Ikanta iwiyaantapaakawori kitiijyiri ari joimoshirinkapiroitari. Ari ikatziyanaka Jesús, shintsiini jiñaawaitanaki, ikantzi: "Itzimirika mirinintawaitatsini, intsipashiritaina naaka, jimiriwaitaiya.
38 Tima okantzi Osankinarintsipirori:
Inkaati kimisantainani naaka, onkimitaiyaawo oshiyaashiritantyaarimi jiñaa kañaanitakaantatsiri".
39 Iri jojyakaawintzi Jesús inkaati kimisantairini inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi. Okantawitaka tikiraata jotyaantiriita Tasorintsinkantsi, tima tikiraata itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo.

Ipookaiyanakini atziriiti

40 Tzimatsi kimakiriri Jesús ikantaki, ikantaiyanakini: "Imapirotatziiri jirika shirampari Kamantantaniri jinatzi".

41 Tzimatsi pashini kantanaintsiri: “Cristo jinatzi jirika”. Ikantzi pashini:
“Kaari, tima Cristo iiro ipoñaawo Galilea-ki.
42 Tima okantzi Osankinarintsipirori:
Impoñiiyaawo Cristo-tatsiri janta Belén-ki, inampiki pairani pinkathari David-
ni. Iriitaki icharini David-ni”.
43 Ari itzimawintawakaawintanakari atziriiti jirika Jesús.
44 Tzimatsi kowawitanainchari jaakaantirimi, tikaatsimaita akotashitirini.

Tii jiñaitzi kimityaarini jiñaawaitzi

45 Ikanta aamaakowintawori tasorintsipanko jataiyaini isaiki Fariseo-
paini itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawairi, ikantziri:
“¿Iitama kaari pamantakari?”
46 Ari ikantaiyini irirori: “¡Tii jiñaitzi kimityaarini jirika jiñaawaitzi!”
47 Ikantanaki Fariseo: “¿Pimatsitakawoma jamatawiitakimi iirokaiti?
48 ¿Tzimatsima ajiwariti kimisantakiriri jirika shirampari? ¿Tzimatsima
nokaatziri Fariseo kimisantakiriri?
49 Apa ikimisantamachiitzi atziriiti kaari yotakotironi Ikantakaantaitani,
owasankitagaari jinayiti”.
50 Ikanta Nicodemo, Fariseo-tatsiri pokaintsiri pairani jiñiiri Jesús, ikan-
tanaki:
51 “Okantzi Ikantakaantaitani, tii oshinitaantsitzi ayakawintanti tiirika
akimajaantzi oita jantakiri”.
52 Ari ikantaiyanakini irirori: “¿Iirokatakima iijatzi Galilea-jatzi?
Piñaanapirotiro Osankinarintsipirori, ari piñaakiro tikaatsi Kamantantaniri
poñaachani Galilea-ki”.

Tsinani mayimpiro

53 Ipoña jiyaataiyaini ipankopainiki.

8

1 Ipoña irirori Jesús tonkaanaki otzishiki Olivo.
2 Ikanta okitiijyitamanai, ipiyaa tasorintsipankoki. Ojyiki atziri piyow-
intawaariri, saikapai Jesús jiyotaapairi atziriiti.
3 Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo-paini jamakiniri tsinani
jiñaitziri omayimpirotzi. Jowatziyapaakiro niyankiniki ipiyotaiyani.
4 Ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, jiroka tsinani jiñaitakiro omayim-
pirotzi.
5 Ikantakaantaki pairani Moisés-ni intsitokaitiro, mayimpirotatsiri tsinani.
¿Tsikama pikantzika iiroka?”
6 Iro josampitantariri ikowi inkompitakaiyaari, ontzimantyaari oita
inkantakotiriri. Oiyotanaka Jesús kipatsiki josankinawaitantawo jako.
7 Iikiro josampitatziiri, ari ikatziyanaka joiyotaka, ikantanakiri: “Tiirika
pikaaripiroshiritaiyini iirokaiti, pitakaantyaawo pintsitokantyaawo mapi
jiroka tsinani”.
8 Iijatzi joiyotanaa kipatsiki, japiitanairo josankinawaitzi.
9 Ikanta ikimawakiro ikantakiri Jesús, piyaiyanakani, ikinkishir-
itakotanaka tsika ikantayita iriroriiti. Iri itanakawo ipiyanaka
Antaripiroriiti. Ikanta isaikanaki Jesús itsipatakawo tsinani jamaitakiri,
10 ikatziyanaa joiyotaka, josampitziro ikantziro: “Tsinaní, ¿Tsika iki-
naiyanakinika? ¿Tikaatsima yakawintimini?”
11 Akanakiri iroori okantziri: “Tikaatsitya, Nowinkathariti”. Ikantzi
Jesús: “Iijatzi naaka iiro niyakawintzimi. Piyaatai, iiro papiitairo
pinkaaripiroshiriwaitai”.

Jesús ikitiijyiinkatakotziri isaawijatzi

12 Ipoña japiitanakiro Jesús jiyotairi atziriiti, ikantziri: “Naakataki kitiijyiinkatakotziriri isaawijatziiti. Itzimirika tsipashiritaiyaanani naaka, aritaki nonkitiijyiinkatakotairi, onkimiwaityaawo tii ikinawaitzi otsinirikitaki”.
13 Ari ikantaiyanakini Fariseo-paini: “Powakowintawaitashita pikinkithatakota apaniroini, tii opantawo pikinkithatakowitaka”.
14 Ari jakanaki Jesús: “Kamiithataki okaatzi nokinkithatziri naaka, okantawitaka nokinkithatakowitaka apaniroini. Tima niyotzi tsika nopoñaakawo, tsika janta niyaatai. Tii piyotaiyini iirokaiti.
15 Iro pamitapiintaka pojyakotari atziriiti jiyakawintantzi. Irooma naaka tikaatsi niyakawinti.
16 Irooma aririka niyakawintanti naaka, iroopirori inatzi noñaani, tima tii apaniroini niyakawintanti, ari notsipatari Ashitanari otyaantakinari.
17 Jiroka okantzi Ikantakaantaitani ipaitakimiri iirokaiti:
Intzimirika apiti kinkithatakotantatsini ari ojyawakaa inkantayitakiri,
imapirotatya ikinkithatziri.
18 Naakajaantaki kinkithatakotaincha. Iijatzi Ashitanari otyaantakinari irijatzi pashini kinkithatakotanari. Apiti nokaatzi nokinkithatakotaka”.
19 Ari josampitanakiri: “¿Tsikama isaikiri Ashitzimiri?” Ikantzi Jesús: “Tii piyotaiyinani iirokaiti, iijatzi pikimitaakiri Ashitanari. Ari piyotinami naaka, ari piyotakirimi iijatzi Ashitanari”.
20 Ari ikinkithatakiro Jesús jirokapaini tasorintsipankoki, tsika jowaitapiintziri kiriiki jashitakaitariri Pawa. Tikaatsimaita aakaantirini, tima tikira imonkaapaitita.

Tsika niyaatai naaka, iiro pariiyitaa iirokaiti

21 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantzi: “Aririka niyaatai, owanaa paminawitaina iirokaiti, iro kantzimaitacha ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima tsika niyaatai naaka, iiro pariiyitaa iirokaiti”.
22 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Ishiniwaitatya jirika. Iro ikantantari iiro ariita aakaiti tsika jiyaati irirori”.
23 Ikantanaki Jesús: “Isaawijatzi pinayitzi iiroka, irooma naaka jinokijatzi ninatzi. Ari pinampitawo iirokaiti kipatsiki, irooma naaka tii nonampityaawo.
24 Irootaki nokantantzimiri: ‘Ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima iirorika pikimisantairo nokinkithatakowitaka, ari pinkamakotairo piyaaripironka’ ”.
25 Ipoña josampitanakiri: “¿Iitaka iiroka?” Ari jakanaki Jesús: “Aritaki nokamantsitakimi owakiraini.
26 Tzimatsi ojyiki nonkantimiri, ari niyakawintaimi iijatzi. Tima okaatzi iñaawaitziri otyaantakinari iroopirori inatzi. Irootaki nokamantzimiri iirokaiti isaawijatziiti, okaatzi ikamantanari irirori”.
27 Iro kantacha jirikaiti kimakiriri Jesús, tii ikimathatawakiri ikinkithatakotatziiri Ashitairi.
28 Irootaki ikantantanakari Jesús: “Aririka pimpaikakotakaantiri Itomi Atziri, aripaiti piyoti naakataki. Tii naaka antashiwaityaawoni nokowakaari. Apa niyotaantziro okaatzi jiyotaanari Ashitanari.
29 Itzimi otyaantakinari ari itsipashiritana naaka. Tii jookawintana Ashitanari, tima nantapiintziniri okaatzi kamiithatzimotziriri”.
30 Ikanta ikinkithatakoyitakiro Jesús jiroka, ojyiki kimisantanakiriri.

Iroopirori inatzi isaikakaashiwaitaimi

31 Ipoña Jesús ikantanakiri Judá-mirinkaiti ikaatzi kimisantakiriri: “Aririka
poisokirotanatyaawo noñaani, iirokataki tyaaryoori niyotaani.
32 Aritaki piyotairo tyaaryoori, iro saikakaashiwaitaimini”.
33 Jakaiyanakini jirikaiti: “Ichariniiti Abraham-ni ninayitzi naakaiti.
Tikaatsi ompirawaityaanani. ¿Iitama pikantantanari iiroka: ‘Ari pisaikashi-
waitaiya?’ ”
34 Ikantzi Jesús: “Ikaatzi antapiintzirori kaaripirori, kimiwaitaka ompi-
ratatyaarimi. Imapiro.
35 Apaani ompirataari kantatsi jomishitowaitiri, iriima itomiitari ikantai-
tatyaani ijyininkamirinkaitari.
36 Aririka isaikakaashiwaitaimi Itomiitari, iikiro pisaikashipirowait-
anaatyi.
37 Niyotaiyimini ichariniiti Abraham-ni pinatzi. Iro kantzimaitacha
pikowaiyakini pintsitokina, tima tii okamiithatzimotzimi noñaaniyitari.
38 Iro nokinkithatakotzi naaka okaatzi joñaaganari Ashitanari. Irooma
iirokaiti pantashitawo pikimakotairi ashitzimiri iiroka”.

Iri ashitariri kamaari

39 Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¡Aña iri Abraham-ni jiitaitziri Ashitanari,
iriitaki nochariniiti!” Ipoña ikantzi Jesús: “Iirokami charinityaarinimi
Abraham-ni, ari pantakiromi okaatzi jantayitakiri irirori.
40 Iro kantacha, okantawitaka nokinkithatakaawitakimiro jiyotakaaki-
nari Pawa, pikowaiyakini pintsitokina. ¡Tii jimataajaitziro Abraham-ni
kantachari!
41 Irojatzi pantapiintakiri okaatzi jantakiri pairani pichariniiti”. Ari ikan-
taiyanakini iriroriiti: “¡Tii naaka jowaiyantani thainkatasorintsiwaitaniri.
Apaani ikanta Ashitanari, iriitaki Pawa!”*
42 Ari jakanakiri Jesús: “Imapiromi iri Pawa ashitimini, ari pitako-
tatyaanami, tima Pawaki nopoñaakawo naaka. Tii naaka pokawait-
ashitachani nonintakaanikiini, aña iri Pawa otyaantakinari.
43 ¿Oitama kaari pikimathatantana iirokaiti? Iro kantakaantzirori tii
pikowaiyini pinkimisantiro noñaani.
44 Iriitaki ashitakimiri kamaari, pantapiintakiniri okaatzi ikowiri. Ari
jashi jowakiro kamaari owakiraa itantanakawori, jowamaashiritantzi. Thi-
iyinkari jinatzi, tii jiñaawaitziro tyaaryoori. Aririka inkowi jamatawitanti,
jiñaawaitziro thiiyaantsi. Iwaapati thiiyinkari jinatzi.
45 Irooma naaka noñaawaitziro tyaaryoori ñaantsi, tiimaita pikimisan-
taiyanani iirokaiti.
46 ¿Tzimatsima apaani pikaataiyakini yopirotzirori ikantzi:
‘Kaaripiroshiriri jinatzi Jesús?’ Tima iroopirori inatzi okaatzi noñaawaitziri
¿oitama kaari pikimisantantana?
47 Itzimirika jashitari Pawa, ikimisantziro iñaani Pawa. Irooma iirokaiti tii
jashitzimi Pawa, tii pikowi pinkimisantaiyini”.

Itzimitaika Cristo

48 Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Imapirotatya nokantaiyaki-
mini Samaria-jatzi pinatzi, tima kamaari pinatzi”.
49 Ari jakanaki Jesús: “Tii nokamaaritzi, nopinkathatziri naaka Ashitanari.
Irooma iirokaiti, tii pipinkathatana.

---

* **8:41** Ikantakoitziri jaka “thainkatasorintsiwaitaniri”, irijatzi ikantaitziri mayimpiriiti. Tima jo-
jyakaawintapiintakiri pairani Judá-mirinkaiti, tii ikinatanitari Pawa, jantayitziro kaaripirori.

50 Tii naaka kowashitachani pimpinkathatina, aña tzimatsi pashini kowatsiri impinkathaitina, iriitaki yakawintantatsini.
51 Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamaniyitai. Imapiro".
52 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: "Ari niyotaiyini imapiro pikamaaritzi. Tima kamaki Abraham-ni, ari ikimitakari Kamantantaniriiti, kamayitaki maawoni. Opoña pikantzi iiroka: 'Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamanitai'.
53 ¿Panairima iiroka nocharinini Abraham-ni? Kamaki irirori, ari ikimiyitakari Kamantantaniriiti iijatzi. ¿Tsikama piitamachiityaaka iiroka?"
54 Jakanaki Jesús: "Naakami kowashitachani impinkathaitinami, tikaatsi opantyaawoni. Iri pinkathatakaanari Ashitanari. Iriitaki pikantapiintawitari iirokaiti 'Nowawani'.
55 Tiimaita piyotairi iirokaiti. Irooma naaka noñiiri. Aririkami nonkanti 'tii noñiiri', thiiyinkari ninaki nokimitakotakimiro iirokaiti. Aña imapiro noñiiri. Nokimisantziro iñaani.
56 Pairani Abraham-ni, picharinitanakari iirokaiti, ikimoshiritaki jiñiiro nompokapaititi. Aritaki jiñiimaitakina, antawoiti ikimoshiritaki".
57 Ipoña Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: "Tikiraamintha otzimi iiroka 50 posarintsiti. ¿Ipoña pikantzi piñiiri Abraham-ni?"
58 Ari jakanaki Jesús: "Tikiraamintha itzimiita Abraham-ni. 'Naakatsitaka'. Imapiro".†
59 Ikanta jirikaiti jaiyawitanakani mapi ikowi intsitokirimi. Iro kantzimaitacha Jesús, ipiyapithatanakari. Shitowanaki tasorintsipankoki.

9

Joshinchairi Jesús kaari okichaatatsini

1 Ikanta ikinayitzi Jesús, jiñaaki kaari okichaatatsini, jashi jowatziiro owakiraa itzimapaaki.
2 Ikanta jiyotaani josampitakiri, ikantziri: "Rabí, ¿Oitama kaari jokichaatanta owakiraa itzimaki jirika shirampari? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka ashitariri? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka irirori?"
3 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Tii iro kantakaantironi iyaaripironka, tii okantakaantziro iijatzi iyaaripironka iwaapati. Iro imatantari jiroka, onkantya jiñaitantyaawori ishintsinka Pawa.
4 Iinta okitiijyitzi, ontzimatyii antiro jantawairi otyaantakinari. Tima aririka ontsiniritanaki, tikaatsi kantironi jantawaiti.
5 Iinta nosaiki naaka jaka kipatsiki, naakataki kitiijyiinkatakotziriri isaawijatzi".
6 Ithonkakiro jiñaawaitaki Jesús, jiiwatanaki kipatsiki, jamirokaki kapichiini kipatsipitha jakoki, itziriyookitakiri kaari okichaatatsini.
7 Ipoña jiñaanatziri ikantziri: "Piyaati pinkiwaakitya owaankanaata jiitaitziri Siloé". Ari ikinanaki kaari okichaatatsini, ikiwaakitapaaka. Ikanta ipiyapaaka, kantanai jamini kamiitha.*
8 Ikanta ijyininkapaini, ikaatzi ñaayitapiintziriri ikamitantzi impashiityaari, josampitawakaayita, ikantzi: "¿Kaarima jirika saikapiintatsiri ikowakotantzi impashiityaari?"

† **8:58** Ipairyaapiintaka Jesús ikantzi: "Naakatsitaka", ari ojyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani, jiñaanatantakariri Moisés-ni. Tima pairani Moisés-ni josampitakiri pairani Pawa, ikantziri: "Tsikama piitaka". Ari jakanaki: "Naakatsitaka". Iro jiyotantaiyarini Judá-mirinkaiti jiñaawaitaki Jesús, ikowatzi jimonkaataiyaari Pawa.
* **9:7** Jiroka iitachari "Siloé", irojatzi jiitaitziri: "Otyaantaari".

9 Tzimatsi kantatsiri: “Iriitaki”. Pashini kantatsi: “Aña kaari, iriiwaiwitaka”. Iro kantzimaitacha, ikantzi irirori: “Naakataki”.
10 Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama pikantairoka paminantaari kamiitha?”
11 Ari ikantanaki irirori: “Jirinta shirampari iitachari Jesús, iriitaki matakinawori, tzimatsi itziritakinari nokiki, ipoña ikantakina: ‘Piyaati owaankanaataka Siloé. Ari pinkiwaakityaari’. Okanta niyaatanaki, ari nokiwaakitapaaka, aminaana kamiitha”.
12 Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama iroñaaka jirika shirampari?” Ari ikantzi irirori: “Tii niyotzi”.

Fariseo-paini josampitziri kaari okichaawitacha

13 Ipoña jaayiitanakiri kaari okichaawitachari isaikayitzi Fariseo-paini.
14 Tima kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi, itziriyookitantakariri Jesús kaari okichaawitachani, iro jaminantaari kamiitha.
15 Ari josampitakiri Fariseo-paini tsika okanta jaminantaari kamiitha. Ikantanaki irirori: “Itziriyookitantakinawo nokiki kapichiini kipatsi, opoña nokiwaakitaka. Aminaana iroñaaka kamiitha”.
16 Ari ikantayitzi Fariseo: “Itzimika antakirori jiroka kaari jashitari Pawa, tima tii ipinkathatziro kitiijyiri jimakoryaantaitari”. Iro kantacha ikantaiyini pashini: “Kaaripiroshiriri jinatyiimi, iiro jantaajaitziromi jiroka”. Tii jaapatziyawakaawintawo ikantaiyakirini Fariseo.
17 Ari japiitakiri josampitziri kaari okichaawitachani: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka, iitaka aminakagaimiri kamiitha?” Ikantzi irirori: “Kamantantaniri jinatzi”.
18 Kantai iroñaaka jaminawaitai kamiitha, tii ikimisantzi Judá-mirinkaiti kaari okichaawitachani jirika. Irojatzi ikaimantakariri iwaapati,
19 josampitawakiri, ikantziri: “¿Iriima pitomi jirika? ¿Pinkantinatya ari ikantatya tii jokichaatzi owakiraa itzimapaaki? ¿Tsikama okantaka jaminantaari iroñaaka kamiitha?”
20 Ikantanaki ashitariri: “Niyotaiyini iriitaki nowaiyani, ari ikantatya tii jokichaatzi owakiraa itzimapaaki.
21 Iro kantacha tii niyotzi tsika okanta jaminantaari kamiitha iroñaaka, tii niyotzi iijatzi iita aminakagairiri kamiitha. Posampitiri irirori, antari jinaki, iriitaki kamantimini”.
22 Iro ikantantari iwaapati tima ithaawatzi, ikantaiyakini Judá-mirinkaiti: “Intzimirika kantaintsini Cristo jinatzi jirika Jesús, iiro noshinitairi intyagai apatotapiintaiyani”.
23 Irootaki ikantantakari iwaapati: “Posampitiri irirori, antari jinaki notomi”.
24 Japiitakiro Judá-mirinkaiti ikaimairi kaari okichaawitachani, ikantziri: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina tyaaryoopiroini, iiro pipinkathawaitashitari jirika shirampari kaaripiroshiriri jinatzi”.
25 Ari ikantanaki irirori: “Tii niyotzi naaka kaaripiroshiriri jinatzi. Apa niyotzi naaka tii nokichaawita. Iro kantacha aminaana kamiitha”.
26 Japiitakiri josampitziri: “¿Tsikatya ikantakimika? ¿Iita jantakiri jaminakaantaimiri?”
27 Ari jakanairi: “Aritaki nokantakimi, iro kantacha tii pikimisantzi. ¿Oitama pikowantari napiitimiro? ¿Pikowatziima pinkimisantaiyirini iirokaiti?”
28 Ari jitanakari ikawiyawaitanakiri, ikantaiyini: “Pinkimisantiri iiroka jirika shirampari, irooma naakaiti nonkimisantiro Ikantakaantani Moisés-ni.

29 Niyotaiyini naakaiti jiñaanatakiri Pawa pairani Moisés-ni. Iriima jirika,
tikaatsi yotirini tsika ipoñaaka".
30 Ari jakanaki okichaataatsiri, ikantzi: "¡Tsikama okantatyaaka jiroka! Aña
jaminakagaana naaka kamiithaini, tii piyotziri iirokaiti tsika ipoñaaka.
31 Ayotaiyini maawoni tii ikimiri Pawa kaaripiroshiriri. Apa ikimiro
jamanamanaatani pinkathatziriri, antanairori ikowakairiri.
32 Tikaatsi ankimakowintapiinti tzimatsi aminakagairini kaari
okichaatatsini itzimapaaki.
33 Iiromi ipoñaakawo jirika shirampari janta Pawakinta, iirotya jimataa-
jaitziromi jiroka".
34 Ari ikantanakiri: "Piyaaripironka pitzimakaaki iiroka. ¿Pikowima piy-
otaayitaina naaka?" Jomishitowakaantaitakiri.

Kaari okichaashiritatsini

35 Yotaki Jesús jomishitowakaantaitakiri okichaataatsiri. Ikanta jiñagairi
paata, josampitairi: "¿Pikimisantzirima iiroka Itomi Atziri?"
36 Ari ikantzi irirori: "Pinkatharí, pinkantina tsika itzimi, inkini
nonkimisantiri".
37 Ikantzi Jesús: "Aritaki piñaakiri, naakataki pikinkithawaitakaaki".
38 Ikanta jirika okichaataatsiri jotziirowashitanakari Jesús
ipinkathatanakiri, ikantziri: "Nokimisantzimi Pinkatharí".
39 Ipoña ikantzi Jesús: "Nopokaki naaka jaka kipatsiki niyakawintantai,
ari onkantya jaminantaiyaari kaari okichaatatsini. Iriima ikaatzi aminaw-
itachari, iiro jokichaatai irirori".
40 Tzimayitatsi Fariseo tsipatakari Jesús, ikimakiri ikantakiri, josampi-
tanakiri: "¿Pikimitakaantatyaanarima naakaiti kaari okichaatatsini?"
41 Ikantanaki Jesús: "Imapiromi pinkimityaari kaari okichaashiritatsini
iirokaiti, tikaatsi iyakawintimironi piyaaripiroshirinka. Irooma pikan-
taiyini tii pikimitari kaari okichaashiritatsini, irootaki piñaantaiyaawori
jiyakawintaitimiro pipiyathatakina".

10

Jojyakaawintaitziro oijyatanto

1 Ipoña ikantanaki Jesús: "Itzimirika kaari tyaatsini omoopiroki oijyatanto,
intyaashitatyaarika onaminatantoki, koshintzi jinatzi, kaaripirori. Imapiro.
2 Iriima tyaatsiri omoopiroki, iriitaki aamaakowintapiintariri oijya.
3 Iriirika ashitaryaajaantironi aamaakowintawori ashitakowontsi, im-
poña intyaapaaki, impairyaayitapaakiri oijya inkaimayitapairi, ari jiy-
opaantitawairi. Iri omishitowajaantirini aamaakowintapiintari oijya.
4 Aririka jomishitowakiri jikokiroki maawoni, iri iiwatirini aamaakowin-
tariri, joyaatzimaityaari oijya tima jiyopaantitziri iri aamaakowintariri.
5 Iro kantacha tii joyaatziri kaari jiñaapiintziri, owanaa ishiyapithatari,
tima tii jiyopaantitziri".
6 Ari ikantaki Jesús jojyakaawintziniri, tiimaita ikimathataiyirini jirikaiti
iita ikantziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaakowintantaniri

7 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: "Naakatajaantaki ojyawori omoopiro
oijyatanto. Imapiro.
8 Ikaatzi kaaripiroriiti itakawori ipokaki tikiraamintha nopoki naaka,
jojyashitakari koshintzi. Irootaki kaari ikimisantantaiyarini oijya.

9 Naakatajaantaki ojyawori omoopiro. Intzimirika tyagaatsini nojyakawo
omoopirori, aritaki jawijakoshiritai. Ari jojyakotaiyaari oijya ipiyapiyata
ityaapiintzi, ishitowapiintzi iijatzi. Tii okowityiimotari jowanawo.
10 Iriima koshintzi apa ipoki inkoshiti, intsitokanti, japirotanti. Irooma
naaka nopokaki nañaakaapiroshiritantai.
11 Naakataki ojyari kamiithari aamaakowintariri oijya. Tima apaani
kamiithari aamaakowintariri oijya, ishiniwintari joijyati.
12 Tima ikaatzi ipinaitziri jaamaakowintari oijyanintsi, aririka jiñaawakiri
owaminthatariri, jookawintziri, jowaitapaatyaari oijya ishiyanakara aa-
maakowintariri, tzimpooka inkantayitanatya pashini.
13 Iro ishiyantari aamaakowintawitariri, tima apa ikowi impinaitiri. Tii iri
oijya inkowapiroti jaamaakowintyaari.
14 Naakataki kamiithari aamaakowintariri oijya. Niyoyitziri noijyati.
Jiyoyitana iijatzi irirori.
15 Ikimita jiyopirotana Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka niy-
opirotziri irirori. Noshiniwintakotari noijyati.
16 Iinitatsi iijatzi pashini noijyati kaari saikatsini jaka. Ontzimatyii namay-
itairi jaka. Aritaki inkimisantayitaina irirori. Apaani inkantya impiyotaiya.
Apaani inkantya aamaakowintaiyaarini.
17 Jitakotana Ashitanari tima noshinitakiro nañaantari inkini nañagai ii-
jatzi.
18 Tikaatsi shintsiwintinani, aña naakataki shinitashitaincha. Otzim-
imotana noshintsinka noshinitantari, iro nañaantaari iijatzi. Irootaki
ikowakiri Ashitanari nantiro”.
19 Ikanta ikimawakiro Judá-mirinkaiti jiroka ñaantsi, japiitanakiro tii jaap-
atziyawakaanaa.
20 Tzimatsi ojyiki kantayitanaintsiri: “¿Iitama pikimisantantariri? Ika-
maaritatzi, iro ishinkiwintantakari”.
21 Iro kantacha pashini kantatsi: “Tikaatsi kamaari matironi jiñaawaitiro
jiroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari jaminakagairi kaari okichaawitachani?”

Ikisaniintanakiri Judá-mirinkaiti jirika Jesús

22 Aritaki tyaawontsipaititai. Okanta janta Jerusalén-ki,
joimoshirinkaitziro tasorintsipanko.
23 Ari isaikitakari Jesús tasorintsipankoki, janiiwaitzi awijatapishitzi ji-
itaitziro “Salomón-tapishi”.
24 Ipoña Judá-mirinkaiti ipiyowintapaakari, josampitziri: “¿Tsikapaitima
onkaati pinkisoshiritakaayitina? Iirokarika Cristo, incha pooñaawontinawo”.
25 Jakanaki Jesús ikantzi: “Aritaki nokamantayitakimi, tiimaita
pikimisantana. Okaatzi jimatakaayitakinari ishintsinka Ashitanari,
oñaagantapirowaitakiro kamiithaini.
26 Iro kantacha iirokaiti tii pikimisantaiyini, tima tii pikimitakaanta
iirokami noijyati.
27 Ikaatzi kimitakaantaachari noijyati jiyopaantitana, niyotsitari iijatzi
naaka. Joyaayitana iriroriiti.
28 Naakataki kañaanitakaayitairini. Iiro ipiyawaita, tikaatsi aapithatinarini.
29 Ikaatzi jashitakaakinari Ashitanari, tikaatsi aapithatinarini, tima iri
matzirori jantaritzi anaakopirotantatsiri maawoni.
30 Tima itsipashiritana Ashitanari, kimiwaitaka apaanimi nonkantya”.
31 Ikanta Judá-mirinkaiti jaawitanaa mapi ikowi intsitokirimi,

32 iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Iro ishintsinka Ashitanari antakaayitakinawori kamiithayitatsiri okaatzi piñaakotakinari iirokaiti. ¿Oitama pintsitokawintinari?”
33 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “Tii iro nontsitokawintimi kamiithari okaatzi pantayitakiri, aña iro nontsitokawintimi pithainkatasorintsitakiri Pawa. Tikaatsi piimachiitya iiroka, atziri pinatzi, iro kantacha pikimitakaantashiwaitaka Pawami pinatyi”.
34 Ikantzi Jesús: “Jiroka osankinata Ikantakaantaitani,

Naaka kantatsi: ‘Pawaiti pinaiyini iirokaiti’.
35 Ari ayotaiyironi Osankinarintsipirori, iiro okantzi anthainkañaanitiro. Iriitajaantaki Pawa iitakiriri atziriiti ‘Pawaiti’ itzimi jiyotakaayitakiri iñaani.
36 ¿Iitama pikijyimatantanari iirokaiti pikantaiyini nothainkatasorintsitaki nokantaki: naaka Itomi Pawa? Aña naakatataiki jookotaki, jotyaantakina nompoki kipatsiki.
37 Iiro nantziromi okaatzi jantziri Ashitanari, iirotya pikimisantaiyini.
38 Aña aritaki nantakiro. Onkantawitya iiro pikimisantana naaka, iro pinkimisanti okaatzi notasonkawintantayitaki, iro piyopirotantyaari ari notsipashiritari Ashitanari, itsipashiritana iijatzi irirori”.
39 Ari ikowawitaiyani jaakaantirimi iijatzi, iro kantacha Jesús ishiyapithatanakari.

40 Piyanaa Jesús katonkaki jiñaa Jordán. Ari isaikapai tsika jowiinkaatantzi pairani Juan-ni.
41 Ojyiki atziri jatashitakiriri jiñiiri Jesús. Ikantaiyini: “Tii itasonkawintantawita Juan-ni irirori, iro kantacha okaatzi ikinkithatakotakiriri jirika shirampari tyaaryoori inatzi”.
42 Ojyiki kimisantanakiriri Jesús.

11

Ikamantakari Lázaro

1 Tzimatsi mantsiyari shirampari jiita Lázaro, Betania-jatzi jinatzi, ari onampitawori iijatzi María otsipatawo irinto Marta.
2 (Jiroka María, iritsiro Lázaro, iro saitantakariri kasankaari iitziki Awinkathariti ojyitantzimaitari oishi.)
3 Okanta jiroka apiti iritsiro Lázaro, okaimakaantakiri Jesús, okantaki: “Pinkatharí, imantsiyatatzi paapatziyani”.
4 Ikanta ikimawaki Jesús, ikantzi: “Jiroka mantsiyarintsi tii owamaantzi, aña ari jiñaitiro ishintsinka Pawa, iijatzi ishintsinka Itomi”.

5 Owanaa jitakowitakawo Jesús jiroka Marta, iijatzi irinto, ipoña Lázaro,
6 ikimawitaka ikamantaitakiri jimantsiyatatzi Lázaro, iikiro isaikawaitanakitzi apiti kitiijyiri janta.
7 Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Thami ampiyi Judea-ki”.
8 Ari ikantaiyini jiyotaani: “Rabí, owakiraa ikowaiyini Judá-mirinkaiti intsitokimi janta. ¿Iijatzima pikowi pimpiyanai?”

9 Ikantzi Jesús: "¿Imapiroma osamanitzi apaani kitiijyiri? Itzimirika aniitatsiri kitiijyipaitiki, tii jantziwawaita, tima jiñaakiri kitiijyiinkari jaka kipatsiki.*
10 Iriima aniitatsiri tsiniripaiti, jantziwawaita, tima ikowityaatya janta kitainkari".
11 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Makoryaaki aapatziyani Lázaro, ontzimatyii niyaati nowiriintairi".
12 Ari ikantaiyanakini jiyotaani: "Pinkatharí, kimitaka ari amataakoninta, tima iro jimakoryaantari".
13 Jiñaajaantaiyini jiyotaani Jesús iro ikinkithatakotzi makoryaantsi, ikantakira: "Jimakoryaatzi Lázaro".
14 Ipoña jooñaawontanakiniri, ikantziri: "Kamaki Lázaro.
15 Owanaa nokimoshiritaki tii nosaiki janta, iro pinkimisantapirotantyaari, thami aati aminiri".
16 Ikanta Tomás jiitaitziri "Tsipari", ikantanakiri ikaataiyini jiyotaanitari: "Thami oyaawitanatyaari, añaamachiiti iirorika jowamaayiitai aaka".†

Iri Jesús, owiriintantaniri, añaakaantaniri

17 Ikanta jariitzimatapaaka Jesús, ikimapaaki tzimakotaki Lázaro 4 kitiijyiri ikitaitantakariri.
18 Tii intainapirotzi Betania osaiki Jerusalén,‡
19 iro jiyaatashitantakawori Judá-mirinkaiti jiroka Marta otsipatakawo María, inkimoshiritakaantaiyaawori ikamaki iyaariri.
20 Okanta iyotaki Marta iro jariitzimatya Jesús, jatanaki otonkiyotawatyaari. Iro saikanaintsi María pankotsiki.
21 Okantawakiri Jesús: "Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri.
22 Iro kantacha niyotzi naaka aririka pinkamitiri Pawa oitya rantimiri, aritaki jimatakimiro".
23 Ari jakanakiro Jesús: "Aritaki jañagai piyaariri".
24 Okantzi Marta: "Niyotzi aritaki impiriintai paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri impiriintantaiyaari kamayitatsiri".
25 Ipoña ikantanakiro Jesús: "Naakataki owiriintantatsiri, naakataki añaakaantaniri. Iitarika kimisantainani naaka, onkantawitatya inkami, ari jañagai.
26 Ikaatzi añaayitatsiri iroñaaka, kimisantainani, iiro ikaamaniyitai. ¿Pikimisantziroma jiroka?"
27 Okantzi iroori: "Nokimisantzimi Pinkathari, iirokataki Cristo Itomi Pawa ikajyaakaakiriri impoki jaka kipatsiki".

Jiraapaaka Jesús ikitaitakiri Lázaro

28 Ithonkakiro Jesús ikantayitakiro Marta, jatanaki okaimiro irinto María, okamantathatapaakiro, okantziro: "Ariitapaaka yotaantaniri, ikaimimi".
29 Okanta okimawaki María, katziyanaka, jatanaki oñiiri Jesús.

---

* **11:9** Ojyakaawintachari jaka "apaani kitiijyiri", jañaantari inatzi Jesús, iro kimitakawori kitiijyiri. Tima jiñaawaitakiro Jesús jiroka, jiyotzi tikira imonkaapaitita jowamaantaityaariri. Jiroka ikantakiri: "Pinkinkishiritakotiro oita awijatsiri aririka aniiti kitiijyipaiti. Tima aririka aniiti kitiijyipaiti, kamiitha okoñaatzi, iiro antziwawaita, añiiro tsika ankini iiro aminaashiwaita tsikarika aati. Irooma aniitirika tsiniripaiti, ojyiki antziwatya, aminaashitya tsikarika aati. Irootaki aniitantyaari tsika inintakairo Pawa, iiro aminaashiwaita aati. Iirorika aatzi tsikarika ikowakairo Pawa, aritaki aminaashiwaitatya tsika aati. Tima iriitaki Pawa ojyawori kitiijyiinkari, tsikarika aati, iiro aminashiwaita".
† **11:16** Ikantakoitziri jaka "Tsipari", irijatzi jiitaitziri "Dídimo". ‡ **11:18** Kantakotachari jaka "tii intainapirotzi", iro ojyawori ikantaitzi 3 kilómetro, irojatzi ikantaitziri pairani 15 estadio.

30 Tikiraata jariita Jesús nampitsiki, irojatzi isaikaki otonkiyotawakari
Marta.
31 Ikanta Judá-mirinkaiti tsipatakawori opankoki joimoshirinkiro jiñaakiro
oshiyanaka María, joyaatanakiro jiñaajaantaki iraawaitatyiiya kitataariki.
32 Okanta ariitapaaka María isaikaki Jesús, otziirowashitapaakari
okantziri: "Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri".
33 Ikanta Jesús, jiñaakiro María iraimotapaakari, ari ikimitapaakari iijatzi
Judá-mirinkaiti oyaatapaakirori, antawoiti jowashiritanaka, okatsitzimoshir-
itanakiri,
34 josampitanakiro: "¿Tsikama janta pikitatakirika?" Ari ikantaitanakiri:
"Pimpoki Pinkatharí, piñiiri".
35 Ari jiraapaakari irirori Jesús.
36 Ikantaiyini Judá-mirinka: "¡Paminiri antawoiti jitakotakari!"
37 Tzimimaitacha pashini kantanaintsiri: "Iriiwitaka jirika aminakairiri
kaari okichaatatsini, ¿kaari jaminanta tsika inkinakairo iiro ikamanta
Lázaro?"

Ipiriintaa Lázaro

38 Apiitanakiri Jesús okatsitzimoshiritanakiri, jiyaatashitanakiri okaakiini
kitataari. Omoona inatzi, iro mapi jojyipiyiitantakari.
39 Ikantanaki Jesús: "Potainkiro mapi". Ari okantanaki Marta iritsiro ka-
maintsiri: "Pinkatharí, kimitaka ari sankainkataki, tima tzimaki 4 kitiijyiri
ikamantakari".
40 Ari jakanaki Jesús: "¿Nokantakimi, pinkimisantinarika, ari piñaakiro ish-
intsinka Pawa?"
41 Jotainkakiro mapi. Ipoña jaminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: "Ashita-
narí, nopaasoonkitzimi iiroka, tima pikimana.
42 Niyotzi ari pinkantapiintatya pikimana. Iro nokantantzimiri inki-
mantyaari atziriiti saikaintsiri jaka, iro inkimisantantyaari iirokataki
otyaantakinari".
43 Ithonkakiro jiñaawaitakiro jiroka, ikaimanaki: "¡Lázaro, pishitowi!"
44 Shitowapai kaminkari, jankowitakawo manthakintsi jakoki iijatzi
iitziki, irojatzi iponapootakawo jankowitantaitawakariri. Ari ikantzi Jesús:
"Pankowiryaakotiri, jiyaataita".

Ikamantawakaita intsitokaitiri Jesús
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Irootaki ikimisantantanakari ojyiki Judá-mirinkaiti ikaatzi jataintsiri
itsipatawo María, ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús.
46 Iro kantacha tzimatsi jatashitanakiriri Fariseo-paini. Ikamantapaakiri
okaatzi jantakiri Jesús.
47 Ikanta Fariseo-paini itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, japato-
takiri jiwariiti, ikantaiyini: "¿Oitama antiri? Jirika shirampari ojyiki ita-
sonkawintantaki.
48 Aririka añaashiminthatyaari, maawoni inkimisantaitiri. Ari impokaki
ijiwaripaini Roma-jatzi, impookakaantakiro tasorintsipanko, japirotakaan-
takiro anampitsiti".
49 Iro kantacha, iinitatsi itsipatakari, iitachari Caifás, iriitaki Ijiwaripiroriti
Ompiratasorintsitaari, ikantanaki irirori: "Tii piyotaiyini iiroka.
50 Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai, iiro japiroitantai
anampiki".

51 Jirika Caifás, Ompiratasorintsipirori jini, jiñaawaitakaakiri Pawa.
Okantawitaka tii jiyotzi, iri Jesús ikinkithatakotaki inkamawintiri
ijyininkapaini.
52 Tii apa inkamawintiri ijyininkapaini, aña inkamawintairi maawoni
itomiiti Pawa tzimpookaintsiri, jiwithaawakaantyaari jashitaari.
53 Aripaiti ikowaki ijiwari Judá-mirinkaiti jowamairi Jesús.
54 Irootaki kaari ikowantanaa Jesús intsipatanaiyaari Judá-mirinkaiti. Aña
shitowanaki isaiki Judea-ki, jataki otzishimashiki osaiki nampitsi iitachari
Efraín. Ari isaikakaapairi jiyotaani.
55 Irootaintsi joimoshirinkapaititairo Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi,
ojyiki atziri jatatsiri Jerusalén-ki jiwitsikashiriyitya.
56 Ari jaminaminaitakiri Jesús, josampitawakaiyani tasorintsipankoki:
"¿Tsikama pikantaiyini iiroka? ¿Ari impokaki joimoshirinkaita?"
57 Ikanta Fariseo-paini itsipayitakari Ompiratasorintsipiroriiti, ikantanta-
yitaki: "Iitarika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaantiriita".

12

Isaitantaitari Jesús kasankaari
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

1 Aritaki yotapaaka 6 kitiijyiri joimoshirinkantyaawori Anankoryaantsi,
jataki Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro jowiriintairi pairani.
2 Ari joimoshirinkaitakiri Jesús. Iro Marta oyiitantatsi. Ari isaikitakari
iijatzi Lázaro itsipatakari Jesús jowaiyani.
3 Amakotapaaki María kasankaari. Ojyiki owinawoni jiroka. Osaitan-
tapaakari iitziki Jesús. Ojyitantzimaitari oishi. Kasankainka okantanaka
maawoni pankotsiki.*
4 Ikanta Judas Iscariote, jiyotaani Jesús pithokashityaarini paata, ikan-
tanaki:
5 "¿Iitama kaari ipimantantaitawo jiroka kasankaari? Ari aantatyaami
ojyiki kiriiki, iri anishironkatantyaaririmi ashironkainkari".†
6 Tii iro ikantantakari Judas jitakotatyaari ashironkaariiti, aña koshintzi
jinatzi. Iriitaki jowaitakiri inkimpoyiiri kiriiki, iro kantacha ikoshitapiintzi
kapichiini.
7 Ari ikantanaki Jesús: "Piñaashiminthatyaawo, aña iroowitaka okajyaakaak-
inari, inkitaitakinarika.‡
8 Iriima ashironkainkariiti ari inkantaitatyaani isaikimotimi, irooma
naaka iiro nokantaitatyaani nosaikimotimi".

Ikamantawakaita intsitokaitiri Lázaro

9 Jiyotaiyakini Judá-mirinkaiti ari isaiki Jesús Betania-ki. Jiyaataiyakini
janta, tii apa jaminiri Jesús aña iijatzi Lázaro, jowiriintairi pairani Jesús.
10 Ikamantawakaayitaka Ompiratasorintsipiroriiti intsitokiri iijatzi
Lázaro.
11 Tima iriitaki Lázaro kantakaantakirori kaari jaapatziyaitantanaari Judá-
mirinkaiti ikimisantaitanakiri Jesús.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

---

* **12:3** Jiroka kasankaari kinkithatakotachari jaka, iro jiwitsikaitzi inchatiyaki iitachari "nardo". Okaatzi otinatzi apaani libra, irojatzi ikantaitziri iijatzi 300 gramo. † **12:5** Kantakotachari jaka "ojyiki kiriiki", irijatzi ikantaitziri pairani "300 denario". Iri ipinaitziriri antawairyaantzi, aririka jimonkaatakiro apaani osarintsi jantawaitaki. ‡ **12:7** Tzimatsi jamitaitari pairani. Aririka inka-makaantaiti, isaitantari kasankaari, inkini inkitaitiri.

12 Ojyiki atziri jataintsiri Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi.
Okanta okitiijyitamanai, ikimaiyakini ari impokiri Jesús nampitsiki.
13 Ipoña ichikaiyanakini ojyawori kompiroshi. Jataiyanakini intonkiyotawatyaari, ikaimaiyini ikantzi:
¡Aatsikitataiki awinkathariti!
Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri.
¡Iriitaki Awinkatharipirotitaiyaari aakaiti Israel-mirinkaiti!
14 Ari jiñaapaaki Jesús iwonkiri burro, ityaakaanakari, tima okinkithatakotsitakari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:
15 Sion-jatoití, iiro pithaawaiyini,
Pokataiki Piwinkathariti,
Ityaakaakari iwonkiri burro.
16 Owakiraini, tii ikimathataiyironi jiyotaani jiroka. Iro kantacha itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo, aripaiti ikinkishiritanaka iriitaki Jesús josankinatakoitzi.
17 Tima ikaatzi tsipatakariri Jesús jowiriintairi Lázaro, ikinkithatakoyitairo okaatzi jiñaakiri.
18 Iro jiyaatantanakari atziriiti itonkiyotawakari Jesús, tima ikimakotakiri jowiriintantaki.
19 Iriima Fariseo-paini ikantawakaiyani iriroriiti: "Piñaakiro, kimitaka iiro akitsirinkiri. Paminiri, iro jiyaatashitiri maawoni".

Jaminaminatziri Jesús Grecia-paantiri

20 Tzimayitatsi Grecia-paantiri tsipatakariri atziriiti jataintsiri joimoshirinkaiyani.
21 Ikanta Felipe Betsaida-jatzi, ipokashitapaakiri Grecia-paantiri. (Jiroka Betsaida nampitsi inatzi saikatsiri Galilea-ki.) Ikantapaakiri: "Pinkatharí, nokowi noñiiri Jesús".
22 Ari jiyaatanaki Felipe, ikamantapaakiri Andrés. Apitiroiti jiyaataiyanakini, ikamantakiri Jesús.
23 Ari ikantanaki Jesús: "Monkaapaititapaaka itzinaashitantaiyaawori jowaniinkawo Itomi Atziri.
24 Apaani okithoki kaari ipankiitzi, ari ashi owamachiitiro onkantya apakithowoini. Irooma aririka ompathaakitanaki ojyookanaki ipankiitakiro, ari jiñaitakiro onkithokitai. Imapiro.§
25 Iitarika itakowaitashitachani jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima manintanakironi jantashiwaiyitari jaka kipatsiki, ikamawintanaatziiro inkañaaniyitai.
26 Tzimatsirika kowatsiri nonkimitakaantiri nompiratani, inkimitakotinawo naaka. Tsikarika nosaikai naaka, ari isaikitaiya iijatzi nompiratani. Iitarika nokimitakaari nompiratani, iri Ashitanari kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri paata".

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri

27 "¡Antawoiti okatsitzimoshiritakina iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkantima: 'Ashitanarí, powatsinaryaakoshiritaina?' ¡Aña irootaki nopokantakari, nimonkaatairo!
28 Ashitanarí, poñaagantiro powaniinkawo". Ikimaitatzi ñaawaitanaintsiri inkitiki, ikantaitzi: "Aritaki noñaagantakiro, iroñaaka napiitiro".
29 Atziriiti piyotainchari ikaatzi kimawakirori, ikantaiyanakini: "Ookathawontsi inatzi". Iro kantacha ikantayitzi pashini: "Maninkari ñaanatakiriri".

§ **12:24** Kantakotachari jaka "okithoki", trigo inatzi.

30 Ari ikantanaki Jesús: “Tii apa naaka jiñaanayitzi, aña iirokaiti
jiñaawaiwintaki.
31 Irootaintsi jiñaitiri jowasankitaitiri okantakaantziro iyaaripironka
isaawijatziiti, joitsinampagaitairi iijatzi pinkathariwaitashitachari.
32 Iro kantacha aririka jowatzikakoitakina jaka kipatsiki, aritaki
nonkaimashiritanairi maawoni”.
33 Ari jooñaawontziro Jesús tsika onkantya aririka jowamaitakiri.
34 Ari jakaiyanakini atziriiti: “Ayotaiyini okantzi Ikantakaantaitani:
‘Kañaaniri jinatzi Cristo’. ¿Iitama pikantantari iiroka ontzimatyii jowatzikako-
taitiri Itomi Atziri? ¿Iitakama Itomi Atziri?”
35 Ikantzi Jesús: “Iinta isaikimotanaimi jiitaitziri ‘Kitainkari’, apa isaikanai
kapichiini. Pinkimitakaantiro paniitatyiimi okitiijyiinkatzi, ari onkantya
iiro omapokantzimi kimitawori tsinirikiri. Tima ikaatzi aniitatsiri otsinirik-
itzi, tii jiñiiro tsika ikini.
36 Pinkimisantairi jiitaitziri ‘Kitainkari’ iinta isaikimoyitzimi, pinkimi-
takotyaari irirori”.

Tii ikimisantaiyini Judá-mirinkaiti

Ithonkanakiro jiñaawaitanakiro jiroka, shitowanaki Jesús. Tii joñaagantanaa.
37 Okantawitaka Jesús ojyiki itasonkawintantawitaka inampiitiki jirikaiti,
tii ikimisantaiyini.
38 Ontzimatyii imonkaatya josankinatakiri Kamantantaniri Isaías-ni, kan-
tatsiri:
Pinkatharí, ¿Iitaka kimisantironi añaani?
¿Iitaka joñaagaitakiri ishintsinka Pinkathari?
39 Jiroka pashini josankinatakiri Isaías-ni, irootaki kaari ikimisantantaita,
ikantaki pairani:
40 Iri Pawa kaari okichaatakairini,
Imasontzitakaayitakiri,
Ari onkantya iiro jokichaatanta
Iiro ikimathawainitanta.
Ari onkantya iiro ipiyashitantaana naaka,
Nowawijaakotantaiyaariri.
41 Iro jiñaawaitantakawori jiroka Isaías-ni tima iñaampiyakityaawo jowaniinkawo
Jesús, irootaki ikinkithatakotantakariri.
42 Iro kantacha, ojyiki Judá-mirinkaiti kimisantanairiri Jesús, ari jimatsi-
tanakawo ñaapiroriiti. Iro kantacha tii joñaagantziro, tima ithaawantatyaari
Fariseo-paini, iiro ishinitairi intyaayitai japatotapiintaiyani.
43 Ari okantzimaitaka. Iri ikowapirotanaki Fariseo-paini jaap-
atziyaminthatyaari, iriima Pawa, tii.

Jesús yakawintairini atziriiti

44 Ari jiñaawaitanaki shintsiini Jesús, ikantanaki: “Iitarika kimisantainani
naaka, tii apaniroini ikimisantana, aña ikimisantsitakari otyaantakinari.
45 Ikaatzi okitaanari naaka, okimiwaitakawo iriimi jokityaami otyaantak-
inari.
46 Irootaki nopokantakari naaka, nonkimitaiyaari ‘Kitainkari’, ari
onkantya nonkitiijyiinkatakotantyaariri isaawijatzi. Iiro isaikayitai
otsinirikitzi inkaati kimisantainani.
47 Tima tii iro nompokantyaari naaka kipatsiki nowasankitaanti, iro
nopokantakari nowawijaakotanti. Ikaatzi kimayiwitawori noñaani, tiimaita
ikimisantzi, kaari naaka owasankitairini.

48 Iitarika manintakinari, kaari kimisantaironi noñaani, tzimaki iitya
owasankitairini. Kimiwaitaka jiroka ñaantsipaini okaatzi noñaawaitakiri atziri
inatyiimi, iro owasankitaantaatsini paata, ipiyathapaantiwaitakina.
49 Tima naaka tii noñaawaitashiwaita nonintakaanikiini. Ashitanari, itzimi
otyaantakinari, iriitaki kantakinawori okaatzi nokantayitakiri, niyotaantay-
itakiri iijatzi.
50 Niyotzi naaka okaatzi ikantakaantziri Ashitanari iro kañaanitakaantatsiri.
Ari okantari, okaatzi nokantayitakiri naaka, nothotyaatziiro okaatzi ikanta-
jaantakinari Ashitanari".

13

Jesús ikiwakiitziri jiyotaaniiti

1 Ari kaatapaaki kitiijyiri joimoshirinkaitawo Anankoryaantsi. Jiyotaki
Jesús monkaatapaaka jookawintantyaawori kipatsi, iro jiyaatai intsipata-
paiyaari Ashitariri. Antawoiti jitakoyitakari ikaatzi kimisantakiriri, ari
ikantapiintatya jitakotari irojatzi iwiyaantapaakawori.
2 Ikanta isaikaiyini jowaiyani, aritaki kamaarishiritanaki Judas Iscariote,
itomi Simón, iri pithokashityaarini Jesús.
3 Jiyotaki Jesús tima ipoñaatyaawo ririori Pawaki, aritaki impiyi janta.
Iriitaki shintsitakaapirotakiriri Ashitariri.
4 Ari ikatziyanaka isaikaki jowaiyani, jaatonkoryaanakiro iwi-
wiryaakowo, jowathakitanakawo manthakintsi.
5 Jaakiro jiñaa isakiro kiwaakomintotsiki. Ikiwakiiyitakiri jiyotaani, jo-
jyikiitantari manthakintsi jowathakitakari.*
6 Iro inkiwakiitantyaaririmi Simón Pedro, ikantanaki ririori: "Pinkatharí,
¿iirokama kiwakiitinani naaka?"
7 Ari ikantzi Jesús: "Tii pikimathatziro okaatzi nantiri, irooma paata, ari
pinkimathatairo".
8 Ikantanaki Pedro: "¡Iiro noshinitzimi pojyaari ompirataari pinkiwaki-
itina!" Jakanaki Jesús: "Iirorika nokiwakiitzimi, tii paapatziyana".
9 Ikantzi Simón Pedro: "¡Pinkatharí, iirotya pikiwakiitashitana, aña pinki-
wina maawoni nakoki iijatzi noitoki!"
10 Iro kantacha Jesús, jakanairi: "Owakiraa kaawoshitainchari, apa
okowajaanta inkiwakiitya tima kititaki maawoni. Ari kititaiyakimini
iirokaiti, okantawitaka tii maawoni pinkitishiritaiyini".
11 Tima jiyotakiri Jesús itzimi pithokashityaarini, irootaki ikantantakari:
"Tii maawoni pinkitishiritaiyini".
12 Aritaki ithonkakiro ikiwakiitakiri, ikithaatanaawo Jesús iwi-
wiryaakowo, saikanai iijatzi tsika jowaiyani, ari ikantzi: "¿Pikimathatakiroma
okaatzi nantakiri?
13 Pikantapiintaiyakini iirokaiti 'Yotaanarí, Pinkatharí'. Imapirowitatya
pikantanari, tima naakataki.
14 Naaka 'Yotaaniri', naaka 'Jiwari'. Iro kantacha, nojyakotakari ompi-
rataari nokiwakiiyitakimi, ari pinkimityaari iirokaiti pinkiwakiitawakaay-
itya.

---

* **13:5** Iro jamiyitari Judá-mirinkaiti ikiwakiitapiinta intyaapiintantyaari ipankoki. Jiroka antawair-
intsi, apa jantapiintziro ompirataari. Tima apaani ñaapirori atziri, iiro okantzi inkiwakiiyitanti.
Irootaki kaari okamiithatzimotantari ikiwakiiyitakiri pairani Jesús jiyotaani. Iro jantantakawori
jiroka Jesús, onkantya jiyotaantyaariri jiyotaani, onkantawitya jiwarimi jinatatyi atziri, ontzimatyii
jaapatziyaari pashini, inkimitakotyaari ikanta ompiratariri, tsinampashiri inkantya.

15 Naakataki oñaagakimirori, pinkimitakotantinari iirokaiti tsika nokantakimi.
16 Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotziri ompiratariri. Tikaatsi iijatzi apaani otyaantaari anaakotirini otyaantakiriri. Imapiro.
17 Aririka pinkimathatanairo jiroka, pantanairo iijatzi, aritaki pinkimoshiritai.
18 Jiroka nonkantimiri, tii maawoni nonkinkithatakotaiyimini. Niyotziri naaka ikaatzi niyoshiitakiri. Ari imonkaatyaari Osankinarintsipirori, kantatsiri:
Tzimatsi atyootakinari, iriitaki pithokashityaanani.
19 Aririka imonkaatatya jiroka, iro pinkimisantapirotantyaanari ‘Naakatsitaka’. Irootaki nitantawori nokamantzimiro.†
20 Iitarika aapatziyaarini notyaantani, naakatajaantaki jaapatziyaka iijatzi. Iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka otyaantakinari”.

Ikamantzi Jesús iri pithokashitirini Judas (Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ari ithonkanakiro jiñaawaitakiro jiroka, antawoiti okatsitzimoshiritanakiri Jesús. Iikiro joñaagantanakitziiro ikinkithatakotakiri, ikantzi: “Pikaataki iirokaiti jaka tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro”.
22 Ari jaminawakaanaka jiyotaani, tii jiyotzi iita ikinkithatakotziri.
23 Ikanta apaani jiyotaani, jitakopirotani Jesús, saikimotakiriri okaakiini jowaiyani,
24 jiñaakiri Simón Pedro jiñaanachiratziri, ikantziri: “Posampitiri iita ikinkithatakotziri”.
25 Ikanta irirori, jontsitokanakari okaakiini, josampitakiri: “Pinkatharí, ¿Iitaka?”
26 Ari ikantzi Jesús: “Piñiina najyiti kapichiini tanta, iitarika nompaki, iriitaki”. Jajyitaki kapichiini tanta, ipakiri Judas Iscariote, itomi Simón.
27 Ikanta jowawakawo Judas tanta. Aripaiti ikamaaritanaki. Ari ikantziri Jesús: “Pantiroota thaankiini pikinkishiritapiintakari”.‡
28 Ikanta ikaatzi jowaiyani tikaatsi kimathatawakironi oita ikantantariri.
29 Tima Judas iriitaki kimpoyiiriri kiriiki, jiñaajaantzi ikantatziiri Jesús jiyaatiita jamananti tsika oitya joimoshirintyaari, jiñaajaantaki iijatzi jamanantatyi impayitiriri ashironkainkariiti.
30 Aritaki jowawakawo Judas tanta, jatanaki. Aritaki tsiniritanaki.

Owakiraari Ikantakaantaitani

31 Ari jatanaki Judas, ikantzi Jesús: “Monkaatapaaka itzinaashitantyaawori jowaniinkawo Itomi Atziri. Iro jiñaitantyaawori jowaniinkawo Pawa.
32 Tima ari okantari, iriitaki Pawa oñaagantironi jowaniinkawo. Iroñaaka jantiro.
33 Notomiiti, kapichitapaaki nosaikimotanaimi. Ojyiki paminaminawitaina iirokaiti, iro kantacha iiro piñagaana. Irojatzi nokantsitakariri ajyininkapaini Judá-mirinka, irojatzi napiitsitzimiri nokantzimiro iirokaiti, tima iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka.
34 Jiroka owakiraari nokantakaantani: Ontzimatyii pitakotawakaiya. Nokimita naaka nitakoyitzimi, ari pinkimitanaiyaari iirokaiti, pitakotawakaanaiya.

---

† **13:19** Jiitapiintaka Jesús ikantzi “Naakatsitaka”, ari ojyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani. Paminiro iijatzi Jn. 8.58. ‡ **13:27** Kantakotachari jaka “aripaiti ikamaaritanaki”, tii iro kantakaantironi jowawakawo Judas tanta, okanta ikamaaritantanakari, añaa iri kantakaashitakawori ikamaaritantanakari.

35 Aririka pitakotawakaanaiya iirokaiti, ari jiyoyitaimi maawoni
iirokataki niyotaani".

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

36 Ikanta Simón Pedro josampitanakiri Jesús: "Pinkatharí, ¿tsikama
piyaatika?" Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Tsika janta niyaati naaka, iiro
okantzi poyaatina iirokaiti, irooma paata ari onkantaki poyaatina".
37 Ikantanaki Pedro: "Pinkatharí, ¿iitama iiro okantanta noyaatimi? ¡Aritaki
noshiniwintakimi!"
38 Jakanakiri Jesús, ikantziri: "¿Imapiroma pishiniwintina? Aña tiki-
raamintha iñiita tyoopi, mawajatzi pinkanti: 'Tii niyotziri Jesús'. Imapiro".

14

Iri Jesús ojyawori aatsi jariitantaitari Ashitairiki

1 "Iiro powashiriwaitaa. Pawintaiyaari Pawa, pawintaiyaana iijatzi naaka.
2 Janta ipankoki Ashitanari tzimatsi ojyiki anampitapaiyaawo. Iiromi
otzimi, iiro nokantzimi niyaatai niwitsikapaimi tsika pinampitapaiyaawo.
3 Aririka niyaatai, niwitsikayitai tsika pisaikai, ompoña nompiyashitaimi
naayitaimi, ari pintsipatapaina iirokaiti tsika nosaikai naaka.
4 Piyotaiyironi iirokaiti aatsi jiyaatantaitari tsika nosaikai".
5 Ari ikantanaki Tomás: "Pinkatharí, tii niyotzi tsika piyaati. ¿Tsikama
nonkantyaaka niyotantyaawori aatsi?"
6 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Naaka 'Aatsi', 'Tyaaryoori', 'Añaamintotsi'. Apa
impampithawokitaitina naaka, ari jariitaiya Ashitanariki.
7 Arimi piyopirotainami, ari piyotairimi iijatzi Ashitanari. Ari piyotakiri
iroñaaka, iriitaki piñaapiintakiri".
8 Ikantanaki Felipe: "Pinkatharí, incha poñaayinari Ashitzimiri, tikaatsi
pashini nonkowiri".
9 Ari ikantanaki Jesús: "Felipe, osamanitaki notsipatakimi iirokaiti, ¿tiki-
raama piyotana? Ikaatzi ñaakinari naaka, jiñaakiri Ashitanari. ¿Iitama pikan-
tantari?
10 ¿Tiima pikimisantana ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana iririori?
Okaatzi nokantayitziri, tii naaka nintakaashiwaityaawoni nonkinkithatako-
timiro. Iri Ashitanari tsipashiritanari, iriitaki antakaanawori jantawaitani.
11 Pinkimisantina ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana iririori. Okom-
pitzimotzimirika jiroka, iiro pikimisantaajaitziro nontasonkawintanti.
12 Inkaati kimisantainani naaka, ari intasonkawintantai iririori. Ari
jimapirotanakiro intasonkawintanti, anaanakiro okaatzi jiñaakoitakinari,
tima iro niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Ashitanari. Imapiro.
13 maawoni pairyagainani naaka inkowakotina jamanamanaatina, ari-
taki nimatakiniri. Ari onkantya inthaamintantyaariri Ashitanari, okan-
takaantziro jantzimotantakiri Itomi.
14 Iitarika pinkowakotainari pimpairyagaina naaka, aritaki
nimatakimiro".

Ikajyaakagaitakiriri Tasorintsinkantsi

15 "Aririka pitakotaina, aritaki pinkimisantairo nokantakaantani.
16 Ari nonkamitairi Ashitanari jotyaantimi pashini Ookaakowintimini,
17 Tasorintsipirori jinatyi, iriitaki tsipashiritapiintaimini. Iriima isaawi-
jatziiti iiro isaikimotziri, tima tii okantzi jiñiiri tii jiyotziri iijatzi. Irooma
iirokaiti piyotaiyirini, tima isaikimotakimi, iri nampishiritantaimini.
18 Iiro pikimitari miritzi jookawintaitziri, ari nompiyashitaimi.

19 Irootaintsi, iiro jiñaayitaana isaawijatziiti. Irooma iirokaiti ari piñaayitaina, kañaaniri pinkantaiya tima kañaaniri ninatzi naaka.
20 Aripaiti piyoyitai notsipashiritari Ashitanari, iijatzi iirokaiti pitsipashiritana, ari nokimitari naaka notsipashiritaimi iirokaiti.
21 Inkaati kimisantapaantitainani, joñaagantziro tyaaryoopiroini jitakotana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari, iijatzi naaka ari nitakotaiyaari, ari noñaagaiyaari".
22 Ikanta Judas (kaari Iscariote) josampitanakiri: "Pinkatharí, ¿Iitama poñaagantaiyaanari naakaiti, iiro poñaagaari pashiniiti?"
23 Jakanaki Jesús: "Ikaatzi itakotanari naaka, ikimisantapaantitana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari. Ari nokaatairi Ashitanari nontsipashiritaiyaari jirikaiti.
24 Iriima kaari itakotinani, ipiyathapaantitakina. Tii naaka yotashiwaityaawoni okaatzi nokantakimiri, aña Ashitanari otyaantakinari iri yotakaanawori.
25 Nokamantatziimiro maawoni jirokapaini iinta nosaikimotzimi.
26 Iriima Tasorintsinkantsi, Ookaakowintimini, jotyaantimiri Ashitanari poyaatinani, iri yotaapaakimironi maawoni, inkinkishiritakaimiro okaatzi nokantayitakimiri.
27 Kamiitha pisaikayitai. Tii iro nonkinkithatakotashitya tsika okanta isaikakaantzi isaawijatziiti. Aña naaka matzirori pisaikantaiyaari kamiithapiroini. Iiro powashiriwaitashita, iiro pithaawawaitashita iijatzi.
28 Aritaki pikimakina nokantaki: 'Iro niyaatai, ompoña nompiyi ari ankaatai asaikayitai'. Ari pitakopirotainami, iiro powashiriwaitami nookayitanaimi, aña pinkimoshiriwintinami piyotaki niyaatatyi Ashitanariki, anaataikinari natziritapaintzi.
29 Nokamantatziimiro jiroka, pinkinkishiritantyaari paata, imonkaatapaatyaarika.
30 Iiro nokinkithawaitsitakaimi, tima aatsikitaki pinkathariwintantawitachari kipatsiki. Okantawitaka tii ipinkathariwintana naaka.
31 Aritaki onkantya, iro jiyotantyaari isaawijatziiti nitakotari naaka Ashitanari, nantziniri okaatzi ikantanari irirori. Pinkatziyaiyini. Thami aati".

15

Ikimitawo Jesús oponkitzitha pankirintsi

1 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Naaka kimitawori oponkitzithapiro pankirintsi. Iriima Ashitanari iri kimitakariri pankitzirori.
2 Iirorika okithokitzi nochiwatha, ichikachiwathatziro ashitawori. Irooma otzimi kithokitatsiri, jowamiithachiwatziro, jowaankiityaakotziro onkini onkithokipiroti.
3 Kimitaka aritaki kaankiityaakotakimi iirokaiti, okantakaimi ñaantsipaini nokamantayitakimiri.
4 Apaani ochiwatha pankirintsi chootaryaathataintsiri iiro okithokitai, aña ontzimatyii ojyookantyaawo oponkitzitha. Ari okimitari iijatzi iirorika poisokirotana, iiro okantzi pantairo kamiithari.
5 Naakataki kimitakawori oponkitzitha pankirintsi, irooma iirokaiti pikimitakawo nochiwatha pinayitzi. Ikaatzi oisokirotanari naaka ari nokimitsitakari irirori, kimiwaitaka ojyikimi inkithokipirotai. Iirorika pitsipashiriyitana, tikaatsi pantayitai.

6 Ikaatzi kaari oisokirotinari naaka, ari nookawintairi. Ari inkimitaiyaawo okamachiwathatzi pankirintsi, jagaitziro intagaitiro.
7 Oisokirorika powayitaina, pintyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri, pinkowakotairi Ashitanari oitarika pikowiri, aritaki jimatakimiro.
8 Aririka pimatanairo jojyakaawintaitakiri kithokipirotatsiri pankirintsi, aritaki jiyotaimi imapiro niyotaanitaimi. Iro impinkathaitantyaariri Ashitanari.
9 Antawoiti nitakotaimi, nojyakari Ashitanari jitakotana naaka. Pinintaawaityaawo nitakotaimi.
10 Iikirorika pinkimisantanakityiiro nokantakaantani, ari pinintaawaitaiyaawo nitakotanka, nokimitairo naaka nokimisantapaantitziri Ashitanari nonintaawaitawo jitakotanka.
11 Iro nokamantantzimirori jiroka inkini ankimoshiriti, irootaki pinkimoshiripirotantyaari iiroka.
12 Jiroka nokantakaantani: Pitakotawakaiya nokimitairo naaka nitakotaimi iirokaiti.
13 Iitarika shiniwintariri inkamawintiri jaapatziyani, joñaagantatziiro jitakopirotanka.
14 Naapatziyani pinatzi iirokaiti aririka pantanairo nokantzimiri.
15 Aritapaaki nokimitakaantzimi ompirataari, tima apaani ompirataari tii jiyotzi okaatzi jantayitziri ompiratariri. Añа nokimitakaantzimi naapatziyani, tima nokamantaimiro maawoni ikantanari Ashitanari.
16 Tii iiroka iyoshiitakinani, añа naaka yoshiitaimi iirokaiti. Naakataki otyaantimini piyaati tsikarika, pinkimitakotaiyaawo pankirintsi kithokipirotatsiri, ari pinkantapiintanakitya. Ari onkantya jimatantaimironi Ashitanari oityaarika pinkowakotiriri pimpairyaayitaina.
17 Jirokataki nokantakaantzimiri: Pitakotawakaiya”.

Inkisaniintimi isaawijatziiti

18 “Aririka piñaakiro inkisaniintanakimi isaawijatziiti, pinkinkishiritiro ari ikantaitakina naaka ikisaniintaitakina.
19 Irojatzi pojyakotyaarimi isaawijatziiti, ari jitakotakimimi, ikimitawakaa iririori jitakotawakaiyani. Irooma niyoshiitaimi naaka, pitsipawitari isaawijatziiti, irootaki ikisaniintantzimiri. Kimiwaitaka kaarimi iiroka isaawijatziiti.
20 Pinkinkishiritiro nokantsitakimiri: Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotiri ompiratariri. Ari inkimitaitimiri iirokaiti inkowaiti intsitokaitimi, inkimitaitina naaka. Iitarika kimisantapaantitakinani naaka, aritaki inkimisantaitakimi iirokaiti.
21 Iro inkowaitantyaari intsitokaitimi, naakataki intsitokawintaiti, okantakaantziro tii jiyotaina iri Pawa otyaantakinari.
22 Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi nopoki niyotaayitairi. Iro kantacha iiro okantai jimanakotairo iyaaripironka.
23 Ikaatzi kisaniintakinari naaka, ikisaniintakiri iijatzi Ashitanari.
24 Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi notasonkawintaki jiñaantakawori kaari jiñaapiintaitzi. Okantawitaka jiñaayitakiro jirokapaini, iikiro ikisaniintatyaana, ikisaniintsitakari iijatzi Ashitanari.
25 Ari okantzimaita, tima ontzimatyii imonkaatya osankinarintsi, kantatsiri:
Ikisaniintashiwaitakina.
26 Aririka impokaki ‘Ookaakowintaniri’, Tasorintsipirotatsiri, notyaantapaimiri nontsipatyaari Ashitanari, iriitaki yotashiritakaimini piyotantinari naaka.

27 Impoña pinkinkithatakotaina iirokaiti, aritaki pitsipatsitakina owakiraini
atantanakawori".

16

1 "Iro nokantantzimirori jirokapaini, iiro powajyaantantawo pawin-
taashiritaina.
2 Ari piñaakiro iiro ishinitaimi pintyagai tsika japatotapiintaita. Ari
piñaakiro iijatzi intsitokaitimi, jiñaajaantaiti jantatziiniri Pawa kamiithari.
3 Iro jimatantyaawori jiroka, tima tii jiyotziri Ashitanari, tii jiyotana iijatzi
naaka.
4 Aririka imonkaatatya jiroka, iro pinkinkishiritantyaawori
nokantakimiri. Irootaki nitantzimirori nokamantzimiro".

Jantakaantziri Tasorintsinkantsi

"Tii nokamantsitzimiro owakiraini jiroka, tima irojatzi notsipayitzimi.
5 Irootaintsi niyaatai nontsipatapaiyaari otyaantakinari. Tikaatsimaita
osampitakowintironi tsika niyaatai,
6 apa powashiritaiyani pikimakina nokantakimiro jirokapaini.
7 Pinkimi nonkantimiro tyaaryoori. Iro kamiithatzimotimini iirokaiti
niyaatai. Tima iirorika niyaatai, iiro ipoki iitachari 'Ookaakowintaniri'
intsipashiritaimi. Irooma aririka niyaatai, naaka otyaantapairini.
8 Aririka impokapaaki Tasorintsinkantsi, iri ooñaawontapaakinirini ikink-
ishiriwaitari isaawijatziiti, tima ikinakaashiwaitakawo ikinkishiritakotziro
kaaripirokantsi, kamiithashirinkantsi, yakawintaantsi.
9 Ari jiyotakaayitairi iro kaaripirokantsi iirorika ikimisantaitana naaka.
10 Ari jiyotakaayitairi iro kamiithashirinkantsi, nimatziro naaka nowami-
ithashiritantzi, tima niyaatairika Ashitanariki iiro jokitaitaana.
11 Ari jiyotakaayitairi iita jiyakawintaitakiri, iriitaki pinkathariwintakiriri
isaawijatziiti.
12 Iinirotatsi ojyiki nonkantimiri, kimitaka aritaki anaanakimi nokan-
takimiri.
13 Aririka impokaki Tasorintsipirori, iriitaki yotaapaakimironi maawoni
tyaaryoori. Tima iiro jiñaawaitashitawo ikowashitari irirori, aña inkamantan-
tiro ikimakiri. Ari jiyotakaimiro onkaati awijatsini paata.
14 Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti, ari onkantya
jiyotantaityaawori nowaniinkawo.
15 Tima okaatzi jiyotanitari Ashitanari, irojatzi niyotanitari naaka.
Irootaki nokantantakari: 'Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro
iirokaiti' ".

Onkantawitya powashiritya, aritaki pinkimoshiritai

16 "Kapichitapaaki iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina iijatzi. Tima
niyaataatyi Ashitanariki".
17 Ikanta jiyotaani josampitawakaanaka: "¿Iitama ikantakotziri? Ikantakai
kapichitapaaki iiro añaayitairi, iro osamaniwitatya ari añagairi iijatzi, tima
jiyaatatyi Ashitaririki.
18 ¿Iitama ikantakotziri 'kapichitapaaki?' Tii akimathatziro iita
ikinkithatakotziri".
19 Ari jiyotaki Jesús ikowaiyatziini josampitiri, ikantanakiri: "Nokan-
taiyakimini: 'Kapichitapaaki, iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina
iijatzi'. ¿Irooma posampitawakaari?
20 Ari piñairo piraawaitaiya, owashiri pinkantaiya, piñaaminthatiri isaaw-
ijatziiti ikimoshiritaiyini. Onkantawitya powashiriwaitya, aritaki piñiiro
pinkimoshiriti. Imapiro.

21 Aririka ontzimaaniti tsinani, okimaatsiwaita. Aririka intzimaki
owaiyani, ompiyakotanakiro okimaatsiwaitaka okimoshiriwintanakitziiri
iinchaanikiti.
22 Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyii powashiriwaitya iirokaiti. Aririka
piñaawaina, ojyiki pinkimoshiritanai, tikaatsi owashiritakaimini.
23 Paata tikaatsi posampitainari. Iri Ashitanari mataimironi oitarika
pinkowakotinari pimpairyaayitaina.
24 Pamanapiintari Ashitanari pikowakotziri oitarika, pikamiminthawait-
ashitari. Irooma aririka pinkowakotairi, ontzimatyii pimpairyaapiintaina
naaka. Aririka pinkantya pinkowakotapiintairi, aritaki jimatakimiro,
irootaki pinkimoshiritantaiyaari".

Noitsinampaakiro naaka isaawijato

25 "Nojyakaawintatziimiro maawoni nokinkithatakotakimiri. Iro kan-
tacha irootaintsi imonkaatya iiro nojyakaawintaimiro, aña koñaawoini
nonkinkithatakotaimiri Ashitairi.
26 Paata, ari piñaayitairo iirokaiti pimpairyagaina pinkowakotairi Ashita-
nari. Tii naaka kamitakowintaimini.
27 Iriitaki Ashitairi itakoyitaimiri iirokaiti. Iro jitakotantzimiri, tima
pitakoyitana naaka, pikimisantakina nopoñaakawo naaka Pawaki.
28 Nopoñaanaka Ashitairiki nopokantakari jaka kipatsiki. Iro nookawin-
tanairo kipatsi iro nompiyi Ashitairiki".
29 Ipoña ikantanaki jiyotaani: "Koñaatanaki piñaawaitziri, tii pojyakaaw-
intawaitziro.
30 Noñaakimi piyotziro maawoni tsikarika oiyita, tii okowajaanta intzimi
osampitimini, aña piyotziro iitarika ikinkishiritari. Irootaki nokimisantan-
tari imapiro pipoñaaka Pawaki".
31 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "¿Arima, kimisantaimi iroñaaka?
32 Monkaatapaaka. Irootaintsi, piñaayitiro pintzimpooki pinkinayiti
tsikarika, ari pookawintanakina apaniroini. Iro kantacha tiimaita nosaiki
apaniroini, aña Ashitanari tsipatanari.
33 Nokamantayitzimiro maawoni jiroka onkantya piñaantyaawori kamiitha
pisaiki pintsipatina naaka. Jaka isaawiki, ojyiki piñaashiwaityaawo. Iro
kantacha, pishintsishiriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka isaawijato".

17

Jesús jamanakotari jiyotaani

1 Ikanta ithonkakiro ikantakiro jirokapaini, aminanaki Jesús inkitiki,
ikantanaki: "Ashitanarí, monkaapaititapaaka. Poñaagantairo jowaniinkawo
pitomi, iroñaagantsityaawo iijatzi pitomi powaniinkawo iiroka.
2 Iirokataki owakiriri ipinkathariwintantariri maawoni atziri,
inkañaanitakaantyaariri ikaatzi pashitakaakariri.
3 Aririka jiyoitaimi apaniroini Pipawapirotzi iiroka, jiyoitairi Jesucristo
potyaantakiri, ari inkañaanitakairi.
4 Noñaagantakimiro powaniinkawo jaka kipatsiki, nothotyaakimiro pikan-
takinari nantiro.
5 Pishinitina nontsipataimi, Ashitanarí, ari ankaati añaayitairo owani-
inkawo akimita kitziroini tikiraamintha awitsikiro kipatsi.
6 Jirikaiti piyoshiitairi pashitakaanari, niyotaayitairi iitarika
iiroka. Iirokataki ashitsitariri, ipoña pashitakaayitanaari naaka.
Nokimisantakaayitaimiri piñaani.
7 Ikinkishirita, okaatzi niyotanitari naaka, iirokataki yotakaanawori.

8 Niyotaayitairi okaatzi piyotakaanari, ikimisantanakiro jirikaiti. Ikinkishiritanaa tyaaryoo nokaatzimi iiroka, ikimisantanai iirokataki otyaantakinari.
9 Naakataki kamitakowintziriri jirikaiti. Tii iri nonkamitakowinti nampitashiwaitawori kipatsiki, añaa nokamitakowintatziiri pashitakaanari.
10 maawoni nashitari naaka irijatzi pashitari iiroka. Ikaatzi pashitari iiroka irijatzi nashitari naaka. Tima iriitaki oñaagantaironi nowaniinkawo.
11 Iiro nosaikanai jaka isaawiki, niyaatai nontsipatapaimi iiroka, irooma jirikaiti iikiro isaikanakityi. Ashitanarí Tasorintsi, pinkimpoyaawintiri impairyaapiintantimini, iro jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka.
12 Iinta notsipayitari jaka isaawiki, naamaakowintari, nokimpoyaawintziri ipairyaapiintantzimiri. Iiro itzimayitai piyashiwaitaachani, apatziro inkantakaiyaawo jiitaitziri ‘Otomi piyashiwaitaantsi’, ari imonkaatyaari okinkithatakotakiri Osankinarintsipirori.
13 Iro niyaatai pisaikinta iiroka. Irootaki nokantantawori jirokapaini iinta nosaiki isaawiki, inkimitantyaanari naaka inkimoshiritaiyini kamiithaini jirikaiti.
14 Niyotaakiri piñaani, owanaa ikisaniintaitanakiri, tima tii ikimitanaari isaawijatziiti, nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi.
15 Tii nokowakotzimi paayitairi isaiki jaka isaawiki, apa pinkimpoyaawintairi ikaaripirotakaitzirikari.
16 Nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi, iijatzi jirikaiti tii jojyanaari isaawijatziiti.
17 Pintasorintsishiritakairi jaakowintanaiyaawo tyaaryoori. Tima tyaaryoori inatzi piñaanitari iiroka.
18 Pikimitaakina naaka potyaantakina nosaikimotiri isaawijatziiti, ari nonkimitairi iijatzi iriroriiti notyaantairi isaikimotairi.
19 Okowapirotya nontasorintsishiritai noshiniwintaiyaari jirikaiti, onkantya intasorintsishiritantaiyaari iijatzi irirori.

20 Tii apa nonkamitakowintiri jirikaiti, añaa nokamitakowintsitari inkaati kimisantainani aririka inkinkithatakaayitairi jirikaiti.
21 Namanakowintari maawoni jirikaiti onkantya jiwithaawakaantaiyaari, apaani inkantaiya jiwithaanaimi iiroka. Ashitanarí, akimita aaka awithaawakaa, ari inkimitaiyaari iijatzi iriroriiti jiwithaawakaapirotaiya, onkantya inkimisantantaiyaari isaawijatziiti iirokataki otyaantakinari.
22 Jiroka nowaniinkawo, okaatzi poñaagakinari, irojatzi nimatairi naaka noñaagairi iriroriiti. Ari onkantya jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka.
23 Tima pitsipashiritana iiroka, ari nokimitsitari iijatzi naaka notsipashiritari iriroriiti, ari onkantya jiwithaawakaantyaari. Iro inkinkishiritantyaari isaawijatziiti iirokataki otyaantakinari, antawoiti pitakotakari pikimitaakina naaka antawoiti pitakotakina.
24 Ashitanarí, iirokataki ashitakaakinariri jirikaiti, nokowi intsipataina tsika nosaikai naaka, jiñaantaiyaawori nowaniinkawo. Iirokataki owaniinkatakaakinari, tima pitakotsitakina kitziroini tikiraamintha iwitsikaata kipatsi.
25 Ashitanarí tampatzikashiriri, tii jiyotaimi isaawijatziiti. Iro kantacha naaka niyotzimi, iijatzi jirikaiti jiyotzi iirokataki otyaantakinari.
26 Niyotaayitairi iitarika iiroka, iikiro niyaatakaatyiiro niyotairi, tima notsipashiritaari, nitakoyitaari pikimitaakina naaka pitakotakina”.

18

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

1 Aritaki ithonkanakiro ikantayitakiro jiroka, shitowanaki Jesús itsipatanaari jiyotaani jiyaatiro intatsikironta owaryiinkariti jiitaitziro "Cedrón". Ari otzimiri pankirintsimashi, tsika janta isaikapaaki Jesús itsipayitakari jiyotaani.
2 Jiñiitawo iijatzi Judas jirika pithokashitantachani, tima ari isaikakaapintziri Jesús jiyotaani janta.
3 Ari jariitapaaka Judas itsipatapaakari owayiriiti, itsipatakari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantani iijatzi Fariseo-paini. Joirikayitapaakiro itsitokaminto, jamaki iijatzi jootaminto.
4 Iro kantacha Jesús jiyotsitakawo maawoni awijyimotirini, ishitowashitanakiri, josampitawakiri: "¿Iitama paminaminatziri?"
5 Ikantaiyini jirikaiti: "Naminaminatatziiri Jesús Nazaret-jatzi". Ari ikantzi Jesús: "Naakataki". Jirika Judas pithokashitaniri ari itsipatakari jirikaiti.
6 Jiñaawaitanaki Jesús, ipiyaponthotaiyanakani itaapiiki, tyagaiyanakini.
7 Japiitanakiri Jesús, josampitziri: "¿Iitama paminaminatziri?" Japiitanakiro ririori, ikantzi: "Naminaminatatziiri Jesús Nazaret-jatzi".
8 Ari japiitanakiri Jesús, ikantziri: "Aritaki nokantakimi naakataki. Naakarika paminaminatzi, potyaantairi notsipayitakari, jiyaataita".
9 Ari imonkaatari ikantsitakari Jesús: "Ashitanarí, ikaatzi pashitakaakinari, iiro ipiyakaantawaita apaani".
10 Ikanta Simón Pedro, otzimimotziri ririori josataaminto, jinoshikanakiro, itotsitakiri ikimpitapironampi iitachari Malco, jotsikatani Ompiratasorintsipirori.
11 Ipoña Jesús, ikantanakiri Pedro: "Powairo posataaminto. Iri Ashitanari shinitakinari nonkimaatsiwaityaawo jiroka, ¿iiroma okantzi nimonkaatiniri?"*

Jaitanakiri Jesús Ompiratasorintsipiroriki
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

12 Ikanta owayiriiti itsipatakari ijiwari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantani Judá-mirinkaiti, joirikanakiri Jesús, joojotanakiri.
13 Ari jitapaintawo ikinakaanakiri ipankoki Anás. Iriitaki rikonkiri Caifás Ompiratasorintsipirotatsiri.
14 Jirika Caifás iriitaki kantakiriri kitziroini Judá-mirinkaiti: "Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai".

Ityaaki Pedro iniyankiitiritiki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, joyaatakowintanakiri Jesús. Jirika pashini yotaari, iñaapiintani jinatzi Ompiratasorintsipirori, irootaki ityaantapaakari joyaatakowintakiri Jesús.

---

* **18:11** Jiroka ikantakotakiri jaka Jesús: "Iri Ashitanari shinitakinawori nonkimaatsiwaityaawo jiroka". Irojatzi ojyawori inkantimi: "Iri Ashitanari shinitakinawori nomirityaawo kipijyaari". Iro ojyakaawintacha aririka inkimaatsiwaitaiya, okimiwaitawo jimiriyiitawo kipijyaari.

16 Iriima Pedro ari ikatziyapaakari jantakironta otantotsiki. Jirika yotaari
iñaapiintani Ompiratasorintsipirori, ikinkithawaitakaakiro aamaakowinta-
wori ashitakowontsi, iro omontyaantakariri iijatzi Pedro.
17 Okanta aamaakowintawori ashitakowontsi, osampitakiri Pedro:
"¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?" Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Tii
naaka".
18 Tima okatsinkaityaatzi, jirikaiti ompirataari itsipatakari aamaakow-
intawori tasorintsipanko jowaampataiyakini paampari. Ari isaiki jakitsi-
taiyani. Ari itsipatakari iijatzi Pedro jakitsitaiyani paampariki.

Anás josampitziri Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ikanta Ompiratasorintsipirori jitanakari Jesús josampikowintziri jiy-
otaanipaini, iijatzi okaatzi jiyotaantakiri.
20 Ari ikantanaki Jesús: "Nokinkithatakaapiintakiri maawoni atziriiti.
Niyotaantapiintaki japatotapiintaita iijatzi tasorintsipankoki, japatotaiyani
maawoni Judá-mirinkaiti. Tii nimanakaawo okaatzi nokinkithayitziri.
21 ¿Iitama posampitantanari naaka? Posampitiri ikaatzi kimayitakinari.
Iriiyitaki yotzirori okaatzi nokantayitakiriri".
22 Jakakiri Jesús, apaani aamaakowintawori tasorintsipanko ipa-
japootanakiri, ikantziri: "¿Arima pinkantiri pakiri Ompiratasorintsipirori?"
23 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Tzimatsirika kaaripirori noñaawaitakiri,
pinkantinawo tsika otzimi. Aña okaatzi noñaawaitakiri kamiitha inatzi.
¿Iitama pipajapootantanari?"
24 Ikanta Anás jotyaantakiri isaiki Caifás Ompiratasorintsipirotatsiri, joo-
jotaka.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Irojatzi ikatziyaka Pedro jakitsiwaita paampariki. Ari josampiitakiri:
"¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?" Ari jotikanakiro Pedro, ikantanaki:
"Tii naaka".
26 Ikanta osamaniityaaki josampitairi iijatzi jompiratani Ompiratasor-
intsipirori, iriitaki ijyininkathori itotsitakiri inkaanki ikimpita, ikantziri:
"¿Kaarima iiroka noñaaki itsipatzimi pankirintsimashiki?"
27 Ari japiitanakiro Pedro jotikañaanitantzi, aripaiti jiñaanaki tyoopi.

Jaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

28 Aritaki kitiijyitzimatanaki, jomishitowaitanairi Jesús ipankoki Caifás,
jaitanakiri isaikinta Pilato ijiwariti Roma-jatzi. Tii ityaiyapaakini Judá-
mirinka ipankoki Pilato, tima aririka intyaapankotakiri ipiyathatakawo Ikan-
takaantaitani ikitiwathatantaitari, iiro okantzi joimoshirinkiro kitiijyiri
Anankoryaantsi.
29 Irootaki ishitowantapaakari Pilato, ikinkithawaitakairi, ikantziri:
"¿Iitama jantakiri jirika atziri?"
30 Ikantaiyini irirori: "Iiromi ikaaripirotzimi jirika, iirotya namirimi jaka".
31 Ikantzi Pilato: "Paanairi iirokaiti, powasankitairi tsika okantzi ikan-
takaantaitzimiri". Ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: "Aña tii pishinitapiintina
nashiryaantya naaka".
32 Ari imonkaatakari ikantsitakari Jesús tsika onkantya jowamaitiri.
33 Ipoña ipiyanaka Pilato ityaapaintzi inthomainta ipankoki, ikaima-
paakiri Jesús, josampitakiri: "¿Iirokatakima Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?"

34 Ari ikantzi Jesús: “¿Piyotashitawoma posampitanari? Kimitaka tzimatsi
iita kantakimiri iitarika naaka”.
35 Jakanaki Pilato: “¿Naakama Judá-mirinka? Aña iri pijyininkaiti amakimiri
jaka itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari. ¿Iitama pantakiri?”
36 Ari ikantzi Jesús: “Tii nopinkathariwintantzi naaka jaka isaawiki. Ari
onkantyaami, aritakimi piñaakimi ojyiki nowayiriti piyakowintinani, iiro
jaakaantantana Judá-mirinkaiti. Tii ari nompinkathariwintanti jaka”.
37 Japiitanakiri Pilato josampitanakiri: “¿Arima, iirokataki Pinkathari?” Ari
ikantzi Jesús: “Iirokataki kantaintsiri. Irootaki notzimantakari, irootaki
nopokantakari jaka kipatsiki nokinkithatakotairo tyaaryoori. Tima ikaatzi
kamaitanaawori tyaaryoori, ikimisantapaantitana”.
38 Ari ikantzi Pilato: “Irojatzitawiitacha, tyaaryoori”. Ikantanakiri, shi-
towanaki ipiyotaiyakani Judá-mirinkaiti, ikantapairi: “Tiitya noñiiro iitya
inkinakaashityaari jirika atziri.
39 Poimoshirinkapiintziro Anankoryaantsi, pamitaiyawoni nomishitowi
apaani jaakaantaitziri. ¿Nomishitowakaantairima jiitaitziri ‘Piwinkathariti?’ ”
40 Ari ikaimaiyanakini maawoni, ikantaiyini: “¡Iiro pomishitowiri jirika!
¡Iri pomishitowi Barrabás!” Jirika Barrabás, koshintzi jinatzi.

19

1 Ikanta Pilato ipajatakaantakiri Jesús.
2 Ikanta owayiriiti jimpitatapotaki kitochii ikimitakaantakiro amathair-
intsi, jamathaitakiri Jesús. Ipoña ikithaatantakari pitzirishimawotatsiri
kithaarintsi.*
3 Ari ipiyowintapaakari, ishirontaminthawaitari ikantaiyirini: “¡Jirikatá
Iwinkathariti Judá-mirinkaiti!” Ipajapootzimaitari.
4 Iijatzi ishitowapai Pilato, ikantapairi Judá-mirinkaiti: “Paminiri, jirika
nomishitowakiri piyotantyaari tii noñi oita ikinakaashitakari jirika”.
5 Ishitowapaaki Jesús jamathaitakawo kitochiitapo, ikithaatakawo iijatzi
pitzirishimawotatsiri kithaarintsi. Ikantzi Pilato: “¡Jirika atziri!”
6 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzi aamaakowintawori tasor-
intsipanko, ikaimaiyanakini, ikantaiyini: “¡Pimpaikakotakaantiri! ¡Pimpaikako-
takaantiri!” Ikantzi Pilato: “Jirika paanakiri iirokaiti pimpaikakotiri, tii noñi
naaka oita inkinakaashityaari jirika”.
7 Jakaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Tzimatsi Ikantakaantaitanari, ontzimatyii
jowamagaitiri jirika, ikimitakaantashiwaitaka Itomi Pawa”.
8 Ikimawaki Pilato ikantaiyakini ikimitakaanta Itomi Pawa jinatzi,
owanaa ithaawanaki.
9 Iijatzi ipiyanaa inthomainta ipankoki, josampitapaakiri Jesús: “¿Tsikama
pipoñaaka iiroka?” Tiimaita jaki Jesús.
10 Ikantzi Pilato: “¿Iiroma pakana? ¿Tiima piyotzi pinkatharipirori ninatzi
naaka, ari onkantaki nompaikakotakaantimi, ari onkantaki iijatzi nomishi-
towakaantimi?”
11 Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiromi ikantakaawo Jinokijatzi, iirotya
pipinkatharipirotzimi. Iroowa nonkantimiri naaka, iri mapirotakirori
ikaaripirotzi amakinari jaka, anaanakiro piyaaripironka iiroka”.
12 Ari ikowitanaka Pilato jomishitowakaantairimi Jesús, iro
kantacha iikiro ikaimotaiyatziirini Judá-mirinkaiti ikantaiyini: “¡Aririka
pomishitowakaantairi jirika, tii paapatziyari piwinkathapiroriti César!

* **19:2** Tima irootaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaiyitawo poriryaatatsiri, ikithaayitawo iijatzi kithaarintsi pitzirishimawotatsiri.

¡Iitarika ojyakotyaarini jirika atziri, ikimitakaantawaita pinkatharimi jinatyi, ikisaniintatziiri César!"
13 Ikanta ikimawaki Pilato, jamakaantakiri Jesús, jagaitanairi ipiyowintaitakari, joosaikapaakiri tsika jaminakoitapiintziri iyakawintaari, jiitaitziro "Mapipankaa", iro jiitaitziri iijatzi iñaaniki Heber-paantiri "Gabata".
14 Ikanta jiwitsikawintaitawo Anankoryaantsi joimoshirinkaitiro, ari tampatzikatapaaki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato jirikaiti Judá-mirinka: "¡Jirika Piwinkathariti!"
15 Iikiro ikaimaiyatziini jirikaiti, ikantzi: "¡Inkami! ¡Inkami! ¡Pimpaikakotakaantiri!" Ari ikantzi Pilato: "¿Kantatsima nompaikakotakaantiri piwinkathariti?" Ari jakaiyanakini ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikantaiyini: "¡Iri César nowinkathariti, tikaatsi pashini!"
16 Ikanta Pilato, joipiyairi Jesús jaanairi Judá-mirinkaiti impaikakotiri. Ari jaanakiri.

Ipaikakoitakiri Jesús irojatzi ikamantakari (Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

17 Iriitaki natanakirori Jesús inchakota impaikakoitantyaariri, jataki jiitaitziro "Atziriitoni", irojatzi jiitaitziri iñaaniki Heber-paantiri "Gólgota".
18 Ari ipaikakoitakiri, itsipatsitakiri apiti atziri, apaani jowatzikakoitaki jakopiroriki, jowatzikakoitakiri pashini jampatiki.
19 Ikanta Pilato jontarikakaantaki ipaikakoitakiri Jesús osankinarintsi, kantatsiri: "JESÚS NAZARET-JATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI".
20 Ojyiki Judá-mirinkaiti ñaanatakirori osankinarintsi, tima tii intainapirotzi osaiki nampitsi, tsika ipaikakoitakiri Jesús. Tima josankinaitakiro jiroka osankinarintsi iñaaniki Heber-paantiri, iñaaniki Grecia-paantiri, iñaaniki Roma-jatzi.
21 Irootaki jiyaatantakari ijiwari Ompiratasorintsitaari jiñiiri Pilato, ikantakiri: "Iiro posankinatziro: 'Iwinkathariti Judá-mirinkaiti'. Aña onkantatyiimi posankinatakaanti: 'Kimitakaantashiwaitachari iwinkathariti Judá-mirinkaiti' ".
22 Iro kantacha Pilato, ikantanakiri: "Okaatzi nosankinatakiri, ari ashi owatyiiro osankinataka".
23 Ikanta jimatakiro owayiriiti ipaikakotakiri Jesús, jaitsitakiri imanthaki, tii apintakotata itotakiro, ipawakaayitakawo ikaataiyini. Ipoña jaitsitakiri iijatzi iithaari, tii owawikotatya, apaani okanta jontyagaitziro irojatzi isaawiki.
24 Ari ikantawakaiyani owayiriiti: "Iiro asagaawaitziro jiroka, apa añaariwintyaawo, ari añiiro iita ayironi". Ari imonkaatari Osankinarintsipirori, kantatsiri:
Ipawakaayiitakawo nomanthaki.
Iñaariwintaitakawo noithaari.
Irootaki jantakiri owayiriiti.
25 Okanta janta ipaikakoitakiri Jesús ari osaikitakari inaanati otsipatakawo irinto, María iina Cleofas, iijatzi María Magdala-jato.
26 Ikanta Jesús jiñaakiro inaanati, otsipatakari jiyotaani jitakopirotari, ikantanakiro inaanati: "Tsinaní, iriitaki pintomitaiyaari jirika".
27 Ipoña ikantanakiri jiyotaani: "Irootaki pinaanatitaiyaari jiroka". Aripaiti osaikapankotanakiri jirika iyotaari.
28 Okanta awijayitaki maawoni jiroka, yotaki Jesús aritaki jimonkaatakiro, ikaimanaki: "¡Nomiriwí!" Ari imonkaatari okinkithatakotakiriri Osankinarintsipirori.

29 Ari osaikakotakiri kipijyaari janta kowitziki. Jaanaki inchashithaki,
jankowitaki manthakintsi, jomitsitsiyakiro kipijyaariki, jowaankakotakiniri
ipaantiki Jesús.†
30 Jatsimiyawakiro Jesús jiroka kipijyaari, ipoña ikantanaki: "Othotyaa-
paaka maawoni". Ari ithaminkotanaka, jatashirinkatanaki.

Josataamirikitaitakiri Jesús
31 Ari monkaatapaaka jiwitsikawintapiintawo kitiijyiri jimako-
ryaantaitari. Tii ikowi Judá-mirinkaiti inkatziyakoti ipaikakoitziri
kitiijyiriki jimakoryaantaitari, tima jiroka kitiijyiri iro ipinkathapiroitziri.
Irootaki ikowakotantariri Pilato intzinkaaporitaitiri paikakotaari
inkamantanatyaari thaankiini, jowatzikaryaakotiriita iijatzi.
32 Ikanta jiyaatanaki owayiriiti, itzinkaaporitapaakiri apaani itsipatakari
Jesús ipaikakoitziri, jimatakiri iijatzi pashini.
33 Ari ipithokashiwitanakari Jesús, jiñaatziiri kamaki. Irootaki kaari
itzinkaaporitantari irirori.
34 Josataamirikitashitanakari, yowanaki iriraani otsipatakawo jiñaa.
35 Jirika kinkithatzirori jiroka, iriitaki ñaakirori rokiki. Imapirotatya ika-
mantzimiri ari onkantya pinkimisantantyaari iijatzi iirokaiti.
36 Iro awijantakari jirokapaini imonkaatantyaari Osankinarintsipirori,
ikantaitaki:
Iiro itzinkaawaitaitziro itonki irirori.
37 Ikantsitaitaka iijatzi:
Ari jaminakoitakiri josataamirikitaitiri.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)
38 Ikanta okaatapaaki jiroka, José Arimatea-jatzi, ikamitairi Pilato,
ikantziri: "Pishinitinari naanairi Jesús". Jirika José irijatzi kimisantziriri
Jesús, tiimaita jiyoitziri tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti. Ikanta Pilato
ishinitakiniri. Jataki José, jaanairi.
39 Ari ipokitsitapaaka iijatzi Nicodemo, jatashitakiriri pairani Jesús tsiniri-
paiti, jamakotapaaki kasankaari, ojyiki otinanka jiroka.‡
40 Ikanta José itsipatakari Nicodemo jaanairi Jesús, iponatantakari man-
thakintsi itziritantakari kasankaari. Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti ikitat-
apiintziri kaminkari.
41 Janta ipaikakoitakiri Jesús, ari otzimiri pankirintsimashi, ari otzimi
owakiraari omoo tikira ikitaitantawoota.
42 Ari jowaitakiri Jesús, tima irootzimatapaaki kitiijyiri jimakoryaantapi-
intari Judá-mirinkaiti.

20

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)
1 Okanta awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, ananinkanaki María
Magdala-jato amaityaaki iyaati omoonakiki jowaitakiri Jesús. Oñaapaatziiro
otainkaki mapi jashitantaitakawori omoona.
2 Opoña opiyanaka iroori oshiyapirotanakitya iyaatashitiri Simón Pedro
itsipatakari pashini yotaari, jitakopirotani Jesús, okantapaakiri: "¡Jagaitakiri
Awinkathariti, tii ayotzi tsikarika jowaitairi!"

† **19:29** Kantakotachari jaka "inchashithaki", irojatzi ikantayiitziri pairani "isopo". ‡ **19:39** Jiroka kasankaari, itsipataayiitakiro mirra, owaaki inchashi jiitaitziri áloe. Ojyiki otinanka okaatzi 100 libra, irojatzi ikantaitatziri 30 kilo.

3 Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, jatanaki kitataariki.
4 Ishiyanakitya jiyaatanaki apitiroiti. Iro kantacha pashini ishiyapirotanakitya jookanakiri Pedro, iri itapaakawori jariitaka kitataariki.
5 Initapitapaaki omooki, jiñaapaakitziiro omaryaamawotaka iponaitantakariri, tiimaita ityaapaaki inthomainta.
6 Ari jariitapaaka Simón Pedro, ityaapaaki inthomainta, jiñaapaakiro iijatzi omaryaamawotaka iponaitantakariri.
7 Jiñiitapaakawo manthakintsi joojoyinaitantakari iitoki, inashita jowaitanakiro tii otsipatawo iponaitantakariri, kamiitha jotzipiyaitanairo.
8 Ipoña ityaapaaki iijatzi pashini yotaari itapaakawori jariitaka kitataariki. Jiñaapaakiro kantainchari, ari ikimisantapirotanaki.
9 Tikira ikimathatziro Osankinarintsipirori, aritaki jañagai Jesús.
10 Ipoña ipiyaiyaani ipankoki apiti yotaari.

Joñaagaawo Jesús María Magdala-jato (Mr. 16.9-11)

11 Ari osaiki María opatzimooki iraawaita. Okanta iraawaitaka, ari onitapitzi inthomainta omooki,
12 oñaatziiri apiti maninkari okitamaanikitaki iithaari, isaikaki tsika jomaryaawiitakari Jesús. Apaani isaikaki iitowiitakari, isaikaki pashini iitziwiitakari.
13 Ikanta maninkariiti, josampitakiro ikantziro: "Tsinaní, ¿iitama piraantari?" Akanakiri iroori, okantzi: "Tima jaitsiitakinari Nowinkathariti, tii niyotzi tsika jowaitairi".
14 Iro okantakitziini, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, tiimaita iyotawairi iriitaki.
15 Ari josampitanakiro Jesús, ikantziro: "¿Iitama piraantari tsinaní? ¿Iitama paminiri?" Oñaajaantzi iroori iri ñaanatzirori aamaakowintawori pankirintsimashi, okantanakiri: "Pinkatharí, iirokarika aakiriri, pinkamantina tsika powakiri, niyaatiita naminairi".
16 Ari jiñaanatanakiro Jesús, ikantziro: "¡María!" Ari aminanakiri iroori, okantzi: "¡Raboni!" (iro ikantaitziri añaaniki aaka: "Yotaanarí".)
17 Ikantziro Jesús: "Aritaki potiyana, tima tikira niyaataita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Iro kantacha piyaati pinkamantinari iyikiiti, iro niyaatai nontsipatapaiyaari Ashitanari tsika itzimi Ashitsitzimiri iijatzi iirokaiti. Iri Nowawanitari naaka, irijatzi Piwawanitsitari iirokaiti".
18 Okanta iyaatanaki María Magdala-jato, okamantapaakiri maawoni yotaari oñagairi Awinkathariti, okamantapairi iijatzi okaatzi ikantakirori.

Joñaagaari Jesús jiyotaaniiti (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Okanta otsiniritanaki awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, apatotaiyakani iyotaari jashitakotaiyakani shintsiini ithaawantari Judá-mirinkaiti. Ari ityaapaakiri Jesús, ikatziyimotapaakari, jiwithatapaari ikantapairi: "¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti!"
20 Ikanta jiwithatapaari, joñaagapairi jako, iijatzi imiriki. Ikimoshiriyitaiyanakini jirikaiti jiñaawairi Awinkathariti.
21 Ipoña japiitanakiro Jesús, ikantziri: "¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti! Ikimitaakina jotyaantakina naaka Ashitanari, ari nonkimitsitaimiri iijatzi iirokaiti notyaantayitaimi".
22 Ari itasonkiri yotaariiti, ikantziri: "Isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi.

23 Iitarika pimpiyakotairi iiroka jaka, aritaki ipiyakoitairi janta. Iriima
kaari pimpiyakotai iiroka jaka, tii ipiyakoitairi iijatzi janta".

Iisoshirinka Tomás

24 Ikanta Tomás itsipatapiintari 12 iyotaari, jiitaitziri "Tsipari", tii isaiki
irirori jariitantapaari Jesús.*
25 Ikanta pashinipaini iyotaari ikamantairi, ikantziri: "Noñiiri
Awinkathariti". Ari jakanaki Tomás, ikantziri: "Iirorika noñiiri tsika
ipaikawakoitakiri, iirorika notyaantari jakoki, iirorika notyaantamirikitari
iijatzi, iiro nokimisantzi".
26 Okanta awijanaki 8 kitiijyiri, japiitairo yotaari japatotaiyani. Ari
isaikitakari iijatzi Tomás irirori. Jashitakiro shintsiini ashitakowontsi, iro
kantacha Jesús tyaapaaki, ikatziyimotapaari, jiwithatapaari ikantapairi:
"¡Kamiitha pisaikayitai iirokaiti!"
27 Ikantapairi Tomás: "Jiroka nako, pintyaantawakotina, pintyaantamirik-
itina iijatzi. Iiro pikisoshiriwaitzi, ¡Pinkimisanti!"
28 Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki: "¡NowinkatharitÍ, Nowawaní!"
29 Ikantzi Jesús: "Iiro pikimisantantamachiitanakari piñaakina. ¡Kimoshiri
inkantaiya kimisantaatsini kaari ñaajaitinani!"

Iita josankinaitantawori jiroka

30 Ojyiki japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani itasonkawintantaki, tiimaita
osankinatakoyita maawoni jaka.
31 Iro osankinatantakari jirokapaini onkantya pinkimisantantaiyaari,
jirika Jesús iriitaki Cristo, Itomi Pawa. Aririka pimpairyaapiintairi
pikimisantairi, aritaki inkañaanitakaimi.

21

Joñaagari Jesús 7 Jiyotaani

1 Ikanta okaatapaaki jiroka, japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani,
inkaarithapiyaaki jiitaitziri Tiberias. Jiroka okantaka.
2 Ari itsipatawakaiyani isaiki Simón Pedro, Tomás jiitaitziri iijatzi "Tsi-
pari", Natanael poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipaini Zebedeo,
ipoña apiti pashini iyotaari.*
3 Ipoña ikantzi Simón Pedro: "Niyaatatyi noshiryaati". Ikantaiyini pashini:
"Ari ankaataiyanakini". Jataiyanakini, otitaiyapaakani pitotsiki. Tiimaita
jayi ishiryaataiyakini tsiniri.
4 Okanta okitiijyitzimataki, katziyapaaka Jesús opaayaaki inkaari. Tii
jiyotawairi jiyotaani iriitaki.
5 Ikaimotapaakiri, ikantziri: "Mainariití, ¿Tikaatsima pagaiyini?" Ari
jakaiyanakini iriroriiti: "¡Tiitaawí!"
6 Ikantzi Jesús: "Powiinkiro pakopiroriki pishiryaaminto, ari paaki".
Ari jimataiyakironi ikantaitakiriri. Jaaki ojyiki shima, tii jaawiyagairo
jinoshikairo ishiryaaminto.
7 Ikanta yotaari jitakopirotani Jesús, ikantanakiri Pedro: "¡Iriitaki
Awinkathariti jirinta!" Ikimawaki Simón Pedro, ikithaatanaka, mitaanaki
inkaariki.

---

* **20:24** Ikantakoitziri jaka "Tsipari", irijatzi jiitaitziri pairani "Dídimo". * **21:2** Ikantakoitziri jaka "Tsipari", irijatzi jiitaitziri kitziroini "Dídimo".

8 Iriima pashinipaini yotaari pitotsiki ikinakoyitanai jinoshikaatakotairi ishimani, irojatzi jaatakotantapaari opaayaaki. Tima isaikakotakitzi niyantyaaniki.†
9 Ikanta jayiitaiyapaakini, jiñaapaakitzi oijaka paampari, ari itashitakari shima, itsipataitakiri tanta.
10 Ari ikantzi Jesús: “Pamaki shima owakiraa paakiri”.
11 Ikanta Simón Pedro, joojoryaakotakiri ishimani, jinoshikakotakiri irojatzi opaayaaki. Antaripaini shima, ikaatzi 153. Tiimaita otzimpijyi ishiryaaminto.
12 Ari ikantzi Jesús: “Thami oya”. Tikaatsi apaani yotaari osampitirini iitakarika, tima jiyopirotaiyakirini iriitaki Awinkathariti.
13 Jaapaakiro Jesús tanta, ipayitakiri apaanipaini, ari ikimitaakiri iijatzi shima.
14 Irootaki mawatanaintsiri joñaagari Jesús jiyotaani jañagai.

Paamaakowintinari noijyati

15 Ithonkanakiro jowaiyani, josampitanakiri Jesús jirika Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Pitakopirotanama iiroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi iiroka Pinkathari, naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantziri noijyati”.
16 Japiitakiri josampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pitakotanama?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintainari nokimitakaantairi noijyati”.
17 Iro mawatanaintsiri josampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿paapatziyanama?” Ari jowashiritanaka Pedro, tima mawajatzi josampiminthatakiri, ari jakanakiri: “Pinkatharí, iirokataki yotzirori maawoni, piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantairi noijyati.
18 Tima iinta pimainaritzi, pikithaatapiintayita onkini piyaayiti tsika pinintakaawo. Irooma aririka pantaripirotapaaki, poyaawintari pashini kithaataimini, jaayiitaimi tsika tii pikowawitawo piyaati. Imapiro”.
19 Ikantantakawori Jesús jiroka, ikowatzi inkimathaitiro tsika inkantya inkamai paata Pedro impinkathataitantyaariri Pawa. Ipoña ikantanakiri iijatzi: “¡Poyaatina!”

Yotaari jitakopirotani

20 Ikanta ipithokanaka Pedro, jiñaatziiri joyaatakiri yotaari jitakopirotani Jesús, irijatzi apititakariri Jesús jowaiyani pairani, osampitakiriri, ikantziri: “¿Pinkatharí, itzimikama pithokashitimini?”
21 Ikanta jiñaawakiri Pedro jirika pokapaintsiri, josampitanakiri Jesús: “Pinkatharí, jirika, ¿iitama awijyimotirini?”
22 Ikantzi Jesús: “Arimi nonkowimi aritaki onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantaiyaari paata, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka? Poshiritina iiroka”.
23 Okanta paata ithonka ikimakoitakiro jiroka ikantakiriri Jesús, ikimayitakiro maawoni iyikiiti, jiñaajaantzi iiro ikamita jirika yotaari. Tii ikantatyi: “Ari nokowi...” aña ikantatzi: “Arimi nonkowimi, aritakimi onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantapaatyaari, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka?”
24 Naakataki kinkithatakotacha nokantaki “jirika yotaari”, tima naaka osankinatakirori jiroka osankinarintsi. Irootaki ayopirotantaari imapirotatya jiroka.

† **21:8** Kantakotachari “niyantyaaniki”, okaatzi osanthatzi “200 akonaki”, irojatzi ikantaitziri “100 metro”.

25 Tii nokinkithatakotziro maawoni jantayitakiri Jesús, tima ojyiki inatzi.
Arimi osankinatakotyaami maawoni, kimiwaitaka arimi anaanakiro maawoni kipatsi ompiyotya osankinarintsipaini. Ari onkantyaari.

JANTAYITAKIRI OTYAANTAPIRORIITI

Ikajyaakagaitziriri Tasorintsinkantsi

1 Teófilo, pairani owakiraa nitantanakawori notyaantzimiro nosankinari,
ari nokinkithatakotakimiro maawoni jantayitakiri Jesús, nokinkithatakotsi-
takimiro iijatzi okaatzi jitanakari jiyotaantziri,
2 irojatzi imonkaatantapaakari itzinagaa inkitiki. Tikira itzinagaata,
jiyoshiitakiri Jotyaantapiroriti, ikantakaakari Tasorintsinkantsi,
jiyotakaakiri oitya jantayitiri.
3 Ikanta ikamawitaka, jiñaitawairi koñaawoini, ari jiyotaiyini jiyotaani
añagai. Okaatzi 40 kitiijyiri joñaagapanaatari jiyotaani, jiyotaapanaatziri tsika
ikanta ipinkathariwintantzi Pawa.
4 Iiniro itsipayitari Jotyaantapiroriiti, ikantsitakari irojatziita isaikay-
itawaki Jerusalén-ki, ikantakiri: "Ari poyaawintawatyaawo imonkaatya ika-
jyaakaakimiri Ashitanari, nokinkithatakotsitakimiri.
5 Tima imapiro Juan jowiinkaatantakawo jiñaa, iro kantacha iiro osaman-
itzimaita piñaayitantyaariri Tasorintsinkantsi inampishiriyitantimi kimiwait-
akimi jowiinkaatantatyiimirimi".

Itzinaantaari Jesús

6 Ikanta jirikaiti tsipatakariri Jesús, josampitakiri, ikantziri: "Pinkatharí,
¿Irootaintsima pookakaawintairi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti?"
7 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "Tii okowajaantzi piyotiro iirokaiti tsika-
paiti, apaniroini jiyotzi Ashitanari tsikapaitirika, iriitajaantaki otzimimotzi
ishintsinka jantantyaawori.
8 Iro kantacha aririka impokaki Tasorintsinkantsi inampishiritantimi
iirokaiti, iriitaki aawiyashiritakaimini, ompoña piyaayitanaki
pikinkithatakotaina naaka, Jerusalén-ki, maawoni janta Judea-ki, Samaria-
ki, irojatzi intaina tsika iwiyaapaa kipatsi".
9 Ithonka jiñaawaitakiro jiroka, jaminaminthaitziri jiyotaani, itzinaayiitairi
Jesús, irojatzi ipiyantapaakari minkoriki, tii jiñaitanairi.
10 Jaminaminthaitziri Jesús itzinagaitairi inkitikinta, apiti shirampari
katziyimotapaakariri okitamaanikitaki iithaari,
11 ikantapaakiri: "Galilea-jatzi, ¿Iitama pikimpoyiiri inkitiki? Piñaakiri Jesús
itzinagaa jiyaatai, ari inkantajaantaiya iijatzi paata aririka impiyi".

Jiyoyiitaki pashini poyaataiyaarini Judas

12 Ikanta ipiyaiyaani yotaari janta Jerusalén-ki ipoñagaawo otzishiki ji-
itaitziri Olivo, tii intainatajaantzi, oshinitaantsitzi janiiyiiti kitiijyiriki ji-
makoryaantaitari.
13 Ikanta jariitaiyaani nampitsiki, atiitaiyapaakini jinokinta pankotsi ji-
maapiintaiyini. Jirika ikaataiyini: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe,
Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo itomi Alfeo, Simón jiitaitziri "Kisakowin-
tantaniri", ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo.
14 maawoni jirikaiti ari ikantapiintatya japatotapiintaiyani jamana-
manaataiyani itsipayitakari iririntzi Jesús, itsipatawo María inaanati, iijatzi
pashinipaini tsinaniiti.
15 Ikanta japatotaiyani kimisantzinkariiti, ikaataiyini 120 atziriiti. Ari
jiñaawaitanakiri Pedro, ikantanaki:*

---

* **1:15** Ikantayiitziri jaka kimisantzinkariiti, irijatzi jiitaitziri "iyikiiti".

16 “Iyikiiti, monkaataka okaatzi josankinatakaakiriri Tasorintsinkantsi
pairani David-ni, ikinkithatakotakiri Judas jiwatapaintsiri jaakaantiri Jesús.
17 Jirika Judas iri atsipatapiintakari, ari akaawitari antawairiki.
18 Iro kantacha jaakiri kiriiki ipinawiitakariri iyaaripironka, jamanan-
tantaka kipatsi. Ari iparyaakiri janta Judas, jowatziitotanaka, ithonka
itankawaitapaaki, ookaporinthakiwaitapaaka ijyiito.
19 Ikanta ikimaiyakini Jerusalén-jatzi, jiitakiro kipatsi ‘Iraantsipatha’,
ikantziro iñaaniki jirikaiti ‘Acéldama’.
20 Tima osankinarintsiki Salmo-ki, ikantaitaki:
Onkaankithaantiwitya ipanko,
Tikaatsi nampitaiyaawoni.
Ikantaitaki iijatzi:
Intzimi pashini poyaataiyaarini jantawairiki.
21 Tzimatsi jaka shirampariiti tsipatapiintakairi iiniro itsipawitai
Awinkathariti Jesús,
22 itzimi akaatsitakari owakiraa jowiinkaataka Jesús irojatzi itzinaantaari
inkitiki. Akowatzi aminai ankaatairi ñiitakariri Jesús jañagai”.
23 Ipoña jookoitaki apiti: José, jiitaitziri Barsabás, irijatzi jiitsitaitari Justo,
ipoñaapaaka Matías.
24 Ari jamanakowintanakari, ikantzi: “Pinkatharí, iiroka yotashiritziriri
maawoni, jirika apiti nookotakiri, poñaayinari tsika itzimi piyoshiitakiri
iiroka,
25 iriitaki nonkaatairi notyaantapiroritzi nantawaitaimi, poyaataiyaarini
Judas-ni opiyaakaashiwaitakari iyaaripironka irirori. Tima Judas, jataki
irirori tsika jiyaati”.
26 Ikimitakaantakawo jirikaiti jiñaaritaita, jiñaatzi iriitaki Matías. Iriira tsipat-
apaariri jirikaiti 11 Otyaantapiroriiti.

2

Ipokantakari Tasorintsinkantsi

1 Okanta imonkaatapaaka joimoshirinkaitziro kitiijyiri “Oyiipataantsi”.
Japatotaiyaani maawoni jiyotaani Jesús.*
2 Ari omapokashitakari antawoiti poimatapaintsiri ojyawitapaakawo
antawo tampiya, okinapaaki jinoki inkitiki, ookantapaakawo pankotsi jap-
atotaiyakani.
3 Jiñaashitataika paampashithakiirikitapaintsiri, jookantapaakari apaani-
paini ikaatzi apatotainchari.
4 maawoni jinampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi. Ari jitanakawo
jiñaawaiyitanakiro pashiniyitatsiri ñaantsi, iriitaki Tasorintsinkantsi
ñaawaitakaakiriri.
5 Okanta janta Jerusalén-ki, ari isaikayitziri Judá-mirinkaiti poñaayitachari
intaina pashiniki nampitsi. Iriiyitaki pinkathatasorintsiiti.
6 Ikanta ikimaitakiro poimatapaintsiri, ipokaiyapaakini ojyiki atziri, tii jiy-
otawakiro oita kantachari, tima ikimathatakiro apaanipaini ñaantsi okaatzi
jiñaawaiyiitziri, irootaki iñaani.
7 Iyokitzi ikantawakaanaka, josampitawakaiyani: “¿Tiima Galilea-jatzi
jinatzi ñaawaiyitakirori pashiniyitatsiri ñaantsi?
8 ¿Iitama akimantariri jiñaawaiyitziro añaanipaini aaka?
9 Tima akaayitakiri jaka Parto-jatzi, Medo-jatzi, Elam-jatzi, Mesopotamia-
jatzi, Judea-jatzi, Capadocia-jatzi, Ponto-jatzi, Asia-jatzi,

* **2:1** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzi ikantayiitsitari “Pentecostés”.

10 Frigia-jatzi, Panfilia-jatzi, Egipto-jatzi, Africa-jatzi okaakitapai Cirene.
Tima akaatakiri iijatzi poñaayitachari Roma, Judá-mirinkatatsiri, kaari Judá-
mirinkawitachari pairani.
11 Iijatzi Creta-jatzi, Arabia-jatzi. Ari akaatakiri maawoni akimayitakiri
jiñaawaiyitantawo añaanipaini, ikinkithatakotziri Pawa itasonkawintantzi".
12 Iyokitzi ikantawakaanaka atziripaini, tii jiyotzi iita jiñiiri.
Ikantawakaiyani: "¿Oitama jiroka?"
13 Iro kantacha tzimatsi iijatzi atziri thainkantaniri, ikantayitzi irirori:
"¡Ishinkitaiyatyaani jirikaiti!"

Itanakawori ikinkithatanakiri Pedro

14 Ipoña ikatziyanaka Pedro irirori, itsipatakari 11 Otyaantapiroriiti,
jiñaawaitanaki shintsiini, ikantzi: "¡Ajyininká! ¡Jerusalén-jatziiti!
Pinkimisantawakina onkantya piyotantyaari.
15 Piñaajaantakima iirokaiti ishinkitatya jirikapaini. Tii, tima owakiraa
ijinokitapaaki ooryaatsiri.†
16 Imonkaatatya josankinatakiri pairani kamantantaniri, Joel-ni, ikantaki:
17 Ikantzi Pawa:
Tzimatsi awisatsini iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.
Ari notyaantakiniri atziriiti Notasorinka okimiwaitakawo isakopiroitatyi-
inirimi.
Ari inkinkithatakoyitanaina itomiiti iijatzi irishintoiti.
Ari jiñaawiyayitatya mainariiti,
Ari imishiyitaki antariyitapaintsiri.
18 Ari nonkimitaakiri mainaripaini jompirayiitari, iijatzi mainawopaini.
Notyaantainiri Notasorinka paata, ari inkinkithayitai.
19 Ari jiñiitaki inkitiki kaari jiñiitapiintzi.
Jiñaitiro kipatsiki iraantsi, paampari, antawo kachaaryiinka.
20 Impoña jiñaitiri ooryaatsiri intsiwakimati,
Jiñaitiri iijatzi kashiri inkimityaawo iraantsi,
Irootaintsi imonkaataiya kitiijyiri impiyantaiyaari Pinkathari.
Tima antawo jowaniinkawo onkantaiya.
21 Inkaati pairyaanairini Pinkathari, jawintaayitaari, iriiyitaki awisakoshir-
itaatsini.
22 ¡Shiramparíiti! ¡Israel-mirinkaiti! Pinkimaiyini nonkanti. Piñagaiyakirini
iiroka, jirikaranki Jesús Nazaret-jatzi, iriitaki jotyaantakimiri Pawa. Ita-
sonkawintayitakimi, joñaagayitakimiro okaatzi kaari piñaawitaiyani pairani.
23 Iro kantzimaitacha, jamayiitapaakimiri pairani jirika, powamaakaan-
takiri iirokaiti ipaikakotantakariri kaaripiroshiriríiti, ari imonkaatakari
onkaati awijyimotirini, tima irootaki ikinkishiritsitakari Pawa.
24 Ikanta jowiriintairi pairani Pawa ikamawitaka, tii ishinitanairi inki-
maatsiwaitaiya. Tima tii aawiyaajaitziri kaamanitaantsi.
25 Tima iri josankinatakotakiri iijatzi pairani David-ni, ikantaki:
Noñaapiintziri Nowinkathariti itsipatana.
Tima isaiki irirori nakopiroriki, tikaatsi iitya kitsirinkinani.
26 Irootaki nokimoshiritantari,
Kaminiwaanti nokanta nothaaminta.
Iriitaki noyaakopirotairi, nawintagaiyaari.
27 Tima iiro pookawintanawo noshiri sarinkawiniki aririka nonkamawi-
tatya.

† **2:15** Kantakotachari jaka "ijinokitapaaki ooryaatsiri", irootaki ikantaitziri pairani "ooryaatsiri 3". Okaatzi jamitari Judá-mirinkaiti irirori, tii ishinkitanita owakiraa onkitiijyitamanai.

Iiro pishinitziro iijatzi nowatha ompathai, pitasorintsiti ninatzi.
28 Piyotaakinawo tsika nonkantya nañaashiritai.
Ojyiki poimoshirinkaina aririka nontsipataimi.
29 Iyikiiti, ayotaiyini aaka tii iri achariniiti David-ni kinkithatakotachani
jaka, aña kamataiki pairani irirori, ikitaitakiri, irojatzi isaiki iroñaaka.
30 Tima Kamantantaniri jinatzi irirori, jiyotsitaka pairani tzimatsi ika-
jyaakaakiniriri Pawa, ari impinkatharitakairi incharinityaari.‡
31 Tima okimiwaitakawo jiñaakityiiromi David-ni, ikinkithatakotakiro
jañagai Cristo, ikinkithatakotakiri iiro isaiki Sarinkawiniki, iiro opathai ii-
jatzi iwatha.
32 Iriitaki jañaakagairi Pawa jirika Jesús. Imapirotatya, maawoni
noñagaiyairini naaka.
33 Aritaki tzinagaa, isaikimotapairi jakopiroriki Pawa ipinkathariwin-
tantapai. Ari imonkaatari okaatzi ikajyaakaitsitakariri pairani Ashitariri,
aritaki jotyaantakiniri Tasorintsinkantsi okimiwaitakawo isakopirotaitatyi-
inirimi. Irootajaantaki piñaayitakiri iroñaaka.
34 Tima kaari David-ni tzinagaachani inkitiki, aña iriitaki ñaawaitakirori
pairani jiroka, ikantaki:
Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti: Pisaikapai nakopiroriki
ampinkathariwintanti.
35 Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri kisaniintzimiri, ari paatzikairi
pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.
36 ¡Ajyininká! iro kamiithatatsiri ayotaiyironi jiroka maawoni aakaiti
chariniyitai Israel-ni. Jirika Jesús pipaikakotakaantakiri iirokaiti, iri
Ipinkatharitakaakiri Pawa, irijatziita Cristo”.
37 Okanta ikimaiyawakini ikaatzi apatotainchari, antawoiti jowashiri-
takoniintaiyanakani, josampitanakiri Pedro, iijatzi pashinipaini Otyaan-
tapirori, ikantaitanakiri: “Iyikiiti, ¿tsikatya nonkantaiyaaka naaka?”
38 Ari jakanakiri Pedro: “Pimpiyashiriyitai, powiinkaawintaiyaari Je-
sucristo, pimpairyaayitanairi. Iro jiyotantaityaari ipiyakotaimiro Pawa
pikaaripirowitaka, ari inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi.
39 Irootaki ikajyaakaitsitakimiri iijatzi iiroka, irojatzi ikajyaakaitsitakariri
pitomipaini, ikaatzi nampiyitawori intaina. Tima maawoni ikaimashiriyi-
tairi, irijatzi ikajyaakaitsitakariri iijatzi irirori”.
40 Ojyiki okaatzi ikinkithatanakiri Pedro, ishintsithatanakiri iijatzi, ikan-
tanakiri: “¡Powawisaakoshiritaiya! ¡Pintainaryiiyaari atziriiti kinashiwaiyitain-
chari!”
41 Irojatzi ikimisantantanakari ojyiki atziri, owiinkaayitanaka, ikaatzi
3,000 kimisantanaatsiri.
42 Oisokiro jowanakiro okaatzi jiyotaayitakiriri Otyaantapirori, kamiitha
jaapatziyawakaanaa. Ari ipitoryaapiintaiyironi tanta, jaakowintanakawo
iijatzi jamanamanaiyani.§

Jañaantari itayitanakawori ikimisantzinkaritzi

43 Iyokitzi ikantawintaiyakawoni jiñaakiro itasonkawintantayitaki Otyaan-
tapiroriiti, jantayitakiro kaari jiñiitapiintzi.

---

‡ **2:30** Tzimatsi osankinarintsi pairyiiriri Cristo isaikimotairi Pawa tsika ipinkathariwintantzi irirori.

§ **2:42** Kantakotachari jaka “ipitoryiirori tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkink-
ishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jatyootawakaiyani, ipitoryiiro tanta, jowaiyani,
jiraiyini iijatzi imiri. Tima jimatakotaatziiri Jesús tsika ikantanairo jiwiyaantanaawo jowakaanaari
jiyotaanipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintaitakiri, ikantaitzi “Pimpitoryiiro tanta”.

44 Ojyiki jaapatziyawakaanaka ikaatzi kimisantanaatsiri, jantitaawakaanaawo okaatzi tzimimoyitziriri.
45 Ipimantayitziro tzimimoyitziriri. Jayi kiriiki ipayitziri kimisantanaatsiri ikaatzi ashironkaayitachari.
46 Ari ikantaitanakitya kitiijyiriki jaapatziyawakaanaa japatotaiyani tasorintsipankoki. Tii jowajyaantanakiro ikaimawakaiyani ipankoki jatyootawakaiyani, ari ipitoryiiro tanta. Kimoshiri ikanta itsipatawakaiyani, itsinampashiriyitanai.
47 Ithaamintapiintanakari Pawa. Iro inimoyitakiriri atziriiti jiñaayitakiro tsika ikantayitanaa. Ari okantaitanaatya kitiijyiriki jojyiñaanairi Awinkathariti kimisantzinkariiti inkaati awisakoshiriyitaatsini.

3

Joshinchagaitziri kisopookiri

1 Okanta pashini kitiijyiri, aritaki tsiniriityaanaki jamanapiintaitantari. Ari itonkaanakiri Pedro itsipatanakari Juan, jiyaatiro tasorintsipankoki.*
2 Ari itonkiyotakotantaka jamaitziri shirampari kisopookitatsiri. Ari ikantsitatya owakiraa itzimapaaki. maawoni kitiijyiri jamaitapiintziri omooki tasorintsipanko jiitaitziro “Owaniinkaanto”. Ari isaikapiintziri impashitantaityaariri kiriiki ikamiyitziri tyaayitatsiri.
3 Ikanta jirika jiñaawakiri Pedro itsipatakari Juan, iro intyaantapaatyaawomi tasorintsipankoki, ikamitawakiri impashitanatyaari kiriiki.
4 Ari ikimpoyaanakiri. Ikantziri: “¡Paminina!”
5 Ikimisantatzi shirampari, jiñaajaantaki impatyiiri tsika oitya.
6 Iro kantacha Pedro, ikantanakiri: “Tii itzimi noiriikiti, tii itzimi iijatzi oro, iro kantacha tzimatsi nantzimotimiri. ¡Pinkatziyi! ¡Paniitai! Nompairyiimiri Jesucristo Nazaret-jatzi, iriitaki matimironi”.
7 Jakotashitanakiri, ikathatakiri, jowatziyakiri. Omapokashitanaka ishintsitanai iitziki iijatzi ijyoonkitziki.
8 Ari jomiyanaka ikatziyanaka, aniitanaki. Ari itsipatanakari jirikaiti ityaapaaki tasorintsipankoki, anii-aniiwaitanai, mitaamitaawaitanai, ithaamintanaari Pawa.
9 Ithonka jiñaitakiri janiitanai, ikimakiri iijatzi ithaamintanaa.
10 Iyokitzi ikantaitanakiri jiñaitakiri, tii ikompiitawakari jirika shirampari, iriitaki kamitantapiintatsiri impashitaityaari omooki tasorintsipanko, jiitaitziri “Owaniinkaanto”.

Ikinkithatakaantzi Pedro ityaapiintaitzi tasorintsipankoki

11 Ikanta kisopookiwitachari, tii jookani jowanakiri Pedro itsipatakari Juan. Iyokitzi jowanakiri atziriiti, thaankipiroini ipiyowintapaakari awisatapishitzi tasorintsipankoki jiitaitziro “Jashi Salomón”.
12 Ikanta jiñaawakiri Pedro, ikantawakiri: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¿Iitama piyokitziiwintantanari naaka? Iiro pikinkishiriwaitashita naaka ashitawo noshintsinka, naaka tasorintsi nimatantariri naniitakagairi jirika.
13 Aña Iwawani Abraham-ni, Isaac-ni, Jacob-ni, iwawanitanakari iijatzi achariniiti, iriitaki matakirori jiroka, impinkathaitantyaariri Itomi Jesús, paakaantakiri iirokaiti janta jiwariitiki. Ikowawitaka Pilato jomishitowakaantairimi, tii pikowimaita iirokaiti.
14 Iriitakimi pomishitowakaantaimi Tasorintsitatsiri, matzirori itampatzikashiritzi, aña pomishitowantashitaari tsitokantzinkari.

* **3:1** Kantakotachari jaka “tsiniriityaanaki”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

15 Ari okanta pipiyakaantakariri añaakaashiritantatsiri. Iro kantacha Pawa
jañaakagairi. Noñagaiyakirini naakaiti jañagai.
16 Okaatzi oshinchagairiri jirika shirampari piñaapiintziri iirokaiti, iro
matakaakiriri jawintaashiritanaawo nopairyaakirira Jesús. Irootaki
piñaantariri iroñaaka ishintsitai tyaaryoopiroini.
17 Iyikiiti, niyotzi naaka, tii piyopirotziro okaatzi pantayitakiri, ari ikimi-
takari iijatzi pijiwaripaini.
18 Iro kantacha Pawa, ari ikinakairo jimonkaatziro okaatzi
ikinkithatakaayitakiriri maawoni Kamantantaniriiti, ikantaki: ‘Aritaki
inkimaatsitakaitatyaari Cristo paata’.
19 Irootaki, pimpiyashitantaiyaariri iirokaiti Pawa, powajyaantayitairo
piyaaripironka, onkimiwaityaawomi jojyitakotaatyiiromi pikaaripirow-
itaka. Ari piñagairo intsipashiritaimi Awinkathariti, ijamparyaakoyitaimi.
20 Aritaki jotyaantairi Pawa iijatzi Jesucristo, tima ikajyaakaitsitakimiro
pairani aritaki impiyi.
21 Onkantawitatya iroñaaka, ontzimatyii isaiki Jesucristo inkitiki iro-
jatzi inintapaititantyaari Pawa jowakiraatakagairo maawoni okimiyiwita
pairani. Tima iro ikinkithatakaayitakiriri Tasorintsishiriri Kamantantaniri-
iti.
22 Irootaki ikinkithatakotakiri pairani Moisés-ni, ikantaki:
Ari jotyaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari jojyakota-
paatyaanawo naaka jotyaantakina. Ajyininka jinatyi. maawoni
inkamantapaakairi, ontzimatyii ankimisantiro.
23 Tima maawoni kaari kimisantirini Kamantantaniri, ari japiroyiitairi, iiro
jiñairi ijyininkapaini.
24 Ari ikimitsitakari iijatzi Samuel-ni, ikinkithatakotakiro okaatzi añaayitakiri
iroñaaka, irojatzi ikinkithatakoyitakiri iijatzi maawoni pashinipaini Kaman-
tantaniriiti.
25 Iirokayitaki ñiironi okaatzi ikajyaakaantakiri Pawa ikinkithatakoyitakiri
Kamantantaniriiti. Iirokayitaki ñiironi iijatzi okaatzi ikajyaakaawakaakari
pairani Pawa itsipatakari achariniiti. Tima Pawa ikantakiri Abraham-ni:
Iri picharini tasonkawintairini maawoni jyininkatawakaachari tsikarika-
paini janta kipatsikinta.
26 Ikanta jañaakagairi Pawa itomi, ari jitakari jotyaantakimiri iirokaitiki, inta-
sonkawintantimini, maawoni iirokaiti powajyaantayitairo piyaaripironka”.

4

Pedro itsipatakari Juan jaayiitakiri jiwariitiki

1 Iinirotatsi Pedro itsipatakari Juan ikinkithatakaayitziri atziriiti, ariitaiya-
paakani Ompiratasorintsitaari, itsipatapaakari ijiwari aamaakowintawori
tasorintsipanko, Saduceo-paini.
2 Ikisaiyatyaani, tima Pedro itsipatakari Juan jiyotaatziiri atziripaini,
ikantayitziri: “Imapiro jañaayitai kamawitachari, iriitaki Jesús
oñaagantapaintzirori”.
3 Joirikaitapaakiri, jomontyaakaantakiri irojatzi oñaatamanai, tima aritaki
tsiniriityaaki.
4 Iro kantacha ojyiki ikaatzi kimayitawakirori kinkitharintsi, ikimisantay-
itanaki. Jiroka ikaatzi tzimanaintsiri kimisantzinkariiti, ikaataiyini 5000
shirampariiti.
5 Okanta oñaatamanai, japatotaiyakani Jerusalén-ki maawoni ijiwariti Judá-
mirinkaiti, Antaripiroriiti, Yotzinkariiti.

6 Ari isaikakiri iijatzi Anás Ompiratasorintsipirori, Caifás, Juan, Alejandro,
iijatzi ijyininkamirinkaiti Ompiratasorintsipiroriiti.
7 Ikaimakaantakiri jamaitiri Pedro itsipatakari Juan. Josatikaitawakiri
niyanki japatotaiyakani, josampitakiri: "¿Iitakama shintsitakaimiri
pimatantawori jiroka? ¿Iitaka pipairyaakiri?"
8 Jakanaki Pedro, ñaapiro ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, ikantanaki:
"Pinkathariiti, Antaripiroriiti.
9 ¿Iriima piñaantsikowintanari mantsiyari noshinchagairi? ¿Pikowatziima piy-
otaiyini tsika ikanta ishintsitantaari?
10 Ari nonkamantaiyakimironi, jiyotantyaari maawoni Israel-mirinkaiti.
Jirika shirampari atsipataiyakarini jaka, iri Jesucristo oshinchaakiriri, ji-
itaitziri Nazaret-jatzi. Iriitaki nopairyaakiri, irijatzi pipaikakotakaantakiri
iirokaiti. Iro kantzimaitacha jañaakagairi Pawa.
11 Jirika Jesús iri ojyakawori mapi pimanintakiri iirokaiti, pikimitakowait-
akari witsikirori pankotsi. Iro kantacha jowatzikaitairi pankotsinampiki
ikimitaawo iroorikami tzinkamitsi.*
12 Tii itzimi pashini kimityaarini Jesús jowawisaakotantzi. Tikaatsi am-
pairyagai jaka isaawiki kipatsi, apaniroini ikantakaawo Jesús".
13 Iyokitzi jowaitanakiri Pedro, iijatzi Juan, ikantaiyanakini
piyowintakariri: "Piñiiri jirika, tii jiyotaapirowiitari, iro kantzimaitacha
pinkathañaani jowayiitziri. ¿Iriima yotaakiriri Jesús itsipatakari pairani?"
14 Irojatzi itsipatakari Pedro, Juan jirika atziri joshinchagairi. Tii otzimi
oitya inkantakotanakiriri.
15 Ipoña jomishitowakaantairi japatotaiyani, ari isaikaiyanakini irirori
jiñaanatawakaiyani.
16 Ikantzi: "¿Tsikama ankantirika jirikaiti shirampari? maawoni Jerusalén-
jatzi jiyotaiyakini itasonkawintantaki. Iiro amatairo amanakotiri.
17 Thami asaryiimatashityaari, ari onkantya iiro jiyaatakaantawo
inkinkithatakotiri Jesucristo, impairyaapiintairi".
18 Ipoña ikaimairi iijatzi. Ikantaiyakirini: "Aritapaaki pikinkithatakotakiri
Jesús, iiro papiitairo pinkinkithatakotairi, pimpairyaayitairi".
19 Iro kantacha jakanakiri Pedro ipoña Juan, ikantanakiri: "¿Kami-
ithatatsima nompiyathatyaari Pawa, nonkimisantantimiri iirokaiti? Incha
pinkantina.
20 Iiro okantzi nowajyaantairo nonkinkithatakoyitiro noñaajaantakiri, noki-
majaantakiri iijatzi".
21 Ikanta jasaryiimawaitakari jiwariiti, ipakagairi. Tima maawoni atziriiti
ithaamintanakari Pawa jiñaayitakiro awisayitaintsiri, tii ontzimatyii oitya
jowasankitaawintiriri.
22 Jirika shirampari joshinchaakiri, anaaniintanakiro 40 tzimatsiri josar-
intsiti.

*Jamanaiyani kimisantzinkariiti jawintaashiripirotantyaari iiro ithaawan-
taiyani*

23 Ikanta Pedro ipoña Juan, aritaki ipakagaitairi, jataki japatotaiyani
ikaataiyini, ikamantakiri okaatzi ikantakiriri ijiwari Ompiratasorintsitaari
ipoña Antaripiroriiti.
24 Aritaki ikimaiyakironi, maawoni jamanamanaataiyanakarini Pawa,
ikantziri: "Pinkatharipirorí, iirokataki witsikakiro inkiti, kipatsi, inkaari,
opoña okaatzi tzimantayitawori.
25 Iirokataki kinkithatakaakiri pairani pinampiri David-ni, ikantaki:

* **4:11** Paminiro Mt. 21.42; Ef. 2.20; 1 P. 2.6-8.

¿Iitama ikiñaaniwintaiyirini atziriiti?
¿Iitama ikinkishiriwaitashitantakari?
26 Apatotaiyakani pinkathariwintantatsiri jaka kipatsiki,
Ipiyoyitaka jiwariiti,
Imaamanitantyaariri Pinkathari, iijatzi Cristo jiyoshiitakiri.
27 Aritzimaitaka jimatakiro Herodes ipoña Poncio Pilato japatotaiyakani nampitsiki, iijatzi Israel-mirinkaiti ipiyotaiyakani itsipatakari pashinijatzi atziriiti, imaamanitakiri Jesús, pitasorintsiti Pitomi, piyoshiitani.
28 Ari okantaka, jimatakiro jirikaiti okaatzi pikinkishiritakari tsika onkantya.
29 Iroñaaka, Pinkathari, paminiro iiroka jasaryiimatakina, pishinitainawo pompirayitaana iiro nothaawantawaita nonkamantantairo piñaani.
30 Iro pishintsinka poshinchaantyaariri mantsiyayitatsiri. Iro pintasonkawintantyaanari nompairyiiri Tasorintsi Pitomi Jesús".
31 Ikanta ithonkakiro jamanamanaataiyakani, ontziñaanaka janta tsika japatotaiyakani. Shintsi ikantakaanakari Tasorintsinkantsi ikinkithatakotanakiro iñaani Pawa, tikaatsi inthaawantanatya.

maawoni tzimimoyitziriri ari ikaatzi jashitaiyawoni

32 Jyikitanaki kimisantanaatsiri. Apaani okantanaa ikinkishiritanaari. Tii ithañaapithatawakaawo oitarika, ipayitawakaawo kowityiimoyitariri.
33 Jirikaiti Otyaantapiroriiti iikiro jiyaatatzi ikinkithatakotziro tsika okanta jañaantaari Pinkathari Jesús. Antawoiti inishironkayitairi Pawa maawoni.
34 Tii itzimawaitzi apaani kowityaaniintawaitatsiri, itzimirika tzimatsini iipatsiti, ipanko, ipimantayitziro. Jayiri kiriiki,
35 ipakiri Otyaantapirori, iriitaki antitaariri maawoni jaantayitari apaanipaini oita ikowiri.
36 Iro jimatakiri Leví-mirinka jiitaitziri José, Chipre-jatzi jinatzi, iri jiitakiri Otyaantapiroriiti irirori, Bernabé. Ojyakaawintachari jiroka wairontsi Bernabé: "Itomi oimoshirinkantaniri".
37 Jirika shirampari tzimatsi iipatsiti, ipoña ipimantakiro. Jaanakiri owinawo iipatsiti, ipapaakiri Otyaantapiroriiti.

5

Ananías itsipatawo Safira

1 Iro kantacha tzimatsi pashini atziri jiita Ananías, itsipatakawo iina oita Safira, ipimantakiro irirori iipatsiti.
2 Jirika shirampari jaapatziyakawo iina, jimanagaantaki owinawo iipatsiti. Jamakiri tzimagaantapaintsiri, ipapaakiri Otyaantapiroriiti.
3 Ikantawakiri Pedro: "Ananías, ¿iitama pishinitantakariri Satanás inthiiyakaimi, iro pikowantari pamatawitiri Tasorintsinkantsi, pimanagaantaki owinawo piipatsiti?"
4 "¿Kaarima iiroka ashiwityaawoni kipatsi? ¿Kaarima iiroka ashityaarini owinawo? ¿Iitama pikinkishiritantakawori pantiro jiroka? Tii iri atziriiti pamatawiti, aña iri Pawa pikowawitakari pamatawitirimi".
5 Ikanta ikimawaki Ananías, tyaanaki, kamanaki. Antawoiti ithaawaiyanakini ikaatzi kimayitaintsiri.
6 Ipoñaanaka mainariiti, iponatapaakiri, jaanakiri, ikitatakiri.

7 Tikira osamanitzi, ari otyaapaaki iina Ananías, tii iyotzi iroori oita awisaintsiri.*
8 Josampitawakiro Pedro, ikantziro: “Pinkantina, ¿Arima ikaatzi owinawo?” Akanaki iroori: “Jii, ari ikaatzi”.
9 Ikantziro Pedro: “¿Iitama paapatziyawakaantakari pikowi piñaantyaari Itasorinka Pinkathari? Jirika ipiyaiyaani aanakiriri piimi ikitatziri, iroñaaka jaitsitanakimi iijatzi iiroka”.
10 Apathakiro okantanaka Safira tyaanaki ikatziyaka Pedro, kamanaki. Ikanta ityagaiyapaakini mainariiti, jiñaapaatziiro kamaki. Jaanakiro, itsipatagairo oimi ikitataka irirori.
11 Ikanta jiñaitakiro awisaintsiri, antawoiti ithaawaiyanakini kimisantzinkariiti, iijatzi ikimitsitakari ikaatzi kimakoyitakirori awisaintsiri.

Ojyiki itasonkawintantayiitaki

12 Iikiro jiyaatakaanakitziiro Otyaantapiroriiti japatotapiintaiyanakani janta awisatapishitaki tasorintsipanko jiitaitziro “Jashi Salomón”. Iikiro itasonkawintantanakitzi atziriitiki.
13 Ipinkani jowayitanakiri pashiniiti, tii ikowayitanai intsipatanaiyaari. Iro kantzimaitachari tzimataitatsi ojyiki thaamintapirowintanakariri.
14 Iikiro ipokanakitzi shirampariiti iijatzi tsinaniiti, ojyikitanaki ikaatzi kimisantanairiri Pinkathari.
15 Jamakotapaakiri atziri imantsiyariti jomaryaakoyitapaakiri ishitashiki tsika inkinapaaki Pedro. Ikantayitzi: “Inkinapaakirika Pedro jaka, aririka intsimankantanatyaari kapichiini jaampari, aritaki ishintsitai”.
16 Ari ikimiyitapaakari atziriiti poñaayitainchari nampitsiki saikanampitzirori Jerusalén, jamayitaki ojyiki mantsiyariiti iijatzi ojyiki piyarishiritatsiri, joshinchaayitawakiri maawoni.

Ikisaniintaitanakiri Pedro itsipatakari Juan

17 Ikanta Ompiratasorintsipirori, itsipatakari ikaatzi aapatziyakariri, jirikaiti Saduceo-paini, ikisaniintaiyakani.
18 Jaakaantakiri Otyaantapiroriiti, jomontyaakaantakiri.
19 Iro kantacha otsiniriwitanaka, pokaki imaninkariti Pinkathari, ishiryaakotairi, jomishitowayitairi, ikantawairi:
20 “Piyaati tasorintsipankoki, pinkinkithatakotainiri atziriiti tsika okantakota owakiraari añaamintotsi”.
21 Okanta kapichikitiijyiri, ariitaiyapaakani tasorintsipankoki, jitapaawo ikinkithatakaantapaaki. Tiitya jiyotaiyini Ompiratasorintsipirori, apatotaiyachani itsipayitakari jaapatziyani, iijatzi maawoni jantaripiroriiti Israelmirinkaiti. Ipoña jotyaantaki jamayiitakiri Otyaantapiroriiti jomontyaawiitakari.
22 Ikanta jiyaatashiwitanakari jomontyaani, tii jiñaapairi. Piyapaaka,
23 ikantapaakiri: “Tii añagairi. Irojatzi okanta noñaawitapaakawo ashita kamiithaini, irojatzi ikatziyawita aamaakowintariri. Iro kantacha nashitaryaakowitapaakari, tii noñaapairi”.
24 Ikanta ikimawaki Ompiratasorintsipirori, ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawakagaiyanakani oityaarika awisatsini.
25 Ari jariitapaakari kamantapaakiriri: “Jirikaiti pomontyaakaantawitakari iirokaiti, isaikaiyini tasorintsipankoki ikinkithatakaayitziri atziriiti”.

* **5:7** Kantakotachari jaka “tikira osamanitzi”, iro ikantayiitsitari iijatzi “3 horas”.

26 Irojatzi jiyaatantanakari ijiwari aamaakowintaniriiti, jaanaki ojyiki jatziriti, jamairi iijatzi. Iro kantacha tii jakotashiwaitziri. Tima ithaawantatyaari atziriiti intsitokantyaari mapi.
27 Ikanta jariitakaapaakari, jowawisaapaakiri tsika japatotaiyakani jiwariiti. Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitawakiri,
28 ikantziri: "¿Tiima pikimi nokantzi chapinki: 'Aritapaaki pikinkithatakotakiri Jesús?' Iikiro piyotaatziiri maawoni Jerusalén-jatzi. Pikantakotakina iijatzi naaka, pikantzi: 'Iri owamaakaantakiriri Jesús' ".
29 Ari jakanaki Pedro itsipatakari pashini Otyaantapirori, ikantanaki: "Iri Pawa nonkimisantapiroti, iiro nokimisantashiwaitari atziri.
30 Tima imapiro powamaakaantakiri iiroka Jesús, pipaikakotakaantakiri. Iro kantacha jañaakagairi Pawa itzimajaantzi ikimisantakiri pairani acharinini.
31 Itzinagairi Pawa, joosaikairi jakopiroriki, itsipataari ipinkathariwintantzi. Iri owawisaakotaini iijatzi. Ikowaki ampiyashiriyitai maawoni aakaiti Israel-mirinkaiti, impiyakotantairori akaaripiroshiriwitaka.
32 Naaka ñaakiro okaatzi jantayitakiri Jesús, ontzimatyii nonkinkithatakotiro. Irijatzi Tasorintsinkantsi matakainawoni, tima iriitaki jotyaantakinari Pawa inampishiritantaiyaana naakaiti nokimisantairi".
33 Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisanaka, ikowanaki intsitokirimi.
34 Iro kantacha ari ikatziyanaka apaani janta, iitachari Gamaliel. Fariseo jinatzi irirori, irijatzi yotaantzirori Ikantakaantaitani. Pinkatha jowiri maawoni atziri. Ikantanaki: "Ajyininká, incha omishitowawakiri kapichiini jirikaiti".
35 Ipoña ikantzi: "¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ontzimatyii pinkinkishiritawatya kamiitha tsikarika pinkantiri jirika shirampariiti.
36 Pinkinkishiritakotiri iitachari Teudas, ikantakaapirowaitaka irirori. Japatotaki pairani 400 atziri. Iro kantzimaitachari itsitokamachiitaitakiri Teudas, ithonka itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari.
37 Iijatzi okimitaka pairani josankinatakotantari maawoni atziri, itzimawita pashini iitachari Judas, Galilea-jatzi jinatzi. Japatotaki atziri. Iro kantacha itsitokamachiitaitakiri iijatzi irirori. Ipoña itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari.
38 Pinkimi nonkantimi naaka: Iiro pimaamanitziri jirika, piñaashiminthatawatyaari. Iriirika antashiwaitawori inintakaanikiini, ari impiyashitaiya apaniroini, inkimityaari apitiroiti nokinkithatakotakiri.
39 Iro kantzimaitacha, iriirika Pawa matakaayitziriri okaatzi jantayitziri, iiro pimatziri iirokaiti poitsinampairi. Paamaakowintya pimaamanitzirikari Pawa".
40 Inimotanakiri maawoni kimaintsiri. Ikaimairi iijatzi Otyaantapirori, ipajatakaantakiri, ikantakiri: "Aritapaaki pikinkithatakotziri Jesús". Irojatzi ipakaantaariri.
41 Ipoña ishitowaiyanaini Otyaantapirori japatowintaitakari. Thaaminta ikantaiyanakani, ikantaiyini: "Piñaataitiro ikimitakaantakai aakami iriipirori jowasankitaawintakairi Jesús, apairyiiri".
42 Ari ikantapiintanaatya jiyotaantzi maawoni kitiijyiri, ikinkithatakaantzi tasorintsipankoki, ikantzi: "Cristo jinatzi jirikaranki Jesús". Ari ikimitaakirori iijatzi pankotsipainiki.

6

Jiyoyiitaki 7 mitakotantaniri

1 Ikanta ijyikipirotanaki jiyotaani, ñaawaiyitanaki Grecia-paantiri, ikantzi:
“Paminiri jantapiintayitakiri Heber-paantiri, ipapiintayitziro owanawontsi
kamatsiri oimi, imanintanakiro kaari ijyininkatayita iriroriiti”.
2 Ipoñaashitaka 12 Otyaantapiroriiti, japatotakiri maawoni jiyotaani, ikan-
takiri: “Tii okantzi nookiro nokinkithatakotanairi Pawa naaka, nompapiin-
tantimiri poyaari.
3 Iyikiiti ontzimatyii pamini jaka akaataiyini, inkaati 7 atziri, iriitaki
aminakaantapiintironi jiroka. Pamini kamiithashiritzimotakimiri, yotani-
tatsiri, inampishiripirotantari Tasorintsinkantsi.
4 Ari onkantya naakowintantyaawori naakaiti namanamanaayitya,
nonkinkithatakaanti, niyotaantayiti iijatzi”.
5 Ikanta maawoni apatotainchari, inimotanakiri okaatzi ikantakiriri. Ari
jiyoshiitakiri Esteban, awintaariri kamiitha Pawa, inampishiripirotantakari
Tasorintsinkantsi. Jiyoshiitakiri iijatzi Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón,
Parmenas, Nicolás Antioquía-jatzi kimitakotaariri Judá-mirinkaiti, tima jirika
kaari ijyininka Judá-mirinka pairani.
6 Ipoña jaayiitanakiri jirika 7 isaikaki Otyaantapirori, ari jamana-
manaatakotawakari, itasonkawintakiri jotzimikapatziitotantakari jako.
7 Iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Pawa. Iikiro ijyikipirotanakitzi iijatzi
jiyotaani janta Jerusalén-ki. Ari jimatsitanakawo ikimisantayitanaki ojyiki
Ompiratasorintsitaariiti.

Jaakaantaitakiri Esteban

8 Ikanta Esteban ojyiki itasonkawintantayitaki atziriitiki, tima Pawa nishi-
ronkatakiriri, ipakiri ishintsinka.
9 Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi Judá-mirinka ikaatzi apatotapiintachari
jiitaitziri “Jompirawiitari”. Iriiyitaki poñaayitainchari Cirene-ki, Alejandría-ki,
Cilicia-ki, Asia-ki. Jiñaanaminthatakiri Esteban.
10 Tii ikitsirinkaitziri Esteban, tima imapiro jiyotanitakaakiri Tasor-
intsinkantsi.
11 Irootaki ikantantakariri ijyininka iwitsikakotiri kaaripirori ñaantsi,
inkanti: “Nokimakiri Esteban ithainkimawaitziri Moisés-ni, ari ikimitakiriri
Pawa iijatzi”.
12 Iro owatsimaapirotanakiriri atziriiti ikisaniintanakiri Esteban, ari ikim-
itsitanakari Antaripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti. Jaakaantaitakiri, jaayi-
itanakiri japatotaiyani jiwariiti.
13 Ari jamaitapaakiri thiiyakotakariri Esteban, ikantapaaki: “Jirika shi-
rampari ojyiki ithainkakiro tasorintsipanko, ithainkakiro Ikantakaantaitani
iijatzi.
14 Nokimakiri ikantaki: ‘Jirika Jesús jiitaitziri Nazaret-jatzi impookakiro
tasorintsipanko, impoña jowashiñaayitairo amiyitari aakaiti jiyotaayitairi
Moisés-ni’ ”.
15 Ikanta jiwariiti apatotainchari, ikimpoyaanakiri Esteban, jiñaatziiri
ipooki ikimitanakari maninkari.

7

Joipiyanakiniri ñaantsi Esteban irojatzi itsitokantaitakariri

1 Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitakiri Esteban, ikantziri:
“¿Imapiroma ikantakoitzimiri?”

2 Ari jakanaki irirori, ikantzi: “¡Iyikiiti! ¡Iwaapatiitarí! Pinkimi nonkantimi. Pairani isaikawitantakari acharini Abraham-ni janta Mesopotamiaki, joñaagakari owaniinkatachari Pawa, tikiraamintha jiyaatanakiita inampityaawo Harán-ki.
3 Ikantakiri: ‘Pookanairo pinampitsiti, pookanairi pijyininkamirinkaiti, piyaati pashiniki kipatsi noñaayimiri naaka’.
4 Ikanta Abraham-ni, jookanairo inampitsiti iitachari Caldea. Irojatzi ipokantaari inampitaawo Harán-ki. Ikanta ikamai iwaapati, irojatzi jotyaantantakariri Pawa jaka, tsika anampitawo iroñaaka aakapaini.
5 Iro kantzimaitacha, tii jashitakaapirotari, tikaachaajaini jashitakaiyaari kapichiini. Ikajyaakaimaitakari impiri paata, aririka inkamaki. Iri ashitaiyaawoni inkaati charinitaiyaarini. Irootaki ikantakiriri okantawitaka Abraham-ni tikiraamintha itzimi jowaiyani.
6 Iro kantacha ikantakiri iijatzi: ‘Jiñiiro pinchariniyityaari inampityaawo iipatsitiki pashini atziri. Onkaati 400 osarintsi inkimaatsiwaitya jompirawaitaityaari janta.
7 Impoña nowasankitaakiri naaka inkaati ompirawaitatyaarini. Iriima pinchariniyityaari namairi maawoni jaka nampitsiki, ari jantawaitainari naaka’.
8 Ipoña ikantakiri Pawa iijatzi pairani Abraham-ni: ‘Ontzimatyii pintomishitaanitya, tima tzimatsi ankajyaakaawakaiyaari’. Jimatakiro pairani Abraham-ni. Iijatzi ikimitaakiriri itomi irirori, iro jimaakotapaakitziini 8 kitiijyiri, itomishitaanitakiri. Ari ikimitaakiro Isaac itzimaki pairani Jacobni. Ari ikimitaakiri iijatzi Jacob-ni 12 itomipaini, achariniyitanakari aakaiti.
9 Ikanta jirikaiti, achariniyitaari aakaiti, ikisaniintakiri iririntzi José, ipimantakiri. Ari okanta jariitantakari inampiki Egipto-jatzi. Iro kantacha, ari itsipatapiintakari Pawa,
10 jowawisaakotairi okaatzi ikimaatsiwaiwitaka. Ipakiri yotanitaantsi, irootaki jaapatziyantakariri iwinkathariti Egipto-jatzi iitachari Faraón. Irojatzi ipinkatharitantakari irirori Egipto-ki, ipinkathawintakiri ijyininkamirinkaiti Faraón.
11 Ipoña ariitaka antawo tajyitsi janta. Owanaa ikowityaaniintaiyakini Egipto-jatzi. Ari okimitakari iijatzi inampiki Canaán-jatzi. Tii jiñiiro pairani acharinini oitya jowayitaiyaari.
12 Ari ikimakiri Jacob iinitatsi owanawontsi Egipto-ki. Jotyaantakiri itomiiti ramanantakiti.*
13 Ikanta japiitakiro jiyaataiyini, ari jiyotairi José iririntzipaini. Ari okanta jiyotantakari Faraón ijyininkamirinkaititari José.
14 Ipoña José, ikaimakaantairi iwaapati Jacob, iijatzi maawoni ijyininka, ikaatzi 75 atziri jataintsiri Egipto-ki.
15 Ari okanta jariitantakari Jacob Egipto-ki. Ari ikamairi irirori janta. Ari ikimitakari iijatzi ikaatzi achariniyitanakari.
16 Ipoñaashitaka jaatonkiyiitanairi Siquem-ki, ikitatairi janta, jamanantakiniriri pairani Abraham-ni itomipaini Hamor.
17 Okanta imonkaatzimataka okaatzi ikantakiriri pairani Pawa acharini Abraham-ni. Tzimanaki ojyiki iriintsiti ajyininkapaini janta Egipto-ki,
18 irojatzi itzimantakari pashini pinkathari janta Egipto-ki, kaari yotakotirini José.
19 Ikanta jirika pinkathari, ojyiki jamatawitakiri ajyininka, jowashironkaawaitakiri. Ishintsiwintakiri jookayitiri iinchaaniki,

* **7:12** Kantakotachari jaka “owanawontsi”, irootaki ikantayiitziri iijatzi “trigo”.

inkamantyaari, iiro ijyikitanta.
20 Aripaiti itzimakiri Moisés irirori. Iriitaki jirika iintsi kamiithatzimotakiriri Pawa. Ikaatzi mawa kashiri jimanawitakari ipankoki ashitariri.
21 Okanta imonkaapaititapaaka jookawintantyaariri inkamimi, oñaakiri irishinto Faraón, aakiri, otzikatakari okimitakaantakiri iriitakimi owaiyani iroori.
22 Ari ikantakari Moisés-ni jiyotantakawori okaatzi jiyotanitari Egipto-jatzi. Ñaapirori shirampari jinaki, iroopiro okantaka jantayitakiri.
23 Ikanta otzimaki 40 josarintsiti Moisés-ni, ikowaki jariityaari ijyininkapaini, Israel-mirinkaiti.
24 Iro kantacha jiñaapaaki Egipto-jatzi jowasankitairi ijyininka. Ipiyakowintapaakari Moisés ijyininka, itsitokakiri Egipto-jatzi.
25 Jiñaajaantaki Moisés-ni ari inkinkishiritaiyatyaani ijyininkapaini, iriitaki jotyaantakiri Pawa jookakaawintairi. Iro kantzimaitacha jirikaiti tii jiyotakotaiyirini.
26 Okanta okitiijyitamanai, jiñaaki jantawakaiyani ijyininka. Ari ikowawitaka Moisés jookakairimi, ikantawitapaakari: 'Iiro powashironkaawakaiyani pantawakaa, pijyininka powawakaiyani'.
27 Ikanta ijyininka Moisés, jotatsinkawakiri. Ikantziri: '¿Iitaka kantakimiri iiroka nowinkathariti? ¿Pikowatziima iiroka piyakawintina?
28 ¿Pikowatziima pitsitokina pikimitaakiri chapinki Egipto-jatzi?'
29 Ikimawaki Moisés ikantakiriri ijyininka, shiyanaka. Jataki iipatsitiki Madián-jatzi. Ari isaikakiri nampitsinintsiki, irojatzi itzimantakari apiti itomi.
30 Okanta awisaki okaatzi 40 osarintsi. Janta otzishimashiki, okaakitapai otzishi iitachari Sinaí, ari joñaagakari imaninkariti Pawa, ipaampatakairo kitochiimaishi.
31 Iyokitzi jowanakiro Moisés jiñaakiri. Ikowajaantzi jaminiro okaakiini, ari ikimakiri Pinkathari jiñaanatziri, ikantziri:
32 'Pawa ninatzi naaka, naakataki ipinkathataki picharini, Abraham, Isaac, iijatzi Jacob'. Ari ithaawanakiri Moisés, okawaitanaka, tii ikowi jaminanairo.
33 Ipoña ikantanakiri iijatzi: 'Pinothopairi pi-zapato-ti, tima pikatziyantatyaawo kipatsi notasorintsipathatakaakiri.
34 Noñaakiri janta Egipto-ki niyoshiitakiri pijyininkapaini, ojyiki jashironkaawaitaka. Nokimakiri jatikashiriwaitaiyakani. Irootaki nopokantakari nookakaawintairi. Iirokataki notyaanti janta Egipto-ki pantiro'.
35 Tima pairani jimanintawiitakari Moisés-ni, ikantaitakiri: '¿Iitaka kantakimiri iiroka nowinkathariti?' Aña iriitajaantaki jotyaantakiri Pawa impinkathariwintairi ijyininkapaini, iri ookakaawintairini iijatzi. Iriira matakairini imaninkariti Pawa jiñaakiri ipaampatakairo kitochiimaishi.
36 Irijatzi Moisés-ni omishitowairiri pairani ajyininkapaini Egipto-ki, ojyiki itasonkawintantzi janta. Ari ikimitaakiro iijatzi inkaariki jiitaitziri 'Kityonkaari', iijatzi okimitaka isaikawaiwitantakari okaatzi 40 osarintsi otzishimashiki.
37 Irijatzi Moisés-ni kantakiriri pairani ajyininkapaini: 'Ari jotyaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari jojyakotapaatyaanawo naaka jotyaantakina. Ajyininka jinatyi'.
38 Irijatzi Moisés-ni apatotakiriri pairani ajyininkapaini janta otzishimashiki, ikinkithawaitakaakiri maninkari otzishiki Sinaí, itsipayitakari

ajyininkapaini. Iriitaki aajaantakiro añaakaantaniri ñaantsi, irojatzi jowawisaantakairori aakaiti.
39 Iro kantacha tii ikowi achariniiti inkimisantiri Moisés-ni, ojyiki ipiyathatakari. Iro ikowaiyakini impiyaimi inampiki Egipto-jatzi.
40 Iro ikantantakariri Aarón-ni: 'Iriiwitaka Moisés owawisaakowintanari Egipto-ki. Iro kantacha tii ayotzi iita awijyimotakiriri kaari ipokanta jiyaatzi chapinki otzishiki Sinaí. Piwitsikina nowawanitaiyaari'.
41 Ari jiwitsikaitakiniri kimiwityaarini iwankiri vaca. Ikowaiyakini inkimitakaantiri Pawa. Jowamaakiniri ipirapaini joimoshirinkantyaariri iwawani. Añа iriiwitaka witsikakiriri.
42 Irootaki, jintainaryaantanakariri Pawa jirikaiti, ishinitanakiri impinkathatairi oorintayitachari inkitiki, tima iriitaki josankinatakotsitakari Kamantantaniriiti, ikantaki:
¡Israel-mirinkaiti! ¿Naakama pipinkathatantaka pipirapaini pitaapiintziri?
Tima iro pantapiintakiri okaatzi 40 osarintsi janta otzishimashiki.
43 Añа iri Moloc pipinkathatashitapiintakari, pikinakinatakaapiintakiri ipankojyitaitziri.
Ari pikimitapiintakiri jiwawanitashiitari kimitariri impokiro jiitaitziri Renfán,
Pipinkathatashiwaitakari piwitsikayitani iirokaiti.
Irootaki noshinitantimiri jaayiitimi intaina panaanakiro Babilonia.
44 Isaikawaitantakari pairani achariniiti otzishimashiki, otzimimotziri tasorintsithaanti. Ari jowakoitziro josankinari Moisés-ni. Jiroka tasorintsithaanti, irootajaantaki jiwitsikakaantakiri Moisés-ni tsika okantajaanta joñaagakiri Pawa.
45 Irootaki jiroka jaajaapiintakiri pairani achariniiti, irojatzi jariitantakari kipatsiki ontzimi jashitaiyaari. Iro jamayitairi ijiwatantakariri Josué, joitsinampaantakariri ashiwitawori iipatsiti, ikantakaari Pawa. Ari ikantaitatziiro joisokirotakawo tasorintsithaanti, irojatzi itzimantakari pairani Davidni.
46 Ikanta pinkathari David, ojyiki jaapatziyakari Pawa, ikantaki ririori: 'Tima iiroka Pawa ipinkathataki pairani Jacob-ni, pishinitina naaka niwitsikimi pankotsi pisaikantyaari'.
47 Iriitzimaitaka Salomón witsikakiniriri tasorintsipanko.
48 Iro kantzimaitacha Pawa, Jinokijatzi tii inampitantawo pankotsi jiwitsikani atziri. Iro ikinkithatakotakiri Kamantantaniri, ikantaki:
49 Jiroka ikantakiri Pawa:
Irootaki inkiti nosaikantakari nopinkathariwintantzi.
Irooma kipatsi nimakoryaakiiminto inatzi.
¿Tsikama onkaatika pankotsi jiwitsikayiitinari?
Iiro nimonkaatawo nimakoryaantyaawo.
50 ¿Kaarima naaka witsikayitakiro maawoni tzimayitatsiri?
51 Iikiro ikantatzi Esteban: 'Iro kantacha iirokaiti, ari pinkantapiintatya pikisoshiritzi, tii pikimisantanitzi, pikimitakari pashinijatzi atziri kaari ajyininkayita. Pashi powapiintakiro pipiyathatakari Tasorintsinkantsi pikimitakoyitaari pichariniiti'.
52 ¿Tzimaajaitatsima apaani Kamantantaniri kaari inkimaatsitakaawaitaitya pairani pichariniiti? Jowamaayitakiri ikaatzi kinkithataintsiri, ikantaki: 'Aatsikitaki matzirori itampatzikatzi'. Aritaki pokaki iroñaaka matzirori, iriitaki pipithokashitakari iirokaiti, pitsitokakiri.
53 Tima iirokaiti yoyiwitawori Ikantakaantaitani okaatzi jiyotaawitakairi maninkari, iro kantacha owanaa pipiyathataka".

54 Ikanta ikimaiyawakini apatotainchari, antawo ikisanakiri Esteban, jatsikaikitashitanakari.
55 Iriima Esteban inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi, jaminanaki inkitiki, jiñaakiro jowaniinkawo Pawa, jiñaakiri iijatzi Jesús ikatziyaka jakopiroki Pawa.
56 Ipoña ikantanaki: "¡Pamini! Noñaakiro inkiti ashitaryaanaka, noñaakiri Itomi Atziri ikatziyaka jakopiroki Pawa".
57 Ari jojyipikanakiro ikimpita jirikaiti. Ikaimaiyanakini shintsiini, ishiyashitapaakari Esteban. Joirikapaakiri.
58 Jaayiitanakiri othapitapaa nampitsi. Ari jitapaakari itsitokantari mapi, jaatonkoryaiyanakironi iithaari, jookanakiniri mainari iitachari Saulo, ikantanakiri: "Paminawakinawo noithaari, nontsitokawakiriita".
59 Ikanta itsitokaitziri Esteban, jamanamanaatanakari irirori Pawa, ikantziri: "Nowinkathariti Jesús, jatashirinkatakina noñaapaimi".
60 Ari jotziirowanakari, jiñaawaitanaki shintsiini, ikantanaki: "Nowinkatharití, iiro poipiyiniri jiroka kaaripironkantsi". Ithonkakiro jiñaawaitaki jiroka, makoryaanaki.

8

Ipatzimaminthatziri Saulo kimisantzinkariiti

1 Ikanta Saulo jaminakotakiri Esteban itsitokaitziri, ikantanaki irirori: "Ariwí, kamaki Esteban". Aripaiti jitaitanakawo ipatzimaminthataitziri kimisantzinkariiti Jerusalén-ki. Irootaki ishiyantanakari maawoni Judea-ki, ikinanaki iijatzi nampitsiki Samaria. Iiniromaita isaikanaki Otyaantapirori-iti.
2 Ikanta pinkathatasorintsitaniri ikitatakiri Esteban, antawoiti jiraakowaitakari.
3 Iriima Saulo ikowanaki irirori japirotirimi kimisantanaatsiri. Jiyaatashitapiintakiri ipankoki, jinoshikayitziri shirampari, tsinani, maawoni. Jomontyaakaantayitakiri.

Ikinkithaitziro Kamiithari Ñaantsi nampitsiki Samaria

4 Ikanta maawoni shiyayitanainchari, jatayitanaki pashiniki nampitsi. Ikinkithatakoyitakiro Kamiithari Ñaantsi janta.
5 Ikanta Felipe, iriitaki shiyanainchari iijatzi, ariitaka nampitsiki Samaria. Ikinkithatakotapaakiri Cristo.
6 Ari japatotapaaka maawoni atziripaini, jowakimpitatakawo ikinkithatziri Felipe, tima jiñaayitakiro itasonkawintantapaaki iijatzi.
7 Joshinchaayitai ojyiki atziri piyarishiritatsiri. Antawo ikaimayitzi piyari ishiyayita. Ojyiki atziri kisopookiwitachari, kaari kamiithawitachani iitzi, joshinchaayitairi maawoni.
8 Irootaki ikimoshiritantakari maawoni nampitawori janta nampitsiki.
9 Iro kantacha tzimatsi janta iitachari Simón. Jyiripiyaari jinawitaka pairani. Jamatawitaki ojyiki atziri nampitawori Samaria-ki. Owanaa ikantakaapirowaitaka.
10 Jawintaapiintawitakari atziriiti, jiwariiti, maawoni, ikantayitzi: "Thami ankimisantiri, tima jirika Simón jimatakiro jiñaawiyatari Pawa".
11 Ikimisantaitziri Simón maawoni ikantayitziri. Ojyiki osarintsi jiyokitzi-iwintaitakiri jantawiyarinkakiini.
12 Iro kantacha jariitapaaka Felipe, jiyotaantapaakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, kinkithatakotziri iijatzi Pawa impinkathari-wintantai. Jowiinkaayitanaka shiramparíiti, iijatzi tsinanipaini.

13 Ari jimatsitanakawo iijatzi Simón irirori, ikimisantawitanaa, owi-
inkaawitaka iijatzi. Joyaatyaatani jowanakiri Felipe, jiñaakiri itasonkawin-
tantayitzi. Iyokitzi jowakiri.
14 Ikanta Otyaantapiroriiti saikatsiri Jerusalén-ki, ikimakotakiri Samaria-
jatzi ikimisantayitairo iñaani Pawa. Irootaki jotyaantantakariri Pedro itsi-
patanakari Juan.
15 Ikanta jariitaiyakani Samaria-ki, jamanamanaatakotapaakari
kimisantzinkariiti, inampishiritantyaariri Tasorintsinkantsi.
16 Apa ipairyaakiri Awinkathariti Jesús jowiinkaayiitakiri. Tikiraamintha
inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi.
17 Ikanta Pedro itsipatakari Juan, jotzimikapatziitotantakari jako apaani-
paini. Ari inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi.
18 Jiñaakiri Simón jantakiri Otyaantapirori, jotzimikapatziitotantakari
jako atziri, jinampishiritantaari Tasorintsinkantsi, ipinawitanakari irirori
Otyaantapirori,
19 ikantanakiri: “Jirika kiriiki, pimpina naaka pishintsinka, nonkimi-
tantimiri iiroka, nonampishiritakaantyaariri Tasorintsinkantsi nojyininka,
notzimikapatziitotantyaari nako”.
20 Ari jakanakiri Pedro, ikantziri: “¡Ari pintsipatawiitaiyaari piiriik-
iti pimpiyashitaiya! ¿Piñaajaantakima ari pamanantantatyaawo piiriikiti
ipashitantari Pawa?
21 Iiro pimamachiitziro pinkimitakotyaanawo naaka, jiñaakimi Pawa tii
pitampatzikashiritzi.
22 Powajyaantairo piyaaripironka, pinkowakotairi Pawa, añaawakiro
aririka impiyakotaimiro pikinkishiriwitakari.
23 Niyotakimi naaka, ojyiki pikisashiriwaitaka. Ari pikantapiintatya
pikaaripiroshiriwaitzi”.
24 Ipoña jakanaki Simón, ikantanaki: “Pamanakotaina Pinkathariki, iiro
awijyimotantana pikantakinari”.
25 Ikanta Pedro itsipatakari Juan, ithonkakiro ikinkithatakotakiri Pawa.
Ipoña ikinayitanaki pashiniki nampitsi okaatzi saikatsiri Samaria-ki,
ikinkithatakiro Kamiithari Ñaantsi. Ari ipiyaiyaani Jerusalén-ki.

Felipe iijatzi Etiopía-jatzi

26 Ikanta imaninkariti Pawa, jiñaanatakiri Felipe, ikantziri: “Piyaati nampit-
siki iitachari Gaza, pimpampithatanakiro aatsi poñaachari Jerusalén-ki iro-
jatzi janta”. Tima jiroka aatsi irootaki kinachari otzishimashiki.
27 Jataki Felipe. Okanta niyanki aatsi, itonkiyotakari Etiopía-jatzi. Jiwari ji-
natzi. Iriitaki kimpoyiiri kiriiki janta Etiopía-ki opinkathariwintantzi tsinani
iitachari Candace. Ipoñagaatyaawo irirori Jerusalén-ki ipinkathatziri Pawa.*
28 Iro jiyaatairo irirori inampiki, isaikantakawo ishiyakominto, jiñaanatziro
josankinari Kamantantaniri Isaías-ni.
29 Jiñaanashiritanakiri Tasorintsinkantsi jirika Felipe, ikantziri: “Piyaati,
pontsitotyaari shiyakotainchari”.
30 Ikanta ipokashitapaakiri Felipe, ikimatziiri Etiopía-jatzi jiñaanatziro
josankinari Isaías-ni. Ari ikantziri: “¿Pikimathatziro piñaanatziri?”
31 Ari ikantzi Etiopía-jatzi: “¿Tsika onkini nonkimathatiro, tii itzimi iitya
yotainawoni? Pimpoki iiroka, pintsipatina”.
32 Jiroka Osankinarintsi jiñaanatziri:

---

* **8:27** Kantakotachari jaka “Jiwari jinatzi”, totaanikiri inatzi. Tima iro jamitaiyarini pairani ikaatzi saikapankoyitziriri pinkathari, itotaanikiyiitziri, onkantya iiro jowaiyantakaantantayita ipankoki pinkathari.

Ikimitakaitakiri jaayiitziri oijya jowamaitiri.
Ikimitakari oijya tii ikaimawaitzi jamiiyiitiri,
Ari ikimitakari iijatzi irirori, mairi ikantaka.
33 Tsinampashiri ikantakaitakari, tii otampatzikatzi okaatzi ikantakoitakiriri.
Ari jowamaitakiri, tiimaita itzimi jowaiyanipaini irirori.
34 Ikanta jirika jiwari Etiopía-jatzi, josampitanakiri Felipe: “Pinkantina. ¿Iitaka ikinkithatakotziri Kamantantaniri? ¿Irijatzima kinkithatakotacha? ¿Pashinima ikinkithatakotzi?”
35 Ari jitanakawo Felipe ikinkithatakaanakiri josankinari Isaías-ni, ikinkithatakotanakiniri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesús.
36 Okanta osamaniityaaki, ikinimotapaakiro jiñaa, ikantzi Etiopía-jatzi: “Jiroka jiñaa. ¿Iiroma okantzi nowiinkaatya naaka?”
37 Jakanakiri Felipe, ikantziri: “Pinkimisantapirotanakirika, ari onkantaki”. Ikantzi Etiopía-jatzi: “Nokimisantzi, iriitaki Jesucristo Itomi Pawa”.
38 Ari jowatziyakaantapaakiro ishiyakominto Etiopía-jatzi. Ayiitanaki apitiroiti, jatanaki jiñaaki. Ari jowiinkaatakari.
39 Ikanta itonkaanai jiñaaki, jaanairi Felipe Tasorintsinkantsi. Jirika jiwari Etiopía-jatzi, tii jiñaanairi tsika ikinanaki. Iro kantacha jirika atziri kimoshiri ikanta jiyaatai irirori.
40 Iriima Felipe jiñaashitaawo isaikapai Azoto-ki. Ipoña jawisaki pashiniki nampitsi ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi, irojatzi jariitantaari Cesarea-ki.

9

Pashinishiritai Saulo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

1 Ikanta Saulo, tii jowajyaantziro jasaryiimayitari jowamairi jiyotaani Pinkathari. Irootaki jiyaatashitantakariri ijiwari Ompiratasorintsitaniri Judá-mirinka,
2 ikantapaakiri: “Posankinatiniri Ompiratasorintsitaari saikatsiri nampitsiki Damasco, pinkantiri: ‘Pishinitiri Saulo jaayitiri tsipatanaariri jiitaitziri “Aatsi”. Intyaayiti japatoyiitapiinta, joojoyitiri shirampari iijatzi tsinani, jamakiri jaka Jerusalén-ki’ ”.
3 Iro jariitzimataka nampitsiki Damasco, ari jomapokakiri morikanaintsiri inkitiki, joorintapaaka ikatziyaka Saulo.
4 Tyaanaki Saulo. Ikimatzi ñaantsi inkitiki, ikantaitzi: “¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimaminthatantanari?”
5 Jakanaki Saulo, ikantzi: “¿Iitama iiroka Pinkathari?” Ari ikantaitanakiri: “Naakataki Jesús pipatzimaminthatakiri. Iirokataki owasankitaawaitacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpaikatyiiyaawomi thoyimpithowari”.
6 Ikanta Saulo, ompitawaitanaka ithaawanaki, ikantanaki: “Pinkathari, iita pikowiri nantairi naaka”. Ari ikantanakiri Awinkathariti: “Pinkatziyi, piyaati nampitsiki. Ari inkamantaitimiro oitya pantiri”.
7 Owanaa ithaawanaki ikaatzi oyaatakiriri Saulo, tima ikimawakiro iijatzi irirori ñaantsi, tii jiñiimaitari ñaawaitatsiri.
8 Ipoña ikatziyawitanaa Saulo. Ikowawita jokiryiima, tii okantzi jaminanai. Irootaki ikathatantanaariri itsipayitakari, jaanakiri nampitsiki Damasco.
9 Ari isaikakiri janta okaatzi mawa kitiijyiri, tii okantzi jaminawaitai, tii jowaiya, tii jirai iijatzi imiri.

10 Okanta janta Damasco-ki, ari isaiki apaani yotaari jiita Ananías. Iriitaki
jiñaanatakiri Awinkathariti imishiniki, ikantziri: "¡Ananías!" Ari jakanakiri
irirori: "¿Iitaka, Pinkathari? Jaka nosaiki".
11 Ikantziri: "Piyaati janta aatsiki jiitaitziri 'Tampatzikari'. Ari os-
aiki ipanko iitachari Judas, posampikowintiri shirampari jiita Saulo, iri
poñaachari nampitsiki Tarso. Ari isaikiri irirori jamanamanaata.
12 Nomishitakaakiri irirori. Jiñaakimi pityaashitapaakiri, potzimikapatzi-
itotantakari pako, irojatzi jaminawaitantanaari".
13 Ikanta ikimawaki Ananías, ikantanaki: "Pinkathari, ojyiki nokimi
ikinkithatakoitziri jirika shirampari, kowiinka okanta jantayitakiri
Jerusalén-ki jowasankitaayitziri pikitishiritakaani".
14 "Iro ipokantari iroñaaka jaka, tima jotyaantatziiri ijiwari Ompiratasor-
intsitaniri jaayiitiri pairyiimiri jawintaashiritaimi".
15 Ikantzi Pinkathari: "Piyaati. Tima jirika shirampari iriitaki
niyoshiitakiri naaka inkinkithatakotaina maawoni nampitsiki.
Inkinkithatakairi Israel-mirinkaiti ijyininkatari irirori, iijatzi pashinijatzi
atziri kaari ijyininkata, iijatzi iwinkathariti.
16 Ari noñaagakiri iijatzi tsika onkaati inkimaatsiwintina naaka".
17 Ipoña jiyaataki Ananías pankotsiki isaikaki Saulo. Tyaapaaki, jotzimika-
patziitotantapaakari jako. Ikantziri: "Iyiki, jotyaantakina Awinkathar-
iti Jesús, oñaagakimiri aatsiki pikinapaaki pairani. Iro jotyaantantanari
pokiryaantaiyaari, inampishiritantaimiri iijatzi Tasorintsinkantsi".
18 Ari oparyaanaki jokiki kimiwitariri shimapintaki, aminanai kamiitha.
Ipoña ikatziyanaka, jatanaki jowiinkaataitiri.
19 Ari jowawaitanaa, irojatzi ishintsitantaari kamiitha. Kapichi isaiki-
mowaitapaintziri kimisantzinkariiti nampitawori Damasco-ki.

Ikinkithatzi Saulo Damasco-ki

20 Ari jitanakawo Saulo ikinkithatakaantanaki japatotapiintayita Judá-
mirinkaiti, ikantzi: "Iriitaki Itomi Pawa iitachari Jesús".
21 Iyokitzi jowanakiri ikaatzi kimiriri, ikantawakaa: "¿Tiima iriitaki jirika
kisaniintziriri Jerusalén-ki ikaatzi pairyiiriri Jesús? ¿Tiima irijatzi pokaintsiri
jayiri kimisantzinkari ijiwariki Ompiratasorintsitaari?"
22 Iro kantacha Saulo iikiro ishintsitatzi ikinkithatakaantzi tikaatsi
inthaawantanatya. Tii jiyotzi iita inkantayitiri Judá-mirinkaiti nampitawori
Damasco-ki, ikimiri Saulo ikantzi: "Jirikaranki Jesús Cristo jinatzi".

Saulo ishiyapithatari Judá-mirinkaiti

23 Okanta awisanaki ojyiki kitiijyiri, ikantawakaanaka Judá-mirinkaiti:
"Thami antsitokiri Saulo".
24 Tima kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti joyaawintakari ishitowapiintaitzi in-
ampiki, inkini intsitokiri. Iro kantacha Saulo jiyotaki ikowaitatzi jowa-
maitiri.
25 Ikanta kimisantzinkariiti, jotitakiri antawoki kantziri, jowayiitakotairi
tsiniripaiti jikokiroki jotantotaitziro nampitsi. Ari okanta ishiyantakari
Saulo.

Ariitaa Saulo Jerusalén-ki

26 Ikanta jariitaa Saulo Jerusalén-ki, ikowawitaka intsipatapaiyaarimi jiy-
otaani Pinkathari. Iro kantacha owanaa ithaawantakari, jiñaajaantzi tii
ikimisantapirotai irirori.
27 Iro kantacha tzimatsi kimisantzinkari iitachari Bernabé,
jaapatziyanakari Saulo, jataki joñaagantairi ipiyota Otyaantapirori.
Ikantapaakiri: "Jirika Saulo jiñagairi Awinkathariti janta aatsiki jatachari

Damasco-ki, ikinkithawaitakaakiri. Ari jitanaawori Saulo janta nampitsiki Damasco ikinkithatakotanairi Jesús. Tikaatsi inthaawantanatya".
28 Ari okantari isaikantapaari Saulo Jerusalén-ki, itsipayitapaari Otyaantapirori.
29 Ikinkithatakotakiro iwairo Pinkathari Jesús, tikaatsi inthaawantya. Ikinkithatakaayitziri Judá-mirinkaiti Grecia-paantiri. Iro kantacha ikowaki intsitokiri jirikapaini.
30 Ikanta jiyotaiyakini kimisantzinkariiti, jaanakiri Saulo janta Cesarea-ki. Jotyaantairi Tarso-ki.
31 Ikanta kimisantzinkariiti, nampiyitawori Judea-ki, Galilea-ki, Samaria-ki, kamiitha ikanta isaikawaitaiyini, iikiro jantakishiripirotanakitzi, pinkatha jowapiintanakiri Pinkathari, jaamaakowintari Tasorintsinkantsi. Iikiro jiyaatatzi ijyikipirotanaki.

Joshinchagaitairi Eneas

32 Ikanta jariitantayitaka Pedro nampitsiitiki, irojatzi jariitantaka Lida-ki inampiyitawo oitishiritaari.
33 Ari jiñaapaakiri iitachari Eneas, kisopookiri jinatzi, tzimakotaki 8 osarintsi jomaryaawaitaka.
34 Jiñaanatapaakiri, ikantziri: "¡Eneas, joshinchagaimi Jesucristo. Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto!" Ari ikatziyanakari Eneas.
35 Ikaatzi nampitawori Lida-ki iijatzi Sarón-ki, jiñaayitairi ikatziyawaita Eneas, iro ikimisantantanakariri Awinkathariti.

Añaantaari Dorcas

36 Okanta nampitsiki Jope, tzimatsi apaani yotaawo oita Tabita, jiñaaniki Grecia-paantiri jiitaitziro "Dorcas". Jiroka tsinani itakotantapiintaka, onishironkatantapiintaki iijatzi.
37 Okanta apaani kitiijyiri, omantsiyataki Dorcas, kamaki. Jaayiitakiro, ikaawoshiitakiro, jomaryaitapaintziro jinoki opankoki.
38 Okanta janta Jope-ki tii intainapirotzi osaiki nampitsi Lida, tsika jariitaka Pedro. Ikanta ikimaiyakini yotaariiti ari isaikiri Pedro janta, jotyaantaki apiti shirampari inkamantiri, inkantiri: "Pimpokanaki thaankipiroini Jope-ki".
39 Jatanaki Pedro. Ikanta jariitapaaka janta, jaayiitanakiri jinoki tsika jomaryaitakiro. Opiyowintapaakari maawoni kamatsiri oimi, iragaiyapaakani, oñaagapaakiri kithaarintsi oshirikapiintani Dorcas.
40 Ipoña Pedro jomishitowakiro maawoni, ari jotziirowanaka, amanamanaatanaka. Ipoña ipithokashitanaawo kaminkawo, ikantzi: "¡Tabita, pintzinai!" Ari okiryaanai iroori, oñaatziiri Pedro, isaikaki.
41 Iri thawakotanaintsiri Pedro, jowatziyakiro. Ipoña ikaimayitakiro kamayitatsiri oimi iijatzi ikaatzi oitishiritaari, jiñaayitakiro añagai.
42 Ikanta ikimakoitakiro nampitsiki Jope, ojyiki kimisantanakiriri Pinkathari.
43 Ojyiki kitiijyiri isaikawaitanaki Pedro nampitsiki, iri isaikimotaki shirampari iitachari Simón "Mishinantsipakori".

10

Pedro iijatzi Cornelio

1 Tzimatsi Cesarea-ki shirampari iitachari Cornelio, iriitaki ijiwariti owayiriiti Roma-jatzi jiitaitziri "Italia-jatziiti".
2 Jirika shirampari pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzi, ari ikaatziri ijyininkamirinkaiti ipinkathatziri Pawa. Ipapiintziri ashironkainkari ojyiki

iiriikiti okantawitaka tii ijyininkatari. Jamanamanaatapiintakari Pawa irirori.
3 Okanta apaani kitiijyiri, itainkanaki ooryaatsiri, ari jomapokakiri
imaninkariti Pawa ityaashitapaakiri isaikaki, jiñaawakiri koñaawoini, ikanta-
paakiri: “¡Cornelio!”*
4 Iyokitzi ikantanaka Cornelio, ithaawankakiini josampitanakiri,
ikantziri: “¿Pinkathari, iitama pikowakotanari?” Ikantanakiri maninkari:
“Ikimakimiro Pawa pamanamanaatani, jiñaakimi pinishironkatantapiintaki.
5 Potyaanti pompiratani nampitsiki Jope jamantyaariri Simón, jiitaitziri
iijatzi Pedro.
6 Ari jimayimotziri ijyamitzi jiitaitziri Simón, ‘Mishinantsipakori’
saikathapiyaatzirori inkaari. Iri kamantimini oita pantairi”.
7 Ikanta ishitowanai maninkari, ikaimaki Cornelio apiti jotzikatani.
Ikaimaki iijatzi jowayiriti, jawintaari irirori, pinkathatasorintsiwaitaniri
jinayitatzi jirikaiti.
8 Ikamantakiri okaatzi ikantaitakiriri. Jotyaantakiri Jope-ki.
9 Okanta okitiijyitamanai, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri, irootaintsi
jariitzimataiyaani Jope-ki jotyaantakiri. Ari jatiitanaki irirori Pedro jamana-
manaatya jinoki pankotsipankaki.
10 Ikimaminthatakiro itajyi, ikowaki joya, iro kantacha owakiraa jonkot-
siyiitzi joyaari, ari jiñaawiyatakari.
11 Jiñaakiro ashitaryaanaka inkiti, jowayiitaitakiro kimiwitawori antawo
manthakintsimaanka, ithatoyiitakiro opatziki.
12 Okanta janta manthakintsimaankaki tzimatsi ojyiki kantashiwaitachari
piratsi, ikaatzi konthayitatsiri kipatsiki, iijatzi tsimiripaini.
13 Ikimatzi ñaanatakiriri, ikantaitziri: “Pedro, pintzinai, powamairi jirika-
paini, poyaari”.
14 Ari jakanaki Pedro: “Iiro Pinkatharí. Tii nowapiintari naaka jirikapaini
ipinkaitziri”.
15 Japiitaitanakiri Pedro jiñaanaitziri, ikantaitziri: “Tima jirikapaini ishini-
taantziri Pawa, iiro piitashiwaitari iiroka ‘Ipinkaitziri’ ”.
16 Mawajatzi apiitaka jiroka. Ipoñaashitaka jaayiitanairo manthakintsi-
maanka inkitiki.
17 Antawo okantzimoshiriwaitanakari Pedro, ikinkishiriwaita oita
ojyakaawintachari okaatzi jiñaakiri. Ari jariitaiyapaakani jotyaantani
Cornelio, josampikowintapaakiro ipanko Simón.
18 Jariitapaakawo pankotsi, ikaimaiyapaakini shintsiini josampitanta-
paaki, ikantzi: “¿Ari jimayiri jaka Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro?”
19 Ikinkishiritakominthaitziro Pedro jiñaakiri, jiñaanashiritakiri
Tasorintsinkantsi, ikantziri: “Pamini, ariitapaaka mawa shirampari
aminaminatzimiri.
20 Pinkatziyi, payiiti. Iiro pikisoshiriwaitzi, pintsipatyaari, tima naakataki
otyaantakiriri”.
21 Ari jayiitapaaki Pedro, ikantapaakiri shirampariiti: “Naakataki pami-
naminatzi. ¿Iita pipokantari?”
22 Ikantaiyanakini irirori: “Nopoki jotyaantana Cornelio, ijiwari owayiri-
iti. Tampatzikashiriri jinatzi, pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzi, iri jaap-
atziyapiintari pijyininkapaini Judá-mirinka. Tima chapinki ipokashitakiri
imaninkariti Pawa, ikantakiri: ‘Pinkaimakaantiri Pedro, impokantyaari
pipankoki, ari pinkimiro inkamantimiri’ ”.

* **10:3** Kantakotachari jaka “tainkanaki ooryaatsiri”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

23 Ikanta Pedro ityaakaanakiri pankotsiki, ari jimagaiyapaakini.
Okanta okitiijyitamanai, jataki Pedro joyaatanakiri pokashitakiriri, ari
itsipatanakari iijatzi Jope-jatzi, “iyikiiti” jinatzi.

24 Okanta pashini kitiijyiri ariitaiyakani Cesarea-ki. Ari joyaawintakari
Cornelio itsipayitakari ijyininkamirinkaiti, iijatzi jaapatziyaminthatani
ikaimayitakiri irirori.
25 Jariitapaaka Pedro pankotsiki, ishitowashitanakiri Cornelio, jotzi-
irowashitawakari, impinkathatawakirimi.
26 Iro kantacha Pedro jowatziyakiri, ikantziri: “Pinkatziyi, atziri ninatzi
iijatzi naaka, ari nokimitzimi iiroka”.
27 Ikanta jiñaanatziri Cornelio, ityaakaapaakiri, jiñaapaakitzi ojyiki atziri
apatotainchari.
28 Ikantanaki Pedro: “Piyotaiyini iiroka, naakaiti Judá-mirinkaiti tii ishini-
taitana nontsipatimi iirokaiti kaari nojyininkata, tii okantaajaitzi nontyaa-
pankotimi. Iro kantacha owakiraini jiyotaakina Pawa, tii okantzi nonkan-
tayitimi: ‘Nowinkani pinatzi’.
29 Irootaki kaari nojyinkaantanaka nopokanaki pikaimakaantakina.
Iroñaaka nokowi niyoti iita pikaimakaantantanari”.

30 Ikantanaki Cornelio: “Chapinki, aritaki tzimaki 4 kitiijyiri, ari ikaata-
jaantaki iroñaaka ooryaatsiri, ithatanaka. Nosaiki naaka jaka nopankoki
notziwintawaita, namanamanaata otsiniriityaaki, ari ikoñaatzimotakina shi-
rampari, shipakiryaa okantapaaka iithaari.†
31 Ikantapaakina: ‘Cornelio, ikimakimi Pawa pamanamanaatari, ikink-
ishiritakiro pinishironkatantapiintaki.
32 Potyaanti nampitsiki Jope amirini Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro. Ari
jimayimotziri ijyamitzi jiitaitziri Simón, mishinantsipakori nampitawori
inkaarithapiyaaki’.
33 Ari notyaantakiri thaankipiroitiini ñaakitimini, pimatakiro pipokanaki
thaankipiroitiini. Jirika ipiyotakina Pawa. Incha pinkantinawo ikantakimiri
Awinkathariti”.

34 Ikantanaki Pedro: “Ari niyotziri iroñaaka imapirotatya Pawa tii jimanin-
tanitziri atziriiti,
35 jaapatziyayitari pinkathatanairiri, tampatzikashiritatsiri, okantaw-
itaka tsikarika inampiyitawo, kaari nojyininkawita.
36 Tima jiroka Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, jatakotaintsiri no-
jyininkaki Israel-mirinkaiti, iriitaki Pawa kantakaawori nokinkithatakotan-
taariri. Iriitaki pinkathariwintaini maawoni, iriitaki saikakaayitaini iijatzi
kamiitha.
37 Piyotaiyini iirokaiti okaatzi awisaintsiri noipatsitiki. Tima pikimakow-
intakiro ikinkithatakotakiri pairani Juan-ni okantakota owiinkaataantsi.
Irojatzi ipoñaantanakari Galilea-ki,
38 jiñaitakiri Jesús Nazaret-jatzi. Iri Pawa ipakiri ishintsinka iijatzi Ita-
sorinka. Ikinayitanaki irirori inishironkatantayitzi, jowawisaakoyitaki
ojyiki piyarishiritatsiri. Iro jimatantakawori jiroka tima Pawa tsipatakariri.
39 Naakayitaki ñaayitajaantakiri maawoni jantayitakiri Jesús janta Judea-ki
ipoña Jerusalén-ki. Ipoñaashitaka jowamaitakiri, ipaikakoitakiri.
40 Iro kantacha imonkaataka mawa kitiijyiri jañaakagairi Pawa, ikan-
takaakawo irirori noñaayitairi naakaiti.

† **10:30** Kantakotachari jaka “ithatanaka”, irootaki ikantayiitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

41 Tii joñaagapanaatari maawoni atziri, apa naakaiti, jiyoshiitakiri pairani
Pawa jiñaayitairi. Aritaki jañagai, notsipatawaari nowaiyani iijatzi nirawait-
aiyini.
42 Iriitaki otyaantaiyakinarini nonkamantayitairi atziriiti, nonkantairi:
'Iri Jesús jowakiri Pawa jiyakawintairi maawoni añaayitatsiri, ikaatzi kamay-
itaintsiri iijatzi'.
43 Irijatzi Jesús ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniriiti, ikan-
taki: 'Inkaati kimisantairini jirika impairyaayitairi, aritaki impiyakotainiri
iyaaripironka' ".
44 Jiñaawaiminthaitzi Pedro, ari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi
maawoni kimisantakiriri ikinkithatzi.
45 Iyokitzi jowanakiri ikaatzi oyaatakiriri Pedro, jiñaakiro inamp-
ishiriyitantapaakari Tasorintsinkantsi kaari ijyininkata, okimiwaitakawo
isakopiroitatyiinirimi,‡
46 ikimaiyakirini jiñaawaitantanakawo pashiniyitatsiri ñaantsi, ithaam-
intanakari Pawa.
47 Ikantanaki Pedro: "¿Kantatsima ompitapithatyaari jowiinkayitya jirikaiti
atziri, kimiyitanakairi aakaiti inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi?"
48 Ari jotyaantaki jowiinkaayiitiri jirikaiti impairyaitiri Jesucristo.
Ipoñaashitaka jirikaiti ikantanakiri Pedro: "Pisaikimowaitanakina".

11

Ikamantapairiri Pedro kimisantzinkariiti Jerusalén-ki

1 Ipoña ikimaiyakini pashini Otyaantapiroriiti iijatzi iyikiiti nampitawori
Judea-ki, ikantaitzi: "Ikimayitairo Iñaani Pawa kaari ajyininkata, ikimisan-
tayitai irirori".
2 Iro jariiwitaa Pedro Jerusalén-ki, jiñaanaminthatawairi Judá-mirinka
kimisantayitaatsiri.*
3 Ikantawairi: "¿Iitama pariitantariri kaari ajyininkata, patyooyitakiri ii-
jatzi?"†
4 Ari ikamantanakiri Pedro tsika okanta opoñaantakari. Ikantanakiri:
5 "Nosaiki naaka nampitsiki Jope, namanamanaaminthata, ari
noñaawiyatakari. Noñaaki kimitawitakawori antawoiti manthakintsimaanka,
ithatoyiitakiro opatziki, jowayiitakoitakiro okinapaakiro inkitiki irojatzi
tsika nosaikaki naaka.
6 Ari naminapirotanakiro, noñaaki ojyiki katsimari piratsi, noñaaki ikaatzi
kamathayitatsiri kipatsiki, ipoña tsimiripaini.
7 Ipoña nokimaki ñaanatakinari, ikantana: 'Pedro, pinkatziyi, powamairi
jirikapaini, poyaari'.
8 Ari nakanaki: 'Iiro Pinkatharí, tima tii namonkomachiitziri naaka jirika-
paini ipinkaitziri'.
9 Japiitaitanakina jiñaanaitana, ikantaitzi: 'Tima jirikapaini ishinitaantziri
Pawa, iiro piitashiwaitari "Ipinkaitziri".'
10 Mawajatzi apiitaka jiroka. Ipoña jaayiitanairo inkitiki okaatzi noñaakiri.
11 Ari jariitaiyapaakani mawa shirampari aminaminatanari, jotyaan-
taitakiri ipoñaakawo Cesarea-ki.
12 Jiñaanashiritanakina Tasorintsinkantsi, ikantakina: 'Poyaatanakiri
jirikaiti, iiro pikisoshiriwaitanaki'. Irootaki nimatakiri. Jirika 6 iyikiiti

---

‡ **10:45** Jirikaiti "oyaatakiriri Pedro", irijatzi jiitaitsitari "Totamishitaaniri". * **11:2** Kantakotachari jaka "Judá-mirinka", irijatzi jiitaitsitari "Totamishitaaniri". † **11:3** Kantakotachari jaka "kaari ajyininkata", irijatziita jiitaitziri "kaari totamishitaaniri".

notsipatanakari. Iri notsipatakari notyaapankotakiri shirampari kaari ajyininkata.
13 Ikamantawakina, ikantana: ‘Chapinki, noñaaki maninkari ikatziyapaaka jaka nopankoki, ikantakina: “Potyaanti jatatsini nampitsiki Jope onkantya jamantyaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro.
14 Iriitaki kamantimironi tsika pinkantya pawisakoshiritantaiyaari, pintsipataiyaari maawoni pijyininkamirinkaiti”.’
15 Ikanta nokinkithawaitakaapaakiri, ari omapokashitakinari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi iriroriiti, iroowaitaki inampishiritantakairi aakaiti owakiraini.
16 Ari nokinkishiritanakiro ikantakiri pairani Awinkathariti: ‘Imapiro Juan jowiinkaatantawo jiñaa, iro kantacha ari piñaayitakiro iirokaiti inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi kimiwaitakimi jowiinkaatantatyiimirimi’.
17 Iriitajaantaki Pawa nishironkatakiriri iijatzi iriroriiti ikimitaayitai aakaiti akimisantairi Pinkathari Jesucristo. ¿Iitama nonkowantyaari naaka nomaamanitiri Pawa?”
18 Ikanta ikimaiyawakini iyikiiti nampitawori Jerusalén-ki, tikaatsi inkantaiyanakini. Ithaamintaiyanakarini Pawa, ikantaiyanakini: “¡Ari okantari! ¡Inishironkatairi Pawa kaari ajyininkata! ¡Kantatsi jowajyaantairo iyaaripironka, onkantya jañaashiritantaiyaari!”

Kimisantaatsiri Antioquía-ki

19 Aritaki jowamaitakiri Esteban, jitaitantanakawori ipatzimaminthaitziri kimisantzinkariiti. Iro ipoñaantanakari ishiyayitanaka kimisantzinkariiti Fenicia-ki, Chipre-ki, Antioquía-ki. Ari ikinkithatakaayitakiri Judámirinkaiti tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi, tiimaita ikinkithatakairi kaari ijyininkata.
20 Iro kantzimaitachari, ari jariitaiyakani Antioquía-ki, kimisantaatsiri poñaachari Chipre-ki ipoña Cirene-ki. Ikinkithatakaapaakiri iijatzi kaari ijyininkata, ikinkithatakotakiniri Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Jesús, Awinkathariti.
21 Okantakaapirowaitakari ishintsinka Awinkathariti jirikaiti, jowajyaantakaakiri pashinijatzi atziri jamitashiwaiwitakari. Ojyiki kimisantanairiri Awinkathariti.
22 Ikanta kimisantanaatsiri Jerusalén-ki, ikimakotakiri, jotyaantakiri Bernabé Antioquía-ki.
23 Ikanta jariitaka Bernabé, jiñaapaakiri tsika ikanta Pawa jinishironkatairi jirikaiti, antawoiti ikimoshiritapaaki. Ikaminaapaakiri maawoni joisokiroshiritantyaariri Awinkathariti.
24 Tima jirika Bernabé nishironkataniri jinatzi, jawintaashiripirotari Awinkathariti, inampishiripirowaitantari Tasorintsinkantsi. Irootaki ijyikipirotantanakari kimisantanairiri Awinkathariti.
25 Ipoña Bernabé, jataki Tarso-ki jiñiiri Saulo.
26 Ikanta jiñaapairi, jamairi Antioquía-ki. Ari isaikimowaitakiri jiyotaaniiti apaani osarintsi, jiyotaayitaki ojyiki atziri. Ari jitanakawo Antioquía-ki jiitaitziri “Cristo-wiriiti”.
27 Okanta apaani kitiijyiri, jariitaiyakani Antioquía-ki kamantantaniriiti ipoñaanakawo Jerusalén-ki.
28 Ipoñaashitaka, apaani kamantantaniri iitachari Agabo, ikatziyanaka japatotaiyani, ikantanaki: “Ari jiñaitaki antawoiti tajyitsi maawoni nampitsiki”. Iri Tasorintsinkantsi ñaanashiritakiriri jiyotantakawori. Irootaki monkaatainchari ipinkathariwintantari Claudio.

29 Irootaki ikinkishiritantaiyakarini Antioquía-jatzi inishironkatyaari
Judea-jatzi jotyaantiniri iyikiiti ikaatzi jinintakairiri.
30 Iro jimataiyakirini, jowaitakiri Bernabé itsipatakari Saulo iri ami-
nakaantironi. Jotyaantakiniri antaripiroriiti janta Judea-ki.

12

Jowamaitantakariri Jacobo, ipoña jomontyaitakiri Pedro

1 Ikanta pinkathari Herodes ipatzimaminthatakiri kimisantzinkari.
2 Ikantakaantaki inthatzinkaitiri Jacobo, iririntzi Juan.
3 Ikanta jiñaakiro Herodes iwitsikimotakari kamiitha Judá-mirinkaiti,
joirikakaantakiri iijatzi Pedro. Ari awisayitakiri jiroka joimoshirinkayiita
jowantapiintaitawori tantaponka.
4 Ari joirikakaantakiri Pedro, jomontyaakaantakiri. Jowayitaki
ikaatzi 16 owayiriiti aamaakowintyaarini. Ikinkishiriwitaka Herodes
joñaagantirimi atziriitiki jaminakotirimi ikinakaashitakari, onkaatakirika
joimoshirinkaitawo kitiijyiri Anankoryaantsi.
5 Jomontyaaminthaitziri Pedro, amanamanaataiyachani kimisantzinkari-
iti japatowintakari Pawa.

Jomishitowaitairi Pedro

6 Okanta imonkaatzimatapaaka jaantyaariri Herodes jirika Pedro
joñaagantiri atziriitiki. Jimayi Pedro tsiniripaiti josatikakiri apiti owayiri,
joojoitantakari apiti ashirotha. Saikayitatsi pashini owayiriiti ityaapiintaitzi
jaamaakowintari.
7 Ari jomapokashitakari ipokaki imaninkariti Awinkathariti,
ikitainkatakotapaakiri. Jotsinkamirikitapaakiri Pedro, jowakiryaakiri,
ikantziri: “¡Pinkatziyi!” Oparyaashiwaitanaka ashirotha joojoitantakariri
jakoki.
8 Japiitakiri maninkari, ikantziri: “Pinkithaatya, pi-zapato-tya”. Ari ikan-
takiro Pedro. Iikiro ikantatzi maninkari: “Pintyaantyaawo pipiwiryaakom-
into, poyaatina”.
9 Shitowanaki Pedro joyaatanakiri maninkari. Tii jiyotzi imapirorika
okaatzi jantziri maninkari. Okimitzimowaitakari jiñaawiyatatyaarimi.
10 Ikanta jawisanaki apaani aamaakowintariri, jawisanakiri pashini. Iro
ishitowimati, jariitapaakawo ashirotatsiri ashitakowontsi, ishiryaashiwai-
tanaka apaniroini. Shitowaiyanakini. Ikanta janiitaki, iro itaponiin-
tanakityaami, ari jookanairi maninkari apaniroini.
11 Ari ikinkishiritanaka Pedro, ikantanaki: “Ari niyotzi imapirotatya
jotyaantakiri Pinkathari imaninkariti, jowawisaakowintaana Herodes-ki,
jowawisaakowintaana tsika inkantawaitinami Judá-mirinkaiti”.
12 Ikanta jiyotanakiro Pedro jiroka, jatanaki opankoki María, inaanati
Juan, jiitaitziri iijatzi Marcos, tsika japatotaita jamanamanaataita.
13 Kaimapaaki ityaapiintaitzi. Okanta mainawo iitachari Rode, jatanaki
aminiri iitakarika.
14 Ari iyopaantitawairi Pedro jinatzi, antawoiti okimoshiritanaki, tii
ashitaryaanakiniri intyaantapaatyaari, opiyitsitanaka inthomainta oka-
mantantzi, okantapaaki: “Pedro jinatzi kaimatsiri”.
15 Ari ikantaitawakiro: “¡Tii pishinkiwintatya!” Iikiro oshintsitatzi iroori,
okantzi: “Imapirotatya”. Ikantaiyini irirori: “Aamashitya imaninkariti
Pedro”.
16 Iikiro ikaimatzi Pedro. Ikanta jashitaryaitakiniri, jiñaatziiri Pedro, jiyok-
itziitaiyanakini.

17 Ari jowaankanakiro jako Pedro jimairitantaityaari. Ipoña ikinkithatakotanakiro tsika ikantakiro Awinkathariti jomishitowantaariri. Iikiro ikantanakitzi Pedro: “Pinkamantiri Jacobo iijatzi pashini iyikiiti”. Ari ishitowanai, jatanaki pashiniki nampitsi.
18 Okanta okitiijyitamanai, ojyiki okantzimoshiriwaitakari aamaakowintariri, tima tii jiyotaiyini tsika ikinaki Pedro.
19 Ikantakaantaki Herodes jaminaminayiitairi, tiimaita jiñiitairi. Irootaki jookoitantanakariri aamaakowintawitakariri, jowamaakaantaitakiri. Ikanta awisaki jiroka, ari ishitowairi Herodes Judea-ki, jataki inampitapaintyaawo Cesarea-ki.

Ikamantakari Herodes

20 Ari ikantapiintatya Herodes imaamaniwaitakiri nampitawori Tiro-ki iijatzi Sidón-ki. Ikanta ikinkishiritaiyakani imaamanitani jaapatziyaiyaari, tima ari jiyomparitapiintaiyani. Jotyaantaitaki jatashitirini Herodes jaapatziyaiyaari. Ikanta saikapankotziriri Herodes, jawintaapirotani, iitachari Blasto, jaawakiri kamiitha pokashitakiriri. Ikantakowintakiri Herodes-ki tsikapaiti inkinkithatakaantyaariri.
21 Monkaatapaaka kitiijyiri ikaimakaantakiri Herodes inkinkithatakairi. Ari ityaantanakawo owaniinkatachari iithaari ikinkithatakaantapiintantari, saikapaaki isaikamintoki japatotaiyakani, kinkithatanaki.
22 Ari ikaimotaiyirini atziriiti, ikantzi: “¡Jirinta ñaawaitaintsiri, Pawa jinatzi, kaari atziri!”
23 Tii okantzimotari Herodes ikimitakaantaitakari Pawa ithaamintaitakari. Irootaki omapokantanakari jomantsiyaakiri imaninkariti Awinkathariti, ikiniwaitanaki, kamaki.
24 Iro kantacha, iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Awinkathariti, iikiro ijyikipirotanakitzi kimisantzinkariiti.
25 Ikanta Bernabé ipoña Saulo jimonkaatakiro jantakiro jotyaantantaitakariri Jerusalén-ki, piyaiyaani Antioquía-ki, ari itsipataari Juan jiitaitziri iijatzi Marcos.

13

Jitanakawo ikinkithatakaantzi Bernabé itsipatari Saulo

1 Tzimatsi kamantantaniriiti janta Antioquía-ki japatotapiintaiyani kimisantzinkariiti, tzimatsi iijatzi yotaantaniriiti. Jirika ikaataiyini: Bernabé, Simón jiitaitziri iijatzi Kisaakiri, Lucio poñaachari Cirene-ki, Manaén itsipatakari pairani Herodes jantaritaiyakini, iijatzi Saulo.*
2 Okanta japatowintaiyarini Awinkathariti, itziwintaiyarini, jiñaanashiritakiri Tasorintsinkantsi, ikantziri: “Powinari Bernabé pintsipataakinari Saulo nantawaitakairi”.
3 Ikanta ithonkatakiro jamanamanaataiyakani, itziwintaiyani, jotzimikapatziitotantakari jako, jotyaantaiyakirini.

Ikinkithataiyini Otyaantapirori Chipre-ki

4 Ikanta jotyaantani Tasorintsinkantsi, jataiyanakini Seleucia-ki, ari jotitaiyanakani jiyaatiro Chipre-ki.
5 Aatakoiyapaakani Salamina-ki. Jitapaakawo ikamantantapaakiro iñaani Pawa japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. Ari jiyaatsitanakari iijatzi Juan jimitakowaitiri.

---

* **13:1** Jirika “Herodes”, iriitaki pinkathariwintantatsiri pairani Galilea-ki.

6 Jaathakiryaanakiro othampijyaaki, irojatzi jariitantakari Pafos-ki. Ari jiñaakiri jyiripiyaari Judá-mirinka, thiiyinkari jinatzi, jiita Barjesús.
7 Jirika jyiripiyaari jaapatziyani jinatzi pinkathari Sergio Paulo. Yotaniri jinatzi jirika pinkathari, ikaimakaantakiri Bernabé itsipatakari Saulo, ikowatzi inkimiro iñaani Pawa.
8 Iro kantacha jirika jyiripiyaari iitachari iñaaniki Grecia-jatzi Elimas, jotzikatzikatiri pinkathari iiro ikimisantanta.
9 Ikanta Saulo, jiitaitziri iijatzi Pablo, ikimpoyaanakiri jirika, ishintsitakaapirotanakiri Tasorintsinkantsi,
10 ikantanakiri: "¡Thiiyinkarí! Kaaripirori pinatzi. Itomi kamaari pinatzi. Pimanintakiro kamiithari. ¿Iiroma powajyaantziro potzikatzikatziro tampatzikatzimotirini Nowinkathariti?
11 Iroñaaka jowasankitaitimi, osamani pinkantya pinkamampotaakiti". Apathakiro ikantanaka, tii jokichaatanai. Ikowakowawaitzi kathawakotairini.
12 Ikanta jiñaakiro pinkathari awisaintsiri, ikimisantanaki. Iyokitzi jowakiro ikinkithatakoitziri Awinkathariti.

Ariitaka Pablo itsipatakari Bernabé Antioquía-ki saikatsiri Pisidia-ki

13 Ikanta ishitowanai Pablo janta Pafos-ki itsipayitakari ikaataiyini otitanaka jiyaatiro Perge-ki saikatsiri janta Panfilia-ki. Iro kantacha Juan, tii joyaatanairi, piyanaka irirori Jerusalén-ki.
14 Ikanta jariitaka Perge-ki awisanaki pashiniki nampitsi Antioquía saikatsiri janta Pisidia-ki. Ikanta janta, ityagaiyini japatotapiinta Judá-mirinkaiti kitiijyiriki jimakoryaantaitari, saikaiyapaakini.
15 Aritaki ithonkaitakiro jiñaanayiitziro josankinari Kamantantaniriiti, Ikantakaantaitani iijatzi, ikantaki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita: "Iyikiiti, kimitaka tzimatsi pinkantiri iiroka onkantya inthaamintantayityaari atziriiti".
16 Ipoña ikatziyanaka Pablo, jakowakotanaki imairitantayiityaari, ikantanaki: "¡Shiramparíiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡maawoni iirokaiti ikaatzi pinkathatairiri Pawa!
17 Iriitaki Pawa iyoshiitakiriri pairani achariniiti, Israel-mirinkaiti. Iriitaki ojyiñaakiriri. Ipoña joñaagantakiro ishintsinka jowawisaakoyitairi Egipto-ki.
18 Ipoña ipiyathawaitakari Pawa otzishimashiki okaatzi 40 osarintsi. Iro kantacha Pawa jamawitakiro ipiyathayitakari.
19 Ipoña japirotakiri Pawa ikaatzi 7 jyininkamirinkatawakaachari janta Canaán-ki, irootaki jashitakagaariri achariniiti jiroka kipatsi.
20 maawoni jiroka nokinkithatakoyitakimiri awisaki 450 osarintsi okaatzi osamanitaki. Ipoña jowakiniri jiwariiti aminakoyitirini, irojatzi jiwiyaantantapaakawori Samuel-ni, Kamantantaniri.
21 Iro kantzimaitacha ikowawitaka apaani iwinkatharipirotityaari. Irootaki Pawa jowantakanariri Saúl-ni, itomi Cis, ijyininkamirinkaiti Benjamín. Iri pinkathariwintakiriri okaatzi 40 osarintsi.
22 Iro kantacha Pawa jaapithatairi ipinkathariminto Saúl-ni, ipoyaatanaari David-ni. Tima iri David-ni ikinkithatakotaki pairani Pawa, ikantzi:
Jinimotakina noñaakiri David, itomi Isaí,
Iriitaki matironi jantiro nokowiri naaka.
23 Ikanta itzimaki Jesús, icharinimirinkatakari David-ni. Iriitaki ikajyaakaakiri Pawa jotyaantiri jowawisaakoyitai aakaiti Israel-mirinkaiti.
24 Tikiraata impokiita Jesús, ikinkithatakotsitakari Juan-ni, ikantaki: 'Ontzimatyii pimpiyashiriyitai, powiinkaawintaiyaari Pawa'.

25 Ikanta Juan-ni jimonkaatzimatakiro jantawaitani, ikantanaki:
‘¿Piñaajaantakima naakataki jirika? Tii naaka. Aña aatsikitaki
nopinkathapirotsitakari naaka, tii okantaajaitzi inkimitakaantina
jimpiratani onkantya nonothopaitsitantyaariri i-zapato-ti’.
26 ¡Iyikiiti! ¡Abraham-mirinkaiti! ¡maawoni iirokaiti ikaatzi pinkathatairiri
Pawa! Aakatajaantaki jotyaantayiitakai jiroka Ñaantsi awisakoyitantaiyaari.
27 Tima ikaatzi nampitawori Jerusalén-ki iijatzi ijiwaripaini, tii jiy-
otaiyawakirini Jesús, jiyakawintaiyakirini. Kaari jiyotantaajaitawakawo, ji-
monkaatatziiro josankinatakoyitakiriri Kamantantaniriiti, okantawita japi-
ipiintawitakawo jiñaanatapiintakiro japatotapiintaiyani kitiijyiriki jimako-
ryaantaitari.
28 Ipoña ikowakotakiri Pilato intsitokakaantiri Jesús, okantawitaka tikaatsi
inkinakaashitapaintya irirori.
29 Okanta jimonkaatakiro jantayitakiro okaatzi josankinatakoitakiriri
pairani, jowatzikaryaakotakiri ipaikakoitakiri, ikitaitakiri.
30 Iro kantacha Pawa jowiriintairi.
31 Ari jitanakawo Jesús joñaagapanaatari ikaatzi tsipatakariri pairani
ipoñaantakari Galilea-ki irojatzi Jerusalén-ki. Ojyiki okaatzi kitiijyiri
joñaagapanaatari. Iriitajaantaki kinkithatakoyitairiri iroñaaka tsikarikapaini
isaikayitzi atziri.
32 Irijatziita nokinkithatakotzimiri iroñaaka iirokaiti, nokinkithatakotz-
imiro Kamiithari Ñaantsi okantakota ikajyaakaakiniriri Pawa achariniiti.
33 Ari jimonkaatakiro Pawa okaatzi ikajyaakaakiniriri, tima jowiriintairi
Jesús joñaagayitairi aakaiti, tima icharinitti anaiyatziini. Irootaki osanki-
natakotachari Salmo-ki, okantzi:
Notomi nowimi iiroka.
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.†
34 Aritaki ikinkithatakotsitakari Pawa jowiriintairi Jesús, iiro oshitziwait-
anta iwatha. Ikantaki jiñaawaitaki:
Ari nimonkaatainiri David-ni okaatajaantzi nokajyaakaakiniriri.
35 Tzimatsi pashini Salmo okoñaatakopirotzi jiroka, okantzi:
Iiro pishinitziri oshitziwaiti iwatha pitasorintsiti.
36 Imapiro, kaari David-ni onkinkithatakoti jaka, tima jañaakaapaintziri Pawa
jirika David-ni, ipoña jimakoryaaki, itsipataari icharinitti ikitayitaa, ari
oshitzitairi iwatha.
37 Irooma iwatha jirika jowiriintairi Pawa, tii jiñiiro oshitziwaiti iwatha
irirori.
38 Iyikiiti, ontzimatyii piyoyitai iirokaiti, iri nokinkithatakotzi Jesús, tima iri
matairori ipiyakotaimiro piyaaripironka.
39 Iikirorika paakowintatyiiyaawo Ikantakaantani Moisés-ni, iiro ipiyakoitz-
imiro piyaaripironka. Irooma aririka pinkimisantanairi Jesús, ari impiyako-
taimiro irirori.
40 Paamaakowintaiya iirokaiti, pipishitaawokari josankinatakotakiri Ka-
mantantaniriiti, ikantaki:
41 Pinkimaiyini manintzirori tyaaryoori,
Ari piyokitziitapainti, irojatzi pimpiyantatyaari.
Tima ontzimawitatya paata oitya nantzimotaimiri,
Iirotzimaita pikimisantziro, intzimawitatya ooñaawontimironi”.

† **13:33** Kantakotachari jaka “Salmo”, irojatzi ikantayiitsitari iijatzi “Salmo 2”. Tima pampithagaantsi inayitatzi ikantaitziri Salmo. Ojyiki okaatzi, iro josankinaitakiri pairani.

42 Ikanta ishitowimatanai Pablo japatotapiintaita, ikowakotaiyakirini
kaari ijyininkata, ikantziri: “Pimpiyai pashiniki kitiijyiri jimakoryaan-
taitari, papiitiro pinkinkithatakainawo jiroka ñaantsi”.
43 Ikanta jiyaataiyaini Judá-mirinkaiti iijatzi kaari ijyininkata japatotaiyani,
tzimatsi ojyiki oyaatanakiriri Pablo itsipatakari Bernabé. Ari ikaminaathay-
itakiri onkantya joisokirotantyaawori inishironkayitairi Pawa.
44 Okanta ariitaa pashini kitiijyiri jimakoryaantapiintaitari,
ipiyotaiyakani ojyiki atziri ikimisantziro iñaani Pawa.
45 Iro kantacha jiñaakiri Judá-mirinkaiti ipiyotaiyapaakani atziriiti, ikisas-
hiritaiyanakani, jitanakawo jimaamaniwaitanakiri Pablo, ithainkimawait-
anakiri.
46 Tii ithaawanaki Pablo itsipatakari Bernabé, ikantakiri irirori: “Iro
kamiithawitachari nitawakimi nonkamantayitimiromi iirokaiti iñaani
Pawa, tima Judá-mirinka pinayitzi. Irooma pimanintaiyakironi, iiro piñiiro
jañaashiritakaitaimi. Irootaki nonkinkithatakaantyaariri kaari ajyininkata.
47 Tima ari okanta jotyaantakina Nowinkathariti, ikantakina:
Iiroka nowaki pinkitiijyiinkatakotiri kaari pijyininkata,
Ari onkantya pinkinkithatakotantaiyaanariri awisakotaantsi.
Pothotyiiro maawoni kipatsi”.
48 Ikanta ikimaiyawakini kaari ijyininkawita, ikimoshiritaiyanakini, ikan-
taiyanakini: “Owa okamiithatataitzi iñaani Pinkathari”. Tima ithonka
ikimisantaiyanakini ikaatzi jiyoshiitaitakiri jañaashiriyitai.
49 Ithonka ikinkithatakoitanakiro iñaani Awinkathariti nampitsipainiki.
50 Iro kantacha Judá-mirinkaiti, ikinkithawaitakaaki ñaapiroriiti jiwatakaan-
tatsiri nampitsiki, tsinaniiti pinkathataawo, tsipatapiintawitakariri Judá-
mirinkaiti japatotaiyani, jashiminthatakaanakari impatzimaminthatiri Pablo
itsipatakari Bernabé, jomishitowairi inampitsitiki.
51 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé jotikanairo iipatsikiiti jiyoitantyaari
tii ikimisantaitziri Pawa janta. Ari jawisaiyanakini pashiniki nampitsi
Iconio-ki.
52 Iro kantacha kimoshiri ikantaiyakani jiyotaaniiti, inampishiripirowait-
antanakari Tasorintsinkantsi.

14

Jiyaataki Pablo itsipatakari Bernabé Iconio-ki

1 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé, ityagaiyakini japatotapiintaiyani
Judá-mirinka janta Iconio-ki. Ikinkithatakaapaakiri, ari ikimisantaiyanakini
ojyiki Judá-mirinkaiti ipoña kaari ijyininkata.
2 Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi kisoshiriri Judá-mirinka, ikaminaakiri
kaari ijyininkata imaamanitiri kimisantakaantapaintsiri.
3 Irootaki, isaikantapaakari osamani janta. Iikiro ikinkithatakotanakitzi-
iri Awinkathariti tii ithaawaiyini. Itasonkawintayitakiri, ari okanta jiyoyi-
itantari imapirotatya ikinkithatakotziro inishironka Awinkathariti.
4 Iro kantacha jimaamanitawakaanaka ikaatzi nampitawori janta.
Tzimatsi aapatziyanakariri Judá-mirinkaiti, tzimatsi pashinipaini
aapatziyanakariri Otyaantapiroriiti.
5 Ipoñaashitaka Judá-mirinkaiti itsipayitakari kaari ijyininkata,
ikinkithawaitakaakiri jiwariiti jowasankitaawaitiri impoña intsitokakaan-
tantyaariri mapi.
6 Iro kantacha iriroriiti, jiyotaki okaatzi jantaitiri, shiyaka ikinaiyanakini
Listra-ki jawisaki irojatzi Derbe-ki, irootaki nampitsiiti saikatsiri janta

Licaonia-ki. Ipoña jiyaayitanaki iijatzi pashiniki nampitsi okaatzi tzimayitatsiri janta.
7 Ari ikinkithayitakiro iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta.

Itsitokawiitakari Pablo Listra-ki

8 Okanta janta Listra-ki tzimatsi shirampari kisopookiri, tii janiiwainitzi,
tima ari ikantatya owakiraa itzimapaaki. Ari isaikaki jirika shirampari,
9 ikimisantziri Pablo. Ipoñaashitaka Pablo ikimpoyaanakiri shirampari,
jiyotakiri owanaa jawintaashiripirowaitaka, kantatsi joshinchagairi.
10 Jiñaanatanakiri shintsiini, ikantanakiri: "¡Pinkatziyi, pintampatzikatiro
piitzi!" Apathakiro jimitaanaki shirampari katziyanaka, aniitanai.
11 Ikanta jiñaitakiro jantakiri Pablo, ikaimaiyanakini atziriiti iñaaniki
Licaonia-jatzi, ikantaiyini: "¡Jayiitzimotakai pawa jojyakari atziriwí!"
12 Ikimitakaanakiri Bernabé iriimi iwawani iitachari "Júpiter", iriima
Pablo ikimitakaanakiri iriimi iwawani iitachari "Mercurio", tima iriitaki
ñaawaitatsiri.
13 Ikanta ijyiripiyaariti Júpiter, saikatsiri iyaapapankotiki ipiyotapiintaiyani, jamaki ipirapaini, inchatiyapaini. Itsipayitakari atziriiti ikowawitaiyani impinkathatiri Otyaantapiroriiti, jowamainiri ipiraiti, intainiri.*
14 Iro kantacha Bernabé itsipatakari Pablo jiyotaki irirori ikowiri jantaiyirini, isagaanakiro iithaari, josatikantanakari atziriiti, ikaimanaki,
15 ikantzi: "¿Iitama pantantyaawori jiroka? Atziri ninayitatzi naaka, ari
nokimitzimi iirokaiti. Irootaki nopokantakari nonkamantayitaimi powajyaantayitairo pamitashitapiintakari. Ontzimatyii pinkimisantairi Pawa
Kañaanitatsiri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi maawoni tzimayitantawori.
16 Irijatzi shiniyitakiriri pairani pichariniiti jantapiintayitantakawori inintashiyitari iriroriiti.
17 Iro kantzimaitacha tii jimanapithapirotziri iiro jiyotantaajaita añaatsi
irirori. Tima iri Pawa nishironkatapiintakairi aakaiti, jowaryiiro inkani,
okithokitantayitari awankiripaini, iri payitairori maawoni owayitari, ari
okanta akimoshiriyitantari".
18 Okantawitaka ikantayiwitakari atziriiti jiroka, ojyiki opomirintsitaka
jowajyaantakaantyaariri jowamainiri ipirapaini intainiri.
19 Ari jariitaiyapaakani Judá-mirinka poñainchari Antioquía-ki iijatzi Iconioki. Ikaminaayitapaakiri atziriiti. Irootaki itsitokantawitakariri Pablo. Jinoshikanakiri jookakiri nampitsithapiki, jiñaajaantaki aritaki jowamaakiri.
20 Ipoña jiyotaaniiti Pablo japatowintapaakari, ari ipiriintanaari iijatzi
ipiyanaa nampitsiki. Ikanta okitiijyitamanaki jataki Derbe-ki itsipatanaari
Bernabé.
21 Ikanta ikamantantapaakiro Kamiithari Ñaantsi janta Derbe-ki, ikimisantakaaki ojyiki atziri. Ipoñaashitaka ipiyaawo Listra-ki, Iconio-ki irojatzi
Antioquía-ki.
22 Ari ikinkithatakaayitanairi jiyotaaniiti, ikaminaayitanairi onkantya
joisokiroyitantyaariri jawintaashiritanakari, ikantayitziri: "Ontzimatyii
añiiro ankimaatsiwaityaari antyaantaiyaari ipinkathariwintantai Pawa".
23 Jowanaki antaripiroriiti jiwatirini kimisantzinkariiti japatotapiintaiyani. Ipoña jamanamanaatakowintakari, itziwintayitakari,
ikantapiintaki: "Nowinkatharití, paamaakowintaiyaari jirikaiti
awintaayitanaimiri".

Piyaa janta Antioquía-ki saikatsiri Siria-ki

* **14:13** Kantakotachari jaka "ipirapaini", iri toro-paini.

24 Ipoña ikinapairo Pablo janta Pisidia-ki, irojatzi Panfilia-ki.
25 Ikinkithatakaantanaki janta Perge-ki, ipoña jawisanaki irojatzi janta Atalia-ki.
26 Ari jotitanaa irojatzi Antioquía-ki, tsika jowaitakiri pairani jiyaatantyaari inkamantantiro inishironkatantai Pawa. Irootaki jimonkaatakiri jantayitakiro.
27 Ikanta jariitaa Antioquía-ki, japatoyitapairi kimisantzinkariiti, ikamantapairi okaatzi jantakaayitakiriri Pawa, tsika ikanta Awinkathariti jawintaashiritakaayitaari kaari ijyininkata.
28 Ari isaikapairi Pablo itsipatakari Bernabé itsipayitapaari jiyotaaniiti.

15

Japatoyiita Jerusalén-ki

1 Ipoña jariitaka Antioquía-ki, shirampariiti ipoñaayitakawo Judea-ki, jiyotaantayitapaaki, ikantantapaaki: “Iyikiiti, iirorika pimonkaayitziro Ikantakaantani Moisés-ni, pintomishitaanitaiya, iiro pawisakoshiriyitai”.
2 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé owanaa jiñaanaminthatakiri jirikaiti ariitapainchari. Irootaki ikowayiitantakari jotyaantaitiri Pablo, Bernabé ipoña pashinipaini, jiyaati Jerusalén-ki jiñiiri Otyaantapiroriiti ipoña antaripiroriiti, inkinkithawaitakotiro kantainchari.
3 Ipoña jotyaantakiri ikinanaki Fenicia-ki irojatzi Samaria-ki, ikamantantayitanaki tsika ikantayitaa ikimisantayitai kaari ijyininkata. Ikimoshiritaiyanakini iyikiiti ikimawaki.
4 Ipoña jariitaiyakani Jerusalén-ki. Kamiitha jaawakiri kimisantzinkariiti, Otyaantapiroriiti ipoña antaripiroriiti. Ikamantapaakiri jantakaayitakiriri Pawa.
5 Iro kantacha kiyopayipaini Fariseo kimisantaatsiri, ikatziyanaka iriroriiti, ikantanaki: “Ikaatzi kimisantayitaatsiri kaari ajyininkata, okowapirotatya jimonkaayitairo Ikantakaantani Moisés-ni, intomishitaanitaiya”.
6 Ari japatotaiyakani Otyaantapiroriiti itsipayitakari antaripiroriiti jiñaanatakotziro tsika okantakota jiroka.
7 Ikanta osamanitaki jiñaanatawakaawintakawo, ikatziyanaka Pedro, ikantanaki: “Iyikiiti, pinkinkishiritaiyironi iirokaiti tzimatsi jantzimoyitakairi Pawa pairani. Jotyaantakina naaka nokinkithatakaayitairi Kamiithari Ñaantsi kaari ajyininkata, ari okanta ikimisantantayitaari iriroriiti.
8 Tima Pawa jiyotziri ishiriki, ari joñaagayitairo ikowi irirori inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi kaari ajyininkata ikimitaayitakai pairani aakaiti.
9 Tima jaapatziyayitaari Pawa jirikaiti ikimitakai iijatzi aakaiti, joitintashiriyitairi jawintaashiritaari.
10 ¿Kamiithatatsima piñaantawaityaari Pawa? ¿Iitama piñaatinatakaantyaariri jiyotaani? Tima pishintsiwintawaitakiri jimonkaatiro kaari aawiyaajaitzi aakaiti, kaari jaawiyaajaitzi achariniiti.
11 Irootaki inishironka Awinkathariti Jesús owawisaakoshiriyitairi aakaiti. Ari inkimitsitaiyaari iijatzi iriroriiti”.
12 Ari jimairitaiyanakini maawoni, ikimisantanakiri Bernabé itsipatakari Pablo ikinkithatakotziro jantakaayitakiriri Pawa pashinijatziki atziriiti, itasonkawintakaayitakiri.
13 Ikanta ithonkakiro ikamantantaki, ikantanaki Jacobo: “Iyikiiti, pinkimisantawakina:
14 Ikamantakairo Simón tsika ikanta Pawa jitantanakawori jiyoshiiyitaki pashinijatzi atziriiti, inkimisantantaiyaariri, impairyaayitairi.

15 Ari imonkaatari josankinatakotakiri pairani Kamantantaniriiti, ikantaki:
16 Aririka onkaatapaaki jiroka, ari nompiyi.
Nowatziyairo ipanko David tyagaintsiri.
Nompinkatharitakairi incharinityaari inkimitaiyaari ikanta irirori nopinkatharitakaakiri.
17 Jaminaminataina pashinijatzi atziri, inkantayitaina: 'Nowinkathariti',
Ari onkantya nashitantaiyaariri kaari pijyininkata, impairyaayitaina.
18 Ari ikantaki jiñaawaitaki Awinkathariti, oñaagantzirori ikinkishiritsitakari owakiraini jitantanakawori.
19 Irootaki nonkantantyaari naaka, iiro okantzi añaakaawaitiri kaari ajyininkata ikaatzi kimisantayitairiri Pawa.
20 Apa otyaantiniri osankinarintsi ashintsiwintiri iiro jowayitantari wathatsi jashitakaayitariri iwawaniwaitashitari, iiro jimayimpiriwaiyitanta, iiro jowakoyitantawo iriraani piratsipaini.
21 Tima irooyitaki josankinari Moisés-ni ikinkithatakotapiintaitziri tsikarikapaini japatotapiinta Judá-mirinka kitiijyiriki jimakoryaantaitari. Irootaki jitanakari pairani. Irootaki jowajyaantantyaawori jirokapaini iiro ikantzimoshiritakaantari ajyininkapaini".
22 Ikanta Otyaantapiroriiti itsipatakari antaripiroriiti, kimisantzinkariiti, jowaki jotyaantiri Antioquía-ki intsipatyaari Pablo iijatzi Bernabé. Jirika ikaatzi jowakiri: Judas jiitaitziri iijatzi Barsabás, ipoñaapaaka Silas. Iriiyitaki jiwatakaayitirini iyikiiti janta.
23 Iriiyitaki aanakironi osankinarintsi. Jiroka okantzi osankinata: "Iyikiiti, naakaiti Otyaantapiroriiti, antaripiroriiti. Niwithataiyimini iirokaiti kaari nojyininkamirinkata nampiyitawori Antioquía, Siria, ipoña Cilicia-ki.
24 Niyotaiyakini tzimatsi poñaayitanainchari jaka, iri oñaashirinkakimiri janta, ikowi pimonkaayitairo Ikantakaantaitani, pintomishitaanitaiya. Kaari notyaantani naakaiti.
25 Irootaki nokinkithawaitantari jaka, nowaki akaataiyirini, jiyaatantyaari jiñiimi intsipatanatyaari itakokitani Pablo intsipatanatyaari Bernabé.
26 Iriiyitaki atsipiwintakariri Awinkathariti Jesucristo.
27 Jirika notyaantakimiri iroñaaka: Judas intsipatakari Silas. Iriitaki kinkithawaitakaapaakimini janta inkamantapaakimiro maawoni jiroka.
28 Tii okantzi noñaakaawaitimi iirokaiti, tima iro kamiithatzimotakiriri Tasorintsinkantsi, iijatzi naakaiti. Apa pimayitanairo kowajaantachari. Jiroka:
29 Iiro powayitari wathatsi jashitakaitariri iwawanitashiitari. Iiro powakoyitawo iriraani piratsi. Iiro pimayimpiriwaitzi. Aririka pimonkaayitanakiro jiroka, kamiithataki. Ari okaatzi".
30 Ikanta jotyaantaitakiri, jataki Antioquía-ki. Ari japatotapaakiri kimisantzinkariiti, ipapaakiri osankinarintsi.
31 Ikanta jiñaanatawakiro, ikimoshiripirotaiyanakini.
32 Tima kamantantaniri jinayitzi Judas ipoña Silas, ithaamintakaapaakari iyikiiti joisokirotyaari Pawa, ikinkithawaitakaapaakiri.
33 Okanta osamanitaki isaikimowaitakiri kamiitha, jotyaantairi ipoñaakawo pairani.
34 Iro kantacha Silas okamiithatzimotakiri irirori isaikanaki.
35 Iijatzi Pablo itsipatakari Bernabé irojatzi isaikanaki iriroriiti Antioquía-ki, itsipayitakari ojyiki pashinipaini, iikiro jiyotaantanakitzi, ikamantantziro iñaani Awinkathariti.

Jookawintairi Pablo jirika Bernabé, japiitakiro jiyaatzi ikinkithatzi

36 Ikanta osamanitaki, ikantairi Pablo jirika Bernabé: “Thami apiitiro
ariityaari inampiitiki iyikiiti tsika akamantantakiro iñaani Awinkathariti.
Aminairi tsika ikantayitaka”.
37 Ari ikowawitaka Bernabé jaanakirimi Juan, jiitaitziri iijatzi Marcos.
38 Iro kantacha tii inimotziri Pablo jaanairi, tima Marcos jookaw-
intakiri pairani Panfilia-ki, tii jothotyiiro intsipatyaari ikinayitaki
ikinkithatakaantzi.
39 Ari jiñaanaminthatawakaiyakani. Aripaiti jookawintawakaanaka.
Jaanakiri Bernabé jirika Marcos, otitanaka ikinanaki Chipre-ki.
40 Iriima Pablo, jaanakiri Silas. Ipoña jamanamanaatakotawakari iyikiiti,
ikantaiyini: “Nowinkatharití, nawintaimi iiroka, aritaki pinishironkatakiri
jirika”. Ari jiyaataiyanakini.
41 Ikanta ikinanaki Siria-ki, Cilicia-ki, jominthashiritakaayitaari ikaatzi
kimisantayitaatsiri.

16

Timoteo itsipatari Pablo iijatzi Silas

1 Ikanta jariitaka Pablo janta Derbe-ki itsipatakari Silas irojatzi jariitanta-
kari Listra-ki. Ari jiñaaki jiyotaani Awinkathariti jiita Timoteo, otomi Judá-
mirinka kimisantatsiri, Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari.
2 Ikanta jirika Timoteo kamiitha ikinkithatakotaiyirini kimisantzinkariiti
nampitawori Listra-ki iijatzi Iconio-ki.
3 Ari ikowakiri Pablo intsipatyaari Timoteo. Iro kantacha jitawakari ito-
mishitaanitakiri iiro ikisawaitanta Judá-mirinkaiti nampitawori janta, tima
jiyotaiyini maawoni Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari Timoteo.
4 Ikanta ikinayitanaki nampitsiitiki, ikamantayitanakiri kimisantzinkari-
iti jimonkaayitairo josankinatakiri pairani Otyaantapiroriiti itsipatakari an-
taripiroriiti janta Jerusalén-ki.
5 Ari okanta ityaaryooyitantanakari kimisantzinkariiti jawintaayitanaka,
iikiro jiyaatanakitzi kitiijyiriki ijyikipirotanaki.

Jomishimpiyaakiri Pablo Macedonia-jatzi

6 Ikanta Pablo joshinampitanakiro Frigia iijatzi Galacia, tima tii ishinitairi
Tasorintsinkantsi inkinkithatakaanti janta Asia-ki.
7 Irojatzi jariitantakari Misia-ki. Ari ikinkishiriwitakari jiyaatiro Bitinia-
ki, iro kantacha tii ishinitairi Itasorinka Jesús.
8 Awisanaki janta Misia-ki, oirinkaiyapaakani nampitsiki Troas.
9 Ari janta imishiwaitakiri Pablo tsiniripaitiki, imishitaki Macedonia-jatzi,
ikantziri: “Pariitina nonampiki, pinishironkayitaina naakaiti”.
10 Ikanta imishiwaitaki Pablo, ari niwitsikaiyanakani niyaataiyini
Macedonia-ki, tima niyotanaki iri Pawa kaimashiritakinari janta
nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi.

Jomontyaitakiri Filipos-ki

11 Ari notitaiyanakani Troas-ki, apatziro nowanakiro niyaatiro
Samotracia-ki. Okanta okitiijyitamanaki irojatzi naatakotantapaakari
nampitsiki Neápolis.
12 Opoña nawisanaki irojatzi Filipos-ki, jinampiyitawo poñaayitainchari
Roma-ki, otzinkami nampitsi inatzi janta Macedonia-ki. Ari nosaikawaita-
paakiri janta.

13 Okanta kitiijyiri jimakoryaantapiintari Judá-mirinkaiti, niyaataki jiñaathapiyaaki, tima nokinkishiritaiyakani ari jamanamanaatapiintaiyani. Ari noñaapaaki tsinani apatotaiyakani, nosaikaiyapaakini nokinkithatakotziniro Kamiithari Ñaantsi.
14 Okanta tsinani apatotainchari oita Lidia, opoñaawo iroori nampitsiki Tiatira. Opoki iyompariwaita manthakintsi pitzirishimawoyitatsiri. Tima opinkathatapiintakiri Pawa jiroka tsinani, okimaminthatakiri ikinkithatzi Pablo, jiminthashiritakaanakawo Awinkathariti.
15 Owiinkaataka, otsipatakari ikaatzi saikapankotzirori. Ipoñaashita okantaiyanakinani: "Piyotzirika iirokaiti notyaaryoowintairi Awinkathariti, pimpokaiyini pimayi nopankoki". Ari nimataiyakironi, tima irootaki shintsiwintakinari.
16 Opoñaashitaka apaani kitiijyiri, niyaataiyini namanamanaatya, notonkiyotaka mainawo ompirataawo. Piyarishiritatsiri, jiyotakaayitziro iitarika awijyimotirini atziri. Irootaki ipinaitantariri ojyiki ompiratawori.
17 Jiroka mainawo itanakawo oyaatanakiri Pablo, oyaataiyanakinani iijatzi naakaiti, okantzi okaimi: "¡Jirika shirampariiti jompiratani jinatzi Pawa Jinokijatzi, iriitaki kamantimironi pawisakoshiritantaiyaari!"
18 Ari okantapiintatya jiroka kitiijyiriki, irojatzi owatsimashiritantakariri Pablo, ipithokashitanakawo, jiñaanatanakiri piyari aagashiritakirori, ikantziri: "Piyaapithatairo mainawo, iri Jesucristo matakaimironi nopairyaakiri". Apathakiro ikantanaka piyari jiyaapithatairo.
19 Ikanta jiñaakiro ompiratawori, jiyotanaki iiro jaantaawo ojyiki kiriiki. Joirikakiri Pablo itsipataakiri Silas, jaanakiri jiwariitiki, irojatzi janta ipiyowintantapiintaita.
20 Ikantapaakiri pinkathariiti aminakotantaniri: "Jirikaiti Judá-mirinka jinatzi. Ichapishiryaayitakiri atziriiti jaka anampiki,
21 jiyotaayitakiri kaari ashiniyitzi jantaitiro, tima aakaiti ijyininkamirinkaiti Roma-jatzi".
22 Ari ipithokashitaitanakari Pablo itsipatakari Silas, ikantaki pinkathariiti aminakotantaniri: "Paatonkoryaayitiri, pimpajawaitiri".
23 Aritaki ipajawaitakiri ojyiki, jomontyaakaantakiri. Ikantanaki: "Paamaakowintapirotyaari".
24 Ikimaki aamaakowintantaniri ikantaitakiri, jomontyaapirotakiri inthomainta, jawitsinaakiitantakari inchakota.
25 Okanta niyankiiti tsiniripaiti, jamanamanaata ipoña ipampithagaiyini Pablo itsipatakari Silas, kimaiyatsini pashini omontyaari.
26 Omapokashitanaka ontziñaanaka, iiwokapaakiro jomontyaitakiri. Apathakiro ashitaryaayitanaka ashitakowontsi, ishiryaakowaitashitanaka omontyaari ithatakowiitantakari ashirotha.
27 Ipoña ikakitanaki aamaakowintantaniri, jiñaatziiro ashitaryaaka jomontyaawiitakari, ari jinoshikanakiro jowathaaminto ikowi josataiya, jiñaajaantaki shiyayitaka omontyaariiti.
28 Iro kantacha Pablo ikaimotanakiri, ikantziri: "¡Iiro powashironkaawaitashita, iinitatsi nosaikaiyini maawoni jaka!"
29 Ipoñaashitaka jirika aamaakowintantaniri ikaimakaantaki ootamintotsi, ishiyapirotanakitya ityaapaaki, okawaitanaka ithaawanaki, jotziirowashitapaakari Pablo itsipatakari Silas.
30 Ipoña jomishitowanakiri, josampitakiri, ikantziri: "Pinkatharí, ¿Iitama nantiri naaka nawisakoshiritantaiyaari?"
31 Ikantanakiri irirori: "Pinkimisantairi Pinkathari Jesús, aritaki pawisakoshiritai iiroka iijatzi ikaatzi saikapankotzimiri".

32 Ikinkithatakotanakiniri tsika ikantakota Awinkathariti iijatzi ikaatzi saikapankotakiriri.
33 Ipoñaashitaka iinta oniyankiititzi tsiniriri jirika aamaakotantaniri ikiwanakiniri jaawiyaitakiri ipajaitakiri. Ipoña jowiinkaayitaka jirika itsipatakari ijyininkamirinkatari.
34 Ari jaanakiri ipankoki, ipapaakiri jowanawo. Kimoshiri ikantanaka jirika ikimisantairi Pawa itsipayitaari ikaatzi saikapankotakiriri.
35 Okanta okitiijyitamanai, jirikaiti pinkathari aminakotantaniri ikaimakaantakiri kimpoyaakotaniri, ikantakiri: “Pomishitowakaantairi jirikaiti”.
36 Ikanta aamaakotantaniri, ikantakiri Pablo: “Ikantakaantakina pinkathari nomishitowayitaimi. Kantatsi iroñaaka piyaayitai kamiitha”.
37 Iro kantacha Pablo ikantanaki irirori: “Josankinatakotakaantani Roma-jatzi ninatzi naaka, iro kantacha ipajawaitakina japatotapiintaita, tii jaminawakiro tzimatsirika nokinakaashitani. Jomontyaakaantakina. ¿Iroñaakama ikowi jimanakaina jomishitowayitaina? ¡Tii nokowiro! Pinkantiri impokanaki irirori jomishitowayitaina”.
38 Ikanta jirika aamaakotantaniri, ikamantakiri pinkathari. Ikimawaki josankinatakotani jinatzi Roma-jatzi, antawoiti ithaawaiyanakini.
39 Jatanaki pinkathariiti, ikantapaakiri Pablo itsipatakari Silas: “Pimpiyakotina nowasankitaakaantawaitakimi”. Ari jomishitowakaantairi, ikantawairi: “Piyaataityaami”.
40 Ari jiyaataiyaini opankoki Lidia. Ikinkithatakaayitanairi kimisantzinkariiti, ithaamintashiritakaayitanairi, jataiyaini.

17

Imaamaniitantaki Tesalónica-ki

1 Ikanta jariitantayita Pablo itsipatakari Silas ikinayitanaki Anfípolis-ki, Apolonia-ki irojatzi jariitantakari Tesalónica-ki, otzimi janta japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti.
2 Tima iro jamitapiintakari Pablo aririka jariitya pashiniki nampitsi, ityaapiintzi tsikarika japatotapiinta Judá-mirinkaiti, ikinkithatzi. Irootaki jimatapaakiri iroñaaka. Ipoña japiitairo pashiniki kitiijyiri jimakoryaantaitari, japiitairo iijatzi. Ari jiñaanaminthatapiintakiri Judá-mirinka.
3 Jookoyitatziiniri Osankinarintsipirori tsika ikinkithatakota Cristo inkamimotanti, impoñaashitaiya jañagai iijatzi. Ikantayitziri: “Jirika Jesús nokinkithatakotakimiri, iriitaki Cristo”.
4 Ari ikimisantanaki tsika ikaatzi Judá-mirinka, itsipatanakari Pablo iijatzi Silas. Ikimisantaiyanakini iijatzi ojyiki Grecia-paantiri pinkathatasorintsitaniri, ari okimitsitakari iijatzi pinkathataawo tsinaniiti.
5 Iro kantacha Judá-mirinkaiti kaari kimisantatsini, tii inimoshiritanakiri. Japatotaki kaaripiroshiririiti. Jotyaantakiri imaamanitanti nampitsiki. Imaamanipankotakiri iijatzi Jasón, jaminaminatziri Pablo itsipatakari Silas.
6 Tii jiñaashitari janta, jinoshikanakiri Jasón itsipataanakiri pashini kimisantzinkariiti, jaanakiri isaiki jiwatakaantzirori nampitsi, ikantaiyapaakini: “¡Tzimatsi shirampariiti ochapishiryaantaintsiri nampitsiitiki, pokaki iroñaaka jaka.
7 Jirika Jasón oosaikawakiriri ipankoki! Ithainkayitakiro jirikaiti ikantakaantani pinkatharitatsiri Roma-ki, ikantaiyakini: ‘Tzimatsi pashini pinkathari, jiita Jesús’ ”.

8 Ikanta ikimaiyawakironi jiroka, tii inimotaiyanakirini atziriiti iijatzi
jiwariiti.
9 Ikowakoitakiri Jasón impinawintya itsipayitakari pashinipaini, ari
onkantya impakaantaiyaariri.

Jataki Pablo itsipatanaari Silas Berea-ki

10 Ikanta kimisantzinkariiti, jotyaantairi tsiniripaiti Pablo itsipatanaari
Silas, jiyaatai Berea-ki. Ikanta jariitaiyakani janta, jataiyakini japatotapiin-
taiyani Judá-mirinka.
11 Jirikaiti Judá-mirinka, nishironkatantaniri jinaiyatziini tii ikimitari
Tesalónica-jatzi, kamiitha ikimisantawakiro ñaantsi. Jaakowintanakawo kiti-
ijyiriki jiñaanatanakiro Osankinarintsipirori jiñaantyaawori imapirotatyaarika
ikamantaitziriri.
12 Ojyiki Judá-mirinkaiti kimisantanaintsiri, ari ikimitsitakari iijatzi Grecia-
paantiri pinkathataari, iijatzi tsinaniiti.
13 Iro kantacha Judá-mirinkaiti nampitawori Tesalónica-ki, ikimakotakiri
ikinkithatakaantatzi Pablo janta Berea-ki, pokaiyanakini, imaaman-
iminthawaitapaakiri atziriiti.
14 Iro kantacha kimisantzinkariiti jaanakiri Pablo inkaarithapiyaaki. Iri-
ima Silas itsipatakari Timoteo ari isaikanaki irirori.
15 Ipoña jawisakagaitanakiri Pablo irojatzi jariitantakari Atenas-ki. Ikanta
ipiyaiyaani Berea-ki, ikantapairi Silas itsipatakari Timoteo: “Ikaimakaan-
taimi Pablo, piyaatai thaankipiroini”.

Isaiki Pablo Atenas-ki

16 Ikanta Pablo joyaawintari Atenas-ki Silas itsipatakari Timoteo, ojyiki
oñaashirinkakiri jiñaayitziri Atenas-jatzi jamanamanaatari ojyakaantsipaini.*
17 Irootaki ikinkithawaitakaantakariri Judá-mirinkaiti, iijatzi pashinipaini
pinkathatasorintsitaniri janta japatotapiintaiyani. Ojyiki ikinkithawait-
akaapiintaki iijatzi kitiijyiriki tsikarika ipiyotapiintaiyani atziriiti janta
nampitsiki.
18 Jiñaanaminthayitziri iijatzi yotaniriiti janta nampitsiki. Tzimatsi kan-
tayitatsiri: “¿Iitamachiitaka ikinkithatakotziri jirika kiñaaniri?” Ikantaiyini
pashini: “Kimitaka ikinkithatakotatziiri pashinitatsiri pawa”. Iro ikantayi-
tantakari tima Pablo ikamantantatziiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota
Jesús, jañaantaari iijatzi.†
19 Ipoña jomiyaanakiri otzishiki iitachari “Areópago”, tsika japatotapiin-
taiyani. Josampitakiri: “Incha pinkinkithatakotinawo owakiraatatsiri piy-
otaantziri jaka nonampiki.
20 Tima pikinkithatakotakinawo kaari nokimapiintzi. Nokowaiyini niyoti
iita kantakotachari”.
21 (Tima okaatzi itzimawintziri Atenas-jatziiti itsipatakari ariitzinkariiti
janta, ikimisantayitziro owakiraatatsiri ñaantsi, jowawisaimaityaawo.)
22 Ikatziyanaka Pablo ipiyowintaitakari, ikantanaki: “Atenas-jatziiti,
noñaakimi naaka, tzimatsi ojyiki piwawaniyitari, pamanamanaatashitapiin-
tari.

---

* **17:16** Jiroka nampitsi Atenas otzinkami inatzi nampitsi, ari jinampitawori ojyiki yotaniriiti Grecia-jatzi. † **17:18** Jiitaitziri jaka “yotaniriiti”, iriiyitaki kimisantzirori jiyotaantziri iitachari “Epicuro”, ikantzi: “Iro kowapirotachari ankimoshiriwaiti”. Tzimatsi iijatzi pashini jiitaitziri jaka “yotaniriiti”, jiita “Stoa-jatziiti”. Ikimisantaiyironi iriroriiti okaatzi jiyotaantziri pairani iitachari “Zenón”, ikantaki: “Ontzimatyii añaakopirotanitya”. Iro jiitaitantariri “Stoa-jatziiti”, tima japatotapiin-taiyani jiitaitziro iñaaniki iriroriiti “Stoa”, owaankiityaani inatzi, pothopooki ikantayitziro.

23 Nokinayitzi pinampiki, noñaayitakiro pitaapiriminto. Tzimatsi apaani osankinataka, okantzi: ‘PAWA KAARI JIYOYIITZI’. Irijatzita nokinkithatakotzimiri naaka.
24 Iri witsikakirori kipatsi maawoni tzimantayitawori, irijatzi Pinkathariwintzirori inkiti iijatzi kipatsi. Tii isaikantawo tasorintsipanko jiwitsikani atziriiti.
25 Tii ikowiro irirori jiwitsikaitiniri tsikarika oitya. Tima iriitaki añaakaayitairi maawoni aakaiti, irijatzi añiinkatakaayitairi, ipayitairo maawoni tsikarika oitarika.
26 Iriitaki witsikakiriri itawori shirampari, jojyiñaakiri, itzimpookakiri inampitantyaawori maawoni kipatsiki. Ikinkishiritsitaka tsika onkaati osamaniti jinampitaiyaawo tsikarikapaini.
27 Iro jantantakawori jiroka, onkantya jaminaminaitantyaariri. Kimiwaitaka ipampipampiwaitatyiimi jaminaminaitziri. Ari jiñiiri. Tima tii intaina isaiki Pawa ari itsipayitai maawoni aakaiti.
28 Iriitaki añaakaayitairi iroñaaka, ijyiwatakaayitai, iri tzimakaayitairi. Irojatzi ikantsitakari pijyininkaiti iiroka, kinkitharyaantzi, ikantaki: ‘Jashiyitai Pawa’.
29 Tima jashiyitai Pawa, tii okantzi ankinkishiritakowaityaari ikimitatyaari ojyakaantsi jiwitsikani atziriiti, jiwitsikayitziri oro, kiriiki, mapi.
30 Tima pairani ojyiki jamawitakiro Pawa okaatzi jantashiwaitakari imasontzinkakiini. Iro kantacha ikantayitairi maawoni tsikarika inampiyitawo, ikantairi: ‘Powajyaantairo kaaripirori pamitashiyitari’.
31 Tima Pawa jiyoshiitaki apaani shirampari, iriitaki jotyaantairi jaminakoyitairo okaatzi antayitakiri. Aritaki jiyotajaantakiro irirori Pawa tsikapaitirika jimatairo. Tima joñaagantakiri shirampari jowiriintairi ikamawitaka”.
32 Ikanta ikimawaki ikinkithatakotakiri kaminkari ipiriintaa, ishirontaminthatanakari. Tzimatsi pashini kantanakiriri: “Ari apiitiro paata nonkimimi pinkinkithatakotiro jiroka”.
33 Jiyaapithatanairi Pablo.
34 Iro kantacha joyaatanakiri tsikarika ikaatzi, kimisantai irirori. Jirika ikaatzi kimisantaatsiri: Dionisio, irijatzi apaani tsipawitariri ipiyotapiinta Areópago-ki. Opoñaapaaka tsinani iitachari Dámaris, tzimayitatsi pashini.

18

Ariitaka Pablo Corinto-ki

1 Ikanta okaatapaaki jiroka, ishitowanaki Pablo Atenas-ki, jataki Corinto-ki.
2 Ari jiñaakiri Judá-mirinka iitachari Aquila, Ponto-jatzi jinatzi jirika. Owakiraa jariitaka Aquila itsipatakawo iina Priscila ipoñaakawo Italia-ki, tima pinkathari Claudio ikantakaantaki janta Roma-ki ishitowayiti maawoni Judá-mirinkaiti. Jataki Pablo jariitari Aquila.
3 Ari isaikapaaki Pablo intsipatyaari. Tima okaatzi jantawaititakari jirika, ishirikayitziro tontamawotatsiri manthakintsi, ipankoitawo. Irojatzi jantawaitsitari pairani Pablo irirori.
4 Ari ikantapiintatya Pablo jiyaatzi japatotapiintaita kitiijyiriki jimakoryaantaitari, ikinkithatakaantayitaki inkitsirinkantyaariri Judá-mirinkaiti inkimisantakaayitairi, iijatzi Grecia-paantiri.
5 Ikanta Silas itsipatakari Timoteo ariitaiyapaakani ipoñagaawo Macedonia-ki. Ari jaakowintanakawo Pablo ikinkithatakaantanaki. Ikantakiri Judá-mirinkaiti: “Jirika Jesús, Cristo jinatzi”.

6 Iro kantacha tii inimotziri Judá-mirinkaiti, ikisaniintanaka, ikawiyawaitanakiri. Ari jotikanairo iithaari Pablo jiyotaitantyaari tii ikimisantaiyini, ikantanakiri: “Iirokayitaki kantashityaawoni pimpiyashitantaiyaari, tii naaka kantashityaawoni. Iroñaaka nompithokashityaari kaari ajyininkata”.
7 Shitowanaki japatotapiintaita. Jataki ipankoki atziri iitachari Justo, pinkathatasorintsitaniri jinatzi. Isaikanampitziro irirori japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti.
8 Ikanta Crispo, jiwatatsiri japatotapiinta Judá-mirinka, ikimisantanakiri Awinkathariti, ari ikimitaakiro iijatzi ikaatzi saikapankotziriri. Iijatzi ikimitanakari ojyiki Corinto-jatzi, ikimayitakiro ñaantsi, kimisantayitanaki, jowiinkaayitakiri.
9 Ikanta Pablo, jomishimpiyaakiri Awinkathariti tsiniripaiti, ikantakiri: “Iiro pithaawi. Piyaatakairo pinkamantantiro ñaantsi jaka, iiro pimairitzi”.
10 “Tima ari notsipatzimi naaka, iiro jowatsinawaitaitzimi jaka, tima tzimatsi ojyiki nashiyitaari naaka jaka nampitsiki”.
11 Iro isaikantanakari Pablo Corinto-ki, awisanaki apaani osarintsi niyankitapai pashini. Jiyotaantayitziro iñaani Pawa.
12 Okanta ijiwatantari Galión janta Acaya-ki, jitanakawo Judá-mirinkaiti imaamanitanakiri Pablo. Ipoña jaanakiri janta jiwariki.
13 Ikantapaakiri: “Jirika shirampari ikinakaashitakawo jiyotaayiitziri atziriiti ipinkathatairi Pawa, ipiyathatakawo ikantakaantaitziri”.
14 Iro jiñaawaitanakimi Pablo, ikantanaki Galión jiñaanatanakiri Judá-mirinkaiti: “Iroorika pikinkithatakotzi ikinakaashitakari jirika shirampari, itsitokantaki, aritaki nonkimakimi pinkantayitina.
15 Aña pikantawakaawintashitawo piñaawaiminthatashitari, pipairyaaminthawaitashitari, piitashiwaitari: ‘Ikantakaantaitani’. Piyotaiyironi iirokaiti tsika pinkantiro, tii nomiraawintawaitawo naaka”.
16 Jomishitowaiyakirini.
17 Ikanta Grecia-paantiri, joirikanakiri iitachari Sóstenes, iri jiwatsitacha japatotapiinta Judá-mirinka. Ipajawaitanakiri. Iro kantzimaitachari Galión, tii jimatzimaitawo irirori.
18 Ojyiki kitiijyiri isaikawaitanai Pablo janta Corinto-ki. Ari jiyaatai itsipatanaawo Priscila iijatzi Aquila, jiyaatairo Siria-ki. Ikanta janta Cencrea-ki, tikira jotitanaata, jamiitanakiro iishi, ari jimonkaatziro okaatzi ikantantakiri.
19 Ikanta jariitaka Efeso-ki, jataki Pablo japatotapiintaita, ikinkithatakaayitapaakiri Judá-mirinkaiti. Ari jookanairi Aquila itsipatakawo Priscila.
20 Ikowakowitawaari Judá-mirinkaiti osamani isaikanaki, tiimaita ikowi Pablo.
21 Ikantanairi jiyaatzimatanai: “Ontzimatyii nariitaiya Jerusalén-ki joimoshirinkaita. Iriirika Pawa kowatsini, ari nompiyi noñaayitaatimi”. Ipoñaashitaka jotitanaa Pablo, jatai.

Piyaa Pablo Antioquía-ki, ipiyanaawo iijatzi ikinkithatzi

22 Ikanta jariita Cesarea-ki, awisapai Jerusalén-ki jiwithatapaiyaari kimisantzinkariiti. Ipoña jawisanai Antioquía-ki.
23 Ikanta osamanitaki, japiitairo iijatzi jariitantayita nampitsi tzimatsiri janta Galacia-ki iijatzi Frigia-ki, jominthashiritakaayitari jiyotaani.

Ikinkithatzi Apolos janta Efeso-ki

24 Okanta janta Efeso-ki, ariitaka Judá-mirinka iitachari Apolos, Alejandría-jatzi jinatzi. Kamiitha ikinkithatzi, jiyotakopirotziro Osankinarintsipirori.

25 Tzimatsi kinkithatakotsitakariri Juan-ni owiinkaatantaniri,
ikinkithatakoitsitakawo iijatzi okaatzi ikamantantakiri Juan-ni ikantakota
Jesús. Ari iwiyaa jiyotakotziro irirori. Iro kantacha, kamiitha ikanta
joñaagantawitawo ikinkithatakotziri Jesús.
26 Ari ikinkithatakaantapaaki Apolos japatotapiintaita. Ikanta okimakiri
Priscila otsipatakari Aquila, jaanakiri Apolos, jiyotaakiri tsika ikantakota-
jaanta Jesús.
27 Ikowaki Apolos jawijyi Acaya-ki. Ari ipawakiri kimisantzinkariiti Efeso-
jatzi apaani osankinarintsi jaapatziyantawatyaariri Acaya-jatzi. Ikanta
jariitaka Acaya-ki, ojyiki ithaamintakaapaakari kimisantzinkariiti inishi-
ronkayitairi Pawa.
28 Jimatatziiro Apolos ikitsirinkayitakiri Judá-mirinkaiti, joñaagayitziri
Osankinarintsipirori ikinkithatakoitziri Cristo, ari okanta jiyotakotanta-
itakariri Jesús, iriitaki Cristo.

19

Ariitaa Pablo Efeso-ki

1 Ikanta Apolos isaiki Corinto-ki, anonkanaki Pablo otzishimashiki, ari-
itaka Efeso-ki. Jiñaapaakiri kimisantawitachari.
2 Josampitapaakiri: “¿Inampishiritantakimima Tasorintsinkantsi owakiraa
ikimisantakaitakimi?” Ikantaiyanakini iriroriiti: “Tiitya. ¿Oitama kantako-
tachari jiroka? ¿Iitama ikantaitziri Tasorintsinkantsi?”
3 Ari ikantzi Pablo: “¿Iitaka powiinkaawintakari pikimisantawitaa?” Ikan-
taiyini iriroriiti: “Iro nowiinkaawinta jiyotaantakiri Juan-ni”.
4 Ipoña Pablo jiyotaanakiri, ikantayitziri: “Jowiinkaatantzira
Juan-ni, ojyakaawintamachiitatya jowajyaantaitiro kaaripirori. Iro
kantzimaitacha ikantsitaka Juan-ni: ‘Pinkimisantairi aatsikitaintsiri, iri
poyaatapaatyaanani’. Iriitaki Jesucristo ikinkithatakotakiri jaka”.
5 Ikanta ikimaiyawakini jirikaiti, jowiinkaawintanakari Awinkathariti
Jesús, ipairyaayitainiri irirori.
6 Ipoña Pablo jotzimikapatziitoyitantakari jako, ari inampishiritanta-
nakari iriroriiti Tasorintsinkantsi. Jiñaawaiyitantanakawo pashiniyitatsiri
ñaantsi. Ikamantantayitanakiro ñaantsi jiyotakaayitanairiri Pawa.
7 Ikaataiyini 12 atziriiti.

8 Ipoña jawisaki Pablo japatotapiintaiyani Judá-mirinka, ari
ikinkithatakaantapaaki ikaatzi mawa kashiri. Tikaatsi inthaawakaiya,
ikowi jiyotakaayitairi atziriiti tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai.
9 Iro kantacha tzimatsi tsika ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, tii ikowi inkimisan-
taiyini, ikijyimawaitakiri tsipatanaariri jiitaitziri “Aatsi”. Ikanta Pablo,
jintainaryaanakari jirikaiti. Ikaminaayitanairi jiyotaaniiti janta iyaapa-
pankotiki jiitaitziro “Tiranno”. Ari jiyotapiintakiri maawoni kitiijyiriki.
10 Ari ikantapiintanakitya, tzimakotaki apiti osarintsi. Ikimakoyitairo
iñaani Pawa nampiyitawori Asia-ki, Judá-mirinkaiti, Grecia-paantiripaini,
maawoni.
11 Ojyiki itasonkawintantaki Pablo janta ikantakaakari Pawa.
12 Matataitacha iijatzi oshinchaantanaki imanthakipaini Pablo. Aririka
jaayiitiro tsikarikapaini, intirotantaityaari mantsiyari, aritaki ishintsitanai.
Aritaki onkantaki iijatzi ishintsiyitai piyarishiriyitatsiri.

13 Ikanta tsikarika ikaatzi Judá-mirinka kinakinawaitatsiri janta joshinchaayitziri piyarishiritatsiri, ikowawitaiyakani iriroriiti joshinchaanti impairyiiri Jesús. Ikantawitari piyariiti jiñaanatziri: "¡Piyaapithatiri, nompairyiimiri Jesús, ikinkithatakotziri Pablo!"
14 Irootaki jimawitaiyakarini 7 itomiiti Judá-mirinka iitachari Esceva, jiwawitariri ompiratasorintsitaniriiti janta.
15 Iro kantacha jakakiri piyariiti, ikantakiri: "Noñiiri Jesús, niyotakotziri Pablo. Irooma iirokaiti, tii niyotzimi".
16 Ikanta piyarishiritatsiri joirikanakiri jirikaiti, antawoiti jomankiyanakari, joitsinampaakiri maawoni, jomishiyairi ipankoki jaatonkoryaamirikitakiri, antawo jowatsinawaitakiri iwathaki.
17 Ikimaiyakini nampitawori Efeso-ki, Judá-mirinkaiti iijatzi Greciapaantiri, maawoni. Owanaa ithaawaiyanakini. Ari okanta ipinkathaitantanakariri Awinkathariti Jesús.
18 Ari ipokayitanaki iijatzi ojyiki kimisantayitaatsini, ithawitakoyitapaakiro iyaaripironka.
19 Jamayitapaakiro jyiripiyaariwitachari tsika jiñaanatakotapiintziro ijyiripiyaaritantari, itaayitapaakiro. Ikanta jaminaitakiro tsikarika okaatzi opinatari itaayiitakiri, ariitaka ikaatzi: 50,000 ikithoki kiriiki.
20 Iikiro ikimakopiroitanakitziiri Awinkathariti.

21 Okanta okaatapaaki jirokapaini, jominthatakawo Pablo jariitantya Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki. Impoña jawisanaki irojatzi Jerusalén-ki. Ikantsitaka iijatzi: "Aririka niyaataki Jerusalén-ki, ari nawisaki niyaati Roma-ki".
22 Ipoña jotyaantaki Macedonia-ki apiti imitakotapiintirini, Timoteo itsipatakari Erasto, iinirotatsi isaikanaki irirori Asia-ki.

Imaamanitantaitzi Efeso-ki

23 Okanta janta Efeso-ki antawoiti ikisawakaawintakari tsipatanaariri jiitaitziri "Aatsi".
24 Iri poñaakaantakawori iitachari Demetrio, ashiropakori. Tzimayitatsi iijatzi kimitakariri irirori jiwitsikayitziro oryaani ojyakaawo oyaapapankoti iwawanitashiitari jiitaitziri "Diana". Iri jaantayitari ojyiki kiriiki.
25 Japatotaiyakani maawoni ashiropakoriiti. Ikantaki Demetrio: "¡Shirampariiti! Tima iro añaantari aakaiti jiroka antawairi.
26 Iro kantacha, aritaki pikimakotakiri jiitaitziri Pablo, ikitsirinkaki ojyiki atziriiti, ikantayitziri: 'Jiwitsikani atziriiti tii impawati'. Tii apa ikantakiro anampitsitiki Efeso, aña jimatsitakawo maawoni jaka Asia-ki.
27 Tii apa onkantzimotai iiro jamanantapiroitanairi awitsikani, iro kantzimopirotairi, ompiyakotya inkimakoitiro antawoiti awawani Diana maawoni jaka Asia-ki, ari jowajyaantaitanakiro impokaiti oyaapapankotiki".
28 Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisaiyanakani, ikaimaiyanakini: "¡Antawoiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!"
29 Iikiro ikamiñiinkatanakitzi jiñaawaitaiyini jirikaiti. Ipoña joirikaitanakiri Gayo itsipataitanakiri Aristarco, jaitanakiri japatotaiyapiintani atziriiti. Jirika jaitanakiri iriitaki itsipatapiintari Pablo jariitantayita, Macedoniajatzi jinaiyini.
30 Ikowawitaka Pablo intyaapaakimi irirori, tiimaita ishinitziri jiyotaaniiti.
31 Ari ikimitsitakari jiwariiti jaapatziyani Pablo, ikantakaantakiri: "Iiro pimatsitawo iiroka janta".

32 Ikanta janta japatotaiyakani, iikiro ichiraachiraataiyatziini, tii
ojyawakaa okaatzi ichiraawintaiyirini. Tima jirikaiti atziriiti tii
jiyopirotaiyini oita japatowintaiyarini, ikaimakaimawaitashitaiyani.
33 Iro kantacha tsikarika ikaatzi Judá-mirinka, jiñaakiri Alejandro josatikaka
janta ipiyotaiyakani, ishintsiwintanakiri inkinkithatakotiri. Ikanta Alejan-
dro jakotanaki jimairitantawatyaari, ikinkithawaitakaawitakari.
34 Iro kantacha jiyotaiyakini atziriiti Judá-mirinka jinatzi jirika Alejandro,
iikiro japiitanakitziiro ikaimaiyini, osamani ikantaka ikaimi, ikantaiyini:
“¡Antawoiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!”*
35 Ipoña ikatziyanaka osankinaryaantzi, jomairintakiri, ikantakiri:
“Efeso-jatzí, jiyotaitzi maawoni, aakaiti kimpoyaawintawori oyaapapankoti
awawani Diana, iijatzi ojyakaani poñainchari inkitiki.
36 Irootaki pinkinkishiritantawatyaari kamiitha, iiro pimaamanitantashi-
waita.
37 Tima jirikaiti shirampari pamayitakiri, tii jowaaripirotziro kaapapanko,
tii ikijyimatziro iijatzi awawani.
38 Ikowirika jiyakawintanti Demetrio itsipayitakari ikaayitziri, jaanakiri
ajiwariki jaminakotiniri, iri witsikiniriri okaatzi kantzimotariri.
39 Okowatyaarika ayotakotiro maawoni aakaiti, kimitaka kantatsi apa-
totiri maawoni jiwariiti, jaminakotantyaawori.
40 Okaatzi awisaintsiri iroñaaka, aritaki jowasankitaawintaitakairo amaa-
manitantaki. Iiro otzimi ankantiri ampiyakowintantyaari”.
41 Ikanta ithonkakiro jiñaawaitakiro jiroka, jotyaantairi atziriiti.

20

Ipiyaawo Pablo Macedonia-ki iijatzi Grecia-ki

1 Ikanta ithonkaka ikamiñiinkataki jiñaawaitaiyini, japatotakiri Pablo jiy-
otaani ikaminaayitanairi. Ipoñaashitaka jiwithayitanaari, jataki Macedonia-
ki.
2 Ari jariiyitanaawo maawoni nampitsi tsika isaikayitzi iyikiiti, ikami-
naayitanairi. Irojatzi jariitantakari Grecia-ki.
3 Ari isaikawaitapaakiri ikaatzi mawa kashiri. Iro jotitanaiyaami
jiyaatantyaari Siria-ki, ari ikimakiri jowamaatyiiri Judá-mirinkaiti jari-
itatyaarika janta. Irootaki ipiyantanaari Macedonia-ki.
4 Ari itsipatanaari Sópater Berea-jatzi jinatzi itomi Pirro. Ipoñaapaaka
Aristarco, ipoñaapaaka Segundo, Tesalónica-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Gayo,
Derbe-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Timoteo, Tíquico iijatzi Trófimo, Asia-jatzi
jinayitzi jirika.
5 Ari jiiwataiyanakini jirikaiti iyikiiti, joyaawintapaakina Troas-ki notsi-
patakari Pablo.
6 Okanta awisanaki kitiijyiri jowantapiintaitantawori tantaponka, ari
notitanaari Filipos-ki. Awisaki 5 kitiijyiri, noñaayitapairi iriroriiti janta Troas-
ki, ari nosaikaiyapaakini okaatzi 7 kitiijyiri.

Ariita Pablo Troas-ki

* **19:34** Kantakotachari jaka “osamani ikantaka ikaimi”, apiti ikanta hora osamanitaki.

7 Okanta ariitapaa kitiijyiri japatotapiintaita, ari napatotaka nompitoryi-
iro tanta, ikinkithatakaantaki Pablo. Tima nawisatyi oñaatamanai, iikiro
jiyaatakaanakitziiro ikinkithatzi, niyankiititakotakina.*†
8 Ari napatotaiyani jinoki pankotsi, ojyiki ootamintotsi joisaitaki.
9 Ikanta mainari iitachari Eutico isaiki opatzimooki pankotsi. Tima
osamanitaki ikinkithataki Pablo, ayimatakiri iwochokini mainari,
paryaanaki isaawiki, kamapaaki.‡
10 Ipoña jayiitapaaki Pablo, joiyotashitapaakari mainari, jawithakita-
paakiri. Ikantanaki: “Iiro pithaawaiyini, añagai”.
11 Ipoña ipiyanaa Pablo jinoki, ipitoryaapaakiro tanta, owaiyakani. Iikiro
ikinkithatanakitzi, irojatzi okitiijyitantanakari. Ipoña nawisaiyanakini.
12 Iriima mainari, jaayiitanairi jañagai. Irootaki ithaamintashiripiroitan-
tanakari.

Jawisanaki Troas-ki irojatzi Mileto-ki

13 Ari niiwataiyanakini naakaiti, notitaiyanakani irojatzi Asón-ki, ari
nokinkishiritakari naanairi Pablo, tima ikowakitzi irirori inkinanaki kipat-
siki.
14 Ikanta noñaapairi Pablo janta Asón-ki, ari jotitanaari, jataiyakinani
Mitilene-ki.
15 Opoña nawisaiyakini janta, nokitiijyitakotapaaki Quío-ki, opoña na-
maatakotanai apaani kitiijyiri ariitakina Samos-ki, ari naatakotapainta
Trogilio-ki. Ipoña nawisanaki pashini kitiijyiri, ariitaiyakinani Mileto-ki.
16 Ari okanta nawisantanakawori Efeso tii naatakotapainta, tima Pablo tii
ikowi jiyaatapainti janta, iiro josamanipirowaitanta Asia-ki. Ikowatzi jariit-
sitaiya Jerusalén-ki, tikira joimoshirinkaitanakiro kitiijyiri “Oyiipataantsi”.§

Inkinkithatakairi Pablo jantaripiroriiti Efeso-jatzi

17 Ikanta nariitaka Mileto-ki, ikaimakaantapaakiri Pablo jantaripiroriiti
kimisantzinkariiti Efeso-jatzi.
18 Ikanta ipokaiyakini, ikantawakiri: “Piyotaiyini iirokaiti tsika nokanta
nosaikimotakimi owakiraa nariitantakari Asia-ki.
19 Ari nokantapiintatya nantawaitziniri Awinkathariti, tsinampashiri
nokanta, owanaa niraawaitaka noñaakiro ikowaiyakini Judá-mirinkaiti imaa-
manitina.
20 Iro kantacha tii nowajyaantanakiro nokinkithatakaimiro onkaati pin-
intaawaitaiyaari, niyotaapiintakimi pipankoitiki, iijatzi janta ipiyotapiin-
taiyani atziriiti.
21 Nokinkithatakaakiri nojyininkapaini Judá-mirinka iijatzi Grecia-
paantiri, nokantayitziri: Pimpiyashitairi Pawa, pawintagaiyaari
Awinkathariti Jesucristo.
22 Iroñaaka niyaati Jerusalén-ki, Tasorintsinkantsi minthashiritakaakinari,
tii niyotzimaita oityaarika awijyimotinani janta.
23 Iro kantacha tsikarika niyaayitzi, jiyoshiritakaakina Tasorintsinkantsi,
ikantashiritana: ‘Ojyiki piñaashiwaityaawo jomontyaawaitaitimi’.

---

* **20:7** Kantakotachari jaka “japatotantapiintaitari”, irojatzi ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”. † **20:7** Kantakotachari jaka “impitoryiirori tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkinkishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jatyootawakaiyani, ipitoryiiro tanta, jowaiyani, jirawaitaiyini imiri. Tima jimatakotatziiri Jesús jiwiyaantanaawo jowakaanaari jiyotaanipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintakiri, ikantaitzi “impitoryaitiro tanta”. ‡ **20:9** Kantakotachari jaka “paryaanaki isaawiki”, irootaki ikantakoitziri pankotsi, mawa okanta opiwiryaa jiwitsikayiitziro. Ari ipoñaakari iparyaaki mainari irojatzi isaawiki.
§ **20:16** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzi ikantaitsitari “Pentecostés”.

24 Iro kantzimaitacha naaka, tii onkantzimowaitina onkaati nonkimaatsityaari, tii nonishironkapirowaitanaka. Iro kowapirotacha nonkimoshiriwintiro nonkimitakaantiro irootaintsimi nimatiro nonkitsirinkanti nariitya tsika iwiyaa noshiyi. Tima irootaintsi nothotyiiro ikantakinari Awinkathariti Jesús nonkamantantiro Kamiithari Ñaantsi okantakota inishironkayitai Pawa.
25 Nokinkithatakaakimi iijatzi iirokaiti tsika okantakota ipinkathariwintantai Pawa. Iiromaita papiitairo piñaayitaina.
26 Irootaki nokowantari nonkantimi tii naaka kantakaashityaawoni intzimantaiyaari piyashitaachani,
27 tima nokinkithatakimiro maawoni ikinkishiritakari kitziroini Pawa jantiri, tikaatsi nimanimotimi.
28 Pinkimpoyaayitaiya, ari pinkimitakaayitaiyaari piyotapiintachari tsika jowayitakiri Tasorintsinkantsi. Pinkimitaiyaari aamaakowintaniri paamaakowintaiyaari kimisantairiri Awinkathariti, iriitaki ikapathainkawintairi ipinawintayitairi.
29 Niyotzi naaka aririka niyaatai ari impokapaaki pashiniiti, inkimitapaatyaari katsimari piratsi, inkowapaaki japirotiri kimisantzinkariiti.
30 Ari intzinaayitanatya pikaataiyakini jamatawitaki kimisantzinkariiti, jowajyaantakaakiri ikimisantawitari.
31 Pinkinkishiritiro iirokaiti, mawa osarintsi nosaikimowaitakimi, tii nowajyaantapaintziro nokaminaayitzimi, niraakowaitakimi.
32 Nawintaari Pawa naaka, iyikiiti. Iriitaki aamaakowintimini, iriitaki nishironkatimini tima irootaki ikantayitakairi. Ari inthaamintashiritakaimi, aritaki jiñaakaayitaimiro okaatzi ikajyaakaayitakiriri maawoni oitishiritaari.
33 Tii noñiiro naaka nonintakotantiri, kiriiki, oro, ikithaataitari.
34 Piyotaiyini iirokaiti, naakataki antawaiwintaincha naantari kowityiimoyitanari, ari nokimitaakiro nantawaiwintakiniri iijatzi ikaatzi tsipayitakinari.
35 Ari nokinakairo niyotaantakimirori tsika ankantiro antawaipirotapiintai, anishironkatantyaariri kowityaaniintawaitatsiri. Ari nokinkishiritakaimiro ikinkithatakotapaintziri Awinkathariti Jesús, ikantaki: ‘Kimoshiripirowintaari jinatzi nishironkatantaniri, tii ari inkantajaantaitiri ipashitaitari’ ”.
36 Ikanta ithonkanakiro Pablo ikantakiro jiroka, jotziirowanaka jamanamanaatakaanakari maawoni piyotainchari.
37 maawoni jiragaiyakani, jawithakitawakaayitaka, ari jiwithatawaari Pablo jiyaatai.
38 Owashiri ikantaiyanakani, tima ikimakiri ikantaki iiro piñagaana. Ari joyaataiyanakirini irojatzi jotitantanaari Pablo.

21

Jiyaatantaari Pablo Jerusalén-ki

1 Ikanta nookanairi iyikiiti, otitaiyanaanani, tampatzika nowanakiro niyaati Cos-ki, okitiijyitamanai ariitakina Roda-ki, opoña nawisanaki irojatzi Pátara-ki.
2 Ari noñaapaaki antawo pitotsi jatatsiri Fenicia-ki, ari notitaiyanakani.
3 Ikanta namaatakotzi, naminakotanakiro nampatiki othampijyaa jiitaitziri Chipre, nokinakotanaki nakopiroiniki irojatzi Siria-ki. Tima tzimatsi ajyaagawontsi jookaitanakiri Tiro-ki, ari naatakotaiyapaakani.

4 Noñaapairi kimisantzinkariiti, ari nosaikimowaitanakiri okaatzi 7 kitiijyiri. Ikantawakiri Pablo: “Iiro piyaatzi Jerusalén-ki”. Iro ikantantakari, jiyoshiritakaakitziiri Tasorintsinkantsi.
5 Okanta awisanaki 7 kitiijyiri, iro nawijyimatantyaari. Ari joyaatanakina maawoni iyikiiti, itsipayitakawo iinaiti, iijatzi jowaiyaniiti. Irojatzi othapikitapaa nampitsi, ari notziirowaiyapaakani impanikiitiki, namanamanaataiyakani.
6 Ipoña niwithatawakaayitanaa, otitanaana naakaiti, piyaiyanaani iriroriiti ipankoitiki.
7 Ipoña namaatakotanai irojatzi Tolemaida-ki, ari niwithayitapaari iyikiiti, apaani kitiijyiri nosaikimowaitanakiri iriroriiti.
8 Okanta okitiijyitamanai awisakotanakina, ariitakina Cesarea-ki. Opoña nokinanaki ipankoki Felipe kinkithatakaaniri, ari nosaikapaakiri. Jirika Felipe iriitaki kaatatsi pairani 7 jowaitakiri jimitakoyitiri Otyaantapiroriiti.
9 Tzimatsi Felipe 4 mainawo irishinto, kamantantaniro inayitatzi.
10 Aritaki ojyikitaki kitiijyiri nosaikapaaki janta, ari jariitakari apaani kamantantaniri ipoñaakawo Judea-ki, jiita Agabo.
11 Ikanta jiñaapaakina naakaiti jaapaakiri jowathakiro Pablo, joojotakari jakoki iijatzi iitziki jiñaawaitanaki, ikantzi: “Ari inkantyaari ashitakariri jirika owathakirontsi joojotiri Judá-mirinkaiti janta Jerusalén-ki, jaakaantakiri janta kaari ajyininkata. Irootaki jiyotakaakinari naaka Tasorintsinkantsi”.
12 Ikanta nokimaiyawakini, nokantakantawitanakari Pablo: “Iiro piyaatzi Jerusalén-ki”. Ari ikantsitawitakari iijatzi Cesarea-jatziiti.
13 Iro kantacha ikantanaki irirori: “¿Iitama piraantaiyarini, owanaa powashiritakaakina? Aña minthatakina naaka. Aririka onkantya joojoyiitina nonkamawintantyaariri Awinkathariti Jesús Jerusalén-ki, imawaityaata”.
14 Tii nokitsirinkashitari, nokantanakiri: “Imatyaata ikowiri Awinkathariti”.
15 Ikanta okaatapaaki jiroka, witsikaiyanaanani, jataiyakinani Jerusalén-ki.
16 Ari joyaatanakina tsika ikaatzi Cesarea-jatzi iyotaariiti jinatzi. Iriitaki aanakinari ipankoki shirampari Chipre-jatzi iitachari Mnasón, pairanitaki jiyotaaritzi jirika, iriitaki nomayimotaiyirini.

Joirikaitakiri Pablo tasorintsipankoki

17 Okanta nariitaiyapaakani Jerusalén-ki, kimoshiri ikantaiyani iyikiiti jiñaawakina.
18 Okanta okitiijyitamanai, jaanakina Pablo nariityaari Jacobo, ari isaikakiri iijatzi maawoni antaripiroriiti.
19 Jiwithatapaakari Pablo, ikamantapaakiri maawoni oiyita jantakaayitakiriri Pawa janta inampiitiki pashinijatzi atziriiti.
20 Ikanta ikimaiyawakini, ithaamintanakari Pawa. Ipoña ikantaitanakiri Pablo: “Iyikí, imapiro ijyikitaki ajyininkapaini Judá-mirinka kimisantanaintsiri iijatzi, iinirotzimaita ishintsiwintaitziri kimisantzinkariiti jimonkaayitiro Ikantakaantani Moisés-ni.
21 Ikimakowintakimi piyotaakiri ajyininka nampitawori pashiniki nampitsi, pinkantayitirimi: ‘Tii okowapirota pinkimisantairo Ikantakaantani Moisés-ni, tii okowapirota pintomishitaanitairi pitomiiti, tii okowapirota iijatzi antayitairo okaatzi amiyitari pairani’.
22 ¿Tsikama ankantyaaka? Iyoyitaki iroñaaka ajyininka, ariitaimi jaka.

23 Iro kamiithatatsi pantiro jiroka: Tzimatsi akaataiyini jaka, ikaatzi 4
shirampari monkaatironi ikajyaakaantziri.
24 Pintsipatanatyaari jirikaiti, pantiro onkaati kitiwathatakagaimini.
Iiroka pinakowintirini inkaati intaayitiri, aririka jamiitaitakiniri iishi. Ari
jiyoyiiti thiiyaantsi inatzi okaatzi ikantakoitakimiri iiroka, añа pimatsi-
tataitawo iiroka pimonkaatziro Ikantakaantaitani.
25 Irooma naakaiti, niyotaiyini ikinakaashitakawo ajyininkapaini
shintsishintsiwaiwitachari jimonkaatakaantiromi Ikantakaantaitani. Tima
ikaatzi kaari ajyininkata kimisantayitaatsiri, notyaantakiniri pairani
osankinarintsi nokinkishiritaiyakarini jaka, nokantaki: ‘Iiro powayitari
wathatsi itagaitziniriri iwawanitashiitari. Iiro powakoyitawo iriraani
piratsi. Iiro pimayimpiriwaitzi’. Apamachiini jantayitairo jiroka”.
26 Jaanakiri Pablo 4 shirampari. Okanta okitiijyitamanai itsipayitakari
inkitiwathatakaitairi, ityaaki tasorintsipankoki inkamantanti tsika onkaati
kitiijyiri onthonkantyaari ikajyaakaantakiri, ikinkithatakotakiro tsikapaiti
jamayitantyaariri jashitakaiyaariri Pawa.

27 Monkaatzimatapaaka 7 kitiijyiri, tsikarika ikaatzi Judá-mirinka
poñaayitachari Asia-ki, jiñaakiri Pablo tasorintsipankoki. Japatotaki atziri,
impokashitiri Pablo joirikiri,
28 ikaimaiyini, ikantzi: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡Pimitakotina! Iri-
itaki jirika shirampari kinakinayitatsiri tsikarikapaini jiyotaayitziri atziriiti
pithokashitariri ajyininkapaini, pithokashitawori Ikantakaantani Moisés-
ni, pithokashitawori tasorintsipanko. Iro owatsipirotainchari, ityaakaakiri
iroñaaka kaari ajyininkata tasorintsipankoki, ithainkatasorintsiwaitakiro”.
29 Iro ikantantawori jiroka tima jiñaakitziiri Pablo janta Jerusalén-ki itsi-
patakari Trófimo poñaachari Efeso-ki, jiñaajaantzi ityaakaakitziiri tasorintsi-
pankoki.
30 Apatotapaaka ojyiki atziriiti, shiyapaaka joirikakiri Pablo,
jinoshikanakiri jomishitowakiri jikokiroki tasorintsipankoki, jashitai-
tanakiro.
31 Iroowitaincha intsitokirimi, ari ikamantaitakiri ijiwari owayiriiti
poñaachari Roma-ki, ikantaitakiri: “Imaamanitawakaatya janta”.
32 Ikanta jiwari japatotanakiri jowayiriti, ishiyapaaka ipiyotaiyakani
atziri. Ikanta jiñagaiyawakirini ipokaki, jowajyaantanakiri ipajawaitziri
Pablo.
33 Joirikaitapaakiri Pablo, ikantanakiri jowayiriti: “Poojotantyaari apiti
ashirotha”. Ipoña josampitanakiri atziriiti: “¿Iitaka jirika, iita jantakiri?”
34 Tzimatsi chiraachiraatanaintsiri, tiimaita ojyawakaa okaatzi ichiraaw-
intaiyarini. Tii jiyotiro jiwari oita awisatsiri. Jotyaantakiri jowayiriti
jaanakiri Pablo jimaapiintaiyini.
35 Ikanta joirinkakaawitari Pablo, iikiro ishintsitatzi atziriiti ikowi impa-
jawaitiri, irootaki inatantatanakariri owayiriiti inkini jotzikaawintiri.
36 Tima maawoni joyaatakowintanakiri, ikaimaiyini: “¡Powamairiwí!”

Ikinkithatakota Pablo

37 Irootaintsi jomontyiitiri imaapiintzi owayiriiti, josampitanakiri Pablo
jiwari, ikantziri: “¿Kantatsima nonkinkithawaitakaimi kapichiini?” Ari ikan-
tanaki jiwari: “¡Tsika piyotziroka noñaani!
38 Tima iiroka Egipto-jatzi poñaakaantakawori chapinkipaiti maamani-
taantsi, kinapaintsiri otzishimashiki, jamaki 4000 owayiriiti”.

39 Ikantzi Pablo: “Judá-mirinka ninatzi naaka, nopoñaawo Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki. Otzinkami inatzi nonampi, nokowi pishinitina nokinkithawaitakairi nojyininka”.
40 Ishinitakiri. Katziyanaka Pablo pawitsiki, itzinaawakotanaka jimairitantawatyaari ijyininkapaini. Ari jimairitaiyanakini. Kinkithawaitanaki Heber-paantiki iñaaniki iriroriiti, ikantanakiri:

22

1 “Iyikiiti, iwaapatiitarí, pinkimi nonkinkithatakotya”.
2 Ikanta ikimaitawakiri iñaaniki iriroriiti, ari jimairipirotaiyanakini. Iikiro ikantanakitzi Pablo:
3 “Judá-mirinka ninatzi naaka. Notzimaki Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki, iro kantacha jaka Jerusalén-ki nokimotataki, jiyotaani ninatzi Gamaliel, niyopirotziro Ikantakaantani achariniiti. Nokowapiintawitaka noshiripirotyaari Pawa, pikimitaka iirokaiti iroñaaka.
4 Pairani nopatzimawaiwitakari tsipatanaariri jiitaitziri ‘Aatsi’ nowamaayitaki. Ojyiki nonoshikayitaki shirampari, tsinani, maawoni, nomontyaakaantakiri.
5 Jiñaayitakina nantayitakiro jiroka maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzi Antaripiroriiti. Iriiyitaki payitakinari osankinarintsi ipakaantziri ajyininka Judá-mirinka janta Damasco-ki. Ipoña niyaataki naminaminayitziri jirikaiti, namayitiri jaka Jerusalén-ki jowasankitaitiri”.

Ikinkithatakota Pablo ikimisantantaari (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 “Okanta naniitzi aatsiki, irootaintsi nariitya Damasco-ki, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri, ari jomapokakinari morikanaintsiri inkitiki, joorintakotapaakina nokatziyaka,
7 ari notyaanakiri kipatsiki. Nokimatzi ñaanatanari, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimaminthatantanari?’
8 Nosampitanakiri naaka: ¿Iitaka iiroka Pinkatharí? Ari jakaitanakina: ‘Naakataki Jesús Nazaret-jatzi pipatzimaminthawaitakiri’.
9 Ikaatzi tsipatakinari jiñaakiri oorintapainchari, antawoiti ithaawaiyanakini, tiimaita ikimathataiyironi iriroriiti jiñaanataitakina.
10 Ipoña nosampitanakiri, nokantziri: ‘Pinkatharí. ¿Iitama pikowiri nantairi naaka?’ Ari ikantanakina Pinkathari: ‘Pintzinai, piyaati nampitsiki Damasco. Ari inkamantayiitimiro oitya pantayitiri’.
11 Tima kamampotaaki jowanakina oorintakinari, ikathatashitaana notsipayitakari irojatzi Damasco-ki.
12 Ari isaikiri janta shirampari jiita Ananías, pinkathatasorintsitaniri jinatzi, jimonkaayitziro Ikantakaantani Moisés-ni. Pinkatha jowiri maawoni Judá-mirinka nampiyitawori Damasco-ki.
13 Pokaki Ananías jiñiina. Ikanta jariitapaaka, ikantapaakina: ‘Iyiki Saulo, pokiryagai’. Apathakiro nokantanaka nokiryaanai, aminawaitanaana.
14 Iikiro ikantanakityaana Ananías: ‘Iiroka jiyoshiitani Iwawani acharini-iti. Jiyoshiitakimi piyotantaiyaawori ikowakaimiri irirori, ari piñaakiri Cristo tampatzikatatsiri, ari pinkimañaanitakiri iijatzi.
15 Iirokataki kinkithatakotairini maawoni atziriki. Pikinkithatakoyitairo okaatzi piñaakiri, okaatzi pikimakiri.
16 Iroñaakataki, tikaatsi poyaawintanaki. Pinkatziyi, powiinkaatya, pimpairyagairi Awinkathariti pinkowakotairi onkantya impiyakotantaimirori piyaaripironka’ ”.

Ikamantantziro Pablo jotyaantaitziri inkinkithatakairi pashinijatzi atziri

17 “Ikanta nopiyapaaka Jerusalén-ki, niyaataki tasorintsipankoki namanamanaatya, ari noñaawiyawaitakari.
18 Noñaakiri Awinkathariti, ikantakina: ‘Pishintsitanaki, pishitowi Jerusalén-ki, tima iiro ikimisantaitzimi pinkinkithatakotina jaka’.
19 Ari nokantanakiri naaka: ‘Pinkatharí, jiyotaiyini maawoni niyaatapiintaki japatotapiintaita, nomontyaakaantakiri kimisantaimiri iiroka, owanaa nopajatakaantawaitakiri.
20 Tima jowamaitakiri pairani potzikatani Esteban, kinkithatakotzimiri iiroka, ari nokaatakiri iijatzi naaka janta, naapatziyakari owamaakiriri, naamaakowintakanari iithaaripaini’.
21 Iro kantacha ikantanakina Pawa: ‘Piyaati, tima naakataki otyaantimini intaina isaikayitzi kaari pijyininkata’ ”.

Isaikimotakiri Pablo ijiwariti owayiriiti

22 Ikanta ikimawakiro atziriiti jiroka, japiitanairo ikaimaiyini ikantzi: “¡Jirika shirampari tii okantzi jañi! ¡Pashiryiiyaari!”
23 Iikiro ishintsitatzi ikaimaiyini, jotikakotaiyani iithaariki.*
24 Ikanta jiwari, ikantakiri jowayiriti: “Paanakiri inthomainta jirika, ampajatawakiri onkantya inkamantantairori oita jiñaawaitakiri jowatsimaantakariri ijyininkapaini”.
25 Aritaki joojoyiitakiri impajawaitantyaariri, ikantakiri Pablo pashini jiwari, ikantziri: “Josankinatakotani Roma-jatzi naaka. ¿Shinitaantsitatsima impajaitina, tii jaminakoitawakinawo oita nokinakaashitakari?”
26 Ikanta ikimawaki jirika, ipiyashitanakari ijiwaripirori, ikantapairi: “Nowinkatharití, ¿Piyotakima iita antakiri? Iriitaki jirika, josankinatakotani awinkatharipiroriti saikatsiri Roma-ki”.
27 Ikanta ikimawaki, ipokashitanakiri Pablo, josampitapaakiri: “¿Imapiroma posankinatakota iiroka?” Ari jakanaki Pablo, ikantzi: “Jii”.
28 Ikantzi jiwari: “Ojyiki nopinakowintaka naaka onkantya nosankinatakotantyaari”. Ikantzi Pablo: “Tiitya naaka, josankinatakoitakina kitziroini owa notzimapaaki”.
29 Ikimawaki ikantaki, apa joojoryaakotanakiri. Ithaawanaki jiwari, joojotakaantakiri osankinatakotachari Roma-ki.

Jaitanairi Pablo japatotapiintaiyani ijiwari Judá-mirinkaiti

30 Okanta okitiijyitamanai, ikowi jiyopiroti jiwari oita jimaamanitantariri Judá-mirinkaiti jirika Pablo. Japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, ijiwaripirori Judá-mirinkaiti. Jomishitowaitairi Pablo, joosaikakiri japatotaiyani.

23

1 Jaminapaakiri Pablo jiwaripiroriiti apatotainchari, ikantanakiri: “Iyikiiti, naamaakowinta naaka iiro otzimanta nantzimotiriri Pawa”.
2 Ikanta Ananías, Ompiratasorintsipirori, ipajatanakiri ipaantiki Pablo.
3 Iro kantacha Pablo, ikantanakiri: “¡Thiiyinkarí, Pawa pajatimini iiroka! Saikawitakimi jaka piyakawintantinawomi Ikantakaantaitani, ¿Pipiyathatawo iiroka pipajatakina nopaantiki?”*

---

* **22:23** Ikantaitzi iijatzi, jookawanitsitaka kipatsi tsika ipiyotaiyakani, tima ikisaiyatyaani. * **23:3** Kantakotachari jaka thiiyinkarí, iriitaki Ompiratasorintsitaniri, kimitawori okitamaawita jowantaitariri kaminkari. Paminiro Mt. 23.27.

4 Ikanta apatotainchari, ikantanakiri Pablo: “¿Arima pinkantiri
pinkawiyiri jompiratasorintsitari Pawa?”
5 Ikantzi Pablo: “Iyikiiti, tii niyowita naaka ompiratasorintsi jinatzi,
okantzi Osankinarintsipiroriki: ‘Iiro pikawiyiri jiwatakaantatsiri’ ”.
6 Jiyotziri Pablo ijiwaripiroriti apatotainchari, Saduceo jinatzi, iriima
pashinipaini Fariseo jinatzi, ikantanaki: “Iyikiiti, Fariseo ninatzi naaka,
iijatzi nojyininkapaini. Iro jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai
kamayitatsiri”.
7 Ikantaki Pablo, ojyiki jiñaanatawakaanaka Fariseo-paini itsipatakari
Saduceo-paini.
8 Tima ikantaiyini Saduceo-paini: “Iiro jañaayitai kamayitatsiri, tikaatsi
maninkariiti, tikaatsi iijatzi shiritsi”. Iriima Fariseo-paini, ikimisantayitzi
irirori imapirotatya jirokapaini.
9 Ari ichiraiyanakini maawoni. Ikanta yotzinkari Fariseo, ikatziyanaka,
ikantzi: “Jirika shirampari tikaatsi ikinakaashitani. Kimitaka maninkariiti
ñaanashiritakiriri, aamaashityaari shiritsi”.
10 Iikiro ishintsitatzi ichiraiyini, ithaawanaki ijiwari owayiriiti jowatsi-
naawaitanakiri Pablo, ikaimaki jowayiriti jomishitowairi, jaanairi jimaapi-
intaiyini.
11 Okanta otsiniritanai, joñaagaari iijatzi Awinkathariti, ikantairi: “Pablo,
iiro pithaawi, ari pinkinkithatakotakina Roma-ki pikimitaakiro jaka
Jerusalén-ki”.

Ikinkishiritaita intsitokaitiri Pablo

12 Okanta okitiijyitamanai, ikamantawakaaka tsikarika ikaatzi Judá-
mirinka, ikantawakaa: “Thami amajyikawintiri Pablo irojatzi antsitokan-
tantyaariri”.
13 Tima janaakiro 40 ikaataiyini shirampariiti kantaintsiri.
14 Ipoña jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi Antaripirori-
iti, ikantakiri: “Nokantaiyakini nomajyikawintiri Pablo irojatzi nontsi-
tokantyaariri.
15 Incha pintsipatawakaiya iirokaiti pikaatzi papatotapiinta, pinkamitiri
ijiwari owayiriiti, pinkantiri: ‘Pamainari Pablo onkitiijyitamanai nami-
nakotairo ikinakaashitakari’. Impoña naakaiti aamaakowinta nonkantya
nowawakiri tikira jariitapaa jaka”.
16 Kimaki itziniri Pablo, jatanaki imaapiintzi owayiriiti inkamantapaakiri.
17 Ikaimaki Pablo apaani owayiri, ikantakiri: “Paanakiri jirika mainari
pijiwaritiki, tzimatsi oita inkantiriri”.
18 Ikanta owayiri jaanakiri ijiwaritiki, ikantapaakiri: “Jiwarí, ikowakotak-
ina Pablo namakimiri jirika mainari, tzimatsi ikowiri inkantimiri”.
19 Ipoña jiwari, jaanakiri mainari jantyaatsikiini, josampitakiri: “¿Oita
pinkantinari?”
20 Ikantanaki mainari: “Ikinkishiritaka Judá-mirinkaiti inkowakotimi onki-
tiijyitamanai paanairi Pablo japatotapiinta jiwariiti, jaminakotairo iki-
nakaashitani.
21 Iiro pikimisantziri, tima manaiyakani 40 shirampariiti. Ikantaiyakini:
‘Thami amajyikawintiri Pablo irojatzi antsitokantyaariri’. Aritaki wit-
sikaiyakani iroñaaka, joyaawinta tsika pinkanti iiroka”.
22 Jotyaantairi jirika mainari, ikantawairi: “Iiro pikamantantziro jiroka”.

Jowawisaitakiri Pablo pinkathariki Félix

23 Ikanta jiwari ikaimaki apiti pashini ijiwari owayiriiti, ikantakiri: “Papatoti 200 powayiriti, pintsipataakiri 70 owayiriiti tyaakotachani moraki, iijatzi pashini 200 aatsini jowathaaminto. Paanakiri tsiniripaiti Cesarea-ki.
24 Piwitsikiniri mora intyaakaanatyaari Pablo, paamaakowintyaari kamiitha. Paanakiri pinkathariki Félix”.
25 Ari josankinataki jotyaantiniriri pinkathari, okantzi:
26 “Josankinari Claudio Lisias jotyaantziniri pinkathari Félix: Ojyiki niwithatzimi.
27 Jirika shirampari notyaantimiri, joirikakaantani Judá-mirinkaiti jaka, iroowitainchami intsitokirimi. Ikanta niyotaki josankinatakotani ajiwaripiroriti saikatsiri Roma-ki, naanaki nowayiriti, nookakaawintakiri.
28 Nokowaki niyoti iita ikinakaashitakari jirika imaamanitantaitariri, naanakiri japatotaiyani ijiwaripiroriti,
29 noñaatzi jimaamaniwintashitari Ikantakaantaitani jashitari iriroriiti. Tikaatsi oitya intsitokantyaariri, tii okantzi iijatzi jomontyaawaitaitiri.
30 Nokimaki ikowaiyakini Judá-mirinkaiti intsitokiri, irootaki notyaantantzimiriri iiroka. Nokantakiri jirikaiti maamaniwaitziriri inkamantimiro oita itzimawintantariri jirika”.
31 Jimatakiro owayiriiti. Jaanakiri tsiniripaiti Pablo janta Antípatris-ki.
32 Okanta okitiijyitamanai, piyiiyaani owayiriiti aniitashitanainchari. Iriima tyaakotanainchari iikiro joyaatanakitziiri Pablo.
33 Ikanta jariitaka Cesarea-ki, ipapaakiri osankinarintsi pinkathari, ikantapaakiri: “Pinkatharí, jirika Pablo”.
34 Ari ithonkakiro pinkathari jiñaanatawakiro osankinarintsi, josampitanakiri Pablo, ikantziri: “¿Tsika pipoñaaka?” Ikantzi Pablo: “Nopoñaawo Cilicia-ki”.
35 Ikantanaki: “Ari nonkimakimi paata jariitapaatya maamanitzimiri”. Ipoña ikantakaantaki jaayiitanakiri ipankoki Herodes, ari jaamaakowintaityaari.

24

Ikinkithatakota Pablo janta Félix

1 Okanta awisanaki 5 kitiijyiri, ariitapaaka Cesarea-ki, Ananías Ompiratasorintsitaniri itsipatakari Antaripiroriiti yakawintantaniri jiita Tértulo. Jawisashitapaakiri pinkathari imaamanitiri Pablo.
2 Ikanta jamaitapaakiri Pablo, ñaawaitanaki Tértulo, ikantanakiri Félix: “Paasoonki pinkathari, noñiiro kamiitha nosaiki, paasoonki piyotanitzi ojyiki pantakiniri kamiithatatsiri nojyininka.
3 Okaataki jiroka kamiichaanikiri nowinkatharipiroti Félix, owanaa ipaasoonkitapiintakimi maawoni nojyininka.
4 Iro kantacha iiro osamanitanta, nokowatzi pinkimisantawakina kapichiini nonkantimiri.
5 Noñaakiri naaka, jirika shirampari owaaripirotantaniri jinatzi. Ithonka ikinakinayitaki nampitsiki, tii apa jimaamanitakiri nojyininka nokaatzi no-Judá-mirinkatzi, irijatzi jiwatakaanairiri iitashiwaitachari ‘Oshiritanaariri Nazaret-jatzi’.
6 Ikowaki iijatzi jowaaripirotiromi notasorintsipankoti, irootaki noirikakaantakariri, nokowawitaka naminakotantirimi Ikantakaantaitanari naakaiti.
7 Iro kantacha, ipokapaaki jiwari Lisias, shintsiini jaapithatakinari, jowatsinaawaitanakina.

8 Ikantanakina: ‘Ontzimatyii piyaataiyini pinkathariki jiwitsikimiro kantainchari’. Incha posampitiri iiroka ayotantyaawori tyaaryoorika nomaamanitantakariri”.
9 Irojatzi ikantsitakari iijatzi Judá-mirinkaiti ikaatzi pokaintsiri.
10 Ari itzinaawakotanaka pinkathari jiñaawaitantyaari Pablo. Ikantanaki Pablo: “Ojyiki nokimoshiritaki iirokataki kiminani nonkinkithatakotya, tima niyotzi iirokataki witsikapiintziniriri nojyininkapaini imaamanitawakaa.
11 Kantatsi posampitakowintiro iiroka, owakiraa nariitaa naaka Jerusalén-ki okaatzi 12 kitiijyiri, nokowawita nopinkathatapairimi Pawa.
12 Tii noñaanatantawaitzi, tii nomaamanitziri atziripaini tasorintsipankoki, ari nokimitaakiro nampitsiki, tikaatsi nomaamaniti japatotapiintaita.
13 Jirikaiti kinkithatakotakinari jaka, iiro jiñaitziro imapiro ikantakotanari.
14 Ari okantaka, notsipataari naaka jiitaitziri ‘Aatsi’. Irootaki ikantakiri iroñaaka jirikaiti yakawintanari nokimisantashiwaitani jinatzi. Ari nokinakairo nopinkathatziri Pawa ikimisantziri pairani nochariniiti. Nokimisantziro Ikantakaantani, iijatzi josankinaripaini Kamantantaniriiti.
15 Ari nojyari iriroriiti, joyaawintari Pawa jañaakaayitairi kamayitaintsiri, tii apa jañaayitai kamiithashiriri añ a jimatsitaiyaawo kaaripiroshiriri.
16 Irootaki nokowakiri iiro otzimi oitya nantzimotiriri Pawa, iijatzi atziriiti.
17 Awisaki ojyiki osarintsi nokinawaitaki, nopiyaa nonampiki namai nompashitapaiyaariri nojyininka kowityaawaitatsiri, nokowawitapaa iijatzi nontaapainirimi Pawa.
18 Irootaki nantziri tasorintsipankoki, aritaki namiitakiro noishi onkantya nonkitiwathatantyaari, tiitya ojyiki nonkaataiyini, tikaatsi nomaamaniwaiti janta. Aripaiti jiñaapaakina tsikarika ikaatzi Judá-mirinka poñainchari Asia-ki.
19 Iriitakimi pokatsi jaka inkinkithatakotina iitarika jiñaakotakinari.
20 Tii ipokaiyini irirori. Jirikatzimaitaka pokaintsiri jaka apatowintakinari, incha inkantimi oitarika jiñaakotakinari nokinakaashitakari.
21 Aamaa iro ikantakotanari nokantakiri chapinkipaiti: ‘Iro jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai kamayitatsiri’ ”.
22 Tima pinkathari Félix jiyopirotziro jiitaitziri “Aatsiwiri”, irootaki jowajyaantantanariri, ikantanakiri: “Aririka impokaki jiwari Lisias, ari inkamantapaakinawo jiroka”.
23 Ipoña ikantakiri ijiwari owayiriiti: “Paamaakowintinari Pablo, pishinitiniri jariityaari jaapatziyani impantyaariri kowityiimotziriri”.
24 Okanta pashini kitiijyiri, piyaa Félix, itsipatakawo iina Drusila, Judá-mirinka inatzi iroori. Ikaimakaantapairi Pablo inkimawakiri inkinkithatakairi tsika okantakota jawintaashiritantaariri Jesucristo.
25 Iro kantacha Pablo jitanakawo ikinkithatakaanakiri tampatzikashiritaantsi, ñaakoshiritaantsi, jowasankitaantaiti paata. Ari ithaawanakiri Félix, ikantanakiri: “¡Aritapaaki, piyaatai! Ari napiitairo nonkaimakaantaimi paata nosaikashiwaityaarika”.
26 Tima joyaawintawitatya Félix impinatirimi Pablo, onkantya jomishitowakaantaiyaariri. Irootaki japiitantawitakariri ikaimakaantziri inkinkithawaitakairi.
27 Awisaki okaatzi apiti osarintsi. Ari okaatapaaki ipinkatharitzi Félix. Ikowatzi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti, jomontyaakaantanakiri Pablo. Ari ipoyaataariri pashini pinkathari iitachari Porcio Festo.

25

Ikowaki Pablo iriitajaantaki César aminakotirini ikinakaashitani

1 Aritaki jowaitakiri Festo impinkathariwintanti. Iro awisanaki mawa
kitiijyiri jataki Jerusalén-ki ipoñaanakawo Cesarea-ki.
2 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari ñaapiroriiti Judá-
mirinkaiti, ikinkithatakotakiri Pablo.
3 Ikowaki jotyaantairi Pablo Jerusalén-ki. Ikinkishiritaiyani intsitokakaan-
tiri niyankithaki aatsi.
4 Ari ikantanaki Festo: “Aritaki jomontyaitakiri Pablo janta Cesarea-ki,
irootaintsi niyaatai janta.
5 Incha joyaatanakina pijiwariti, tzimatsirika ikinakaashitani jirika shi-
rampari, ari piyakawintiri janta”.
6 Tii osamanipirotzi isaikawaitapaintzi Festo janta Jerusalén-ki, ipiyaa
Cesarea-ki. Okanta okitiijyitamanai, isaikapai isaikamintoki ipinkathari-
wintantzi, ikaimakaantakiri Pablo.*
7 Ikanta ityaapaaki Pablo, ari ipokaiyapaakini Judá-mirinkaiti
poñaayitainchari Jerusalén-ki, ikantakowaitapaakiri ojyiki kaaripirori,
okantawita tii jiñaawitawo imapirotatyaarika okaatzi ikantakoitziriri.
8 Kinkithatakotanaka Pablo, ikantaki: “Tikaatsi kaaripirori nanti naaka, tii
nopiyathatawo Ikantakaantani nojyininkapaini, tii nowaaripirotziro tasor-
intsipanko, tii nokawiyawaitziri iijatzi César ijiwaripirori Roma-jatzi”.
9 Iro kantacha pinkathari Festo ikowi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti,
josampitanakiri Pablo: “¿Pikowatziima piyaati Jerusalén-ki, niyakawintimi
janta?”
10 Ikantanaki Pablo: “Iro tampatzikatatsi nosaiki jaka paminakotina,
iirokataki jowaki César ijiwaripirori Roma-jatzi. Aritaki piyotaiyakini
tikaatsi kaaripirori nantzimotiriri nojyininkapaini Judá-mirinka.
11 Ontzimatyiimi nokinakaashipirotani, kamiithatatsimi jowamaitina.
Irooma tikaatsi nonkinakaashitatya, iiro okantzi potyaantina janta.
Nokowatzi iriitajaantaki pinkathari César aminakotinani”.
12 Ipoña Festo ikinkithawaitakaakiri ikaataiyini ipinkatharitzi. Ari ikan-
tanakiri: “Pikowirika jaminakotimi César, ari piyaatiri janta”.

Jaitanakiri Pablo pinkathariki Agripa

13 Ipoña pinkathari Agripa itsipatakawo iina Berenice ipokaiyakini
Cesarea-ki, jiwithatyaari Festo.†
14 Ikanta isaikawaitapaintzi janta, ikinkithawaitakaakiri Festo ikantakota
Pablo, ikantziri: “Tzimatsi jaka shirampari jookanairi pinkathari Félix
jomontyaitakiri.
15 Tima niyaataki chapinki Jerusalén-ki, ojyiki ikantakoitawakiri ijiwari
Ompiratasorintsitaariiti itsipatakari Antaripiroriiti, ikowakotakina nontsi-
tokakaantiri.
16 Ari nokantanakiri naaka: ‘Jiroka namitaiyarini naakaiti
Roma-jatzi: Ontzimatyii japatotaiyaani maamanitawakaachari,
inkinkithatakotantyaariri iyakawintaari. Imapirorika otzimi
ikinakaashitani, aritaki onkantaki intsitokaitiri’.
17 Irootaki nimatakiri ipokaiyakini iriroriiti, tii nojyinkaapaaki, jatakina
nosaikamintoki, nokaimakaantakiri shirampari.

---

* **25:6** Kantakotachari jaka “tii osamanipirotzi”, irojatzi ikantakoitziri 8 tiirika 10 kitiijyiri isaikawaitapaintzi. † **25:13** Jirika Agripa, jiitaitziri iijatzi Herodes.

18 Iro kantzimaitacha okaatzi ikantawitapaakari iyakawintakiriri, tii
noñiiro onkantapirotya nokinkishiriwitakari.
19 Apa ikinkithatakotakiro ikimisantashitari, ikinkithatakotakiri iijatzi
jiitaitziri Jesús jowamaitakiri, iriitaki ikantziri Pablo iiniro jañi.
20 Tiimaita niyotziro tsika nonkantiro jiroka, nosampitakiri Pablo
ikowirika jiyaati Jerusalén-ki jaminakoitantyaariri janta.
21 Iriima Pablo ikowaki iriitajaantaki aminakotirini César Augusto
awinkatharipiroti Roma-ki. Irootaki nokantantakari jomontyaitawakiri
irojatzi notyaantantatyaariri".
22 Ipoña Agripa, ikantanakiri Festo: "Nokowi nonkimiri naaka jirika shi-
rampari". Ari ikantzi Festo: "Ari pinkimajaantakiri onkitiijyitamanai".
23 Okanta okitiijyitamanai, ityaaki janta Agripa itsipatakawo Berenice
owaniinka ikantaka. Itsipatakari ijiwari owayiriiti, jiwariiti saikatsiri janta.
Ikantakaantaki Festo jamaitiri Pablo.
24 Ari jiñaawaitanaki Festo, ikantzi: "Pinkathari Agripa, pinkathariiti ikaatzi
apatotainchari jaka, jirika shirampari. Owanaa jiyakawintakiri Judá-
mirinkaiti janta Jerusalén-ki iijatzi jaka Cesarea-ki. Ichiraapiintaki ikowi
jowamairi.
25 Noñiimaitakawo naaka tikaatsi ikinakaashitani jirika jowamai-
tantyaariri. Iro kantzimaitacha, iriitajaantaki kowaintsiri jaminakotiri
Augusto, irootaki notyaantantyaariri janta.
26 Iro kantacha tii noñi naaka oitya nosankinatiniriri pinkatharipirori
tsika ikantakota jirika, irootaki namantakariri piñiiri iirokaiti, iiroka
pinkathari Agripa namakiniri, onkantya pinthonkakiro posampitiri, tzi-
matsi nosankinatiri.
27 Tima tii okamiithatzimotana notyaanti apaani omontyaari, iirorika
otzimi tsika osankinatakotya okaatzi ikinakaashitakari".

26

Ikinkithatakota Pablo Agripa-ki

1 Ipoña Agripa ikantanakiri Pablo: "Kantatsi piñaawaiti iiroka". Ari itzi-
naawakotanaka Pablo, ñaawaitanaki, ikantzi:
2 "Pinkatharí Agripa, owanaa nokimoshiritaki nonkinkithawaitakaimi
iroñaaka, nokowi nonkinkithatiro okaatzi ikantakotanari Judá-mirinkaiti.
3 Tima piyopirotziro iiroka okaatzi jamitari ajyininkapaini Judá-mirinka.
Irootaki nokowantari pinkimisantawakina nonkantimiri".

Jañaantari Pablo tikira ikimisantanakiita

4 "Jiyotaiyini nojyininkapaini Judá-mirinka tsika nokanta iiniro nomainar-
itapaaki, nosaikimotantakariri Jerusalén-ki,
5 naakatapiintaki Fariseo monkaawaitaniri, tii nopiyathanitawo Ikan-
takaantaitani. Ikowirika, kantatsi inkinkithatakotina.
6 Irootaki nosaikantari iroñaaka jaka, tima nokinkithatakotatziiro ika-
jyaakaakiniriri Pawa pairani achariniiti, oyaakoniintaiyakirini aakaiti.
7 Pinkatharí Agripa, irojatzi noyaakoniintsitakari naaka, irootaki
ikantakotakinari iroñaaka ajyininkapaini. Irojatzi joyaakoniintsitakari
maawoni ajyininkaiti ichariniyitaari 12 itomiitini Israel-ni. Irootaki
jiñaashintsitapiintakari jantainiri Pawa jiñaantaiyaawori.
8 ¿Iitama kaari pikimisantanta iiroka jañaakairi Pawa kamawitainchari?"

Ipatzimawitakari Pablo kimisantzinkariiti

9 "Nimawitakawo naaka pairani noñaashintsiwaitaka, nokinkishiriwitaka
nantayitimi ojyiki nomaamanitiri ikaatzi pairyaanairiri Jesús Nazaret-jatzi.

10 Irootaki nantakiri Jerusalén-ki. Ishinitakinawo ijiwari Ompiratasorintsitaari, ojyiki nomontyaakaantakiri oitishiritaari. Ikanta noñiiri jowamaitziri inimotana.
11 Tzimatsi ojyiki nowasankitaaki onkantya jowajyaantantyaawori ikimisantzi. Ari nokantapiintakiri tsika japatotapiintaita. Owanaa nokisaniintakiri jirikaiti, nopatzimawaitakiri, nimatsitakari saikatsiri pashiniki nampitsi".

Japiitziro Pablo ikinkithatakota ikimisantai (Hch. 9.1-19; 22.6-16)

12 "Iro niyaatantakari nampitsiki Damasco, jotyaantakina ijiwari Ompiratasorintsitaari.
13 Iro kantacha niyankithaki aatsi, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri noñaaki oorintanainchari inkitiki, janaanakiri ishipakiryaani ooryaatsiri, joorintapaakina nokatziyaka naaka, nokaatakiri tsipatakinari.
14 Tyiiyanakinani maawoni. Nokimatzi jiñaanaitakina noñaaniki Heberpaantiki, ikantana: '¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimatantanari? Iirokataki owasankitaacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpatzitatyiiyaawomi thoyimpithowari'.
15 Ipoña nakanakiri naaka: '¿Iitaka Pinkathari?' Ari jakanakina Nowinkathariti: 'Naakataki Jesús, pipatzimatakiri.
16 ¡Pinkatziyi! Iro noñaagantzimiri iroñaaka pantawaitaina. Pinkinkithatairo okaatzi piñaakiri, onkaati piñiiri paata nantakaimiri.
17 Aritaki piñiiro nowawisaakotaimi pijyininkaki, iijatzi janta kaari pijyininkata tsika notyaantimi.
18 Onkimityaawo pokiryaakairimi. Aritapaaki ikinashiwaitaka otsinirikitzi, aña janiiyitai kitainkariki. Aritapaaki ipinkathatakiri Satanás, aña Pawa pinkathariwintairini. Ari nompiyakotainiri iyaaripironka, nontasorintsishiritakairi awintaashiritaanari naaka. Tima irootaki ikajyaakagaitakinari' ".

Tii ipiyathawaitanaka Pablo joñaagaitakari

19 "Pinkatharí Agripa, tii nopiyathatanaka joñaagaitakinawo inkitiki,
20 aña nitanakawo nokinkithatanakiniri Damasco-jatzi, Jerusalén-jatzi, maawoni nampiyitawori Judea-ki iijatzi ikaatzi kaari ajyininkata, nokantayitziri: 'Pimpiyashitairi Pawa, pantairo oñaagantironi powajyaantairo piyaaripironka'.
21 Irootaki kantakaawori, joirikantakinari nojyininkapaini tasorintsipankoki, ikowawitaka intsitokina.
22 Iro kantacha inishironkatakina Pawa iikiro niyaatatzi nokinkithatakotziri iroñaaka. Nokinkithatakiniri maawoni, ñaapiroriiti kaari ñaapirotachani. Okaatzi nokinkithatapiintaki, tii notikapaintziro josankinatakiri Moisés-ni, ipoña Kamantaniriiti. Tima josankinaitakiro onkaati awisatsini, ikantaitaki pairani:
23 Ontzimatyii inkami Cristo, aririka inkamawitatya iri itakaantyaawoni jañagai iijatzi. Ari onkantya inkinkithatakoitantyaanariri awisakotaantsi ajyininkapaini, inkinkithatakoitiniri iijatzi kaari ajyininkata".

Ikowi Pablo inkimisantakairi Agripa

24 Ikantakiro Pablo jiroka, ikaimanaki Festo: "¡Pablo, pishinkiwintatya! Okantakaimi paakowintawo piñaanawaitzi".
25 Ari jakanakiri Pablo: "Pinkatharí Festo. Tii noshinkiwinta, okaatzi nokantakiri imapirotatya.

26 Jiyopirotzi pinkathari Agripa, irootaki nokantantawori jirokapaini. Niyotzi naaka jiyotakotziro maawoni, tii jimanakota.
27 Pinkatharí Agripa, ¿pinkimisantiro josankinari Kamantaniriiti? Niyotzi naaka pikimisantziro".
28 Ari jakanakiri Agripa: "¿Piñaamachiitaki pikantakina kapichiini ari pinkimisantakaakina, nonkimitantaiyaariri 'Cristo-wiriiti?' "
29 Ikantzi Pablo: "Okantawitaka kapichiini nokantakimiri, tiirika, ojyiki nokantakimiri, onkamintha iri Pawa kantakaiyaawoni, tii apa iiroka pinkatharí, añaiijatzi maawoni pikimaiyakini iroñaaka, pinkimitaina nokantaka naaka, okantawitaka iiro joojoitantzimiro ashirotha".
30 Ipoña ikatziyanaka pinkathari Agripa itsipatakawo Berenice, pinkathari Festo, maawoni ikaatzi saikaintsiri,
31 jataiyakini jantyaatsikiini ikinkithatakotziro jiroka. Ikamantawakaiyakani: "Iiromi jomontyaawaitaitzirimi jirika shirampari, tikaatsi inkinakaashitya onkantya jowamaitantyaariri".
32 Ipoña Agripa ikantanakiri Festo: "Ari ampakagairimi jirika shirampari, iiromi ikowakimi irirori jaminakotiri César awinkatharipiroriti".

27

Jotyaantaitakiri Pablo Roma-ki

1 Ikanta ikowaki jotyaantiri Pablo janta Italia-ki, itsipataakiri pashinipaini omontyaari, ari niyaatsitanakari iijatzi naaka. Iri aanakiri iitachari Julio jiwatziriri jowayiriti pinkathapirori Augusto.
2 Ari notitakotanakari Adramitio-jatzi niyaatiro Asia-ki. Notsipatanakari Aristarco Tesalónica-jatzi poñaachari Macedonia-ki.
3 Okanta okitiijyitamanai ariitakina Sidón-ki, ari jaapatziyanakari Julio jirika Pablo, ishinitakiri jariitapaintyaari jaapatziyanipaini impantawatyaariri kowityiimotariri.
4 Ipoña nawisanakiro Sidón, otonkiyotakina tampiya, tii okantzi namaatakoti, iro nokinakotantanakari othampijyaaki Chipre.
5 Naathakiryaanakiro inkaari irojatzi Cilicia-ki, iijatzi Panfilia-ki. Ariitakina Mira-ki, nampitsi saikatsiri Licia-ki.
6 Ari jiñaitapaaki pashini notitantanaiyaari poñaachari Alejandría-ki iyaatiro Italia-ki, ari jotitaiyakinani jiwari.
7 Ojyiki kitiijyiri namatsinkakota namaatakotzi. Owanaa nopomirintsiwaitaka nariitantakari Gnido-ki. Iikiro otonkiyotakotatyaana tampiya, nomontyaakotaki Salmón-ki, noshinampitanakiro othampijyaa Creta.
8 Owanaa opomirintsitaka namaatakotzi, irojatzi nariitantakari nampitsi ikantaitziro "Aachaaki" okaakitapai nampitsi Lasea.
9 Awisaki ojyiki kitiijyiri namaatakotaki, aritaki tyaawontsitzimatapai, kowiinkatanaki namaatakoti. Irootaki ikantantakari Pablo:*
10 "Pinkimisantawakina, kimitaka akowiinkatakotatzi amaatakoti, ari ampiyakiro amaatakomintotsi, iijatzi pajyaagawopaini, aritaki ankamagaantaki iijatzi".
11 Iro kantacha ijiwari owayiriiti tii ikimisantziri Pablo, iri ikimisantaki ashitawori amaatakomintotsi itsipatakari antakotzirori.
12 Tii okamiithatatzi jowawisairo tyaawontsi tsika jaatakowitaka, ikowaiyini jiyaaniinti Fenice-ki saikitachari janta Creta-ki, iiro

* **27:9** Kantakotachari jaka "tyaawontsitzimatapai", irojatzi ikantakoitziri "ikaatapiintakiro itziwintaiyani".

oñaashirinkantari tampiya kinatsiri kirinka iijatzi katonka. Ari ikowaki jowawisairo tyaawontsi.

Itampiyatakotzi inkaariki

13 Ikinkishirita ari onkantaki jamaatakoti tima owakiraa itapaakawo otampiyatzi kapichiini. Ari namaatakonaki othapiyaaki Creta.
14 Iro osamanitaki kapichiini antawotapaaki tampiya, jiitziro iriroriiti "Euroclidón", ookantapaakawo amaatakomintotsi,
15 onoshikakotanakina. Tii jiñi tsika inkantairo jamaatakominto, ishinitakiro onoshikakotina tampiya.
16 Owanaa nopomirintsitakawo pitotsi thatainchari amaatakomintotsiki. Nokinakotaki othampijyaaki iitachari Clauda tii otampiyapiroti janta.
17 Ari notiyitakiro pitotsi amaatakomintotsiki. Tima ithaawantatyaawo jaintakotya iintatzi inkaari jiitaitziro "Sirte", joojoitakiro onaminaki amaatakomintotsi iiro okotaanta. Ishinitanakiro onoshikakotina tampiya.
18 Okanta okitiijyitamanai, iikiro oshintsitatzi otampiyatzi, ari jitanakawo jowiinkagaantaki jajyaagawo.
19 Okanta pashini kitiijyiri, jowiinkanakiro iijatzi okaatzi ashitari amaatakomintotsi.
20 Ojyiki kitiijyiri awisaintsiri tii noñaayitairi ooryaatsiri iijatzi impokiro. Antawoiti notampiyatakotaki tii niyoti aririka nawisakotai.
21 Tima awisaki ojyiki kitiijyiri tii nowaiya, ikantanaki Pablo: "Pinkimisantawakina, okamiithawita pinkimisantinami irojatzi asaikakimi Creta-ki. Iiro añiiromi okaatzi owaaripirotakairi.
22 Iro kantzimaitacha iroñaaka, iiro okantzimowaitzimi, tima iiro pikamagaantzi apaani, onkantawitatya ompiya amaatakomintotsi.
23 Inkaanki tsiniripaiti, noñaaki maninkari, jotyaantani Pawa Ashitanari, nantawaitziniri,
24 ikantakina: 'Pablo, iiro pithaawi, ontzimatyii pariitya jiñiimi César pinkatharipirori Roma-ki. Inishironkatimi Pawa pawisakotakaantyaariri pikaataki jaka amaatakomintotsiki'.
25 Ari ikantakina. Irootaki pinthaamintantyaari, tima nawintaashiritakari naaka Pawa, niyotaki aritaki imatatya ikamantakinari maninkari.
26 Iro kantacha ontzimatyii ompojakotya othampijyaaki".
27 Okanta tsiniri, aritaki awisaki 14 kitiijyiri, ariitakina inkaariki Adriático onoshikakotakina tampiya. Niyankiiti tsiniri, ari ikaimanaki antakotzirori amaatakomintotsi ikinkishiritaiyani iro nariitaiya kipatsiki.
28 Ari jimonkaatakiro tsika iwiyaa ochiinkaatzi, jiñaatziiro tii ochiinkaapirotzi, ipoña japiitiro iijatzi, jiñaatzi kapichiini ochiinkaatapai.†
29 Ithaawanaki nompojakotya, jowiinkaki 4 againtironi amaatakomintotsi opataki, ari jamanaiyanakani onkitiijyitantyaari thaankipiroini.
30 Iro kantacha ikaatzi antakotzirori ikinkishiritaka ishiyi, jotitantanatyaawo pitotsi thayitainchari, jamawinatawo jowiinkayitiro ayiintironi othowaki amaatakomintotsi.
31 Iro kantacha Pablo ikamantakiri jiwari, iijatzi jowayiriti, ikantziri: "Aririka ishiyaki jirikaiti, iiro pawisakotai iirokaiti".
32 Ari itotakotanakiro owayiriiti pitotsi, joimaatakiro.
33 Irootaintsi onkitiijyitzimati, ikantanaki Pablo: "Aritaki awisaki 14 kitiijyiri oyaawinta oitya awisatsini, tii powaiya iirokaiti.

† **27:28** Kantakotachari jaka "tii ochiinkaapirotzi", irojatzi ikantaitziri pairani okaatzi 20 jimonkaatantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 36 metro. Kantakotachari iijatzi "kapichiini ochiinkaatapai", irojatzi ikantaitziri pairani okaatzi 15 jimonkaatantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 27 metro.

34 Okowapirota iroñaaka poya pañaantyaari, tima tikaatsi kamagaantatsini apaani”.‡
35 Aritaki ikantaki Pablo, jaaki tanta, ipaasoonkitakiri Pawa. Ipitoryaakiro, owanaka.
36 Ipoña jominthatanaka maawoni, owaiyakani iijatzi.
37 Jiroka nokaataiyini notitaiyani 276 atziri.
38 Aritaki ithonkakiro jowaiyakani, jowiinkayitaki owanawontsi othomakantyaari tinari.

Otsitsiyaki

39 Okanta okitiijyitamanai, jirikaiti antakotzirori, okompitzimotakari kipatsi, jiñaapaaki opaayaa. Ari ikowi jaatakotyaami janta.
40 Itotakoyitakiro oojotantari ayiintzirori amaatakomintotsi, jookakiro, itzinaakoyitanairo antawoiti manthakintsi, jiwitsikanairo iyomawo inkomatantyaari inkini jaatakoiyani opaayaaki.§
41 Iro kantacha aintakotapaaka othowaki iintaatzi inkaari, tii okantanai nojyiwatakoti. Tankanaki opataki ookantapaakawo otamaryaani inkaari.
42 Ari ikowanaki owayiriiti intsitokanakirimi omontyaariiti, iiro jamaatanta ishiyayiti.
43 Iro kantacha ijiwari owayiriiti, ikowaki jowawisaakotiri Pablo, tii ishinitziri jowamaitiri, apa ikantanakiri: “Ikaatzi yotzirori jamaatzi, jamaati jiyaati kipatsiki.
44 Iriima pashinipaini jontarikayitya inchakotaki inkini jamaati”. Ari okantari nawisakotantaari maawoni.

28

Isaikaki Pablo othampijyaaki iitachari Malta

1 Ikanta nawisakotai maawoni, ari niyotaki jiroka othampijyaa oita Malta.
2 Ari jaawakina kamiitha maawoni nampitawori janta. Tima oparyaatzi inkani, katsinkaiti okantaka, jowaampataki paampari, ari ikaimakina.
3 Ari jiyaatanaki iijatzi Pablo jayi tsitsi, iro ipiyawitapaaka jowapairo itsima, shitowanaki maanki, jatsikakiri jakoki.
4 Ikanta jiñaakiri nampitawori janta jowikantapaakari, ikantaiyanakini: “Jirika shirampari owamaantzinkari jinatzi, okantawitaka jawisakowitaka impiinkimi, tiimaita ishinitaitziri jañi”.*
5 Iro kantacha Pablo jotikanakiri maanki paampariki. Tikaatsi awijyimotirini.
6 Joyaawintaiyani jaawaakairimi irojatzi inkamantatyaari. Ikanta osamanitaki jiñaatzi tikaatsi awijyimotirini, ikantaiyini: “Pawa jinatzi jirika shirampari”.
7 Tzimatsi janta jiwari nampitawori othampijyaaki iitachari Publio. Otzimimotziri okaakiini jowani. Jaawakina kamiitha maawoni jaanakina. Mawa kitiijyiri nosaikimowaitakiri.
8 Ari nokimakotakiri iwaapati Publio ikatsinkaakitatzi, ishiwaiwaita. Ityaashitanakiri Pablo. Ikanta jamanakowintakari, jotirotantakari jako, apathakiro ishintsitanai.

---

‡ **27:34** Kantakotachari jaka “tikaatsi kamagaantatsini”, iro ojyawori ikantaitzi “iiro opiyakagaantawaita kishichaaniki”. § **27:40** Kantakotachari jaka “itzinaakoyitanairo antawoiti manthakintsi”, irootaki ookantari tampiya inkini ishiyakoti otitantawori amaatakomintotsi. * **28:4** Irootaki ikantakiri, tima jiñaajaantzi atziriiti iri Pawa otyaantakiniriri maanki, jowasankitairi.

9 Jantakiro jiroka, pokayitanaki maawoni mantsiyari nampitawori janta
othampijyaaki, joshinchaayitakiri.
10 Ari ipashitanakari ojyiki tsikarika oiyita. Ikanta notitanaa niyaatan-
taiyaari, ipayitawaana naayitanairi.

Ariitaka Pablo Roma-ki

11 Ikanta nosaikaki mawa kashiri janta othampijyaaki, ari notitanaari
pashiniki amaatakomintotsi, owawisaakirori iijatzi janta tyaawontsi.
Opoñaawo jiroka amaatakomintotsi Alejandría-ki. Jiwitsikaitakiro opataki
jojyakaantawo “Tsipari” iwawanitashiitari.†
12 Ari nariitaka janta Siracusa-ki, mawa kitiijyiri nosaikanaki janta.
13 Ipoña nawisanai irojatzi nariitantakari Regio-ki. Ikanta okitiijyita-
manai, okamintha otasonkakotakina tampiya kinatsiri katonkanta, irojatzi
nariitantakari Puteoli-ki pashini kitiijyiri.
14 Ari noñaapaaki tsikarika ikaatzi iyikiiti, ikantawakina nosaikanaki. Iro
nosaikantanakari okaatzi 7 kitiijyiri. Ari nopoñaanaari irojatzi nariitantakari
Roma-ki.
15 Ikanta ikimakotakina iyikiiti nampitawori Roma-ki, itonkiyotawakina
aatsiki jiitaitziro “Apio” tsika jiyomparitapiinta. Okanta janta jiitaitziro
“Mawapanko”, ari joyaawintakina pashini. Ikanta Pablo jiñaapaakiri iyikiiti,
ipaasoonkitanakiri Pawa, thaamintashiri ikantanaka.
16 Ari nariitapaaka Roma-ki. Ikanta ijiwari owayiriiti jowawisaapaakiniri
omontyaariiti pashini jiwari. Iriima Pablo ishinitakiri isaikawaitapaaki
tsikarika ikowiro, apaani owayiri aamaakowintariri.

Ikinkithatakaantzi Pablo janta Roma-ki

17 Ikanta awisanaki mawa kitiijyiri nariitaka, japatotakiri Pablo ñaapiroriiti
Judá-mirinkaiti nampitawori Roma-ki. Ikantakiri: “Iyikiiti, pairanitaki
jaakaantakina ajyininkapaini janta Jerusalén-ki, ipoña jowawisaakina iji-
wariki Roma-jatziiti. Irootaki jantakiri, okantawitaka tikaatsi nantzi-
motiriri, tii nomaamanitziro okaatzi jamitari pairani achariniiti.
18 Ojyiki josampiwitakina Roma-jatzi janta, tii jiñaashita nonki-
nakaashityaari intsitokantinari, ikowawitaka impakaakaantainami.
19 Iro kantacha ajyininkapaini Judá-mirinka tii ikowi, ontzimatyii
nonkowakotiri iriitaki aminakotinani César, okantawitaka tikaatsi
niyakawinti naaka ajyininkapaini.
20 Irootaki napatotantzimiri iroñaaka nonkamantimiro. Nokinkithatako-
tairi oyaakoniintari maawoni Israel-mirinkaiti, irootaki piñaantanari jaka
joojoitantanawo ashirotha”.
21 Ari ikantanaki iriroriiti: “Tii noñi naaka josankinatakotina poñaachani
Judea-ki. Tikaatsi nonkimakotimiri iijatzi jariita ajyininkapaini jaka.
22 Apa nokimakowintzimi ikinkithatakoitakiri kimisantashiwaitachari.
Nokowaki nonkimimi tsika pikantzi iiroka”.
23 Ikinkishiritaka japatotya pashini kitiijyiri. Ari japatowintakari ojyiki
atziri jimaapiintzi Pablo. Ikinkithatakiniri tsika ikanta Pawa ipinkathari-
wintantai, joñaagakiri tsika josankinatakoitsitakari Jesús, jitanakawo josank-
inariki Moisés-ni irojatzi josankinatakiri Kamantaniriiti. Tima jitanakawo
okitiijyitamanai irojatzi jyiitiini.
24 Tzimatsi tsika ikaatzi kimisantawakiriri, iriima pashinipaini tiimachi-
ini.

---

† **28:11** Jiitaitziri jaka “Tsipari”, iriitaki apiti itomi “Júpiter”, iwawanitashiitari jiitaitziri Cástor ipoña
Pólux.

25 Tiira jaapatziyawaa, apaanipaini jiyaayitai. Jiwiyaantawaari Pablo
ikantawairi: “Jiroka ikantsitakari pairani pichariniiti, jiñaawaitakairi Tasor-
intsinkantsi Kamantantaniri Isaías-ni, ikantaki:
26 Piyaati, pinkantiri jirika atziriiti:
Pinkimawitatya, iiromaita pikimathatziro.
Paminawitya, iiromaita piñagaiyironi.
27 Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.
Ashikimpita jinaki.
Tii jokichaatai iijatzi.
Irootaki kaari jiñaantawo.
Kaari ikimanta,
Kaari ikinkishiritanta,
Tii ikimisantzi, iiro nowawisaakotairi.
28 Piyotaiyini iirokaiti, aritaki jowawisaakotairi Pawa kaari ajyininkata.
Aritaki inkimisantai iriroriiti”.
29 Ikantakiro Pablo jiroka ñaantsi, jatanai Judá-mirinkaiti, ojyiki
jiñaanatawakaanaka.
30 Ari isaikapairi Pablo okaatzi apiti osarintsi. Jaapiintakiri kamiitha
ikaatzi ariiyitariri.
31 Ari ikinkithatakiniri ipinkathariwintantai Pawa, ikinkithatakotsitakari
iijatzi Awinkathariti Jesucristo jiyoitantyaariri. Tikaatsi oñaashirinkawaitirini.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI ROMA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori, jompiratani Jesucristo ninatzi, tima iriitaki kaimashiritakinari Notyaantapiroriti, irijatzi owakinari nonkamantantiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa.
2 Jiroka Kamiithari Ñaantsi ikajyaakaakiriri Pawa, iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Osankinarintsi Tasorintsitatsiri,
3 ikantakota Itomi Awinkathariti Jesucristo, iintsitapaintsiri itzimaki, icharinitawakari David-ni.
4 Ikanta jañagai pairani, aripaiti joñaagantaka Itomi Pawa jinatzi, otzimimotziri ishintsinka, tasorintsishiriri jinatzi iijatzi.
5 Ikamintha Cristo iro jinishironkatantakinari Pawa. Iri owakinari Notyaantapiroritai, nonkamantayitairi pashinijatzi atziri kaari ajyininkata, inkimisantayitaita iriroriiti.
6 Iijatzi iirokaiti Roma-jatzi ari akaatsitaka ikaimashiritai Jesucristo.
7 Ikaimashiritaimi pinkitishiritai pikaatzi pinampitawo Roma-ki. Jitakotani Pawa pinayitzi. Onkamintha inishironkawaitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi inkimitaimi Awinkathariti Jesucristo, piñaayitiro kamiitha pisaikayiti.

Ikowi Pablo jariityaari Roma-jatzi

8 Jiroka nitawatyaari nonkanti: Nopaasoonkitziri Pawa, okantakaantziro jantziri Jesucristo. Nopaasoonkitakowintzimi iirokaiti, tima ithonka ikimakoitakimi tsikarikapaini tsika pikantayitanaa pikimisantayitai.
9 Ari nokantapiintanakitya namanakowintzimi. Iri Pawa yotatsi, nantawaishintsitainiri nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi tsika ikinkithatakota Itomi.
10 Aririka namañaari, nokowakotziri ishinitainaata niyaati pisaikaiyini iirokaiti, iroorika inkowakaakinari naaka.
11 Tima nokowapirotaki noñaayitimi. Nokowi nonishironkashiriyitimi onkantya paawiyashiriwaitantyaari.
12 Ari onkantya nonthaamintakaantimiri iiroka, piñaakinarika naaka tsika nokanta nawintaashiritakari Cristo. Ari pinthaamintakaina naaka, noñaakimirika iirokaiti tsika pikanta pawintaashiritari.
13 Iyikiiti, nokowi piyoti, iro noshiritapiintaka niyaati pisaikaiyini noñaantimiri powapiyashiriyitaiya, nokimitaakiri pashinijatziiti atziri. Iro kantacha, ojyiki otzikapiintakinari.
14 Iro kantacha ontzimatyii niyaatashitiri Grecia-paantiri, kaari Grecia-paantitatsini, yowaitanaatsiri, iijatzi kaari yowaitatsini.
15 Irootaki, nokowantari nokinkithatakotairo iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta pinampitawo iirokaiti Roma-jatziiti.

Itasorinka Pawa owawijaakotantatsiri

16 Tii nokaaniwintziro naaka nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi. Tima iro ojyakawori iroomi itasorinka Pawa, iro owawijaakoshiritairini maawoni kimisantaatsini. Nokimitaakiro naakaiti no-Judá-mirinkatzi, naakataki itanakawo nokimisantanaki, jimpoitapaaki Grecia-paantiriiti.
17 Tima iro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa tsika ikanta itampatzikashiritakagairi atziriiti. Ari ikantakaanta irirori jawintaashiritaityaari. Tima irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri:

Tampatzikashiri jinayitai awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.

Kaaripiroshiriri jinatzi atziriiti

18 Iriima atziriiti kaari tampatzikashiritatsini, thainkatasorintsitatsiri, ikisaniintapirotakiri Pawa, joñaagantakiro iyatsimanka janta inkitiki. Tima jirikaiti kaaripiroshiritapiintatsiri, kimiwaitaka jotzikayitatyiiromi tyaaryoori iiro jiyotakoitantawo.
19 Tima jiyotakowitari iriroriiti Pawa. Iri Pawa kantakaawori jiyotakowitantakariri.
20 Tima owakiraa jitanakawo Pawa jiwitsikakiro kipatsi, ari jiyotimi atziriiti tzimatsi Pawa, jiñaayitakiro jiwitsikani. Ari onkantya inkinkishiritantyaarimi otzimimotziri Pawa ishintsinka, kañaaniri jinatzi irirori. Tikaatsi otikañaanitachani, inkantawitaiya: “Tii niyotziro”.
21 Aña jiyotakowitari Pawa, tiimaita impinkathatapiintairi, tii ipaasoonkitapiintairi iijatzi. Apa ikinkishiritakotawo kaaripirotatsiri, iro kaari ikinkishiritantanaa kamiitha.
22 Ikantaiyawitani: “Yotaniri ninatzi”, aña masontzishiriri jinayitaki.
23 Iro jowajyaantantawori ipinkathawitari Pawa kañaaniri. Ari jitayitanakawo ipinkathayitziro witsikaantsi jojyakaawo atziri, tsimiri, piratsi, iijatzi ikaatzi kamathayitatsiri kipatsiki.
24 Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka. Irootaki jantapiintantawori onkaati inkaaniwintirimi.
25 Jowajyaantanakiro ikimisantañaanitziri Pawa tyaaryootatsiri, apa ikimisantanakiro thiiyaantsi. Ipinkathatanakiro jiwitsikaitziri, ojyawaitanakawo iroomi ompirawaityaarinimi. Tiimaita ipinkathatanairi Pawa witsikakirori kitziroini maawoni jiroka, apinkathatapiintziri aakaiti. Ari onkantyaari.
26 Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri inintashiwaitari. Irootaki jantantawori okaatzi inkaaniwintirimi. Ari itanakawo opaantawakaawaita kiyopayipaini tsinaniiti.
27 Ari ikimitanakari iijatzi kiyopayipaini shirampariiti, ipaantawakaawaitanaka, iro ikowapirotanaki impaantawakaiya ishiramparinkakiini, jantanakiro inkaaniwintirimi. Iriimaitaka owasankitaawaitaincha okantakaantziro ikinakaashiwaitakari.
28 Iro opoñaantari ishinitziri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka, iro jantantakawori kaari kamiithatatsini. Tima tii ikinkishiritakotanairi Pawa.
29 Iro jantapiintanaki kaari tampatzikatatsini, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ikowapirowaitziri kiriiki, jantayitziro kamaawoyitatsiri, inintakotantawaitzi, itsitokantawaitzi, imaamanitawakaawaita, jamatawitantawaitzi, ikawiyantawaitzi,
30 ikijyimatantawaitzi, ithiiyakotawakaawaita, ikijyimawaitziri Pawa, ikawiyapootantawaitzi, ikantakaapirowaita, iñaapirowaita, jiyotashiwaitawo kaaripirotatsiri, ipiyathawaitari ashitariri,
31 imasontzishiriwaitaki, tii imonkaawainitzi, tii inithaantawaitzi, tii inishironkatantzi.
32 Jiyowitaiyawoni jirikaiti okaatzi ikantakaantziri Pawa, ikantaki: “Ikaatzi matakironi jiroka inkamayitai”. Iro kantacha, iikiro jantapiintatziiro, jominthatakaari pashinipaini jimayitiro.

2

Tampatzika ikanta Pawa aririka jiyakawintanti

1 Kimitaka pikantashiriwaitzi iiroka, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaaripirotaki”. Iiro pikantawaitziro jiroka. Tima aririka

piyakawintiri pashini atziri, iirokataki iyakawintainchari. ¿Tiima pantapiintziro iiroka kaaripirori?
2 Ayotaiyini tampatzikashiriri jinatzi Pawa aririka jiyakawintanti. Iri owasankitairini ikaatzi antayitakirori jiroka.
3 Iirokaiti patzirinkakiini, pikantapiintaiyini, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaaripirotaki”, ¿Piñaajaantakima iiro jowasankitaimi iiroka Pawa?
4 ¿Pimanintatziirima nishironkapirowaitakimiri, oyaakoniintzimiri, amatsinkawintzimiri iijatzi? ¿Tiima piyotakotziro iro jamatsinkawintantakimiri jowajyaantakaantimirori piyaaripironka?
5 Iiromi powajyaantairo piyaaripironka, ari piñiiromi patsipitaiyaawo iyatsimanka Pawa. Tima paata, aririka joñaagantapaititairo iyatsimanka, jaminakoyitairo maawoni, tampatzika inkantya jowasankitaantayitai.
6 Onkimiwaityaawo impinayitairimi apaanipaini okaatzi jantakiri.
7 Iri Pawa añaakaayitairini ikaatzi kamaitanakawori kamiithari, irootaki jiñaampiyantakawori jowaniinkawo, jiñaampiyakawo ipinkathaitairi, jiñaampiyakawo inkantaitatyaani jañaayitai.
8 Iro kantacha, katsimaki inkantaiya Pawa jowasankitaayitairi ikaatzi kamaitapiintanakawori inintashiwaitari, piyathawaitakariri, imanintawaitakiro tyaaryootatsiri.
9 Inkimaatsiwaitaiya, jowashiripirowaitaiya maawoni kamaitapiintakawori kaaripirori. Iriira itanatyaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri.
10 Iriima kamaitapiintakawori kamiithari, ari jowaniinkataiya, impinkathaitairi, kamiitha isaikayitai. Iriira itanatyaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri.
11 Tima tikaatsi atziri jimaakitiri Pawa.
12 maawoni kaari kimakotironi Ikantakaantaitani, ompiyakaashitaiyaari iyaaripironka, tima iiro jaminakoitairi imonkaatakirorika Ikantakaantaitani. Iriima ikaatzi kimakowitakawori, ari jaminakoitairi imonkaatakirorika.
13 Tima kaari tampatzikashiritzimotirini Pawa ikaatzi kimakowitakawori Ikantakaantaitani, aña iri tampatzikashiritzimotakiriri Pawa monkaayitakirori.
14 Jirikaiti kaari nojyininkayita, kaari kimakowityaawoni Ikantakaantani Moisés-ni, kaari ñaawityaawoni tsika osankinata, jimonkaaminthawaitashitakawo. Okimiwaitakawo ontzimaatyiimi pashini ikantakaantaitani jashitaiyaarimi iriroriiti.
15 Okimiwaitakawo jiroka Ikantakaantaitani osankinashiritantyaarimi, tima jiyotziro oita jantiri. Aririka jimonkaatairo, kimoshiri inkantya. Iirorika jimonkaayitziro, okimiwaitakawo apaniroinimi jiyakawintawaitaka, tima jiyotakiro ikaaripirowaitaki.
16 Irootaki jantaitiri paata aririka inkantairi Pawa jirika Jesucristo: “Paminakotairo maawoni jantakiri jimananikiini atziriiti”. Irootaki nokantapiintakiri nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.

Judá-mirinkaiti ipoña Ikantakaantaitani

17 Iroñaaka nonkantayitimi iirokaiti Judá-mirinka nojyininkatari. Kimitaka pikantaiyakini iirokaiti: “Aña niyotakotaitziro naaka Ikantakaantaitani. Niyotziri Pawa.
18 Niyotziro okaatzi ikowiri. Niyotziro tampatzikatatsiri, tima jiyotaakinawo Ikantakaantaitani.

19 Ari onkantaki niyotairi kaari yotironi, kimitakariri amajyookitachari,
nonkimitakaantiro nonkitiijyiinkatakotairimi saikatsiri otsinirikitzi.
20 Ari niyotaayitairi masontzishiriri. Kantatsi niyotairi kaari yowaitatsini,
kimiwaitariri iinchaaniki. Tima otzimimotana naaka Ikantakaantaitani.
Irootaki matzirori iyotanipirotakaantzi".
21 Aririka okantaka piñaawaitakiri piyotaayitiri pashini, ¿Iyomachiitakimima
iiroka? Tima pikantapiintzi iiroka: "Iiro pikoshitzi". ¿Tiima pikoshinitzi
iiroka?
22 Pikantapiintzi: "Iiro pimayimpiritzi". ¿Tiima pimayimpiritzi iiroka?
Pikantapiintzi: "Iiro pipinkathatziri ojyakaawontsi". ¿Tiima pikoshitanitziro
iiroka tasorintsitatsiri?
23 Pikantakaapirowaitaka iiroka piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima
pipiyathawaitawo iiroka, pithainkakiri Pawa?
24 Tima ari okanta josankinaitakiro, kantatsiri:
Iirokaiti kantakaantakirori, iro ithainkatasorintsitantakari pashinijatzi
atziri ipairyaaminthawaitashitakari Pawa.
25 Ikaatzi monkaatzirori Ikantakaantaitani, kamiithawitaka itomishi-
taanita, tima irootaki ojyakaawintacha jashitari Pawa. Iro kantacha tiirika
jothotyiiro jimonkaatiro maawoni Ikantakaantaitani, aminaashiwaitaka it-
omishitaanita.
26 Iriima pashinijatzi kaari ajyininkata, kaari totamishitaanitachani,
aririka jimonkaaminthatashityaawo Ikantakaantaitani, iriitaki
kimipirowaitakariri totamishitaaniri, tima jashipirotaari Pawa.
27 Jirikaiti kaari totamishitaaniri monkaaminthatashitawori Ikantakaan-
taitani, iri aminakotaimini iirokaiti paata tyaaryoorika pimonkaatziro piy-
otakotziri, pipiyathatakaworika, iri iyakawintimini, jowasankitagaitimi,
okantawitaka totamishitaaniri pinawitaka iirokaiti.
28 Tsika akantayita koñaawoini awathaki, tiira iro jiitaitantairi "Judá-
mirinka". Ari okimitari atominthawaitashitaka awathaki, tiira iro jiitaitan-
tairi "totamishitaari".
29 Aña opoñaantari a-Judá-mirinkatzi iro kantakaantzirori tsika akan-
tashiriyita. Ari okimitsitari iijatzi añaantakawori atomishitaa, iro kan-
takaantakirori oshiritakari. Tii iro amonkaatashitantyaawori osankinat-
achari, inthaamintawintantairi ajyininkapaini, aña oshiritakagaari Pawa,
ari inthaamintawintai irirori.

3

1 Kimitaka pikantaki iirokaiti: "¿Tikaatsima opantaini a-Judá-mirinkatzi?
¿Iitama atomishitaaritantari?"
2 Nokantzi naaka: "Ojyiki opantairi aakaiti. Jiroka itanakawori, iriira
achariniiti aaka itakawori jiñaanatakiri Pawa.
3 Tzimatsi achariniiti kaari oisokirotyaarini Pawa, ¿Irooma ompoñaantyaari
Pawa jowajyaantiro joisokiroyitanta?
4 Tii ari onkantya. Okantawitaka ithiiyaniwitaka maawoni atziriiti, tii
ithiiyanita Pawa irirori. Ari okantzi josankinaitakiri, kantatsiri:
Ari pikantatya iiroka, tampatzikañaaniri pinatzi,
Iirokami jaminakoitaimi, ari panaakotantakimi".
5 Tima antapiintzirowa kaaripironkantsi, oñaagantziro tampatzikashiriri
jinatzi Pawa. Kimiwaitaka ari ankantakimi: "Iro noyaaripiroshirinka
oñaagantzirori owanaa ikamiithapirotzi Pawa, ¿Iitama jowasankitaawin-
tantinawori okaatzi oñaagantzirori ikamiithapirotzi irirori? Kaarira tam-
patzikashiriri". (Ari okanta akinkishiriwaitari aakaiti atzirinkakiini.)

6 Tii ari onkantzimaitya. Kaarimi tampatzikashiriri Pawa, iirotya jaminakotairimi isaawijatziiti, jowasankitaawaitairi.
7 Kimitaka ankantimi iijatzi: "¿Iitama jowasankitaantyaanari Pawa nothiiyaka, tima nothiiyapiintaka iro kantakaantakirori jiñaapinkathaitantariri Pawa tii ithiiyanita irirori?"
8 Kimitaka ankantimi iijatzi: "¡Thami ankaaripiroti! tima iro oñaagantironi kamiithari". (Irojatzi jiyakowintaitakinari naaka nokinkithatakotakiro kimitakawori jiroka, imapirotatya.) Iro kantzimaitacha irootaki kamiithatatsi jowasankitaitiri ikaatzi ñaawaitzirori jiroka.

Tikaatsi tampatzikashiriri

9 ¿Irooma kantakotacha jaka, a-Judá-mirinkatzi tii opantapirotai aakaiti? ¿Iiroma okantzi anaakoyitairi pashinijatzi? Iiro okantzi, tima aritaki nokantsitaka maawoni akaataiyakini, kimiwaitakimi ompiyakaashiwaitaimi ayaaripironka, okantawitaka a-Judá-mirinkatzi iijatzi kaari Judá-mirinkatatsini.
10 Tima aritaki osankinatakotaka, kantatsiri:
Tikaatsi tampatzikashiriri, tii itzimaajaitzi apaani.
11 Tii itzimi kimathawaitaniri.
Tikaatsi oshiritaiyaarini Pawa jiyotakotairi.
12 Ithonka ipiyashiritaiyakani, tii opantaari.
Tii itzimi iitya mataironi inkamiithashiriti.
Tii itzimaajaitzi apaani.
13 Kaaripiroñaaniwaitaki, okimiwaitakawo ithano iroomi omoona ikitaitantariri kaminkari.
Amininitaka ithiiya,
Kipiyapaantiwaitaki jojyakari ikanta maanki.
14 Tima ikijyimawaitantapiintaki, ikawiyantayitzi.
15 Amikiitaka jiyaayitzi jowamaanti, ikowi inkapathainkatakaanti.
16 Ipampithawookitapiintakiro ikinaitzi japirotantaitzi, ikowi inkimaatsitakaantawaitya.
17 Tii ipampithawookitapiintairo jatachari isaikaitai kamiitha.
18 Tii ipinkathaakitairi Pawa.
19 Ayotzimaita jiyakawintairi Pawa maawoni pankinawaitakawori jimonkaatairomi Ikantakaantaitani. Iiro okantai jotikañaanitaiya inkanti: "Tiitya nomaakiwaitziro".
20 Tima tikaatsi matakironi jimonkaatiro Ikantakaantaitani, ari onkantya inkantantyaariri Pawa: "Tampatzikashiri ninatzi". Aña aririka ayotakopirotanairo Ikantakaantaitani, ari ayopirotziri owanaa akaaripirotaki.

Pawa otampatzikashiritairi, aririka awintaashiritanaiyaari

21 Iro kantzimaitacha, owakiraa joñaagairo Pawa tsika okanta antampatzikashiritantaiyaari. Tii ojyawo pairani, apankinawaitashitawo Ikantakaantaitani antampatzikashiritantaiyaawomi. Irootaki josankinatakotakiri Kamantantaniriiti, irojatzi josankinatakotaitakiri Ikantakaantaitaniki.
22 Iriira Pawa otampatzikashiritaini, aririka awintaashiritanaiyaari Jesucristo, ankimisantanairi irirori. Tii anashitaiya tsika ikantayita pashiniiti,
23 maawoni akaaripiroshiritaki. Irootaki iiro okantanta añaayitairo jowaniinkawo Pawa.
24 Iro kantzimaitacha, Pawa, jotampatzikashiritai, inishironkapirotanta irirori jotyaantairi Cristo Jesús ipinawintai aakaiti.

25 Irootaki jotyaantantakariri Pawa inkapathainkawintai Cristo jowamaitakiri, ari jotsimaryaagari Pawa awintaashiritaiyaaririka Cristo. Iro jimatantakawori Pawa jiroka, jiñaantaityaariri ikantaitani itampatzikashiritzi irirori. Pairani Pawa owanaa ikisashiwitakawo iyaaripironka atziriiti, amawi ikantapiintakiro.
26 Irooma iroñaaka, okimiwaitaawo jojyipithatakairomi ayaaripironka, jotampatzikashiritai. Tampatzikashiri ikanta irirori, itampatzikashiritakairi iijatzi awintaashiritanaariri Jesús.

27 ¿Tzimatsima ankantakaapirowintaiyaari? Tikaatsi. ¿Iitakama? ¿Irooma kantakaantawori tii itzimi iita monkaataironi Ikantakaantaitani? Kaari, aña iro kantakaantzirori awintaashirinka.
28 Iiro okantzi inkantakaapirowaitya tampatzikashiriri, tima tii ikitsirinkiro jimonkaatairomi Ikantakaantaitani. Apa jimatairo jawintaashiritaari Cristo.
29 ¿Apaanima aakaiti a-Judá-mirinkatzi jantzimotairo Pawa? Tii. Ari akaatairi kaari ajyininkayita, jantzimotairo maawoni.
30 Apaani ikanta Pawa. Tsika ikantakaayitai aakaiti jotampatzikashiritai, ari inkimitagairi iijatzi kaari totamishitaaritachani.
31 ¿Nomanintatziiroma naaka Ikantakaantaitani nokinkithatakotakiro awintaashirinkantsi? ¡Tii ari onkantya! Aña kamiithatsitacha jiroka.

4

Jojyakaawintantzi Abraham

1 Thami oshiritakotyaari Abraham-ni acharinitanakari. ¿Tsikama ikantaitakirika irirori itampatzikashiritantaari?
2 Iroomi ipankinatani Abraham-ni tampatzikashiritakagairinimi, aritaki inkantakaapirowaitatyaami irirori. Iiro ikantakaapirowintaarimi Pawa.
3 Jiroka okantziri Osankinarintsipirori:

Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.

4 Thami ojyakaawintawakiro: Aririka jantawaiti atziri, ipinaitziri. Tii inishironkatashitaitari, aña ipinaitatziiri jiriiwitaitakiri jantawaitaki.
5 Iriima atziri kaari antawaitatsini, jiñiirorika impinatashitaityaari, inishironkaitatziiri jirika. Ari ikantsitari atziri thainkatasorintsiwaitatsiri pairani, jawintaashiritaari Pawa, aritaki jotampatzikashiritairi. Ari inishironkatairi jawintaashiritaari, tii ipankinawaitawo jimatantaawori.
6 Iijatzi David-ni ikinkithatakotsitakawo inkimoshiritakagairi Pawa itampatzikashiritani, kaari ñagaironi iñaashintsiwintaiyaawo, ikantaki:

7 Kimoshiri inkantaiya atziri ipiyakoitairi ikaaripirowitaka,

Okimiwaitaawo jimanakoitaatyiinirimi iyaaripironka.

8 Kimoshiri inkantaiya atziri, ipiyakopirotainiri Pawa iyaaripironka.

9 Jirikaiti kimoshiritaatsini, ¿Apama aakaiti jiitaitai “totamishitaari?” Kimitaka tii, ari jojyayitai kaari totamishitaachani. Pinkinkishiritiro akantakiri:

Jawintaanaka Abraham, irootaki ikimitakaantaitaariri tampatzikashiritaniri.

10 ¿Tsikapaitima Pawa ikimitakaantaari Abraham-ni itampatzikashiritani? ¿Aripaitima jimatakiro itomishitaaritaki? ¡Tiira!

11 Iro jimpoitai Abraham-ni itomishitaaritá. Jiroka totamishitaaritaantsi
aririka omatatakotanaki iro jiyoitantari jawintaari Pawa. Iriima Abraham-
ni jawintaitsitakari kitziroini Pawa, ari jotampatzikashiritaitakiri tiki-
raamintha itomishitaanita. Ari ikantaka Abraham-ni jitantakawori ita-
mpatzikashiritakaitziri. Irootaki ikimitakaantaitakariri iriitakimi charin-
ityaaririmi maawoni tampatzikashiriririiti, tii okowaajaita intomishitaaritai.
12 Imapirowitatya aakaiti jiitayiitai "totamishitaari" aakataki
icharinipirotani Abraham-ni, akaatziri iijatzi atomishitaaritai. Tiimaita
ankimitakotyaari ikanta irirori itomishitaarita, aña awintaashiritanaari
Pawa, ikimitaakiro irirori Abraham-ni, jawintaashiritsitakari kitziroini
tikiraamintha itomishitaarita.

Iro awintaashirinka añaantaiyaawori ikajyaakaakairi

13 Tima ikajyaakaitsitakanari Pawa jirika Abraham-ni itsipataakiri charin-
ityaarini, ikajyaakaakiniri kitziroini tikiraamintha osankinata Ikantakaan-
taitani. Apa jawintaashiritanaka Abraham-ni.
14 Tima inkaati ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, kaarira jirikaiti panki-
nawaitashitawori Ikantakaantaitani. Arimi onkantyaami, aminaashiwait-
yaami awintaashiritari Pawa, tii opantawo ikajyaakaakairi.
15 Iitarika pankinawaitawori Ikantakaantaitani, apa jowatsimairi Pawa
iiro ikitsirinkiro. Iiromi otzimaki Ikantakaantaitani, iiro otzimimi iijatzi
ikinakaashiitani.
16 Iitarika ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, iriitaki awintaashiritaariri in-
ishironkapirotani irirori. Ari jiñaayitairo maawoni icharinyitaari, tii apa
añaayitairo aakaiti Judá-mirinka, jashitakaitakari kitziroini Ikantakaantai-
tani, aña maawoni awintaashirityaarini Pawa, ojyakotaariri Abraham-ni.
Ari ojyawo incharinitaimi Abraham-ni maawoni aakaiti.
17 Irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri:

Aritaki nojyiñagaimiri charinyitimini, iiro okantaajaitzi
ijyininkamirinkatawakaiya.

Iro jiroka ikajyaakaani Pawa. Irootaki jawintaashiritantanakariri
Abraham-ni. Imapirotatya jimonkaatairo Pawa jiroka, tima kantatsi
jañaakaayitairi kamayitatsiri, irijatzi witsikairori kaari tzimawitachani
pairani.
18 Jiroka ikantakiriri Abraham-ni: "Aritaki nojyiñagaimiri charinitimini".
Iro ikimisantantakari Abraham-ni, owanaa opomirintsitzimowitakari
inkimisantantyaariri.
19 Tii jowajyaantapaintziro kapichiini jawintaashiritanaka. Iikiro joshiri-
takopiintanakityaawo jiroka, ikantzi: "¿Tsikama onkantyaaka jiroka? Aña
tzimataiki naaka 100 nosarintsiti. Irootaintsi nonkami. Jiroka noina Sara,
tii owaiyantanitzi".
20 Ari okanta ikinkishiriwaitaka, tii ikisoshiriwintziro okaatzi
ikajyaakaakiniriri Pawa, tii okantzimoniintawaitari jawintaakari. Iikiro
jimapirotanakitziiro jawintaashiritanakari, ari ikantapiintanaatya
ithaamintapiintanakari.
21 Jiyotaki Abraham-ni ari jimatakiro Pawa okaatzi ikajyaakaakiniriri.
22 Irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.
23 Josankinatakaantakiro Pawa tsika okantakota jiroka. Tii josanki-
naminthatakaantashitawo ampinkathatantyaariri Abraham-ni.
24 Iro josankinatakaantantakawori onkantya ayotantaiyaari inkimitakaan-
tai itampatzikashiritani iijatzi aakaiti, aririka awintaashiritanaiyaari
añaakagairiri Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka.

25 Tima iri Cristo kamawintairi aakaiti, okantakaantziro akaaripirowaitaki.
Irijatzi Cristo añagaatsi okanta itampatzikashiritakaantairi.

5

Opoñaantari itampatzikashiritakai

1 Jiroka okantakari. Iro awintaashirinka tampatzikashiritakairi. Irootaki
aripirotantaariri Pawa. Iriitaki Jesucristo matakagaironi jiroka.
2 Tima awintaashiritaari Jesucristo, jiyotakaayitairo inishironkatani Pawa
anayitai. Kimoshiri akantayitaa añaayitairo paata jowaniinkawo Pawa.
3 Iro kantzimaitacha tii apa ankimoshiriwintiro jiroka, aña ankimoshiri-
wintsityaawo iijatzi awijyimotainiri. Tima ayotaiyini aririka añaayitiro anki-
maatsiwaitya, iro ompoñaantyaari ankamaitanitya.
4 Aririka ankamaitapiintanatya, ari aawiyashiritanitai. Aririka
aawiyashiritapiintanaki, ari añaayitakiro awintaapirotanaiyaari
oyaakoniintani.
5 Iiro jaminaakaashitai oyaakoniintani. Tima aritaki añaayitakiro ji-
takopirotakai Pawa, jotyaantakairi Itasorinka okimiwaitakawo isakopiroi-
tatyiinirimi.
6 Okanta ikowapaititaki Pawa, aripaiti ikamawintayitakai Cristo,
okantawitaka athainkatasorintsiwitaka, tii aawiyawainitzi.
7 Tikaatsi matapiintaironi inkamawintiri pashini atziri. Tzimimaitaka
kamawintirini atziri kamiithashiriri.
8 Iro kantzimaitacha aakaiti kaaripiroshiriri anawitaka, ikamawintakai
Cristo. Owanaa jitakopirotakai Pawa, jotyaantakiri Cristo inkamawintai.
9 Jotyaantakiri Cristo inkapathainkawintai onkantya jotampatzikashiri-
tantairi. Ari jimatataikiro jiroka iiniro akaaripiroshiriwaitzi, ¿Kamiithatat-
sima anthaawantawaityaari japiroitai jotampatzikashiritai?
10 Tima pairani iiniro akisaniintawaitziri Pawa, jotyaantakainiri Itomi
inkamawintai, ari okanta aripirotantaariri. Ari okanta iijatzi ayopirotanta-
ari aritaki awijakoshiritai, tima jañaawintai Cristo.
11 Ari ikimoshiritakaapirowaitai Pawa, tima iri Awinkathariti Jesucristo
aripirotakagairiri.

Adán ipoña Cristo

12 Apaanimachiini ikantaka pairani shirampari kantakaantanakirori
ikaaripirotaki. Iro owasankitaantsi jiñaaki, ikaamaniyitai. Iro antitanaincha
maawoni ikaatzi charinitanaariri, ikaaripirotanaki maawoni isaawijatziiti,
ikaamaniyitanaki.
13 Iro awijaintsiri tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantaitani. Tima
jirikaiti añaayitaintsiri pairani tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantai-
tani, inashitaiya jiyakawintaitiriri. Iriima jirikaiti impoiyitaatsiri itzimayi-
tai piyathatakawori Ikantakaantaitani inashitaiya iijatzi jiyakawintaitiri.
14 Ikamaki Adán, ikamitaka iijatzi charinitanakariri irirori okantawitaka
inashitaka iyaaripironka. Iro jatakotanaintsi irojatzi itzimantakari pairani
Moisés-ni. Iriira Adán ojyakaawintakariri pashini shirampari pokaintsiri,
15 iriitakira Jesucristo jirika. Jiroka okanta jojyakaawintaitakiri: Atzir-
imachiini jinaki Adán, ikaaripirowaitaki, iriitaki kantakaantakawori ika-
mayitantakari ojyiki atziriiti. Ari ikimitsitakari Jesucristo, atziri ji-
naki irirori, ikamawintantaki, iri kantakaantakirori jañaashiritantaari ojyiki
pashini atziriiti, ikantakaantakiro Pawa inishironkatantzi.
16 Iro kantacha Pawa jinashitakawo inishironkatantzi irirori, tii jojyako-
tari itanakawori ikaaripirowaitzi. Tima iyaaripironka apaani atziri, irootaki

kantakaantakirori jowasankitaitantariri ojyiki atziriiti. Irooma inishironka Pawa irootaki kantakaantakirori jotampatzikashiritantaariri ojyiki kaaripirowaiwitachari.
17 Tima ikaaripirotaki pairani Adán, kimiwaitanaka atziritanakityiimi "Kaamanitaantsi" iro ompirawaityaarinimi atziriiti. Irooma inishironkatani Jesucristo, okimiwaitanakawo atziritanakityiimi "Añaamintotsi", iro ompiratanatyaarinimi tampatzikashiriiti.
18 Jiroka okaatzi jojyakaawintakoitziri: Apaani shirampari kaaripirotaintsiri, iri kantakaantakirori jowasankitaantaitakari ojyiki atziriiti. Iriima pashini kamiithashiriri shirampari, iri kantakaantakirori jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziriiti, jañaashiriyitai.
19 Apaani atziri piyathari, iri kantakaantakirori ikaaripiroshiritantakari ojyiki atziriiti. Iriima pashini atziri kimisantaniri, iri kantakaantakirori itampatzikashiritantaari ojyiki atziriiti.
20 Iro opoñaantari josankinatakaantaitziro Ikantakaantaitani, jiyotantaiyaari atziriiti kaaripiro jinayitzi. Okantawitaka antawoiti ipiyathawitaka, antawoiti inishironkatairi Pawa.
21 Pairani kimiwaitaka atziritatyiimi "Kaaripironkantsi", iro ompirawaitatyaarinimi atziriiti, irojatzi owamaantakariri. Iro kantacha kimiwaitaka atziritatyiimi "Nishironkataantsi", iro pinkathariwintantaatsinimi. Tima aritaki inishironkayitai Awinkathariti Jesucristo, itampatzikashiritakaayitai ankantaitatyaani añaayitai.

6

Ikamapithaitakiro kaaripironkantsi

1 ¿Kamiithatatsima ankanti: Thami ankaaripirowaiti inishironkapirotantairi Pawa?
2 ¡Tii ari onkantya! Aña okimiwaitanaawo ankamapithatatyiiromi ayaaripironka. ¿Kantatsima kaminkari inkaaripiroti iyaamaninkakiini?
3 Aamaashitya pipiyakotakiro iirokaiti owiinkaawintakari Cristo Jesús, akimitakowaitaari tsika ikanta jowamaitakiri irirori.
4 Iro ojyakaawintacha ankamayitaimi koñaawoini tsika akantawita pairani. Ikitaitakai. Ipoñaashitaka apiriintaa iijatzi, akimitakotaari Cristo. Tima jowaniinkawo Pawa owiriintairiri Cristo, ari okanta ikimitakaantairi aakaiti owakiraarimi atziri añaayitaimi.
5 Tima ojyakotaari irirori, kimiwaitaka ankamayitaimi, aritaki iijatzi ampiriintayitai ikimitaakiro irirori.
6 Kimiwaitaka koñaawoini tsika akantayita pairani, ari intsipataitakairimi Cristo impaikakoitaimi. Ari okanta akamapithatantakawori akaaripirowaitaki. Irootaki kaari ojyantaari ompirayitari "Kaaripironkantsi".
7 Tima apaani kaminkari tikaatsi jantayitai iyaamaninkakiini, tii ikaaripirotai.
8 Tima ari atsipataari Cristo jowamaayiitai, awintaashiri antsipataiyaari jañaashiritai iijatzi.
9 Tima ayotaiyaini iiro japiitairo Cristo inkamawintantai. Apawojatzi okanta ikamaki, añagai. Okimiwaitaawo tii ompirawaitaari "Kaamanitaantsi".
10 Apawojatzi ikamawintakiri kaaripiroshiriiriti. Irooma iroñaaka jañaawintairi Pawa.
11 Ari pinkimitaiyaari iirokaiti, pinkimitakaantaiya pinkamapithatatyiiromi piyaaripironka, iri Cristo Jesús kantakaantakirori pañaawintantaariri Pawa.

12 Irootaki, iiro pishinitanta ompiyakaashiwaitaimi piyaaripironka. Poitsinampairo pikowashitziri.
13 Kimitawaitakimi pinkamakityiimi, piriintaimi iijatzi, pinkimitakaantiro aritakimi jatakimi Pawaki, pinkantapairimi: “Jiroka nowatha, nantantapiintaawori kamiithatatsiri”. Aritapaaki pikimitakaantawo piwatha iro pinkaaripirowaitantapiintya.
14 Aritapaaki pikimitakaantawo “Kaaripironkantsi” atziritatyiimi, irootaki ompirawaitimini. Tii pañiimotairo Ikantakaantaitani, aña iro pañiimotai nishironkataantsi.

Ompirataari tampatzikashiritaantsi

15 ¿Kamiithatatsima ankantayiti iroñaaka: “Thami ankaaripiroshiriti, iiro añiimotantaawo Ikantakaantaitani, iro añiimotai nishironkataantsi?” ¡Tii ari onkantya!
16 ¿Tiima piyotzi aririka jompirataitimi, ontzimatyii pinkimisantapiintiri ompiratzimiri? Pikimitakaantakiro atziritatyiimi piyaaripironka, iro ompirawaitimini. Aririka pikantaka kamashiritakimi. Irooma pinkimitakaantanairo iri Pawa pinkimisantapiintai, aritaki pintampatzikashiritai.
17 Pairani pikimitakaantakawo iroomi “Piyaaripironka” ompirawaitakimini. Irooma iroñaaka poisokirotaawo pikimisantanairo jiyotaitakimiri.
18 Tii ompirataimi “Piyaaripironka”, aña “Tampatzikashirinkantsi” ompirataimiri.
19 Nojyakaawintatziimiro tsika okanta ayotakotapiintziro aririka jompiraitai, ari onkantya ankimathatantyaawori okaatzi kompitzimowaitairi aakaiti. Tima pairani pikimitakaantawaitakawo atziritatyiimi “Kamaawotatsiri” iro ompirawaitakimini, ari okimitaakimiri iijatzi “Piyathataantsi”, tima ojyiki pipiyathatapiintaka. Irooma iroñaaka ompirataimi “Tampatzikashiritaantsi”, ari onkantya piñaantaiyaawori pinkitishiritai.
20 Iiniro ompiratzimi “Kamaawotatsiri”, pisaikaminthawaitashitaka, tikaatsi shintsiwintimini pintampatzikashiriti.
21 Iro kantacha piyotai tikaatsi opantawo jiroka. Aña iro kamiithatatsi pinkaaniwintakotairo tsika pikantawita pairani. Piyotai iijatzi iitarika antayitzirori jirokapaini aritaki inkamashiriyitai.
22 Tiira okimitakaantaimi iirokami ompiratani “Piyaaripironka”. Aña iri Pawa ompirataimiri. Irootaki kamiithatzimotaimiri. Tima pimatairo pinkitishiritai, ari pinkantaitaatyiiro pañaanitai.
23 Jiroka “Kaamanitaantsi” iro kimiwaitakawori impinaitirimi antawaitapiintakironi kaaripirotatsiri, kimitawaitaka iriimi ompiratani. Irooma “Kañaanitaantsi” iro kimiwaitakawori inishironkatani Pawa ipashitaariri ikaatzi tsipashiritaariri Jesucristo, Awinkathariti.

7

Jojyakaawintaitziro aawakaantsi

1 Iyikiiti, iirokaiti noñaanatzi pikaatzi piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima piyotaiyini aririka inkami atziri, ikamapithatakiro Ikantakaantaitani?
2 Ikimiwaitakawo tsinani tzimatsiri oimi. Iinta jañiimotziro oimi, ontzimatyii ontsipatapiintyaari. Irooma aririka inkamapithatakiro, aripaiti osaikashiwaitaiya.
3 Irooma oñaaki pashini shirampari iinta jañiimotziro oimi, omayimpirotaki. Irooma inkamakirika, ari osaikashiwaitaari, kantatsi oimintaiya pashini, iiro ikimitakaantaitawo mayimpiro.

4 Iyikiiti, okaatzi ojyakaawintachari jaka kimiwaitaka atziritakityiimi
“Ikantakaantaitani”, iro piimintyaarimi pairani. Aritaki pikamapithatakiro
jiroka, pitsipataari Cristo jowamaitakiri pairani. Okimiwaitaawo saikashi-
waitaimi iroñaaka piimintaari pashini, jañaakaitairi pairani. Iro pantawait-
antaanariri iirokaiti Pawa.
5 Tikira añiiro ojyakaawintainchari “Kaamanitaantsi”, owanaa apiy-
athatakawo Ikantakaantaitani, amatapiintakiro kamaawotatsiri. Irootaki
owamaashiritakairi.
6 Okimiwaitaawo iroñaaka akamapithatairo, asaikashiwaitaa. Añagairi
owakiraari, iriitaki Tasorintsinkantsi, kantakaawori antawaitantaanariri
Pawa. Tii okimitaawo pairani, apankinawaitawo amonkaatiro paijatori
josankinaitakiri.

Kaaripironkantsi saikashiritantatsiri

7 ¿Kamiithatatsima ankanti: “Tii opantawo Ikantakaantaitani?” ¡Tii! Aña
irootaki yotakaanawori nokaaripirotapiintzi. Tima jiroka Ikantakaantai-
tani, kantatsiri:
Iiro pinintakotantawaitzi.
Iro kantzimaitacha iiromi niyotakotairomi jiroka, iirotya niyotaajaitzimi
tzimataitatsi nokinakaashitakari nonintakowaitantapiintaki.
8 Irooma niyotakotairo jiroka Ikantakaantaitani, tii okantai namawiwaini-
tai, owanaa nonintakowaitantapiintaki. Iiromi niyotakotairomi jiroka ikan-
takaantaitani, iirotyaami okaaripirowaitzimi nantayitziri.
9 Pairani tii niyowita kaaripirori ninatzi aririka nonintakowaitanti nokink-
ishiritaniki. Nosaikashiwaitapiinta, tikaatsi shintsiwintinani. Irooma niy-
otakotairo Ikantakaantaitani, ari niyotanaki nokaaripirowaitaki. Niyotanai
iijatzi aritaki nonkamashiritai.
10 Irootaki owamaashiritanari jiroka ikantakaantaitani. Aña irootawitaka
Ikantakaantaitani, inkañaanitantaityaarimi.
11 Nokimitakaantakiro naaka atziritatyiimi “noyaaripironka”, iro amashi-
waitakinari niyotakotairo Ikantakaantaitani. Amatawiwaitakina, irojatzi
owamaantakinari.
12 Iro kantzimaitachari jiroka Ikantakaantaitani tasorintsi inatzi, tam-
patzika inatzi, kamiithari.
13 ¿Irooma owamiithanka, kantakaawori nonkamantaiyaari? ¡Tii ari
onkantya! Kaari Ikantakaantaitani owamainani, aña noyaaripironka owa-
mainani. Apa iyotakaakinawo noyaaripironka jiroka Ikantakaantaitani.
14 Ayotai iro ashiri okinkithatakotzi Ikantakaantaitani. Okimiwaitaawo
impimantaitiromi awatha jompirawaitaityaawo, iroomi “Kaaripironkantsi”
kimitaiyaawoni ompiratantaniri.
15 Iro kaari niyotanta iita nokaaripiroshiritantari. Tii naaka
kowaminthawaitashitachani. Owatsimaashiriwaitina.
16 Tii inimowaitaajaitina okaatzi nimatapiintakiri, ari niyotziri kamiithari
inatzi Ikantakaantaitani.
17 Irootaki okimitantakawori tii naaka antashiwaityaawoni,
aña “Kaaripironkantsi” inatzi otzirintakinari, iro shintsiwintanari
nimatantawori.
18 Okantawitaka nokowi nantiro kamiithari, tii nimatziro. Okimiwait-
akawo irootakimi nowatha kaari kamiithatatsini.
19 Tii nokitsirinkiro nimatiro kamiithari nokowawitakari. Iro nimatapiin-
taki kaaripirori kaari nonintziri.
20 Irootaki okimiwaitantakawori atziritatyiimi “Kaaripironkantsi” otzirin-
takina, irootaki antakaapiintakinawori kaaripirori.

21 Iro shintsiwintapiintakinari nonkaaripiroshiriwaiti, okantawitaka
naaka kowawitacha nantiromi kamiithari.
22 Aña noshiriki, nokantashiritzi: “Imapiro Ikantakaantani Pawa”.
23 Irooma nowathaki koñaawoini, okimiwaitakawo oñaashintsiwaityaawomi
noshiri. Okimiwaitakawo iijatzi nowatha omontyaakaantairomi noshiri, ari
oshintsiwintawaitiro onkaaripiroshiriwaiti.
24 ¡Ikantamachiitana! ¿Iitama mataironi jomishitowakaantairo noshiri
omontyaakaantawaitakiro nowatha?
25 Iriitaki Awinkathariti Jesucristo matairori. Nopaasoonkitairi
Pawa otyaantakiriri jimatantaawori. Iro noshiri nothotyaantawori
nokimisantziro Ikantakaantani Pawa. Irooma koñaawoini nowatha iro
nimatantapiintantari okantakaantani “Kaaripironkantsi”.

8

Joshiritapiintaitari Tasorintsinkantsi

1 Aritaki atsipashiritaari Cristo Jesús, iiro añiiro jowasankitaayiitai.
2 Tima tii añiimotairo Ikantakaantaitani kinkithatakotzirori
kaaripironkantsi, kantakaantzirori akamashiritantaari. Aña añiimotairo
pashini ikantakaantaitani kinkithatakotzirori añaashiriyitai atsipashiritaari
Cristo Jesús.
3 Tikaatsi kitsirinkironi intampatzikashiritantyaawo Ikantakaantaitani,
tima maawoni aakaiti atzirinkakiini otzimimotai awatha kaari aawiyawait-
atsini. Iriima Pawa iri kitsirinkairori itampatzikashiritairi atziriiti, jotyaan-
tapaititakiri Itomipirori jatziritzimotanti, otzimimowitakari iijatzi irirori
iwatha okimitawo awatha aaka. Iriitaki jowasankitaawintaki iyaaripironka
atziriiti.
4 Irootaki aawiyantaawori atampatzikashiriyitai, tima iroopiro
inatzi ikantakaantaitakiri. Irootaki amatapiintai jimatakaayitairi
Tasorintsinkantsi. Iiro antapiintashitaawo anintashiwaitari aakaiti.
5 Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, okimiwaitakawo atzir-
itakimi “Nintashiwaitaantsi”, iro ompiratantyaarimi. Iriima oshiritakotaa-
wori inkimisantiri Tasorintsinkantsi, iriitaki ijiwatairi.
6 Ikaatzi oshiritakowaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa
iñaantyaawori inkamashiriti. Iriima oshiritapiintanakariri Tasorintsinkantsi,
kamiitha jañaayitai.
7 Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa
iñaantyaawori inkisaniintiri Pawa, tii ikimisantairo ikantakaantziri Pawa,
iiro ikitsirinkairo inkimisantairi.
8 Ikaatzi matakironi jiroka iiro jinimotakairi Pawa.
9 Irooma iirokaiti tii pimatairo jiroka, aña poshiritapiintaawo
ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, tima iri saikashiritantzimiri. Iriima kaari
yotairini Itasorinka Cristo, tiimachiini jashitaari Cristo.
10 Okantawitaka pikaamaniwathawitaka, okantakaantziro
piyaaripironka, aritaki isaikashiritantaimi Cristo, ari pañaashiritanai,
okantakaantakiro jotampatzikashiritaimi.
11 Aritaki isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi, irijatzi
añaawathatakagaimini iijatzi, ari ikimitaakiri Cristo Jesús, jañaakaawathatairi.
12 Ari okantari iyikiiti, tii opantawo antapiintashiyityaawo anintashiwait-
ari.
13 Iroorika pantapiintanairi, aritaki pinkamashiritai. Irooma poshiritapi-
intanaiyaaworika ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, ojyawaitanaawo atziri-
tatyiimi “Pinintashiwaitani”, iro powamaakimi, aritaki pañaashiritai.

14 Ikaatzi antanairori ikowiri Tasorintsinkantsi, aritaki intomitaiyaari
Pawa.
15 Tima jirika Tasorintsinkantsi jotyaantakiri Pawa, iiro jookawintaimi
iiro papiitantaawo pinkimitaiyaari ompirataariwo ithaawawaitzi. Iriitaki
kantakaantironi intomitantairi Pawa. Aripirotaiyaari Pawa, ankantairi:
“Paapá, Ashitanarí”.
16 Iri Tasorintsinkantsi yotakaironi aakaiti itomi Pawa.
17 Tima itomi Pawa anayitai, ari atsipataari Cristo ashitaawo maawoni
jashitari irirori. Tima atsipatakari Cristo akimaatsiwaitaka, ari antsi-
pataiyaari iijatzi tsika otzimapai jowaniinkawo.
18 Nokinkishirita naaka kapichiini inatzi akimaatsiwaita, tikaatsi oitzi-
maitya jiroka aririka añaagairo paata jowaniinkawo.
19 maawoni jiwitsikani Pawa joyaaniintairi japatopaititairi itomiiti Pawa.
20 Jaminaashiwaitaka jiwitsikani, tii jaawiyiro ikowawitari, tima Pawa
kantakaawori okantantapaintari. Iro kantacha jirikaiti oyaawintacha
21 jiñaayitairo jowaniinkawo, aririka isaikashiwaitaiya itomitaari Pawa.
Ari okaatapaaki akimitakaantawo atziritatyiimi “Shitzitaantsi”, iro ompi-
ratantachanimi.
22 Kimiwaitaka maawoni jiwitsikaitakiri jatikawaiyityaani, ikimitakawo
tsinani ontzimaaniti.
23 Iijatzi aakaiti, okantawita añaawitakari Tasorintsinkantsi itsipashiriyi-
tai, kimiwaitaka iiniro atikawaiti akowi awijakoti iiro akimaatsiwaitanta,
akowapirotaki tsikapaiti intomitai koñaawoini Pawa.
24 Iro oyaakoniintani kantakaawori awijakoshiritantaiyaari, okantaw-
itaka tikira añaayitziro jiroka. Arimi añaayitakiromi, ¿Iikiroma oyaakoniintatyi-
iro?
25 Ari okantari oyaakoniintani, ontzimatyii amatsinkashiritya, oyaako-
tairo kaari añiiri.
26 Tima tii aawiyashiritanitzi, Tasorintsinkantsi nishironkatairi. Tii ayotzi
tsika ankantya amaña. Iro kantacha iri Tasorintsinkantsi amanakowintairi,
okimiwaitakawo jatikawintatyiimi.
27 Ikimathatziri Pawa jirika Tasorintsinkantsi jamanakowintai. Tima
iriitaki iyotakopirotziriri Pawa iita ikowakairiri oitishiritaari.

Aritaki ankitsirinkairo maawoni

28 Ayotirika oitya awijyimotaini, aritaki inkantakaatyaawo Pawa onkami-
ithatzimoyitai. Tima iro ikaimashiritantairi antiniri ikowakaakairi.
29 Ikaatzi jiyotsitakari Pawa aritaki inkimisantairi, iriitaki inkimitakaan-
tairi itomipirori. Jirika Itomi, iri kimitanakawori itzinkami itomitari, ari
jimpoiyitapaaki pashini ojyiki iyikiiti.
30 Jirikaiti itomitaari Pawa, iriitaki ikaimashiritairi, jotampatzikashiri-
tairi, ari onkantya iñaantaiyaawori jowaniinkawo.
31 ¿Tsikama ankantakotiroka jiroka? Añaa jinithaapirowaitakai Pawa, ¿arima
intzimai iitya kitsirinkaini?
32 Pawa tii ithañaaniintari itomipirori, añaa ishinitakiri intsitokaitiri ika-
mawintantakairi aakaiti. Aritaki jantzimotakairo Pawa jiroka, ¿iiroma jantz-
imotai pashini kowityiimotaini?
33 Aritaki añaayitakiro jotampatzikashiritai, ¿arima intzimaki iitya yakawin-
taini, jiyoshiitaira Pawa?
34 Iriitaki Jesucristo kamawintairi, ipiriintaa iijatzi, isaikapai jakopiroriki
Pawa itsipataari ipinkathariwintantai, iriitaki kantakowintairi aakaiti. Ari-
taki okanta, ¿arima intzimai iitya owasankitaawaitaini?

35 ¿Iitama mataironi jaapithatairi Cristo, jowajyaantantairi jitakotai?
Onkantawitatya ompomirintsitzimowaitai, iikiro jiyaatatyi jitakotai. Ari
inkimitairori intzimirika owashironkaawitaini, inkowi imaamaniwaitai,
antajyaaniintawaiti, onkowityiimowaitai ankithaatyaari, ankowi-
inkatakowaiti, japathakiroryaitai.
36 Ari osankinatakotaka, kantatsiri:
Ari okantaitatyaani jowamaakaantaitina nawintaamachiitaimi iiroka.
Ikimitakaantaitakinari piratsi jowamaitziri.*
37 Okantawitaka añaayitiro jirokapaini, aritaki ankitsirinkairo maawoni
jiroka, tima jitakoyitai Pawa, ari jimatakaakairo ankitsirinkiro.
38 Jiroka nawintaakari naaka: Onkantawitya añaawityaawo tsika oita: kaa-
manitaantsi, añaamintotsi, maninkariiti, pinkathariiti, awijyimotantatsiri
iroñaaka iijatzi paata, tzimatsiri ishintsinka,
39 tsikarika oita jiwitsikaitziri, saikatsiri jinoki, iijatzi saikatsiri isaawiki.
Tikaatsi owajyaantakairini Pawa iiro añaantaawo jitakotai okantakaantakiro
jantzimotakairi Awinkathariti Jesucristo.

9

Jiyoshiitaitakiri Israel-mirinkaiti

1 Jiyotzi Cristo tyaaryoori inatzi nonkantimiri. Tima iriitaki Tasor-
intsinkantsi pinkathariwintashiritanari, iri yotakaanari tii nothiiyawaita,
nonkantimiro jiroka:
2 Owanaa nowashiritakotakari nojyininkapaini Judá-mirinka kaari
kimisantatsini, ojyiki okatsitzimoshiritakina.
3 Owanaa nonkowataikimi jawijakoshiritaimi nojyininkamirinkaiti,
nonkowataikimi nonkamawintairi jawijakotantaiyaari. Ari onkan-
taajaitakimi iijatzi jowajyaantainami Cristo, ari niyotakimi iro
jawijakoshiritantaiyaarimi nojyininkamirinkaiti,
4 icharinitari Israel-ni. Tima iriitaki itomiwitakari Pawa jirikaiti,
joñaagawitakari jowaniinkawo, tzimatsi ikajyaakaawakaakari, josanki-
nawitakanari Ikantakaantaitani, jinintaawaiwitaka ithaamintapiintakari,
tzimatsi ikajyaakaakiniriri.
5 Iriitaki ijyininkamirinkaititakari achariniiti. Irijatzi ijyininkamirinkaiti-
takari Cristo, Pawatatsiri anaayitziriri maawoni, ari inkantaitatyaani
inthaamintaityaari. Ari okantari.
6 Okantawitaka jirikaiti tii ikimisantanitzi, ¿kamiithatatsima ankanti: “Iiro
imonkaata ikajyaakaantakiri Pawa?” ¡Tii! Tima inkaati impaitaitiri iroñaaka
“Israel-mirinkaiti”, pashinijatzi jinatyi, kaari icharinipirori Israel-ni.
7 Ari okimitaawo awijyimotakiriri Abraham-ni. Tii ikimitakaan-
taitziri ijyininkamirinka apititatsiri jowaiyani, añа apaani. Iriitaki
ikinkithatakoitziri jaka, ikantaitaki:
Iri Isaac jowaiyanipirori.
8 Ari ikimitsitakari Pawa tii ikimitakaantairi iriimi itomipirori maawoni
jowaiyantakaantakiri Abraham-ni, apa itomitakari ikajyaakaakiniriri in-
charinimirinkatyaari.
9 Jiroka ikajyaakaakiniriri, ikantakiri:
Paata pashini osarintsi onkimipaititaiyaawo iroñaaka, ari napiitiro nari-
itaimi, intzimaki otomi Sara.
10 Ari okimitakari awijyimotakirori Rebeca, itsipaanitakaakawori
acharinini Isaac.

* **8:36** Ikantakoitziri jaka “piratsi”, iri kantakotacha “oijya”.

11 Tikira intzimiita jirikaiti, tikira jantayitzi kamiithari iijatzi kaaripirori,
aritaki tzimaki ikowakiri Pawa oitya jantiri. Ari imonkaatari jantayitiri.
Tii iri kowashiwaityaawoni jantiro, aña Pawa kantakaawori jantantawori
oitarika, ikaimashiritairi.
12 Jiroka ikantaitakirori Rebeca:
Iri iyaapitsi ompiratyaarini jantariti.
13 Jiroka josankinaitakiri iijatzi:
Nitakotakari naaka Jacob, iriima Esaú nokisaniintakiri.
14 ¿Irooma ankantantyaari: "Tii itampatzikashiritzi Pawa, apaani jitako-
taka, iriima pashini ikisaniintakiri? ¡Tii ari onkantya!"
15 Tima Pawa ikantakiri Moisés-ni:
Iitarika nokowiri nonishironkatiri, aritaki nonishironkatatyaari.
Iitarika nokowiri nitakotyaari, aritaki nitakotatyaari.
16 Ñaakiro, kaari atziri kowashiwaityaawoni jantayitiro iitarika, aña iri Pawa
kantakaawori jantaitantawori iitarika inishironkatairi irirori.
17 Ari ikantaitakiri iijatzi Faraón, jiroka josankinatakoitakiriri, ikantakiri:
Irootajaantaki nopinkatharitakaantakimiri jiñaantaityaawori noshintsinka
natsipitakaimiri iiroka. Irootaki inkinkithatakoitantinari maawoni
kipatsiki impairyaitaina.
18 Ari ikantari Pawa, inishironkatziri ikowiri irirori. Irijatzi kantakaawori
ikisoshiritantari ikowiri irirori.
19 Kimitaka ari pinkantakina: ¿Iitama jowasankitaantariri Pawa
ikaaripirotakaayitziri, iiroma okantaajaitzi jowashiñagairo ikowakiri Pawa
jantiri?
20 Iro kantacha, nonkanti naaka: Tikaatsi piyomachiiti iiroka patzirinkaki-
ini pinkantantyaari. Tii pipinkathatziri Pawa. Incha poshiritakotyaari
witsikayitzirori kowitzi. ¿Kantatsima oñaanatiri iyowiti, onkantiri: Tii opan-
taajaitana piwitsikakina?
21 ¿Iiroma jiwitsiki apaani owaniinkatachani, jiwitsikaki pashini kaari
opantapirotawo? Aña kantatsi, tima iriitaki ashitawori iyowiti.
22 Ari ikimitsitari iijatzi Pawa, jiwitsikayitakiri ojyawitakawori kow-
itzi. Tzimatsi jiwitsikakiri jiñaayitairo jatsipitaiyaawo iyatsimanka, jatsipi-
taiyaawo ishintsinka japirotantaiyaari. Iro kantzimaitacha Pawa, amawi
ikantawintapaintakari jirikaiti.
23 Opoñaantari jiwitsikiri Pawa kaari opantari, ikowatzi imonkatziyan-
taiyaariri pashini jiwitsikani ikowiri inishironkatairi, jiyoshiitakiri pairani
jiñaayitairo jowaniinkawo.
24 Aakayitaki jiyoshiiyitairi ikaimashiriyitai. Tii apa aakaiti a-Judá-
mirinkatzi, ari akaayitairi pashinijatzi kaari ajyininkata.
25 Iro jiñaawaitakaakiriri Pawa pairani Oseas-ni, ikantaki:
Jirika atziri kaari nojyininkawita, nonkimitakaantairi, "Nojyininka".
Ikaatzi kaari nitakowita pairani, nonkimitakaantairi, "Nitakotani".
26 Irooma janta tsika ikantaiwitaka, "Tii pijyininkatyaana iirokaiti",
Ari inkantayiitai, "Itomiiti pinatzi Pawa, Kañaaniri".
27 Jiroka ikantsitakari Isaías-ni ikinkithatakotziri incharinityaari Israel-ni:
Onkantawitya ojyiki incharinityaari, inkimiwaitaiyaawo ojyikitzi impaniki
jiñaathapiyaaki,
Kapichiini awijakotaatsini.
28 Tima jomapokairi Pinkathari maawoni kipatsijatziiti, tampatzika
inkantya jowasankitaakaantairi.
29 Ikantaki iijatzi Isaías-ni:

Iiromi ityaaryootakimi achariniiti, ikimpoyaawintakiri Pinkathari Shintsipirori,
Ari añaayitairomi jiñaakiri pairani Sodoma-jatzi, iijatzi Gomorra-jatzi.

Jotampatzikashiritairi jawintaamachiitantaita

30 ¿Irooma ankantantyaari: “Iro jotampatzikashiritantaitariri kaari ajyininkata jawintaamatsita irirori?
31 Irooma aakaiti icharinipirotari Israel-ni, tii akitsirinkiro añaayitiro, okantawitaka apankinawaitawo Ikantakaantaitani”.
32 ¿Iitama kaari ikitsirinkantawo? Iro kaari ikitsirinkantawo tima joshiritakowaitatyaawo ipankinatashitari irirori. Tii joshiritakotaawo ikowakairiri Pawa jawintaashiritari. Okimiwaitakawo jantziwatakityiiyaawomi mapi.
33 Ari ojyawaitakawo okaatzi josankinaitsitakari, kantatsiri:
Nowakiro mapi ikowapiroitani janta otzishiki Sion. Owaryaantzi jiroka mapi aririka jantziwaityaawo.
Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaitaa paata.

10

1 Iyikiiti, nokowi naaka jawijakoshiritai nojyininkapaini Israel-mirinka. Irootaki namanantariri Pawa.
2 Niyotzi naaka ithaamintashiwaitari Pawa jirikaiti, jantashiwaitawo tii ikimathatzimaitawo.
3 Tii jiyotaiyini ikowatzi Pawa jotampatzikashiritairi, tii ikimisantzi ikowashitawo intampatzikashiritantyaawo ipankinawaitari apaniroini.
4 Iri Cristo othotyaakirori okantakota Ikantakaantaitani, iri tampatzikashiritakairi awintaashiritanaariri.
5 Jiroka okaatzi josankinawitakari Moisés-ni okantakota Ikantakaantaitani intampatzikashiritaitantyaarimi, ikantaki:
Inkaati monkaataironi, iriitaki añaashiritaatsini.
6 Tii imonkatziyawo okantakota awintaashirinkantsi otampatzikashiritantatsiri. Tii okowapirota jimonkaataitiro tsikarika oitya. ¿Kantatsima monkaawaitzirori Ikantakaantaitani jiyaati inkitiki ishintsiwintairi Cristo jowawijaakoshiritanti?
7 ¿Kantatsima jiyaati iijatzi sarinkawiniki jowiriintairi Cristo ikamawitapainta?
8 Aña jiroka ikantaitaki:
Aritaki piyoshiritairo ñaantsi, aritaki piyothatairo iijatzi.
Okaatzi kantakotachari jaka “ñaantsi”, irootaki nokinkithatakaapiintakimiri awintaashiritaari Cristo. Jiroka okanta:
9 Aririka piñaanitaiyaawo pinkanti, “Nowinkathariti jinatzi Jesús”, aririka pawintaashiritanaiyaari Pawa iri owiriintairi ikamawitaka, aritaki pawijakoshiritai.
10 Aritaki pawintaashiritaari irootaki jotampatzikashiritantaimiri. Aritaki añaanitaawo jiroka, irootaki jowawijaakoshiritantairi.
11 Tima ari okantzi Osankinarintsipirori:
Inkaati awintaashiritaiyaarini, iiro jaminaashiwaitaa.
12 Onkantawitya aakarika Judá-mirinka, aakarika Grecia-paantiri, iriitaki Cristo Awinkatharitita maawoni. Iitarika amanaiyaarini aritaki inishironkatairi.
13 Tima jiroka ikantaitaki:
Iitarika amanaiyaarini Pinkathari, impairyaagairi, aritaki jawijakotai.

14 ¿Kantatsima jamanaitiri Pawa tii jawintaashiritaitari? ¿Kantatsima jawintaashiritaityaari Pawa, tii ikimakoitziri? ¿Kantatsima inkimakotaitiri tii ikinkithatakoitziri?
15 ¿Kantatsima inkinkithatakoitiri, tii itzimi otyaantantatsini? Iroowa josankinaitantakawori, kantatsiri:
¡Owanaa inkamiithakiitataiki amironi kamiithari ñaantsi isaikantaitari kamiitha!
16 Iro kantzimaitacha, tii maawoni inkimisantaitiro Kamiithari Ñaantsi.
Irootaki ikantantakari Isaías-ni:
Pinkatharí, kimitaka tii ikimisantaitziro nokinkithatziri.
17 Okowatya jitaityaawo inkimaitawakiro iñaani Pawa jawintaashiritaitantyaariri.
18 Nokantzi naaka, "¿Aritakima ikimaitakiro?" Aritaki, jiroka josankinaitakiri kantatsiri:
Ikinkithatakoyiitakiro nampitsiitiki,
Ikimaitakiro tsikarika isaikayitai jaka kipatsikika.
19 Napiitiro nonkanti, "Jirikaiti icharinitakari Israel-ni, ¿Ikimathapirotakiroma?" Iriitaki Moisés-ni oñaagantakirori josankinariki, ikantaki:
Ari nonkantakaiyaawo pisamaniintaiyaari pashinijatzi atziriiti kaari jyininkatawakaachani.
Owanaa pinkisashiritiri ikaatzi piitziri "masontzishiriririiti".
20 Irojatzi ikantakiri Isaías-ni irirori:
Jiñaayitaana kaari kowakowatinani.
Noñaagayitaari kaari aminaminatinani.
21 Iro kantacha jiroka ikinkithatakotakiri Isaías-ni ikantakota Israel-mirinkaiti, ikantaki:
Nakotashitapiintawitakari, iro kantzimaitacha tii ikimisantaiyinani, piyatha ikantaiyakani.

11

Tzimayitatsi Israel-mirinka kitsirinkakirori

1 ¿Nokantatziima imanintziri Pawa jirika Israel-jatzi jashitari? ¡Tii ari nonkanti! Tima naakatsitaka kaatziriri Israel-mirinkaiti, icharini Abrahamni ninatzi, icharini ninatzi iijatzi Benjamín-ni.
2 Tima tii imanintana Pawa, iriitaki yoshiitakinari. Pinkinkishiritiro Osankinarintsipirori, tsika ikinkithatakota Elías-ni jamanakowintari ijyininkapaini, ikantaki:
3 Pinkatharí, jowamaitakiri Kamantaniriiti,
Ipookaitakiro taapirimintotsi.
Naaka yotapainchari, ikowaitatzi iijatzi jowamagaitina naaka.
4 Jiroka ikantzi Pawa jakanakiri:
Tii iiroka yotapainchani. Aña nokimpoyaawintaki pashini ikaatzi 7,000 shirampariiti kaari otziirowachani impinkathatairi Baal.
5 Ari okantakari iijatzi, tzimatsi kapichiini nojyininka jiyoshiitakiri Pawa inishironkatairi.
6 Kaarimachiini ipankinatani jinishironkatantaariri Pawa, aña jinishironkatashitaari. Ari okantakotari nishironkataantsi.
7 Ari okanta, tii ikitsirinkiro maawoni Israel-mirinkaiti ikowawitaiyarini. Iro kantacha tzimayitatsi kiyopayipaini kitsirinkakirori, ari ikimiyitakari jiyoshiitakiri Pawa. Iriima pashiniiti ikisoshiritakaayitairi Pawa.
8 Irootaki josankinaitantakawori jiroka, kantatsiri:
Iri Pawa kantakaawori ijampashiritantaitari.
Tzimawitacha irooki tiimaita iñaantzi.

Tzimawitacha ikimpita tiimaita ikimayitzi.
Irojatzi ikantzimaitawo iroñaaka.
9 Jiroka josankinatakotakiri iijatzi David-ni, ikantaki:
¡Onkamintha jaitairi tsika joriyiitakiri!
¡Onkamintha jantziwatataitya!
¡Onkamintha jowasankitaitiri!
10 ¡Onkamintha iiro jokichaakitzi!
¡Onkamintha intsiyamitsitakairi!

Jawijakoshiritai pashinijatzi atziri

11 Tima ikantai: “Onkamintha jantziwatataitya nojyininkapaini”. ¿Irooma ojyakaawintachari japiroitairi? ¡Kaari! Iro ojyakaawintacha ikinakaashitapaintari, jowawijaakominthatairi Pawa pashinijatzi atziri, iro jimatantakawori Pawa jiroka onkantya iñaantyaariri nojyininkapaini jirikaiti, iro inkowantapirotaiyaari irirori jawijakoyitai.
12 Tima ikinashiwaiwitaka okantakaantakiro inishironkaitantyaariri pashinijatzi atziri nampitawori maawoni kipatsiki. Iro kamiithapirotatsiri aririka japiitairo inishironkaitairi paata nojyininkapaini.
13 Iroñaaka nonkantimi iirokaiti kaari nojyininkayita. Naakataki jowaitaki Notyaantapiroriti nonkinkithatakaayitaimi kaari nojyininkata pashinijatzi pini. Shiritha nonkantawintyaawo nantawairi.
14 Iro nokowapirotairi ikowashiryaakotakinawo nojyininkapaini okaatzi nimatziri, ari jawijakoshiritantaiyaari kiyopayipaini irirori.
15 Tima imanintakiri iriroriiti Pawa, iro opoñaantari raapatziyaiyaari Pawa maawoni isaawijatzi. Irooma paata raapatziyaiyaari Pawa nojyininkapaini, onkimiwaityaawo impiriintaatyiimi ikamawitaka.
16 Incha nojyakaawintawakimiro: Tima tsika okanta ojyi naarijyintsi, ari okantsitari iijatzi ojyipatha. Jiroka ojyakaawintachari: Tima iriiyiwitaka itayitakawori nochariniiti itasorintsishiritaki, ari inkimitaiyaari paata inkaati incharinitaiyaari. Inkimitaiyaawo iijatzi okanta inchaparitha, ari okantsitari iijatzi otiwa.
17 Jiroka ojyakaawintari inchaparitha, iriiyitaki nochariniiti itayitakawori pairani. Ojyakaawintachari otiwa, iriitaki nojyininkapaini Judá-mirinka tzimayitaatsiri iroñaaka. Kimiwaitaka inchikaitakiromi jiroka otiwa, ojyookatiwatantyaari pashini otiwa jontsirikaitakiri, kamiitha onkantya ojyooki okantakaawo oparitha. Ikaatzi ojyakaawintziri otiwa jontarikaitakiri, iriitaki atziriiti kaari nojyininkata.*
18 Irootaki iiro okantanta pasagaawintawaitya. Pinkinkishiritiro, iirokataki otiwa inchato, iirotaki añaakaayitziri oparitha.
19 Kimitaka ari pakakimi iirokaiti, pinkantaiyini: “Añа ichikaitakiro otiwa nojyookatiwatantaari naaka”.
20 Ari okantawitari, iro kantzimaitachari pinkinkishiritiro kimiwaitaka iriimi nojyininkapaini Judá-mirinka inchikatiwaitakimi okantakaantziro tii ikimisantzi. Irooma iirokaiti kaari nojyininkata, iirokataki poyaatapaakariri okantakaantziro pawintaashiritaa. Tii okantzi piñaapirowaitashitya, añа pimpinkathatiri Pawa.
21 Tima Pawa iri chikakirori itakawori otiwa, paamaakowintya jimataimikari iijatzi iirokaiti.
22 Ari piñiiro katsima jinatzi Pawa, iro kantacha nishironkataniri jinatzi iijatzi. Ikaatzi antziwashiritainchari iñaayitakiro owanaa ikatsimatzi

* **11:17** Kinkithatakotachari jaka pankirintsi ashitawori oparitha, ashitawori otiwa, irootaki ikantaitsitari “Olivo”.

Pawa. Irooma iirokaiti, ari piñaapiintairo inishironkayitimi iikirorika poisokirotyaari Pawa. Irooma iirorika poisokirotari, ari inkimitakaantakimi otiwa ichikaitakiri.
23 Ikaatzi ichikatiwaitakiri pairani, aritaki jontsirikaitairi iijatzi, aririka jowajyaantairo ithainkawaitziri Pawa. Tima Pawa kantatsi jimatiro.
24 Iirokaiti kimitakawori otiwa pankirintsiniro jontarikaitakiri pankirintsipiroriki. Owanaa onkamiithapiroti iroorika jontsirikaitai otiwapirori oponkitzipiroriki iroori.

Impiyashiritakaitairi Israel-mirinkaiti

25 Iyikiiti, nokowi piyotiro kaari ikimathaitzi pairani onkaati jantiri Pawa. Iiro poshiriwaitashita aritaki piyotakiro maawoni. Añaayitakiri jirikaiti nojyininka Israel-mirinkaiti, tzimatsi kisoshiritakaakiriri. Iro kantacha, inapaintatzi jiroka irojatzi imonkaatantatyaari inkaati awijakoshiritaatsini kaari nojyininkata.
26 Impoña, jawijakoshiritai iijatzi Israel-mirinkaiti. Ari okanta josankinatakoitakiri, kantatsiri:
Ari impoñiiya Sion-ki ookaakowintaniri,
Iri kantakaiyaawoni jowajyaantantyaawori icharinitti Jacob ithainkatasorintsiwaitzi.
27 Ari onkantya othotyaantyaari okaatzi kajyaakaawakaantsi,
Naakataki apirotaironi iyaaripironka.
28 Tima jirikaiti nojyininka Judá-mirinka imanintakiro Kamiithari Ñaantsi, ikimitakaantari Pawa iri iisaniintani, ari okanta inishironkatantaimiri Pawa iirokaiti. Iro kantacha Pawa, aña jiyoshiitsitataikari nojyininkapaini, iikiro jiyaatatyi jitakotyaari, ari onkantya iñaantyaawori tsika okanta ikajyaakaakiniriri itanakawori nochariniiti.
29 Tima aririka inkaimashiritanti Pawa, inishironkayitantzi. Iiro jowajyaantziro.
30 Pipiyathatsitakari pairani iirokaiti Pawa. Ipoñaanaka nojyininkapaini ipiyathatanakari, iro opoñaantakari inishironkayitaimi iirokaiti.
31 Jirikaiti piyathawaiwitachari iroñaaka, aritaki iñaayitairo paata inishironkaitairi ikimitaitzimi iirokaiti iroñaaka.
32 Ari okantakari, joñaagantakiro Pawa maawoni apiyathawaitaka, ari ikinakaakiro joñaagantantawori inishironkayitakai maawoni.
33 Iyokitzii nowataikiri Pawa jiyotanipirowaita, ikimathatziro maawoni. Tikaatsi yopirotironi jantiri irirori, tsikarika inkantairo.
34 Jiroka josankinatakoitakiri, ikantaitaki:
¿Iitama yotzirori ikinkishiritari Pinkathari?
¿Iitama matironi inkaminairi?
35 ¿Kantatsima jomapokaitiri impashitaityaarimi irirori? Aña iriitataiki itakawori ipashitantaka.
36 Iriitaki Pawa kantakaantawori otzimantari tsikarika oitarika, iriitaki poñaakaantawori, iriitaki ashitawori. Ari jashi jowatyiiro ipinkathaitairi. Ari onkantyaari.

12

Onkaati jantayitiri kimisantzinkariiti

1 Iyikiiti, aritaki inishironkatakimi Pawa, nokowakotzimi pishiniwintaiyaari iiroka, pinkimitaiyaarimi piratsi itagaitziniriri Pawa. Tii pojyakotajaantari piratsi, aña pañaayitai iirokaiti pinkitishiriyitai, irootaki inimotziriri Pawa. Ari okanta ikowiri Pawa apinkathayitairi.

2 Iiro pikimitakowaitashitari isaawijatzi. Iri Pawa pishiniti jowakiraashiritaimi. Ari onkantya piyotantyaawori ikowakaimiri, kamiithatatsini, inimotirini, matzirori okamiithatzi.
3 Iri Pawa nishironkataanari naaka okanta niyotaayitantaimiri, irootaki nokantantzimiri: Iiro pikimitakaantashiwaita iirokataki ñaapirori. Pinkinkishiritakotya kamiitha iiroka, pimatantyaawori ikowakaimiri Pawa iikiro piyaatatyi pawintaanatyaari.
4 Poshiritakotiro tsika akantayita awathaki. Tima tsika akantawathayita, iro antakaayitairori oiyitarika.*
5 Aaka jojyakaawintaitzi awintaashiritaari Cristo. Akimiwaitaa aakami iwatha Cristo. Okantawitaka apashiniwaiwita, iro kantacha apaani akantaa, kimiwaitaka ayontaawathatawakaatyiiyaami.
6 maawoni aakaiti itasonkawintayitakai amonkaatantyaawori antayitairi. Tzimatsirika kamantantaniritatsiri, jantiro ikowakairiri Pawa, iikiro jawintaatyiiyaari.
7 Tzimatsirika amitakonitantatsiri, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika yotaantatsiri, jimonkaatiro irirori.
8 Tzimatsirika minthatanitakaantachari, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika pashitantanitachari, impantapirotai ojyiki. Tzimatsirika jiwatakaantaniritatsiri, ishirithawintyaawo jantawairi. Tzimatsirika nishironkatantatsiri, kimoshiri inkantya jimonkaatairo.
9 Ontzimatyii pitakotantaiya kamiitha, iiro pamawinawaita. Samaniinta powairo kaaripirori, irooma kamiithari kiso powanairo.
10 Pinkamaityaawo pitakoyitantya, pinkimitakaantiro pitakotyaarimi pirintzi okaakiini. Pimpinkathatiri pashinipaini.
11 Shiritha pinkantya, iiro pipirawaita pantawaitainiri Awinkathariti.
12 Kimoshiri pinkantya poyaakoniintiri Cristo. Amawiwaini pinkantya aririka piñaayitiro pomirintsitzimotimini. Pamanapiintaiya.
13 Ontzimatyii pimpashitaiyaari okowityiimowaitari oitishiritaari. Poimaantapiinti pipankoki.
14 Pamanakotyaari owatsinawaitzimiri inishironkaitantyaariri irirori. Iiro pipiyatari.
15 Pintsipatyaari pinkimoshiriti ikaatzi kimoshiriwaitatsiri. Pintsipatyaari piraawaitya ikaatzi iraawaitachari.
16 Aapatziya pinkantawakaiya. Iiro pimanintantawaitzi, pintsipatyaari kowityaawaitatsiri. Iiro pikimitakaantashiwaita yotaniri pinatzi.
17 Tzimatsirika owaaripirowaitimini, iiro pipiyatari. Poñaagantiro, tampatzika pikantzimotari atziriiti.
18 Pintyaaryoowintairo pisaikantaiyaari kamiitha.
19 Nitakotaní, iiro pipiyakowintawaita iiroka, pashitakaiyaari Pawa iri piyakowintimini. Tima jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:
Ikantzi Awinkathariti:
Naakataki owasankitaantatsini,
Naakataki piyakowintantachani.
20 Aririka intajyaaniinti piisaniintani, pimpiri jowanawo. Aririka imiriniinti, pimpiri imiri. Aririka pimatanairo jiroka, ari inkiraanikiwaitanaki jirika jiñaakirorika pantakiri.†

* **12:4** Kantakotachari jaka “tsika akantayita awathaki”, iro ojyakaawintachari okantayita: oki iro jaminaitantari, irooma kimpitantsi irootaki ikimaitantari, irooma paantintsi irootaki jowaitantari, irooma akotsi irootaki joirikaitantari, irooma iitzintsi irootaki janiitaitantari. † **12:20** Kantakotachari jaka, “ari inkiraanikiwaitanaki”, iro ojyawori ikantaitzi iijatzi “powaampatiniri iitoki ojyiki paampari”.

21 Paamaakowintya oitsinampaimikari kaaripironkantsi. Iro kamiithatatsi pimatapiintanairo kamiithari pinkitsirinkantyaawori kaaripirori.

13

1 Ontzimatyii pinkimisantairi pinkathariwintzimiri pinampiki. Tii ipinkatharintsiwaitashita irirori, añа Pawa kantakaawori ipinkatharintsitantari.
2 Iitarika kowatsini jimaamaniwaitiri pinkatharintsi, okimiwaitakawo iriimi Pawa jimaamaniwaitakiri, irootaki jowasankitaantaityaariri.
3 Ikaatzi antayitzirori kamiithari, iiro ithaawantawaitari pinkatharintsi. Iriima antayitzirori kaaripirori, iri thaawantawaityaarini. Ari okantari, pantzirorika iiroka kamiithari, iiro pithaawantawaitashitari pinkatharintsi, iriitaki thaamintaimiri.
4 Tima iri Pawa kantakaawori ipinkathariwintantari jirikaiti onkantya inkimpoyaawintantimiri. Aririka pantiro iiroka kaaripirori, ontzimatyii pinthaawi, tima tii aminaashiwaita otzimimotziri josataaminto. Tima iriitaki Pawa kantakaawori ipinkatharitantari jirikaiti, irijatzi Pawa kantakaiyaawoni jowasankitaakaantantyaariri kaaripiroshiririiti.
5 Irootaki pinkimisantantyaariri jirikaiti. Tii apa pinthaawantaiyaawo jimashirinka. Añа irootaki tampatzikatatsiri pimatairo jiroka.
6 Irootaki pimpinatantyaariri ikowakoyitzimiri jiwawintzimiri pinampiki, iro jañаantyaari irirori, tima jimonkaatatziiro ikowiri Pawa.
7 Ontzimatyii pimpinayitairi maawoni pinkatharipirorintsi, iijatzi ikaatzi kimpoyaawintantatsiri nampitsi. Ontzimatyii pinkimisantiri, pinkatha powiri.
8 Iiro piñaashintsiwintawaitawo piriiwitanti, añа piñaashintsiwintaiyaawo pitakotawakaayitaiya. Iitarika itakotantachari, jimonkaatatziiro Ikantakaantaitani.
9 Jiroka josankinaitakiri Ikantakaantani, kantatsiri:
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
Iiro pinintakotantawaitzi.
Tzimatsi iijatzi ojyiki pashini ikantakaantaitakiri. Iro kantzimaitachari jiroka iroopirotatsiri ikantakaantaitakiri, kantatsiri:
Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantyaari pitakotapiinta iiroka.
10 Opoñaantari iroopirotatsiri jiroka ikantakaantaitani, irootaki apatotzirori maawoni ikantakaantaitakiri. Iitarika itakotaariri ijyininka, tii jowaaripirowaitairi.
11 Ontzimatyii amatapiintairo jiroka, tima irootaatsi awijakoshiriyitai. Okimiwaitakawo amagaatyiimi, iro kantacha ontzimatyii ankakiyitai.
12 Tima irootaintsi onthonkaiya tsiniriri, iro onkitiijyiinkatai. Irootaki owajyaantantyaawori antayitziro kaaripirori, jantapiintziri tsinirikiri. Iro kamiithatatsi ankimitakaantairo ankithaatakotyaawomi ampiyakowintantyaari,
13 onkantya antantyaawori kamiithari jantapiintaitziri okitiijyiinkatzi. Ari onkantya iiro aniyawaitanta, iiro ashinkiwaitanta, iiro amayimpiriwaitanta, iiro antantaawo kamaawotatsiri, iiro amaamanitawakaanta, iiro asamawakaanta.
14 Pojyakotaiyaari Awinkathariti Jesucristo, pinkimitakaantiri iriimi pinkithaatakotyaari. Iiro pantashiwaitawo okaatzi pinintashiwaitari.

14

Shipitashiritaniri

1 Ontzimatyii paapatziyaari shipitashiritatsiri. Iiro pamawinawaitawo
jiroka piñaanaminthawaitantyaari.
2 Tima tzimatsi kimisantzinkari oshiritachari kantatsi jowayityaawo
oitarika. Iiro kantacha tzimatsi pashini shipitashiriri, apa jowayitawo
pankirintsi.
3 Jirika kimisantzinkari owawori oitarika, iiro imanintawaitziri pashini
kaari oyaawoni. Ari inkimitsityaari kaari owayitawori iiro imanintziri
pashini owayitawori, tima Pawa tii jimanintziri irirori.
4 ¿Kantatsima ishintsithataitiri ompiratanintsi? Iiro, iri shintsithatirini om-
piratariri, irijatzi thaamintawintirini. Ari okantari, iri Pawa otzikayitariri
maawoni owayitawori oitarika, irijatzi thaamintawintirini.
5 Tzimatsi kimisantzinkari omairintantawori kitiijyiri. Tzimatsi pashini
kaari opashinitzimotzi kitiijyiri. Ontzimatyii inkinkishiritakotaiya maa-
woni, tii okantzi jotzikayitiri pashini oitarika ikinkishiritari.
6 Itzimi pinkathatzirori kitiijyiri, iri Awinkathariti ipinkathatzi. Ari
okimitsitari iijatzi, iitarika owayitawori maawoni oitarika, iri Awinkathar-
iti ipinkathatzi jowayitantawori, tima ipaasoonkitapiintziri. Ari ikimitari
pinkayitzirori owanawontsi, iri Awinkathariti ipinkathatsita ipaasoonki-
tapiintziri.
7 Tii añaashiwaita aakaiti, tii akamawaitashita iijatzi.
8 Iinta añaayitzi, iriitaki Awinkathariti añiimotairi. Aririka ankamaki, iri-
jatzi Awinkathariti akamimotzi. Ari okantari, iriitaki Awinkathariti ashitairi
iinta añaayitzi, ari okimitsitari iijatzi aririka ankamayitaki.
9 Tima irootaki itzimantakari Cristo, ikamimotantaki, iro jashipirotantairi
iinta añaayitzi, iijatzi aririka ankamayitaki.
10 ¿Iitama pikijyimatantariri pijyininka? ¿Iitama pimanintantariri iiroka?
Aña iri yakawintantaatsini Cristo maawoni paata.
11 Tima iro josankinatakoitakiri, kantatsiri:

Jiroka ikantakiri Awinkathariti: “Jotziirowaitai ipinkathaitaina maawoni.
Imapiro”.

Aritaki inthaamintaiyaari maawoni Pawa.
12 Aripaiti anthawitakotaiya maawoni aakaiti Pawaki.
13 Irootaki owajyaantantyaawori akijyimatawakaayita. Ontzimatyii
ankantashiriti: “Iiro nokantzimoniintakaari pashini ‘nirintzitari’,
notzikashiriwaitzirikari”.
14 Niyotzi naaka tii ithañaapithatantawo Pawa owayityaawo oitarika. Iro
kantacha, tzimatsirika kinkishiriwaitachani kamiithatatsi impinkaitiri, ji-
matiro impinkawaiti irirori.
15 Aririka poñaagatyaari pashini kimisantzinkari powayityaawo ipinkiri
irirori, tii pitakoshiritari. ¿Kamiithatatsima pinkantzimoniintakaiyaari
pashini okantakaantziro powamachiitawo owanawontsi? ¿Pikowatziima
powaaripiroshiritairi jirika? Irijatzi jirika kimisantzinkari, ikamawintakiri
Cristo iijatzi.
16 Ari okantari, tii okantzi poñaagayitiri powayitari pikinkishiritari iiroka
kamiithari inatzi, impoña inkantaitimi: “Jantakiro jirika kaaripirori”.
17 Aakaiti ipinkathariwintai Pawa, tii okowapirota okaatzi awayitari,
okaatzi amiriyitari. Aña iro kowapirotacha antampatzikashiriyitai, asaikay-
itai kamiitha, ankimoshiritai, tima iriitaki kantakaawori Tasorintsinkantsi.

18 Iitarika matanakironi jiroka jantawaitainiri Cristo, aritaki jinimotakaakiri Pawa, ari inkimitairi iijatzi atziriiti jaapatziyaari.
19 Ari okantari, ontzimatyii pantapiintairo kantakaantzirori isaikantaitari kamiitha, kantakaantironi inthaamintashiritawakaantyaari.
20 Aririka powayityaawo oitarika, paamaakowintya papaatzirokari imonkaatakiniriri Pawa pashini kimisantzinkari. Tii othañaantsita owayitari. Iro kantacha, itzimirika owayitawori oiyitarika impoña inkantzimoniintyaari pashini, jantakiro kaaripirori jirika.
21 Tii opantawo pinkantzimoniintakaiyaari “pirintzitari”, okantakaantziro powayitari wathatsi, pimiritawo kachori, pantayitiro oitarika.
22 Iro kamiithatatsi piyotakoshiritairi iiroka, iri Pawa yotakotaimironi jiroka. Tzimatsirika kaari shipitashiriwintironi jiroka, aritaki jimatairo inkimoshiritai.
23 Iro kantacha iitarika shipitashiriwaitatsini, aririka jowatyaawo oitarika, ari onkimitzimotaiyaari jantakiro kaaripirori. Tii jantairo okaatzi jiyotakoshiriwitari, kaaripirori inatzi jiroka.

15

1 Aakaiti kimisantzinkari aawiyashiritaniriiti, ontzimatyii antsinampashiritzimotairi shipitashiritatsiri, tii apa antayitiro inimoyitairi aakaiti.
2 Ontzimatyii antairo inimotirini ajyininka, onkaati minthashiritakaiyaarini jantairo kamiithari.
3 Irootaki jantakiri Cristo, tii ikowi inimotirini apaniroini irirori. Tima josankinaitakiro, kantatsiri:
Ikaatzi kawiyawaitimini iiroka, irijatzi kawiyakinari naaka.
4 maawoni osankinatainchari pairani, kimitakawori jiroka, josankinaitakiro jiyotaitiro. Jiroka Osankinarintsipirori, iroowa añaantawori atsinampashiriwaitzi, iro thaamintashiritakairi oyaakoniintantari.
5 Iriitaki Pawa kantakaawori atsinampashiriwaitzi, irijatzi thaamintashiritakairi. Owanaa nokowakotapiintakiri inkantakaiyaawo paapatziyawakaiya, maawoni pinkimitakotaiyaari ikanta Cristo Jesús.
6 Onkimiwaityaawo ari pintsipatawakaiya maawoni pimpampithaawintiri Pawa, ashitariri Awinkathariti Jesucristo.

Ikinkithaitainiri Kamiithari Ñaantsi kaari Judá-mirinkatatsini

7 Owanaa jaapatziyakai Cristo aakaiti, iijatzi pinkimitaiya iirokaiti, paapatziyaari pashini atziri, irootaki impinkathaitantyaariri Pawa.
8 Irootaki nokantapiintakiri: Iri Cristo jotyaantaitaki jantawaiwintiri nojyininkapaini Judá-mirinka. Iro jimatantakawori jiroka jiñaantaityaawori imapirotatya ikajyaakaakiriri Pawa pairani achariniiti.*
9 Ari ikantakiniri kaari nojyininkata, iro ipinkathayitantaariri iriroriiti, inishironkatairi Pawa. Jiroka josankinaitakiri, kantatsiri:
Nothaamintawintaimi janta isaikayitzi kaari nojyininkata.
Nompairyagaimi nompampithaawintaimi.
10 Jiroka ikantsitaitakari iijatzi:
Pashinijatziiti, pinthaamintaina iirokaiti pintsipataiyaari jashitaari Pawa.
11 Ikantaitaki iijatzi:
Pashinijatziiti, pinthaamintaiyaari Awinkathariti.
¡maawoni atziriiti pinthaamintaiyaari!
12 Ipoña ikantaki iijatzi Isaías-ni:
Ari intzimaki incharinityaari Isaí.

* **15:8** Iri ikantakoitzi jaka “Judá-mirinkaiti” jiitaitzi “totamishitaari”.

Iriitaki pinkathariwintairini pashinijatzi atziriiti.
Irijatzi joyaakoniintairi kaari ajyininkata.
13 ¡Iri Pawa thaamintakaimini, iri saikakaimini kamiitha pikimisantairi!
Tima iri kantakaiyaawoni oyaakoniintantyaariri. ¡Iri Tasorintsinkantsi kantakaiyaawoni poyaakopirotantyaariri!
14 Iyikiiti. Niyotzi naaka imapiro pinishironkatawakaa iirokaiti, yotanipirori pinatzi, pimatakiro piyotaawakaayitaka.
15 Iro kantacha, nosankinatzimiro jiroka noshintsithatzimiro iiro pimaijantantawo. Tima inishironkapirotaimi Pawa,
16 jotyaantaana nokinkithatakotainiri Jesucristo kaari nojyininkata. Nokinkithatainiri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa, okimiwaitaawo naakami Ompiratasorintsitaari. Iriima kaari nojyininkata, iriitaki kimiwaitakawori jashitakaitariri Pawa, namayitainiri Pawa iro kamiithatzimotairiri. Iriitaki Tasorintsinkantsi matironi jotampatzikashiritairi.
17 Okaatzi jantakaanari Cristo Jesús, kantawitacha nasagaawintyaawomi naaka, nonkinkithatakotiro nantawaitainiri Pawa.
18 Apa nokinkithatakotairo jimatakaakinari Cristo. Tima noñaayitakiri kaari nojyininkata ikimisantairo nokinkithatakotakiniriri, okaatzi nantawaitzimotakiri.
19 Iri Tasorintsinkantsi pakinawori shintsinkantsi notasonkawintantakari, iro nimatantakawori kaari jiñiitapiintzi pairani. Nimatairo nokinkithatairo Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Cristo nitanakawo Jerusalén-ki, nokinayitanaki irojatzi Ilírico-ki.
20 Ari okanta nokowantakari nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi tsika tii ikimakoitziro iwairo Cristo. Tii apa nokowi niyaati tsika ikinkithatakaantaitaki.
21 Jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:
Ari jiñiiri nampitawori tsika tii ikinkithatakoitziri jirika.
Ikaatzi kaari kimakotirini, ari inkimathatakotairi.

Ikowaki Pablo jiyaatiro Roma-ki

22 Iro kaari okantanta niyaati pisaikaiyini iirokaiti, okantawitaka ojyiki nokowapiintawitaka.
23 Iro kantacha aritaki nimatakiro, tima tikaatsi nantanairi jaka nampitsiki, aritaki ojyikitaki osarintsi nokowapiintawita nariitimi.
24 Aririka nimatakiro niyaati España-ki, ari nokowi nariitanakimi pinampiki. Aririka nosaikimowaitanakimi janta, nokowi pimitakotina potyaantina España-ki.
25 Iro kantacha, nitapaintyaawo niyaati Jerusalén-ki nimitakoyitiri oitishiritaari.
26 Tima jirikaiti Macedonia-jatzi, iijatzi Acaya-jatzi, jotyaantaiyakinani irirori kiriiki nompantyaariri ashironkainkari kimisantzinkariiti nampitawori Jerusalén-ki.
27 Iriitaki kowashitaincha impashitantayiti, tikaatsi shintsiwintirini. Okimiwaitakawo impinakowintatyaami ikimisantakaakiri kaari ijyininkata.
28 Aririka nimonkaatakiro nompayitiri Jerusalén-jatzi jotyaantaitakiniriri, aripaiti nawijanaki pinampitawo iirokaiti niyaati janta España-ki.
29 Niyotzi iri Cristo tasonkawintapirotinani aririka nariitakimi janta.
30 Iyikiiti, nokowakotzimi pamanakotapiintaina iirokaiti, pojyakotyaanawo nokantapiintziro naaka. Iro nokowakotzimiri, niyotzi

pipinkathatziri iirokaiti Awinkathariti Jesucristo, iri Tasorintsinkantsi kantakaimirori pitakotantakinari.
31 Pamanakotina iiro jaakaantantana thainkashiriri nampiyitawori Judea-ki. Pamanakotina jaawakoitantinawori kamiithaini ipakaantaitziriri oitishiritaari Jerusalén-jatzi, iro inimotantyaariri iriroriiti.
32 Iro nonkimoshiritantyaari niyaati pisaikaiyini iirokaiti, iriirika Pawa kowakainawoni. Ari nimakoryiimowaitimi iirokaiti.
33 ¡Onkamintha iri Pawa tsipashiritimini, kamiitha isaikakaayitimini! Ari onkantyaari.

16

Jiwithaitari atziriiti

1 Iroowa Febe aanakironi jiroka osankinarintsi. Iro nokimitakaantaa iroomi notsiro. Ojyiki antawaitaki iroori japatotapiintaitaka Cencrea-ki.
2 Paawakiro kamiitha iroori, irootaki jashitaari iijatzi Awinkathariti, kantatsi Paawakiro kamiitha pikimitaapiintziri pashini oitishiritaari. Pimitakoyitiro iitarika okowayitziri. Tima ojyiki imitakoyitaki iroori. Ari okimitakinari naaka ojyiki imitakotakina.
3 Piwithatyaanawo Priscila iijatzi Aquila. Irootaki tsipayitakinari nantawaitziniri Cristo Jesús,
4 irootaki shiniwintakinari owawijaakotakina. Owanaa nopaasoonkitakiro jirokaiti, ari ikimitaakiro pashinijatzi kaari nojyininkata apatotapiintachari pashiniki nampitsi.
5 Piwithatinari iijatzi apatotapiintachari opankoki. Piwithatinari iijatzi nitakotani Epeneto, iri itanakawori nokimisantakairi Cristo janta Acaya-ki.
6 Piwithatinawo María, antawaiwintakimiri ojyiki iirokaiti.
7 Piwithatinari Andrónico, iijatzi Junias nojyininkapaini jinatzi, iri tsipatakinari jomontyaitakina. Iriitaki itakawori ikimisantaki tikiraamintha naaka, irijatzi ipinkathatakiri Otyaantapiroriiti.
8 Piwithatinari nitakotani Amplias, jashitaari Awinkathariti.
9 Piwithatinari Urbano, tsipatapiintakinari nantawaitziniri Cristo Jesús. Piwithatinari nitakotani Estaquis.
10 Piwithatinari Apeles, jaapatziyakari Cristo. Piwithatinari maawoni saikapankotziriri Aristóbulo.
11 Piwithatinari nojyininka Herodión. Piwithatinari saikapankotziriri Narciso, inampishiritantaari Awinkathariti.
12 Piwithatinawo Trifena, iijatzi Trifosa. Irootaki tsipatakinari nantawaitziniri Awinkathariti. Piwithatinawo nitakotani Pérsida. Irojatzi notsipatakari nantawaitziniri Awinkathariti.
13 Piwithatinari Rufo, jiyoshiitairi Awinkathariti. Piwithatinawo iijatzi inaanati, nokimitakaantari naaka iroomi nonaanati.
14 Piwithatinari Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, itsipatapiintari iijatzi iriroriiti, jiitaitziri iyikiiti.
15 Piwithatinari Filólogo, Julia, Nereo iijatzi jitsiro, Olimpas, maawoni tsipatariri iriroriiti jiitaitziri oitishiritaari.
16 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. Jiwithayitzimi iirokaiti maawoni apatowintapiintakariri Cristo jaka.
17 Iyikiiti, jiroka nokowakotzimiri: Paamawintyaari ñaanaminthatawakaachari otzikaminthatawakaawori jiyotaitakimiri pairani. Iiro pitsipayitari iirokaiti.

18 Aña okimiwaitakawo atziritanakityiimi “Inintashiwaitani”, iro ompiratanatyaarini. Kaari Awinkathariti Jesucristo ompiratyaarini. Iriitaki nintathawaitziriri shipitashiriri jamatawiwaitiri.
19 Nokimaki naaka kamiitha pikantaiyani iirokaiti, tii pipiyathawaita, irootaki oimoshirinkakinari. Nokowi naaka pinkamiithashiripiroti, onkimiwaityaawo tii piyotaajaitiromi kaaripirori.
20 Iri Pawa saikakaimini kamiitha, irootaintsi inkantakaiyaawo pinkitsirinkantyaariri Satanás, onkimiwaityaawo powithoryaakityiirimi paatzikakiri. ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo!
21 Jiwithatzimi Timoteo, tsipatanari nantawaitzi, iijatzi nojyininkapaini Lucio, Jasón, iijatzi Sosípater.
22 Naaka Tercio osankinatziniriri Pablo. Naakataki withatzimiri iijatzi, naaka jashita Awinkathariti.
23 Jiwithatzimi Gayo. Ari nosaikiri ipankoki. Jiwithatzimi iijatzi nampitawori jaka. Jiwithatzimi Erasto, owiriri kiriiki ashitari nampitsi. Jiwithatzimi iijatzi Cuarto, jiitaitziri iyiki.
24 ¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori thaamintaantsi

25 Thami anthaamintyaari kimpoyaawintaimiri, pimatantyaawori Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, kaari ikimathawiita pairani.
26 Iro kantacha, joñaaganta ririrori, jiyotaantayitaki maawoni nampitsiki, inkimisantakaantyaariri iijatzi janta. Irootaki josankinatakaakiriri Kamantantaniriiti jirika Pawa, Kañaaniri.
27 Thami anthaamintaiyaari apaanitatsiri Pawa. Yotaniri jinatzi. Tima iri Jesucristo kantakaiyaawoni aakowintantyaawori anthaamintaiyaari. ¡Ari onkantyaari!

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi. Jotyaantapiroriti
Jesucristo ninatzi, tima iri Pawa kowakaakinawori, ikaimashiritakina. Ari
notsipatakari Sóstenes nosankinatzimiro. Iriitaki nokimitakaantairi iyiki.
2 Iiroka nosankinayitzini pikaatzi papatowintaari Pawa janta Corinto-
ki, pikaatzi jotampatzikashiriyitaimi Cristo Jesús. Iri kaimashiriyitaimiri
pikitishiriyitantaari, pikimitaari pashiniiti nampiyitawori tsikarika janta,
pairyaapiintairiri Awinkathariti Jesucristo, tima irijatzi Pinkathariwin-
tairiri iijatzi irirori.
3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayi-
taimi, ari inkimitsitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ipaasoonkitakagaitziri Pablo itasonkawintantaitzi

4 Nopaasoonkitapiintziri naaka Pawa, tima antawoiti inishironkayitaimi,
itsipashiritakaimiri Cristo.
5 Irijatzi kantakaawori pikinkithatakotapiintantaariri, piyotakopirotanta-
ariri iijatzi.
6 Irootaki poisokirotantawori okaatzi nitakari nokinkithatakotakimiri
Cristo.
7 Pikanta poyaawintari impiyi Awinkathariti Jesucristo, tikaatsi kowityi-
imotimini itasonkawintzimi pantawaitantaiyaanariri irirori.
8 Iri kantakaiyaawoni pintyaaryoowintantyaariri irojatzi impiyan-
taiyaari, ari onkantya iiro otzimanta oitya jiyakawintapaimiri irirori.
9 Oisokiro jowimi Pawa, iriitaki kaimashiriyitaimini okanta paapatziyan-
taariri Itomi, Awinkathariti Jesucristo.

¿Ijyinitatziima pairani irirori Cristo?

10 Iyikiiti, noshintsithatzimi nompairyiiri Awinkathariti Jesucristo.
Nokowakotzimi paapatziyawakaiya, onkimiwaityaawo apaanimi onkantya
pikinkishiritaniiti, iiro pikantawakaawintawo oityaarika.
11 Tima nokimakiri ijyininkamirinkaiti Cloé ikantapaakina tii paap-
atziyawakaa kamiitha.
12 Tzimatsi pitsipayitari janta kantatsiri: “Nokimisantziri Pablo”.
Pashini kantayitatsi: “Nokimisantziri naaka Apolos”. Pashini kantatsi:
“Nokimisantziri naaka Pedro”. Tzimatsi pashini kantayitanaintsiri:
“Nokimisantziri naaka Cristo”.
13 ¿Ijyinitatziima pairani Cristo? ¿Naakama paikakowintzimiri? Tima
powiinkaayitaka pairani iirokaiti, ¿Naakama ipairyaitaki, inkantaiti: “Powi-
inkaawintyaari Pablo?”
14 Iro nopaasoonkitantariri Pawa okamintha tii naaka owiinkaayitimini.
Apa nowiinkaamachiitakiri pairani Crispo, itsipatakari Gayo.
15 Iro iiro itzimanta janta kantashiwaitachani iroñaaka: “Nowiinkaawin-
takari Pablo”.
16 ¡Jaa! Irijatzi nowiinkaatsitakari pairani Estéfanas, notsipataakiri
ijyininkamirinkaiti. Tii nokinkishiritziro tzimatsirika pashini
nowiinkaatakiri janta.

17 Tii iro jotyaantantyaanari Cristo nowiinkaatanti, añа jotyaantakina
nonkamantantairo Kamiithari Ñaantsi. Tii nokimitakotapaakari yotaniri
nokinkithatakoyitziro. Tima tii nokowi aminaashiwaitya iroopirotatsiri
ipaikakoitakiri Cristo.

Iri Cristo, ishintsinka Pawa, jiyotani iijatzi

18 Tima aririka ankinkithatakaawityaari kaari oshiritachani
ipaikakoitakiri Cristo, ikimitakaantai masontzishiri anatyiimi. Irooma
aakaiti awijakoshiritaari anai, ayoyitai imapirotatya joñaagantakiro
ishintsinka.
19 Tima josankinatakoitsitakari kaari oshiritachani, ikantaitaki:

Naapithatiri jiyotani yotaniwitachari.

Nompiyapithatiri ikinkishiritani kinkishiriwaiwitachari.

20 ¿Tsikama inkantaiyaarika yotaniri? ¿Tsikama inkantaiyaarika yotzinkari
ikaatzi yotaantashiwaitawori iroopirotzimotziriri iriroriiti? Añа Pawa jo-
masontyaayitairi jirikaiti isaawijatziiti, yotaniwitachari pairani.
21 Tima jirikaiti yotaniwaitashitachari, tii imatanitziro jiyotairi Pawa. Iri-
ima Pawa matzirori jiyotanitzi, inimotakiri irirori jowawijaakoshiriyitairi
ikaatzi kimisantañaanitairiri, okantawitaka itzimayitzi okimitzimowitari ma-
sontzishirinkantsi inatzi iñaani Pawa.
22 Aririka jiñiiro nojyininkapaini Judá-mirinka intasonkawintantaiti, iro
inkimisantantyaari iriroriiti. Iriima Grecia-paantiri, aririka inkimayitiri
ikimitakaantari iriroriiti yotaniri jinatzi, iriitaki inkimisantiri.
23 Irooma naaka, nokinkithatakotanairi Cristo ipaikakowintantaka.
Irootaki okompitzimotantakariri nojyininkapaini. Iriima Grecia-paantiri
ikimitakaantakina nomasontzishiriwaitatyiimi.
24 Iro kantzimaitacha aakaiti, ayotaiyini joñaagantairo Cristo Itasorinka
Pawa, iijatzi jiyotani. Irojatzi jiyoyitairi maawoni ikaimashiriyitairi Pawa,
onkantawitatya Judá-mirinkarika jinatzi, kaaririka Judá-mirinka, maawoni.
25 Tima Pawa janairi jiyotaniwaitashitari atziriiti, okantawitaka jirika
atziriiti okimitzimowitakari masontzinkantsi inatzi ikantayitakiri Pawa.
Tima Pawa janairi atziriiti otzimimotziri ishintsinka, okantawitaka jirika
atziriiti okimitzimotakari tii aawiyantanitzi okaatzi ikantawitakari Pawa.
26 Iyikiiti, ontzimatyii pinkinkishiryaakotawakiro tsikarika pikantaiyani
iiroka pairani tikira ikaimashiritaitzimiita. Tii itzimapirotzi yotaniri
pikaataiyini, tii itzimapirotzi pijiwariti, tii itzimapirotzi ñaapirori pinkathari-
wintzimiri.
27 Iro kantacha Pawa jiyoshiitairi ikimitakaantawitakari atziriiti masontzi
jinatzi, ari onkantya jowaañaantyaariri paata yotaniwaitashitachari. Jiyoshi-
iyitairi iijatzi ikimitakaantaiwitakari kaari aawiyawaitaniri, ari onkantya
jowaañaantaityaariri paata ñaapiroriiti.
28 Ari ikinakaakiro Pawa jiyoshiiyitantaariri imanintaminthatani atziriiti
kaari ñaapirotzimoyitirini. Ari okanta opoñaantaari inintayitairo okaatzi jiman-
intawiitakari.
29 Ari ikinakairo Pawa iiro itzimanta iitya asagaawintawaitachani.
30 Iri Pawa tsipashiritakagaimiriri Cristo Jesús, jotyaantairi irirori jiy-
otanitakaayitaimi, jotampatzikashiriyitaimi, jowamiithashiriyitaimi. Iri
pinatakowintaimiri pisaikashiwaiyitantaari.
31 Irootaki josankinayiitantakawori pairani, kantatsiri:

Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithatatsiri
asagaawintaiyaawo jantayitairi Awinkathariti.

2

Ikinkithatakoitairi Cristo ipaikakoitakiri

1 Iyikiiti, niyaapaititaki naaka nariitimi nonkinkithatakotantimiriri Pawa,
tii nokimitakotapaakari yotaniwaitashitaniri, tii nonintaaminthawaitashitapaakimi.
2 Apa nokowapirotatainakiro nonkinkithatakotapiintanaimiri Jesucristo,
ipaikakoitakiri.
3 Tii noñiiro inimotina kamiitha nosaikimoyitakimi, añа thaawashiri
nokantaka.
4 Ari okanta kaari okitsirinkapirotantzimi noñaaniyitakari, tii ojyawo
jiñaani yotaniwaitashitaniri. Iro kantacha okaatzi noñaaniyitakari, imatakiro
oñaagantakiri Tasorintsinkantsi, oñaagantakiro ishintsinka.
5 Ari okantakari, iro ishintsinka Pawa kimisantakaakimiri, kaari jiyotani
atziriiti matakaimironi.

Itasorinka Pawa oñaagantayitzirori

6 Iro kantzimaitacha, aririka ankinkithatakairi antapashiritaniri, okami-
ithatzi ankinkithatakotiniri yotanitaantsi. Iro kantacha jiroka yotani-
taantsi, tii ojyawo okaatzi jiyotaniwaitashitari isaawijatzi, jiyotaniwait-
ashitari pinkathariyiwitachari iroñaaka. Tima iiro ikantaitatyaani jirikaiti.
7 Añа jiroka yotanitaantsi nokinkithatakotziri naaka, tii jiyotakopiroitziro
pairani. Okimiwaitakawo jimanaitatyiiromi. Irootaki ikowitataikari Pawa,
ari onkantya añaantaiyaawori paata jowaniinkawo.
8 Jirikaiti pinkathariwitachari iroñaaka, tikaatsi apaani yotakopirotironi
jiroka yotanitaantsi. Ari jiyotakiromi, iiromi ipaikakotakaantzirimi
Awinkathariti, otzimimopirotziri jowaniinkawo.
9 Iro kantzimaitacha, iro josankinatakoitsitakari pairani, ikantaitaki:
Okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa itakoyitaariri irirori,
Anaapirotziro jokitapiintaitari, ikimapiintaitziri,
Anaapirotziro okaatzi añaampiyakari.
10 Irooma aakaiti, jotyaantakairi Itasorinka Pawa jiyotakaantairori. Ari
ikantari Tasorintsinkantsi, jiyotakaapirotairi Pawa.
11 Tima tikaatsi matironi jiyotiniri ikinkishiritani pashini atziri, apaniroini
jiyotziro ishiriki irirori. Ari ikimitari iijatzi Pawa, tikaatsi yotinirini ikink-
ishiritani, añа apaniroini jiyotziro irirori ishiriki. Jirika Tasorintsinkantsi,
ishiri Pawa jinatzi.
12 Irootaki Pawa inampishiritakaantairiri Itasorinka ashiriki, ayopirotan-
taiyaawori ikajyaakaakairi aakaiti akimisantairi. Iro kaari kantaajaitatsini
jiyotairo isaawijatziiti,
13 yotaantapiintakirori jiyotashiwaitari irirori. Añа okaatzi akinkithatako-
tairi aakaiti iro jiyotakairi Tasorintsinkantsi. Irootaki akinkithatakaayi-
tairiri antapashiritaniri okantakotajaanta ashiri.
14 Iriima kaari antapashiritaniri, tii ikimisantziro iriroriiti
jiyotakaantawitakari Tasorintsinkantsi, añа okimitzimowaitakari
masontzishirinkantsi. Tii okantaajaitzi jiyotakotairo irirori, tiira
inampishiritantari Tasorintsinkantsi yotakaantatsiri.
15 Irooma aakaiti antapashiritaniri, aritaki ayotajaantairo maawoni oiy-
itarika. Ari okantari, okantawitaka tii ikimathayitai isaawijatziiti tsika
akantayitanaa aakaiti.
16 Irootaki josankinatakotsitaikari jaka, kantatsiri:
¿Tzimatsima iitya yotakopirotairini ikinkishiritani Awinkathariti?
¿Tzimatsima iitya matirini jiyotairi?

Irooma aakaiti, jiyotakaayitairo okantakota ikinkishiritani Cristo.

3

Antawaitanainiriri Pawa

1 Iyikiiti, tiitya nimataajaitiro nonkinkithatakaayitimi nokimitairi nokinkithatakairi antapashiritaniri. Aña kimiwaitakimi owakiraa pitanatyaawo pawintaiyaari Cristo. Kimiwaitakimi iiniro piinchaanikiti,
2 iiniromi ithotaayiitzimi, tikira ipaitzimiroota tatsinaayitatsiri owanawontsi. Tima tii okantzi pinkimathatairo niyotaawitzimiri, iiniro pikantayita irojatzi iroñaaka.
3 Tikiraata pantapashiritziita. Piñaanaminthatawakaayita pikisakonintawaita. ¿Kaarima jiroka imayitapiintakiri isaawijatziiti?
4 Tima tzimayitatsi janta, kantatsiri: "Nokimisantziri Pablo". Pashini kantayitatsi: "Nokimisantziri naaka Apolos". ¿Kaarima jiroka kimitakawori iñaanaminthatawaka isaawijatziiti?
5 ¿Iitama naaka? ¿Iitama Apolos? Naakamachiini apitiroiti jompiratani Pawa, jotyaantakina nonkinkithatakaayitaimi pinkimisantantaiyaari iirokaiti.
6 Tima naaka jojyakaawintaitaki pankitaintsiri. Iriima Apolos iri jojyakaawintaitakiri oyaatapaakinari ithamaitakotziro nopankitakiri. Iriima Pawa iri matajaantakirori jantapatakaapaakiro pankirintsi.
7 Tii jiñaapirotajaanta pankitakirori, ari ikimitari thamaitakotakirori. Aña iri ñaapirotajaantachari Pawa, antapashiritakaayitaimiri.
8 Kimiwaitaka intzimirika jantawaitakaitani. Jotyaantaitakiri impankiwaiti, jotyaantaitaki pashini inthamaitakotiro. Apa impinamachiitairi okaatzi jantawaimachiitaki, joipiyaitairi inampiki, tima tii ikowapirotajaanta iriroriiti.
9 Ari nokanta naakaiti, kimitawaitaka naakami antawaitziniriri Pawa. Irooma iirokaiti, pikimiwaitakawo iiroka pankirintsimashi. Pikimiwaitakawo iijatzi iirokaiti, iirokami pankotsi.
10 Naaka kimiwaitakariri yotzirori jiwitsikiro. Naaka itakaantanakawori niwitsikakiro pankotsi, iri Pawa nishironkatakinari nitantanakawori niwitsikiro. Ipoña ipokapaaki pashini thonkatironi jiwitsikiro. Iro kantacha ontzimatyii jamatsinkawintyaawo inthonkantyaawori kamiitha.
11 Iriitaki Jesucristo ojyakawori itapiintawori jaayiitziri jiwitsikaitantawori pankotsi. Iiro okantzi ontzimi poyaatyaarini.
12 Aririka jowaitakiro itapiintawori, kantatsi iroñaaka inthonkaitairo pankotsi. Jiwitsikaitantyaawo oro, kiriiki, mapipaini poriryaayitatsiri. Ari onkantaki iijatzi jiwitsikaitantyaawo inchakota, tsipanapaini.
13 Iro kantacha, aririka ontaiya pankotsitatsiri, ari jiñaitiro iitarika jiwitsikantaitakawori pankotsiyitatsiri.
14 Okimitatya, iroomi jiwitsikaitantya mapipaini, iiro apirota ontaayitya, imapiro okisonitaki okaatzi jiwitsikaitantakari. Ojyiki ipinapiroitakiri witsikakirori pankotsi. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikiro pankotsi, impinapiroitairi iijatzi.
15 Irooma, tzimatsirika witsikantakawori pankotsi kaari jyinkaatsini ontaiya, kapichi ipinaitairi jirika. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikakirori jiroka pankotsi, kapichi inkantaiya jawijakoshiritantaiyaari, jojyakotaiyaari awijakotatsiri intaawityaami.
16 ¿Tiima piyotaiyini iirokaiti, iirokataki ojyakaawintari pankotsi? Kimiwaitakimi iiroka itasorintsipankoti Pawa, iirokataki inampishiritanta Tasorintsinkantsi.

17 Aririka intzimi owaaripirotirini ojyakaawintari itasorintsipankoti
Pawa, ari jowaaripirotairi Pawa irirori, tima tasorintsi inatzi ipanko. Ari
okanta jojyakaawintaitzimi iijatzi iirokaiti.
18 Paamaiya jamatawiitzimikari. Kimitaka tzimayitatsi janta kantatsiri:
“Yotaniri ninatzi”. Aña iro kamiithawitachari inkinkishiritakopirotairomi
okaatzi kimitzimowitakariri isaawijatzi masontzishirinkantsi inatzi. Tima
jiroka, irootaki kantakaiyaawoni jiyotanitantaiyaari.
19 Tima Pawa tii opantzimotari okaatzi ikimitakaantakiri isaawijatziiti
yotanitaantsi inatzi. Irootaki josankinatakoitakiri pairani, ikantaitaki:
Iri Pawa oirikayitakiriri yotaniwaitashitachari, jiyoshirinkakiini.
20 Josankinaitaki iijatzi kantatsiri:
Jiyotsitakawo Pawa ikinkishiriwaitari yotaniwaitaniri.
21 Irootaki, iiro jasagaawintantawo atziriiti okaatzi jiyomachiiwitari iriroriiti. Irooma iirokaiti, aritaki onkantaki piyotakoyitairo maawoni:
22 Okaatzi niyotaayitakimiri naaka, jiyotaayitakimiri Apolos, jiyotaayitakimiri Pedro, okantakota kipatsijato, añaamintotsi, kaamanitaantsi, awijayitatsiri iroñaaka, awijayitatsini paata. Aritaki onkantaki piyotakoyitairo iirokaiti maawoni jiroka, kimiwaitaka iirokami ashityaawonimi maawoni,*
23 tima iirokaiti jashiyitaa Cristo, iriima Cristo jashitari irirori Pawa.

4

Jantawairi Otyaantapiroriiti

1 Ari okantari, ontzimatyii inkimitakaantaitina jompiratani Cristo,
naakaiti jowaki niyotaantairo kaari jiyotakowiita pairani.
2 Iro kantacha itzimirika jowaitakiri jantayitairo oityaarika, ontzimatyii
intyaaryoowintairo jimatantaiyaawori kamiithaini.
3 Niyotzi naaka pimonkatziyatyaanari nokaataiyini. Tikaatsi oitzimotina
pikowirika paminakotinawo nantakirorika kamiithaini. Tikaatsi oitzimotaajaitina inkowirika jaminakotinawo jiwayitatsiri nampitsiki. Tima tii
nokinkishiritapiintawo naaka nimonkatziyaari nokaataiyini.
4 Aririka niyakawintyaami naaka, kimitakatya tii otzimimotaajaitana nokinakaashitani. Iro kantacha tii naaka yakawintawaitachani, aña iriitaki
Awinkathariti aminakopirotainani tzimatsirika.
5 Irootaki iiro pimatantawo iirokaiti pimonkatziyayitairi iityaarika. Aña
iri Awinkathariti aminakoyitairini maawoni impiyapaititakirika. Iriitaki
oñaagantapaironi okaatzi antayitakiri manaantsikiini. Ari joñaagantapairo iijatzi okaatzi akinkishiriwitari antayitirimi. Ari inkantaiyaari Awinkathariti
thaamintawintaini paata.
6 Okaatzi nokinkithatakotakimiri jaka, nojyakaawintatya naaka notsipatakari Apolos. Iro nokantantzimirori onkantya poisokirotantyaawori Osankinarintsipirori, tima irootaki ikantaitapiintakiri: “Iiro powanaapirotziro
osankinatainchari”. Aritaima powajyaantairo pimonkatziyapiintakina,
pasagaawintapiintakina pinkantaiyini, “Iri anairiri pashini”.
7 Pikantayitaki ¿Piñaajaantakima panaakoyitairi pashiniiti? ¿Piyotashitakawoma apaniroini kaari jiyotaitzimi? ¿Iitakama pasagaawintantari pikimitakaanta apaniroini piyotanitashita?
8 Pasagaawintaiyakani iirokaiti pikimitakotakari pinkathariiti, ajyaagantaniriiti, aashiryaaniintawaitziri jowanawo. Kimiwaitakimi tii niyotaayitzimi naakaiti. Onkamintha pimpinkatharipirowintantimi, ari onkantya
nontsipatantimini tsika pipinkathariwintantzi.

* **3:22** Jiitaitziri jaka “Pedro”, irijatzi jiitaitziri “Cefas”.

9 Otyaantapirori ninatzi naakaiti tii nokimitaajaitari pinkathariiti, tii noñaapirotaiya. Aña ikimiwaitakawo iroñaaka jowamaakaantakinami Pawa, maawoni jaminakowintaitakina tsika ikantaitakina jowamaitana, jaminakoyitakina atziriiti iijatzi maninkariiti.
10 Ikinkishiritakoitakina tii opantina nokinkithatakotziri Cristo. Irooma iirokaiti pikinkishiritakota yotaniri pinayitatzi pikinkithatakotairi irirori. Irooma naakaiti ikinkishiritakoitakina tii naawiyashiripirowainitzi. Irooma iirokaiti ikinkishiritakoitzimi aawiyashiriwaitaniri pinatzi. Owanaa ipinkathaitakimi iirokaiti, irooma naakaiti, tiimachiini.
11 Iikiro niyaatatzi noñaashiwaitakawo, irojatzi nokantziro iroñaaka, notajyaaniintawaitzi, nomiriniintawaitzi, thonkatakotakina, jowatsinaawaitaitakina, tii ontzimimotina nopanko,
12 ojyiki nantawaitaki, naakajaantaki antawaiwintacha. Itzimirika kisaniintawaitanari, nonishironkayitziri naakaiti. Aririka jowatsinawaitakina, amawi nokantaiyani.
13 Aririka inkawiyawaitaitina, naminaminayitziro notsimaryaakaayitairi. Ikimitakaantakina tii opantana, kaagashimi ninayiti. Iiniro ikantaitana irojatzi iroñaaka.
14 Tii iro nosankinatantawori jiroka nokowi nowaañaayitimi, aña nokowatzi nonkaminaayitimi, nokimitakotari iwaapatiitari ikaminairi jitakotani itomi.
15 Kimitaka tzimawitaka ojyikipiroriiti kowawitainchari jiyotaimi iirokaiti, iro kantacha tii niyotzi tzimawitakarika kowawitainchani jaapatziyaimi jojyariri iwaapatiitari. Irootaki nojyakaawintakiri naaka, kimiwaitaka iriimi Jesucristo matakaakinawoni nojyakotyaari naakami piwaapatitari, nokinkithatakaapaakimiro pairani Kamiithari Ñaantsi.*
16 Irootaki nosankinatantzimirori jiroka: Pinkimitakotaiyaanawo naaka.
17 Irootaki notyaantantakimiriri iroñaaka Timoteo, nokimitakaantziri iijatzi iriimi nitakotani notomi, iriitaki tyaaryoowintakiriri Awinkathariti. Iriitaki kinkishiritakaapaimironi tsika ikantakaakina Cristo, tsika nokanta niyotaayitairi kimisantzinkariiti tsikarika isaikayitzi.
18 Tzimatsi pikaataiyirini janta ñaapirowaitachari, ikowaiyini pinkimisantiri irirori. Iñaajaantzi iiro napiitairo nariitaimi.
19 Iro kantacha thaankipaiti nompiyitapaatya, iriirika Pawa kowaintsini. Ari onkantya noñaantyaawori imapirorika jaawiyashiriwainitzi ikaatzi ñaapirowaitainchari janta. Aamaashitya jiñaawaiminthawaitashitaka.
20 Ikaatzi ipinkatharipirotakairi Pawa, iriitaki oñaagantironi jaawiyashiriwainitzi. Tii jiñaawaiminthatashita.
21 ¿Arima inimotakimi nariitaimi nowasankitaawaitapaakimi? Aña iro pinkowataiki nonishironkatapaimi, iiro noshintsiwintawaitapaakimi.

5

Jiyakawintaitziri antayitzirori kaaripiroyitatsiri

1 Tima nokimakowintaki tzimatsi janta pikaatziri, imayimpiriwaitaki. Jimatataikiro kaaripirokitatsiri kaari ikimakoitzi jantayitiro kaari kimisantatsini. Tima ipaantawaitawo inaanathoriti, iinantari iwaapati.
2 ¿Iitama piñaashitantariri pikaatziri janta matakirori jiroka? Tiitya powashiritakotyaari piñaakiri jantakiro. Aña iro kamiithawitacha pomishitowakaantirimi jirika shirampari.

* **4:15** Kantakotachari jaka “ojyikipiroriiti”, ikaatzi 10,000.

3 Okantawitaka tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha nokinkishiritakotapiintakimi kimiwaitaka ari ankaatimi asaiki janta. Irootaki pinkimitakaantantyaawori iroñaaka ari ankaati janta, niyakawintakiri jirika shirampari.
4 Ontzimatyii papatotaiya, pimpairyiiri Awinkathariti Jesús, pinkimitakaantiromi aririka nonkaatajaantimi janta. Pimatiro iroñaaka okaatzi ikantakimiri Awinkathariti,
5 pomishitowiri shirampari, jowasankitaawaitiriita Satanás. Aamaashitya aritaki onkantai jawijakoshiritai paata impiyairika Awinkathariti Jesús.
6 Tii opantawo pasagaawintawaitya. ¿Tiima piyotziro okaatzi ikantaitakiri: "Kapichiini inawitaka shiniyakairori tanta, iro kantacha oshiniyakairo maawoni tantapatha?"
7 Pinkimitakaantairo iiroka posokatyiiromi shiniyapathatakairori tanta, pojyiyitairo kamiitha. Irootaki pimayitiri, pomishitowiri matapiintakirori kaaripiroyitatsiri, iiro jantitaantawo. Aña ontzimatyii pinkimitaiyaawo tanta kaari shiniyatsini, jowapiintaitari joimoshirinkaitziro kitiijyiri "Anankoryaantsi". Tima ikamawintayitakai Cristo jojyakaawintari oijya jowaitari joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi.
8 Iro amatantaiyaawori okaatzi jojyakaawintayiitakiri. Ontzimatyii owajyaantairo kowiinkatatsiri, kaaripirotatsiri, ojyakaawintakari shiniyakairori tanta. Aña ontzimatyii ankamiithashiritai, añaawaitairo tyaaryootatsiri, ojyakaawintakari tanta kaari shiniyatsini.
9 Aritaki nosankinatsitakimi pairani, nokantakimi: "Iiro paapatziyaminthatari matapiintakirori kaaripiroyitatsiri".
10 Nokantayitakimiro jiroka, tii iri nonkantakoti kaari kimisantayitatsini, antayitzirori kaaripiroyitatsiri, jyampitsiwaitaniri, amatawitaniri, pinkathatashiwaitariri ojyakaawontsi. Iri nonkantakoyitimi, iirotya okantaajaitaimi pisaikayiti kipatsiki.
11 Iri nokantakotzi iitashiminthawaitachari "Iyikiiti". Iriiyitaki iiro paapatziyaminthatari, iriirika matapiintakironi kaaripiroyitatsiri, jyampitsiwaitaniri, ipinkathatashiwaitakari ojyakaawontsi, ikawiyantawaitaki, ishinkiwaitapiinta, jamatawitantapiintaki. Tii aritaajaitzi patyooyitairi jirikaiti.
12 Tikaatsi owayitaini aakaiti iyakawintairi kaari kimisantatsini. Iro kamiithatatsi iyakawintairi akaatapiintairi akimisantzi, jantayitirorika kaaripiroyitatsiri.
13 Irootaki pookantyaariri jirika shirampari matapiintakirori jiroka kaaripirori. Iriima Pawa iri aminakoyitairini kaari kimisantayitatsini.

6

Tii okamiithatzi jaminakotairo amaamanitawakaani kaari kimisantatsini

1 Aririka pimaamanitawakaiya pikaatzi pikimisantzi, tii okamiithatzi piyaati jaminakotimiro jiwayitatsiri nampitsiki, kaari kimisantatsini. Aña iro kamiithatatsi piyaatashitawakaiya pikaataiyini pikitishiritai.
2 ¿Tiima piyotaiyini iirokataki aminakoyitairini paata maawoni isaawijatziiti? ¿Iiroma pimatziro piwitsikayitiro pomirintsitzimoyitzimiri kapichiini iirokaiti?
3 Tima aakataki aminakoyitairini iijatzi maninkariiti. ¿Iiroma okantzi aminakotantiro okaatzi añaakotantayitziri iroñaaka?
4 ¿Iitama pishinitantariri jaminakoyitaimi kaari pikaatapiintziri papatowintari Pawa?
5 Aña ontzimatyii pinkaaniwintakotyaawo jiroka. ¿Tikaatsima yotaniri pikaataiyini, witsikimironi?

6 Aña jiroka pikantapiintaka, piyaatashiyitakiri jiwari kaari kimisantatsini, pikowakotakiri jiwitsikayitimiro pimaamanitawakaa, okantawitaka pikantawakaapiinta “iyikiiti”.

7 Iro oñaagantzirori iinirotatsi pikinashiwaita, piyakawintawaitakiri pikaataiyini janta. ¿Iitama kaari pamawitantawo inkawiyawaitaitimi, jamatawiwaitaitimi?

8 Iro pimayitirimi jiroka. Aña iirokataiyakini kantzimoniintawakaacha, pamatawitawakaiyani pikantawakaawita “iyikiiti”.

9 ¿Tiima piyotaiyini, iiro jiñaitairo paata impinkathariwintairi Pawa ikaatzi kaaripiroyitatsiri? Paamaakowintaiya, otzimikari pikinakaashitani. Ari inkantaitiri antapiintakirori kaaripiroyitatsiri, pinkathayitakiriri ojyakaawontsi, mayimpiriiti, paantawakaayitachari ishiramparikiiniki,

10 koshintzipaini, jyampitsiwaitaniri, shinkiryaantzi, kawiyantaniri, amatawitantaniri. Iiro jiñaayitairo impinkathariwintairi Pawa jirikaiti.

11 Pairani, ari pikantawitakari iirokaiti. Irooma iroñaaka okimiwaitakawo inkiwayiitaimi, ikitishiritakaitaimi, jotampatzikashiriyiitaimi, tima pipairyaapiintairi Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki Tasorintsinkantsi kantakaayitaimini.

Pimpinkathatantaiyaari Pawa, tsikarika oiyita pantayitairi

12 Tzimatsi kantayitatsiri: “Ishinitaitanawo nantayitiro tsikarika oitya”. Iro kantacha tii opantawo maawoni jantayiitiro. Aritaki okantawita, ishiniyiitairo antayitiro tsikarika oitya. Iro kantacha tii akowataitziro aakowintyaawo oityaarika ishiniyiitairi.

13 Tzimatsi kantayitatsiri iijatzi: “Iro otzimantari owanawontsi inimonintawaitantairi amotziki. Iro otzimantari amotzi, ankimaniintapirowaityaawo owanawontsi”. Ari okantawitari, iro kantacha Pawa japitiroryaayitairo jiroka, japirotairo. Irootaki iiro pikantawaitashitanta iiroka: “Iro otzimantari awatha añaathatawakaantyaari”. Tii ari onkantya. Aña iro otzimantari awatha ampinkathatantaiyaari Awinkathariti. Iro itzimantari Awinkathariti animotakaantaiyaariri awatha.

14 Tima Pawa, iiro japirotajaantairo awatha, aña ari jowiriintai, joñaagantayitairo ishintsinka, ankimitaiyaari ipiriintaa pairani irirori Awinkathariti.

15 ¿Tiima piyotaiyini iri Cristo ashitaawori piwatha? ¿Kantatsima aapithatairi jashitaari irirori, ashiniwaitairo awatha amayimpiriwaitantyaawo? ¡Tii ari onkantya!

16 ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi mayimpiriwaitatsiri, kimiwaitaka iwathatanaatyaawomi jiroka, apaani ikantanaa iwathaki? Iro okantziri josankinaitakiri:

Apaani inkantaiya iwathaki jaawakaanaa.

17 Iriima tsipatanaariri Awinkathariti, iwathashiritanaatyaari, kimitawaitaka apaani ikantakaanaari.

18 Ontzimatyii pishiyapithatiro mayimpiritaantsi. Okaatzi kantashiwaitachari kaaripirori jantaitziri, kaari atziri owashironkaachani irirori, pashini atziri jowashironkaawaitaki. Irooma jimayimpiritaki, iri owashironkaawaitaincha apaniroini iwathaki.

19 ¿Tiima piyotaiyini iro piwatha ojyakawori pankotsi isaikantari Tasorintsinkantsi? Iri Pawa ompirayitzimiri. Tii iiroka añaashiwaitachani apaniroini,

20 añaiti Pawa pinakowintapirotaimiri okantantaari jashitaimi. Irootaki pimpinkathatantaiyaariri Pawa ontzimirika pantayitairi, pikinkishiritairi iijatzi.

7

Imaamanitawakaiya aawakaachari

1 Iroñaaka nakimiro okaatzi posampitanari posankinariki: Iro kamiithawitacha iiro otzimimi iina shirampari.
2 Iro kantacha, ontzimatyii piinayitaiya, pimayimpiritzikari. Ari onkimitaiyaari iijatzi tsinaniiti, ontzimatyii oimintayitaiya.
3 Ari okamiithatziri piñaawakaapiintaiya paawakaayita.
4 Okaatzi iinantaitari, tii apaniroini ashitaawo owatha, añaiti irijatzi ashitaawo oimintari. Ari okimitari iijatzi, ikaatzi jiimintaitari, tii apaniroini jashitaawo iwatha, añaiti irojatzi ashitaawo iinantakari.
5 Irootaki, tii okantanta poshitaawintyaawo piñaawakaapiintaiya paawakaayita. Iro kantacha, kantatsi pinkinkithawaitawakaiya pintziwintantyaawori pamanamanaatani. Impoñaiti pitanaiyaawo piñaawakaanaiya, ari onkantya iiro jowapithaantzimi Satanás, tima tii piñaakotanita iirokaiti.
6 Irootaki jiroka noshinitantziri, tiimaita noshintsiwintantzi maawoni jimonkaataitiro jirokapaini.
7 Añaiti nokowawitatya naaka maawoni shirampariiti inkimitakotaiyaanawomi tsika nokanta naaka. Iro kantacha iiro imata jiroka. Tima Pawa jinashitakawo itasonkawintayitakai maawoni aakaiti. Ari ikanta Pawa itasonkawintakiri ikaatzi kaari tzimatsini itsipatari, iriima pashinipaini ontzimayiti itsipatari.
8 Nokantziri mainariiti: Iro kamiithatatsi pisaikashiwaitaiya iiro otzimi pitsipatari, nokimita naaka. Irojatzi nokantsitariri ikaatzi kamayitatsiri itsipatari.
9 Irooma tiirika pimatziro piñaakotanitya, ontzimatyii pintsipayitaiya. Tima iro kamiithatatsi pintsipataiya, ari onkantya iiro piñaantawo ayimawaitimi.
10 Okaatzi jiinantaitakari, aawakagainchari, nokantziro: Tii okamiithatzi pookawakaiya. Tii naaka kantironi jiroka, añaiti iriitaki Awinkathariti.
11 Aririka pookawakaiya, iro kamiithatatsi pisaikawaiti apaniroini iiro pitsipataa. Irooma iirorika, kantatsi pimpiyashitairi piimipirori. Iirokaiti jiimitaitari, tii okantzi pookayitiro piinatakari.
12 Nokantziri pashiniiti: Iyikiiti, tzimatsirika piinantari kaari kimisantatsini, ontzimatyii poisokirotyaawo, aapatziyakotimirorika iroori. Ari nokantziri naaka, tii iri Awinkathariti shintsiwintimini.
13 Ari okimitsitari tsinani oimintariri kaari kimisantatsini, ontzimatyii oisokirotyaari irirori, jaapatziyakotaworika.
14 Okantawitaka tii ikimisantzinkaritzi oimi, itasorintsishiritakaitairi irirori, okantakaantakiro iina. Ari ikimitsitari shirampari kimisantaniri, iinantawori kaari kimisantatsini, itasorintsishiritakaitairo iroori, ikantakaantakiro oimi. Irooma aririka jookawakaatya, kimitaka iiro jawijakoshiritai jowaiyani. Irooma itsipatawakaa, itasorintsishiritakairi iijatzi jowaiyani.
15 Iro kantzimaitacha, inkowirika jookawakaiya kaari kimisantatsini, kantatsi jimatiro. Tikaatsimaita shintsiwintirini iiro jookawakaa, akantayitairi “Iyikiiti”, iijatzi “Chookiiti”, aayitziriri kaari kimisantatsini. Irooma kantatsirika aapatziyawakaiya kamiithaini, iro ikowiri Pawa.

16 Iiroka iinantaitari, tii piyotzi iirokataki kantakaantironi jawijakoshiritantaiyaari piimi. Iiroka jiimintaitari, tii piyotzi iirokataki kantakaantironi awijakoshiritantaiyaari piina.

17 Ari okantari. Tsika akanta asaikayitzi, iiro athaatyaawintziro owashiñairo tsika akantapiinta. Iro ikowakairi Awinkathariti, tima ari akantayitsitari ikaimashiritantairi Pawa. Irootaki nokantantapiintakiri naaka jantaitiro nariitari kimisantzinkariiti tsikarika japatotaiyani.

18 Thami ojyakaawintawakiri shirampari totamishitainchari, jashi jowatyiiro tsika ikantaka. Tiirika itomishitaanita jitantanakawori ikimisantantaari, tikaatsi oitya intomishitaanitantyaari iroñaaka.

19 Tikaatsi oitya aakarika totamishitaaniri, tiirika atomishitaanita. Iro kowapirotachari antayitairo ikantairi Pawa amayitairo.

20 Ari ankantaiyaari maawoni, iiro athaatyaawintashitawo owashiñairo tsikarika akantayita owakiraa ikaimashiriyitantairi Pawa.

21 Ari okimitari iijatzi. Iirokarika ompirataari ikaimashiritantakimiri Pawa, iiro okantzimoshiriwaitzimi. Irooma aririka jowapithaashitimi ompiratzimiri pishitowai, pimatiro.

22 Ikaatzi ompirataari ikaimashiritairi Awinkathariti, inkinkishiritya isaikakaashiwaitaari. Ikaatzi kaari jompiraitari ikaimashiritantaariri, okimiwaitaawo jompiratanimi Cristo jinatzi.

23 Tima Pawa pinakowintapirotaimiri jashitantaimiri, iro kamiithatatsi iiro pikimitakotari ompirataari, ishintsiwintawaitaitziri jimonkaatiro ikowakaashitariri pashini atziri.

24 Iyikiiti, ontzimatyii maawoni iiro athaatyaawaitzi tsika akantayita ikaimashiritantairi Pawa atsipashiritantaariri.

25 Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori mainawoiti. Tii otzimi ikantakaantairi Awinkathariti okantakota jiroka, iro kantacha nonkantimiro nokinkishiritari naaka. Iri Awinkathariti nishironkatakinari okanta pawintaantanari naaka.

26 Jiroka okaatzi nokinkishiritari: Tima asaikimotatziiro jashironkaapaititaita, pashi powayitairo tsika pikantayita pisaikai iroñaaka.

27 Thami ojyakaawintawakiro, otzimirika iiroka piina, iiro okantzi pookiro. Tiirika otzimi piina, iiro paminaminatzi pintsipatya.

28 Irooma aririka pintsipatatya, tii pantziro kaaripirori. Ari okimitsitari aririka ontsipatya mainawo ikamitantaitakiri aantyaariri shirampari, tii antziro kaaripirori. Iro kantacha ikaatzi aawakaayitachari, aritaki jiñaayitaki pomirintsitzimotyaarini. Apa nokantashitzimi naaka onkantya iiro piñaantayitawo pomirintsitzimowaitimini iirokaiti.

29 Iyikiiti, kimitaka irootaintsi imonkaapaititya. Itanatyaawo iroñaaka, ikaatzi tzimatsiri iinaiti, ontzimatyii inkimitakaantairo tiirikami otzimayitzi.

30 Ikaatzi iraawaiyitachari, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya jiraawaitantyaari. Ikaatzi kimoshiriwaiyitatsiri, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya inkimoshiriwaitantyaari. Ikaatzi amanantayitatsiri oiyitarika, ontzimatyii inkimitakaantairo tii iri ashiyityaawoni.

31 Itzimirika otzimimoyitziri oiyitarika jaka, ontzimatyii inkimitakaantairo, tii opantapirotawo. Tima irootaintsi ompiyashiwaitaiya okaatzi tzimayitatsiri kipatsiki, okaatzi antapiintayiwitakari.

32 Irootaki nokowakotaimiri iirokaiti iiro pikinkishiritakowaitantawo maawoni jiroka. Ikaatzi kaari tsipayitachani, inkamaityaawo jantanairo ikowiri Awinkathariti, jinimotakaantyaariri.

33 Iriima ikaatzi aawakagainchari, ontzimatyii jinimotakaayitairo itsipatari, ontzimatyii inkinkishiritakotapiintairo tzimayitatsiri jaka kipatsiki.
34 Ñaakiro, apiti onkantya joshiritakotapiintaiyaari. Ari okimitsitari iijatzi tsinani kaari tsipatachani, iijatzi mainawo, kantatsi onkamaityaawo ikowiri Awinkathariti, tsikarika oiyitari antayitziri iijatzi okinkishiriyitari. Irooma okaatzi tsipayitainchari, ontzimatyii inimotakairi oimi, onkinkishiritakotairo iijatzi tzimayitatsiri jaka kipatsiki.
35 Tii noshintsiwintatyiimi nokantayitzimirori jiroka. Aña iro kamiithatatsi nonkantayitimiro nominthatakaantimiri pantayitairo kamiithatzimotimini, ari onkantya pinkamaipirotantyaariri Awinkathariti.
36 Tzimatsirika ashityaawoni mainawo antawokitaintsiri, jiñaakirorika kamiithatatsi ontsipatya, kantatsi jimatiro, tii okaaripirotzi. Aawakaawaitya.*
37 Iriima ashitawori mainawo, kaari kowatsini ontsipatya, kamiithataki iijatzi okaatzi jantakiri, iro ikowakiri jantiri irirori.
38 Ari okantari. Aririka aawakaatya mainawo, jantakiro kamiithari jirika. Irooma iirorika itsipatakaawo, jantakiro kamiithapirotatsiri.
39 Jiinantaitarí, okowapirotatya ontsipatapiintyaari oimi iinta aawakaa. Irooma aririka inkamimotakiro, osaikashiwaitaa iroori, kantatsi agai pashini oimi, iro kantacha ontzimatyii inkimisantzinkariti iijatzi irirori.
40 Iro kantacha tzimatsi nokinkishiritari naaka, ari onkimoshiripirotiri jiroka osaikashiwaitaiya, iirorika agai pashini. Kimitaka Itasorinka Pawa ñaawaitakaanawori jiroka.

8

Owanawontsi jashitakagaitariri ojyakaawontsi

1 Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Tzimatsi oiyita ayotakotzirori jirokapaini, kaari jiyoyitzi pashini kimisantzinkariiti, ari onkantakimi asagaawintzimotyaari. Iiro amatziro jiroka, aña iro kamiithatatsi atakoyitaiyaari jirikaiti, aminaminayitairo anthaamintashiritakaiyaari.
2 Ari okanta, tzimatsi asagaawintawaitachari, kantatsiri: “Naaka yopirotaniri”. Tikiraamaita jiyotanita ikaatzi kantayitatsiri.
3 Iriima Pawa jiyoyitziri irirori ikaatzi itakotaariri.
4 Nakawakiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Tima ayotaiyini aakaiti iitarika ikantaitziri ojyakaawontsi, tii otzimaajaitzi jañaantari. Tii itzimayitzi pashini pawatatsini, aña apaani ikanta Pawapirori.
5 Niyotzi tzimayitatsi jaka kipatsiki ojyakaawontsi iwawanitashiitari, ikaatzi tzimayitatsiri iijatzi inkitiki iwawaniwaitashitakari. Iriitaki jiitashiwaitapiintakari: “pawa”, ikantziri pashini: “nowinkathariti”.
6 Irooma aakaiti, apaani ikanta aitziri “Pawa”. Iriitaki ashitairi, witsikayitakirori maawoni. Iri kantakaawori atzimayitantari. Ari ikimitari iijatzi, apaani aitziri “Nowinkathariti”. Iriitaki Jesucristo, itzimi jiwitsikakaitakiri maawoni. Iri kantakaawori okanta añaantayitaari.
7 Iro kantacha tzimatsi ojyiki kaari yotakotironi jiroka. Irootaki itzimayitantari amitapiintakawori jashitakaari owanawontsi ojyakaawontsi, jowimaityaawo owanawontsi. Jirikaiti atziriiti, ikaatzi matapiintawitakawori,

* **7:36** Kantakotachari jaka “ashitawori mainawo”, irijatzi kantakotachari kamitantakirori iinatyaawo mainawo.

okantawitaa ikimisantayitai, shipitashiriri ikantayitaka iroñaaka. Aririka jowayitaiyaawo owanawontsi onkimitzimotyaari jantakiro kaaripirori.
8 Iro kantacha tii iro owanawontsi matakaironi jaapatziyantairi Pawa. Ontzimirika owanawontsi apinkapiintani, tii antziro kaaripirori. Aririka antziwaityaawomi jiroka, tii owamiithashiritai iijatzi.
9 Iro kantacha ontzimatyii paamaakowintaiya, potzikashiritzirikari shipitashiririiti, pinkantayiti: “Nosaikashiwaita naaka, kantatsi nowayityaari iitarika”.
10 Pinkinkishiritakotiro iita awijatsini jaminimi jirikaiti shipitashiritaniri. Okimitatya jiñiimi poyaawo owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Okantawitaka pikantapiintawitaka iirokaiti: “Niyotzi naaka, tii otzimi jañaantari ojyakaawontsi”, aamaashitya kantatsi jimatanakiro joyaari ririori.
11 Ari onkantya jirika shipitashiriri, jantantanatyaawori ririori kaaripirotzimotziriri. Iirokataki kantakaashitatyaawoni. ¿Tiima pikantawitaari “Iyikiiti?” ¿Tiima ikamawintairi ririori Cristo?
12 Ari pikinakaakiro iiroka pikaaripirotakaakiri jirikaiti. Powatsipirotakiri, pishipitashiripirotakairi. Aña pikaaripirotzimotakiri iijatzi iiroka Cristo.
13 Irootaki nowantapiintariri naaka wathatsi, ari onkantya iiro noitzipinashiritantari ikaatzi nokantayitairi “Iyikiiti”.

9

Jimonkaataitiniriri Otyaantapiroriiti

1 ¿Iiroma okantzi nosaikashiwaitya naaka? ¿Kaarima naaka Otyaantapirori ñaajaantakiriri Jesús, Awinkathariti? ¿Kaarima naaka kimisantakagaimiriri Awinkathariti?
2 Kimitaka tzimayitatsi kaari yotinani naaka Otyaantapirori. Irooma iirokaiti piyotaiyini, tima iiroka ikimisantakaayitai Awinkathariti nokinkithatakoyitaimiri, iro oñaagantzirori naakataki Otyaantapirori.
3 Jiroka nonkantiriri ikaatzi kinkithatakowaitanari:
4 ¿Iiroma okantzi intziyaitina naakaiti?
5 ¿Iiroma okantzi ontzimi notsipatari naaka? ¿Iiroma okantzi ontzimi itsipatari kimisantatsiri iijatzi? Aririka ontzimi, ¿iiroma okantzi nontsipatanatyaawo janta pisaikaiyini iirokaiti? Iro jimatapiintakiri pashini Otyaantapiroriiti, iro jimatapiintsitari ikaatzi jirintzitari Awinkathariti, iijatzi Cefas.*
6 Piyotzi iirokaiti iikiro nantawaitatzi naaka, naantyaari nañaantyaari, irojatzi jantziri Bernabé. ¿Apama nokantakaawo naakaiti tii ishiniitina nowajyaantiro nantawairi nonkinkithatakaantayitzi?
7 Pinkinkishiritakotiri tsika ikanta owayiri tzimatsiri ijiwari. ¿Kamiithatatsima impinatiri ijiwari impantyaariri jowanawo? Ari ikimitsitari pankiwaitatsiri, ¿Iiroma okantzi jowaiyaawo iwankiri? Iijatzi ikimitsitari pirawaitachari, ¿iiroma okantzi inintaiyaari ipira?†
8 ¿Pikinkishiritama iirokaiti okaatzi nokantayitakimiri iro jamitamachiitari atziriiti? Aña irojatzi okinkithatakotsitakari Ikantakaantaitani.
9 Tima josankinatsitaka pairani Moisés-ni, kantatsiri:
Aririka pantawaitakairi piratsi, iiro itajyaaniintawaitzi.
¿Pikinkishiritama apa piratsi joshiritakotari Pawa ikantantakari?

---

* **9:5** Ikantayiitziri jaka “Cefas”, iriitaki Pedro. † **9:7** Kantakotachari jaka “ipira”, iri cabra-paini, jiraitapiintziri itini.

10 ¡Tii! Aña aakaiti jojyakaawintaki. Irojatzi jojyakaawintsitaitakari ikantaitaki:

Tzimatsirika pankiwaitaniri, otikakiwaitaniri, iro jimatantawori jiroka
onkantya jowantaiyaawori.

11 Ari okimitsitari, naakaiti awintaashiritakaimiri, ¿Iiroma okantzi pimpayitaina nañaantyaari?

12 Iro pantapiintainiriri pashinipaini janta. ¿Iiroma okantzi pimatainawo naakaiti? Tiimaita noshintsiwintapiintzimi nonkantimiro jiroka. Amawi nokantakiro. Tii nokowaiyini nomanonkimi pitanakawo pikimisantairo Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotaimiri Cristo.

13 ¿Tiima piyotaiyini, jowapiintawo Ompiratasorintsitaari tzimagaantatsiri jashitakaitawori tasorintsipankoki? ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi piratsi jashitakaitariri Pawa taapirimintotsiki, oshinitaantsitzi jowayityaari Ompiratasorintsitaari?

14 Ari okimitsitari iijatzi okaatzi ikantakaantanari Awinkathariti nokinkithayitairo Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii impinayiitaina nantantyaawori.

15 Tii noshintsiwintzimi pairani nosaikimotantzimiri pimayitinawo. Tii noshintsiwintzimi iijatzi nosankinatantzimiri. Aña iro nokowataiki nonkamimi naaka, tikira itzimanakiita iitya kantatsini: “Tii tyaaryoo inatzi okaatzi jasagaawintawaitakari Pablo”.

16 Tii nasagaawintawaitawo nokinkithatakaayitaimiro Kamiithari Ñaantsi. Aña kimiwaitaka iri Pawa shintsiwintanari nantairo, okantawitaka tii naaka minthatashiwaityaawoni. Iirorika nimatairo jiroka. ¡Inkantamachiitina naaka!

17 Naakami kowashiwaityaawoni nimatiro, ari naminaminatakiromi impinaitina. Aña Pawa owataikinari nimayitairo jiroka.

18 Ari okantaka, tikaatsi iitya noyaawintantyaari pimpinataina iirokaiti. Tima nokimitakaantawo iroomi impinaitinarimi noñiiro nokimoshiritai. Iro nokimoshiritantari iroñaaka tii nokowakotaimiro pimpinatina nokinkithatakaimiro Kamiithari Ñaantsi.

19 Ari nokinakairo nosaikashiwaitantaari, tikaatsi shintsiwintawaitinari impinatina. Naakatajaantaki kimitakaantacha ompirataari. Ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziri.

20 Ari nokantsitawo iijatzi nontsipatyaaririka nojyininkapaini Judámirinka, nimatsitawo okaatzi jamiyitari iriroriiti, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Irojatzi nimatsitari notsipataari pankinatawori Ikantakaantaitani, nimonkaatziro iijatzi, niyowitaka tikaatsi shintsiwintinani nompankinatyaawo, onkantya jawijakoshiritantaiyaari.

21 Ari okantsitari, aririka nontsipatyaari kaari kimakotaajaitironi Ikantakaantaitani, nokimitakotari iriroriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Tiimaita nopiyathatajaantari Pawa, tima ontzimatyii nimonkaatiro ikantanari Cristo nantiro.

22 Ari okimitsitari, aririka nontsipatyaari shipitashiriwaitaniri, nokimitakotari jantayitziri iriroriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Ari nokimitziri maawoni nashiyitachari atziriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari iriroriiti.

23 Iro nimayitantawori maawoni jiroka onkantya nonkinkithatantyaawori Kamiithari Ñaantsi, onkantya nontsipatantaiyaariri iijatzi naaka, itasonkawintaitakina.

24 ¿Tiima pikinkishiritakotziri monkatziyawakaachari ishiyaiyani
onkantya jiñaitantyaariri intzimi ityaawoni jariitya? Apaani inkantya
ityaawoni jariitya, iriitaki impinaitairi. Pinkimitaiyaari iirokaiti.
25 Ikaatzi ñaantapiintawori imonkatziyawakaiya, ikimpoyaawainita,
jiñaashiwaitawo intzityaawo inintayitziri. Iro jimatantyaawori jiroka
onkantya impinaitantyaariri, jamathaitantaityaari shiwithatapo. Iro
kantacha sampiyanitatsi jiroka. Irooma aakaiti, okaatzi ojyakaawintachari
impinaitairi, iiro othonkanita.
26 Irootaki nojyakaawintantapiintawori okimiwaitawo nojyatyiimi, tii
notimpaawaitzi. Nokimitakaantawo noñaashintsiwaityaawo nonkapojanti,
aña tii nokapojawaitashitawo tampiyainka.
27 Okaatzi noñaashiwaitakawo notziwintawaitaka, nokimitakaantakawo
nompiratatyiiyaawomi nowatha. Irootaki nimatantakawori, iiro
ikimitakaantaitantanari jimaitakiri janaitziri, iiro aminaashiwaitanta
nokinkithatakaantapiintaki.

10

Ikinkithatakoitziro okaatzi ipinkathatashiitari

1 Iyikiiti, iiro apiyakotziro tsika okanta jiñaayitakiri achariniiti. Iro
ipampithatakiri minkori otzishimashiki. Jimontyaayitakawo inkaari,
jowiryaataitapaintziniri.
2 Ari joñaagantakiro jawintaashiritakari Moisés-ni, ipampithatakiro
minkori, jimontyaakiro inkaari.*
3 Jowaiyakawoni iijatzi achariniiti okaatzi itasonkawintaitakiri.
4 Imiritaiyakawoni jiñaa itasonkawintaitakiri oshitowaatzimotakiri shi-
rantaaki. Tima iriitajaantaki Cristo tsipashiritakariri, iri oñaagakiriri jiñaa
shirantaaki. Iri Cristo kimiwaitakawori jiroka shirantaa.
5 Iro kantacha, tzimatsi ojyiki iriroriiti kaari jinimotakai Pawa, irootaki
ikamagaantantakari otzishimashiki.
6 Okaatzi awijaintsiri, tzimatsi ojyakaawintakairi, ari onkantya iiro akim-
itantari iriroriiti, antiro kaaripirori.
7 Iro iiro okantanta antsipatyaari pashiniiti thaamintashiwaitariri
ojyakaawontsi. Tima irootaki jimayitakiri achariniiti pairani, jiroka
ikinkithatakoitakiri:
Isaikaiyini atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini.
Ari ikatziyanaka ithaamintashiwaitaiyani.†
8 Ari okimitari iijatzi, tii okantzi antayitiro kaaripirotatsiri. Irojatzi jan-
tayitakiri achariniiti, irootaki jiñaantakawori ikamayitaki kitiijyiriki 23,000
atziri.‡
9 Ari okimitsitakari iijatzi tii okantzi owatsimairi Pawa. Irojatzi jimayitakiri
pairani iriroriiti, irootaki jatsikayitantakariri maanki.§
10 Ari okimitsitari iijatzi, tii okamiithatzi asamaniintantawaiti. Irojatzi
jimatsitakari. Iro jiñaantayitakawori japirotakiri jiitaitziri “Apirotantaniri”.*

---

* **10:2** Iro jimaitakiri kimitakawori owiinkaataantsi, aririka jowiinkaataitya, joñaagantaitziro tzimatsi jawintaashiritanaari. † **10:7** Okaatzi ikantakoitziri jaka “ithaamintashiwaita”, iro jantakiri pairani icharinitti Judá-mirinkaiti jiwitsikaki ojyakaawontsi kimiwaitariri iryaani vaca, iri joimoshirinkaw-intaiyarini, ipinkathawaitziri ojyakaawontsi. Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika okantakota “Ikantakaantaitani”. ‡ **10:8** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” ikantakota “Balaam”. § **10:9** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika ikantakota “Moisés”. * **10:10** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika ikantakota “Coré”.

11 maawoni awijayitaintsiri, irootaki jojyakaawintaitakairi, josankinatakoitakiro onkantya jiyotaantairori iroñaaka aakaiti, tima asaikantaawo othonkimapaititaa kipatsi.
12 Paamaakowintaiya iirokaiti. Iiro pikantawaitzi, “Iiro nimatziro naaka jiroka”, omapokashitzimikari pimatanakiro jiroka.
13 Iro kantacha pinintashiriwaitirorika, pinkinkishiritya tii apaniroini pikantaka iiroka, aña ikitsirinkayitakiro pashini atziriiti. Kinataniri inatzi Pawa, iiro ishinitzimi inintashiritakaapirotimiro kaari pinkitsirinki. Aririka pinintashiriwaiti, iriitajaantaki Pawa oñaayimironi pinkitsirinkantyaawori, onkimiwaitanatyaawo pishiyapithatatyiiromi.

14 Nitakotaniiti, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi, piñaayitiririka pashiniiti ipinkathawaitziri ojyakaawontsi.
15 Iroñaaka tzimatsi nonkantimiri, nonkimitakaantatyiimi yotaniri pinatyiimi nonkantimiro. Pinkinkishiritakotiro.
16 Tima apatotapiintaiyani arawaitaiyini, akinkithashiritakotziro jamanamanaawintakari pairani Cristo, jimiritaiyakarini jiyotaaniiti, ¿Kaarima jiroka withaawakagaantsi, oimoshirinkiri Cristo ikapathainkawintakai? Aririka ampitoryiiro tanta, ¿Kaarima jiroka withaawakagaantsi, oimoshirinkiro iwatha Cristo, akinkishiritakotziro ikamawintakai?
17 Ari okanta, aririka owayityaawo, intzimayiwitatya ojyiki akaataiyini apatotaiyani, maawoni owaiyawoni tanta jiwitsikaitakiri apapathawoini. Ari akantayitaari aakaiti, akimitaawo apapathatatsiri.
18 Ari ikimiyitari iijatzi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti, jiwithaawakaayita iijatzi iriroriiti, itaayitairo jashitakaariri Pawa taapirimintotsiki.
19 Irootaki kimiwaitakawori okaatzi jantapiintakiri pashinijatzi atziriiti itaayitziniri iwawaniwaitashitari. ¿Piñaajaantakima nokantatzi añaanitatsi ikaatzi iwawaniwaitashitakari?
20 ¡Tii! Iro kantzimaitacha tzimataitatsi piyari amawinawaitachari, iri ikimitakaantakiri iwawani, iriitaki jashitakaapiintakari owanawontsi. Aña kaari Pawa jashitakaiya owanawontsi. Iro kaari nokowakaayitzimi iirokaiti pintsipatyaari powayitaiyaawo okaatzi jashitakaitariri piyariiti, piwithagaarikari iriroriiti.
21 Aririka pimiritapiintyaawo jashitakaitariri piyari, tii onkamiithati pimirityaawo amiritapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti. Ari okimitsitari, powapiintyaaworika jashitakaitariri piyari, tii okamiithatzi poyaawo owapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti.
22 ¿Akowatziima owatsimairi Awinkathariti? ¿Anairima otzimi irirori ishintsinka?

¿Notzikashiriwaitantima ipinkathataitziri Pawa?

23 Jiroka ikantaitzi: “Ishiniitanawo nantayitiro oiyitarika”. Iro kantacha tii opantawo jantaitiro maawoni. Aritaki okantawitaka, ishiniitairo antayitiro oiyitarika. Iro kantacha tzimayitatsi antayitziri kaari minthatakaiyaarini pashinipaini jantayitairo kamiithari.
24 Tii okamiithatzi iro ankinkishiritakowaiti akowayitziri aakaiti, aña iro kamiithatatsi añaashintsiwintaiyaawo kamiithatzimotirini pashinipaini.
25 Aririka pamananti wathatsi, iiro posampitakowintawaitziri, pinkanti: “¿Ipoñaatyaama wathatsi itagaitziniri ojyakaawontsi?” Aña pamanantiri, poyaari.
26 Tima iri Awinkathariti, ashitari tzimayitatsiri kipatsiki.

27 Ari okimitsitari, aririka inkaimimi patyootiri kaari kimisantatsini, patyootiri pikowirika. Iiro posampitakowintziri pinkanti: "¿Ipoñaatyaama jirika wathatsi janta itagaitziniri ojyakaawontsi?" Añа poyaari.
28 Irooma tzimatsirika kamantimini, inkantimi: "Jirika wathatsi itagaitziniri ojyakaawontsi", iiro powari. Iro pimatantakawori jiroka pikinkishiritakotanakiri kantakimiri, pikinkishiritanaka iijatzi kantatsi jowaaripiroshiritanti.
29 Tima nokantakimi "kantatsi jowaaripiroshiritanti", tii iro nonkantakoti jowaaripiroshiritimi iiroka, añа iri nokantakotzi kamantakimiri, kantatsi jowaaripiroshiritiri irirori. Kimitaka ari posampitanakina naaka, pinkanti: "¿Iitama nontzitantawaityaariri apamachiini ikinkishiritakotana pashini atziri?
30 Tima nopaasoonkitziri Pawa noñaayitziro nowari, ¿iitama nonkinkishiritakotantyaawori onkaati inkijyimataitina?"
31 Jiroka nakimiro: Aririka powawaitya, pinkinkishiritakotiro, pinkantashiriti: "Tzimatsirika ñaayitinani nowawaitya, ¿arima notzikashiritakiri jirika? ¿arima ipinkathashiritairi Pawa?" Ari pinkimitsityaawo pimiriwaitya, iijatzi pantayitairo oiyitarika.
32 Ontzimatyii paamaakowintaiya iiro poitzipinashiritantari Judámirinkayitatsiri, kaari Judá-mirinkayitatsini, ikaatzi pikaatapiintziri papatowintari Pawa, maawoni.
33 Irootaki nantziri naaka, nopankinatawo ninimotakaantaiyaari maawoni atziriiti okaatzi nantayitziri. Tii apa nantiro kamiithatzimotanari naaka, añа iro nantzi onkaati kamiithatzimotirini pashinipaini, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari.

11

1 Pinkimitakotaiyaanawo naaka. Iro nimatsitari naaka, nokimitakotari Cristo.

Osawoinawo tsinaniiti

2 Nothaamintaimi iroñaaka, tima pikamaitakawo namitakaakimiri, okaatzi niyotaakimiri.
3 Iro kantacha, jiroka nokowiri piyotiro: Iri Cristo ijiwaritari shirampariiti. Iriima shirampariiti iri ojiwaritari tsinaniiti. Iriima Pawa iri ijiwaritari Cristo.*
4 Okaatzi amitapiintakari ashiramparitzi, tii asawoinayita amanamanaatya, aririka ankinkithatakaanti. Aririkami asawoinatzimotanti, owinkatharyaakiro aito.†
5 Irooma tsinaniiti kaari sawoinatachani amanamanaayita, okinkithatakaantayitzi, owinkatharyaantaki. Okimitakowaitakawo tsinanipaini amiitzirori oishi.
6 Tsinani kaari kowatsini osawoinatya, amiipirotataitirotya oishi. Tima maawoni jiyoitzi kaaniwintaantsi inatzi, ontzimatyii osawoinatya.

* **11:3** Kantakotachari jaka "ijiwaritari", irojatzi kantakotachari "iitoitari". Tima iroowaitaki okaatzi saikantairi aitoki otzimi kinkishiritakairi, akowantayitari antayitiro akowayitziri, kimitawaitaka iroomi aito jiwatainimi antayitiro oitarika. Kantatsi ankanti: "Aitotari Cristo". Irojatzi kimitakawori ankanti: "Ijiwatai Cristo". † **11:4** Kantakotachari jaka "owinkatharyaakiro aito". Tii ayotakopirotziro iita kantakotachari "aito". Tima tzimayitatsi kantayitatsiri iri Cristo ojyakaawintari "aito". Tzimatsi pashini kantayitatsiri iro kantakotachari "aitopirori". Tima aririka asawoinatya amanamanaatya, akimitakotakawo tsinani. Owinkatharyaakiri pashinipaini.

7 Iriima shirampariiti iiro isawoinawaita irirori, ikimitakotari Pawa, iri
Pawa owaniinkatakaariri. Irooma tsinani, iri shirampari owaniinkatakaa-
wori.
8 Tima pairani owakiraa jiwitsikantawori Pawa itanakawori tsinani, iro
jaaki iwatha shirampari jiwitsikantakawori. Irooma owakiraa jiwitsikan-
takariri Pawa itanakawori shirampari, tii iro jayi owatha tsinani.
9 Ari okimitsitakari, owakiraa Pawa jiwitsikantawori tsinani iri jiwitsika-
jaantakini shirampari, tikaatsi intsipawaitya. Iriima shirampari, tii iro
jiwitsikaitini tsinani.
10 Irootaki osawoinatantyaari tsinani onkantya oñaagantantyaawori
tzimatsi opinkathatani iroori, ari onkantya inimotakaantyaariri iijatzi
maninkariiti.
11 Tii otzimashita tsinani, tii itzimashita shirampari, añа apitiroiti jashitari
Awinkathariti, ikowityaawakaa apitiroiti.
12 Tima itanakawori tsinani iwatha shirampari jiwitsikaitaki. Iro kantacha
iijatzi, ikaatzi shiramparitaatsiri iroñaaka, iro tsinani owaiyantayitairiri.
Tima iri Pawa kantakaawori apitiroki itzimayitantari.
13 ¿Iitama pikinkishiritakotawori okaatzi nokantayitakimiri? ¿Kamiithatat-
sima tsinanipaini amanamanaatyaari Pawa iiro osawoinayita?
14 Aakaiti ashiramparitzika, tii amitawo osanthairo aishi, aritaki ankaani-
wintatya.
15 Irooma tsinaniiti, iro owaniinkatakaawori oishi. Kimiwaitaka iroomi
oishi ojyanatyaawoni osawoinawo.
16 Tzimatsirika janta kowatsiri inkisakoshirityaawo, nonkantiriri: Iroota-
jaantaki namitapiintakari naaka niyotaantziro. Irojatzi ikantapiintziri apa-
towintariri Pawa tsikarikapaini janta.

Aminaashiwaita joimoshirinkaitziro jatyootani Awinkathariti

17 Iro kantzimaitacha, tzimatsi pashini nonkamantimiri, iiro nothaam-
intakotzimiro. Tima tii onkamiithatzimotina pantapiintakiri papatotaiyani.
Onkaatimi kamiithatzimotimini, irootataiki jowasankitaawintaitimiri.
18 Tima nokimaki ikamantaitakina pinashitawakaaka janta papatotapiin-
taiyani. Iro nonkimisantirimi,
19 tima iro awijapiintatsini jiroka. Kimitaka tzimayitatsi kowashiwait-
achani inkantakoitiri “Ñaapirori jirika”.
20 Ari okimitapiintari papatotaiyani iirokaiti patyootawakaiyani, ami-
naashiwaita poimoshirinkiro jiitaitziri “Jatyootani Awinkathariti”.
21 Tima powapiintakawo thaankipiroini pashitari. Tajyaaniinta ikantayita
pashinipaini. Tzimatsi pashini shinkiwaiyitachari.
22 ¿Arima onkantyaari? ¿Tikaatsima pipankopaini tsika powapiintyaawo
pashitari, tsika pirawaitapiinti? ¿Pithainkawaitatziirima ikaatzi apatotapiin-
tachari ipinkathaitziri Pawa? ¿Pimanintatziirima kowityaawaitatsiri? ¿Pikink-
ishiritama ari nonthaamintakotapaakimiro? Iiro.

Itantanakawori jatyootani Awinkathariti
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 Okaatzi niyotaakimiri pairani okantakota itantanakawori “Jatyootani
Awinkathariti”, iriitaki Awinkathariti yotaakinawori. Jirokataki: Okanta
pairani tsiniripaiti tikira ipithokashitaitari Awinkathariti Jesús, jaakiro
tanta,
24 ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipoña ikantaki: “Poyaawo, nowatha
inatzi, iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantyaanari”.

25 Ari ikimitaakiro iijatzi ipakaakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiritaitari, ikantzi: “Niraani inatzi, irootaki shitowaatatsini onkantya jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziri. Irootaki pimatapiintairi aririka pimirityaawo, aririka pinkinkishiritapiintaina”.
26 Ari powapiintaiyaawo, pimiritapiintaiyaawo iiroka, onkantya piyotakaantaiyaariri atziriiti ikamawintayitai Awinkathariti. Irootaki pimatapiintairi irojatzi impiyantaiyaari Awinkathariti.

Owaminthawaitashitatyaawo jatyootani Awinkathariti

27 Tzimatsirika owaminthawaitashityaawoni, iraminthawaitashityaawoni, kimiwaitaka iriitajaantakimi Awinkathariti inthainkawathataki, ithainkakiro iijatzi iriraani.
28 Aña iro kamiithatatsi, tikira oyaawo, tikira ariro, ontzimatyii ankinkishiritakotawatya kamiithashiritakairika.
29 Tzimatsirika owashiwaityaawoni, irashiwaityaawoni kaari kinkishiritakopirotironi ojyakaawintachari “iwatha”, ari jowasankitaitakiri.
30 Irootaki itzimantayitari shipitawaitatsiri, mantsiyawaitatsiri, tzimayitatsi makoryaayitaintsiri.
31 Irooma akinkishiripirotanakarika tikira owanakawo, iiro añaajaantziro jowasankitai Pawa.
32 Iro kantacha aririka jowasankitaawaitakai, jiñaantakaawaitatyi ikimitakaantai aakatakimi itomipirori. Ari onkantya iiro jowasankitaapirotantai paata, inkimitakaantayitairi tsika inkantayitairi isaawijatziiti.
33 Iyikiiti, irootaki okowantari poyaakotawakaayitaiya iirokaiti, iiro posatikasatikawaita aririka papatotaiyani patyootawakaiya.
34 Pitajyaatziirika, powanatya pipankoki tikira piyaatanakiita, ari onkantya iiro jiñaakaantaitzimi papatotya. Aririka nariitimi, ari nothotyaakimiro niyotaayitimiro jirokapaini.

12

Tasonkawintashiritaantsi

1 Iroñaaka nonkantimiro tsika okantakota tasonkawintashiritaantsi. Iyikiiti, tii nokowi onkompitzimotimi.
2 Piyotaiyini iiroka, pairani tikira pikimisantanaki, tzimapiintatsi pikinakaashitani, thaamintashiri piyaatashitziri ojyakaawontsi kaari ñaawaitaajaitatsini.
3 Irootaki nonkantantimirori jiroka: Itzimirika janta kinkithatakaantashiwaitachani, inkantapaaki “¡Kamaari jinatzi Jesús!” kaari Itasorinka Pawa ñaawaitakairini jirika. Irooma aririka inkanti, “Awinkathariti jinatzi Jesús”, iri Tasorintsinkantsi ñaawaitakairiri.
4 Apaani jinatzi Tasorintsinkantsi, tzimatsi ojyiki tsika ikinakairo itasonkawintayitai amatantayitawori.
5 Apaani jinatzi Awinkathariti, tzimatsi ojyiki tsika ankinakairo antawaitainiri irirori.
6 Apaani ikanta Pawa, tzimatsi ojyiki tsika okanta jimatakaayitairo oiyitarika.
7 maawoni aakaiti, tzimatsi oiyita jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi ari onkantya aminthashiritakaantyaariri pashini kimisantzinkariiti jantayitairo kamiithari. Ari ikinakairo Tasorintsinkantsi joñaaganta, jimatakaayitairo oiyitarika.

8 Thami ojyakaawintawakiro, tzimayitatsi itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta jiyotanitantari. Tzimatsi pashini itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta ikinkithatakotantawori ikinkishiritanaari.
9 Tzimatsi pashini itasonkawintajaantakiri Tasorintsinkantsi ari okanta jawintaashiripirotantaari. Tzimatsi pashini itasonkawintakiri Tasorintsinkantsi ari okanta joshinchaantantari.
10 Tzimatsi pashini jimatakaakiri intasonkawintanti, pashini inkamantantaniriti, pashini japiitakotairo ikamantantakiri kamantantaniri, onkantya jiñaantaityaawori imapirorika Tasorintsinkantsi matakaakiriri inkamantantiro. Tzimatsi pashini jimatakaakiri jiñaawaiyitiro pashiniyitatsiri ñaantsi, tzimatsi pashini jimatakaaki jowawijaayitiro okaatzi ikinkithatakoitakiri.
11 maawoni jiroka irootaki itasonkawintantayitakiri Tasorintsinkantsi, imatakaantakiro tsikarika oiyitarika. Apaani ikanta Tasorintsinkantsi. Iriitajaantaki matzirori itasonkawintayitai aakaiti, imatakaayitairo okaatzi ikowiri irirori.
12 Ari okanta awithaawakaantaari, jojyakaantai aakami iwatha Cristo. Tsika akantayitanaa awathaki, iro matakaayitairori oiyitarika. Ari akimitsitaari aakaiti, inashiyita amayitairo oiyitarika.
13 Tima apaani ikanta Tasorintsinkantsi owiinkaatakaayitairi, ari okanta awithaawakaantaari, okantawitaka aakarika Judámirinkaiti, Grecia-paantiri, ompirataari, saikashiwaitaari, maawoni. Okimiwaitaawo maawoni antsipatawakaiya aakaiti arapiintayitairo jiñaa añaakaashiritantatsiri, ojyakaawintakiri Tasorintsinkantsi.
14 Pinkinkishiritakotiro tsika okanta awatha. Apaani akanta awathaki, iro kantacha tzimatsi ojyiki inashiyita oiyitarika amayitiri.
15 ¿Kantatsima oñaawaiti aitzi, oñaanatiro ako, onkantiro: “Tii niroopirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka pimatziro poirikayitziro oiyitarika?” ¿Tiima iroopirotzi aitzi?
16 ¿Kantatsima oñaawaiti akimpita, oñaanatiro oki, onkantiro: “Tii niroopirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka piñaayitziro oiyitarika?” ¿Tiima iroopirotzi akimpita?
17 Iroomi yoshiitachani oki awathaki, ¿arima onkantakimi ankimi? Iroomi yoshiitachani akimpita, ¿arima onkantaki ankimantyaawomi sankaatsini?
18 Ari okantari awatha. Tima iri Pawa matakirori jiwitsikakiro, tsika okantajaanta ikowaki jiwitsikiro, ari onkantya inashiyitantyaari oityaarika omayitiri.
19 Arimi ojyawakaiyaami maawoni tsika okantayita awatha, iirotya awathatawomi.
20 Ari okantari, apaani inawita awatha, iro kantacha tzimatsi ojyiki inashiyita oiyitarika amatayitantyaawori.
21 ¿Kantatsima oñaawaiti oki, oñaanatiro ako, onkantiro: “Naaka kowapirotajaantacha, irooma iiroka, tii?” ¿Kantatsima oñaawaiti aito, onkimitakotyaawo okaatzi oñaawaitakiri aitzi?
22 ¡Iiro imatziro! Aña okaatzi tzimatsiri awathaki kaari iroopirotzimotaini, irootaki kowapirotachari.
23 Iro akithaatantapiintari, amanairo awathapaini, akimitakaantawo pinkatharintsi inawita janta. Okaatzi amanakoyitziri awathaki, akimitakaantawo iroopiromi inayiti.
24 Irooma okaatzi kaari amanayitapiintziri awathaki jiñaayiitapiintziri, tikaatsi oitya antayitironi iroori. Ari ikimitsitari Pawa jiwitsikakiro awatha, ontzimatyii anithaayitairo kimitzimowitakairi tii okowapirotajaanta.

25 Iiro okantzi ampitharyiiro awathatari. Aña iro kamiithatatsi, anithaapirowaitairo maawoni awathatari.
26 Aririka owatsinawaitya kapichiini awathaki, kimiwaitaka owatsinaatyaami maawoni awathaki. Aririka owaniinkawaitya kapichiini awathaki, kimoshiri ankantya maawoni awathaki.
27 Ari akantayitaari aakaiti awintaashiriyitaari Cristo, kimitawaitaka aakaiti iwathami anayitaimi Cristo.
28 Jiroka ikantakaayitaari Pawa ikaatzi kimisantaatsiri: Itanakawo, tzimatsi Otyaantapirori. Apititanaintsiri, tzimatsi kamantantaniriiti. Mawatanaintsiri, tzimatsi yotaaniriiti. Ipoñaapaaka itzimayitanaki tasonkawintantaniri, oshinchaantaniri, mitakotantaniri, jiwatakaantaniri, ñaawaiyitzirori pashiniyitatsiri ñaantsi.
29 ¿maawonima Otyaantapiroritzi? ¿maawonima akamantantaniritzi? ¿maawonima ayotaantaniritzi? ¿maawonima atasonkawintantaniritzi?
30 ¿maawonima oshinchaantaniritzi? ¿maawonima añaawaiyitziro pashiniyitatsiri ñaantsi? ¿maawonima owawijaañaanitziro pashini ñaantsi?
31 Aña iro kamiithatatsi, pinkowapiroyitairo intasonkawintayiitaimi pimatantyaawori kowapirotachari. Iro kantzimaitacha, tzimatsi oita anairori jiroka. Aritaki nonkamantakimiro.

13

Iro kowapirotajaantachari atakonka

1 Thami ankantashitawatya kantatsi noñaawaitiro naaka pashiniyitatsiri ñaantsi jiñaawaiyitziri pashini atziri, nimatsitatyaawomi okaatzi jiñaawaitziri maninkariiti. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nimatziro nitakotantya nantantawori jiroka, nokaminiinkawaitashitaka.
2 Ari okimitsitari iijatzi, thami ankantashitawatya kamantantaniri ninatzi naaka, niyotakotziro kaari jiyotakowiita pairani, nawintaapirowaitari Pawa ari onkantakimi joshirinkinawo otzishi jowatziyairo tsikarika janta. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nitakotanta nantantawori jiroka, tikaatsimachiini nimonkaati.
3 Iijatzi okimitari, thami ankantashitawatya arimi nompashitantyaawo maawoni tzimimotanari ontzimantyaari joyaari kowityaawaitatsiri. Ankantashitawatya ojyiki natsipiwintakari iityaarika, notaawintawaikari. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nitakotanta nimatantawori jiroka, tikaatsi nonintagaiya.
4 Itzimi itakotantachari, tsinampa ikanta, nishironkatantaniri, tii isamanintawainitzi, tii jasagaawainita, tii jiñaapirowainita.
5 Itzimi itakotantachari tii ikaaripirowaantinitzi, tii ithañaawainita, tii iksanita, tii jothataashiwaitawo inkisaniintanti.
6 Itzimi itakotantachari tii ikimoshiriwintziro jantirorika kaaripirori, aña iro ikimoshiriwintzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori.
7 Itzimi itakotantachari amawiwaitapiintaniri jinatzi, ikimisantapiintanitzi, oyaakotani ikanta, joisokirotapiintanita.
8 Iiro othonkanita atakotantya. Irooma pashinipaini aritaki onthonkanitaiya, okimitatya jiroka: kamantantaantsi, jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi, jiyoyiitairo oiyitarika.
9 Tima tikira jiyoyiitziro maawoni, tikira ikamantantaitziro okantakoyita maawoni tzimayitatsiri.
10 Irooma aririka onkaatapaaki monkaatachani, iiro akowanairo maawoni onkaati piyayitaachani.

11 Iroowaitaki akimiyita atziritzi. Iinirorika aryaanitzi, akimiyitari iinchaani, tsika ikantziro jiñaawaitzi, tsika ikantziro ikinkishiriyita, tsika okanta jiyotayitanairi. Irooma antaritapaaki, iiro akimitakotanaari tsika ikantayita irirori.
12 Kantatsi ojyakaantiro iijatzi tsika akanta aminaatyaawo ashirotaki. Iiro akoñaatzi kamiithapiroini, iiro ayotajaantzi tsika akantawaita. Irooma paata ari ayotakopiroyitairi tsika ikanta Pawa, ari ankimitaiyaari irirori jiyoyitai aakaiti.
13 Jiroka kaatatsiri mawa kantaitachani osaiki, iiro othonkanitaa: awintaashirinka, oyaakowintanka, atakonka. Iro kowapirotajaantachari jiroka atakonka.

14

Jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi

1 Pintyaaryooti pitakoyitantantyaari. Paminaminapirotairo iijatzi intasonkawintayiitaimi pimatantyaawori oiyitarika. Okimitatyaawo jiroka pinkamantantaniritai.
2 Aririka apatotaiyaani antsipatyaari kimisantzinkariiti, tzimatsirika intasonkawintaitaki jiñaawaitantanatyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi, iiro akimathatziri, iiro ayotziro oita ikantziri. Tii iro jiñaawaitantari jirika ankimathatantyaariri aakaiti, aña iri Pawa kimathatirini.
3 Irooma intzimirika itasonkawintaitakiri inkamantanti, iri kinkithatakaini maawoni aakaiti, jiwitsikashiritakaantairi, inthaamintakaantairi, inkimoshiritakaantairi.
4 Ikaatzi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi, apaniroini ithaamintashiriwaita. Iriima kamantantaniritatsiri, iri thaamintashiritakaariri maawoni kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitachari.
5 Owanaa inimowitinami maawonirika iirokaiti pimatiro piñaawaitantyaawomi pashinipaantitatsiri ñaantsi. Iro inimopirotainari maawonimi iirokaiti pimatiromi pinkamantantaniriti. Irootaki anairori pashini. Iro kantacha tzimatsirika matironi jowawijaañaanitiniri ñaawaitzirori pashinitatsiri ñaantsi, iriitaki thaamintakaayityaarini kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitachari.
6 Iyikiiti, thami ankantashitawatya, niyaataki nariitzimi janta, apa noñaawaitantapaakawo pashinipaantitatsiri ñaantsi. ¿Nothaamintashiritakaakimima? Thami ankantashitawatya iijatzi niyaataki janta, nokinkithatakotakimiro ikimathatakaakinari Pawa, nokinkishiritakaimi, nokamantayitaimiro, niyotaayitaimiro iijatzi. Iro opoñaantakari pithaamintashiritanaa.
7 Incha nojyakaawintawakimiro iijatzi, okimitakawo aririka ajyowiwaiti, aririka ampiyompiwaiti. Iirorika anashitawo oyamininka, irojatzi apiipiinti, tikaatsi yotironi iitarika akowiri ampampithairi.
8 Ari okimitari iijatzi aririka antyooti. Iirorika okamiñiinkatzi kamiitha, tikaatsi yotatsini akaimatziiri owayiritya.
9 Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti. Iirorika piñaawaipaantitantawo ikimathaitziri, piñaawaitashiwaitaka.
10 Kimitaka jaka kipatsiki ojyiki nashiyitachari ñaantsi jiñaawaiyiitziri. Tzimayitatsi ojyiki oiyitarika ikantayiitziri jiñaawaiyiitzi.
11 Tzimatsirika ñaanatantanawori pashinitatsiri ñaantsi kaari nokimathatziri, nokimitakaantari pashinijatzi jinatzi, ari ikimitsitanari iijatzi irirori. Tii nojyininkamirinkatari kamiithaini.

12 Niyotzi naaka, pikowapirotatzi iirokaiti intasonkawintaitimi janta. Iro
kantacha ontzimatyii paminaminapiroyitairo pinthaamintashiritakaiyaari
maawoni apatotapiintachari janta.
13 Tzimatsirika ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi, ontzimatyii
inkowakotairi Pawa onkantya jimatakaantyaariri jowawijaañaanitairo
jiñaawaitaitziri.
14 Aririka namanamanaatantyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi kaari
nokimathatzi noñaawaitziro, nothaamintashitakawo, okantawitaka tii noki-
mathatziro okaatzi namanamanaatari.
15 Aña iro kamiithatatsi namanamanaatantyaawo ñaantsi nokimathatziri,
thaamintakaiyaanari iijatzi. Ari nonkantiro iijatzi nompampithaawin-
tiririka Pawa.
16 Thami ankantashitawatya, tzimatsi piyotainchari japatotaiyani,
ari pitanakawo pipaasoonkitziri Pawa, apaniroini pithaamintawaitaka
iiroka, iriima pikaataiyakini tii itasonkawintaitziri inkimathatantyaawori
piñaawaitakiri. ¿Arima inintaawaitatyaawo pinkantayitakiri? Tii jiyotaajaitzi
kamiitharika inkantaiyini "¡Ari onkantyaari!"
17 Ariwitaka pipaasoonkitaki iiroka. Iriima pashinipaini tiimachiini piwit-
sikashiritakaari.
18 Owanaa nopaasoonkitapiintakiri naaka Pawa jamana-
manaatakaanawo pashinipaantitatsiri ñaantsi, kimiwaitaka nanaakimi
pimatapiintziro iirokaiti.
19 Irooma aririka nontsipatyaari napatotya pashinipaini kimisantzinkari-
iti tii nimatziro. Irootya nokowapirotataiki noñaawaitimi kapichiini
onkantya inkimathatantyaanari, tiitya nokowaajaitziro noñaawaipirotiro
kaari inkimathataitinari. Irootaki nimatairi niyotaantantaari kamiithaini.*
20 Iyikiiti, iiro pojyari ikinkishiryaa iinchaaniki, aña iro kamiithatatsi
pojyari ikinkishiryaa antari. Ariwitaka pinkimitakotyaari iinchaaniki iiro
pantantawo kaaripirori.
21 Pinkinkishiryaakotiro Ikantakaantaitani osankinatakotachari, kantat-
siri:
Jiroka ikantakiri Awinkathariti:
Nokowi nonkantiri atziriiti,
Inkaati notyaantiri, pashinijatzi jinatyi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri
ñaantsi, iri kamantantaironi jirika.
Iro kantacha iiro ikimisantawakiri.
22 Jiroka ojyakaawintachari. Ari mataka itasonkawintaitakai
añaawaitantyaawo pashinitatsiri ñaantsi, iro joñaagaitziriri kaari kimisantatsini.
Iro imatantakari itasonkawintaitakai ankamantantantyaari, iro joñaagaitairi
aakaiti akimisantzinkaritzi.
23 Akantashitawatya, ari papatotaiyani maawoni iiroka, maawoni pamana-
manaatantyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi. Impoña intyaapaaki kaari
kimisantatsini, kaari itasonkawintaitzi. ¿Iiroma ikantapaaki: "¡Ishinkiwintatya
jirika!"?
24 Incha ankantashitawatya papatotaiyani iirokaiti janta pikamantantzi.
Impoña intyaapaaki kaari itasonkawintaitzi, kaari kimisantatsini. Ari
poñaagakiniri ikinkishiriwaitashitari ririori, iro inkinkishiritakotanta-
natyaari,

* **14:19** Ikantakotakiri jaka Pablo "noñaawaitimi kapichiini", iro ojyawori inkanti "nokowataiki noñaawaiti 5 ñaanchaaniki inkimathaitiri, tii nokowaajaitziro noñaawaiti 10,000 ñaantsi kaari inkimath-ataitinari".

25 iro ompoñaantyaari inkamantantairo ikinkishiriwaitashitakari
jimananiki, impoña jotziirowanai impinkathatanairi Pawa, inkanti:
“Imapirotatya itsipashiritaimi Pawa iirokaiti jaka”.
26 Iyikiiti, jiroka onkaati pantayitairi aririka papatotapiintaiya. Kantatsi
impampithaayiitairo Salmo, jiyotaantayiitai, kinkithatakoyitaironi okaatzi
ikimathatakagairiri Pawa, jiñaawaitakaayitairi pashinitatsiri ñaantsi, intzimay-
itai owawijaañaanitaironi. Tima maawoni pantayitairi ontzimatyii piwit-
sikashiritakaantaiyaari pashinipaini.
27 Tzimatsirika ñaawaitantawori pashinipaantitatsiri ñaantsi, iiro
itzimapirotzi ojyiki, apa inkantya apiti, tiirika ikaatzi mawa. Iiro
inkamiñiinkatawakaiyaani jirikaiti, aña joyaawintya jimatantyaawori pashini.
Ontzimatyii intzimi iitya owawijaañaanitirini.
28 Tikaatsirika owawijaañaanitirini, ontzimatyii jimairiti tsika papato-
taiyani. Apa jamanamanaashirityaari Pawa, ari onkaati.
29 Oshinitaantsitzi inkamantanti apiti, tiirika mawa. Iriima pashinipaini
inkinkishiritakotiro kamiitharika okaatzi ikamantantziri.
30 Irooma intzimirika inkimathatakaanairi Pawa, iinirorika ikaman-
tantzi pashini, kamiithatatsi jimairitawaki onkantya inkamantantantyaari
pashini.
31 Tima tii okantzi jiñaawaitaiyini apiti, aña jitawatyaawo apaani impoña
pashini. Ari onkantya jiyotantaiyaari maawoni, thaamintashiri inkantayi-
taiya.
32 Itzimirika matakirori ikamantantapirotanai, iriitaki matakironi
jiñaakotanitya inkamantanti.
33 Aririka inkamiñiinkatashiwaitya kaari Pawa kantakaantironi. Aña iri
Pawa santzikoityaakaantatsiri.
Iroñaaka nonkamantimiro pashini jamitapiintari ikaatzi oitishiritaari jap-
atotaiyaani tsikarikapaini:
34 Mairi okantapiintaiya tsinaniiti, tii oshinitaantsitzi oñaawaiyiti. Aña iro
kamiithatatsi onkimisantayiti, tima iro Ikantakaantaitani.
35 Tzimatsirika oitya onkowiri iyotiri, osampitiri oimi janta opankoki. Tii
okantzi oñaawaiti aririka japatoitya.
36 ¿Iirokaitima kinkithatakaantakirori iñaani Pawa? ¿Iiroma inimotzimi
pimayitapiintairo jimayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini?
37 Tzimatsirika janta kantatsiri “Naaka kamantantaniri, antapashiri
nokanta”, ontzimatyii jiyotaitimi iri Awinkathariti kantakaawori nosanki-
natantamirori jiroka.
38 Tiirika ikimisantayitzi jirika, iirotya pikimisantsitari iiroka.
39 Iyikiiti, ontzimatyii paminaminapirotairo pinkamantantayitai.
Iiromaita pimapirotziro potzikatzikatairi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri
ñaantsi.
40 Irooma pimatairo jirokapaini, ñaakotani pinkantawintyaawo,
santzikoitiini pinkantya.

15

Jañaantaiyaari kamayitatsiri

1 Iyikiiti, nokowi nonkinkishiritakaimiro tsika okantakowita Kamiithari
Ñaantsi okaatzi nokinkithatakotakimiri, poisokirotanaari pikimisantai.
2 Iro owawijaakoshiritaimini, iikirorika poisokirotanatyaawo
nokinkithatakoyitakimiri. ¿Aminaashiwaitama pikimisantayitanai?

3 Jiroka kowapirotachari, iro ikamantaitakinari naaka, nokamantakimiro
iijatzi iirokaiti: Ikamawintakai Cristo okantakaantziro akaaripirowaitaki,
jimonkaatajaantakiro okaatzi ikinkithatakoitakiriri Osankinarintsipiroriki.
4 Ipoña ikitaitakiri, iro awijawitaka mawa kitiijyiri, jowiriintaitairi. Iro-
jatzi ikinkithatakoitakiri Osankinarintsipiroriki.
5 Ipoña joñaagaari Cefas, joñaagaari iijatzi maawoni 12 jiyotaani.*
6 Ipoña joñaagapanaatari iijatzi ojyiki jiitaitziri iroñaaka "Iyikiiti", 500
ikaataiyini. Iinirotatsi jañaayitzi ojyiki jirikaiti, ari makoryaayitaki tsikarika
ikaatzi.
7 Ipoña joñaagaari Jacobo, ipoña joñaagaari iijatzi maawoni Otyaantapirori.†
8 Naaka iwiyaantapaakawo joñaagaana, kimiwaitaka naakami impoiwait-
atsinimi nontzimaki.
9 Tima naaka iijatzi Otyaantapirori, janaayitana maawoni pashini. Ti-
itya opantaajaitawo noitya "Otyaantapirori", tima nowasankitaawaitakiri
kimisantanairiri Pawa, apatowintanaariri tsikarikapaini.
10 Iro kantzimaitacha, tii aminaawaitashita jinishironkapirowaitaana
Pawa, tima iriitaki kantakaakawori Notyaantapirotantaari. Naakatzi-
maitaka antawaipirotaatsiri nanairi pashinipaini, okantakaantziro nan-
tashiwaiwitakari pairani. Tii naaka matashityaawoni apaniroini jiroka-
paini, aña Pawa nishironkataanari nimatantaawori.
11 Irootaki nosankinatantzimirori okaatzi nokinkithatapiintakiri, irojatzi
ikinkithatapiintakiri iijatzi pashini Otyaantapiroriiti. Irootaki pikimisantay-
itairi iirokaiti.
12 Aritaki nokinkithayitaimiro jowiriintaitairi Cristo, jowamaawiitakari,
¿Iitama pikantantari: "Iiro añaayitai ankamakirika?"
13 ¿Pikinkishiritama tii jowiriintaitairi Cristo?
14 Ari onkantyaami, naminaashiwaitaka nokinkithataki, paminaashiwait-
aka iirokaiti pikimisantaiyakini.
15 Kimiwaitaka nothiiyatyaami nokinkithatakotapiintakiri Pawa, nokan-
tantapiintaki: "Pawa owiriintairi Cristo, ari inkimiyitairi aakaiti".
16 Ari onkantyaami, iiro ipiriintayitaami kamayitaintsiri, tii ipiriintsita
iijatzi Cristo irirori.
17 Tiirika jowiriintaitairi Cristo, paminaashiwaiwitaka pikimisantayitai.
Iikiro pinkaaripiroyitatyiimi tikaatsi piyakotaiminimi.
18 Aña piyapirowaitakami ikaatzi makoryaayitaintsiri, aminaashiwai-
witaka jawintaanaari Cristo.
19 ¡Inkantamachiitaimi aakaiti! Aminaashiwaitakami awintaanakari Cristo,
aminaashiwaitakami oyaakoniintawitaari, añaaminthawaitashitaka kapichi-
ini iroñaaka. Mapirowaitakaimi.
20 Iro kantacha tii ari onkantya. Jowiriintayiitairi Cristo ikamawitaka.
Iriitaki itakaantaawori jañagai tsika inkantayitaiya paata ikaatzi makoryaay-
itaintsiri.
21 Jiroka okantakota: Pairani, okaatzi jantakiri atziri iro poñaakaantakawori
akaamaniyitzi maawoni. Iro kantacha iri iijatzi atziri poñaakaantaawori
ampiriintayitai maawoni akamawitaka.
22 Iro akaamanitantaari maawoni okantakaantziro ajyininkamirinkaiti-
tari Adán-ni. Iro kantacha ari añaayitai maawoni okantakaantziro
ajyininkashiritaari Cristo.
23 Jiroka tsika okantakota: Iri Cristo itaawori ipiriintaa. Impiyairika paata,
ari jowiriintayitapairi jashiyitaari irirori.

* **15:5** Ikantaitziri "Cefas", irootaki pashini iwairo Pedro. † **15:7** Ikantaitziri "Jacobo", irootaki pashini iwairo Santiago, iririntzi Jesús.

24 Ompoñaashitatya onthonkaiya maawoni, japirotairi Cristo pinkathariwintashiwaitachari, otzimimowaitashitari ishintsinka. Iri Cristo matakagaironi aakaiti jashitantairi Pawa, matzirori Ipinkatharipiroritzi.
25 Tima aritaki jitaniintakawo Cristo ipinkathariwintantzi, irojatzi paata imonkaatantapaatyaari inkitsirinkairi iisaniintani, jaatzikantaiyaari iitzi.
26 Iwiyaantapaatyaawoni iisaniintani inkitsirinkairi irootaki “Kaamanitaantsi”, inkimitakaantairo atzirimi jinatyi japirotairo.
27 Tima aritaki ikinkithatakoitsitakari Cristo, ikantaitaki:
Itzimi matakirori ikitsirinkairi maawoni, jimatakiri jaatzikantaari iitzi.
Ikantakoitziri jaka “maawoni”, tii inkantaitatyi iri Pawa inkitsirinkaitairi, aña iri Pawa kantakaiyaawoni jimaitantyaawori maawoni.
28 Aririka impinkathariwintairo Itomi maawoni, iri Pawa pinkathariwintairini iijatzi irirori, tima ari ikinakairo Pawa impinkathariwintantaiyaawori maawoni tzimayitatsiri.
29 Iirorika jañaayitaimi kamayitaintsiri, ¿iitama jowiinkaawintaitantariri kamaintsiri?
30 Iijatzi okimitsitari, iirorika ipiriintayiitaami, ¿iitama añaantapiintakawori aakaiti ipatzimaminthawaitaitai?
31 Iyikiiti, ¿Pithainkanama? ¿Kaarima naaka thaamintawintaimiri nokimisantakaayitaimiri Awinkathariti Jesucristo? Aña imapirotatya jiroka, okantaitatyaani kitiijyiriki ikowayiitzi jowamaitina.
32 Ari okimitsitakari iijatzi jaka nosaiki Efeso-ki, jimaamaniwaitakina katsimashiriiti. Iirorika apiriintayitaami, nontsipatataityaarima iriroriiti, nonkantawaitashitimi:
Thami anintaawaitawatya, owawaitya, arawaiti, oimoshirinkawaitya. Aamaashitya iro ankami.
33 Irootaki paamaakowintantyaawori jiroka otzimikari pikinakaashitani. “Iiro pitsipaminthatari kaaripirori, pimatzirokari iiroka”.
34 Pinkinkishiritaiya kamiithaini. Iiro pitzipinawaitashita. Kimitaka tzimayitatsi iirokaiti tii piyotakopirotairi Pawa. ¡Kaaniwintaantsiwaitaki!
35 Kimitaka tzimayitatsi kantashiritatsini janta: “¿Tsikama inkantyaaka impiriintai tonkitsipooki? ¿Tsikama onkantya jiñaitairo iwatha?”
36 ¡Masontzí! Ojyakaantawakiro okanta okithoki pankirintsi. Iimpowakitzi okithoki, akitakitziro, ari ojyookai.
37 Jiroka okithoki pipankitapiintziri apakithowoini okantawita, iro kantacha ojyookanakirika pashini onkantawaitanatya. Tima tii pipankitapiintziro ojyookimataki pankirintsi.‡
38 Aña iri Pawa jyookakaayitzirori otzimayitantari owatha ikowiri irirori. Iriitaki nashitakaayitawori ijyookakaayitziro, pashiniyitatsiri pankirintsi.
39 maawoni otzimayitzi owatha, tii ari ojyawakaiyani. Thami ojyakaantawakiro, aakaiti atziritzi anashiyita awathaki, inashiyita iwatha piratsiiti, tsimiriiti, iijatzi shimapaini.
40 Iijatzi ikimiyita inkitiwiri tii jojyayitai akantayita aakaiti isaawiwiri. Otzimimotziri jowaniinkawo, tii okimitawo owaniinkawo aakaiti.
41 Tima inashita iijatzi jowaniinkawo ooryaa, jowaniinkawo kashiri, iijatzi jashi impokiropaini. Tzimayitatsi impokiropaini kaari kimiyityaarini pashini.
42 Ari ankantaiyaari aakaiti ampiriintayitairika. Tima ikitaitapiintziro awatha, ari oshitzitziri, iro kantacha aririka jowiriintayiitairo, pashini onkantayitanaiya iiro oshitziwaitai.

‡ **15:37** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, iro trigo, okaayitzi ojyayitawori.

43 Aririka inkitaitiro awatha manintaawo inatzi, iro kantacha ari jowiri-
intayiitairo onkantya owaniinkatantaiyaari. Tii aawiyawainitzi iroñaaka
awatha, aritzimaitaka jowiriintayiitairo ontzimantaiyaari oshintsinka.
44 Okaatzi ikitaitziri awatha tzimawitacha oshiri. Iro kantacha aririka
jowiriintayiitairo awatha, ari ontzimayitai atasorinka. Ari ikantayitari
añaayitziri iroñaaka otzimi ishiri, iro ayotantayitari tzimatsi iijatzi pashini
awatha tzimaatsini otasorinka.
45 Ari okanta josankinatakoitakiri itanakawori shirampari, Adán, ikan-
taitzi:
Iri itanakawori jañaanaki, opoña otzimanaki ishiri.
Iriima jirika kimitapaatyaarini, otzimimotziri itasorinka, iriitaki
añaashiritakaantatsini.
46 Ari akantayitari. Tii otzimimowitai atasorinka kitziroini. Aña iro
itanakawo otzimawitaka ashiri, opoña ontzimayitai atasorinka.
47 Tima jirika itanakawori shirampari, kipatsi jaayiitaki, jiwitsikapithayi-
itakiri. Iriima apititanaintsiri shirampari, inkitiki ipoñaakawo irirori.
48 Tsika ikantajaanta jiwitsikayiitakiri kipatsipitha jirika itakawori, iri
akimiyitakari aakaiti. Iriima inkitiwiriiti, iri kimitakariri poñainchari inki-
tiki.
49 Ari ankantayitaiyaari iijatzi aakaiti. Tima ojyawitakari atzimayitaki
jiwitsikapithayiitakiri kipatsi, aritaki ojyayitaiyaari iijatzi jirika poñainchari
inkitiki.
50 Iyikiiti, jiroka okantakota okaatzi nokantakiri: Iiro okantzi isaikayi-
tai ipinkathariwintantzi Pawa tzimayitatsiri iwatha, iriraani, shitzitaatsini
iwatha. Aña iriiyitaki saikayitaatsini inkaati kaari shitziyitaatsini iwatha.
51 Pinkimi, nonkamantimiro kaari jiyotakoitzi pairani. Jiroka: Ari
jañaakaayitai maawoni aakaiti. Iiromaita añaayitziro maawoni amakoryaay-
iti.
52 Paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri, omapokashitaiya intyooyiitai.
Apathakiro onkantapaintya iroowaitaki amachookapainti. Ari jowiriintayi-
itairi kamayitaintsiri, jañaantaiyaawo wathatsi kaari shitzinitatsini. Irooma
maawoni aakaiti añaayitatsiri impashinitakaayitai.
53 Okaatzi awathatari iroñaaka shitzinitatsiri, impashinitakaayiitairo iiro
oshitziwaitai. Akaatzi akaamaniwainitzi iroñaaka ari impashinitakaayiitai,
kañaaniri ankantayitaiya.
54 Aririka imonkaapaititaiya jiroka, ari imonkaataiyaari jojyakaawin-
taitakiro “Kaamanitaantsi”, okimitakotari atziri, ikantaitaki:
Jirika jiitaitakiri “Kitsirinkantaniri”, japirotairo jiitaitziri “Kaamanitaantsi”.
55 ¡Kaamanitaantsí! ¿Kantatsima pinkitsirinkantai iroñaaka?
¡Kaamanitaantsí! ¿Iinirotatsima pithoyini?
56 Okaatzi ojyakaawintachari jaka othoyini, irootaki kaaripironkantsi.
Irootaki Ikantakaantaitani yotakairi tzimataitatsi akinakaashitani.
57 Iro kantacha nopaasoonkitziri Pawa, tima iri matakagairori aakaiti oitsi-
nampaantaawori, jotyaantakairi Jesucristo ikitsirinkantaawori “Kaamani-
taantsi”.
58 Iyikiiti, ontzimatyii pintyaaryootapiintai, pantawaitapiintainiri
Awinkathariti. Tima aritaki piyoyitai tii paminaawaitashita, iriitaki
Awinkathariti matakaimironi.

16

Kiriiki jotyaantaitziniriri oitishiritaari

1 Iroñaaka nosankinatakotiri apiyotziri kiriiki otyaantiniriri oitishiritaari.
Nonkantayitaimiro okaatzi nokantayitakiriri Galacia-jatzi.

2 Aririka papatotapiintaiya, ontzimatyii pookayiti kapichi tzimimotzimiri.
Ari onkantya iiro nopomirintsitantapaakawo naaka, nariitapaakimirika
janta.*
3 Aririka nariitakimi kantatsi powi aanakirini kiriiki janta Jerusalén-ki
intsipataanakiro nosankinaripaini.
4 Ari nonkaatanakiri niyaati janta, añaamachiitawakiro ari nonkantakiro.

Ikinkishiritari jantiri Pablo

5 Iiro nariitsitzimi thaankiini, añа nitapaintyaawo niyaati Macedonia-ki,
impoña nimpoitapaakiro janta pinampiki.
6 Aririka nariitapaakimi, aamaashitya osamani nosaikimotanakimi, kim-
itaka ari nontyaawontsitakotiri. Ompoñaashitatya potyaantaina tsikarika
nokowiro niyaatai.
7 Tii nokowiro naaka kapichiini onkantya nariitapaintimi. Añа nokowatzi
osamani nosaikimowaitapaintimi, iriirika Awinkathariti shinitainawoni.
8 Irojatziita nosaikawaki jaka Efeso-ki, irojatzi ariitantatyaari kitiijyiri
joimoshirinkaitziro “Oyiipataantsi”.†
9 Iro nimatantyaawori jiroka iinirotatsi jaka ojyiki nantawaitawainiri
Awinkathariti, kamiitha okanta noñaakiro. Tzimaki ojyiki maaman-
iminthatakinari.
10 Aririka jariitakimi Timoteo, paawakiri kamiitha, tima irijatzi antawait-
ainiriri Awinkathariti, ari jojyana naaka.
11 Tii okantzi intzimayiti janta manintawaitirini. Iro kamiithatatsi paap-
atziyawatyaari, irojatzi jawijantatyaari impiyai naakaki. Tima oyaawinta
nowakiri impoki intsipatatyaari pashinipaini iyikiiti.
12 Iriima Iyiki Apolos, nokantakiri intsipayitanatyaari ikaatzi notyaan-
taimiri iirokaiti. Iro kantacha tii ikowi jiyaati irirori. Añaamachiitawakiri ari
jimatakiro paata.

Iwiyaantawori withataantsi

13 Paamaakowintaiya iirokaiti, poisokirotyaawo pikimisantanakiri, shi-
rampari pinkantanatya, pishintsishiriyiti.
14 Itakotani pinkantawakaayitaiya, pantzimotawakaiyaarika oiyitarika.
15 Iyikiiti, piyotaiyirini iirokaiti saikapankotziriri Estéfanas, iriiyitaki
itanakawori ikimisantayitanaki pinampiki Acaya. Ikamaiyitanaawo iriror-
iiti jantawaiwintanairo oitishiritaari.
16 Noshintsithatimi iirokaiti pinkimisantairi iriroriiti, ari pinkimitsityaari
ikaataiyini jantawaitzi, kamaitanaawori.
17 Owanaa nokimoshiritaki noñaakiro jariitakina Estéfanas, itsipatapaakari
Fortunato, iijatzi Acaico. Iriitaki owakowintapaakimiri iirokaiti tii
okantawita pariitina jaka,
18 potapishiritantyaanari. Iriiyitaki otapishiriyitapaimiri iijatzi iirokaiti
janta. Pimpinkathatawairi.
19 Jiwithayitzimi apatowintapiintakariri Pawa jaka Asia-ki. Jiwithatzimi
iijatzi Aquila opoña Priscila. Ari ikimitsitakimiri iijatzi apatowintapiin-
takariri Pawa ipankoki.
20 Jiwithatsitzimi iijatzi pashini iyikiiti. Itako pinkantya piwith-
atawakaanaiya.
21 Irooma jiroka, iroowa nosankinatajaantzimiri nakoki naaka, niwithatz-
imi. Naakataki Pablo.

---

* **16:2** Kantakotachari jaka “papatotapiintaiyaani”, irojatzi ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”. † **16:8** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzi ikantaitsitari “Pentecostés”.

22 Jowasankitaawiitapairi kaari itakotaiyaarini Awinkathariti. Impiyitaa-
jaitaiya thaankipiroini Awinkathariti.
23 ¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo!
24 Nitakotzimi maawoni iirokaiti, iri Cristo Jesús matakainawoni. Ari
onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi,
irootaki ikowakaakinari Pawa. Ari nokaatziri iyiki Timoteo nosankinatz-
imiro. Iirokataki nosankinatziniri pikaatzi papatowintaari Pawa janta
nampitsiki Corinto, irijatzi nosankinayitziniri oitishiritaari janta nampitsiki
Acaya.
2 Inkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayi-
taimi, ari inkimitsitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ikimaatsitakari Pablo

3 Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo.
Iriitaki Ashitairi, nishironkatantaniri. Iriitaki Pawa, oimoshirinkantaniri
jinatzi.
4 Aririka ontzimi pomirintsitzimotaini, iri Pawa oimoshirinkairi, iro am-
atantyaawori aaka oimoshirinkiri pashinipaini opomirintsitzimotari. Iro-
jatzi amatiri aakaiti okaatzi jantzimotakairi Pawa.
5 Irojatzi matachani, aririka añaayitiro ankimaatsipirowaitya ikimita-
paintziro Cristo, ari añiityaawo iijatzi inkimoshiripirotakaayitai.
6 Aritaki okantakari, irootaki nokimaatsiwaitantakari naaka, iro niy-
otantyaawori tsika nonkantya noimoshirinkayitaimi iirokaiti, ari onkantya
pawijakoshiriyitantaiyaari. Irootaki ikimoshiritakaantakinari iijatzi naaka,
ari onkantya niyotantyaawori tsika nonkantiro nonkimoshiritakaayitaimi
iirokaiti aririka piñaayitairo okaatzi nokimaatsiwaitakari naaka.
7 Iro niyopirotantakari aritaki inkimoshiritakaayitaimi iirokaiti ikim-
itaitakina naaka, aririka pimatanairo pinkimaatsiwaitya nokimitaakiro
naaka.
8 Iyikiiti, nokowi piyoyitairo okaatzi noñaakiri naaka pomirintsitzimoy-
itakinari nosaikantapaintari Asia-ki. Owanaa jowatsinaawaitaitakina
noñaajaantaki ari nonkamakimi.
9 Nokinkishiryaawo iroñaaka, iro ishinitantakinawori Pawa noñaakiro
nokamawitaka, onkantya nawintaashiripirotantyaariri, tii okantzimaita
nawintaapirowaitya naaka.
10 Iro kantacha Pawa jimatakiro jowawijaakotaana nonkamimi, iikiro
jiyaatakaatyiiro. Awintaashiri nowakiri iikiro inkimpoyaawintatyiina
paata.
11 Iijatzi pinkimitanaiyaari iirokaiti pintsipataina naaka, pa-
manamanaataiyaari Pawa inkimpoyaawintantinari. Ari onkantya
impaasoonkipirotantaiyaariri Pawa inkaati kimakoyitainani jimapirotakiro
Pawa ikimpoyaawintaana.

Opoñaantakari Pablo jariityaari Corinto-jatzi

12 Niyotzi naaka tampatzika nokantaka tsikarika nosaikimoyitantaki.
Iri Pawa yotatsi tikaatsi namatawiti, tikaatsi oitya nonkaanikowintyaari.
Tsika nokantaka niyotaayitakimi iirokaiti, tii nokinkithatakotapaintziro
kapichiini ikimitakaantawitari isaawijatzi yotanitaantsi inatzi, aña apa
nokinkithatakopiintakiro tsika ikanta Pawa inishironkatantzi.

13 Tima okaatzi nosankinayitakimiri tikaatsi nimanapithatimi, onkaati
pomirintsiwaitachani inkimathaitairo. Onkamintha pinkimathatapiintairo
okaatzi nosankinatzimiri.
14 Kimitaka aritaki pikimathatakina kapichiini, kantatsi pinkimoshiriwin-
taina paata impiyairika Awinkathariti Jesús. Ari nonkimitsityaari iijatzi
naaka, kimoshiri nonkantawintaimi iirokaiti paata.
15 Irootaki nashiminthatantakawori napiitairo nariitaimi janta, onkantya
pinkimoshiriwintantainari nariitaimira.
16 Ari nokowawitakari nariitanakimimi niyaatantyaarimi Macedonia-ki,
ompoña napiitanairomi iijatzi nompiyairikami. Ari onkantyaami pimi-
takotantawainarimi potyaantaina Judea-ki.
17 Iro kantacha noipithokakiro nokinkishiriwitakari nantirimi.
¿Piñaajaantakima iirokaiti owanaa namatawipiintakimi? ¿Pikinkishiritama
noñaawaitashitaka nonintakaanikiini, nokantapiintaki “¡Ari! Nariitakimi?”
¿Piñaajaantakima niyotaawitakawo iiro nimatziro nariitimi?
18 Tima Pawa kaari thiiyinkari, jiyotzi irirori tii nothiiyawaita naaka
nokantzi “¡Ari!”
19 Ari ikimitsitari iijatzi Itomi, Jesucristo, tsika itzimi nitapaakari
nokinkithatakotapaakimiri notsipatantakariri Silvano ipoña Timoteo.
Tima Jesucristo tii ikantanitzi irirori “¡Ari!” jiyotakirika iiro jantziro
oityaarika. Tima okaatzi jantapiintakiri Jesucristo okimiwaitakawo iriimi
Pawa kantapiintaintsini “¡Ari!”
20 Iri Jesucristo yotakaapirotairi ari imonkaataiya okaatzi
ikajyaakaantziri Pawa. Irootaki ankantantayitaiyaari aakaiti
awintaashiriyitaari “¡Ariwí!” Irootaki impinkathayiitantaiyaariri Pawa.
21 Okimiwaitakawo iri Pawa withaakaayitakairimi Cristo, irijatzi saipatzi-
itoyitainimi,
22 okimiwaitakawo impothoyitatyaimi jashiyitaira. Tima añiiro jotyaan-
takairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro Pawa jotho-
tyiiro okaatzi ikajyaakaakairi.
23 Imapirotatya, jiyotzi Pawa tii namatawitzimi nokantzimiri: Kan-
takaantzirori kaari nariitantzimi Corinto-ki, iiro nokisantapaakimi.
24 Tiira naaka ompiratimini onkantya pinkimisantantyaanari. Aña
oisokiro pikantawintanakawo okaatzi pikimisantanairi. Apa nonkaminaay-
itaimi naaka pantantaiyaawori oimoshirinkaimini.

2

1 Jiroka nokinkishiritakari: Iiro napiitairo nariitimi, iroorika owashiri-
takaawaitimini nariitzimi.
2 Aririkami nowashiritakaawaitimi janta, ¿iitaka thaamintashiri-
takaiyaanani naaka?
3 Irootaki notyaantantakimirori pairani nosankinari, iiro niyaatashitantz-
imi powashiritakaawaitina. Aña iirokawitaiyakani thaamintashiritakaina-
nimi. Irootaki nokantashiriwitantakari: “Iiro niyaatsita, nonkimaita tzimat-
sirika thaamintashiritakainani. Ari onkantya nonkimoshiritakaantawait-
yaariri iriroriiti”.
4 Tima pairani notyaantakimiro nosankinari, nowashiriwaitatya nosank-
inatzimiro. Tii iro notyaantantzimirori onkantya nonkantzimoniintakaan-
timiri. Aña nokowawitatya piyoti owanaa nitakopirotataikimi.

Ipiyakotziri Pablo kantzimoniintakaantachari

5 Nokowi nonkinkithatakotiri shirampari owashiritakaawaitakinari
janta. Tiira naaka inkantzimoniintakaawaitya, kimitaka maawoni iirokaiti

ikantzimoniintakaayitakimi. (Nokantantawori “kimitaka”, tii nokowi nowanaapirowaitiro.)
6 Ojyiki pikaataiyakini iirokaiti, aritaki powasankitaawaitakiri. Iro kantacha aritapaaki powasankitaakiri.
7 Pimpiyakotiri, pinkimoshiritakairi, ayimawaitzirikari jowashiritani.
8 Nokowakotzimi pinkantairi jirika shirampari: “Nitakotaimi”.
9 Pairani, nosankinatakimi nokantaki: “Powasankitairi”. Noñaantashitzimi noñaantimiri imapirorika pikimisantana.
10 Iro kantacha ikowi Cristo pimpiyakotairi jirika shirampari. Irootaki nantairi naaka tima iro kamiithatzimotaimini maawoni iiroka. Inkaati pimpiyakoyitairi iirokaiti, aritaki nompiyakotairi iijatzi naaka.
11 Irootaki antayitairi onkantya iiro ikitsirinkantai Satanás. Tima ayotaiyironi okaatzi ikowiri jantiri irirori Satanás.

Kantzimoshiritakaariri Pablo janta Troas-ki

12 Chapinki, ariitakina naaka nampitsiki Troas niyaatantakari nokinkithatakaantziro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo. Ari nimatataikiro nokimisantakaantaki ikantakaantakiro Awinkathariti.
13 Iro kantacha tii inimotina janta, tiira noñaapaakiri iyiki Tito. Irootaki nawijantanakari Macedonia-ki.

Iri Cristo oitsinampaakaantatsiri

14 Iro kantacha, onkantawitya tsikarika ankinayiti, kantatsi ampaasoonkitiri Pawa. Tima okimiwaitakawo oyaatzishitatyiirimi Cristo, ipiyaawo irirori nampitsiki joitsinampaantaki jowayirita. Ojyakotatyaawo iijatzi iyainkatzi kasankari maawoniki nampitsi. Ari ankantayityaari aaka aayiti tsikarikapaini ankamantayitairi atziri tsika ikantakota Cristo.
15 Akimiwaitakawo kasankainkari itayiri Cristo jinimotakaantyaariri Pawa. Jiroka kasankainkari, ari inkimainkayitairo awijakoshiritaatsini, iijatzi inkaati piyashiriwaitaachani.
16 Tzimayitatsi, okimitzimowaitari jiroka kasankainkari owamaantaniromi inatyi. Iriima pashinipaini okimitzimowaitari iro añaakaashiritairini. ¿Iitama jojyakaawintaitziri jiroka kasankainkari?
17 Kaarira jirikaiti kinkithatashiwaitawori iñaani Pawa ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki. Aña iriitataikira mapirotanairori ikinkitharyaantsitzi. Irootaki nimatanairi naaka iijatzi. Iri Pawa otyaantakinari nonkinkithatakaanti, nantawaitainiri Cristo, iri Pawa kimpoyaanari nantayitziro.

3

Antawaiwintzirori owakiraari kajyaakaawakaantsi

1 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya naaka? ¿Nojyakotatyaarima amayitzimirori josankinari, ikantzimaitzimi: “Paawakina kamiitha?” ¿Nojyakotatyaarima kowirori posankinatiniri osankinarintsi, jayimaityaawo tsika ikinayitzi?
2 Aña iirokaiti kimiwaitakawori osankinarintsimi jaapatziyantaitinari, iro josankinashiritantaitakinari naaka. Tima aririka jiñaayitaimi atziriiti tsika pikantayitanaa, ari jiyoyitairo okaatzi nantzimoyitakimiri, okimiwaitanakawo jiñaanayitatyiiromi okaatzi josankinatakoyiitakinari.
3 Ari añiirori iirokataki ojyawaitakawori osankinarintsimi josankinatajaantakiri Cristo. Iro kantacha tiira iro nonkinkithatakotiri osankinarintsi koñaatatsiri, kimitawori aririka josankinayiitiro mapikota, aña nokinkithatakotatziiro ipashinishiritakaayitaimi Itasorinka Pawa Kañaaniri.

4 Nokinkithatakotantawori jiroka, tima iri Cristo kantakaakawori awintaashiriyitantaariri Pawa.
5 Tii aaka aawiyashityaawoni apaniroini, aña iri Pawa matakaayitairori.
6 Iriitaki Pawa matakaakinawori nokinkithatakotairo owakiraari kajyaakaawakaantsi. Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi kaarimachiini osankinarintsi kimityaawoni itanakawori kajyaakaawakaantsi kaamanitakaantatsiri. Aña iri kantakotachari Tasorintsinkantsi añaashiritakaantatsiri.
7 Pairani josankinatantaitakawori Ikantakaantaitani mapikotaki, okoñaatapaintzi jowaniinkawo Pawa, opoña opiyanaka. Ikanta jiñaakiro Moisés-ni, shipakiryaapoo ikantanaka, tii okantaajaitzi jaminapootairi Israel-mirinkaiti. Iro kantzimaitachari jiroka Osankinarintsi owanaa okaamanitakaantaki, okantawitaka otzimimotziro owaniinkawo.
8 Irooma okaatzi jimayitairi Tasorintsinkantsi iroñaaka, iro owaniinkapirotataitachari.
9 Tima owaniinka okantawitaka okaatzi owasankitaakaantaintsiri, iro mapirotataitironi owaniinkatya tampatzikashiritakaantatsiri.
10 Jiroka owaniinkapirotaachari iroñaaka anaapirowaitakiro tzimawitachari pairani owaniinkawo.
11 Ari okaatapaaki owaniinkawitapainchari kitziroini. Irooma owaniinkapirotaachaniri iro kantaitaachani iroñaaka.
12 Tzimataiki iroñaaka minthashiritakainani, tontashiri nonkantanaiya nonkinkithatakaantai.
13 Tii nonkimitawityaari Moisés-ni ipashikapootaka iiro jiñaantari Israel-mirinkaiti opiya ishipakiryaapoowitaka.
14 Tima kisoshiri jinaiyakini pairani Israel-mirinkaiti, irojatzi ikantayita iroñaaka ikaatzi icharinyitaari. Tima aririka inkimiro jiñaanayiitiro itanakawori kajyaakaawakaantsi, iiro ikimathatziro kimiwaitaka impashikaitatyiinirimi ikinkishiryaamintoki, apa Cristo mataironi inkimathatakairi kimiwaitaka impashikaryaakotairomi ikinkishiryaaminto.
15 Iinitatsi iroñaaka, aririka inkimiro jiñaanayiitiro Ikantakaantani Moisés-ni, pashikashiri ikantayitaka.
16 Irooma intzimirika piyashiritairini Awinkathariti, aritaki impashikaryaakoshiritaiya.
17 Ikantakoyiitziri jaka “Awinkathariti” irijatzi Tasorintsinkantsi, itzimi saikakaantashiwaitaachani.
18 Irooma aakaiti awintaashiritaari Cristo, ojyanaari Awinkathariti. Tima okimiwaitaawo iroñaaka aminaatyiirimi Awinkathariti jaamparyaakawo ashirotaki. Tima aminapooyitziri ashirotakiki iroñaaka, tii akimitari Moisés-ni ipashikapoowaitaka pairani irirori. Irooma paata aririka añaapirotajaantairo jowaniinkawo, aripaiti ankimitagaiyaari irirori. Iriitaki matakaironi jirika Awinkathariti, Tasorintsinkantsi.

4

1 Iri Pawa nishironkataanari okanta nantawaitantaanariri irirori. Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana.
2 Nowajyaantairo owaañaawaitinanimi, tiimachiini nomanakaawaitawo niyotaantzi onkantya namatawitantantyaari, tiimachiini nothiiyakowaitawo iñaani Pawa. Aña okaatzi nokinkithatakotanairi tyaaryoori inatzi, ari okanta jiñaantawori Pawa kamiitha okantzimoyitaari atziri okaatzi nokinkithatakaantayitairi.
3 Tzimatsirika kaari kimathatironi tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi nokinkithatziri, tiira naaka imanapithawaitirini, aña tzimatsi kantakaawori

kaari ikimathatantawo okimiwaitakawo impashikapithatatyiirimi ikinkishiryaaminto, iriitaki piyashiwaitaachani.

4 Okimiwaitakawo osoryaakitatyiimi irooki jirikaiti kisoshiriri. Iriira kamaari jiitaitziri “iwawani isaawijatziiti”, osoryaakitirini, ari okanta kaari ikimathatantawo Kamiithari Ñaantsi. Kimiwaitaka tii jiñaayitairomi kitiijyiinkari ojyakaawintachari jowaniinkawo Cristo, ojyajaantakariri Pawa.

5 Iriitaki Jesucristo nokinkithatakotairi, nokantzi: “Awinkathariti jinatzi”. Tii naaka kinkithatakowaitachani. Apa jowamachiitakina naaka Jesús pompirawaitaina iirokaiti.

6 Tima ikantaki Pawa: “Onkitiijyiinkatai tsinirikiri”. Irootaki ojyakaawintacha ikitiijyiinkashiritakaana naaka, ari okanta nonkitiijyiinkatakotantaiyaariri iijatzi pashinipaini niyotakaayitairi Pawa, onkimitzimotantaiyaariri iriroriiti jiñagaatyiiromi jowaniinkawo Pawa oshipakiryaaki ipooki Cristo.

Awintaashiri ankantayitaiya

7 Okimiwaitakawo iityaami owaantyaawonimi pinapirotachari kowitziki. Iri ojyakaawintachari jaka Pawa ipasapiyaayitairo itasorinka awathaki, iro awatha ojyakaawintakari kowitzi. Iro jantantawori onkantya jiñaitantyaawori iriitaki otzimimopirotziri itasorinka, tiimachiini otzimimotai aakaiti.

8 Tima nokimaatsiwaiwitaka, tiitzimaita nowashiriniinta. Notajyaaniintawaiwitaka, tiitzimaita ayimawaitina.

9 Ipatzimaminthawaitaitakina, tiitzimaita jookawintaitina. Jowatsinawaitaitakina, tiitzimaita impiyakaashiitina.

10 Ojyiki jowamaimawaitaitakina ikimitaitakiriranki Jesús, ari jiñaayiitairo jañaantari Jesús.

11 Jiroka kantakotachari, owanaa noñaapiintawitakawo nonkamimowintiromi nokinkithatakotairi Jesús, ari onkantya jiñaantinari atziri, ari jiyoyitai tsika ikanta Jesús jañi irirori.

12 Iro nokamimatantakari naaka, onkantya pañaashiritantaiyaari iirokaiti.

13 Iro nimatakiri naaka okaatzi josankinatakoyiitakiri pairani, kantatsiri:

Nokimisantanai naaka, irootaki noñaawaitantari.
Irootaki nimatanairi naaka, nokimisantanai, irootaki noñaawaitantari.

14 Tima niyotzi naaka jowiriintairi Pawa jirika Awinkathariti Jesús, aritaki jowiriintaina iijatzi naaka, intsipatakagainari Jesús, ari pintsipataina iijatzi iirokaiti.

15 Nimatantawori nokinkithayitai ari onkantya pinintaawaitantaiyaari iirokaiti. Tima iikirorika pijyikipirotanakityi iirokaiti inishironkayitairi Pawa, ari ijyikipirotai paasoonkipiintairini, ipinkathatairi.

16 Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana naaka, okantawitaka jowamaimawaitaitakina. Aña thaamintashiri nokantapiintanaa.

17 Okaatzi nokimaatsiwaitaka iroñaaka kapichiini inatzi, iiro okantaitatyaani. Irootaki noñaantaiyaawori paata antawoiti owaniinkatachari kaari thonkanitachani. Iro anagaironi okaatzi nokimaatsiwaiwitakari, iiro okantaajaitai nimonkaataiyaawo oitarika.

18 Tima noñaampiyatyaawo naaka kaari jiñaayiitzi iroñaaka, iiromaita othonkanitaa jiroka. Tii okowapirotajaanta okaatzi koñaayitatsiri iroñaaka kaari kisonitatsini.

5

1 Inkantawitya jowaaripirowiitatyaawo apanko jaka kipatsiki, iro kantacha ayotzi tzimatsi pashini apanko kaari thonkanitachani janta inkitiki, iri Pawa witsikakiro, kaari atziri witsikironi.
2 Ari okimitsitari iijatzi awatha, owanaa okimaatsitakaawaitakai. Akowataiki ontzimimotai pashini awatha añaantaiyaari inkitiki.
3 Aritaki onkantyaari, jiroka ashiri iroñaaka ari ontzimai paata owakiraari awatha.
4 Iiniro añaantayitawo awathatari iroñaaka, atikawaita akimaatsiwaita. Tiimaita akowajaantataitziro ampiyashiwaitaiya. Añа iro akowataitzi ontzimimoyitai pashinitatsiri awatha, akowairo kantaitachani añaamintotsi poyaataiyaawoni jiroka añaaminto kaari kañaanitatsini.
5 Iriitaki Pawa matakaayitaironi tsika ankantayitaiya. Tima añiiro jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro jimonkaatairo Pawa okaatzi ikajyaakaakairi.
6 Iriitaki shintsishiritakairi. Ayotaiyini iinirotatsi añaayitzi iroñaaka awathaki, tikiraata atsipataariita Awinkathariti.
7 Awintaashiri owiri iiniro añiika, okantawitaka tii añaawitari.
8 Aritaki nokantaki, shintsishiri akantaka, akowayitaki ookawintairo awatha, antsipatantaiyaariri Awinkathariti.
9 Akowapiintakiro antayitiro okaatzi inimotziriri irirori, atanatyaawo iroñaaka, ari onkimitsitaiyaari paata aririka antsipatajaantaiyaari.
10 maawoni aakaiti ari ankatziyimotairi paata, aririka jaminakoyitairi maawoni, jiñaantaiyaawori ikaatzi antayitakirori kaaripirori iiniro jañaawita, iriitaki jowasankitaayitairi. Jaminakoyitairi iijatzi ikaatzi antayitakirori kamiithari, iriitaki inkimitakaantairi impinataatyiirimi.

Amatakaayitairi pashinipaini raapatziyaiyaari Pawa

11 Nokinkithatakaantapiintzi naaka, ari nokinakairo jiñaantayiityaawori imapiro nopinkathatairi Pawa. Jiyotziro irirori, onkamintha piyotaiyironi iijatzi iirokaiti.
12 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya napiipiintantawori? Tii ari onkantya. Añа nokowatzi piyoti tsika nokantataika naaka, ari onkantya piyotantyaawori iiroka tsika pinkantiri pakayitiri kamiithaini ikaatzi asagaawintawaitachari janta, kantashiwaitachari: “Kamiithari ninatzi naaka”, tiimaita ikowaajaitzi inkamiithashiritaiyini.
13 ¿Nokimitakotzimirima shinkiwintawaitachari nokantayitantzimiri? Tikaatsi oitya, añа nokamaipirowintanaatyaari Pawa. Irooma nokimitzimotzimirika atziri shintsitatsiri, nokowatziira nonintaashiritakaayitaimi nokantayitantzimiri.
14 Okaatzi nantayitziri, iroora nantantayitaawori jitakotaana Cristo. Tima ikamawintayitai maawoni aaka, okimiwaitanakawo maawonimi aakaiti ankamayitakimi iijatzi.
15 Jiroka ipoñaantari ikamawintantakairi maawoni ipoña jañagai iijatzi, ari onkantya antapiintantaiyaawori ikowiri irirori, iiro antashiwaitawo okaatzi anintashiwaitari aakaiti.
16 Irootaki, iiro okantzimowaitantari atziri tsika ikanta jiñaitziri iwathaki. Tima imapirotatya otzimimotakiri iwatha iijatzi Cristo isaikimotantapaintairi. Iro kantacha tii añaayitzimaitaawo iroñaaka.
17 Irootaki nokantantzimiri, ikaatzi wathatakoshiritanaariri Cristo, owakiraashiri ikantayitanaa, tii ikimitanaa tsika ikantawita pairani, othonka owakiraatzimotanairi maawoni.

18 Iriitaki Pawa matakaantzirori maawoni jiroka. Irijatzi kantakaakawori
okanta aripirotantaariri irirori okantakaantakiro jantzimoyitakairi Cristo.
Ikantayitai irojatzi antayitairi aakaiti, amatakaayitairi iijatzi pashinipaini
raapatziyantaiyaariri Pawa.
19 Irootajaantaki jotyaantantakariri Pawa jaka kipatsiki jirika Cristo,
onkantya raapatziyantaiyaariri isaawijatziiti, iiro jowasankitaawintantaari
iyaaripironka. Irojatzi jotyaantantakinari naakaiti nonkinkithatakaayitairi
atziriiti raapatziyantaiyaariri Pawa.
20 Iro nimatanairi naaka, jotyaantaitakina nonkinkithatakotairi Cristo.
Okimiwaitakawo iriitajaantakimi Pawa apiitakaapiintakinawori, nokantzi:
“Paripirotaiyaari Pawa. Irootaki ikowairi Cristo”.
21 Tii jantanitziro Cristo kaaripirori. Iro kantzimaitacha Pawa ikimaatsi-
takaawaitakari okimiwaitakawo jantatyiiromi kaaripirori. Ari ikinakaakiro
Cristo, jotampatzikashiriyitantairi, ikimitakaayitai ikanta irirori.

6

1 Naakataki tsipataimiri antawaitainiri Pawa, noshintsithatzimi iiro pi-
manintawaitziro okaatzi jinishironkataimi Pawa, aminaashiwaitakari.
2 Jiroka ikantakiri irirori:
Niyotaki kamiitha imatya, aripaiti nokimakimiro pikowakotanari.
Imonkaapaititapaaka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”, nonishironkataimi.
Iro apiipaititachari iroñaaka, jiroka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”.
3 Tii nokowiro iitya otzikatzikawaitirini jawijakoshiritai, ari onkantya iiro
ithainkimawaitantaitanawo nantawaitani.
4 Aña nokowatzi noñaagantairo kamiitha jompiratani Pawa ninatzi, oisokiro
nonkantanitya, aririka awijyimotina oityaarika: inkimaatsitakaawiitina,
impomirintsitakaawiitina, jowasankitaawiitina,
5 impajawiitina, jomontyaitina, jowatsinaawaitaitina, nantawaipirowitatya,
ayimawaiwitina nowochokini, owamaimawaiwitina notajyi,
6 kitishiri nonkantaiya, yotani nonkantaiya, aapatziya nonkantantai,
itakotani nonkantantai, nampishiri jowaina Tasorintsinkantsi, nishironka
nonkantantai,
7 noñaawaitapiintairo tyaaryoori, intasonkawintakaantaina Pawa, nantapi-
intairo tampatzikashiritakainani nonkimitakaantanakiro nowayirityaami,
notzikaawintaka ipoña nopiyakowintaka.
8 Inkantawitatya inthainkimawaitaitina, impoña impinkathaitanakina
naaka. Onkantawitatya inkawiyawaitaitina, impoña inthaamintawait-
aitina. Onkantawitya noñaawitapiintyaawo tyaaryoori, jiitapiintaitakina
“thiiyinkari”.
9 Onkantawitatya iiro itzimawita kaari ñaayitinani naaka, tzimimaitacha
yopirotinani. Nonkamimawaiwitya, iiniromaita nañi. Jowasankitaawiitak-
ina, tiimaita jowamaayiitana.
10 Owashiri nonkantawitatya, iikiromaitacha nonthaamintayitya. Nonkow-
ityaaniintawaiwitya naaka, iro kantacha nonintaakaayitaiyaari pashini-
paini. Tikaatsi tzimimowaiwityaanani naaka, iro kantacha nonintaawo
kowapirotajaantachari.
11 Corinto-jatziiti, nokantapirotatziimiro jirokapaini, tikaatsi nimani-
mowaitimiri.
12 Tikiraatarika awintaashiritawakaayita, iirokaitira kantashitawori, tiira
naaka.
13 Incha paapatziyaina naaka nokimitaakimi iiroka, tikaatsi nimani-
mowaitimi. (Nokantzimirowa jiroka, kimitawaitaka iintsimi noñaanatzi.)

Akimitaawo itasorintsipankoti Pawa Kañaaniri

14 Iiro piwathatakotanaari kaari kimisantatsini. ¿Kantatsima
kamiithashiriri jaapatziyaari jantawaiti kaaripiroshiriri? ¿Kantatsima
ontsinirikiti tsika okitiijyiinkatzi?
15 ¿Kantatsima Cristo jakakotiniri ikowiri kamaari? ¿Kantatsima
kimisantzinkari intsipatyaari kaari kimisantatsini jashityaawo tsikarika
oitya?*
16 ¿Kantatsima ankimitakaantiro itasorintsipankoti Pawa tsika
ipinkathataitziri ojyakaawontsi? Irooma aakaiti akimisantayitai
akimiyitaawo aakami tasorintsipanko tsika inampitawo Pawa Kañaaniri.
Jiroka ikantaki Pawa:
Ari nonampishiritantaiyaari, notsipataari naniiyitai.
Naakataki inkimitakaantai Iwawani,
Iriiyitaki nashitaari Naaka.
17 Iro ikantantari iijatzi Awinkathariti:
Pintainaryaapithatairi pashinijatzi atziri, iiro pitsipaminthatari jirikaiti.
Iiro pantapiintanairo nopinkakaimiri.
Ari naapatziyaimi,
18 Pinkimitakaantaina naakami piwaapati,
Nonkimitakaantaimi naaka iirokayitakimi notomiiti, iirokayitakimi nishintoiti.
Ari ikantziri Awinkathariti, Shintsipirotatsiri.

7

1 Nitakotaní, aritaki ikajyaakaakairo Pawa, ontzimatyii ankitishiritai,
owajyaantairo maawoni kaaripirori, okaatzi antayitziri, okaatzi akinkishiriyitari iijatzi. Aña ontzimatyii oñaagantairo apinkathatziri Pawa, ikitishiritakai.

Ikimoshiritzi Pablo jowajyaantairo Corinto-jatzi kaaripirori

2 Paapatziyaina naaka. Tii nokantzimoniintakaawaitzimi iirokaiti, tii
nowaaripirotakaantawaitzimi, tii nathaagawaitzimi iijatzi.
3 Tii iro nokantantawori jiroka nothawitakotatziimi. Aña napiitawaimiro
nokantsitakimiri: “Nitakopirotataikimi”. Irootaki nonkantapiintakimiri
iinta atsipatawakaa añiika iroñaaka, ari nonkimitsityaawori iijatzi
ankaatairika ankamawitya.
4 Ojyiki nawintaashiriyitakimi iirokaiti. Nasagaawintakimi. Aririka
nonkinkishiritakoyitimi, pithaamintakaana, kimoshiri nokanta, okantawitaka owanaa jimaamaniwaitaitakina jaka.
5 Tima nariitaka Macedonia-ki tii okantzi nimakoryaapaaki tima ojyiki
pomirintsitzimotakinari. Tzimayitatsi ñaanaminthawaitashitakinari, irootaki
kantzimoshiriwaitakinari.
6 Iro kantacha Pawa ikimoshiritakaapiintairi ikaatzi okantzimoniintawaiyitari, ari ikimitsitakinari naaka, jariitapaaka Tito nosaikira.
7 Ojyiki nothaamintashiritanaka noñaawakiri. Iro nothaamintashiripirotantanakari ikamantapaakina tsika pikantaiyani iirokaiti.
Ikantapaakina: “Jaawakina kamiitha Corinto-jatziiti, ikowaiyakini
jiñiimi, owanaa okatsitzimoshiritakiri okaatzi jantzimotakimiri, antawoiti
jitakoyitaimi”. Ari ikantapaakinari, iro oimoshirinkapirotakinari.
8 Pairani, nosankinatsitantakimirori, noñaajaantawitaka owanaa owashiritakaawaitimi okaatzi nokantayitakimiri. Ikanta notyaantataikimirowanki,

* **6:15** Jiroka pashini iwairo kamaari ikantayiitziri “Belial”.

nokantashiriwaitanaki: “Iirotya notyaantaajaitzinirimi”. Niyotzimaitaka iroñaaka kapichiini powashiriwaitapainta iirokaiti.

9 Irootaki nokimoshiriwintantawori notyaantakimiro. Tii nokantatyi iro nokimoshiriwintzi nowashiritakaawaitakimi. Aña iro nokimoshiriwintairi powajyaantayitairo kaaripirori. Ari pikinakaakiro iirokaiti pinimotakaantaariri Pawa poitsinampaayitairo powashiritani, tii nowaaripirowaitajaantzimi naaka.

10 Tima aririka jowashiritakaantya Pawa, ikowatzi jowajyaantakaayitairo kaaripirori, onkantya awijakoshiritantaiyaari. Irootaki iiro okantzimoshiriwaitantai jiroka. Irooma jowashiritakaantashiwaityaarika isaawijatziiti, ari jiñaitakiro inkamashiriyiiti.

11 Opoñaantari jowashiritakaawaitakimi Pawa, irootaki kinkishiritakaanaimiri kamiithapiroini, pipiyakowintaana, owatsimaanakimi, thaawashiri pikantanaka, pitakopirotaana, powasankitaakiri kantakaantzirori. Ari pikinakaakirori poñaagantantakawori kitishiri pikantayitanaa.

12 Jiroka opoñaantanakari kitziroini nosankinatantakimirori pairani, iro jiyotakaantaimiri Pawa tsika pinkantya piñaashintsiwintaiyaana naaka. Tii iro nosankinamachiitantyaawori jowasankitaantaityaariri kantakaashitakawori, tiimachiini nopiyakowintantawo jathaagawiitakina.

13 Iro nothaamintashiritantari. Owanaa okimoshiritakaakina iijatzi nokimawaki paawakiri kamiitha Tito, powawijaakiniri okantzimoshiriwaiwitakari irirori.

14 Tima aritaki nokamantsitakari naaka Tito tsika pikantaiyani iirokaiti, nokantakiri: “Kamiitha jinaiyatziini Corinto-jatziiti”. Tii powaañaantanawo okaatzi pantayitakiri, tima imapirotatya okaatzi nokantsitakariri Tito. Ari okimitsitakari iijatzi okaatzi nokantzimiri iiroka.

15 Jitakopirowaitaimi Tito, aririka inkinkishiritakoyitaimi tsika pikantaiyakani paawakiri kamiitha, pikimisantawakiri, pipinkathatawakiri.

16 Antawoiti nokimoshiritsitaka naaka kantatsi nawintaashiripiroyitaimi iroñaaka.

8

Kiriiki impashiyiityaariri oitishiritaari

1 Iyikiiti, nokowi piyotakotairi ikaatzi apatowintaariri Pawa jaka Macedonia-ki, inishironkayitairi.

2 Okantawitaka jiñaawitakawo owanaa pomirintsitzimowaitakariri, kimoshiri ikantaiyani. Okantawitaka ikowityaaniintawaiwitaka, ojyiki kiriiki ipashitantayitakari.

3 Ikowakaanikiini jantayitakiro irirori jiroka, ipantayitaki okaatzi jaawiyayitziri, janaantaki ipashitanta.

4 Ikantakina naaka: “Thami ampashiyityaari kiriiki pashini kimisantzinkariiti, ikaatzi kowityaaniintawaitatsiri”.

5 Jimapirowaitakiro okaatzi jantakiri anaawaitanakiro nokinkishiritakowitakariri. Iri jaakowintajaantanaka Awinkathariti, ari ikimitaakinari iijatzi naakaiti. Tima irootaki ikowakaakiriri Pawa.

6 Irootaki noshintsithatantakariri Tito impiyanai onkantya iminthashiritakaantimiri pantayitairo iijatzi iirokaiti. Iriitaki tsipatapaakimiri pitantanakawori pipashitantayitaka.

7 Iirokaiti anaantayitanaatsiri pantayitanakiro ojyiki oiyitarika. Kamiitha
pikimisantayitanai, kamiitha pikinkithatakaantayitanai, kamiitha piyoyi-
tanai, thaaminta pikantayita, antawoiti pitakotakina. Nokowi panaayitantai
pimpashitantayitaiya.
8 Iiro noshintsiwintzimi pimayitantyaawori. Apa nonkinkithatakoyitimiri
tsika ikantayitaka jaka jiminthayitaa inishironkatantzi. Onkamiithawaitimi
poñaagantairo pitakopirowaitantayita.
9 Kamiithawaitaki pimayitairomi jantapaintziri Awinkathariti Jesucristo,
inishironkapirowaitantapaintzi. Otzimimowitari irirori maawoni,
ikimitawaitakari ajyaagantzinkari, iro kantacha ikimitakotapaintari
kowityaaniintaniri. Iro jimatantakawori jiroka onkantya pinintaawait-
antaiyaari onkimiwaityaawomi pajyaagantaiyaami inkitiki.
10 Jiroka okaatzi nokinkishiritari naaka: Iro kamiithatatsi pothotyiiro
okaatzi pitanakari. Iirokaiti itayitanakawori awijanaintsiri osarintsi pikink-
ishiritaka pimpashitantayitya. Pimatakiro pitanakawo.
11 Incha pothotyiiro. Pinkimitakaantairo owakiraa pithaam-
intaiyanakaniranki pitantanakawori. Incha pothotyaantyaawo okaatzi
tzimimotzimiri.
12 Tii ikowakotajaantai Pawa anaakairo ampashitantyaawo okaatzi tzim-
imotakairi. Apa ampashitantaiyaawo okaatzi aawiyiri. Aritaki inimotakiri
Pawa.
13 Tii nokowakotzimi pimpashitantya inintaawaitantyaari pipashitakari,
iro ompoñaantyaari pinkowityaawaiti iirokaiti okantakaantziro pipashitan-
taka.
14 Aña iro kamiithatatsi, pimpashityaari okowityiimowaitari iroñaaka, ar-
itaki impashitaimi iiroka paata aririka onkowityiimowaitimi. Ari onkantya
pimonkaatawakaantyaari.
15 Irootaki josankinatakotsitaitakari, kantatsiri:
Ikaatzi aapirotaintsiri, tii otzimagaantawaitzi.
Iriima againtsiri kapichiini, tii okowityiimowaitari.
16 Nopaasoonkitziri Pawa, tima iriitaki kantakaakawori okanta
jitakotantzimiri Tito, ari ikimitaana naaka nitakotzimi.
17 Tima nokantakiri: “Tito, pimpiyanai Corinto-ki”. Aña minthatsiwaitaka.
Iro jiyaati iroñaaka.
18 Nontsipataimiri Tito pashini iyiki. Kamiitha kinkitharyaantzi jinatzi.
Pinkatha jowayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini, ikimayitakiri
ikinkithatakotairo Kamiithari Ñaantsi.
19 Irijatzi iyoshiitakiriri jaka kimisantzinkariiti, jowakiri intsi-
patanatyaana paata naanakiniri kiriiki pashini kimisantzinkariiti
kowityaawaitatsiri. Irootaki oñaagantironi imapirotatya jitakoyitakari, iro
ompoñaantyaari ipinkathayiitairi Pawa.
20 Ari onkantya iiro ikinkithatakowaitaitantana tsika nonkantya nanti-
taantiri kiriiki ipashitantayiitari.
21 Tima nokowatzi onkamiithatzimotiri atziri nantayitiri, ari onkimitzi-
motyaari iijatzi Pawa.
22 Notyaantiri iijatzi pashini iyiki intsipayitanatyaari. Iriitaki nokitapiin-
takari, jominthakitakawo jimitakotanti. Nokinkithatakotakiniri tsika pikan-
taiyani iirokaiti, iro jiminthapirotantanakari jimitakoyitimi, tima jawin-
taapirotani jowayitanakimi.
23 Jirika Tito, notsipaminthari jinatzi, iri nokaatapiintakiri nantawaiwin-
takimi. Iriima pashini apiti iyiki itzimi intsipatanatyaari, jotyaantani jinatzi
kimisantzinkariiti saikayitatsiri jaka, ipinkathapirotziri Cristo.

24 Ontzimatyii paawakiri kamiitha aririka jariitatya janta. Iro jiyotantyaari iyikiiti kimisantatsiri jaka imapirotatya okaatzi nokinkithatakotakimi iirokaiti jaka.

9

1 Niyotzi naaka tii okowajaantzi nosankinatakotimiri piiriikiti inkaati potyaantiniriri pashinijatzi oitishiritaari.
2 Tima niyotaki ayimatapiintakimi iirokaiti pantiro. Aritaki nokinkithatakotakimi jaka Macedonia-jatziki, nokantayitakiri: “Ikowitataika Acaya-jatzi impashitantayitya chapinki awijanaintsiri osarintsi”. Nokinkithatakotakimi iirokaiti nominthatakaayitanakari iijatzi iriroriiti.*
3 Iro kantzimaitacha, iro notyaantantimiriri iyikiiti onkantya inkamantantimiri, iri itapaatyaawoni joyiiyitiri kiriiki. Tima tii nokowi aminaashiwaitya okaatzi nokinkithatakotakimiri iirokaiti jaka.
4 Tima nokowatzi kapichiini nariitanakimi nawijanakirika janta. Kimitaka ari joyaatanakina tsika inkaati Macedonia-jatzi. Aririka noñaapaakiro tikiraamintha poyiiyitzi kiriiki, owanaa nonkaaniwintawaitya, tima aritaki nokinkithatakotsitakimi jaka. Ari pinkimitsitatyaari iijatzi iirokaiti pinkaaniwintawaitya.
5 Irootaki notyaantsitantimiriri jirika iyikiiti, iri itapaatyaawoni jariityaami janta tikiraamintha niyaatiita naaka. Iriiyitaki oyiitakotapaakimirini kiriiki ikaatzi pikajyaakaantakiri iirokaiti. Witsika pinkantakiri maawoni kiriiki aririka nariitapaatya. Ari onkantya iiro noshintsiwintantapaakimi pantayitiro.
6 Apa pinkinkishiritiro jiroka:
Ikaatzi pankitatsiri kapichiini, iipichokiini joyiitzi.
Iriima ikaatzi pankipirotaintsiri, ojyiki joyiiti.
7 maawoni iirokaiti ontzimatyii pimpashitantaiya okaatzi pikowiri. Iiro pishintsiwintantawaitzi impashitantaitya ojyiki tiirika ikowaitzi, ari onkantya iiro okatsitzimoshiriwaitantari ipashitantaka. Tima atziri kimoshiriwintapirowaitzirori okaatzi ipashitantari, iriiyitaki jitakotari Pawa.
8 Iri Pawa ojyiñaapirotaimironi okaatzi kowityiimowaitzimiri. Aritaki ontzimagaantaki onkaati pimpashitantawaitaiyaari kamiithapiroini iiroka.
9 Okimiwaitakawo okaatzi kinkithatakotachari Osankinarintsipiroriki, kantatsiri:
Okaatzi tzimimotziriri Pawa, irootaki jantitainiriri ikaatzi kowityaaniintawaitatsiri.
Tima tampatzikashiri jinatzi irirori, ari inkantaitatyaani.
10 Iri Pawa kithokitakaironi okaatzi pankiyitachari, irijatzi jyookakairori, ari okanta joyiipayiitantawori okaatzi jowayiitari. Ari inkimitaimiri iijatzi iirokaiti impayitaimiro kowityiimotzimiri, ari onkantya ontzimimotantaimiri pimpashitaiyaariri pashinipaini, tampatzikashiri pinkantya.
11 Irootaki impapirotantimiri Pawa onkantya pimpashitantapiintantyaari. Ari onkantya impaasoonkitantyaariri Pawa, ikaatzi aayitzirori apashitantayitari.
12 Ari okantari, okaatzi pipashitantayitari tii apa pinishironkatiri kowityaawaitatsiri, aña iro ompoñaantyaari impaasoonkipiroyitairi Pawa.
13 Aririka jiñaayitakiro okaatzi pipashiyitakariri, ari pikimitsitayitakari iijatzi pashinipaini, owanaa impinkathatanakiri Pawa. Tima jiñaayitiro tii

* **9:2** Jiitayiitziri jaka “Acaya”, iro kipatsi tsika janta osaiki nampitsi Corinto.

apa piñaawaitashiyita, pikantzi: “Nokimisantairi Cristo okinkithatakotziri Kamiithari Ñaantsi”. Aña jiñaayitiro iijatzi pantayitziro oñaagantzirori imapiro pikimisantayitanai.
14 Iro ompoñaantanatyaari jitakopirowaitanaimi, jamanamanaatakowintaimi, okantakaawo jinishironkataimi Pawa.
15 Ari ankimitsitanaiyaari iijatzi aakaiti ampaasoonkitanairi Pawa, tima inishironkatakai aaka, iro mapirotataitzirori okamiithatzi, iiro okantzi othotyiiro ankinkithatakotiro.

10

Ikinkithatakotziro Pablo okaatzi jantayitziri

1 Naakataki Pablo, tzimatsi nokowakotzimiri. Tsinampashiri nonkantya iiro nowatsimaawaitzimi, nonkimitakotyaari Cristo. Tima niyotzi tzimatsi ikantakoyiitakina: “Jirika Pablo tsinampashiriri jinatzi isaikimotapiintai, irooma isaiki intaina katsima ikanta”.
2 Nokowakotzimi, iiro piyaatakairo powatsimaawaitina. Ari onkantya iiro niyakawaitantapaakimi aririka nariitapaakimi. Tima niyotaki ari nonkantayitapaakiri ikaatzi saikimoyitakimiri janta kantayitaintsiri: “Tikaatsi jiitya Pablo, ari ikimiyitari pashini atziriiti tii otzimimotziri ishintsinka”.
3 Imapirowitatya ari nokimitari pashini atziriiti, tima jirika iita nomaamanitziri, tii ikimitari nomaamanitziri atziri.
4 Tima aririka nomaamanitanti naaka, tii noirikayitziro omanamintotsi okaatzi jomanatantapiintari atziriiti, aña itasorinka Pawa nomaamanitanta naaka. Ari okanta noitsinampaayitantariri ikaatzi ishintsitakaawitakari noisaniintani.
5 Ari okanta nokitsirinkantaariri naakaiti maamaniwaitaniri, nokitsirinkayitairi asagaawintawaitaniri otzikatzikatantatsiri kaari jiyotakoyiitantari Pawa. Nokimitakaantaawo noirikaatyiiromi nokinkishiriwaiyitari, noshintsiwintaatyaami nonkimisantairi Cristo.
6 Aririka nonkimakowintaimi pipiyashitaari iirokaiti pikimisantapirotairi iijatzi, aripaiti niwitsitya nowasankitairi inkaati piyathayitachari.
7 Paamaiya jowapiyimowaitzimikari. Tima tzimayitatsi pikaataiyini kantayitatsiri: “Jashitana naaka Cristo”. ¿Ikinkishiritama tii jashitsitana iijatzi naaka? Iroorika ikinkishiriyitakari, ikinakaashitakawo, tima naaka jashipirotataika Cristo.
8 Aamaashitya ari pinkantayitanaki iirokaiti: “Jitanakawo iroñaaka Pablo jasagaawintawaitawo okaatzi ikinkithatakoyitziri”. Tii nokaaniwintakotawo okaatzi inkantayiitiri, tima iriitaki Awinkathariti owakinari niyotaantayitai, tii jowana nowaaripirotantawaiti.
9 Irootaki kaari nokowanta onkimitzimotimi okaatzi nosankinatakimiri, nokowatzi nominthaawawaitimi.
10 Aamashitya tzimayitatsi kantayitatsiri: “Tima jotyaantapiintairo Pablo josankinari, owanaa ishintsithatapiintakai, ikinkithatakotapiintairo pomirintsitzimotairi antayitiro. Iro kantacha isaikimoyitai jaka, kimiwaitaka tii ishintsinitzi. Ikanta ikinkithayitaki manintaari jinaki”.
11 Jiroka nakayitiri ikaatzi kantayitatsiri, nokantziri: “Tsika nokanta nosankinayitakimi, ari nokantsitakari iijatzi nosaikimoyitakimi”.
12 Tii notsipatari naaka pikaatziri pisaikaiyini, asagaawintawaitachari. Tii jiyotaajaitzi iriroriiti. Tzimatsi tsika ikaatzi monkatziyawakaapiintachari, jiñaajaantaki janaawakaantayitawo okaatzi kamiithatzimowaitashitariri iriroriiti.

13 Irooma naaka tii nasagaawintashiwaitawo nimonkatziyiro kamiithatzimowaitashitanari naaka, apa nokinkithatakotairo nimonkaatakiro ikantakinari Pawa nantiniri. Jiroka ikowakiri nantainiri, ontzimatyii niwiyairo nantawaitiniri janta tsika pisaikaiyini iirokaiti.
14 Irootaki noñaashintsitakowintantzimiri iirokaiti, tii nanaakairo okaatzi ikantakinari Pawa. Tima naakataki itakawori nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo.
15 Irootaki kaari nokimitantari ikaatzi asagaawintashiwaitawori jimonkatziyani, aña tzimataawitacha pashini itzimi itataitanakawori imonkaatakiro. Iro kantacha, iikirorika pantapashiriwaitanakityi, iiro nopomirintsiwaitanaimi iirokaiti,
16 kantatsi niyaayiti pashiniki nampitsi nonkinkithatakaantairo Kamiithari Ñaantsi. Iro nimatiri, iiro nokinanaki tsikarika jitayitakawo ikinkithatakaantzi pashini atziri, nasagaawintawaitawokari jimonkaatakaani pashini.
17 Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithapirotatsiri asagaawintaiyaawo jantayitziri Awinkathariti.
18 Tima tikaatsi aimachiitya asagaawintawaitya apaniroini anthaamintawaitya. Iro kowapirotachari inthaamintapirowintai Awinkathariti.

11

1 Nokowi iikiro pamawitatyiiro okaatzi nosankinatakimiri jaka, onkantawitatya onkimitzimotimi jantziri masontzi. Nokowi iikiro piyaatatyi piñaanayitiro.
2 Owanaa naamaakotakimi iirokaiti, iri Pawa kantakaakinawori. Tima naakataki itakawori nokinkithatakaakimi okanta jashiyitantaimiri Cristo. Nokimitakaantawaitaimi iirokatakimi nishinto, tzimatsimi nokajyaakaakimiri pintsipatyaari, aamaakoni nowapiintanaimi iiro pikaaripirowaitanta irojatzi paawakaantapirotatyaari. Iri ojyakaawintachari Cristo, itzimi kimitakariri iriimi paayitairimi paata.
3 Tima nothaawakaatziimi intzimi iitya amatawitimini, inkimitakotapaatyaari maanki amatawitakirori pairani Eva. Aritaki joitzipinatakimi, jowajyaantakaimiro pawintagaari Cristo, pikinatanaari.
4 Kimitaka iirokaiti, tii pijyinkaashitawo pakayitiri pashini kinkithatakotimirini Jesús, ari pakakiri onkantawitatya jinashitapaatyaawo okaatzi nokinkithatakotakimiri naaka Jesús, okaatzi nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, okaatzi nokinkithatakotakimiri Tasorintsinkantsi.
5 ¿Pikinkishiritama iirokaiti janaakoyitana naaka jotyaantapiroritani jirikaiti?
6 Aamaashitya tii nokinkithatzi kamiithaini naaka, iro kantacha iyotani nokanta. Irootaki piñaakoyitapiintakinari.
7 ¿Nokinakaashitakawoma tii nokowakoyitzimi kiriiki, nokinkithatakaayitakimiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa? Aña tsinampashiri nokantaka nantawaiwintakimi niyotaantayitakimirori, tii nokowakowaitzimi. Arira okanta ikimitakaantaitzimiri ñaapirori pinayitzi.
8 Okanta nokinkithatakaapaakimi pairani, iri pashinijatzi kimisantzinkariiti payitakinari kiriiki nañaantari. Okimiwaitakawo nonkoshitatyiirimi iriroriiti okanta nantawaiwintantakimiri iirokaiti.
9 Iinirotatsi nosaikimotakimi pairani, owanaa nokowityaaniintawaitaki. Tiimaita noñi pimpina oitya nañaantyaari. Ikamintha jariitaiyakani iyikiiti Macedonia-jatzi, iri payitapaakinari. Ari okantakari kaari noñaantawo pimpayitina kiriiki iirokaiti. Ari nonkantapiintatyiiro iiro nokamitzimi.

10 Antawoiti nokimoshiriwintakiro tii nokowakoyitzimi, ari nonkantapi-
intanakityiiro maawoni nampitsiitiki okaatzi saikatsiri Acaya-ki. Jiyotziro
Cristo tyaaryoo nokantaki.
11 ¿Piñaajaantzima iirokaiti iro nokantantawori jiroka tii nitakotzimi? Jiy-
otzi Pawa nitakotzimi.
12 Iikiro niyaatakaatyiiro onkantya jirikaiti kinkithatakaaniri pasagaaw-
intawaitakari iirokaitiki, iiro ikantanta: “Ari nokimitakari Pablo”.
13 Jirikaiti kinkithatakaaniri kaari Otyaantapirori, amatawitaniri ji-
nayitatzi, apaniroini ikimitakaantashiwaitaka iriirikami jotyaantapirotani
Cristo.
14 Tikaatsi oitya jomapokakaantairori jiroka. Tima jimatsitawo iijatzi
Satanás jojyakotari ishipakiryi maninkari onkantya jamatawitantatyaari.
15 Iro iiro jomapokantawaitai ikaatzi antawaiyitziniriri Satanás, iro-
jatzi jimatsitari irirori. Inkimitakaantawaitya jantawaitatzi onkantya
inkamiithashiritakaantaiyaariri atziriiti. Arimaitaka jowasankitaawin-
taitairi okaatzi jantayitziri.

Ikimaatsiwaitaka Pablo Jotyaantapiroritzi

16 Incha napiitawakiro nonkantimi, onkamintha iiro nokimitzimotz-
imiri masontzi. Irooma nokimitzimotakimiri, pishinitawakina nasagaaw-
intawatya kapichiini.
17 Okaatzi noñaawaitziri iroñaaka, tii okimitajaantawo jiñaawaitirimi
Awinkathariti. Aña nokimitakotatyaari masontzi jasagaawintashiwaita.
18 Ari ikantapiintakari pashini atziriiti, ari nonkantyaari naaka iijatzi.
19 Pikimitakaantawaitaka iirokaiti yotaniri pinayitzi, ¿iitama
pikowantawaitari pinkimisantayitairi masontzi?
20 Irootajaantaki pantayitakiri iirokaiti, pikimisantapiintakiri ikaatzi kim-
itakaantawaitakamiri jompiratani, aapithawaiyitzimirori tzimimotzimiri,
athaagawaiyitakimiri, asagaawintawaitachari, pajapoowaiyitzimiri iijatzi.
21 ¿Piñaajaantzima tii naawiyawaitanitzi naaka nimatantyaawori kimi-
takawori? ¿Kantatsima nonkaaniwintakotyaawo tii nimatataitziro? Iiro.
Arimaitaka nantataiki kimitawori okaatzi jantawitaiyakarini iriroriiti,
nasagaawintawaitya, onkantawitatya nonkimiwityaari masontzi.
22 Iroorika jasagaawintawaitaka jiñaawaitziro noñaani Heber-paantiri, ii-
jatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka ijyininkamirinkaititari Israel-
ni, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka icharinimirinkaititari
Abraham-ni, iijatzi naaka.
23 Iroorika jasagaawintawaitaka jantawaiyitainiri Cristo, iijatzi naaka.
(Imapirotaajaitatya nokimitakari naaka jiñaawaitzi masontzi.) Iro kan-
tacha nasagaawintawo nanaakowaitairi jirikaiti nantawaitzi, nanaakowait-
airi iijatzi noñaapiintakiro jomontyaawaitaitakina, ipajawaitaitakina, jowa-
maimawaitaitakina.
24 Noñaakiro okaatzi 5 japiitapiintakina ipajawaitana nojyininkapaini
janta japatotapiintaita.*

---

* **11:24** Okinkithatakota josankinariki Moisés-ni, kantatsi jowasankitagaiti atziri aririka jowaaripiro-
takiri pashini. Ontzimatyii jaayitiri tsika japatotapiintayiita, onkantya impajawaitantayiityaariri.
Iirorika okaaripirotzi okaatzi ikinakaashiwaitakari, iiro ipajapiroitziri. Irooma imapirorika
okaaripirotaki okaatzi ikinakaashitakari, ontzimatyii jowasankitaapiroitiri. Iro kantacha tii os-
hinitaantsitzi janaakaayiitiro onkaati 40 impajawaitaitiri. Irootaki jamitaiyarini pairani impa-
jataiti onkaati 39 itzimirika kaaripirowaitaintsiri, ari onkantya iiro ipiyathatantawo Ikantakaan-
taitani, aririka janaakaakiro onkaatimi 40. Irootaki jiiyitairi jirikaiti “Kowityaapaaka apaani
imonkaatantyaari 40”. Okaatzi kinkithatakotainchari jaka, ari ikantaitakiri Pablo, ipajawaitaitakiri
irirori.

25 Mawajatzi okaatzi jompojawaitaitakina. Apawojatzi ipichiitakina. Mawajatzi nopitaminkakowaitaka. Tsiniripaiti nosaikakowaitaki niyantyaaniki inkaari, ari nokitiijyitakotakiri.
26 Ojyiki nariitantayitaka. Nokinayitaki okowiinkayitzi jiñaa. Nokinimoyitakiri ipiyota koshintziiti. Ikowayitaki nojyininkapaini jowaaripirowaitinami, iijatzi ikimitakari kaari nojyininkata. Nokowiinkatakowaitaki nampitsiitiki iijatzi otzishimashiki. Nokowiinkatakotaki inkaariki. Owanaa nopomirintsiwaitakari iitashiwaitachari "iyiki", kaarimaita.
27 Ojyiki nantawaitaki, ayimawaiwitakina nomakoni. Ayimawaitakina nowochokini, notajyi, nomiri, noyatsinkari. Tajyaaniinta nokantapiintaka. Nomaawaitaki tsikarikapaini.
28 Tzimatsi ojyiki awijyimoyitakinari. Iro kantzimopirotakinari isaikayitai kamiitha ikaatzi kimisantayitaatsiri tsikarikapaini.
29 Tzimatsirika mantsiyataintsini, nokimitakaantawo naakami mantsiyatatsini. Tzimatsirika inkaaripirotakagaitakiri, owanaa nompiyakowintawaityaari.†
30 Ari okantakari nasagaawintawaita naaka, nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawainitanta.
31 Itzimi yotatsiri tii namatawitantzi, iriitaki Pawa, Ashitariri Awinkathariti Jesucristo. ¡Thaaminta jowapiintayiitairi!
32 Tima pairani nosaikantapaintari Damasco-ki, ikimpoyaawintakaantakiro ijiwatakaani Aretas maawoni nampitsi, iiro noshitowanta, ari onkantya jaakaantantyaanarimi.
33 Iro kantacha jotitakina kantziriki nokaataiyirini, jowayiikotakina jantakironta nampitsiki, ari okanta noshiyantaari.

12

Kimiwaitakawori owathaantimi kitochii

1 Tii okantzi nasagaawintawaitya. Iro kantacha iikiro nonkinkithatakotatyiiro noñaawiyatakari, okaatzi joñaagakinari Awinkathariti.
2 Niyotakotziri jirika shirampari jashitaari Cristo. Tzimakotaki 14 osarintsi jirika shirampari jaayiitairi inkitiki, jiyaapirotatzi ojinokitajaantzi inkiti. Kimitaka jiyaashirinkatatyiimi, tii niyopirotzimaita. Tiirika, jiyaatatzi koñaawoini iwathaki, tii niyopirotziro.*
3 Iri Pawa yotatsiri jiyaashirinkatatziirika, jiyaatatziirika koñaawoini iwathaki. Incha nitapanaatyaawo nonkinkithatakotiri jirika shirampari.
4 Jaayiitairi janta ikimoshiriitapai. Ari ikimayitairo tsikarika oiyitari kaari kantaajaitatsini inkinkithatakoyiitiro.
5 Ariwitaka jasagaawintyaawomi jirika shirampari okaatzi jiñaakiri. Iro kantacha iiro nasagaawintawaita. Apa nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawaitanta.
6 Arimi nasagaawintyaawomi okaatzi noñaayitakiri, iiromi nomasontzishiriwaitzimi. Aña aritakimi noñaawaiyitakiromi tyaaryoori. Iro kantacha tii nokowi jasagaawintashiwaitapiintaitina. Apa impinkathawintaitinawo okaatzi nantayitakiri, okaatzi ikimakoyiitakinari.

† **11:29** Okantzi jaka "mantsiyataintsini", kimitaka tzimatsi kinkishiritakotawori iri ikantakoyiitzi shipitashiriwaitatsiri jawintaari Cristo. * **12:2** Kantakotachari jaka "ojinokitajaantzi inkiti", irojatzi ikantaitsitari "mawatanaintsiri inkiti". Ari ikantayitapiintziri Judá-mirinkaiti ikinkithatakotziro. Ikantaiyini: "Itanakawori inkiti, ari osaikayitziri minkori. Apititanaintsiri inkiti, ari isaikayitziri kashiri, ooryaa, impokiropaini, maawoni. Irooma mawatanaintsiri ojinokitajaantzi inkiti, ari inampitawori Pawa".

7 Okaatzi noñaawiyatakari owaniinka okantaka, jiyotaki Pawa aritakimi
nasagaawintawaitatyaami. Irootaki ishinitantakinawori nonkimaatsi-
waitya onkantya iiro nasagaawintantawaita. Okaatzi nokimaatsiwaitapi-
intaka okimiwaitakawo owathaawaitatyiinami kitochii. Iriitaki kamaari
kantakaawori okanta ikimaatsitakaantawaitakinari.
8 Mawajatzi nokowakotakiri Awinkathariti jookakaawintaina ikimaatsi-
takaapiintaitana.
9 Ikantakina irirori: "Tima aritaki nonishironkawaitakimi, tikaatsi kow-
ityiimowaitimini. Aña kantataitatsi noñaagantapirotairo noshintsinka atziriki
kaari aawiyawaitatsini". Ikanta nokimawakiro, kimoshiri nokantanaka,
nashiminthatanakawo nokinkithatakoyitairo tii naawiyawainitzi, tima ari
onkantya aawiyakaawaitantainari ishintsinka Cristo.
10 Irootaki nokimoshiritantakari naaka okantawitaka tii naawiyawaini-
witya, ikawiyawaitaitana, nokimaatsiwaitaka, jowatsinawaitaitana,
opomirintsitzimowaitakina, ojyiki noñaayitakiri nantawaitziniri
Cristo. Niyopaititairo tii naawiyawainitzi apaniroini, ari noñaataitziro
jimatakaatyaanawo naawiyawainishiritai.
11 Kimitaka masontzi ninatyi noñiiro nasagaawintawaitaka. Iiroka kan-
takaawori nimatantakawori. Iro kamiithawitacha pikinkithatakoyitainami
kamiithaini. Okantawitaka tii noñaapirota naaka, tii janaakotzimaitana
jirikaiti iitashiwaitachari "Ñaapirori Otyaantapirori".
12 Tima nosaikimowaitakimi pairani iirokaiti, noñaagakimiro imapiro
naaka Notyaantapiroritzi. Owanaa namatsinkawintakimi. Owanaa nota-
sonkawintantaki, tii piñaapiintaiyironi, irootaki piyokitziiwintantakinari.
13 ¿Iitama pikinkishiriwaitantari nomanintawaitatziimi? ¿Tiima naapatziy-
imi nokimitairi pashini kimisantzinkariiti? ¿Irooma kantakaantawori tii noñi
oitya pimpashityaanari? Tzimatsirika nokinakaashitakari, pimpiyakoti-
nawo.

Ikinkithatakotziro Pablo mawatanaintsiri jariitanta

14 Nokinkishiritaka napiitairo niyaatashitimi, iro mawatanaintsiri nari-
itimi. Iiro nayiri inkaati pimpinatinari. Kaari piiriikiti nonkowi nashityaari,
aña iirokataiki nokowapirotaki nashitimi. ¿Kamiithatatsima apaani iin-
chaaniki impinakowintiro ikowityiiri iwaapati? Tii, aña iri iwaapati
pinakowintirini jiintsiti.
15 Irootaki nimatiri naaka, onkimiwaitaiyaawo naakami piwaapati-
tari. Aritaki nimatakiro noshinitakowintaimi onkantya pawijakoshiritan-
taiyaari. Antawoiti nitakotakimi. ¿Iitama kaari pitakotantana naaka?
16 Kimitaka tzimayitatsi iirokaiti kantatsiri: "Pablo tii ikowakoyitai aakaiti,
owanaa jiyotzi, ari ikinakairo jamatawiwaitakai".
17 ¿Piñaajaantakima jamatawiwaitakimi iijatzi ikaatzi notyaantayitakimiri?
18 Notyaantakimiri Tito, iijatzi pashini iyiki. ¿Jamatawitakimima Tito? ¿Tiima
nojyashiritawakaiyani maawoni naaka, naapatziyayitaimi iirokaiti?
19 ¿Piñaajaantakima iirokaiti iro nokantakantawaitantakari nokowashita
notzikaawintya? Tii ari onkantya, nitakotaniiti. Aña iri Cristo
ñaawaitakaakinari, onkantya niwitsikashiritakaantimiri. Iri Pawa yotatsi.
20 Okantzimowaitakina naaka añaiyironi ankantaniintawakaawaitya
aririka nariitapaatyaami. Onkantzimowaitina iijatzi noñaapaakimi pintzi-
mawintawakaawaitya, pinkisawakaawaitya, pinkisaniintawakaawaitya,
iiro paapatziyawakaawaita, pinkijyimatawakaawaitya, pinkan-
takaapirowaitya, pimaamanitawakaawaitya.

21 Onkantzimowaitina nonkaaniwintawaitimi Pawaki. Aamaashitya ari nonkantaniintakowaitapaakimi pantayitakirorika kaaripirori, tii powajyaantziro pantayitziro kamaawoyitatsiri, pimayimpiriwaitzi, piñaathatantashiwaitapiintaka iijatzi.

13

1 Irootaki mawatatsiri nariitimi. Ari naminakotapaakimiro, ikantajaantaitakiri:
Apaani iyakawintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaayiitiri.
2 Ari nonkantapaakiri nowasankitairi ikaatzi antzitakawori kaaripirori janta pisaikinta, ari nonkimitsitapaatyaari iijatzi pashinipaini antayitanairori iroñaaka. Tima aritaki nokamantsitakimiro napiitantakawori pairani nariitzimi. Irojatzi nosankinatzimiri iroñaaka.
3 Aamashitya pikantaiyatziini iirokaiti: “Kaari Cristo otyaantirini Pablo inkinkithatakaanti, kimitaka Pablo kaari mapirotzirori”. Paamaakowintya, jirika Cristo, kaari atziri saikimotantamachiitapaintsini, aña otzimimopirotaitziri ishintsinka irirori, kantatsi joñaakaayitaimiro tsikarika oiyitarika.
4 Ari okantawitaka, kimiwaiwitaka tii jaawiyawaitanitzi jirika ipaikakoyiitantakariri. Iro kantzimaitacha jañaakagairi ishintsinka Pawa. Ari nokimitsitakari iijatzi naaka, tii naawiyawaitanitzi, iro kantacha irijatzi Pawa shintsitakagaanari, kantatsi noñaagayitaimiro tsikarika oiyitari.
5 Iiro pikinkishiritakowaitashitana tii nimapirowainitzi naaka, aña pinkinkishiritakotawatya. ¿Mapirowaitanirima pikantaka iiroka pikimisantai? ¿Tiima piyotaiyini inampishiritantaimi Cristo? Aritaki okantari, tiirika, aamaashitya tii pimapirowainitzi iiroka.
6 Niyopirotataitzi, aririka piñaawakina janta, iiro pikantawakina: “Kaari mapirowaitaniri jirika”.
7 Nokowakotziri Pawa, ari onkantya iiro noñaakotantapaakimiro pikinakaashitani. Tii iro nokantantzimirori jiroka nonkowashiwaitapaatya nonkimitakotapaatyaari mapirowaitaniri. Aña nokowapirotataitatzi pantayitairo okaatzi tampatzikatatsiri. Irootaki nokowakiri, onkantawitya otzikaawakinami, iiro noñaagantzimiro noshintsinka nowasankitaapaakimi, iro niyotakaantapirotimiri naakataki mapirowaitaniri.
8 Tii nokowiro naaka noñaagantashiwaityaawo noshintsinka, iro owatsipiro aririka nonkowimi namatawitantimi. Apa nokowi noñaagantataitiro onkantya jiyotakoyiitantyaawori tyaaryoori.
9 Aritaki nonthaamintatya aririka noñaakimi paawiyawaishiritanai, onkantawitatya iikiro inkimitakaantaitatyiinami naaka kaari aawiyawaitaniri. Iro namanamanaatakopiintakari, onkantya piñaantyaawori iirokaiti pothotyiiro paawiyashiripirotaniti.
10 Irootaki notyaantantzimirori osankinarintsi, tiira nosaikimoyitatziimi iirokaiti janta, ari onkantya iiro nowatsimaawaitantapaakimi paata. Tima iri Awinkathariti owakinari onkantya niwitsikashiritakaantantyaari, tii jowana nowaaripiroshiriwaitanti.

Iwiyaantawori withataantsi

11 Iyikiiti, jiroka iwiyaantawori nonkantimiri: Pinkimoshiritaiyini. Pothotyaayitairo paawiyashiriwaiyitai. Pinthaamintashiriyitai. Paapatziyawakaiyitaiya. Kamiitha pisaikayitai. ¡Iri Pawa nampishiriyitimini, itakotantaniri jinatzi, iri saikakaantatsiri kamiitha!

12 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya janta.
13 Jiwithatsitzimi iijatzi oitishiritaari nampitawori jaka.
14 ¡Onkamintha inishironkawaitaimi Awinkathariti Jesucristo! ¡Onkamintha jitakowaiyitaimi Pawa! ¡Onkamintha inkantakaiyaawo Tasorintsinkantsi paapatziyawakaantaiyaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI GALACIA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naakataki Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi. Otyaantapirori
ninatzi naaka. Kaari atziri otyaantinani, aña Jesucristo otyaantakinari
itsipatakari Ashitairi Pawa owiriintairiri pairani ikamawitaka.
2 Ari nokaatziri maawoni iyikiiti kimisantanaatsiri jaka nosankinatzimiro
jiroka. Iirokaiti notyaantzini pikaatzi pikimisantai janta Galacia-ki.
3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayi-
taimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.
4 Tima iro ikowakiri Ashitairi Pawa ishinitakowintai Cristo, ikamawintay-
itakai akaaripiroshiriyiwitaka, ari onkantya iiro akimitakotantaari ikaatzi
kaaripirowaitatsiri, okimiwaitakawomi jookaakowintaimi.
5 Onkamintha impinkathatapiintayiitairi Pawa. Ari onkantaitatyaani.

Tikaatsi pashini Kamiithari Ñaantsi owawisaakoshiritantatsini

6 Pomapokantakinawo powajyaantanakiro pikimisantawitanakari Pawa.
Tima iriitaki iyoshiiwitaimiri, antawoiti jitakoyitzimi irootaki jotyaantanta-
kimiriri Cristo. ¿Iitama pikimisantashitantakawori pashini kaari kimityaa-
woni Kamiithari Ñaantsi?
7 Tima tyaaryoo nonkanti naaka, tikaatsi pashini ñaantsi owawisaakoshir-
itantatsini. Kimitaka tzimatsi owajyaantakaakimirori, ikowatzi joitzip-
inashiritimi, irootaki jowashiñaantayitakawori tsika okanta ikinkithatakoyi-
itziri Cristo.
8 Aririkami nowashiñaayitakimiromi naaka okaatzi nokamantsitakimiri
pairani, jowasankitaitinaata. Ari okimitari iijatzi, aririkami impokaajaitimi
maninkariiti poñaachani inkitiki, inkinkithatakotapaakiro pashini ñaantsi
kaari kimityaawoni nokamantsitakamiri pairani, jowasankitaitiriita ririori.
9 Aritaki nokantsitakimi pairani, irootaki napiitimiri iroñaaka nonkanti:
Tzimatsirika owashiñaakironi nokinkithatakotapaakiriri Cristo kitziroini,
jowasankitaawiitiriita.
10 ¿Irooma naminaminatzi kamiithatzimotirini atziriiti? Aña tii, nami-
naminatatziiro kamiithatzimoyitziriri Pawa. Iroorikami naminaminatimi
kamiithatzimoyitirini atziriiti, tii jompiratani ninatyi Jesucristo.

Jantawairi Pablo

11 Pinkimi iyikiiti, okaatzi nokamantakimiri Kamiithari Ñaantsi, kaari
atziri yotakainawori.
12 Aña iri Jesucristo yotaakinawori maawoni, tima kaari atziri ashityaa-
woni.
13 Pikimakotaiyakinani tsika nokantawita pairani iinta nimonkaayi-
witawo jamiyitari nojyininkapaini Judá-mirinka. Pikimakotaiyakinani ii-
jatzi owanaa nokisaniintayiwitakari kimisantayitanairiri Pawa, nowasanki-
taakaantawitaka ojyiki, nokowawita nowajyaantakairimi ikimisantayi-
tanai.
14 Tima nimapirowitanakityaawo naaka nimonkaayiwitawo jamiyitari
pairani nojyininkapaini, tikaatsi notsipawitakari anaakotinani nokantaw-
itaka.

15 Iro kantzimaitacha pairani tikiraamintha notzimaajaitziita naaka,
jiyoshiitsitakina Pawa. Antawoiti jitakotsitakina irootaki jowawisaakoshiri-
tantaanari.
16 Joñaagaanari Itomi, niyotakotairi. Ikowaki nokinkithatakotainiri kaari
Judá-mirinkatatsini tsika okantakota jawisakoshiritantaitari. Tikaatsi atziri
nosampitanaki nonkantiri: ¿Iitama nantiri?
17 Tii noshiyashitapaintari noñiiri itayitakawori jotyaantapiroritzi janta
Jerusalén-ki. Aña apatziro nowanakiro niyaatanaki Arabia-ki, ipoña nopiya-
paaka irojatzi Damasco-ki.
18 Okanta awisaki pairani mawa osarintsi, ari niyaatashitakiri Pedro
noñiiri isaiki irirori Jerusalén-ki, apa nosaikimowaitapaintziri okaatzi 15
kitiijyiri.
19 Iro kantacha tii noñaapaaki pashini Otyaantapirori, apa noñaapaakiri
Jacobo iririntzi Awinkathariti.*
20 Imapirotatya okaatzi nosankinatzimiri, tii namatawitzimi, jiyotzi irirori
Pawa.
21 Ipoña niyaataki nampitsiki Siria iijatzi janta Cilicia-ki.
22 Tikira jiñaayitanaata Judea-jatzi ikaatzi kimisantayitanairiri Cristo,
23 apa ikimakoitashitakina ikantaitzi: “Jirika maamanitairi pairani ik-
isaniintai, kowawitachari japirotai, ikinkithatakotairo irirori tsika ikantaita
ikimisantaitzi”.
24 Irootaki ipinkathayitantaariri irirori Pawa ikimakoyitakina.

2

1 Okanta awisaki pairani 14 osarintsi, ari niyaatairi iijatzi Jerusalén notsi-
patanakari Bernabé ipoña Tito.
2 Iro niyaatantakari tima Pawa oiminthashiryaakinari. Okanta nari-
itaka pairani janta, napatotapaakiri jiwayitziriri kimisantzinkari, noka-
mantapaakiri okaatzi nokinkithatakaayitairi kaari nojyininkata Kamiithari
Ñaantsi. Iro napatotantapaakariri onkantya iiro aminaashiwaitanta okaatzi
nantayitakiri.
3 Tii noñiiro ishintsiwintaitawakiri notsipatakari Tito jimatairo intomishi-
taanitya, okantawita Grecia-paantiri jinatzi irirori, kaari nojyininka.
4 Tima ari josatikashiwaitakari kajyaawaitachari inkimisantimi, iriiyitaki
kowawitachari intomishitaanitakaantya. Tii inimoyitziri irirori isaikashi-
waitaiya kimisantayitatsiri, onkimiwaityaawomi rookakaawintaatyiirimi
Jesucristo. Iro ikowapirotaiyini inkimitakotyaari ikanta ompirataari.
5 Iro kantacha tii noshinitakaantziro inkimitakotyaari, iro nokowapirotaki
jiyotakotiro Kamiithari Ñaantsi awisakoshiritantaiyaari.
6 Ikanta nokinkithawaitakaapaakiri jiwari ipinkathayitziri kimisan-
tanaatsiri, inimotanakiri, tikaatsi pashini ñaantsi inkantanakiri. (Kimitaka
nokinashiniintaka nokantaki “jiwari ipinkathataitziri”, aña tikaatsi atziri
jimaakiti Pawa.)
7 Iro kaari otzimanta inkantawakinari, tima jiyotanaki imapirotatya
jotyaantakina Pawa nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi kaari
totamishitaanitachani. Ikimitaakiri Pedro jotyaantakiri irirori
inkinkithatakaayitairi nokaatzi notomishitaaniyita.
8 Tima iriitaki Pawa otyaantakiriri Pedro inkinkithatakaayitairi totamishi-
taaniriiti. Irijatzi otyaantakinari naaka nonkinkithatakaayitairi kaari no-
jyininkata.

---

* **1:19** Jacobo, irijatzi ikantaitziri iijatzi Santiago.

9 Ikanta Jacobo, Pedro ipoña Juan, itayitakawori ijiwatziri kimisantzinkari,
jiyotanaki iri Pawa itakotaanari, iri shinitakinawori nantayitakiri.
Aripaiti jaawakina kamiitha, ari ikimitaawakiri iijatzi Bernabé,
ari onkantya niyaatakaantyaawori nonkinkithatakaayitairi kaari
nojyininkata. Ari inkimitanatyaari irirori inkinkithatakaayitairi ikaatzi
totamishitaanitachari.*
10 Ipoña ikantanakina: "Aririka piyaayitaki tsikarika, ontzimatyii pitakoy-
itaiyaari ashironkainkariiti". Aritaki nimatsitakawo nitakoyitakari, irootaki
nantapiintakiri.

Ikisathaitziri Pedro Antioquía-ki

11 Ikanta jiyaataki pairani Pedro Antioquía-ki, tzimatsi ikinakaashitakari
irirori, ari noshintsithatakiri.
12 Tima owakiraa jiyaataki pairani Antioquía-ki, jimawitapaakawo kami-
ithari, jatyootapaakiri kaari ijyininkata. Iro kantacha jariitaiyakani pairani
jotyaantani Jacobo, ari otzimanakiri ikinakaashitani Pedro, jowajyaan-
tanakiro jatyoowitari kaari ijyininkata. Antawoiti ithaawantakari ariiyita-
painchari amiyitawori itomishitaanita.
13 Jimatsitanakawo pashini Judá-mirinkaiti kimisantawitainchari, ari ikim-
itsitanakari iijatzi Bernabé irirori, jimatakotanakiri jirikaiti.
14 Ikanta noñaakiri Pedro tii jimonkaatziro tyaaryoori Kamiithari Ñaantsi,
ari napatotakiri ikaatzi kimisantayitatsiri, jiñagaiyakinani maawoni nokan-
takiri Pedro: "Judá-mirinka pinatzi iiroka, powajyaantairo amiyitari pairani,
pikimitakotakari kaari ajyininkata. ¿Iitama pishintsiwintantariri atziriiti
kaari Judá-mirinkatatsini jojyakotairo akimiyita aaka?
15 Imapirowitatya, a-Judá-mirinkatzi aakaiti, tii akimitakowitari kaari
ajyininkata ikantaitapiintawiitari 'kaaripiroshiriri'.
16 Iro kantacha, ayotzi tikaatsi matironi intampatzikashiriti jimonkaaw-
ityaawomi Ikantakaantaitani, aña apaniroini jimatziro Jesucristo jotam-
patzikashiritakai awintaashiritaari. Irootaki awintaantaariri aaka, antam-
patzikashiritaita. Tima tii imatziro otampatzikashiritanti Ikantakaantai-
tani".
17 Incha nonkantawaki: Aririka aminaminatanakiro jotampatzikashiriy-
itai Jesucristo, ari okanta owajyaantantanaawori aminaminawitawo
amonkaatiromi Ikantakaantaitani. Impoña intzimi kantatsini:
Kaaripiroshiritakimi powajyaantairo Ikantakaantaitani. ¿Imapiroma
ikaaripiroshiritakaakai Jesucristo? Aña tii.
18 Iro aminaashiwaitachari ashintsiwintawakaiya, ankanti: "Thami
amonkaayitairo maawoni Ikantakaantaitani". Iro kimiwaitakawori
napirotiromi nompookiro kaari witsikachani kamiitha, impoña
napiitairomi niwitsikairo tsika okantawita pairani.
19 Tima okimiwaitakawo nonkamapithatakityiiromi naaka Ikantakaantai-
tani, ari okaatapaaki nopankinatawo nimonkaayitairo. Apa noñiiro nañagai
nantainiri okaatzi ikowakaanari Pawa.
20 Nokimitakaantanakiro nontsipatanaatyiiyaarimi Cristo iki-
maatsitakaitakari pairani ipaikakoitakiri. Tima nokimitanaatyaari
ikanta kaminkari, tikaatsi jantanai, okaatzi nantayitanairi tii naaka
nintakaashitironi, Cristo antakaanawori. Nawintaanaari Itomi Pawa, tima
antawoiti jitakotaana, ikamawintaana.

---

* **2:9** Pedro, irijatzi ikantsitaitari iijatzi Cefas.

21 Tii nokowi napaatiro inishironkataana Pawa. Irootaki kaari nokantanta: “Ontzimatyii amonkaayitiro Ikantakaantaitani añaantyaawori owawisaakoshiriyitai”. Tima aririkami nonkantimi, aminaashityaami ikamawintayitakai Cristo.

3

Inampishiritantai Tasorintsinkantsi awintaashirityaaririka Cristo

1 Iyikiiti nampiyitawori Galacia-ki, ¿tsikama okinakika piyotani? ¿Iitama amatawitakimiri? Pairani ojyiki nokinkithatakaakimiro tsika ikantaitakiri Jesucristo ipaikakoitakiri.
2 Apa nokowi nosampitimi tsika ikanta inampishiritantakimiri Tasorintsinkantsi. ¿Irooma inampishiritantakimiri pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Añа tii. Iro kantakaantakirori pawintaashiritanaari Cristo.
3 ¿Pipiyakotakiroma itampatzikashiritaimi Tasorintsinkantsi? ¿Irooma pikinkishiryaari piñaashintsiwaitya apaniroini piwathaki iro othotyaakaimini ontampatzikashiritakaimi?
4 ¿Aminaashityaama pikimaatsiwintakari kitziroini? Kimitaka tii aminaashiwaita.
5 Tima Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi, itasonkawintayitakimi, piñaayitakiro oiyita kaari piñaapiintayiwita. ¿Irooma piñaantayitakawori okantakaantziro pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Añа tii. Iro piñaantayitakawori pawintaanaari Jesucristo.

Ikajyaakaawakaari Pawa itsipatari Abraham

6 Tima pairani Abraham-ni jawintaanakari Pawa, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.
7 Iro piyotaiyirini iiroka, inkaati awintaashiriyitaachani, iriitaki matakirori ikimitakotaari Abraham-ni.
8 Jiroka Osankinarintsipirori jiñaawaitakiri Pawa jiñaanatziri Abraham-ni, tima jiyotsitataika aritaki jotampatzikashiriyitairi pashinijatzi atziriiti kaari Judá-mirinkatatsini aririka jawintaashiritaiyaari. Ikantaki pairani:

Tasonkawintaari pinatzi iiroka pawintaashiritaana, ari nonkimitakaayitaiyaari iijatzi pashinijatzi atziriiti.

9 Ari ikantzimaitakari Pawa tasonkawinta jowayitairi awintaashiriyitzinkari, ikimitaakaantaari tsika ikantakiri pairani Abraham-ni jawintaashiritakari.
10 Tima ikaatzi awintaawori ipankinatawo jimonkaayitairomi Ikantakaantaitani, tii okantzi jothotyiiro jimonkaayitiro, ari jashironkaayitaiya. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:

Ari jashironkaayitaiya inkaati kaari othotyiironi jimonkaayitairo josankinaitakiri Ikantakaantaitani.

11 Ari okantzimaita, tikaatsi matironi intampatzikashiritzimotiri Pawa jimonkaayitairomi Ikantakaantaitani. Irootaki ikantantaitari osankinarintsiki:

Tampatzikashiriri jinatzi awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.

12 Irooma Ikantakaantaitani tii ari onkantya, tima josankinaitaki kantatsiri:

Inkaatirika monkaataironi, iriitaki ñiironi jañaashiriyitai.

13 Iro kantzimaitacha ikamintha Cristo jookaakowintai jowasankitaawintairomi Ikantakaantaitani, añа iri jashitakagaitaka apaniroini jowasankitagaitakiri. (Iriitaki okantakotakiri osankinarintsi, ikantaitaki pairani:

Owasankitaari jinatzi ithataitziri inchakotaki.)

14 Iro jimatantakawori jiroka Jesucristo, tima irootaki ikajyaakagaitakiriri
pairani Abraham-ni. Ari okanta jiñaantayitaawori kaari Judá-mirinkatatsi
intasonkawintayiitairi, itsipashiriyitai maawoni Tasorintsinkantsi awin-
taashiriyitaari.
15 Pinkimi iyikiiti nonkinkithatakotimiro okaatzi amiyitari aaka. Ontz-
imirika oitya ankajyaakaawakaiyaari, osankinatakotziro iro jiyotanta-
ityaari tzimatsi amonkaatiniriri ajyininka. Aririka osankinatakotatya,
tikaatsi matironi jowashiñagairo okaatzi osankinatainchari.
16 Ari ikimitaakiro pairani Pawa, tzimatsi ikajyaakaakiniriri
Abraham-ni impiriri intsipataakiri incharinityaari. Piñaakiro iyikiiti, tii
ikinkithatakoitziri jaka inkaati incharinityaari Abraham-ni, apa
ikinkithatakota apaani incharinityaari, iriitaki Cristo.
17 Ñaakiro, iriitaki jitaka Pawa pairani Abraham-ni ikajyaakaakiniri,
ikantakiri: “Abraham, tzimatsi antzimotawakaiyaari”. Ipoña awisaki
pairani okaatzi 430 osarintsi, ari jimpoitairi Moisés-ni josankinayitairo Ikan-
takaantziri Pawa. Iro kantzimaitacha okaatzi josankinayitakiri Moisés-ni, tii
owashiñairo okaatzi ikajyaakaitsitakariri Pawa pairani Abraham-ni ririori.
18 Tima iroorikami kowapirotachani amonkaayitairomi Ikantakaantai-
tani añaantyaawori impayitairi Pawa, aminaashityaami okaatzi ikajyaakait-
sitakanariri pairani Abraham-ni. Tima pairani tii otzimitsiwita Ikantakaan-
taitani jimonkaatirimi Abraham-ni, apa jawintaashiritakari Pawa, irootaki
ikajyaakaantakanariri jowawisaakoshiritairi.

Iitama otzimantari ikantakaantaitani

19 ¿Iitama otzimantakari Ikantakaantaitani? Iro otzimantakari oñaagantiro
ipiyathanka atziriiti, irojatzi jariitantatyaari incharinityaari Abraham-ni
ikajyaakagaitakiniri pairani. Iri jotyaantaki Pawa maninkariiti josanki-
natakairi Moisés-ni Ikantakaantaitani. Iri Moisés kantakowintakiriri atziri-
iti.
20 Tima ojyiki ikaataki kantakowintantaniri. Iriima Pawa apaani ikanta
ririori.
21 ¿Owashiñaakiroma Ikantakaantaitani okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa
Abraham-ni? Aña tii owashiñairo. Iroorikami owawisaakoshiritantatsin-
imi Ikantakaantaitani, aritakimi imatakiromi ookaakowintairimi onkan-
tantyaari antampatzikashiriyitai aririka amonkaayitairo.
22 Iro kantacha, oñaagakairo osankinarintsi imapiro akaaripiroshiriwitaka.
Ontzimatyii awintaashiritaiyaari Jesucristo, añaantaiyaawori ikajyaakaakairi
pairani Pawa.
23 Tima pairani tikira awintaashiritanaata, kimiwaitaka omontyaakaan-
taimi Ikantakaantaitani, oyaawinta akanta imonkaatya awintaashiri-
tantyaari, tii añaawitawo asaikashiwaitya antayitairo anintakaanikiini aaka.
24 Tima pairani iyotaayitai Ikantakaantaitani, okimitakaantakai jiy-
otaitziri iintsi jiyotantyaawori oitya jantiri. Irootaki iyotakairori iijatzi
awintaashiritantaariri Cristo, ari okanta otampatzikashiriyitantairi awin-
taashiritaari.
25 Aritaki ayoyitairo awintaashiriyitaari, tii okowanaa iyotaayitai Ikan-
takaantaitani oitya antairi.
26 Tima awintaashiri powayitanairi Cristo, itomi jowayitanaimi Pawa.
27 Pikaatzi powiinkaawintaari Cristo, pikimitakaantanaatyaawo iriimi
pinkithaatakotaiya.
28 Tima pikaatzi pawintaashiritanaari Jesucristo, tikaatsi jimaakitanairi
ririori, okantawita: aakarika Judá-mirinka, tiirika a-Judá-mirinkatzi, aakarika

ompirataari, tiirika pompirataaritzi, aakarika shirampari, iroorika kooya, tima tikaatsi oitayita jiroka, owithaawakaa ikantakaayitai maawoni.
29 Tima awintaashiri powayitanairi Cristo, kimiwaitajaantanaka iirokami incharinintaiyaami Abraham-ni, iirokataki ñiironi okaatzi ikajyaakagaitakiniriri pairani ririori.

4

1 Pinkimi nonkanti iijatzi. Ikimitakoitakari iinchaaniki jashitakaari iwaapati jajyaagawo inkajyaakairi paata jantaritaki. Okantawitaka iriiwitaka ashitakawo jajyaagawo, iiniro jiryaanitzi, ikimitakotari ikanta ompirataari,
2 tima tzimatsi kimpoyiiniriri jajyaagawo jashitakaariri iwaapati. Paata aririka jantaritaki, imonkaataatya ikantakiri ashitariri, aripaiti impaitairi jashitakaitariri pairani.
3 Ari akantayitakari aakaiti pairani, akimitakotakari ikanta iintsi, akimiwitakari iijatzi ompirataari, amonkaatashiwaitakawo jamiyitapiintaitakari isaawiki.
4 Iro kantacha inintapaititapaaki Pawa, jotyaantakiri Itomi, itzimantapaakawo tsinani, ontzimatyii jimonkaatapaintiro Ikantakaantaitani.
5 Iro jotyaantantaitakariri onkantya isaikashiwaitantaiyaari monkaayiwitawori Ikantakaantaitani. Iro añaantaawori itomiyitai Pawa.
6 Tima itomi pinayitaatzi Pawa, jotyaantakimiri Tasorintsinkantsi inampishiritantimi. Iriitaki ñaawaitakaayitairi aririka amanayitya, akantzi: “¡Paapá, Ashitanarí!”
7 Ñaakiro tii pikimitakotaari ikanta pairani ompirataari, itomi jowayitaimi Pawa. Tima itomitaimi, ikowaki piñaayitairo okaatzi ikajyaakaayitakimiri.

Ampankinatyaaworika Ikantakaantaitani akimitanaatyaari pimantaari

8 Tima pairani tii piyowitari Pawa, apa piwawanitashiyitakawo jiwitsikanipaini atziri, irootaki ompirayitzimiri. Tiimaita ompawawitya jiroka.
9 Irooma iroñaaka piyotairi iiroka Pawapirotatsiri. Ankantakotiro, aña iriitaki Pawa yotzimiri iiroka, jaapatziyaimi. ¿Iitama pikowantari papiitairo pikantawita pairani? Tii opantawo. ¿Pikowatziima pinkimitakotaiyaari pimantaari?
10 Tima pomairintapiintantakawo kitiijyiripaini, kashiripaini, iijatzi osarintsipaini.
11 Tii pinimotakaayitinawo. Kimitaka aminaashiyitaka okaatzi niyotaawitakimiri.
12 Iyikiiti, pinkimi nonkantimiri: Ontzimatyii pinkimitaiyaana naaka, tima nowajyaantairo nokantawita pairani, nokimitakotaimiro pikantaiyani iirokaiti kitziroini. Tii pimanintashiritawakina
13 nomantsiyawaiwitaka, nosaikimotakimi, ari okanta nitantapaakawori nokinkithatakotzimiro Kamiithari Ñaantsi.
14 Aña tii pimanintashiritawakina piñaawakina nomantsiyawaitaki, pikimitakaantakina naakami imaninkariti Pawa, paawakina kamiitha. Pikimitakaantakina iijatzi iriirika paawaki kamiitha Jesucristo.
15 Pairani owakiraa piñaawakina antawoiti pikimoshiriwintawakina. Kimiwaitakimi aritaki pantakinawomi nonkantimimi: “Iyikiiti, pinkithokiryiinawo poki pimpinawo”. Iro pantantyaawori jiroka tima antawoiti pitakotakina. ¿Tsikama iitaka kaari pikimoshiriwintantaana iroñaaka?
16 ¿Piñaajaantakima nokisaniintatziimi nokinkithatakotzimiro tyaaryoori?
17 Iyikiiti, ikaatzi kowatsiri intzipinashiriyitakaimi, ikowayitatzi ririori pinkinkishiritakotiri kamiithashiri jinayitzi. Tii ikamiithashiriyitzi, aña ikowayitatzi pinthainkashiriyitaina naaka, iro paapatziyantyaariri ririori.

18 Kamiitha iyikiiti onkantaitatyaani paapiintina kamiitha, tii okowajaantzi nosaikimotimi.
19 Notomiiti, antawoiti okatsitzimotakina nokinkishiritakoyitzimi, kimiwaitaka okatsitakotzi tsinani. Iikiro onkatsitzimotatyiina irojatzi pimonkaatantatyaawori jinintakaakimiri Cristo.
20 Tsika nonkantaajaityaaka nosaikimotantaimiri janta onkantya nonkinkithawaitakaantimiri kamiitha. Tima tii niyotzi oita awijyimotakimiri.

Ojyakaawintantzi Sara ipoña Agar

21 Nokowi jakina ikaatzi kowayitatsiri jimonkaayitairo Ikantakaantaitani. ¿Tiima ikimakotziro tsika okantakota?
22 Jiroka okantakota: Pairani itzimaki apiti itomi Abraham-ni. Itakawori itomi, iri owaiyantakiri pimantaawo, iriima pashini itomi, iri owaiyantakiri iinapirori, kaari jompirata.
23 Tima jinintakaanikiini Abraham-ni jowaiyantakaakiro pimantaawo, irootaki tasonkacha jowaiyantapiintaitziri iintsipaini. Iriima owaiyantakiri iinapirori, jinashitaka irirori, tima iriitaki ikajyaakaakinirori Pawa.
24 Tzimatsi oita ojyakaawintakiri jiroka apiti tsinani, tima apiti okaatzi kajyaakaawakaantsi. Tsinani iitachari Agar pimantaawo, irootaki ikimitakari ikaatzi pankinatawori jimonkaatiromi Ikantakaantaitani josankinatakaantakiri pairani Pawa otzishiki Sinaí.
25 Jiroka otzishi Sinaí saikatsiri Arabia-ki, ari jiitaitzirori iijatzi Agar. Ikaatzi otomiyitari Agar, ikimitakotakawo tsika okanta ompirataawo. Iriitaki ojyakaawintaki Jerusalén-jatzi pankinatashiwaitawori Ikantakaantaitani.
26 Irooma pashini tsinani iinapirotari Abraham-ni kaari pimantaawo, iri ojyakaawintaki nintaayitaachani pashiniki nampitsi iitachari iijatzi Jerusalén saikatsiri inkitiki.
27 Iro josankinatakoitaki pairani ikantaitaki:

Okantawitaka tii powaiyantzi, maanirothaki pinawitaka, iro kantzimaitacha antawoiti piñiiro pinkimoshiritai.
Tii piñaawitawo pinkimaatsiwaitya powaiyanti, pinthaamintawintya.
Tima ojyiki tzimaatsini powaiyani okantawitaka jimanintawiitakimi, ari panaakotairo tzimawitachari oimi.

28 Iyikiiti, ari akimitaari Isaac otomi iinapirori Abraham-ni, tima tzimatsi ikajyaakaayitakairi iijatzi aakaiti.
29 Ikimita pairani otomi tsinani ompirataawo tzimaintsiri jinintakaanikiini Abraham-ni, antawoiti ikisaniintakiri otomi iinapirori tzimaintsiri ininintakaanikiini Tasorintsinkantsi. Irootaki tasonkachari iijatzi iroñaaka.
30 Iro kantzimaitacha ¿Iitama ikantaitakiriri Abraham-ni osankinarintsiki? Tima ikantaitaki:

Ontzimatyii pomishitowiro pompiratani, iyaataita, aanairiita otomi. Tima iri otomi piinapirori ashitaiyaawoni okaatzi tzimimotzimiri.

31 Ari okantzimaita iyikiiti, tii otomiyitai ompirataawo, añaa akimiyitaari otomi tsinani saikashiwaitaachari.

5

Pintyaaryoowintairo pisaikashiwaita

1 Tima iriitaki Cristo kimitakaantakawori jomishitowakaantaimi, irootaki añaantaawori asaikawaitashitaa. Ontzimatyii antyaaryoowintayitairo, tii okantzi apiitairo ankimitakotaiyaari ompirataari.

2 Pinkimi nonkanti. Naakataki Pablo kamantzimirori jiroka ñaantsi.
Aririka pinkowi pimonkaatiro intomishitaaniitimi, aminaashiwaitaka
pikimisantanairi Cristo.
3 Nokowi napiitiro nonkantiri kowatsiri intomishitaaniitya, ontzimatyii
jothotyiiro maawoni Ikantakaantaitani.
4 Tima ikaatzi kowanaatsiri jimonkaatiro Ikantakaantaitani onkantya
jotampatzikashiriyiitantyaariri, jintainaryaapithaitairi Cristo, iiro jiñiiro
nishironkataantsi.
5 Irooma aakaiti, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi akimisantairi Cristo,
oyaakowintashiri owiri jotampatzikashiritai.
6 Tzimayitatsi totamishitaanitachari, iriima pashini tii jimatziro irirori.
Tii okowajaanta jiroka jashiyitaira Cristo. Iro kowapirotacha ankimisan-
tapirotanairi ari onkantya atakoyitawakaantanaiyaari.
7 Pairani kamiitha pikanta pikimisantayitanaki. ¿Iitama owajyaan-
takaakimirori tyaaryoori?
8 Tii iri owajyaantakaimironi itajaantanakimiri jiyoshiiwitakimi.
9 Tima ikantaitzi: “Kapichiini inawita shiniyakaawori tanta, aritaki
imatakiro oshiniyakairo maawoni tantapatha”.
10 Nawintaakari naaka Awinkathariti, iri kinkishiritakaimini iiro poshiri-
tantawo pashiniyitatsiri. Iro kantzimaitacha, ari jowasankitaitakiri kowat-
siri intzipinashiritakaimi, onkantawitatya tsikarika intzimi.
11 Iyikiiti, tii noshintsiwintaajaitzimi pintomishitaanitya. Ari nonkantimi,
¿Arima inkisaniintawintaitakinawomi nokinkithatakotziro ipaikakotaitakiri
Cristo?
12 Iro kantzimaitacha, ikaatzi kowatsiri intzipinashiritakaimi,
nokowataiki naaka iri pithokashitataitachani intotaanitya.
13 Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiiyiitaimi okanta piñaantayitaawori pi-
saikashiwaiyita. Iro kantzimaitacha, tii okantzi pantayitairo okaatzi pinin-
tashiyitari iiroka. Añа iro kamiithatatsi pitakotawakaayitaiya.
14 Ojyiki inawita ñaantsi josankinayiitakiri Ikantakaantaniki, iro kantzi-
maitachari, apaani okanta kowapirotachari ayotairi, okantzi:
Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.
15 Irooma aririka powatsimaawakaiya, impoña pinkisawakaayitya iijatzi, ari
piñaakiro powamaashiritawakaiya.

Inintashitaitari, opoña ikowakaantziri Tasorintsinkantsi

16 Pinkimi nonkanti: Aririka pantapiintayitairo ikowakaimiri Tasor-
intsinkantsi, ari piñiiro powajyaantairo pinintashiyitari.
17 Tima tzimatsi pinintashitari iiroka, tzimatsi iijatzi ikowakaimiri Tasor-
intsinkantsi. Tii ojyawakaa jiroka, añа inashiyita. Ari okanta iiro pantapiin-
tantawo pinintashitari.
18 Tima iriirika Tasorintsinkantsi antakaanaimironi jinintakaayitzimiri,
tii pañiimotairo Ikantakaantaitani.
19 Tii jomaanta antapiintayitairori inintashitari, jiroka ikantayita:
Tii ikinayitawo itsipatari, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita,
ñaathatashiwaitantaniri jinatzi,
20 jamanayitari witsikaantsi, ijyiryaayita, ikisaniintawakaawaita,
jiñaanaminthatawakaiyani, tii jawintaawakaa, ikatsimatawakaayita,
jimaamanitawakaa, ikisaniintawakaayita, tii jaapatziyawakaa,
21 isamaniintantawaitzi, itsitokawakaa, ishinkiwaiyita, ikowapiroshir-
itakiro joimoshirinkawaitya jantantyaawori kaaripirori, jantayitziro
tsikarika oiyitari. Tima irootaki noshintsithatakimiri pairani iiro

pantantayitawo jiroka. Tima aririka pantayitakiro, iiro piñiiro impinkathariwintaimi Pawa.

22 Irooma okaatzi jantakaantziri Tasorintsinkantsi, añiiro atakotantya, thaaminta ankantya, kamiitha asaikanai, iiro athaawakowaita, nishironkata owanti, aapatziya ankantanti, tyaaryoo ankantawintantya,

23 tsinampashiri ankantya, iiro anintashiwaitawo oityaarika. Tii onthañaapithatairo Ikantakaantaitani amayitairo jirokapaini.

24 Iro kantacha, ikaatzi owajyaantairori kaaripirori jashiyitaari Cristo, okimiwaitakawo impaikakotaatyiiromi inintapiintashitakari jantashiyityaarimi ririrori.

25 Tima inampishiritantai Tasorintsinkantsi, ontzimatyii amayitapiintairo okaatzi ikowakaayitairi.

26 Tii okamiithatzi asagaawintawaitya, tii okamiithatzi ankantzimoniintakaawaityaari ajyininka, tii okamiithatzi iijatzi ankisaniintakowaitiri jashiyitari pashini.

6

1 Iyikiiti, aririka piñi tzimatsini ikinakaashitani, tima antapashiri pikantaka iiroka, pinkaminairi. Paamaakowintya pikijyirikari, otzimikari pikinakaashitani iiroka.

2 Pimitakotawakaiya, pinkimitakaantiro pijamparyaakotawakaiyaami jinaitziro tinari. Tima ari onkantya pimonkaatantyaawori pantayitanairo ikowakaimiri Cristo.

3 Tzimatsirika kinkishiriwaitachani, inkanti: “Ñaapiro ninatzi naaka”. Apaniroini jamatawiwaitaka tima tikaatsi iimachiitya ririrori.

4 Añа ankinkishiritakotya maawoni, inkini ankimoshiriwintawaitya. Iiro akantashiriwaitashita: “Nanaakiri jirinta”.

5 Tima maawoni otzimayitzi antayitiri.

6 Ikaatzi ikinkithatakaapiintaitziri iñaani Pawa, okamiithatzi impinayitiri kinkithatatsiri, tima tzimatsi kowityiimoyitziriri ririrori.

7 Tikaatsi matironi jamatawitiri Pawa. Ikaatzi kowawitachari jamatawitirimi, apaniroini jamatawiwaitaka. Okimiwaitakawo oitarika impankiitirimi, aririka onkithokitanaki iiro opashinitzi okithoki irojatzi jiyoshiitai tsika okanta ipankitakiri.

8 Ari ikimitari ikaatzi antapiintakirori inintashitari, kimitawaitaka joyipataatyiiromi owasankitaantsi. Iriima ikaatzi antanaironi ikowakaantziri Tasorintsinkantsi, kimitawaita iri oyiipataironimi kañaanitaantsi.

9 Ontzimatyii aamaakowintya iiro apirawintawo antayitairo kamiithayitatsiri. Iikiro aatakaatyiiro iiro okantzimoniintawaitai, iro añaantaiyaawori kimiwitawori joyiipataitakiri.

10 Irootaki okowapirotantari anishironkayitairi maawoni, aaka tyaaryoopirotawakaachani akaatzi akimisantayitai.

Ithaamintawo Pablo ipaikakowintakari Cristo

11 Iyikiiti, naaka osankinatajaantzimirori nakoki jiroka, antawopaini nokantayitakimiro.

12 Tima ikaatzi shintsiwintakimiri pintomishitaaniyitya, inintakaashiwaitawo ririrori, iro jinimotakaantyaariri ikaataiyini. Ari onkantya iiro imaamaniwaitantari inkinkithatakotiri Cristo ipaikakoitakiri.

13 Tima ikaatzi totamishitaanitainchari, tiitya jimonkaataajaitziro Ikantakaantaitani. Iro kantacha ishintsiwintaiyakimini iiroka pintomishitaanitaiyaani, ari onkantya jasagaawintantyaari aririka jimatakaakimiro ishintsiwintzimiri.
14 Irooma naaka tii nokowi nasagaawintawaitya, añа iro nokowataiki nonthaamintaiyaawo ipaikakotaitakiri Awinkathariti Jesucristo. Tima ipaikakowintakina naaka Cristo, okimiwaitanaawomi onkamapithatatyiinami isaawisato, ari nokimitzimotakawo iijatzi naaka nokamapithatakiro isaawisato.
15 Tikaatsi oitzimotanaiyaari Cristo aakarika totamishitaaniri, tiirika atomishitaanita. Añа iro kowapirotanaachari ikimitakaantayiitai owakiraami jiwitsikayiitai.
16 Inkaati kimisantayitaironi nokantayitakiri, ari isaikayitai kamiitha, nishironka jowayiitairi. Ari inkantaiyaari ikaatzi jashipiroyitaari Pawa, ikimitaawitakari pairani Israel-mirinkaiti.
17 Ari okaatapaaki iyikiiti, tii nokowi imaamaniwaitaitina. Tima ojyikitaki jowirontawintaitakinari naaka Awinkathariti Jesús.

Iwiyaantawori withataantsi

18 Iyikiiti, onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI EFESO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakaakinari
Pawa. Iirokaiti nosankinayitzini pikaatzi jashiyitaimi Pawa, pikinatanaari
iijatzi Jesucristo pawintaanaari janta Efeso-ki.
2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayi-
taimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Itasonkashiriwintantzi Cristo

3 Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo,
iri tasonkashiriwintairi jotyaantakairi Cristo ipoñaakawo inkitikinta.
4 Iri yoshiitakairi kitziroini tikiraamintha jiwitsikiroota kipatsi, jiyotsitaka
ari jashiyitai Itomi, kitishiri ankantzimotaiyaari, tikaatsi ikantakotai.
5 Antawoiti jitakoyitakai. Ari okanta jotyaantantakairiri Jesucristo, iro
opoñaantari itomiyitai, tima ikowitataika pairani inishironkayitai.
6 Irootaki anthaamintantaiyaariri Pawa, tima antawoiti inishironkayitai,
jaapatziyayitai, iro opoñaantari jotyaantakairi jitakopirotani.
7 Tima antawoiti jitakoyitai, ipinakowintayitai ikapathainkawintakai It-
omi. Ari okanta ipiyakotantairori antayiwitakawo kaaripirori.
8 Ari ikinakaataikiro Pawa, tima yotaniri jinatzi, iroopirori ikinkishiritani
irirori.
9 Jiyotakaayitairo okaatzi ikinkishiritsitakari irirori, tikaatsi yowityaa-
woni onkaati jantairi.
10 Tima okaatzi ikinkishiritsitakari, ari othotyaatya imonkaayitaiya.
Aririka impiyai Cristo, ari impinkathariwintapairi maawoni tzimayitatsiri
inkitiki, iijatzi kipatsiki.
11 Ikinkishiritsitakawo okaatzi jiyotakaayitairi iroñaaka. Irootaki jiyoshiiy-
itantairi, tima ikajyaakaitsitakairi Itomi jotyaantainiri aakaiti. Tima okaatzi
jantayitakiri, iro ikinkishiritsitakari irirori.
12 Irootaki jimayitantakawori jiroka Pawa, onkantya nonthaamintan-
taiyaari nokaataiyini nitayitakawo nawintaakari Cristo.
13 Ari pikimiyitakari iijatzi iirokaiti, owakiraa pikimakotawakiri Cristo,
ikinkithatakotaitapaakiro Kamiithari Ñaantsi, pikimisantanaki. Tima ika-
jyaakaitsitakimiri pairani jotyaantimiri Tasorintsinkantsi, iri yotakaimironi
jashiyitaimi, ari inkantaitatyiironi inampishiritantaimi.
14 Tima añiiro tii jookawintai Tasorintsinkantsi, ari ayotziri imapiro Pawa
jothotyiiro okaatzi ikajyaakagairi. Ari onkantaatyiiya irojatzi inkimitakaan-
tairomi jomishitowaatyiirimi ikaatzi ipinakowintairi jashiyitaari. Irootaki
inthaamintawintantaityaariri.

Yoshiritakaantzirori ipoña oñaagantzirori

15 Tima nokimakotakimi tsika pikanta pikimisantanairi Awinkathariti
Jesús, tsika pikanta pitakoyitanaari ikaatzi itasorintsitakaitairi,
16 tii nowajyaantziro nopaasoonkitakowintzimi, namanamanaatakotapi-
intzimi.
17 Namanamanaatari Iwawani Awinkathariti Jesucristo, ashiyitawori
owaniinkawontsi. Iro nokowakotziriri jiyoshiritakaimi, joñaagapirotaimiro
tsika ikantakota irirori,

18 inkinkishiritakaimi onkantya piyotakotantyaawori joyaakoniintari
ikaimashiriyiitairi, piyotakotantyaawori iijatzi owaniinkatataika
joñaagayitairiri Pawa jashiyitaari,
19 piyotakotantyaawori iijatzi antawoiti ishintsinka tikaatsi kimityaarini.
Ojyiki onkantakaayitai ishintsinka akaatzi akimisantayitairi. Tima irojatzi
ishintsinka
20 jowiriintantaariri pairani Cristo ikamawitaka, jaanairi inkitiki, joo-
saikawairi jakopiroriki.
21 Ari ikaatairi Pawa ipinkathariwintairi maawoni pinkathariwitachari.
Tii apa impinkathariwintairi ikaatzi tzimayitatsiri iroñaaka, ari ikaatzi im-
pinkathariwintairi tzimayitaatsini paata. Imapiro janaakotantaki, tima
pinkatharipirori jinatzi.
22 Tima irijatzi Cristo jimatakairi Pawa ijiwatairo maawoni, ikimi-
takowaitakari aatzikiriri iisaniintani. Irijatzi Cristo ikimitakaanta Pawa
iriimi jiitotaiyaarimi ikaatzi kimisantaatsiri.
23 Iriima ikaatzi kimisantayitaatsiri, kimiwaitaka iwathami jinaatyiimi
Cristo, inampishiriyitantaari. Jothotyiiro iijatzi Cristo isaikayitaki tsikarika
jantapaini.

2

Jitakotai Pawa iro awisakoshiriyitantaari

1 Iriitaki Pawa añaakaayitaimiri iirokaiti, tima pairani kimiwaitaka owa-
maayitatyiimimi piyaaripiroshirinka,
2 iro pantayitapiintakiri tsika ikanta piñaayitziri isaawisatziiti, pan-
tashitakawo ikantakaantziri oshinchiirori tampiyainka, irijatzi kantakaa-
wori ijyikitantari piyathariiti.
3 Ari akantawitakari pairani maawoni aakaiti, antapiintakiro anin-
takaashiyitari, añaamatashiyitari iijatzi, irootaki akinkishiritapiintakiri. Ari
ojyakowitakari inkaati jowasankitaayitairi.
4 Iro kantzimaitacha Pawa nishironkatantaniri, jitakoyitai antawoiti,
5 jañaakaayitai owamaimawitakai kaaripirori, jañaakagairi Cristo. (Tima
antawoiti inishironkataimi Pawa, irootaki jowawisaakoshiritantaimiri ii-
jatzi iiroka.)
6 Tima jañaakagairi Cristo, ari inkimitsitairi aakaiti. Iri kantakaawori
atsipashiritantaariri Cristo Jesús inkitiki.
7 Iro jantantakawori maawoni jirokapaini jiyoyiitantyaari antawoiti jin-
ishironkatantaki, jotyaantakairi Cristo Jesús jowawisaakoshiriyitai.
8 Irootaki piñaantaawori pawisakoshiriyitai poshiriyitaari. Añа iri Pawa,
kimitakaantaawori impashitaimiro awisakoshiritaantsi,
9 tii iiroka matironi powawisaakoshiritya apaniroini. Ari onkantya iiro
pasagaawintashiwaitanta.
10 Tima iro jiwitsikayitantakairi ankimisantairi Cristo Jesús antayitapiin-
tainiri kamiithayitatsiri, irootaki ikowakaayitakairi kitziroini antayitainiri.

Aripirotairi Cristo ipaikakoitakiri

11 Tima maawoni iirokaiti tii pi-Judá-mirinkatzi, jiiyitzimi nojyininkapaini
“Kaari totamishitaaniri”. Iriima iriroriiti jiitawakaayita “Totamishitaaniri”.
Tikaatsi oitzimaitya, tima jantashiyitakawo koñaanitatsiri awathaki.
12 Pinkinkishiritakotya pairani tikira pikimisantziriita Cristo, tii pit-
sipawitari Israel-mirinkaiti, pinashitaiyakani. Tii piyotakowitawo ika-
jyaakaawakaari. Okantawitaka pisaiki kipatsiki, tii piyotakotziri Pawa,
tikaatsi poyaakoniinti.

13 Irooma iroñaaka pikimisantairi Cristo Jesús, paapatziyaatyaari Pawa.
Okantawitaka intaina powawitakari pairani, iro kantacha ikapathainkaw-
intakimi pairani Cristo, aripaiti paapatziyaari Pawa.
14 Ari okanta ikantakaakawo Cristo asaikantaari kamiitha. Iriitaki
kantakaakari Judá-mirinka ijyininkatantaariri kaari Judá-mirinkatatsini,
jaapatziyawakaa. Tima pairani antawoiti ikisaniintawakaayitaka. Irooma
iroñaaka kimiwaitaka jotantoryaatyiiromi otantotsi jiyoshiiwitakari
kitziroini.
15 Kantakaantakirori opoñaantakari ikisaniintawakaa antawoiti, tima
nojyininkapaini owanaa ikisaniintapiintakiri kaari monkaatironi
Ikantakaantaitani. Iro kantacha ikimaatsiwaitakawo pairani iwathaki
Cristo, ipiyapithatairi kantakaantzirori ikisaniintawakaa, ari opoñaanaa
jaapatziyawakaayitanaa, okimiwaitanakawo apaanimi atziri ikantanaa
iroñaaka.
16 Tima ikamawintakai pairani Cristo ipaikakoitakiri, ari okaatapaaki
akisaniintawakaapiintaka, akimitakaantanakiro owamaakityiiromi. Tima
apaani akantanaa awathaki aripiroyitaari Pawa.
17 Iro ikantsitantaitakari:
Ipokaki, ikamantayitaimiro Kamiithari Ñaantsi onkantya pisaikantaiyaari
kamiitha, tima intaina pisaikayitaki. Ari ikimitaayitakiri iijatzi
saikayitatsiri okaakiini.
18 Tima iri Cristo kantakaakawori añaantaawori atsipataari awintaari Pawa,
tima apintzi jinatzi Tasorintsinkantsi matakairori.
19 Tii piyotakowitari pairani Pawa, tii pijyininkawitari iijatzi. Iro kantzi-
maitacha pikimiyitaari iroñaaka ikaatzi kimisantayitziriri, tii pipashinitzi-
motairi, tima pijyininkayitaatyaari Pawa.
20 Pikimiwaitanaawo iirokami mapipanko jiwitsikaitakimi. Iriima Kaman-
tantaniriiti ipoña Otyaantapiroriiti, iri kimityaawonimi otzitironi. Iriima
Cristo iri kimitatyaawonimi mapi jowayiitakiri onaminaki otzipankotzirori.
21 Tima okaatzi jiwitsikaitantakawori mapipanko, kamiitha
opiwiryaawakaayita irojatzi iwitsikantatyaari itasorintsipankoti
Awinkathariti.
22 Ari pikimiyitanaari iirokaiti, pikimiwaitakawo okaatzi piwiryaayitain-
chari, ari inampishiritantaimi Pawa.

3

Inkinkithatakairi Pablo kaari Judá-mirinkatatsini

1 Irootaki opoñaantari, naaka Pablo, tima jomontyaitakina nokinkithatako-
taimiri Jesucristo iirokaiti kaari nojyininkata,
2 piyotaiyini iri Pawa owakinari nonkinkithatakaayitaimi, tima antawoiti
inishironkatakimi.
3 Tima aritaki nosankinatakimiro kapichiini tsika okanta
jiñaawiyatakaakinawo kaari jiyotakowiita pairani.
4 Aririka piñaanatakiro, ari piyotairo okaatzi naaka niyotakotairiri Cristo
kaari jiyotakowiita pairani.
5 Tima pairani tikaatsi atziri yotakowityaawoni jantiri Pawa. Iro kantzi-
maitacha, jiyotakaana Tasorintsinkantsi nokaatzi Notyaantapiroritzi iijatzi
Kamantantaniriiti.
6 Jiroka kaari jiyotakowiita: Aña jawisakoshiritsitaiya kaari
nojyininkawita aririka inkamantayiitairi Kamiithari Ñaantsi tsika
ikantakota Cristo Jesús. Ari joñaagairi ikajyaakagaitakiriri Judá-mirinka,
tima ijyininkayitawakaa.

7 Irootaki nimatantaawori iroñaaka nokinkithayitairo, iriitaki Pawa
tasonkawintashiritanari nantantawori, tima owanaa inishironkataana,
otzimimotziri ishintsinka irirori.
8 Aña naaka janaakotani maawoni oitishiritaari. Iro kantzimaitacha
inishironkataana naaka, ishinitakina nokinkithatakotainiri Kamiithari
Ñaantsi kaari Judá-mirinkatatsini, iro jiyotantaiyaari antawoiti itasonkawin-
tayitairi Cristo.
9 Ishinitakinawo noñaagairi okaatzi manakowitachari pairani jantiri Pawa.
Tima iri witsikayitakirori maawoni añaayitairi iroñaaka.
10 Iro jantantakawori maawoni jiroka, onkantya jiyotantyaari inkitiwiriiti
pinkathariyitatsiri, yotaniri ikanta Pawa, aririka jiñaayitai akaatzi akimisan-
tairi.
11 Tima iro ikinkishiritapiintakari jantiri, irootaki jotyaantantakariri
Awinkathariti Cristo Jesús.
12 Tima awintaari iroñaaka Cristo, aritaki jaapatziyai Pawa, iiro
athaawashiriwaitzi.
13 Irootaki nokantantzimiri: Ñaa okantzimoniintzimikari okaatzi noki-
maatsikowintakimi. Aña iro thaamintashiritakaayitimini iirokaiti.

Antawoiti itakotaantsi kaari jothotyaiti jiyotakoitiro

14 Irootaki opoñaantari notziirowashitari Ashitariri Awinkathariti Jesu-
cristo,
15 tima iri iwaapatitakari Pawa, ikimitakaantayitai aakayitaki ijyininka.
Okantawita aakarika inkitijatzi, aakarika kipatsijatzi.
16 Nokowakotapiintakiri Ashitairi, otzimimotziri owaniinkayitachari,
antawoiti intasonkawintayitimi, jaawiyaashiritakaimiro Itasorinka.
17 Nokowakotapiintakiri iijatzi Cristo inampishiriyitantimi, tima pawin-
taayitanaari iirokaiti. Pinkimitakotyaawo pankirintsi parithatatsiri kami-
ithaini, iro paapaikantanatya jitakonka.
18 Iro inkimathapirotantaiyaawori oitishiritaari, okimiwaitakawo anta-
woiti inatyiimi jitakonka Cristo, santha onkaatimi, jinoki onkantyaami,
inthomai inatyiimi.
19 Irootaki namanakotapiintantzimiri pinkimathapirotairo antawoiti ji-
takotai Cristo, anairo maawoni jiyotakowiitari, iro piñaantaiyaawori jothotyi-
imi Pawa isaikashiripirotantaimi.
20 Thami anthaamintaiyaari Pawa, tzimatsiri ishintsinka, iriitaki
ñaakaayitaironi owanaa anaanakiro okaatzi akamiyitziriri. Iiro othotyiiro
ankinkishiritakotiro ishintsinka aririka añaayitiro jantzimoshiriyitairi.
21 Thami anthaamintaiyaawo okaatzi jantakaakiriri Cristo Jesús, iijatzi
okaatzi jantzimotziriri awintaayitaariri. Ari inkimitaiyaari inkaati an-
charinitaiyaari ari inkantaitaatyaani iijatzi inthaamintaiyaari irirori. Ari
onkantyaari.

4

Withaa ikantakaayitai Tasorintsinkantsi

1 Ari okantayitakari, tima jomontyaitakina nokinkithatakotziri
Awinkathariti. Irootaki nonkantantimiri: Pantapiintainiri ikowakaayi-
taimiri, tima ikaimashiritani pinayitatzi.
2 Tsinampashiri pinkantaiya, aapatziyashiri pikantantai. Iiro
pisamawakaayita. Aña ontzimatyii pitakotawakaayitaiya.
3 Piñaashintsitaiyaawo pisaiki kamiitha, tima iri Tasorintsinkantsi owith-
aawakaayitaimiri.

4 Okimiwaitakawo apawatha akantanaa, tima apaani ikanta Tasorintsinkantsi. Ari okimitari iijatzi apaani okanta ikajyaakaayitaimiri Pawa poyaakoniintairi.
5 Apaani ikanta Awinkathariti, apaani ikanta akimisantairi, apaani ikanta owiinkaawintaari.
6 Apaani ikanta Pawa, iriitaki Ashiyitairi maawoni. Iri pinkathariwintayitairi maawoni, jothotyiiro inampishiriyitanta maawoni.
7 Iro kantacha, inashiyitaka jimatakaayitairi Cristo itasonkawintayitakai. Okimiwaitakawo oityaami impashiyitakairimi.
8 Irootaki josankinatakoyiitakiri pairani kantatsiri:
Tzinagaa, jiiwatairo joitsinampaakiri owayiriwitakariri.
Tima okaatzi jaapithatantakiri, ipashiyitaari jowayiriti.
9 ¿Iitama ikantantaitari: “Tzinagaa?” Iro ikantantaitari, tima ipokitsitapainta isaawiki jaka kipatsiki.
10 Tima itzimi ijyaawiinkainchari kipatsiki, irijatzi tzinagaachari janaapirotanakiro inkiti, iro jothotyaantaawori isaikantaawo maawoni tsikarikapaini.
11 Iri tasonkawintantaatsiri okanta Otyaantapiroritantari tsikarika akaayitzi. Tzimatsi pashini kamantantaniritatsiri. Tzimatsi pashini kinkithatakaantayitanairori ñaantsi jawisakoshiritantaitari. Tzimayitatsi iijatzi pashini jiwayitanairiri kimisantzinkari, tzimayitatsi iijatzi yotaantaniriiti.
12 Ari ikantayitaari maawoni jirikaiti, iriiyitaki yotakaayitairini inkaati oshiriyitaachari tsika inkantya jantawaitainiri Cristo, inkini jiwitsikashiritakaayitaiyaari, inkimitantyaaworimi iwatha Cristo jinatzi.
13 Irojatzi añaantaiyaawori ayopirotakotairi Itomi Pawa, onkimityaawomi awithaawakaatyiiyaami akimisantayitai. Iro amatantyaawori aatakairo ojyakotaiyaari Cristo, antapashiritanaatyiimi.
14 Aritapaaki akimitakari ikanta iintsi, owanaa ipashiniyitzi iikiro jiyaatatzi ikimotatzi. Tima ari ikimiyitari kaari jyinkaatsini jamatawiyiitiri, jiyotaitiririka kaari tampatzikatatsini. Iriiyitaki kimitakawori aapanayitakairi tampiya, okinayitzi tsikarikapaini.
15 Añа iro akinkithatakoyitai tyaaryoopirotatsiri onkantakaakai atakonka. Ontzimatyii antapashiriyitai, ankimitaiyaari tsika ikanta Cristo irirori. Tima iri Cristo kimitanaiyaawonimi aito,
16 irooma maawoni aakaiti akimitawo aakami iwatha. Apaani atziri oimonkachari iwathaki kamiitha jiwithaawakaayita jowawitonkiyita, tima kamiitha ikanta itikatsitzi iwathaki. Ari ankantayitaiyaari aakaiti iwathayitai Cristo, antawaitainiri kamiitha irirori, amitakotawakaayitanaiya, atakotawakaanaiya iijatzi.

Owakiraari añaantari ikantakaayitaawo Cristo

17 Pinkimi nonkantimiro okaatzi jiyotakaakinari Awinkathariti: Aritapaaki pikimitakoyitari isaawisatziiti, tima aminaashiyitaka jantayitziro okaatzi ikinkishiritari,
18 okimiwaitakawo ikinkishiritani tsiniriwiri. Kisoshiri ikantayitaka, tii ikowaiyini jiyotakotairi Pawa, tii jiñiiro jinintaiyaawo inintakaawitakariri.
19 Tii inkaaniwintaiya, iro ayimatakiri imayimpinka, iyaaripiroshirinka jamitapiintakari, iijatzi ijyampitsinka.
20 Irooma iirokaiti, piyotakotairi Cristo, tii okantzi pantayitairo jiroka.
21 Tima imapirorika pikimisantairi, piyotanairo tyaaryoori inatzi okaatzi jiyotaantapaintziri irirori.

22 Tsikarika pikantayiwita pikaaripirotzi pairani, ontzimatyii powajyaantayitairo, tima amatawitakimi okaatzi pinintawaitziri iiroka.
23 Aña ontzimatyii pinkimitakaantairo owakiraataatyiimi pikinkishiryaani.
24 Ontzimatyii powakiraashiriyitai, iro jiwitsikantakimiri Pawa pairani pinkimitaiyaari ririrori, tampatzikashiripiro pinaatyi, kitishiripirori pinkantya.
25 Tii okamiithatzi pamatawiyitanairi pijyininkapaini, iro kamiithatatsi piñaaniyitaiyaawo tyaaryooyitatsiri. Tima okimitanaatyaawo awithaawakaatyiiyaami.
26 Iijatzi okimitari, aririka pinkijya, pintyaaryooti pikaaripiroshiritzikari. Ontzimatyii piñaashintsityaawo powawisaantyaawori thaankiini pimashirinka, iiro pimaakotziro irojatzi pashini kitiijyiri,
27 pishinitairikari Kamaari jantakaimiro kaaripirori.
28 Koshintzirika pinatzi, powajyaantairo, ontzimatyii pantawaitai. Pinkimaatsiwintyaawo pantawaiwintiro pikowayitziri, onkantya piñaantyaawori ontzimimoyitimi, iro pimpashiyityaariri ashironkaayitachari.
29 Iijatzi okimitari, tii okamiithatzi piñaawaitashityaawo kaaripirori ñaantsi. Aña iro piñaawaitapiinti kamiithari ñaantsi, onkantya piwitsikashiritakaantyaariri kimayitzimiri.
30 Iirorika pantayitanairo kamiithayitatsiri, ari jowashiritakotakimi Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki. Tima iriitaki kimpoyaawintapiintakimiri irojatzi paata pawisakoshiritantaiyaari.
31 Powajyaantiro iroñaaka pikisashiritaka, aritapaaka pikisapiintaka, piñaakatsimatantzi, piñaanaminthatantayitzi, pikijyimatantzi. Ontzimatyii powajyaantairo pantayitakiro kaaripiroyitatsiri.
32 Aña ontzimatyii pinkamiithashiritai, pinishironkatawakaayitaiya. Ontzimatyii pimpiyakoyitairi ikaatzi owaaripiroshiritakimiri, ikimitagaimi Pawa ipiyakotaimi ririrori ikamimotaimi Cristo.

5

Tsika inkantaiya jashitaari kitainkari

1 Tima jitakoyitani pinatzi Pawa itomiyitaimi, ontzimatyii pinkimitakotaiyaari ikimita ririrori.
2 Itakoshiri pinkantanti, pinkimitakotyaari Cristo jitakoyitakai, ishiniwintakai impaikakoitiri. Irootaki kimitakawori okasankainkatzi itagaitziniriri Pawa, owanaa okamiithatzimotakiri.
3 Tima oitishiritaari ikantakaitami iirokaiti, tii okamiithatzi pimayimpiriti, imapiro okowiinkatzi. Tii aritaajaitzi pikinkithatakoyitairo. Ari okimiyitari pashini kaaripiroyitatsiri, iijatzi okimita aririka pinintayitiro ajyaagawontsi.
4 Tii okantzi piñaawaiyitiro kaaripirori, potsinampaantayiti, tii opantawo jirokapaini. Aña iro kamiithatatsi pimpaasoonkitairi Pawa.
5 Ari piyotaki iiroka iiro jagaitairi mayimpiriwaitatsiri tsika ipinkathariwintantai Cristo itsipatari Pawa. Ari inkimityaari iijatzi kaaripiroshiritatsiri, ikaatzi nintayitzirori ajyaagawontsi ikimitakaantawo iwawanimi inatyi.
6 Tzimatsi kaminaayitimini inkowi jamatawitimi, ari onkantya joitzipinashiritantimiri. Ari jowasankitairi Pawa inkaati piyathatachani.
7 Tii aritaajaitzi iijatzi pintsipaminthatyaari jirikaiti.

8 Tima pairani tikira pikimisantziriita Awinkathariti, kimiwaitaka pisaikatyiimi otsinirikitzi, pantayitapiintakiro kaaripirori. Iro kantacha jashitaimi Pawa, kimiwaitaa pisaikaatyiimi okitiijyiinkatzi. Irootaki pisaikantaiyaari kamiitha pinkimitakaantanakiro isaikaitzi okitiijyiinkatzi.
9 Tima inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi, ari piñaayitairo pinishironkatantai, pintampatzikashiritai, piñaawaitapiintairo tyaaryoori.
10 Ontzimatyii pantapiintayitanairo kamiithatzimotirini Awinkathariti.
11 Iiro pitsipaminthatari kimitakariri saikayitatsiri otsinirikitzi. Aña pinkaminaathatiri, tima tii okamiithatzi jantayitziri, aminaawaitaantsi inatzi.
12 Tima antawoiti owañaantsi aririkami ankinkithatakotiro okaatzi jantayitziri jimananikiini.
13 Iro kantacha aririka pinkaminaathatiri, kimiwaitaka pootatyiinirimi iyaaripironka. Aritaki inkinkishiritanaiya, inkowanakiro inkamiithashiriyitai, tima okimitatyaawo isaikanaatyiimi okitiijyiinkatzi.
14 Irootaki josankinaitantakari pairani, ikantaitzi:
Aritaki pimaaki, pinkakiti,
Pintzinai pitsipayitakari kaminkari,
Iri ootaimini Cristo.
15 Aamaakowinta pinkantawintaiyaawo onkaati pantayitiri, iiro pojyakoyitari masontzishiriri, aña iri pinkimitakotya ikantayita yotaniri.
16 Iiro pisaikawaitashita, tima tzimatsi ojyiki kaaripiroshiririiti.
17 Iiro pimasontzishiriwaitzi, aña paminaminatiro pinkimathatairo ikowakaimiri Awinkathariti.
18 Iiro pishinkiwaita, tima ojyiki okowiinkatzi. Aña iro kowapirotacha isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi.
19 Pinkinkithatakotawakaanaiyaawo Salmo-paini, pimpampithaayitairo onkaati jiyoshiritakaimini Tasorintsinkantsi, thaaminta pinkantawintyaari Awinkathariti.
20 Paasoonki powapiintairi Ashitairi Pawa piñaayitziro maawoni tsikarika oiyita, pimpairyaanairi Awinkathariti Jesucristo.

Pimpinkathatawakaayitaiya

21 Ontzimatyii pipinkathatawakaayitaiya, tima pinkatha powayitairi Pawa.
22 Iinantaitarí, pipinkathatairi piimiiti, pinkimitakaantiri pipinkathatziri Awinkathariti.
23 Tima ikaatzi iimintaitari ijiwatziro iina, ikimitakari Cristo ijiwatziri kimisantzinkariiti. Tima Cristo ikimitakaantari kimisantzinkariiti iriimi iwatha, iriimi Cristo iitotanaiyaarimi iriroriiti. Irijatzi owawisaakoshiriyitairini.
24 Tima maawoni kimisantzinkariiti pinkatha jowairi Cristo, ari onkimiyityaari tsinaniiti opinkathatapiintairi oimiiti.
25 Iimintaitarí, pitakoyityaawo piinaiti, pinkimitakotyaari Cristo jitakoyitakari kimisantzinkariiti, iriitajaantaki shiniwintakariri ikamawintayitairi.
26 Iro jantantakawori jiroka onkantya intasorintsitakaantairi. Ari imataari jowiinkaataitya, ikantapiintaitzi: “Nokimisantairo Iñaani”.
27 Tima ikowatzi Cristo kitishiri inkantayitaiya ikaatzi kimisantairiri, kimitajaantakimi tii ikaaripiroshiritzimi kapichiini. Jojyakotari Cristo ikanta pairani aatsini iina, tii ikowi jiñiiro iinatyaari ontsimitsiwaiti, ompitsipookiwaiti, aña owaniinka onkantya.
28 Iro jantayitairi iimintaitari, jitakotyaawo iinaiti. Inkimitakaantiro jitakotawo iwatha irirori, ari inkimitanairo iijatzi iinaiti jitakotyaawo.

29 Tima tii jiñaitzi apaani kimaatsitakaawaityaawoni iwatha, añа itakopirowaita ikanta. Ari ikimitairi iijatzi Cristo ikaatzi kimisantayitairiri.
30 Ikimitakaantayitaari iriirikami imishina, iriirikami itonki, iriirikami maawoni iwathaki.
31 Tima ikantaitzi:
Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina, apaani inkantaiya iwathaki jaawakaana.
32 Owanaa okompiwitaka pairani inkimathayiitiro jiroka. Añа iri Cristo ojyakaawintacha jaka, ipoñа iijatzi kimisantayitairiri.
33 Ari okantari, ontzimatyii pitakoyitaiyaawo piinaiti, pikimitaa pitakota iiroka. Ari onkimiyitanaiyaari iijatzi iinataitari, opinkathayitairi oimi.

6

1 Iintsiití, pikimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatatsiri ikowakaimiri Awinkathariti.
2 Ojyiki ikantakaantakiri pairani Pawa. Iro kantacha ari osatikakari apaani Ikantakaantani itanakawori okinkithatakotziro ikajyaakairi Pawa, ikantaki:
Pipinkathatairi ashitzimiri,
3 Aritaki piñaakiro osamani paminawaiti jaka kipatsiki.
4 Irooma iirokaiti iwaapatiitarí, tii okamiithatzi pinkisakaawaityaari powaiyaniiti, añа iro kamiithatatsi pintampatzikayitiri, pinkaminairi tsika okanta ikowiro Awinkathariti.
5 Ompirataarí, pinkimisanti iirokaiti onkaati jompiraitimiri. Iiro pamatawiwaitziri ompiratzimiri. Pinkatha powiri, pinkimitakaantiri pipinkathatziri Cristo.
6 Iiro powakowintashiwaita pantawaitiniri aririka jaminimi, iro pinimotakaantyaariri. Añа pashi powiro pantawaitapiintiniri, tima jompiratani jowanaimi Cristo, pantiro ikowiri Pawa.
7 Shiritha pinkantawintyaawo jompirayitzimiri, pinkimitakaantiro iriitajaantakimi Awinkathariti pantawaitiniri, kaari atziri.
8 Tima ayotaiyakini, iri Awinkathariti pinayitaini okaatzi antayitakiro kamiithari, onkantawitatya aakarika ompirataari, tiirika jompirayiitai.
9 Ari pinkimityaari ompiratantaniriití, ontzimatyii paapatziyaari pompiratani, iiro pasaryiimawaitari. Tima jompiratari Inkitijatzi pompiratani, ari ikimitsitzimiri iijatzi iiroka, jompiratzimi, tikaatsi imaakiniti irirori.

Ipiyawintashiritantari kimisantanaatsiri

10 Iyikiiti, piñaashintsishiritya, tima iri Awinkathariti otapishiritantimironi ishintsinka.
11 Pinkimitakaantiro pinkithaatakotatyaawomi jashitari Pawa ipiyakowintantaitari. Iro piñaantyaawori pimpiyatyaari kamaari.
12 Tima kaari atziriiti koñaawoini antaminthayitaini, iri antaminthatairi kaari koñaayitatsi. Iriiyitaki pinkatharitashiwintawaitachari, tzimawitachari ishintsinka, tsiniriwiri jinayitzi ompiraminthatariri isaawisatzi, irijatzi antashiwaitakawori kaaripirori inkitiki.
13 Ikimita apaani owayiri jawintaawo iithaari ashirotatsiri, ari pinkimitanaiyaari iiroka pawintaayitanaiyaari Pawa. Aritaki pimatakiro pimpiyakowintya. Tima aririka piñaashintsishiripirotanatya, tikaatsi iiwokashiritimini.
14 Pintyaaryooyitai, pinkimitakotyaari ikanta jiwitsikaanta owayiriiti. Tima iro jitapiinta joojothakiyitanatyaawo iithaari iiro ipakoowaitanta. Ari pinkimitapiintanaiyaari iirokaiti, pinkinkishiritakoyitanairo tyaaryoori, ari

onkantya iiro pipakooshiriwaitanta. Ikithaatapiintawo owayiriiti ashirotaki ishipaniiki, inkini otzikaawintiri. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiti tampatzikashiri pinkantayitanaiya, tima iro otzikaawintashiritimini.
15 Ityaantapiintari owayiriiti i-zapato-ti, inkini jiyaayiti tsikarika. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti aamaakowinta pinkantapiintaiya inkini piyaayiti tsikarika pikinkithatakotairo Kamiithari Ñaantsi isaikantaitari kamiitha.
16 Jawintaapiintawo owayiriiti jotzikaawintaminto joirikayitziri iiro okintantari paampakiiyitaintsiri chikopi. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti pawintaapirotanaiyaari Pawa inkini potzikaashiriwintanaiya pimpiyatantyaariri kamaari.
17 Jawintaapiintawo owayiriiti ashironaki jamathaitari. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiti pawintaayitanaiya jowawisaakoshiritaimi Pawa. Ipiyakowintantapiintawo jowathaaminto owayiriiti. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti pimpiyakowintantyaawo Iñaani Pawa inkinkishiritakaimiri Tasorintsinkantsi.
18 Pamanamanaatapiintayitai, tima Itasorinka Pawa kinkishiritakaiyaamini pinkowakotiriri. Tyaaryoo pinkantayitanaiya inkini pamanakotapiintanaiyaari maawoni oitishiritaari.
19 Impoña pamanakoyitakina naaka, iñaapirotakaantinari Pawa niyotantyaari nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi kaari jiyotakowiita pairani.
20 Tima iro kamiithatatsi noñaapirowintyaawo nonkinkithatakaanti. Irootaki jomontyaawintaitakinari. Iro kantacha iikiro niyaatakaatyiiro nonkinkithatakaanti.

Iwiyaantawori withataantsi

21 Aririka jariitapaatya Tíquico janta pisaikaiyini, iriitaki kamantapaakimini tsikarika nokantaka, tsikarika iita nantayitakiri jaka. Tima jirika Tíquico iyiki jinatzi, nitakopirotakari. Iri tyaaryootaintsi jimitakotakina nokinkithatakaantaki.
22 Iro notyaantantyaariri, onkantya piyotantyaari tsika nokanta nosaikaiyini jaka. Ari onkantya pinthaamintashiritantyaari.
23 Ari okantzimaita iyikiiti. Onkamintha isaikakaayitaimi kamiitha Ashitairi Pawa, ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantya pitakotawakaantanaiyaari, awintaashiri powanairi.
24 ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo, pikaataki pitakopirowaiyitaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILIPOS-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi, ari notsipatakari
Timoteo nosankinatzimiro. Tima jompiratani Jesucristo ninayitzi. Iiroka
2 nosankinayitzini janta Filipos-ki pikaatzi ikitishiritakaimi Cristo Jesús. Iri-
jatzi nosankinatzini ikaatzi jiwayitzimiri pinkimisantayitai.
Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayi-
taimi. Ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamanamanaatakoyitari Pablo kimisantzinkariiti

3 Aririka nonkinkishiritakotapiintimi, owanaa nopaasoonkitziri Pawa.
4 Kimoshiri nokantapiintaka aririka namanamanaatakoyitimi,
5 tima ari akaataiyakini akinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. Iro-
jatzi pikantanakiro pairani owakiraa pikimawakina nokamantapaakimiro
ñaantsi, tii powajyaantanakiro irojatzi iroñaaka.
6 Niyotajaantzi naaka, owanaa okamiithataki okaatzi pawintaashiriyi-
taari Pawa, tima iriitaki kamiithashiritakaimini irojatzi impiyantatyaari
Jesucristo.
7 Tima kamiitha okanta nonkinkishiritakotapiintimi, nitakoyitani pinatzi.
Okantawitaka jomontyiitakina naaka, ari akaatzi inishironkayitai Pawa. Ari
okantari iijatzi jaayiitanakina pinkatharintsiki, tima nokinkithatakotakiro
janta Kamiithari Ñaantsi.
8 Iri yotatsi Pawa owanaa nokowityaataikimi noñaayitimi. Iro jitakonka
Jesucristo kantakaawori.
9 Namanakotapiintakimi pitakopirowaitantyaari, yotani pinkantya, pinki-
mathatairo maawoni,
10 onkantantyaari pantapiintayitairo kamiithari. Ari onkantya pinki-
tishiritantyaari iiro otzimanta inthawitakotaitimiri paata impiyakirika
Cristo.
11 Ikamintha jotampatzikashiritaimi Jesucristo okanta pantayitantaawori
kamiithari. Iro impinkathayiitantyaariri Pawa, inthaamintapiintanta-
ityaariri.

Nañaantaari Cristo

12 Iyikiiti, nokowi piyotakotiro awijyimotakinari. Tii othataawaitashita
awijyimotina jirokapaini, aña iro iyaatakotantyaari Kamiithari Ñaantsi jaw-
isakoyiitantyaari.
13 Ari matzimaitaka, tima ikaatzi saikapankotziriri pinkathari, owayiri-
iti kimpoyaawintanari, jiyotaiyaini maawoni jomontyaawintashitaitanari
Cristo.
14 Tima jiñaayitakina iyikiiti jomontyaawintaitanari Cristo, tii
ithaawaiyanakini, iikiro ikinkithayitanakitzi, jawintaapirotanakari
Awinkathariti.
15 Tzimatsi jaka kajyaawaitachari ikinkithatakotziri Cristo, ojyiki ikowaki
janaina impinkathayiitiri onkantya inkisaniintantaitinari naaka. Iro kan-
tacha tzimatsi pashini itakotajaantakinari, kamiithapiroini ikinkithayi-
tanaki irirori.
16 Jirikaiti ikaatzi kisaniintakinari, tii ishinitziri atziripaini inkimisantina,
apaniroini ikowi inkimisantaitiri onkantya janaantyaanari naaka, irootaki

ikajyaawaitantari ikinkithatakotziri Cristo. Ikowatzi jirikaiti inkimaatsipirotakaitina jomontyiitakina.
17 Iriima ikaatzi itakotajaantakinari, jiyotaiyini irirori Pawa kantakaawori jomontyiitantakinari onkantya nonkinkithatakotantyaawori janta Kamiithari Ñaantsi.
18 Tikaatsi iitzimaitya kisaniintanari, iro kowapirotacha irijatzi Cristo ikinkithatakoyiitzi. Irootaki oimoshirinkakinari. Ari imapirotya nonkimoshiriti,
19 tima niyotzi irootaintsi jomishitowaitaina. Okantakaantziro pamanakoyitakina, inishironkatakina Itasorinka Jesucristo.
20 Iro nokowapirotairi nonkinkithatakotiri Jesucristo, tikaatsi nonthaawakaiya. Tii nokowi jowaañiitaina paata. Aririka intsitokaitakina, irooma iirorika, ari nonkantaitatyaani nantayitiro kamiithari, irootaki impinkathaitapiintantyaariri Cristo.
21 Tima iri Cristo nañaantaari naaka. Irooma aririka intsitokaitakina kamiithataki iijatzi.
22 Irojatzirika nañi iikiro niyaatakaatyiiro nantiniri Awinkathariti ikowakaayitanari. Tii niyotzimaita otzimi nokowiri.
23 Apitiroiti nokowiro. Kamiithawaitaki intsitokaitina niyaataita nontsipatapaiyaari Cristo. Iro kamiithapirotzimotakinari naaka.
24 Iro kantacha okowapirota iijatzi nañi, ari onkantya nosaikimotantimini iirokaiti.
25 Niyotaki iiro nokamita, osamani nosaikimoyitanaimi iirokaiti, ari onkantya nonthaamintakaantimiri pawintaanaiyaari Cristo.
26 Tima aririka nariitapaimi iirokaiti, ojyiki pinkimoshiriwintawaina, piyotanaki iri kantakaawori Jesucristo imatantari.
27 Jiroka pinkantayitanaiya: Pantapiintanairo kamiithatzimotirini Cristo. Irootaki pantapiintanairi, tima aririka niyaataki nariitimi, kamiitha noñaapaakimi pisaikaiyini. Irooma iirorika nimatziro nariitimi, nokowi nonkimakotimi kamiitha paapatziyawakaayita, piñaashintsishiriwintaiyaawo Kamiithari Ñaantsi akimisantanairi.
28 Iiro pithaawantashiwaitari kisaniintzimiri. Tima jirikaiti ari inkinkishiritakaiyaari Pawa japiroyiitatyiiri. Ari inkimitsitimiri iijatzi iirokaiti pikimisantairi, jiyotakaayitaimi imapiro pawisakoshiriyitai.
29 Tima tii apa ikowakaakimiro Cristo pinkimisantairi, aña ontzimatyii pinkimaatsikowintaiyaari iijatzi.
30 Ari akaataiyakini akimaatsikowintakari. Tima piñiiyakinani pairani owanaa nokimaatsikowintakari janta. Irojatzi nokantziro iroñaaka pikimakowintana owanaa nokimaatsikowintakari jaka.

2

Itsinampashirinka ipoña iñaapironka Cristo

1 Tima aritaki joimoshirinkaimi Cristo, tima jitakotakimi, tima isaikashiritantakimi Itasorinka, tima piyotairo pinishironkatawakaiyani,
2 ontzimatyii paapatziyawakaayitaiya, pitakotawakaayitaiya, onkimiwaityaawo apaanimi onkantaiya pikinkishiritani. Irootaki oimoshirinkanari.
3 Aririka ontzimi oitya pantayitiri, iiro pikisawakaawintawo, tsinampashiri pinkantya, iiro pasagaawintawaitawo. Tii opantawo pinkantanti: “Naaka kamiithapirotatsi, tii opantari jirinta”. Aña iro kamiithatatsi pinkanti: “Iri kamiithapirotataitatsi jirinta, janaakowaitakina naaka”.

4 Tii apa okamiithatzi pinishironkapirowaitya iiroka, añaontzimatyii
pinishironkayitairi iijatzi pashinipaini.
5 Pojyakotyaari tsika ikantapainta Jesucristo,
6 Pawapirori jinaki irirori, tiimaita inchiraawintya jitapirotyaawo
Ipawatzira.
7 Añajowajyaantanakiro ipinkatharitzi, jojyakotanakari ompirataari, itzi-
maki, ikimitakotapaakari ikantayita atziriiti.
8 Ikimitapaakari atziri, tii ipinkatharitanai ikimiwita. Añashiritha ikanta-
painta irojatzi ikamantakari ipaikakoitakiri.
9 Irootaki opoñaantari Pawa iñaapirotakagaari Cristo, ipinkathariwin-
tapirotzi, janaanakiri ikaatzi jiwitsikaitakiri.
10 Ikowi Pawa maawoni impinkathapiroitiri Jesús, onkantawitya tsikarika
janta inampiyiityaawo, inkitiki, kipatsikinta, iijatzi otapinaki kipatsi.
11 maawoni inkantayiitai: “Pinkatharipirori jinatzi Jesucristo”. Aripaiti
ipinkathayiitairi Pawa Ashitairi.

Ikimitari ootamintotsi kimisantzinkariiti

12 Ari onkantzimaityaari nitakotani iyikiiti. Tima pairani nosaikimotakimi
janta, owanaa pikimisantapiintakina. Ari pinkimitanairo iijatzi nosaiki
intaina, pantapiintairo okaatzi nonkantimiri. Pinkamaiwintanaiyaari Pawa
jowawisaakoshiriyitaimi, pinkatha pantiniri okaatzi ikowakaayitakimiri.
13 Tima Pawa iriitaki kowashiritakaantatsiri, okanta pantapiintantawori
kamiithari. Irijatzi Pawa antakaayitimironi.
14 Pantainiri Pawa maawoni kamiithari, iiro pikisawakaawintawo,
15 ari onkantya iiro otzimanta oitya iyakawintimini. Tima itomi Pawa
pinayitatzi, powajyaantiro kaaripirori, kamiitha pisaikimoyitairi kinashi-
waitainchari. Pinkimitakotyaari kitiijyiinkatakairori tsiniriri.
16 Pintyaaryoowintanairo pikimakotakiro ñaantsi, iro pañaashiritantaiyaari.
Aririka pintyaaryoowintakiro, antawo nonthaamintimi impiyairika Cristo,
tima tii natsipitashiwaitawo nokinkithatakotakimiro iñaani Pawa.
17 Onkantawitya jowamaawintaitinawo nokimisantakaayitakimi, owanaa
nonkimoshiriti, ari pinkimiyitanatyaari iirokaiti, pinkimoshiriwintaiyi-
nani. Aririka jowamaitakina, ojyakawo nañaantari japaayiitziro imiriyiitari
isaitaitziri piratsi itagaitziniriri Pawa.
18 Irootaki pinkimoshiriwintantinari iijatzi iirokaiti iroñaaka.

Timoteo ipoña Epafrodito

19 Iriirika kowaintsini Awinkathariti Jesús, ari piñaakiro thaankiini
notyaantimiri Timoteo. Tima aririka impiyaki, inkamantapaina tsika
pikanta pisaikaiyini janta, ari onkantya nonkimoshiritantyaari.
20 Tima tii itzimi ojyainani naaka ikimitaka Timoteo, owanaa ikowaki
inishironkayitaimi.
21 Tzimayiwitacha pashini, apa joshiriyitawo oiyitarika ikowiri, tii joshiri-
takotawo ikowakaantziri Cristo Jesús.
22 Iro kantacha, piyotaiyini iiroka kamiitha ikanta isaikimotakina Timo-
teo, iri tyaaryootaintsi itsipatakina nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.
Owanaa jimitakotakina, kimiwaitaka iriimi notomi.
23 Iriitaki nokowakiri notyaantimiri janta, aririka niyotaki tsika inkan-
taitina.
24 Aamaa nowakiri Awinkathariti thaanki inkantakaiyaawo, naaka
jatashitajaantimini janta.

25 Iri nitawatya notyaantaimiri iyiki Epafrodito, potyaantakinari pairani. Owanaa inishironkatapaakina. Iri kimitakotakariri owayiri ishintsishiritaki itsipatakina nokinkithatakaantzi.
26 Jirika Epafrodito, owanaa ikinkishiritakoyitakimi, antawoiti ikowaki jiñaapaimi, tima jiyotaki pikimakotaiyakirini jimantsiyawaitaki.
27 Ari ikantawitaka jimantsiyatzi, iroowitaincha inkamimi. Iro kantacha jinishironkatakiri Pawa, joshinchagairi. Tii apaniroini inishironkatakiri irirori, añа jimatsitakina naaka, tii ikowakaanawo nimapirotya nowashiripirowaitakotyaari aririka inkamimotakina.
28 Irootaki notyaantantaimiriri thaankipiroini janta, ari onkantya pinkimoshiripirowaitantyaari aririka piñaawairi, ari onkantya iiro nowashiripirowaitanta naaka.
29 Kimoshiri pinkantawintawaiyaari, tima pirintzitawakaanaatya pikimisantairi Awinkathariti. Pimpinkathatapiintairi ikaatzi ojyariri irirori.
30 Tima ikamawitaka irirori ikamaitanakawo jantayitziro ikowakairiri Cristo. Ishinitakowintanakawo jimitakotakina, tii inishironkapirowaita irirori, okimiwaitakawo iirokami imitakotinani jaka.

3

Kowapirotajaantachari

1 Ari okantzimaitari iyikiiti, thaaminta pinkantawintaiyaari Awinkathariti. Tima iiro nosamawo naaka napiipiintimiro okaatzi nosankinatakimiri pairani. Iro kamiithatatsi piyopirotantyaari.
2 Ontzimatyii paamaiyaari manintaniriiti kimitakariri otsitsi, kaaripiroshiririiti, kowatsiri intomishitaanitakaimi.
3 Tima totamishitaanipirori anayitai aakaiti, inampishiriyitantai Tasorintsinkantsi, jiyotakaayitairo tsika ankantya apinkathayitairi Pawa. Iiro awintaashiwaitawo añaayitziri awathaki, añа iro anthaamintawintya jashiyitai Cristo Jesús.
4 Ari onkantyaami owawisaakoshiritaimi añaayitziri awathaki, nimawaitakiromi naaka nanaakotantimi.
5 Tima pairani owakiraa notzimapaaki, okaatzi 8 kitiijyiri nomaakotapaaki, ari itomishitaaniitakinari. Naakataki Israel-mirinka, icharinitanakari Benjamín-ni, Judá-mirinkapirori ninatzi, Heber-paantipirori noñaawaitziri, nimonkaatziro okaatzi Ikantakaantaitani, tima Fariseo ninawita.
6 Noñaajaantaki nokimisantapirotatziiri Pawa, irootaki nokisaniintantakariri kimisantanairiri Jesucristo. Tima nothotyaawitanakityaawo nimonkaatziro Ikantakaantaitani, tii nomaakitapaintzi apaani.
7 Iro kantacha maawoni jiroka, okaatzi nasagaawintawaitakari pairani, tikaatsi opantaiyaawoni iroñaaka niyotakotairi Cristo.
8 Imapirotatya, tima niyopirotairira Cristo, tii opantaajaitawo nokantawita pairani. Nowajyaantanairo maawoni, nokimitakaantanakiro jookapiintaitziro kaagashi. Iro nokowajaantanairi niyopirotairi Awinkathariti Cristo Jesús tima irootaki kamiithapirotatsiri.
9 Iriitaki tsipashiritaanari iroñaaka. Tii nopankinatanaawo nimatiro Ikantakaantaitani, tima tii otampatzikashiritana. Irooma nawintaanaari iroñaaka Cristo, iriitajaantaki Pawa otampatzikashiritaanari.
10 Iro nokowapirotanairi niyopirotairi Cristo, tima iriitaki ashitawori ishintsinka ipiriintaa ikamawitaka. Ari onkantya nonkimitakotantyaariri tsika ikanta ikimaatsikowintantaka, tsika ikanta iijatzi ikamimotantaki,
11 irootaki jowiriintantaiyaanari naaka aririka nonkamawitatya.

12 Tikiraata nothotyaataitziro nokantayitakimiri, tikiraamintha noñiiro
nonkamiithashiripiroti. Iro kantacha iikiro niyaatatyi naminaminatiro iro-
jatzi nothotyaapirotantyaawori, tima niyotzi iri itapaintawori Cristo Jesús
jowawisaakoshiritaana.
13 Iyikiiti, tii nokantatzi naaka: Nimatataikiro nothotyaakiro nonkami-
ithashiripiroti. Añа jiroka nokantanaa: Maijanta nowanairo nantayitakiri
pairani tii noshiritakotaawo, apa nokinkishiritakotawo onkaati noñaayitairi
paata,
14 ari onkantya nimatantantyaari, irojatzi noñaantaiyaawori paata impinay-
itairi Pawa ikaimashiriyitai intsipashiritai Cristo Jesús.*
15 Jirokapaini nokantayitakimiri, ontzimatyii oshiritakotyaawo maa-
woni akaatzi antapashiriyitai. Tiirika poshiritakotawo, Pawa oñaayimironi
pinkimitakotantainari.
16 Iro kantacha, ontzimatyii antyaaryoowintairo antayitantyaawori
okaatzi ayotakotajaantakiri.
17 Iyikiiti, ontzimatyii pinkimitaiyaana naaka. Ontzimatyii paminayitairi
pashini aririka jojyakotaanawo naaka tsika nokanta piñaayitakina.
18 Tima aritaki pairani napiipiintakimiro nokinkithatakotzimiro, irojatzi
napiitimiri iroñaaka nirayimankakiini nonkantimi: Tzimatsi ojyiki saiki-
motakimiri janta kisaniintziriri ikaatzi kinkithatakotzirori tsika okanta
ipaikakoyiitakiri Cristo.
19 Irootaintsi jiñaayitiro japiroyiitairi. Ithaamintashiwaitakawo okaatzi
jowayitari ikimitakaantakiro iroomi iwawanityaarimi. Owanaa ikan-
takaapirowintakawo okaatzi jantayitakiri, tii ikaaniwintakotawo. Iro ikink-
ishiritakowaitapiintaka isaawisato.
20 Irooma aakaiti, iro akowapirotanai anampitaiyaawo isaikinta Pawa.
Oyaaniinta akanta impiyi Owawisaakotantaniri Awinkathariti Jesucristo,
21 pashiniyitakaapaini awathaki akaamaniwaitzi, ari ankimitakotaiyaari
tsika ikanta irirori otzimi jowaniinkawo. Aritaki jimatapairo, otzimimotziri
ishintsinka ipinkathariwintantawori maawoni oiyitarika.

4

Pinkimoshiriwintapiintairi Awinkathariti

1 Iyikiiti, nokowataiki naaka poisokirotanaiyaari Awinkathariti. Tima
nitakotani pinayitatzi, owanaa nokowaki noñaapaimi. Iirokayitaki
oimoshirinkanari, iirokataki kantakaantironi impinataitantinari paata,
onkimiwaityaawomi namathairi pinayitaimi.
2 Nonkantimiro Evodia iijatzi Síntique: Ontzimatyii aripirotawakaiya aw-
intaashiritaari Awinkathariti.
3 Nonkantimi iijatzi iiroka notsipaminthari, pinkaminairo jiroka apiti
tsinani aripirotawakaantaiyaari. Tima ari nokaatzi pairani natsipiwintawo
Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotziro, ari otsipatakari Clemente ipoña
pashinipaini ikaatzi tsipayitakinari pairani. Tima maawoni jirikaiti, osank-
inatakoyitaka jañaashiriyitai paata.
4 Kimoshiri pinkantawintapiintaiyaari Awinkathariti. Napiitawakimiro:
¡Pinkimoshiritapiintaiyini!
5 Ontzimatyii jiyoyitaimi maawoni nishironkataniri pinayitai. Tima ari-
taki piyimataka Awinkathariti.

---

* **3:14** Kantakotachari jaka “nimatantantyaari”, ikanta pairani atziri matantatsiri ishiya tsika ipiyota aminaminthatziriri, ipayiitziri owinawo jimatantaki.

6 Iiro okantzimoshiriwaitzimi, añaa pamanamanaatapiintairi Pawa
pinkowakoyitiri kowityiimotzimiri. Pimpaasoonkitapiintairi iijatzi.
7 Ari onkantya piñaantyaawori isaikakaayitaimi kamiitha Pawa, kami-
ithapiro inatzi jiroka, anairo okaatzi akinkishiriyitari aakaiti. Tima jiroka,
saikaantsi kamiitha, iro inimoshiritakaimini, iiro okantzimoshiriwaitantz-
imi tima itsipashiritaimi Cristo Jesús.

Poshiritapiintaiyaawo kamiithari

8 Jiroka nonkantimiri iyikiiti. Poshiritapiintaiyaawo tyaaryoori,
pinkathataantsi, tampatzikashirintaantsi, kitishiritaantsi, inimotaantsi,
kamiithatzimotaantsi, kamiithashiritaantsi, thaamintaantsi.
9 Pantanairo okaatzi piyoyitakiri, okaatzi nokamantakimiri.
Piñaantayityaawo okaatzi niyotaayitakimiri, okaatzi kamiithari
piñaakotakinari naaka nantayitakiri. Aririka pantayitanairo jiroka, ari
inimowaitimi isaikakaimi Pawa.

Ipashitantari Filipos-jatzi jashi Pablo

10 Antawoiti ikimoshiritakaakina Awinkathariti, noñaakiro papiitairo pin-
ishironkataana. Niyotzi naaka tii pimaijantana, añaa iro kantakaantzirori tii
otzimi tsika pinkinakairo pinishironkatantyaanari.
11 Tii iro nonkantantyaari, noñaatziiro nokowityaaniintawaitzi. Añaa nami-
takawo nokimoshiriwaitzi onkantawitatya tikaatsi tzimimotinani.
12 Niyotakiro tsika okantawaita ankowityaaniintawaiti, ontzimimoyitai
ojyiki. Nothotyaakiro namitakawo maawoni, iirorika nowapirowaita,
aririka nontajyaaniintawaiti. Namitakawo ontzimimotina ojyiki, namitawo
iijatzi nokimaatsiwaitawo tikaatsirika tzimimotinani.
13 Ari onkantaki nonkitsirinkiro maawoni oiyitakarika, tima iri Cristo
aawiyashiritakaanawori iroñaaka.
14 Iro kantacha, owanaa okamiithataki okaatzi pipashitakinari, tima piy-
otaiyakini tzimatsi ojyiki pomirintsitzimotakinari.
15 Pairani nokinantanakari Macedonia-ki, nitantanakawori
nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi, tikaatsi nishironkatinani, apa
iirokaiti Filipos-jatziiti, pipakaantakinari pipashitanari.
16 Ari pikimitaakiro iijatzi nosaikantakari Tesalónica-ki, papiipiintakiro
pipakaantakina pipashitanari, iri naantakari okaatzi kowityiimotapiintak-
inari.
17 Tii apa noshirityaawo naaka pimpashitapiintyaanawo kowityiimoti-
nari, nokowatzi pantayitanairo iirokaiti kamiithari, inkini impashitaitimi
paata iiroka.
18 Aritaki naakiro maawoni pipakaantakinari, ipapaakinawo Epafrodito,
ojyikitzimotapaakina tikaatsi kowityiimotinani. Okaatzi pantakiri owanaa
okamiithatzimotakiri Pawa, okimitzimowaitakari kasankainkari. Okimi-
waitakawo iijatzi okamiithatzimotziri aririka intagaitiniri piratsi.
19 Iri Pawa payitimini onkaati kowityiimoyitimini iiroka, tima otzimi-
mopirowaitziri jowaniinkawo Cristo Jesús.
20 ¡Ankantaityaani apinkathatairi Ashitairi Pawa! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori withataantsi

21 Piwithatyaanari janta ikitishiritakaani Cristo Jesús. Jiwithatsitakimi
iyikiiti ikaatzi tsipatakinari naaka jaka.
22 Jiwithayitsitzimi iijatzi ikitishiritakaani jaka, iri withatajaantzimiri
ikaatzi saikapankotziriri Pinkathari César.
23 Onkamintha inishironkapirotaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari
onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI COLOSAS-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimiro jiroka osankinarintsi. Tima jotyaantapirori
Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakiri Pawa. Iri notsipata iyiki Timoteo
nosankinatzimiro.
2 Iiroka nosankinayitzini pikaatzi ikitishiritakaitaimi janta Colosas-
ki, tima iirokaiti iyikiiti oisokirotanakariri Cristo pikimisantanairi.
Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayiitaimi,
ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamana Pablo onkantya jiyotanitantyaari kimisantzinkariiti

3 Ari nokantapiintatya namanamanaatari Pawa Ashitariri Awinkathariti
Jesucristo, nokantziri: “Paasoonki Pawa”.
4 Irootaki nopaasoonkitantariri, tima nokimakowintakimi tsika pikanta
pawintaashiritanaari Jesucristo, itakotani pikantanairi ikitishiritakaani,
5 okantakaakimi pikimisantanairo tyaaryoori Kamiithari Ñaantsi, piy-
otanairo tzimatsi poyaakoniintari inkitikinta.
6 Okaatzi pikimakiri iirokaiti, jatakotaki maawoni nampitsiitiki. Ikimisan-
tayitanai iijatzi pashinijatzi atziriiti. Ikimitakimi iirokaiti owakiraa piki-
mawakiro ñaantsi, pikimathatanakiro imapiro inishironkayitaimi Pawa.
7 Tima iriitaki iyiki Epafras yotaakimirori pairani janta. Nitakotani jinatzi
Epafras, iri oisokirotakariri Cristo jantawaitziniri.
8 Irijatzi kamantapaakinari owanaa pitakoyitanta ikantakaakimi
tasorinkantsi.
9 Tima owakiraa nokimakowintawakimi tsika pikantana, ari nokantapi-
intanakitya namanakoyitaimi onkantya pinkimathatantyaawori ikowiri
Pawa. Yotanishiri pinkantayitaiya.
10 Namanakotzimi iijatzi pantapiintantyaawori kamiithatzimotziriri
Awinkathariti, tima irootaki ikowiri pantainiri, iro piyaatakaantyaawori
piyopirotanairi Pawa.
11 Namanakotzimi onkantya otapishiritantimiri ishintsinka. Iro tyaary-
ootakaimini jowaniinkawo, intsinampashiritakaimi iijatzi.
12 Ari onkantya pinthaamintantyaari pimpaasoonkiyitairi Ashitairi. Tima
iriitaki kantakaawori okanta añaantaawori jashiyitai, anintaantaiyaawori
okaatzi ikajyaakaayitakairi ikitiijyiinkatakotairi ikitishiritakaani.
13 Tima pairani kimiwaitaka asaikatyiimi otsinirikitzi. Iro kantacha
jowawisaakoshiritai Pawa, ipinkathariwintayitai iroñaaka jitakotani Itomi,
14 itzimi kapathainkawintakairi. Okimiwaitakawo impinakowintatyiimi
ikimaatsiwintayitai, ari okanta ipiyakotantairori ayaaripironka.

Ikamawintai Cristo, ari jaapatziyai Pawa

15 Tii ikoñaanitzi Pawa, iro kantacha joñaagantapainta itanakawori Itomi,
tzimitachari tikiraamintha jiwitsikaitiro añaayitziri iroñaaka.
16 Iri Itomi witsikakaantakiro tzimayitatsiri inkitiki iijatzi kipatsiki. Ji-
witsikaki koñaanitatsiri, ipoña kaari koñaayitatsini. Jiwitsikayitakiri maawoni
maninkariiti pinkathariwintzirori tsikarika oiyita. Iriitaki jiwitsikakaayi-
taki maawoni onkantya jashitantyaawori irirori.

17 Iri itajaantanakawo Cristo itzimi pairani. Irijatzi kantakaawori iroñaaka
kaari inashitantayita okaatzi jiwitsikayitakiri.
18 Irijatzi Cristo akimitakaanta iriimi aitotyaami akimisantzinkaritai.
Irooma aakaiti iwatha anayitaimi. Iriitaki itakaantawori ipiriintaa ikamaw-
itaka. Irootaki jitapiintaitantyaariri ipinkathayiitairi iroñaaka.
19 Tima iriitaki Itomi ikowapirotajaantakiri Ashitairi inampishiripirotan-
tiri ipawatzi irirori.
20 Iriitaki kamimoyitairi, kapathainka ikantapainta ipaikakoitakiri. Ari-
paiti jaapatziyai, onkantawitatya tsika asaiki kipatsiki, tiirika inkitiki.
21 Pairani kisaniinta powiri Pawa, tii poshiritakotawo ikowakaayitzimiri,
iro pantapiintashitaka kaaripirori. Iro kantacha Pawa, jaapatziyaimi.
22 Tima atziripirori jinapaintzi Jesucristo, iro aritantakari ikamimoyitakai
maawoni. Iriitaki aayitaini Pawakinta, inkantapairi: “Jirikataki, nokitishir-
itakaani, kitishiripiro ikantayitaa, tikaatsi kantakowaitairini”.
23 Ari onkantyaari, aririka poisokirotanatyaawo pawintaashirityaari.
Tima pairani owakiraa pikimawakiro Kamiithari Ñaantsi, piyotanaki tzi-
matsi poyaakoniintari. Ithonka ikimakoyiitanakiri maawoni nampitsiitiki.
Irojatzi, naaka Pablo, ikinkithatakaayitakinari iijatzi.

Jiyotaayitziri Pablo pashinijatzi atziri

24 Antawoiti nokimoshiritzi iroñaaka noñiiro nokimaatsitakowintzimi.
Tima nimonkaatatziiro ikimaatsitakagaitakari Cristo. Iri nokimaatsitakow-
inta kimisantzinkariiti, itzimi kimitanaawori iroorikami iwatha Jesucristo.
25 Iro nantawairi naaka nimonkaayitairo, tima iri Pawa kantakinari:
“Pikinkithatakotainiri atziriiti noñaani, ontzimatyii pothotyiiro maawoni”.
26 Tikaatsi yotaajaitatsini pairani oita jantiri Pawa, irojatzi okantzimaita
iroñaaka. Iro kantacha aakaiti jiiyiitai “ikitishiritakaani”, jiyotakaayitairo.
27 Tima iro ikowakiri Pawa ayoyitairo. Jiroka jiyotakairi: Inishironkayi-
taimi iirokaiti tii nojyininkawitzimi, itsipashiritaimi Cristo. Iro poyaakoni-
intantaawori piñairo jowaniinkawo.
28 Irootaki nokinkithatakotantaariri naaka Cristo. Nokantayitziri atziri-
iti: “Aritapaaki pikaaripiroshiriwaitaki”. Niyotaayitairi kamiithapiroini,
okimiwaitakawo naayitaatyiirimi Pawakinta, nonkantairi Pawa: “Jirika
kimisantairiri Cristo, iriiyitaki othotyaakirori”.
29 Irootaki noñaashintsiwintantariri. Tima ishintsinka Cristo aawiyaashiri-
takaakinawori nantayitantakawori maawoni.

2

1 Tima nokowatzi piyoyitai antawoiti noñaashintsiwintakimi, iijatzi
Laodicea-jatzi ikaatzi kimisantairiri Cristo, noñaashintsiwintakari. Ari
nokimitaakiri maawoni kaari ñaapootaajaitinani.
2 Iro noñaashintsiwintantzimiri onkantya pinthaamintashiritantyaari,
pitakotawakaantyaari, piyotanipirotantyaari, pinkimathatantyaawori
jantayitairi Ashitairi Pawa tii jiyotakowiitari pairani Cristo.
3 Tima iriitaki Cristo kantakaawori ikimathatakaantairo kaari jiyotakowi-
itari, okimiwaitakawo ajyaagawontsi otzimi jimanawiitari.
4 Nokamantsitzimiro iroñaaka jiroka, iiro piñaantawo jamatawiyiitimi.
5 Okantawita tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha nokink-
ishiritakotapiintakimi kimiwaitaka ari ankaatajaantimi asaiki janta
pinampiki. Iro nokimoshiripirotantakari nokimakowintakimi aripiro
pikantawakaanaa, oisokiro powanairi Cristo pawintaanaari.

6 Tima tsika pikanta pikimisantanakiri kitziroini Awinkathariti Jesucristo,
iikiro piyaatatyi pintsipashirityaari.
7 Oisokiro powapirotanakiri pitanakari pikimisantziri, pinkimi-
takotyaawo parithatatsiri kamiithaini, pinkimitakotyaawo iijatzi pankotsi
jiwitsikayiitziro, tima irootaki jiyotakaayiitakimiri. Pimpaasoonkitapiin-
tairi Pawa.

Isaikapiroshiritantaimi Cristo

8 Pintyaaryooti, tzimatsi kowatsiri jamatawitimi, paamaakowintya.
Jimonkaatakaashitzimirokari okaatzi jiyoyitziri, jiyotaayitziriri pairani
icharinitti, iro jamiyitapiintari jaka kipatsiki. Tima kaari jashi Cristo.
9 Tima Pawa, iri othotyaapirotzirori inampiwathatantari Jesucristo.
10 Irijatzi othotyaapirotzirori inampishiritantakimi iirokaiti, tima paw-
intaashiritanaari Pawa. Pinkatharipirori jinatzi irirori, janairi ikaatzi
pinkathariyiwitachari.
11 Tima pawintaashiritanaari Pawa, kimiwaitanaa pintomishitaanitatyi-
iyaami. Tii koñaawo pintomishitaanitya, iro ojyakaawintacha jowajyaan-
takaayitaimiro Jesucristo piyaaripiroshirinka, jañaakaashiriyitaimi iijatzi.
Okimiwaitanakawo intomishitaanitatyiimimi.
12 Tima powiinkaayitaka pairani, pikimitatyaari Cristo Jesús tsika ikanta
ikamawitapainta irirori. Iroowaitanaki arimi pinkaatakirimi pinkitatya,
ikitawiitakari irirori. Ipoña pañagai iiroka, jañagaira irirori. Tima pawin-
taanaari Pawa tsika itzimi ashitawori ishintsinka añaakagaimiri.
13 Pairani iirokaiti, kimiwaitaka pinkamayitatyiimi okantakaantziro
piyaaripironka. Iro kantacha Pawa inishironkataimi, okantawitaka tii
pitomishitaaniyita. Tima jañaakagairi Cristo, ari ikimiyitaimiri iiroka
jañaakaashiritaimi ipiyakoyitaimiro piyaaripironka.
14 Tima pairani ojyiki ikowawita nojyininkapaini jimonkaayitiromi Ikan-
takaantaitani, tiimaita jimonkaatziro. Irootaki jowasankitaantyaaririmi
Pawa. Tima kimiwaitaka Pawa josankinatakotatyiiromi ayaaripironka.
Ikanta ipaikakoitakiri Jesucristo, ari ashiryaakari josankinatakowitakai
Pawa, kimiwaitaka arimi intsipatanatyaawomi ipaikakoyiitakiri Cristo.
15 Aripaiti joitsinampaayitakiri pinkathariwitachari, tii otzimimotanairi
ishintsinka irirori. Tii jantziro jimananikiini jirokapaini, joñaagantapirotakiro
onkantya jiyotakoyiitantyaawori.

16 Tii okantzi pishintsiwintawakaiya intzitaityaawo owanawontsi, imiriyi-
itari. Tii okantzi iijatzi pishintsiwintawakaiyaawo joimoshirinkayitari no-
jyininka, okimitatya osarintsi, owakiraachiiri kashiri, kitiijyiri jimakoryaan-
taitari.
17 Tima maawoni imonkaayitziri pairani nojyininkapaini, iroowaitaki
okanta aamparyaantsi. Kantakotachari jaka iriitaki Cristo.*
18 Paamaakowintya tzimatsi kinkithatakoyitimini, ikowatzi pojyakoyi-
taiyaari ikantayita iriroriiti. Irootaki ikantantayitzimiri: “Thami antsinam-
pashiriyitai, onkantya ampinkathayitantyaariri maninkariiti”. Iro kantacha
tiimaita jiñaapootziri maninkariiti, apa jaakowintawo ikinkishiritakowait-
awo inintashiyitari irirori, kantakaapiro ikantawintakawo.

---

* **2:17** Tima apaani aamparyaantsi tii okoñaawaitashita. Aririka añiiro, ayotzi tzimatsi ashitawori jaamparyaa. Ari okimitari iijatzi okaatzi jimonkaayiwitakari pairani, aamparyaa onayitaki okaatzi jantzimoyitairi Cristo.

19 Tii jiwithaajaitari jirikaiti itzimi aitotanaari aakaiti. Jirika aitotaari, iriitaki thaamintakaawori okimotayitzi awatha, irojatzi owithaawakaantayitari. Tima Pawa kantakaakawori.†
20 Apaani kaminkari tikaatsi janti, iiro okantzi jimonkaayitiro itziyiitari. Ari pikimiyitanaari iirokaiti pitsipashiritanaari Cristo, kimitajaantaka pinkamatyiimi. Tii okowajaantzi pimonkaayitairo okaatzi itziyiitari. ¿Iitama paminaashiwaitantari pantayitziro ikantayitziri atziriiti?
21 Ikantzimi: “Iiro powayitawo jiroka, iiro pantayitziro jiroka, iiro poirikayitziro jiroka”.
22 Aña jiyotaashiwaitakimiro Ikantakaantaitani. Tima aririka oyaawo tsika oitya, iiro añiiro tsika onkantai, ari othonkari.
23 Tima aririka antziwintawaitya, añaajaantzi ashironkaawintatyaari Pawa akimisantanairi. Tiimaita, aminaashiwaita jiroka, tima tii owajyaantakaantziro anintashiwaitapiintari.

3

1 Aritaki añagai Cristo, isaikimotapairi Pawa jakopiroriki, ari ikaatapairi ipinkathariwintantzi. Ari pikantayitanaari iirokaiti pitsipashiritaari Cristo, awisakoshiriyitaimi. Pinkowapiintairo jashitari irirori.
2 Iiro pikinkishiritakoyitaawo isaawisato, aña iro pinkinkishiritakoyiti inkitijato.
3 Kimiwaitaka iroñaaka pinkamayitatyiirikami, tima pisaikimoshiritairi Pawa pitsipashiritaari Cristo, okantawitaka jiroka tii koñaawoini inatyi.
4 Iro kantacha, aririka impiyaki Cristo, aripaiti jañaakaayitai maawoni, owaniinkaki ankantaiya antsipatapaiyaari.

Tii opantawo apiiyitairo antayiwitakari pairani

5 Tii opantawo papiitairo pantayiwitakari pairani. Pinkimitaiyaari kaminkari, tii jantayitairo kaaripirori. Tii okantzi pimayimpiritanai, pinkaaripiroshiriyiti, pinkamaawoshiriyiti, pinintashiriwaiti, pinkowawaitiri kiriiki. Tima aririka pinkowawaitiri, aritaki piwawanitanatyaari.
6 Irootaki jantapiintayitakiri atziriiti, iro jowasankitaawintairiri paata Pawa.
7 Ari pikantayiwitakari iijatzi pairani iirokaiti, pamikiwitakawo.
8 Iro kantacha, ontzimatyii powajyaantayitairo iijatzi jirokapaini, okimitatya: Pikisawakaawaita, piñaakatsimatawakaawaita, pikimaatsitawakaawaita, pookimotawakaawaita, pikawiyawakaawaita,
9 pamatawiwaitantzi iijatzi. Tima aritaki powajyaantayitairo tsika pikantayiwita pairani.
10 Kamiithashiri pikantayitaa iroñaaka, tima iri Pawa owamiithashiritaimi, pinkimitaiyaari ikanta irirori, tima iriitaki witsikakimiri pairani. Irootaki piyopirotantaiyaariri iroñaaka.
11 Ithonka inampishiritantai Cristo maawoni, ikimitatya: Grecia-paantiri, Judá-mirinka, totamishitaari, kaaririka totamishitaari, pashinijatzitatsiri, jyininkatantaniri, kaari yowaitaniri, pimantaari, maawoni.

† **2:19** Jiroka ojyakaawintachari jaka: Tii jiyotaajaitzi iri Cristo jiwayitairi aaka, ikimiwaitakawo iriimi aito. Irooma aakaiti akimitakawo iroorikami iwatha. Tima aririka anthaamintya ankimotati awathaki, maawoni awatha othaaminta okimotayitzi, kamiitha okanta owithaawakaayita, irojatzi antariwathayitantatyaari. Irootaki aito jiwatakaantatsiri okanta othaamintantari okimoyitzi kamiitha awatha. Ari ikimitsitari iijatzi Cristo, iri jiwayitanairiri kimisantzinkariiti, irojatzi jantapashiripirotantyaari kamiithapiroini.

12 Inishironkatani Pawa pinayitzi, irootaki jiyoshiitantayitaimiri onkantantyaari jashipirotaimi. Ikowi iroñaaka pinkitishiripiroyitai. Pinishironkayitantya, pinithaantaniti, tsinampashiri pinkantya, iiro pisamawaitanta.
13 Amawi pinkantawakaayitanaiya, pimpiyakotiri owaaripiroshiriwaitimini. Tima aritaki ipiyakotaimiro iiroka Cristo piyaaripironka. Irootaki pimatanairi iijatzi iiroka.
14 Iro kowajaantachari pitakotawakaayitanaiya, inantyaari paripirotawakaanaiya.
15 Tima apaani akantanaa akimiyitaawo aakami iwatha Cristo, iro añaantyaawori kamiitha asaikayitanai, aripirotawakaanaiya. Ontzimatyii ampaasoonkiyitairi Pawa.
16 Poshiritapiintanaiyaawo pikimakoyitakiriri Cristo. Jiroka piyotanitantyaari onkantya piyotaawakaantapirotantyaari: Ontzimatyii pimpampithaayitanairo onkaati jiyotakaayitaimiri Tasorintsinkantsi, pimpampithaayitairo Salmo, pimpaasoonkitairi Pawa. Ari onkantya pinthaamintashiritawakaantyaari.
17 Ari pinkimityaari ontzimirika pantayitiri, oitya piñaawaitiri, pimpairyaapiintairi Awinkathariti Jesucristo, pimpaasoonkitiri Ashitairi Pawa.

Antayitairi akimisantayitai

18 Iinataitarí, pipinkathatairi piimiiti, tima iro pantayitanairi pikimisantairi Awinkathariti.
19 Iimintaitarí, pitakoyitaiyaawo piinaiti, iiro piñaakatsimawaitawo.
20 Itomiitarí, pinkimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatzimotziriri Awinkathariti.
21 Iwaapatiitarí, tii okamiithatzi pinkisakaawaitashityaari powaiyani, ari onkantya iiro okantzimoniintawaitantari.
22 Ompirataarí, pinkimisantiri okaatzi inkantimiri ompiratzimiri jaka kipatsiki. Iiro powakowintashiwaita pantawaiti aririka jaminimi onkantya pinimotakaantyaariri, añа kamiitha pantawaitapiintainiri, tima pipinkathataatziiri iiroka Pawa.
23 Ari pinkimitairo maawoni pantayitanairi kamiitha pishirithawintyaawo. Pinkimitakaantanakiro iriimi ompiratimini Awinkathariti Jesucristo, kaari atziri ompirataajaitimini.
24 Aritaki piyotaiyakini iirokaiti, Awinkathariti pinayitaimini paata. Tima iri Cristo ompiratapiintayitaimiri iroñaaka.
25 Iriima ikaatzi antayitapiintanairori kaaripirori, jowasankitaayiitairi irirori. Tima Pawa, tikaatsi imaakiniti irirori.

4

1 Ompiratantaniriití, paapatziyaari pompirataniiti, tampatzika pinkantawintyaari. Pinkinkishiritiro, tzimatsi iiroka inkitiki iita ompiratzimiri.
2 Pamanamanaatapiintaiya, aamaakowintashiri pinkantya pamanamanaatya pimpaasoonkiti.
3 Pamanamanaatakotaina naaka, onkantya ishinitantaitinawori nokinkithatakotanairo kaari jiyotakowiita pairani. Tima irootaki jomontyaawintaitakinari.
4 Pamanamanaatakotina onkantya nimatantyaawori nonkinkithatakotiro kamiithapiroini, iro inkimathayiitantyaawori.
5 Ontzimatyii pisaikayiti kamiitha pisaikimoyitziri kaari kimisantatsini. Piyotairi, iiro pitsipawaitashitari.

6 Kamiitha inimotiri onkaati pinkinkithatakotiniriri, poshini onkantzi-
motyaari. Ontzimatyii piyoyiti tsika pinkanti pakayitiri aririka josampiy-
itimi.

Iwiyaantawori withataantsi

7 Aririka jariitatya iyiki Tíquico pinampiki, iriitaki kamantapaakimini tsika
nokanta nosaikaiyini jaka. Tima jirika iyiki, iriitaki imitakopirotakinari jaka
nantawaitziniri Awinkathariti.
8 Iro notyaantantyaariri jiñiimi tsika pikantaiyani iirokaiti janta, inka-
mantimiro tsika nokantaiyani jaka. Ari onkantya piñaantyaawori pinthaam-
intashiritaiyaani.
9 Ari notyaantimiri iijatzi iyiki Onésimo intsipatanatyaari Tíquico. Tima
jirika Onésimo iriitaki poñainchari pairani pinampiki. Tyaaryoo jawin-
taanakari irirori Awinkathariti, nitakopirowaitani jinatzi. Apiti inkaati
kamantapaakimini okaatzi nantayitakiri jaka.
10 Ari itsipatakina Aristarco jomontyaitakina jaka. Jiwithatsitaiyimini
iijatzi irirori. Jiwithatsitzimi iijatzi Marcos itomithori Bernabé. Tima
jirika Marcos, iriitaki nokinkithatakotakimiri pairani nokantakimi: Aririka
jariitatya pinampiki paawakiri kamiitha.
11 Jiwithatsitaiyimini Jesús, jiitaitziri iijatzi Justo. Iriitaiyakini kaataki-
nari nokinkithatakotziro tsika okanta ipinkathariwintantai Pawa. Owanaa
joimoshirinkina iriroriiti, tima tikaatsi pashini nojyininka kimityaarini itsi-
patakina jirikaiti.*
12 Jiwithatsitzimi iijatzi Epafras, iriitaki pashini poñainchari pairani
pinampiki. Irijatzi jompiratani Cristo. Ojyiki jamanamanaatakotapiin-
takimi, onkantya pintyaaryooshiriyitantyaari, piyotakotantyaawori pan-
tanairo tyaaryoopiroini ikowiri Awinkathariti.
13 Naakatajaantaki ñaakiri Epafras owanaa ikinkishiritakoyitakimi. Ari
ikimitsitakari iijatzi Laodicea-jatzi, iijatzi Hierápolis-jatziiti.
14 Jiwithatzimi iijatzi Lucas aawintantaniri. Irijatzi nitakotani. Jiwithat-
sitzimi iijatzi Demas.
15 Nokowi naaka piwithatinari maawoni kimisantzinkariiti janta
Laodicea-ki. Piwithatinawo Ninfas, iijatzi pinkimitaakiri maawoni
kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitapiintachari opankoki.
16 Piñaanatiniri nosankinari ikaatzi kimisantzinkariiti janta pisaikinta. Im-
poña potyaantakiniri Laodicea-jatzi jiñaanatiniri kimisantayitatsiri janta. Ari
pinkimityaari iijatzi iirokaiti, piñaanatiro nosankinatakiniriri iriroriiti.
17 Jiroka ñaantsi pinkantiriri Arquipo: “Pantawaitainiri Awinkathariti
tsika okantajaanta ikantakimiri, pimonkaatiniri”.
18 Naaka Pablo, jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki niwithatzimi. Iiro
pipiyakotana jomontyiitakina, pamanamanaatakotapiintaina. Onkamintha
inishironkayitaimi Pawa. Ari onkantya.

* **4:11** Ikantakotziri Pablo jaka “nojyininka”, iriiyitaki jiiyiitziri “totamishitaaniri”, tima aritaki jiiyiitziriri Judá-mirinkaiti.

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka notsipatari Silvano ipoña Timoteo.
Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashiiti pikaataiyini jashiyitaimi Pawa ii-
jatzi Awinkathariti Jesucristo. Onkamintha inishironkataimi, isaikakaayitai
kamiitha iijatzi.

Ikimitakoitari Tesalónica-jatzi

2 Aririka namanamanaatakoyitaimi, antawoiti nopaasoonkitziri Pawa.
3 Ojyiki nokinkishiritakotapiintakimi okaatzi pantayitanairi poshiritanaa,
okaatzi jiñaitzimi pitakoyitanta, opoña okaatzi paakowintanaawo iijatzi poy-
aawintaari Awinkathariti Jesucristo.
4 Tima niyotaiyini iyikiiti, jitakoyitaimi Pawa irijatzi iyoshiiyitaimiri.
5 Piyotaiyini iirokaiti tii nokinkithatakotashitzimiro Kamiithari Ñaantsi
nosaikimotantakimiri, aña Tasorintsinkantsi oshinchaashiritakinari, niy-
otantari tyaaryoori inatzi okaatzi nokamantayitzimiri. Piñagaiyakinani iijatzi
tsika nokanta nosaikimoyitakimi, owanaa nokowapiintaki nonishironkay-
itimi.
6 Okantawita ojyiki piñaashitakawo, iro kantzimaitacha pikimisantayitanai,
tima Tasorintsinkantsi oimoshirinkakimiri. Irojatzi pimatantanaawori
okaatzi nantakiri naaka iijatzi okaatzi jantakiri Awinkathariti.
7 Ari okanta ikimitantanaimiri ikaatzi kimisantayitanaatsiri nampiyita-
wori Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki.
8 Tii iri apaani kimakowintaimini tsika pikantana pikimisantairi Pawa,
aña ikimakoyiitakimi iijatzi tsikarikapaini. Tima nokowawitaka nonkaman-
tirimi tsika pikanta pikimisantayitai iiroka,
9 iri itawakinawori ikamantawakina naaka tsika pikantayitaka paawak-
ina kamiitha, tsika pikanta powajyaantayitanairi piwawaniwitari, iro
pikowanaki pantiniri ikowiri Kañaaniri Pawa Tyaaryoori.
10 Ikamantakinawo iijatzi tsika pikanta iiroka poyaawintari Jesús impiyi
inkinapairo inkitiki, tima iri Pawa ashitari jañaakagairi ikamawitaka. Iriitaki
matironi jowawijaakoshiritai aririka imonkaapaititaiya jowasankitaantayi-
itai.

2

Jantayitakiri Pablo Tesalónica-ki

1 Iyikiiti, piyotaiyini iiroka tii aminaashita okaatzi niyaataki nariitzimi.
2 Pairani tikira niyaatziita pisaikaiyini iiroka, owanaa ikisaniintaitakina
Filipos-ki, jowasankitaawaitaitakina iijatzi. Iro kantzimaitacha iri Pawa
shintsishiritakaakinari nokinkithatakotantakimirori Kamiithari Ñaantsi,
okantawitaka ikisaniintaitana.
3 Tima tii nokinakaashitawo okaatzi noñaaniyitakari, tii nokaaripiroshiritzi
nokinkithatakotantzimirori, tii nokowi namatawitanti.
4 Aña Pawa ñaantashiritakinari naaka, iri otyaantakinari nonkinkithatako-
taimiro Kamiithari Ñaantsi, irootaki kaari nokinkithatakotantapaakimirori
okaatzi kamiithatzimoyitziriri atziri, apa nokinkithatakotakiro kamiithatzi-
motziriri Pawa, tima iriitaki yoshiritantatsiri.

5 Tima piyotaiyini iiroka tii nonintaathatantimiro okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro noñaantyaari nayi ojyiki kiriiki. Iri yotatsi Pawa.
6 Tii iro nonkowaajaiti pimpinkathatashitina. Okantawitaka naakataki Jotyaantapiroriti Cristo, ontzimatyiimi impinkathayiitaina.
7 Iro kantzimaitacha nonishironkatani nowakimi nokimitakawo apaani inaanatiitari aririka aamaakotyaari iintsiti.
8 Tii apa nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, aña antawoiti nitakoyitakimi, irootaki noñaashintsitakowintantakimiri.
9 Pinkinkishiritaiyironi iiroka nitantanakawori nokinkithatakotzimiro iñaani Pawa, shintsiini nantawaitaki, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii piñaantaiyawoni iiroka pintziyina.
10 Piyotaiyini iiroka tsika nokanta nosaikimotakimi iijatzi ikimitaka Pawa jiyotzi irirori, tima kamiithashiri nokantaka, kitishiri nokantaka tikaatsi iitya kantakotinari.
11 Piyotzi iijatzi owanaa nonishironkayitaimi, nokimitakotaari iwaapatiitari ikaminairi jowaiyani, jitakotari, ishintsithatziri.
12 Ari nokimitayitakimiri iiroka, inkini pantayitainiri ikowakaayitzimiri Pawa, tima iriitaki iyoshiiyitaimi, ari piñiiro pisaikai ipinkathariwintantai otzimi jowaniinkawo.
13 Irootaki niyaatakaantawori nopaasoonkitanairi Pawa. Tima pairani owakiraa pikimawakina nokamantapaakimiro ñaantsi, piyotanaki kaari jiñaani atziri, irootaki tyaaryoori jiñaani Pawa. Tima pikimisantanakiro, antakaayitaimiro okaatzi ikowakaimiri.
14 Ari pikimitakotanaari iirokaiti ikaatzi kimisantanairiri Jesucristo janta Judea-ki, tima antawoiti jowasankitaayitakiri Judá-mirinka ijyininka. Ari ikimitsitakimiri pijyininka iiroka jowasankitaayitakimi.
15 Tima iriitaki Judá-mirinka owamaakiriranki Jesús, irijatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri. Iriitaki omishitowayitakinari iijatzi naakapaini. Antawoiti ikisaniintakiri atziripaini. Irootaki kaari inimotziriri Pawa.
16 Tima tii ikowaiyini nonkinkithatakotainiri ñaantsi kaari Judámirinkatatsini, onkantya jawijakoshiriyitantaiyaari iriroriiti. Ari okanta ikaaripiroshiriyitantakari jirikaiti Judá-mirinka, ari jiñiimaitaiyaawo jowasankitaayitairi Pawa paata.

Isaikantakari Pablo intaina

17 Iyikiiti, osamani okantawitaka asaikimotawakaaka intaina, owanaa nokinkishiritakotapiintaiyakimini. Iro kantzimaitacha owanaa nokowaki iroñaaka apiitairo añaawakaayitaiya.
18 Ari nokowawitaka nariitimi, iri kantacha Satanás owanaa jotzikaakina.
19 Iro kantzimaitacha paata aririka impiyi Awinkathariti Jesucristo, iirokataki thaamintashiritakainani noñaantyaawori nonkimoshiritai. Tima iirokaiti kantakaakawori impinataitantinari naaka.
20 Iirokataiyakini kantakaiyaawoni noñaantyaawori nonkantakaapirotaiya paata nonkimoshiritai.

3

1 Iro nokinkishiritakariranki nosaiki naaka Atenas-ki,
2 iri notyaantimiri Timoteo pisaikaiyini iiroka. Tima jirika Timoteo iyiki jinatzi, ojyiki jantayitakiniriri Pawa. Ari nokaatakiri noñaashintsitakawo nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi ikantakota Cristo. Tima aririka jariitatya pisaikaiyini iiroka, iri añaashiritakaapaakimini, inkimoshiritakaapaakimi piyaatakaantyaawori pinkimisanti.

3 Tii nokowi onkantzimoniintimi aririka jowasankitaayitakimi, tima aritaki onkantyaari, iro awijyimoyitaini.
4 Irootaki nokantayitsitakimiri nosaikimotantakimiri, iro piñaayitakiri okaatzi awijyimoyitakimiri.
5 Iro kantzimaitacha tii okantzi namawitapairo naaka, nokowaki niyoti irojatzirika pikimisantaiyini. Noñaajaantaki tzimatsi iita kowaintsiri inkaaripiroshiritakaimi, ari aminaashiwaityaami okaatzi nokamantayiwitakimiri pairani.
6 Iro kantacha jiyaataki Timoteo jariitzimi, piyaa nosaiki naaka. Ari ikamantapaana iikiro piyaatatzi pikimisantaiyini, itakotani pikantawakaiyakani. Ikamantakina iijatzi tii pimaijantina, pikowi piñiina, ari nokimitsitakari naaka nokowi noñiimi iiroka.
7 Iyikiiti, okantawitaka ojyiki noñiiro jaka jowasankitaawaitaitana, thaamintashiri nokanta, tima niyotzi iikiro piyaatakaanakitziiro pikimisantaiyanakini iiroka.
8 Tima niyotaki iikiro piyaatatzi pityaaryoowintairi Awinkathariti, kamiitha inimotana nosaiki.
9 Antawoiti nopaasoonkitakiri Pawa, tima iirokataiyakini matakirori pikimoshiripirotakaakina.
10 Iikiro naakowintatyaawo namana kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, onkantya noñaantyaawori napiitiro nariitimi, ari notampatzikatimiro tzimatsirika pikinakaashitakari pikimisantanai.
11 Iri nokowakotzi Ashitairi, Pawa, ipoña Awinkathariti Jesús, tampatzika nowanakiro niyaati pisaikaiyini iiroka.
12 Nokowakotziri iijatzi iri kantakaiyaawoni piñaantyaawori pitakotawakaiyaani, ari pinkimitsitanaiyaari pashinijatzi atziri. Iro nokowi pinkimitakotyaanawo naaka tsika nokanta nitakotaimi iiroka.
13 Iro jiñaantaimiri Ashitairi, Pawa, kitishiri pikantayitanaa, iiro itzimi iitya kantakotimini paata aririka impiyi Awinkathariti Jesús, intsipataiyaari ikaatzi kamiithashiriri.

4

Okaatzi inimotziriri Pawa

1 Ari okantari iyikiiti. Iri kantakaiyaawoni Awinkathariti Jesús, nonkantantimirori jiroka, shintsitha nonkantimiro. Pairani niyotaakimiro pantayitairo okaatzi inimotziriri Pawa. Ari pimatzimaitakawo. Iro kantacha nokowi iikiro piyaatakaatyiiro irojatzi pothotyaantapirotatyaawori.
2 Aritaki piyotaiyakini iiroka, iriitaki Awinkathariti Jesús matakaakinawori naaka okaatzi niyotaayitakimiri.
3 Jiroka okaatzi ikowiri Pawa onkantya jowamiithashiritantimiri: iiro pimayimpiritzi.
4 Ontzimatyii piyoyitai pinkinatantya, inkini ipinkathayiitaimi pintampatzikashiriyitai.
5 Iiro piñaaposhinitawo mayimpiritaantsi. Iro jimatapiintayitakiri ikaatzi kaari kimisantayitairini Pawa.
6 Paamaakowintaiya pikantzimoniintakaantarikari jirokapaini apaani iyiki kimisantanaatsiri. Tima nokamantakimiro, ari jowasankitairi Pawa inkaati antakironi jiroka.
7 Tii ikowi Pawa ankimitakotyaari mayimpiri, iro ikowaki jowamiithashiriyitai.
8 Tiirika pikimisantzi, tii naaka pinthainkaki, aña iri Pawa pithainkaki. Tima iri Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi.

9 Iro nonkinkithatakotimiri iroñaaka okantakota atakonka. Onkantawitya
tii okowa napiitaimiro iirokaiti. Tima pimatakiro pitakotawakaayita,
10 pimatanakiri pitakoyitanaari iyikiiti ikaatzi nampiyitawori maawoni
piipatsitiki Macedonia. Iro kantacha ontzimatyii piyaatakairo irojatzi
pothotyaantapirotatyaawori.
11 Iro paminaminayiti pisaikayitai kamiitha. Kaari imaamanitantaitzi,
pantiro okaatzi pantawairiyitari iiroka. Tima iro niyotaayitakimiri pairani.
12 Ari onkantya jiñaantimiri ikaatzi kaari kimisantayitatsini,
tampatzikashiri pikantayita, tikaatsi kowityiimotimini.

Impiyairika Awinkathariti

13 Iyikiiti, nokowi nonkinkithatakotimiro tsika inkantaiya paata ikaatzi
kimisantzinkari kamayitaintsiri, iro piyotantyaari iiroka. Iro iiro pikimi-
takotantari kaari kimisantatsini, antawoiti jiraaniinta jowashiriwaita.
14 Tima ayotaiyini aaka ikamawitaka Jesús, iro kantzimaitacha iijatzi
jañagai. Ari inkimitaayitairi Pawa paata ikaatzi kimisantayitaintsiri, ari
jañaakaayitairi aririka impiyi Jesús.
15 Jiroka okaatzi jiyotakairi Awinkathariti: Paata aririka impiyi, iri
itanaiyaawoni jiñaawairi ikaatzi kamayitaintsiri, aakaiti impoiwaitatsini
añaayitzi.
16 Ari inkimaitawairo inkaimapaaki ijiwari maninkariiti, intyootakaanta-
paaki Pawa. Impoña ikaatzi kamayiwitainchari, iri ityaawoni intzinaanaki,
17 ampoñaapaatya aakaiti kaari kamayitatsini, ari antsipatanaiyaari antz-
inaashitawaiyaari Awinkathariti, antonkiyotawaiyaari minkoriki. Ari
ankantaitatyaani antsipataiyaari Awinkathariti.
18 Irootaki jiroka ñaantsi poimoshirinkawakaantyaari.

5

1 Iro kantzimaitacha iroñaaka iyikiiti, tii okowajaantzi nonkamantimiro
tsikapaiti awijantayitantyaari jirokapaini.
2 Ari piyotaiyakini iiroka, tii jiyotaitziro tsikapaiti, tima omapokashitaiya,
onkimitaiyaawo aririka jomapokantaiti inkoshitaiti tsiniripaiti.
3 Intzimayiwitya kantatsini: “Iroñaaka asaikai kamiitha, inimotimi
pinkantya”. Iro kantacha ari jomapokaitairi japiroyiitiri maawoni.
Onkimitaiyaawo tsinani okimaatsiwaita ontzimaaniti, tikaatsi inkinakaitiro
awijashitantyaari onkaati pokatsini.
4 Iro kantzimaitacha tii ari pinkantayityaari iiroka iyikiiti, iiro
jomapokaitzimi, ikimitaantziranki koshintzi.
5 Tima piyotakoyitairo iiroka, tii pikimitari aniiyitapiintashitachari tsinir-
ipaiti, inkini iiro jiñaitantari. Añа iri pinkimitakoyitya aniiyitapiintatsiri
kitiijyiriki, okoñaatzimoyitairi.
6 Ari okimitari, tii okantzi ankimitakotyaari ikanta maashitachari tsinir-
ipaiti, añа aamaakowinta ankantayitya, ankimityaari kiyoshiriri.
7 Tima tsiniripaiti jimaapiintaitzi, ari ishinkitaitari iijatzi.
8 Iro kantzimaitacha aaka ayopirotaiyini, iri akimiyitaari ikaatzi ani-
itapiintayitatsiri kitiijyiriki. Ontzimatyii awitsikaantya, ankimisantayitai,
atakotantya. Ankimitakotyaari jiwitsikaanta owayiri, ikithaatawo ashiro-
tatsiri iithaari. Ankimitakotyaari iijatzi jawintaawo ashironakitatsiri ja-
mathaitawo, ari ankimityaari aaka awintaanaiyaawo awijakoshiriyitai.
9 Tii iro inkowiri Pawa jowasankitaayitai, añа ikowaki awijakoshiriyitai
akimisantairi Awinkathariti Jesucristo.

10 Iriitaki kamawintakairi. Tikaatsi oitya ankamawitya, aririka añaayitai,
aritaki añaayitairo asaikimoyitairi paata aririka impiyi.
11 Ontzimatyii poimoshirinkantawakaiyaawo jiroka, witsikashiri pinkan-
tayitya.

Ishintsithatziri Pablo kimisantanaatsiri

12 Iyikiiti, pipinkathayitairi ikaatzi yotaayitaimiri janta, ari pinkimi-
tairi ikaatzi jiwayitzimiri pikimisantairi Awinkathariti. Tima owanaa
jiñaashintsitakowintaiyakimini.
13 Pitakoyitaiyaari piñiiro okaatzi jantzimoyitakimiri. Ontzimatyii pi-
saikayitanai kamiitha.
14 Pishintsithayitairi pirantziiti. Ari pinkimitairi kaari ñaapiroshiriri,
poimoshirinkantaiyaari, potzishiriyitairi kaari aawiyashiriwaitatsini
ikimisantzi. Iiro pisamawaitari jirikapaini.
15 Tii okantzi pimpiyatantya, iro pinkowapiintiri iiroka paap-
atziyawakaiya, ari pinkimitairi ikaatzi kaari pijyininkata.
16 Pinkimoshiritapiintaiyaini.
17 Iiro powajyaantziro pamanamanaayitya.
18 Ontzimirika awijyimotimini, pimpaasoonkitiri Pawa. Tima irootaki
ikowiri irirori antayitairi akimisantairi Jesucristo.
19 Iiro pomanonkawintawo jantakaimiri Tasorintsinkantsi.
20 Tii okantzi pimanintayitiro ikamantantayiitziri.
21 Iro kantzimaitacha ontzimatyii paminawakiro kamiithaini okaataki.
Impoña pintyaaryoowintanairo onkaati kamiithashiritakaimini.
22 Okaatzi ikinkishiritari pashini atziri kaaripiro inatzi, iiro pantayitziro
iirokaiti.
23 Nokowakotziri Pawa iikiro jiyaatakaatyiiro jowamiithashiriyitaimi,
tima iriitaki kantakaawori asaikantayityaari kamiitha. Nokowakotziri jaa-
maakowintimi maawoni, piwathaki, iijatzi pishiriki. Ari onkantya iiro
otzimanta oitya ikantakoyiitaimiri paata aririka impiyi Awinkathariti Jesu-
cristo.
24 Tima tyaaryooshiripirori jinatzi irirori, aritaki jimatakairo.

Iwiyaantawori withataantsi

25 Iyikiiti, pamanakoyitapiintaina naaka.
26 Piwithatinari maawoni kimisantanaatsiri janta.
27 Nokowi piñaanatiniri iijatzi jiroka nosankinari, tima iro ikowiri
Awinkathariti.
28 Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari
onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka notsipatari Silvano ipoña Timoteo.
Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashiiti pikaataiyini jashiyitaimi Pawa
iijatzi Awinkathariti Jesucristo.
2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, isaikakaayitaimi kami-
itha. Ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jaminakotairi paata Pawa kaaripiroshiriri impiyairika Cristo

3 Iyikiiti, okowapirotatya nompaasoonkitakopiintaimi Ashitairiki
Pawa, tima iikiro piyaatakaanakitziiro pikimisantayitanaki. Iikiro
piyaatakaanakitziiro iijatzi pitakoyitawakaanaka.
4 Irootaki noshiritapiintantzimiri aririka napatotaiyaani notsipayitari
pashini iyikiiti, nokantaiyini: "Iikiro jiyaatakaatziiro ikimisantaiyini
Tesalónica-jatzi, okantawitaka antawoiti ikimaatsiwaitaiyani jowasanki-
taitziri".
5 Ari oñaagantari tampatzika ikanta Pawa jiyakawintantzi. Okimiwait-
akawo jiwitsikaantatyiiyaami Pawa inkini impinkathariwintimi. Irootaki
pikimaatsiwintantayitakawori iroñaaka.
6 Iro tampatzikatatsiri iijatzi inkimaatsiyitakaiyaari Pawa ikaatzi kimaat-
siyitakaakimiri iiroka.
7 Irooma maawoni aakaiti, akaatzi akimaatsiniintayitakawo,
otampatzikatzi impinayiitai paata aririka impiyi Awinkathariti Jesús,
inkinapai inkitiki intsipayitaiyaari maninkariiti tzimatsiri ishintsinka,
8 inkimitapaatyaari ipaampaporinthatzi paampari. Ari jowasankitaayi-
itairi kaari yotairini Pawa, kaari kimisantaironi Kamiithari Ñaantsi tsika
ikinkithatakota Awinkathariti Jesucristo.
9 Iriitaki atsipitaiyaawoni japiroyiitairi, ari inkantaitatyaani
impiyashitaiya, iiro jiñiiro ishintsinka Awinkathariti.
10 Tima paata aririka impiyi, impinkathatawairi kamiithashiriyitaintsiri,
iyokitzi inkantaiya. Ari pinkimitatyaari iijatzi iiroka, tima pikimisantairo
nokamantakimiri.
11 Irootaki namanakoyitapiintantzimiri iirokaiti. Nokowakotziri
pimonkaayitantyaariri tsika inkantayitya ikaatzi jiyoshiiyitairi.
Nokowakotziri jaawiyashiritakaayitimi pimayitantyaawori kamiithayi-
tatsiri pikimisantai.
12 Iro impairyaitantyaariri Awinkathariti Jesucristo pipinkathatakaan-
tairi, impoña impinkathatakaantaimini irirori. Iri Pawa nishironkataini
aaka iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

2

Jiñaayitairi owaaripiroshiritantaniri

1 Iyikiiti, nonkinkithatakotimiro okantakota antsipataiyaari Pinkathari
Jesucristo, aririka impiyi paata.
2 Tii nokowi pinkinkishiritashiwaitya piñaajaanti aritaki piyaa
Awinkathariti. Kimitaka iro pikinkishiritaiyakarini piñaajaantzi iro

nokinkithatakotakimiri, piñaajaantzi iro nosankinatzimiri jiyotakaakinari Tasorintsinkantsi.
3 Aña tii ari onkantya, ñaa jamatawitzimikari. Tima aririka impiyi paata, itanatyaawo imaamaniitiri Pawa, impoña jiñaayiiti owaaripiroshiritantaniri jiñaiti iijatzi jiiyiitziri “Otomi Piyashiwaitaantsi”.
4 Kisaniintantaniri jinatyi, inkowi janaantapaaki inkimitakaityaari ipinkathaitziri Pawa janta tasorintsipankoki. Impoña inkanti: “Pawa ninatzi naaka”.
5 Aritaki nokamantayitakimiro jiroka nosaikimotantapaintzimiri.
6 Piyotaiyini iiroka iita otzikakiriri kaari ikoñaatsitanta owaaripiroshiritantaniri, apa inkoñaati paata aririka imonkaapaititapaatyaarika.
7 Aritaki antawaitaki imananikiini owaaripiroshiritantaniri. Iro kantzimaitacha tzimatsi otzikaapiintakiriri, irojatzi paata joñaagantantatyaariri,
8 aripaiti jiñaitiri owaaripiroshiritantaniri. Tima aririka impiyi Awinkathariti, ishintsinka japirotantaiyaariri jowamaapairi, apa intasonkakiri.
9 Jirika koñaatatsini paata, inkimitakotapaatyaari Satanás. Ari ontzimaki ishintsinka, owanaa jamatawitanti aririka intasonkawintantayiti.
10 Tzimatsi manintayitakirori inkimisantairomi tyaaryoori ñaantsi, iroowitaka jawijakoshiritantaiyaarimi. Iriiyitaki piyashitaachani jamatawitakiriri owaaripirotantaniri.
11 Iriitaki kantakaiyaawoni paata Pawa inkimisantantaityaariri owaaripirotantaniri.
12 Irootaki jowasankitaayitantyaariri inkaati thainkawaitatsini, tima owanaa ithaamintakawo jantayiitakiro kaaripirori.

Jiyoshiitaitakiri awijakoshiritaatsini

13 Iyikiiti jitakotani Awinkathariti, iikiro niyaatatzi naaka namanamanaatakotapiintakimi nopaasoonkitziri Pawa. Tima pairani tikiraamintha jiwitsikaitzimi, aritaki jiyoshiitaitakimi pawijakoshiritai, irootaki pikimisantantaawori tyaaryoori, irootaki itasorintsishiritakaantaimiri Tasorintsinkantsi.
14 Iriitaki otyaantakinari naaka nokinkithatantakimirori Kamiithari Ñaantsi, onkini piñiiro paata ipinkathayiitaimi ikimiitairi irirori Awinkathariti Jesucristo.
15 Ari okanta iyikiiti, ontzimatyii pintyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri nosaikimotantapaintzimiri. Ari pinkimitairo iijatzi okaatzi nosankinatzimiri.
16 Onkamintha jitakoyitai Awinkathariti Jesucristo, iijatzi Ashitairi Pawa. Iri kimoshiritakaapiintaini, irijatzi nishironkayitairi ishinitaantairori okaatzi kamiithayitatsiri.
17 Onkamintha inthaamintashiritakaapiintaimi, iri tyaaryooshiritakaimini iijatzi, iro piyaatakaantyaawori pikinkithatakoyitanairo kamiithari iro pantayitanairi iijatzi.

3

Impinkathayiitiro iñaani Pawa

1 Iyikiiti, pamanatakoyitapiintaina naaka niyaatakaantyaawori nonkinkithatakotiri Awinkathariti, ari onkantya impinkathatantaiyaariri pashinijatzi atziriiti, inkimitaimi iiroka.
2 Pamanapiintaiya iiro jowasankitaantana kaaripiroshiriri, tima tii maawoni inkimiyitai aaka akimisantayitzi.

3 Iro kantzimaitacha tyaaryoori jinatzi Awinkathariti, ari jaawiyashiritakaayitaimi, iri kimpoyaawintimini iiro ikitsirinkantzimi owaaripiroshiritantaniri.
4 Iri Awinkathariti yotakaakinari ari piyaatakaatyiiro pantayitanairo niyotaayitakimiri, tima pikowaiyakini pantiro.
5 Nokowakotziri Awinkathariti inkinkishiripirotakaimiro tsika okanta jitakotzimi Pawa. Intyaaryooshiritakaimi pinkimitakotantyaariri Cristo.

Ontzimatyii antawaiyitai

6 Iyikiiti, tzimatsi ikowiri Awinkathariti Jesucristo nonkantimiri: Tii okantzi paapatziyaari pirawaitapiintachari kimisantzinkari. Tii jimatziro okaatzi niyotaakimiriranki.
7 Añа ontzimatyii inkimitinami naaka, tima tii nopirawaita nosaikimotantapaintzimiri.
8 Tikaatsi nonkamitimiri pimpashitina noyaari, añа nopinatzimiro maawoni pipayitanari. Nantawaitaki shintsiini, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii piñaantaiyawoni iiroka pintziyina.
9 Añа tampatzika inawita pimpayitinami noyaari, apa nantawaitaki shintsiini onkantya paminayitantinari, iro pinkimitakotantyaanawori tsika nokantaka naaka.
10 Tima iro nokantapiintakimiri nosaikimotantapaintzimiri janta, nokantzi: “Inkaati kaari antawaitatsini, iiro jowaa iijatzi”.
11 Ari nokimaki ikantaitzi tzimatsi pikaataiyini janta pirayitachari, tii ikowi jantawaiti, apa imaamanitantayitzi.
12 Tzimatsi iijatzi ikowakaanari Awinkathariti Jesucristo nonkantayitiriri jirikaiti: “Iiro pimaamanitantzi, santzikoitiini pantawintiro powayityaari”.
13 Iyikiiti, ari pashi powiro pantapiintairo iiroka kamiithayitatsiri.
14 Tzimatsirika kaari kimisantironi jiroka nosankinatakimiri, iiro paapatziyanaari, iro jiñaantyaawori inkaaniwintawaitya.
15 Iro kantzimaitacha iiro pikisaniintziri, pinkaminaayitairi pinkimitakaantiri pirintzi jinatyi.

Iwiyaantawori tasonkawintaantsi

16 Tima iri Pawa kantakaawori asaikantayityaari kamiitha, nokowakotziri iri inimotakaimironi pisaikaiyini okantawitaka piñaayitiro onkaati awijyimoyitimiri. Nokowakotziri intsipatimi.
17 Jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki: Tima naaka Pablo withatzimiri. Irootaki namitapiintari aririka notyaanti nosankinari.
18 Onkamintha inishironkayitaimi maawoni Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkantyaari.

JITAKARI PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo osankinatzimirori jiroka. Jotyaantapirori Jesucristo
ninatzi, tima irootaki ikantakaantziri owawijaakotairi Pawa itsipatari Jesu-
cristo oyaatakoniintani.
2 Iiroka nosankinatzini Timoteo, nokimitakaantzimi notomi nowimi
akimisantanai. Inkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi
Awinkathariti Cristo Jesús, inkamintha jitakotimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Ikinakaashiitari jiyotaantaitzi

3 Pairani nawijantakari Macedonia-ki, noshintsithatanakimi pisaiki Efeso-
ki, ari onkantya piyotaantyaariri saikayitatsiri janta, jowajyaantairo iki-
nakaashiyitakawo jiyotaantzi.
4 Ikinkithatakotashitawo kinkitharintsi, ikinkithatakotashitawo iijatzi
tsika ikantayita pairani icharinitti. Tii oñaagantziro jirokapaini okaatzi jan-
takiri Pawa onkantya ankimisantantaiyaariri, aña iro kantakaantakirori
jiñaanaminthatawakaantari atziripaini.
5 Aryaajaini aaka aririka ayotaanti, akinkithatakotziro tsika ikantaita
jitakotawakaita. Tima aririka ankitishiritanai, aririka ankinkishiritanairo
tampatzikatatsiri, aririka ankimisantapirotanai, ari amatziro atakotanta.
6 Ari itzipinayitakiri jirikapaini, aminaashiwaitaka okaatzi
ikinkithatakoyitziri.
7 Ikowashiwaitaka jiyotaantiro Ikantakaantaitani. Okantawitaka ish-
intsithatantzi jiyotaantayitzi, iro kantzimaitacha tii ikimathatsitawo ririori
okaatzi ikinkithatakotziri.
8 Irooma aakaiti ayotzi imapiro okamiithataki Ikantakaantaitani, iro
kantzimaitacha ontzimatyii ankimathatiro oita otzimantari jiroka.
9 Tima tii iri josankinayiitini ikaatzi kamiithashiriyitaintsiri, aña
iro jowasankitaayiitantyaariri: maamanitzinkariiti, piyathariiti,
kaaripiroshiririiti, tsimainkatzinkariiti, thainkantaniriiti, manintashiri-
tantaniriiti, owamaayitziriri ashitariri, ashiryaantzinkariiti,
10 mayimpiriiti, antaminthatawakaachari ishiramparinkaki, noshikan-
taniriiti, thiiyinkariiti, kamatawiririiti, ikaatzi otzikayitzirori ayotaantziro
kamiithari.
11 Tima inashita Kamiithari Ñaantsi owaniinkañaanitachari, irootaki ikan-
takinari Pawa Tasorintsitatsiri nonkamantantairo.

Jantawairi Pablo

12 Iriitaki Awinkathariti Jesucristo oshinchaashiritakinari. Iro
nopaasoonkitantariri, tima jiyotzi aritaki tyaaryootakina, jotyaantakina
nantawaitiniri.
13 Okantawitaka pairani ojyiki nopairyaashiwaiwitakari, noisaniintani
nowiri, nowasankitaapiintakiri jashiyitaari, iro kantzimaitacha jitakotaana
ririori. Tima tii niyowitawo okaatzi nantakiri, tikira nokimisantanakiita.
14 Iro kantacha jirika Awinkathariti antawoiti jitakopirotakina, ari
opoñaanakari nokimisantanairi Jesucristo, owanaa nitakotanaari.
15 Jiroka nonkantiri tyaaryoori inatzi, ontzimatyii inkimisantaitiro:
Ipokaki Jesucristo jaka kipatsiki jowawijaakoyitairi kaaripiroshiririiti.
Tima naaka anaayiwitakari maawoni nokaaripiroshiriwitaka.

16 Iro opoñaantari inishironkataana Jesucristo, tii isamaniintana okantawitaka naaka mapirowitakawori nokaaripirotzi. Tima tsika ikantaana naaka, ari inkantayitaiyaari pashini inkaati kimisantayitairini, ari inkantaitatyiiro jañaayitai.
17 Nokowi ari inkantaitatyiiro impinkathapiroyiitairi kantaitaachani Impinkathariti, Kañaaniri, Kaari Koñaanitatsini. Ari onkantyaari.
18 Notomí, Timoteo, tzimatsi nokowiri nonkamantimiri. Ari onkimityaawo okaatzi ikinkithatakaitakimiri pairani. Iro nonkamantantimirori pinthaamintashiritantyaari piyaatakairo piñaashintsipirotya kamiitha,
19 iikiro piyaatakaanakityiiro pinkimisantanaki, iikiro pinkinkishiritanakityiiro tampatzikatatsiri. Tima tzimayitatsi owajyaantakirori. Okantawita ikimisantayiwita, ikimiwaitakawo impitaminkakotatyiiyaami.
20 Ari ikimitakari Himeneo iijatzi Alejandro. Iriitaki noshinitakiri jowashironkaayitairi Satanás, ari onkantya jiyotantyaari iiro ipairyaashiwaitantari Pawa.

2

Ikinkithatakoyiitziro amanamanaataantsi

1 Jiroka nitawatyaari noshintsithatimiri: Ontzimatyii pamanamanaataiya, pinkowakowintanti, pinkantakowintanti, pimpaasoonkiwintairi maawoni.
2 Pamanakoyityaari pinkathariiti. Pamanakotyaari iijatzi maawoni jiwariiti pisaikayitantyaari kamiitha, pinkathatasorintsi pinkantya, tampatzikashiri pinkantya iijatzi.
3 Irootaki kamiithatatsiri maawoni jiroka. Irootaki ikowiri Pawa owawijaakoshiritairi.
4 Tima ikowatzi Pawa maawoni jawijakoshiriyiitai, ikowi iijatzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori ñaantsi.
5 Jiroka tyaaryoori ñaantsi: Apaani ikanta Pawa. Apaani ikanta kantakowintziriri atziri janta Pawaki. Iriitaki Cristo Jesús.
6 Iriitaki pinakowintakairi maawoni ikamawintakai, ikimakoitairo inintapaititapaaki Pawa.
7 Irootaki ipairyaantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri otyaantakinari nonkinkithatakaayitairi atziri kaari ajyininkayita, niyotaayitairi inkimisantayitairo tyaaryoori ñaantsi. Tima imapirotatya.
8 Tsikarika japatoyiitapiintya, nokowiri shirampariiti jamanamanaayitaiya, tzinaawako inkantya ikimitapiinta. Iro kantzimaitacha kitishiri inkantayitya, iiro ikisawaita, iiro iñaanaminthatawakaawaita.
9 Ari onkimitanaiyaari tsinaniiti iiro oñaaminawaita onkithaatyaawo owaniinkatachari, apaawaitiri kiriiki amanantayitiri othatani poriryaayitatsiri, oñaawinawaityaawo owaniinkatiro oishi.
10 Aña iro amiyitaiyaari antayitapiintairo kamiithayitatsiri. Tima irootaki kamiithatatsiri antayitziri tsinani kantapiintatsiri: “Naaka, pinkathatasorintsi ninatzi”.
11 Aririka jiyotaantaiti, owakimpita onkantayitya tsinani, onkimisantanti.
12 Tii noshinitakaantziro iyotaantayiti tsinani, tii noshinitakaantziro ojiwatiri shirampariiti iijatzi. Apa owakimpitayitya.
13 Tima iri Adán jitaitaka pairani jiwitsikayiitakiri, iro impoitapaintsiri Eva.
14 Kaari Adán jamatawiitakiranki, aña iro tsinani jamatawipiroitaki irojatzi antantakawori kaaripirori.

15 Iro kantzimaitacha, tsinaniiti, tima irootaki owaiyantaatsiri, ari
onkantaki awijakoshiriyitai iikirorika iyaatakaanakityiiro onkimisanti,
itakotantya, tyaaryoopiroini onkamiithashiriyiti.

3

Tsika inkantayitya jiwariiti

1 Tyaaryoo inatzi nonkantimiri: Tzimatsirika kowatsini ijiwatiri
kimisantzinkariiti, ari okamiithatzi okaatzi ikowiri jantiri.
2 Ikaatzi jiwayitatsini ontzimatyii inkamiithashiriti, iiro itzimayitzi iitya
kinkithatakowaitirini, inkinayityaawo iina, kimpoyaawaini inkantya, jan-
tayitapiintiro kamiithari, impinkathatakaantya, joimaayitantaniti ipankoki,
yotaantaniri inkantayitya.
3 Iiro ishinkitapiinta, iiro ikisapiinta, añ*a* itakotaniri inkantya, tsinam-
pashiri jinatyi, iiro inintapiintashitari kiriiki.
4 Jiyoti ijiwayitairi saikapankotziriri, pinkatha inkantanti jowaiyani, iiro
ipiyathawaita.
5 Tima atziri kaari yotironi ijiwatakaanti ipankoki, ¿k*antatsima* ijiwawintiri
ikaatzi kimisantanairiri Pawa?
6 Ari ikimitsitari owakiraatatsiri ikimisantzi, iiro okantzi ijiwatakaanti.
Tima aririka jimatiro ijiwati, ari inkantakaapirowaitanatya, ari inkimitako-
tatyaari okaatzi awijyimotakiriri pairani kamaari.
7 Ikaatzi kaari kimisantatsini okowapirota ipinkathatairi jiwariiti. Tima
iirorika ipinkathatakaanta jiwari, ari jiñ*aakiro* inkinkithatakowaitaitiri, iro-
jatzi jamatawitantatyaariri kamaari.

Tsika inkantayitya imitakotziriri

8 Ikaatzi imitakotziriri jiwatziriri kimisantzinkariiti, ontzimatyii im-
pinkathatakaantya, awintaani jowayiitiri iijatzi, iiro ishinkitapiintayita, iiro
inintapiintashitari kiriiki jaapithatantiri jojyiñ*aayitiri*.
9 Okowapirota jiyotakoyitairo okaatzi akimisantairi, kaari jiyotakowiita
pairani.
10 Onkantantyaari atziri jimitakotiri jiwariiti, ontzimatyii
iñ*aantaitawatyaari* kantatsiri jimatiro, aririka iñ*aantaitatyaari* kantatsi
jiyaatakairo.
11 Ari onkimiyityaari iijatzi tsinani ontzimatyii ompinkathatakaantya, iiro
okinkithatakotantashiwaita, kimpoyaawaitani onkantya, ontyaaryoowin-
tayitanairo maawoni.
12 Inkaati imitakotantatsini inkinayityaawo iina, ijiwatakairi
kamiithapiroini jowaiyani iijatzi saikapankotziriri.
13 Aririka imatanairo, pinkatha jowaitiri, ari jiyotairo jawintaashiritya
inkinkithatakotairo tsika okanta ikimisantantaariri Cristo Jesús.

Imapiro okamiithataki akimisantziri

14 Nokowataiki niyaatimi shintsipaiti noñ*iimi*. Iro kantacha nitawatyaawo
nosankinatimiro jiroka,
15 aamaashitya iirorika niyaatsita, nonkamantsitimiro tsika ikantaita
isaikaitzi jashiyitai Pawa. Tima akaatzi jashiyitai Kañ*aaniri* Pawa,
akimitanaawo okantaranki tzinkamitsipirori, aakataki otzinkamitanaa
ikinkithayiitziro tyaaryoori ñ*aantsi*.
16 Imapiro otyaaryootzi okaatzi akimisantairi, tii jiyotakowiitawo pairani
tsika ikantaita ipinkathatasorintsitaitzi. Jiroka akimisantziri:
Jatziritzimotantaki Pawa,

Iri oñaagantakiriri Tasorintsinkantsi ñaapirori jinatzi.
Iri maninkariiti aminayitakiriri,
Iri ikinkithatakoyiitairi pashinijatziki atziri.
Iri ikimisantaitziri jaka kipatsiki,
Iri tzinagaachari jowaniinkawoki.

4

Ikinkithatakotaitziri ookawintironi ikimisantawita

1 Iro kantzimaitacha, jiroka ikantairi Tasorintsinkantsi, ikantzi: Paata, ari jiñaitaki ookawintironi ikimisantawitari, iro inkowanaki inkimisantayitiro jiñaani kamaari, jamatawitantzi.
2 Jiyotaawaitashitantyaawo thiiyinkari kaari iroopirotatsiri, iiro ikimairo jowashiriniintakotyaawo jantayitziri, jampashiri ikantaka. Inkimityaawo okantaranki imatataitzi itagaita iyaampawathatakaantzi iiro akimairo katsiri.
3 Iiro ishinitakaantziro jaawakaitya, intzitakaantiro okaatzi jowayiitari. Tii okamiithatzi jiroka. Tima aakaiti akaatzi akimisantayitairi Pawa, ayotairo tyaaryoori, jiwitsikayitakairo owanawontsi. Ishinitakairo irirori owayitaiyaawo jirokapaini, ampaasoonkiyitairi.
4 Tima okaatzi jiwitsikayitakiri Pawa, kamiitha inayitaki. Tikaatsi oitya apaawaitantyaawori, aña ontzimatyii ampaasoonkiyitairi añaayitziro okaatzi ipayitakairi.
5 Tima aririka amatakiro okantziri jiñaani Pawa amanamanaatakoyitaawo okaatzi ipayitairi, ari intasonkawintakiro.

Antawaitanainiriri kamiitha Jesucristo

6 Iroorika piyotaantaki jiroka, pimatanaatziiro pantawaitainiri kamiitha Jesucristo. Pimonkaatanaatziiro okaatzi pikimisantanairi, pimatanaatziiro okaatzi jiyotaayiitakimiri.
7 Powajyaantayitairo kinkitharintsipaini kaari iroopirotatsini, irootaki amitapiintashiwitakari antawopiroriiti okinkithayitziro jiroka. Aña ontzimatyii piñaashintsishiritanaiya piñaantyaawori pipinkathatasorintsitai.
8 Tima okamiithatzimowitai iijatzi añaayitziro añaashintsiyitya koñaawoini awathaki, aña iro kamiithapirotataitatsi añaashintsishiriyitanaiya añaantyaawori ankitishiripiroyitai. Tii iro antantayitawori jiroka onkantya anintaawaitantyaari iroñaaka iiniro añaayitzi, aña, iijatzi añiiro paata anintaawaitaiya aririka añagai.
9 Tyaaryoo inatzi jiroka ñaantsi, ontzimatyii maawoni ankimisantayitairo.
10 Irootaki añaantayitawori añaashintsiyita, shintsiini antawaiyitzi, tima oyaakoniintani owiri Pawa tsika itzimi kañaanitatsiri. Kantatsi jowawijaakoshiritairi maawoni atziriiti, iriitaki jowawijaakoshiriyitai inkaati kimisantairini.
11 Irootaki jiroka piyotaantayitairi, ñaashintsi pinkantantiro.
12 Tii nokowi inthainkimawaitaitimi pimainaritzi. Aña ontzimatyii poñaagantiro tsika pikantanaa pikimisantai, ari onkantya inkimitakotantaitimiri. Ontzimatyii paamaakowintyaawo okaatzi piñaawaiyitziri, iijatzi okaatzi pantayitiri. Itakotani pinkantanti, tyaaryooshiri pini, kitishiri pinkantanaiya.
13 Shintsitha piñaanatapiintayitainiri atziriiti Osankinarintsipirori, pinkinkithatapiintairo, piyotaantapiintairo, irojatzi piñaantatyaawori nariitaimi janta.

14 Pinkinkishiritiro ikinkithatakotakimi pairani jiwariiti, ari okanta itasonkawintantakimiri jotzimikapatziitotantzimiro jako. Ñaa papaatzirokari itasonkawintaimi Pawa pimatantaawori jiroka.
15 Ñaashintsi pinkantawintanaiyaawo, onkantya jiñaantaitimiri iikiro piyaatakaanakitziiro pimatanakiro.
16 Paamaakowintayitaiya iiroka tsika pikantayitanaa, pinkinkishiritakotyaawo kamiitha onkaati piyotaantayitairi, onkaati pantayitiri iijatzi. Aririka pimatakiro pintyaaryoowintairo, aritaki piñiiro pawijakoshiritai, iijatzi inkimiyitaiyaari ikaatzi piyotaapiintakiri.

5

Antiniriri pashinipaini

1 Tii okantzi pishintsithatiri antaripirori, kamiitha piñaanayitiri. Iro kamiithatatsi paapatziyaari pinkimitakaantiri iriirikami piwaapati. Ari pinkimitairi mainariiti, paapatziyaari pinkimitakaantiri iriirikami pirintzi.
2 Ontzimatyii paapatziyaawo antawopirotatsiri, pinkimitakaantiro iroorikami pinaanati iiroka. Ari pinkimitairo mainawopaini, paapatziyaawo, iiro poshiritawo pimaamaniwaitiro pinkimitakaantiro iroorikami pitsiro.
3 Pitakotyaawo kamatsiri oimi tsika otzimi mapirotzirori okowityaanintzi.
4 Irooma apaani kamatsiri oimi, tzimayitatsiri iintsiti, osaripaini, iriitaki aminironi jimitakoyitiro, ontzimatyii impiyataiyaawo jaamaakowintaiyaawo okimitaakiri pairani iroori jantaritantakari irirori. Irootaki ikowiri Pawa antayitairi.
5 Irooma apaani kamatsiri oimi matzirori osaikawaitzi apaniroini, awintaiyaari iroori Pawa, aakowintyaawo amanamanaatya onkowakoyitairi.
6 Irooma onthaamintashiwaitanatyaarika onintakaanikiini jirokapaini, tii añi kamiithapiroini, kimitawaitaka onkamakityiimi.
7 Pishintsithatiro omayitantyaawori nokantakiri, ari onkantya iiro otzimanta inkinkithatakoitirori.
8 Tzimayitatsi kaari aminironi ijyininkayitari. Iri owatsipirotakirori kaari aminaironi owaiyantakiriri. Ikimiwaitana jowajyaantakityiiromi ikimisantzi. Iri mapirokitanakirori janaanakiri ikanta kaari kimisantatsini.
9 Jiroka kowachari josankinatakoitantyaawori kamatsiri oimi antawaitainiri Cristo: Ontzimi onkaati 60 osarintsiti, kinatani owapiintakiri otsipatari,
10 kamiithashiri okanta ikimakoitziro, aamaakowinta okantziri owaiyani, oimaantzi opankoki, aapiintakiri kamiitha kimisantzinkari, nishironkatani owapiintziri ashironkainkari, imatapiintakiro okaatzi kamiithayitatsiri.
11 Irooma kamatsiri oimi kaari antawotakonatatsini, iiro josankinatakoitziro. Iiro okantapirota antawaitainiri Cristo, tima iiniro onkowi ayi otsipatari.
12 Aririka omatakiro ontsipatya, ari inkantakowaitaitakiro, tima tii imonkaatziro okaatzi okantawitakari antirimi.
13 Aritaki ompiratanatyaawo iijatzi, onkinayiti pankotsipainiki, onkinkithawaitakotantayiti, akawaitantashitya.
14 Irootaki nokowantari aayitai otsipatari kamatsiri oimi kaari antawopirotatsini, owaiyantayiti, osaikiita opankoki antawaiti. Ari onkantya iiro itzimanta iitya kijyimawaitironi.
15 Tima tzimayitatsi matakirori, antawaitashitakawo ikowiri Satanás.

16 Ikaatzi kimisantzinkari ñiirori ijyininka ikami oimi, ontzimatyii jimitakoyitiro. Ari onkantya iiro jiñaantawo ikaatzi ikimisantaiyini, iñaashintsityaawo jimitakotiro. Apa jimitakoyitiro matzirori oñiiro okowityaawaitzi.
17 Ontzimatyii impinayiitairi jiwatakaantatsiri ipinkathayiitziri. Iri impapiroyiiti kinkithatakaantapiintatsiri, iijatzi ikaatzi yotaantapiintatsiri.
18 Irootaki okantakotziri Osankinarintsipirori:
Aririka pantawaitakairi piratsi, tii okantzi intajyaaniintawaiti.
Jiroka okantziri iijatzi:
Apaani antawaitatsiri ipinayiitziri.
19 Apaniroinirika ikanta atziri kantakotziriri apaani jiwari, iiro pikimisantziri. Irooma inkaatirika apiti, iirorika inkaati mawa tsika itzimi ñaakotakirini jantakiro kaaripirori, ari okamiithatzi inkimisantaitiri.
20 Iikirorika jantaitatyiiro kaaripirori, payiri tsika ipiyotaita pishintsithatiri, ari onkantya inthaawantaityaari, iiro jimatantayiitawo.
21 Noshintsithatzimi pantiro jiroka. Tima aririka pimatanairo, iiro piñiiro pimaakitanti jiyotzi Pawa nokantzimiri. Jiyotsitawo iijatzi Jesucristo, jiyotsitaka iijatzi maninkariiti ikaatzi jiyoshiitakiri.
22 Tii okantzi pathawaityaawo potzimikapatziitotantyaawo pako ijiwatantaityaari. Tima aririka jiyoitiri jantakiro kaaripirori, kimiwaitaka iirokami kantakaashityaawoni. Añа ontzimatyii pinkitishiritai iiroka.
23 Tii apa pirapiintiro jiñaa, iro kamiithatatsi piriro kapichiini kachori, ari piñaakiro pishintsiti pimantsiyawaiwita.
24 Tzimatsi atziri, tikiraamintha jiyakawintaitziriita jantakiro kaaripirori, maawoni ikimakoyiitakiri. Tzimatsi pashini iijatzi kaari jiyotakoitzi jantzirorika kaaripirori, apa inkimakoitiri paata.
25 Ari okimitari iijatzi, tii jimanakotapiintziro atziri jantayitiro kamiithari. Irooma aririka jantiro kaaripirori, ari inkowapiintawitya jimanakotya, iro kantzimaitacha ari inkimakoitakiri.

6

1 Ikaatzi jompiraitari ontzimatyii ipinkathatairi ompiratariri. Iro nokantantari, ari onkantya iiro itzimanta iitya kinkithatakowaitaini, akantakaantzirikari Pawa.
2 Apaani ompirataari ñiirori jompiratari kimisantatsiri, iiro okantzi inkantashiriwaiti: “Iiro pikimitakaantana ompirataari, tima iyiki nowanaimi”. Añа okowapirota jirika ompirataari jantawaipirotiniri tyaaryoopiroini, jitakotani jowiri, tima kimisantzinkari jinatzi. Ontzimatyii piyotaantairo jiroka, pishintsithatantairo.

Kitishiritakaantatsiri ipoña inimotaantsi

3 Aririka impoki nashityaawoni inkinkithatakaanti, kaari kimityaawoni okaatzi jiñaaniyitakari Awinkathariti Jesucristo, jinashitapaatyaawo iijatzi inkinkithatakotiro pinkathatasorintsitantatsiri,
4 kantakaapirowainiri jinatzi, tikaatsi jiyoti. Apa ikowi añaanawintawakaantyaawo ñaantsi. Iro ompoñaantyaari asamawakaawaitya, amaamanitawakaawaitya, ankawiyawakaawaitya, ankantakotawakaawaitya,
5 ankisaniintawakaapirowaitya. Iro jimayitapiintakiri kaaripiroshiriri kaari yotakotaajaitironi tyaaryoori ñaantsi. Ikinkishirita jaantyaawo kiriiki jamawinawaitawo impinkathatasorintsitaitiri. Iiro okantzi paapatziyaari iirokaiti.

6 Aritaki okantzimaita, antawo impinawintayiitairo paata apinkathatasorintsitzi. Iro kantacha añaantyaawori impinayiitai, ontzimatyii inimoyitai añiiri tzimimoyitairi.
7 Tima pairani owakiraa atzimapaaki tii amapaaki tzimimotaini. Ari okantari iijatzi aririka ankamai, onkaati tzimimotaini iiro okantzi aanairo.
8 Tima otzimapiintzirika oyaari, otzimapiintzirika ankithaatyaari, aritapaaki.
9 Iriima inkaati kowayitironi jajyaagantya, okaimashiryiiri inkaaripiroshiriti. Ikimitakowaitakari shirikachari iwirintsiki, aririka jantayitanakiro ikowashitari owaaripirotantatsiri, irootaki piyakaashitantachari.
10 Aririka jinintaitapiinti jajyaagantaitya, okimiwaitakawo iro omparithatanatyaami kaaripirotatsiri. Tzimatsi matakirori jinintayitziro jajyaagantya, jowajyaantanakiro ikimisantzi, okimiwaitakawo iriimi kimaatsitakaawaitachanimi jowathaawaitaka apaniroini.

Pinkimitakaantiro powayiriwintatyiiromi pikimisantanai

11 Irooma iiroka, jashitaimi Pawa, powajyaantairo jirokapaini, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi. Aña iro paminaminatapiintanai pintampatzikashiriti, nishironkata pinkantanti, pinkimisantairi Pawa, itakotani pinkantanti, iiro pisamaniintantzi, tsinampa pinkantya.
12 Iikiro pinkimisantanaatyi, pinkimitakaantanakiro powayiriwintanaatyiiromi kamiithayitatsiri. Pinkimitakaantanakiro iijatzi piñaashintsiwintatyiiyaawomi irojatzi paantatyaawori kantaitachani añaakagaimini. Iro ikowakaitakimiri piñiiro añaantamintotsi, ari onkantya inkimayitantaimiri atziriiti, pikantzi: “Nokimisantai”.
13 Tzimatsi noshintsithatimiri. Tima Pawa itzimi añaakaayitzirori okaatzi tzimayitatsiri, jiyotzi nokantzimiri. Jiyotsita iijatzi Awinkathariti Jesucristo, kinkithatapiintakirori tyaaryootatsiri, irojatzi ikantapaakiriranki jagaitanakiri Poncio Pilato. Jiroka onkaati noshintsithatimiri:
14 Iiro pipiyathatawo ikantakaantaitziri, iiro powashiñaawaitziro, itzimikari kinkithatakowaitashitimini. Piyaatakaanairo iiroka irojatzi impiyantaiyaari Awinkathariti Jesucristo,
15 aririka jinintapaititaki Pawa. Tima apaniroini Pawa intasorintsitai, apaniroini ijiwatakaantairo maawoni tzimayitatsiri, apaniroini impinkathariwintairi ikaatzi pinkathariwintawitachari, apaniroini ijiwawintairi iijatzi jiwariwitachari iroñaaka.
16 Iriitaki ashitawori kantaitachari añaantarintsi, ari isaikatzi tsika oshipakiryaanipirotzi, irootaki kaari jariipirotantaitari. Tikaatsi atziri matakironi jiñiiri, iiro jimaitziro iijatzi. Imapiro ipinkathaitziri. Ari inkantaitatyiironi impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.
17 Ontzimatyii piyotaayitairi ajyaagantayitachari iroñaaka, iiro ikantakaapirowaitanta. Iiro jawintaashiwaitawo jajyaagawo, tima iiro okantaitatyaani onkisotzimotiri. Aña ontzimatyii jawintaayitaiyaari Pawa, iriitaki matzirori ithaamintakaapirotantzi.
18 Piyotaantairo jantayiitairo kamiithari. Ikimita ajyaagantaniri otzimimopirowaitziri jajyaagawo, ari pinkimitanaiyaari iirokaiti ontzimimopirowaitaimi pantayitiri, iro pinkimitakaantanairimi pajyaagawo. Piyotaantairo inishironkaitantya, ayimatiri impashitantayitaiya.
19 Iroorika jimatanai jiroka, okimiwaitaka jowaantatyaawomi jajyaagawo inkajyaakaiyaari paata. Ari inkantaitatyiiro iñiiro isaikai kamiitha.

Iwiyaantapaakawori ikantziriri Pablo jirika Timoteo

20 Timoteo, pintyaaryoowintiro piyotaantairo okaatzi inishi-
ronkaitakimiri. Powajyaantairo okaatzi ikinkithatakoitziro kaaripirori.
Powajyaantiro iñaanaminthatawakaantaitawo ikimitakaantawiitari iroopirori
inatzi jiyotaniitari.
21 Tima tzimayitatsi mayitakirori, ikinashiwaiyitanaka, kimiwaitaka
intzipinatatyiimi. Onkamintha inishironkayiitimi. Ari onkantyaari.

JAPIITAIRO PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo osankinatzimirori jiroka. Jotyaantapirori Jesucristo
ninatzi, tima iri Pawa kowakaakinawori nokinkithatakotairo ikajyaakaay-
itakairi, jañaakaayitai Cristo Jesús.
2 Iiroka nosankinatzini Timoteo, itzimi nokimitakaanta nitakotani no-
tomi. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti
Jesucristo, onkamintha jitakotimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Pikinkithatakotairi Cristo

3 Ari nokantapiintatya tsiniripaiti iijatzi kitiijyiriki namanakoyitzimi,
nopaasoonkitziri Pawa, itzimi nantawaitainiri, nimatakotairi ikimiyitaka
nochariniiti tampatzikashiriri.
4 Aririka noshirityaawo piraawaitakaranki, owanaa nokowataiki napi-
itairo noñiimi, onkantantyaari nonkimoshiriti.
5 Owanaa nokinkishiritakotzimi tsika okanta poshiripirotantanakari.
Tima iro itanakawo pisawo Loida, ipoñaanaka pinaanati Eunice. Niyotzi
iijatzi ari pikimitanakari iiroka.
6 Irootaki napiitantzimiri nonkantimi: “Papiitairo powakiraatairo ita-
sonkawintakimiri Pawa notzimikapatziitotantakimirowanki nako, pinkim-
itakaantairo joijaitziri paampari intsiwakimataki”.
7 Tima Pawa tii ithaawashiritakaantzi. Apa ishintsishiritakaantzi, ji-
takoshiritakaanta, jiñaakoshiritakaanta.
8 Irootaki iiro pikaaniwintantawo pinkinkithatakotairi Awinkathariti,
ari pinkimitainari naaka, iiro pikaaniwintakaana jomontyaawintaitanari
Pawa. Aña iriitaki shintsishiritakaimini, pinkimitakotanakina naaka, noki-
maatsitakowintawo Kamiithari Ñaantsi.
9 Irijatzi owawijaakoshiriyitairi Pawa, iri iyoshiiyitairi atasorintsishiritan-
taari. Tii aaka matashityaawoni apaniroini, aña iri kowaintsi jantiro. Ari
ikantaitatyaani pairani Pawa ikowapiintaki inishironkayitai Cristo Jesús.
10 Irootaki jimatakiri iroñaaka, ikoñaatakiranki Owawijaakotantaniri, Cristo
Jesús. Iriitaki matakirori joitsinampairo kaamanitaantsi, jookapaintairo
Kamiithari Ñaantsi, iro ayotantaari ari onkantaitatyaani jañaakaayitai.
11 Irootaki jowantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri otyaantakinari
nonkinkithatakaanti, ipoña niyotaayitairi iijatzi kaari nojyininkata.
12 Irootaki iroñaaka noñaashiwaitantawori, tiimaita nokaaniwinta. Tima
niyotzi naaka itzimi noshiritaari, niyopirotsita otzimimotziri ishintsinka
onkantya iiro jowajyaantakaanawo ikowakaakinari nantainiri irojatzi
paata kitiijyiriki impiyairika.
13 Ari pinkimitanaiyaari iiroka, pimatakotinawo tsika okanta pikimakina
nokinkithayitaki, piyaatakairo poshiritya. Itakotani powanti, tima iro jan-
tapiintanairi jashiyitaari Cristo Jesús.
14 Tima inampishiritantakimi Tasorintsinkantsi, iri tyaaryooshiritakai-
mini iiro powajyaantantawo tyaaryoori ikowakaakimiri piyotaantiro.
15 Pikimayitaki iiroka tsika okanta jookawintawaitanakina Asia-jatzi.
Jirikataki: Figelo ipoña Hermógenes.

16 Iro kantzimaitacha Onesíforo, owanaa jimitakotapiintakina irirori, tii
ikaaniwintakotana joojowiitakina. Antawoiti nokowi inishironkatairi Pawa
ikaatzi saikapankotziriri.
17 Tima iri kowakowatapaakinari jariitaka Roma-ki, irojatzi
jiñaantapaakinari.
18 Iri Awinkathariti nishironkataiyaarini paata kitiijyiriki impiyairika.
Tima piyotaiyini iijatzi iiroka, owanaa jimitakotakina Onesíforo nosaikan-
takari Efeso-ki.

2

Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti Jesucristo

1 Notomí, tima iri nishironkataimiri Cristo Jesús, ontzimatyii pintontashir-
itai.
2 Tima pikimakina tsika okanta niyotaantaki atziriitiki. Ontzimatyii
piyoshiiyiti tsika inkaati tyaaryooshiriri matanaironi jiyotaanairi iijatzi
pashini.
3 Aamaakowinta pinkantya pinkimaatsitakowintanaiyaari Jesucristo.
Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti.
4 Tima owayiritachari tii jiñiitziri jantanairo antawairintsi jantayitapi-
intziri kitiijyiriki. Añа ontzimatyii jitapaintyaawo ikantakiriri ijiwariti.
5 Kantatsi iijatzi pinkimitakotyaari ipinaitziri anaakotantatsiri
ishiyaiyani. Tima antawoiti jiñaashintsityaawo. Iro kantacha jimatantyaawori
janaakotanti ontzimatyii jantiro jamitapiintaiyarini jiñaashintsitya. Irooma
inkowimi jamatawiyaatanti inkini janaakotantimi, iiro ipinaitziri.
6 Kantatsi iijatzi pinkimitakotyaari pankiwairintzi. Tima iriitaki itapi-
intawo jowayitawo okithoki iwankiri.
7 Ontzimatyii pinkinkishiritakotiro nokantayitakimiri. Tima iriitaki
Awinkathariti kimathatakaapirotaimironi maawoni.
8 Pinkinkishiritakotiri Jesucristo icharinitakari David-ni. Tima añagai
irirori ikamawitaka. Irootaki jiroka Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotairi.
9 Irootaki nokimaatsitakowintari iroñaaka, noñaantawori joojowaitaitana
jomontyaitakina, ikimitakaantaitakina naakami ashiryaantzinkari. Irooma
iñaani Pawa iiro jimataitziro joojoitiro.
10 Iro namawitantakawori maawoni jiroka, okantakaantziro nitakotari
jiyoshiitairi Cristo Jesús jowawijaakoshiritairi ñaayitaironi kantaitachari
añaamintotsi, tima owaniinka onkantya.
11 Jiroka tyaaryoori ikantaitaki:
Aririka ankamakotakiri Cristo, ari antsipataiyaari jañaakaayitai.
12 Aririka amawiwainitaki, ari ankaatairi ampinkathariwintanti.
Irooma aririka ankantayiti: “Tii noñiiri”. Ari inkimitaayitairi iijatzi aakaiti.
13 Tiirika añaawityaawo ankamaiwintyaari, ikamaiwintai irirori. Tima ari
jashi jowatziiro irirori, tii ipashinitanitzi.

Pinkimityaari antawairyaantzi antakirori kamiithari

14 Piyotaantairo jiroka. Pishintsithatantiro ikowakaantapirotziri Pawa:
Iiro iñaanaminthatawakaashitawo ñaantsiyitatsiri kaari iroopirotatsini. Añа kan-
tatsi onkantzimoniintakaiyaari kimironi.
15 Ontzimatyii piñaashintsitya potampatzikatanairo ñaantsi tyaaryoori,
inkini inkanti Pawa: “¡Kamiithataki pantakiri!” Pinkimitakotyaari
antawairyaantzi kaari tzimatsini oitya inkaaniwintakotyaari.
16 Powajyaantairo iiroka iñaaniyiitari kaaripirori. Ari opoñaari ithainkata-
sorintsitantaitzi.

17 Okimitakotawo owawathatanta ampathaawaiti. Irootaki awijyimotakiriri Himeneo ipoña Fileto.
18 Ikinakaashiwaitanakawo ririrori jiyotaantziro tyaaryoori, ikantaki: “Kaari tyaaryoori añaayitai aririka ankamayitaki, aña ojyakaawontsi inatzi, aritaki añaashirinkayitakai aakaiti owanaa akimisantanairi Awinkathariti.” Tima okaatzi jiyotaantawitakari jowajyaantakaakiri ikaatzi ikimisantawitanaa.
19 Iro kantacha, okimiwaitakawo Pawa jowatzikatyiimi iroopirori itzinkami, ari jiwitsikakimi ipanko. Ipoña jontarikakotaki apiti osankinatachari kantatsiri: “Jiyotziri Awinkathariti ikaatzi jashiyitari”. Impoña: “Inkaati pairyaagairini Cristo, ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirotatsiri”.
20 Janta antawoitiki ipanko, kimiwaitaka tzimayitatsimi owaniinkatachari kowitzipaini, shipakiryaa okantayita nishironka jowayitziro. Tzimayitatsi iijatzi kowitzi jiwitsikaitziro kipatsinaki, iijatzi inchatonaki kaari inishironkapirotzi.
21 Aririka ankitishiriyitanai, ari ankimitaiyaawo kowitzi inishironkatziro ashitawori, ikowapiintzi jowantayityaawo. Tasorintsishiri inkantakaanai Pawa, aamaakowinta ankantya antayitainiri kamiithayitatsiri.
22 Intaina powayitairo inintashiwaitari mainariiti, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi. Aña iro pinintapiintanaki pinkamiithashiriyitai, oshiritani pinkantya, itakotani powanti, kamiitha pisaikakaantayiti, pintsipayitaiyaari kitishiriri pairyaayitairiri Awinkathariti.
23 Ontzimatyii powajyaantayitairo piñaaniyitawo kaari opantawo, tima iro opoñaantari ikisawakaantayiitari.
24 Irooma aakaiti jompirayitai Pawa iiro okantzi amatiro añaanaminthatawakaiya. Aña ontzimatyii anishironkashiritanti, ayimaniinta ayotaantai, tsinampashiri ankantya,
25 shipitashiri ankantya ankaminaayitiri kisaniintairi, aamaa ari impiyashiritakairi Pawa, ari jiyotakotairo tyaaryoori.
26 Ari onkantya inkimitakotantyaariri omathaatari iwirintsi, tima kamaari ompiratakari, ishintsiwintziri jantayitiniri ikowakaashitari ririrori.

3

Tsika inkantaitya isaikayiitai paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri

1 Ontzimatyii piyoti, paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri antawoiti ompomirintsitzimoyitai.
2 Jiroka inkantayitya atziriiti: Apaniroini inishironkapirowaitya, impiyotashiwaityaari iiriikiti, inkantakaapirowaitya, iiro ipinkathatantzi, inkawiyantawaiti, piyatha inkantiri ashitariri, iiro jiyotziro impaasoonkitanti, thainkatasorintsitaniri jinatyi,
3 iiro jitakoniintanta, iiro ikowanitzi impiyakotanti, thiiyakotani inkantya, iiro jomaantakaawo inintashiyitari, owatsinaantaniri jinatyi, owanaa inkisaniintiro kamiithayitatsiri,
4 pithokashitaniri jinatyi, iiro jiñaakonita, asagaawintawaitani jinatyi, iro inintapirotiri ikowashiyitari anaanakiro ikowakaawitariri Pawa,
5 ari inkimiwaityaarimi pinkathatasorintsitaniri, ithainki otzimimotziri Pawa ishintsinka. Iiro pitsipayitari iiroka.
6 Ari jimatakiro jirikaiti isaikapankotanti, jamatawiyitakiro tsinaniiti shipitashiriri, ikinkishiritakaayitawo antawoiti okaaripiroshiritaki, ontzimatyii awintaiyaari jirikaiti, irojatzi ompoñaantyaari ayimawaitanakiro ointashiriwaitziri iroori.

7 Irootaki aminaminatapiintantyaari iyopiroti, iro kantzimaitacha tii iyopirotakotzimaitawo okaatzi iroopirotatsiri.
8 Iro jimatakiri pairani Janes itsipatakari Jambres, tii inimotziri jantakiri Moisés, ari ikimitakari jirika atziriiti amatawitantaniri, tii inimoshiritziri okaatzi iroopirotatsiri. Kaaripiroshiriri jinayitzi, jaminaashiwaitaka okaatzi ikimisantayiwitari.*
9 Iiromaita jimatziro, ari jiyoyiitairi aminaashiwaita okaatzi jantziri, ari inkimitakotaiyaari owakiraa akinkithatakotakiri.
10 Irooma iiroka, pinkimitina naaka, okaatzi niyotaantziri, tsika nokinakairo, oita nokowiri, oita noshiritari, namatsinkawintanta, itakotani nokantantzi, kinatani ninatzi,
11 owatsinaari ninaki, ikimaatsitakaawaitaitakina, okimita awijyimotakinari Antioquía-ki, Iconio-ki, Listra-ki. Tima ojyiki ikimaatsitakaawiitakina, iro kantacha jowawijaakowintapiintakina Awinkathariti.
12 Ari onkantya, jowatsinayiitairi maawoni jashiyitaari Cristo Jesús kowanaatsiri impinkathatasorintsitaniti.
13 Iriima kaaripirori atziriiti amatawitantaniri iikiro jimapirotatyiiya, jashiminthatyaawo jamatawitantapiinti, jimaitsityaari irirori jamatawitaitiri.
14 Iro kantacha iiroka, kiso powiro okaatzi piyotakiri, otzimi pawintaanaari. Tima piyotzi iita yotaakimirori.
15 Tima pitanakawo iinta piryaanitanaki piyotakotairo Tasorintsitatsiri Osankinarintsi. Ari piyotairi aritaki pawijakoshiritai aririka pawintagaiyaari Cristo Jesús.
16 Tima maawoni Osankinarintsipirori, iri Pawa tasonkashiryaantakirori josankinaitantakawori. Iro jiyotaayiitantari, iro ishintsithayiitantari inkaminaantaiti, iro jotampatzikayiitantari, iro iñaantayiitantari inkini inkamiithashiriyiiti.
17 Ari jiñiiro ikaatzi jashitaari Pawa jiyopiroshiritairo jantayitairo maawoni kamiithari.

4

Pikinkithatakotairo ñaantsi

1 Jiroka noshintsithatimiri pantiro. Jiyotzi Pawa nokantzimiri, jiyotsitawo iijatzi Awinkathariti Jesucristo, intzimi iyakawintairini maawoni añaayitatsiri, ikaatzi kamayitaintsiri iijatzi. Tima irootaintsi inkoñaatai ipinkatharitapai.
2 Pinkimi nonkantimi: Okowitya piwitsitya inkini pikinkithatakotairo jiñaani, tii apa pikinkithatakotairo aririka onkamiithatzimotimi, aña ontzimatyii pimatiro iijatzi aririka pinkowiinkatakoti. Aririka piyotaanti, ontzimatyii potampatzikatanti, shintsitha pinkaminaanti, piñaashintsithatanti, ñaa pithaatyaawintzirokari aririka pimayitanairo jiroka.
3 Tima paata, iiro ikowaitai inkimisantaitiro tampatzikari okaatzi piyotaantayitziri iroñaaka, aña impiyotapaatya pashini yotairini, ari jaminaashiwaityaari inkantayiti: “Ari, kamiithataki jantayiitiro jinintashiyiitari”.
4 Iro ompoñaantyaari impiyashiyiitiro inkimisantairo ikinkithatashiyiitari, jowajyaantanakiro ikimisantziro iroopirotatsiri.

* **3:8** Ikinkishiritakoitziri Janes ipoña Jambres jyiripiyaari jinaiyini, Egipto-jatzi jinatzi. Tima pairani Moisés jaantaariri Israel-mirinkaiti, jirika jyiripiyaariiti ikimitakotari Moisés, jiraantsitakairo jiñaa, ikoñaatakaayitaki iijatzi ojyiki majyiro.

5 Irooma iiroka, ñaakotani pinkantya, pamawitanairo awijyimotimini
pintzimpookayitiro Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii pimonkaatiro maawoni
onkaati pantanainiriri Awinkathariti.
6 Tima naaka, kimitaka irootaintsi nompiyakotya, ari nonkimitakotyaawo
isakoitapiintziro imiriitari aririka intagaitiniri Pawa, aritaki sakotzimataka
imiriitari.
7 Tyaaryooshiri nokantapiintaka, okimiwaitakawo nimatakiro antawoiti
nomankiyapiintatya. Okimiwaitakawo iijatzi aritaki nimatakiro nanaantzi
nariitya janta tsika iwiyaa noshiyi.
8 Irootaki okimitantakawori iri Awinkathariti owayitakironi amathair-
intsi impayitairiri inkaati tampatzikashiriri. Tima Tampatzikashiri jinatzi
irirori Awinkathariti, iri yotantapaatsini imapirorika ikamiithashiriitzi, ari-
paiti impainawo nashi naaka. Tii apaniroini naaka, ari inkimitaayitairi
iijatzi inkaati kaari samaniintachani joyaakoniintziri impiyi.

Apaniroini ikantaitziri Timoteo

9 Nokowapirotataiki paminaminatiro tsika pinkantya pimpokantyaari no-
saikira naaka.
10 Tima jookawintanakina Demas, aña okaimashiritairi irirori isaawijato.
Jataki janta Tesalónica-ki. Iriima Crescente ikinakiro Galacia-ki. Ari ikimi-
takari Tito ikinaki Dalmacia-ki.
11 Apaniroini Lucas saikanaintsi itsipatana jaka. Irootaki nokowantari
pimpoki iiroka pintsipatatyaari Marcos, aritaki jimatakiro irirori jimi-
takotina.
12 Tima notyaantakiri Tíquico janta Efeso-ki.
13 Aririka pimpokanaki iiroka, pamainawo nowiwiryaakominto
nookanakiriranki Troas-ki osaiki ipankoki Carpo. Nokowi pamainawo
iijatzi maawoni nosankinayitani saikatsiri janta.
14 Jirikaranki Alejandro, ashiropakori oñaashirinkapiintakinari, jowasanki-
taatyiiri Awinkathariti.
15 Irijatzi paamaakowintya iiroka, tima tii inimotziri okaatzi
nokinkithatakoyitakiri owanaa ikisawintakinawo.
16 Tima owakiraa jaayiitakinaranki naaka isaiki pinkatharintsi
nonkinkithatakotakiro okaatzi ikantakoitakinari, tikaatsi tsi-
patanatyaanani, ithonka ishiyapithatanakina. Iro kantacha, tii nonintziro
naaka jowasankitaawintaitiri jiroka.
17 Aña itsipashiritakina Nowinkathariti, iriitaki ñaapiroshiritakaakinari. Iro
nimatantakawori nokinkithatakairi maawoni, ari okanta ikimathatantak-
inari iijatzi kaari ajyininkata. Irootaki kaari jowankaitantana kajyikari-
mooki joyaana.
18 Iriitaki Awinkathariti kimpoyaawintakinari kaari jowashironkaitan-
tana, iikiro niyaatakaatyiiro irojatzi nariitantaiyaari ipinkathariwintantzi
Inkitijatzi. Ari jashi jowaitatyiiro irirori impinkathayiitairi. Ari
onkantyaari.

Iwiyaantapaakawori itasonkawintantaitzi ipoña withataantsi

19 Nokowi piwithatyaanari Prisca ipoña Aquila, ari pinkimitaakiri
Onesíforo, iijatzi ikaatzi saikapankotziriri.
20 Iriima Erasto, ari isaikapaaki irirori Corinto-ki. Ipoña Trófimo, naaka
ookanakiriri Mileto-ki, jimantsiyawaitapaakitzi.
21 Ontzimatyii pinthaatyaati pariitantyaari nosaiki naaka tikira otyaa-
wontsitanaita. maawoni akantayitairi jaka “iyikiiti”, jiwithataiyimini. Jirika
ikaatzi withatzimiri: Eubulo, Pudente, Lino, opoña Claudia.

22 Nokowaki inampishiritantimi Awinkathariti Jesucristo, inishironka jowayitaimi. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI TITO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo otyaantzimirori jiroka, jompiratani Pawa ninatzi.
Naaka Jotyaantapirori Jesucristo onkantya joshiritantaiyaari ikaatzi jiyoshi-
iyitairi Pawa, inkini jiyotairo iroopirotatsiri impinkathatasorintsitairo.
2 Ari jiyoyitairi iriroriiti inkantaitatyiiro jañaayitai. Irootaki ikajyaakaan-
takiri pairani Pawa tikiraamintha jiwitsikiro kipatsi. Tii jamatawitantanitzi
Pawa.
3 Okanta jinintapaititaki, joñaagantaka Pawa Owawijaakotantaniri. Iri-
itaki kantakaantakirori ikinkithatakoitairo jiñaani. Jimatakina naaka iijatzi,
jotyaantakina nonkinkithatakaanti.
4 Iiroka Tito notyaantzini nosankinari. Nokimitakaantzimi tyaaryoomi
notomintaimi, atsipatawakaa oshiritaa. Onkamintha inishironkataimi
Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo, Owawijaakotantaniri,
onkamintha jitakotaimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Jantayitiri antaripiroriiti ipoña jiwariiti

5 Iro nookantanakimiri Creta-ki pintampatzikayitanti, pamini
antaripiroriiti jiwatirini oshiritachari, iro nokowakaakimiri.
6 Inkaati jiwayitatsini ontzimatyii inkamiithashiriti, iiro itzimi iitya
kinkithatakowaitashityaarini, kinatani jowiro iina, oshiritani inkantya
jowaiyaniiti itzimikari kantakowaitirini piyathari jinatzi, ñaathawaitaniri ji-
natzi.
7 Tima iri Pawa jantawaitziniri jiwatziriri oshiritaniriiti, ontzimatyii jaa-
maakowintya itzimikari kantakotirini kantakaapirori jinatzi, kishinkari
jinatzi, shinkiryaantzi jinatzi, antantzinkari, ojyityiiriri iiriikiti jaapi-
thatantziri.
8 Aña ontzimatyii joimaantaniti ipankoki, jantapiintayitiro kamiithari,
kamiitha inkinkishiritya, tampatzikashiri inkantya, pinkathatasorintsi-
taniri, jiñaakotanitya,
9 tyaaryooshiri inkantya joshirityaawo ñaantsi otzimi jiyotaayiitakiriri,
inkini jimatanairo irirori jiyotaantiro tyaaryoopirori, inkini iijatzi ji-
monkatziyaari kaari yotaantironi tampatzikari.
10 Tima ojyiki kowatsiri jiñaanaminthatantashiwaityaawo, jiñaawaitashiwaita,
jamatawitantzi. Iri antayitakirori jiroka, iitashiwaitachari “Totamishi-
taaniri”.
11 Ontzimatyii poijyikairi iiroka jiyotaantayitzi, tima ojyiki ikompi-
takaaka atziriiti ikaatzi isaikapankotaiyini. Jiyotaantashitawo jirikaiti kaari
iroopirotatsiri, apa ikowashitaiyakani jaantyaawo kiriiki.
12 Tima tzimatsiranki Creta-jatzi kamantantaniritatsiri, ikantakiranki:
“maawoni Creta-jatzi, thiiyinkari ninatzi, kaaripirori, pirantziiti niyawair-
intzi”.
13 Imapiro jiroka ikantakiri. Irootaki pishintsithatantyaariri iiroka, inkini
inkimisantaitiro tampatzikari,
14 ari onkantya jowajyaantantyaawori ikimisantapiintziro
ikinkithatashitari Judá-mirinkaiti, tima ishintsithatantaki jirikaiti
jowajyaantaitiro tyaaryoori.
15 Irootaki akantapiintziri: Apaani kitishiritaintsiri, tikaatsi iitya
owaaripiroshiritirini onkantawitatya iirorika ipinkawaitzi. Iriima

apaani thainkashiriri, kaaripiroshiritatsiri, tikaatsi iitya kitishiritakairini onkantawitatya impinkawaiwitya. Tima aritaki owaaripiroshiriwaitaka.
16 Iñaajaantzi jiyotakotairi Pawa. Iro kantacha, okaatzi jantayitziri, iro oñaagantzirori tii jiyotakotairi, aña Pawa ojyiki ipinkimatataikiri jirika. Tima ipiyathatapiintakari iijatzi jirika, tikaachaajaini apaani kamiithari jantiri.

2

Jiyotaantaitziro Kamiithari Ñaantsi

1 Irooma iiroka, okowatya piyotaantairo okaatzi tampatzikatatsiri, jiroka okantakota:
2 Kimpoyaawaini inkantaiya antaripiroriiti, impinkathatakaantya, inkinkishiritakotiro kamiithaini jantayitiri, jothotyiiro inkimisantai, jitakotantai, inkisashiwainitaiya.
3 Ari onkimityaari iijatzi tsinani antawopiroriiti, opinkathatasorintsitantai, iiro okinkithatakotantashiwaita, iiro oshinkitapiintayita. Aña ontzimatyii iyotaantayitairo okaatzi kamiithayitatsiri,
4 onkini ominthashiritakaayityaawo mainawoiti aapatziyaari oimi, iijatzi onkimitairi owaiyaniiti,
5 onkinkishiritakotyaawo kamiithaini antayitiri, kitishiri onkantya, antawairyaanto, pinkatha owiri oimiiti. Aririka omayitanairo jiroka, iiro ithainkawaitaitziro iñaani Pawa.
6 Ari inkimitanaiyaari iijatzi mainariiti, ontzimatyii inkinkishiritakoyitaiyaawo kamiithaini jantayitiri.
7 Irooma iiroka, pinkinkishiritya piyotaantairo tampatzikari, iro piñaantyaawori impinkathawintaitimiro pantayitakiri, ari jimatakoyiitanaimiro.
8 Ari onkantya iiro itzimanta kijyimawintimironi pikantayitziri, aña pashiwinta inkantya kinkishiriwitachari inkantakotashitimi.
9 Ontzimatyii pishintsithayitairi ompirataari iiro ipiyathawaitari ompiratariri, aña jaminaminati jaapatziyaityaari, iiro jiñaanaminthatziri aririka jompiratyaari,
10 iiro ikoshiniintzi kapichiini, aña ontzimatyii joñaagantiro kamiithatatsiri jamiintaityaari. Irootaki jiñaitantyaawori owanaa okamiithapirotataitzi jiyotaantaitziro iñaani Owawijaakotairi Pawa.
11 Tima Pawa joñaagayitairo owanaa inishironkayitai, iriitaki matironi jawijakoshiriyitaimi maawoni atziriiti.
12 Iriitaki yotakaayitairori owajyaantantaawori athainkatasorintsitantzi, iijatzi okaatzi anintashiritziri. Aña kimpoyaawaini ankantya iroñaaka, tampatzikashiri anatyi, apinkathatasorintsitantai,
13 aminawooki owairi oyaakoniintani. Tima irootaatsi inkoñaatai Jesucristo, iriitaki amaironi jowaniinkawo Owawijaakotairi, Pawa.
14 Iriitaki Jesucristo shinitashitainchari apaniroini jowamaitiri. Tima ikowatzi impinawintairo okaatzi akaaripiroshiriyitaki. Iro ikowairi inkitishiritakaayiitai, onkantantyaari jashiyitai irirori, ayimaniinta ankantya antayitairo kamiithari.
15 Irooyitaki jiroka, piyotaantayitairi. Pishintsithatantiro. Iro pinkaminaantyaariri. Iirokataki jowaitaki pimonkaatakaantiro jiroka, ontzimatyii jantayiitiro onkaati pinkantantiri.

3

Inishironka owamiithashiritairi

1 Ontzimatyii pinkinkishiritakaapiintiri janta kimisantzinkariiti
ipinkathayitairi pinkathariwintantatsiri pinampiki, iijatzi inkimitairi
jiwariiti. Iiro ipiyathanitanta. Ayimaniinta inkantayitya jantayitanairo
kamiithari.
2 Iiro ikijyimatanairi pashini, iiro jiñaanaminthatantashiwaita. Aña itakotan-
tani inkantya, tsinampashiri jinatyi iijatzi.
3 Pairani tzimatsi akantayiwita aakaiti, amasontzishiriwaitzi,
apiyathawaiyita, tzipinashiri anayitzi, antayitziro añaamatashitari, iijatzi
okaatzi anintakaashiyitari, owaaripirotapiintakiri pashini ajyininka,
anintakoyitantziro oiyitarika, amanintashiritantzi, akisaniintawakaayita.
4 Iro kantacha imatakaranki inishironkayitai Owawijaakotairi Pawa, ji-
takoyitaari maawoni atziriiti,
5 ari jowawijaakoshiriyitairi. Iro kantacha tzimatsi oita jantantakawori, tii
aakatajaantaki antashityaawoni apaniroini akamiithashiriyitai. Aña inishi-
ronkamachiitakai irirori. Ikimitakaantakiro iri kiwayitainimi, kimiwaitaka
owakiraami intzimakaayitai Tasorintsinkantsi.
6 Tima okaatzi jantzimoyitairi Owawijaakotairi Jesucristo, iriitaki Pawa
kantakaawori, jotyaantakairi Tasorintsinkantsi itsipashiripirowaitai okimi-
waitakawo isakopirowaitakairimi.
7 Iro jantantakawori jiroka inkini añaayitiro ikajyaakaayitakairi, ari
añaampiyaawo iroñaaka aritaki ankantaitatyaani añaayitai. Aritaki okanta,
irootaki ikimitakaantairi kamiithashiri anatzi, tima nishironkatantaniri ji-
natzi irirori.
8 Imapiro inatzi jiroka okaatzi nokantakimiri. Irootaki nokowantari piy-
otaayitairi ikaatzi awintaanaariri Pawa piyotakotanairo iiroka okowapiro-
tatya jiroka, inkini jantapiintayitanairo kamiithayitatsiri. Imapiro okami-
ithataki jiroka, owanaa jinintaityaawo.
9 Irooma aririka iñaanawintawakaashityaawo tsika ikantakota itzimantayi-
takari pairani itakaantawori, iiro pimatsitawo iiroka posatikasatikawaitya,
tikaatsi oitya, aminaantsi inatzi. Ari pinkimityaari iijatzi aririka
iñaanawintawakaatsityaawo tsika okantakota Ikantakaantaitani.
10 Intzimirika owashiñaironi jiyotaantiro tyaaryoori ñaantsi niyotaantakiri
pairani, iro ompoñaantyaari jowajyaantakairi oshiriwitanainchari, pinkam-
inaathatiri. Iikirorika jiyaatakaatyiiro, papiitiri pinkaminairi. Iikirorika
jiyaatakaatyiiro iiro pishinitainiri jiyotaantai.
11 Tima jiyotaitakiri jirika ipiyaatya, ikaaripiroshiriwaitaatzi. Apaniroini
jiyakawintawaita.

Apaniroini ikantaitziri Tito

12 Notyaantatyiimiri Artemas. Iirorika notyaantzimiri irirori, kimitaka iri
notyaantimi Tíquico. Aririka jariitatya pisaiki iiroka, nokowi pimpoki iiroka
pintonkiyotina Nicópolis-ki. Ari nokowiri naaka nontyaawontsitakotiri
janta.
13 Iriima Zenas yotakopirotzirori ikantakaantaitziri, ipoña Apolos, aririka
impokimatanaki irirori, pimpawakiri paawiyiri iiroka, inkajyaakaiyaari
impokanakirika.
14 Tima maawoni aakaiti, iiro asaikashiwaitanta, ontzimatyii anishi-
ronkatiri kowityaaniintawaitatsiri.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

15 maawoni jiwithatzimi tsipayitakinari jaka. Nokowi iijatzi naaka piwith-
atinari oshiriyitachari janta ikaatzi itakotanari. ¡Onkamintha inishironkayi-
taimi maawoni iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILEMÓN

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka. Tima jomontyaawintaitakinari
naaka Jesucristo jaka. Iri notsipataka iyiki Timoteo nosankinatzimiro jiroka.
Iirokataki notyaantzini, Filemón, nitakotani nowimi, iiroka imitakotapiin-
takinari.
2 Iro nosankinatzini Apia nokimitakaantaawo “tyootyo”, ipoña nosanki-
natziniri iijatzi Arquipo tsipayitakairi añaashintsiyita. Irijatzi nosankinatzini
kimisantzinkariiti ikaatzi apatotapiintachari pipankoki.
3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi Awinkathariti
Jesucristo, kamiitha isaikakaayitaimi.

Jitakonka ipoña joshirinka Filemón

4 Aririka namanamanaatakoyitimi, antawoiti nopaasoonkitziri Pawa.
5 Tima nokimakotakimi itakotani powantzi, kinatani powiri Awinkathariti
Jesús, ari pikimitairi iijatzi ikaatzi jashiyitaari irirori.
6 Iro namanakotantzimiri inkini paapatziyawakaayitaiya iirokaiti
poshiriyitaa, pinkimathapirotanairo kamiitha okaatzi jantakaashiritaimiri
Cristo Jesús pikimisantairi.
7 Iyikí, itako powapiintanairi iiroka oshiriyitanaachari, irootaki
jiñaantakawori iriroriiti ithaamintashiripiroyita. Irojatzi oimoshirinkakinari
iijatzi naaka, thaaminta nokanta.

Pablo ikantakowintziri Onésimo

8 Niyotzi iroñaaka, naaka jowawitaka Cristo nimonkaatakaimiromi
onkaati pantairi.
9 Iro kantacha, apa nonkowakotashitimi kapichiini, tima niyotaki
tsika pikanta pitakotanta. Pablo ninatzi naaka, antaripirotapaakina,
jomontyaawintaitakinari Jesucristo.
10 Jirika Onésimo nokowaki paawakiri kamiitha. Iriitaki nokimitakaan-
takiri iriimi notomi, tima naakataki oshiritakaakari Cristo jomontyaitak-
ina.*
11 Tima ti opantawitari jirika, irooma iroñaaka iri opantzimotaimiri iiroka,
ari inkimitzimotinari naaka iijatzi.
12 Tima iijatzi notyaantaimiri Onésimo, itzimi nitakoniintari.
13 Ojyiki nokowawitaka intsipatinami naaka. Ari onkantakimi im-
poyaatimi iiroka jimitakoyitina jaka jomontyaitakina okantakaantziro
nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.
14 Aña iro kamiithatatsi, tikiraata nokimi pinkantina iiroka oita pikowiri,
ti nokowi naaka noshintsiwintimi pantiro jiroka, iro nokowaki iirokatajaan-
taki kantatsini oita pikowiri pantiri.
15 Aamashitya irootajaantaki imatantakari ishinitaitziri jirika Onésimo
ishiyapithatantakimiri pairani, ari okanta ikimisantantaariri Cristo irojatzi
impiyantaiyaari intsipatapiintapaimiri iiroka.

---

* **1:10** Jiroka wairontsi Onésimo iñaaniki iriroriiti okimiwaitawo akantziri aaka: “Opantaari”.

16 Iro kantacha, ti apa pinkimitakaantairi pompiratani pikimiwitari
pairani, añaa pinkimitakaantairi iriimi pirintzi pitakopirotani. Ari nokimi-
takaantakiri iijatzi naaka. Añaa iiroka mapirotataitironi pitakopirotaiyaari
pompiratari koñaawoini, irijatzi jompirataari iijatzi Awinkathariti.
17 Tima pikimitakaantakina iiroka, naaka pitsipatani, ari pinkimitairi
iijatzi irirori paawakiri kamiitha, pinkimitakaantiri naakami paawakimi.
18 Tzimatsirika oita kaari jinimotakaimi, tzimatsirika oitya jiriiwitzimiri,
pinkimitakaantiro naakami iriiwitimini.
19 Naakataki, Pablo osankinatajaantzimirori jiroka. Imapirotatya, ari-
taki nompinataimiro jiriiwitzimiri. Añaajaantaki iirokataki iriiwipirotanari
naaka nowawijaakoshiritakaantaimi
20 Ari okanta iyikí. Nokowataiki inkantakaiyaami Awinkathariti
paawakiri kamiitha Onésimo, tima irootaki inimoshiritinari.†
21 Iro nosankinatantzimirori jiroka niyotzi aritaki pimatakinawo, tima
aritaki pimatakiro ari panaakaanakiro okaatzi nokowakotakimiri.
22 Nokowataiki iijatzi, paamaakowintina niyaatashitimi pisaiki iiroka,
ari nomayimotapaakimiri. Iroorika pinkamitantakiri pamanakotina, ari
ishinitakiro Pawa imatya.

Iwiyaantakawori jiwithatantaitzi ipoñaa itasonkawintantaitzi

23 Ari jiwithatzimi Epafras, notsipatakari jaka jomontyaawintaitanari
Cristo Jesús.
24 Ari jiwithatzimiri iijatzi Marcos, Aristarco, Demas ipoñaa Lucas, iriitaki
notsipatapiintakari jaka.
25 ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkantyaari.

† **1:20** Kantakotachari jaka “paawakiri kamiitha Onésimo”, irojatzi ikantsitari: “Nokowataiki pim-
pantzimotaina iiroka”. Tima iñaaniki iriroriiti iwairo inatzi Onésimo jiroka: “Opantaari”.

JOSANKINAYIITZINIRI HEBER-PAANTIRI

Pawa jotyaantakiri Itomi ikinkithatakotairi

1 Pairani, ikowirika Pawa jiyotakairi achariniiti oityaarika, iri Kamantantaniri amironi ñaantsi. Ojyiki japiipiintakiro Pawa, tzimatsi jimatakaayitakiriri Kamantantaniriiti.
2 Iro kantacha owakiraa iroñaaka, jotyaantakairi Itomi irirori inkinkithatakotairi. Tima iriitaki Itomi jiwitsikakaakiri pairani jiroka kipatsi, iriitaki jashitakaaka okaatzi jiwitsikayitakiri.
3 Iri Itomi ikimitakaakiri iriimi jowaniinkatani, shipakiryaa ikanta. Ari ikimiwaitakari tsika ikanta irirori Ashitariri. Tima shintsinkantsi inatzi jiñaanitakari, iro kaari inashiyitanta okaatzi jiwitsikayitakiri jaka kipatsiki. Aritaki jimonkaatapaintziro pairani imatantyaari inkitishiritakaantai, jatai inkitiki, saikapai jakopiroriki Ashitariri itsipatapaari ipinkathariwintantzi.
4 Ari opoñaanakari janaakotziri imaninkariti Pawa, antawoiti jiñaapirotakaitakari irirori.

Iri Itomi anaakoyitairiri maninkariiti

5 Tima ikantawairi Pawa:
Notomi nowimi iiroka.
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.
Ikantawairi iijatzi:
Naakataki piwaapatitaa.
Iirokataki notomintaa.
Tima Pawa tikaatsi apaani maninkari inkantiri kimityaawoni jiroka.
6 Paata aririka japiitairo jotyaantairi jaka kipatsiki itakawori itomintari, inkantayiitai:
Inthaamintaiyaari maawoni imaninkariti Pawa.
7 Tzimatsi iijatzi ikinkithatakoitziri maninkariiti, jiroka ikantaitzi:
Iriitaki matakairiri imaninkariti inkimitakotyaawo tampiyainka.
Iriitaki matakairiri jotyaantaniiti inkimitakotyaarimi paampari.
8 Irooma aririka inkinkithatakotiri Itomi irirori, jiroka ikantzi:
Pawa, iiroka kantaitaachani pimpinkathariwintantai.
Ari pinkimitakotaiyaari pinkathariiti otzimimotziri jinchakiiri jimatantari ipinkathariwintantzi. Iro kantacha aña iiroka mataironi pintampatzikashiritai aririka pimpinkathariwintantai.
9 Iiroka kowirori kamiithari, irooma kaaripirori owanaa owatsimaimi.
Iirokataki isaipatziitotai Pawa, pimpinkatharitantaiyaari. Iriitaki piwawani matakimirori.
Isaitantaimiro yiinkantsi ari pikimoshiritairi tima panaakoyitairi pitsitapiintawitari.
10 Jiroka pashini ikinkithatakoitziri Itomi, ikantaitaki:
Pinkatharí, owakiraa itantanakari pairani iirokataki witsikakirori kipatsi.
Iirokataki witsikajaantakirori inkiti.
11 Jiroka okaatzi piwitsikakiri, aritaki apirotaiya paata, irooma iiroka ari pinkantaitatyaani.
Ari onkimitakotaiyaawo okaatzi piwitsikani paijatomawori kithaarintsi.
12 Tima aririka ompaijatomawoti piithaari, pankowiimawotziro, paminai pashini owakiraari pinkithaataiyaari.
Ari pinkimitagairo paata iiroka piwitsikani kipatsi iijatzi inkiti.
Irooma iiroka ari pinkantaitatyaani iiro pipashinitanitai.

Iiro papirotaa.
13 Ikinkithatakoitakiri iijatzi, ikantaitzi:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti, irojatzi paata nowasankitaantyaariri kisaniintakimiri, aripaiti paatzikantaiyaari piitzi.
Tima tikaatsi maninkari inkimitakaantiri Pawa inkantiri jiroka.
14 Tima maawoni maninkariiti, apa jotyaantaitziri jimitakoyitairi atziriiti awijakoshiriyitaatsini.

2

Antawoiti owawijaakoshiritaantsi

1 Ontzimatyii ankimisantiro okaatzi jiyotaakairi, onkantya iiro owajyaantantawo.
2 Iiro owashiñaayitairo jotyaantaitantakariri pairani maninkariiti inkamantantiro. Tima maawoni kaari owakimpitatyaawoni inkimisantairo, jowasankitaitakiri ipiyathatakawo.
3 Aaka jimapiroiti jowasankitaiti, iirorika owakimpitatawo ikinkithatakoitziro antawoiti awijakoshiritaantsi, jitapaintari Awinkathariti Jesús ikinkithatakotapaintziro. Irootaki ikamantayitairi ikaatzi kimayitajaantakirori.
4 Iriitajaantaki Pawa yotakaayitakairori imapirotatya okaatzi ikamantaitakairi, tima jimatakaantakiro itasonkawintantayiitzi, joñaagakaantakiro kaari jiñaitapiintzi, Tasorintsinkantsi antakaantakirori jiroka, ari imatajaantakari ikowiri Pawa.

Matakirori jowawijaakoshiritantzi

5 Tii iri maninkariiti jimatakairi Pawa impinkathariwintairo tsika asaikayitai paata, otzimi nokinkithatakotakimiri.
6 Aña atziriiti jinayiti mataironi paata. Tima ikantaitaki pairani:
¿Iriipirorima atziriiti pikinkishiritakotantariri?
¿Iitama pikowantari pinishironkayitairi?
7 Aña kapichiini iñiiro atziriiti tii janaakotantzi, iri maninkariiti anaakoniintakiriri.
Iro kantacha, irootaatsi pamathaitairi inkini ipinkatharintsitai, otzimimotairi jowaniinkawo.
Iri anaakoyitaironi maawoni piwitsikani.
8 Pinkimitakagairi ikanta pairani aatzikiriri iisaniintani, jompirataiyaari maawoni.
Ari inkantakaayitaiyaari Pawa atziriiti, maawoni impinkatharintsitai tima tikaatsi apaani anaakotantaatsini. Iro kantacha, tikira jiñaayitziro atziriiti jiroka.
9 Iro kantacha, tzimatsi atziri jotyaantaitakiri, irijatzi ñaapaintzirori kapichiini tii janaakotantzi, iriitaki anaakotakiriri maninkariiti. Iriitaki nokinkithatakotzi Jesús. Tima iriitaki ñaakirori ikimaatsitaka irojatzi ikamantakari, ipoña jamathaitakiri ari okanta ipinkathayiitantaariri, otzimimotairi jowaniinkawo. Irootaki ikamawintantakairi maawoni, tima antawoiti inishironkayitai Pawa.
10 Owanaa otampatzikatataiki tsika ikinakaakiro Pawa ishinitakiri Jesús inkimaatsiwaitya, ari jothotyaakaakiri onkaati jantiri. Tima Jirika, ashiyitariri maawoni, kantakaantzirori itzimayitantari maawoni, irijatzitajaantaki kimaatsitakowintaari ikini jowawijaakoshiritairi, ari onkantya intsipatantataiyaariri maawoni itomiitari janta jowaniinkawoki.

11 Jiroka okantakopirota, ikimitakaantai Jesús iririntzi, tima ari akaatziri
awaapatitaari Pawa. Iwaapatitari irirori itasorintsishiritakaantzi, awaap-
atitaari iijatzi aakaiti itasorintsishiritakaayitai Jesús.
12 Iro ikantantakari pairani:
Nonkinkithatakotaimi iiroka isaikayitzi nirintziyitaari,
Tsikarika japatotapiintaita, ari nonthaamintaimi nompampithagaiyini.
13 Ikantaki iijatzi:
Nawintaani nowairi Pawa.
Ipoña iijatzi ikantzi:
Jirika Naaka, notsipayitaari itomiiti Pawa ikaatzi ikimpoyaakaayitaanari.
14 Akantajaantayitaka aakaiti atziritzi, otzimi awatha, otzimi araani, ari
ikantakari iijatzi Jesús irirori, iro jimatantakawori ikami. Aripaiti joitsinam-
paakiri kamaari. Tima otzimimowitatyaari kamaari ishintsinka imaamani-
tantariri kaamaniriiti.
15 Ari ikinakaakirori Cristo ikimitakaantaawo joimishitowaatyaimi
athaawantawitawo kaamanitaantsi, okimiwaitakawo atziritanakityiimi
kaamanitaantsi iro ashitayitakainimi.
16 Imapirotatya, kaari maninkariiti impokashitaki Cristo inishironkatairi.
Aaka ipokashitaki, ichariniyitai Abraham-ni.
17 Irootaki jatziripirotantakari ikimitai aaka jirintziyitai, ari
okanta jimatantakawori ikowapiintawitakari jimatiromi pairani
Ompiratasorintsipirori. Imapiro inishironkatantaki irirori, ityaaryootaki
jimatantakawori, iri kantakaantakirori ipiyakotantairori Pawa
akaaripiroshiriwitaka.
18 Tima atziri jinapaintzi Jesús ikimaatsiwaitapaintawo irirori
inkaaripirotakaitirimi. Irootaki jinishironkatantairi aakaiti inkowaitimi
inkaaripiroshiritakaitaimi.

3

Iri Jesús anaakotziriri Moisés

1 Iyikiiti oitishiritaari, nonkantimi pikaatzi ikaimashiritaimi Inkitijatzi:
Pinkinkishiritakotairi Cristo Jesús, iriitaki kimitakariri otyaantaari, irijatzi
kimitakariri Ompiratasorintsipirori.
2 Jantziri otyaantaari ityaaryoowintziro ikantziriri otyaantziriri. Ari
ikantakari iijatzi Jesús. Ikimitakotakari Moisés-ni, ityaaryoowintakiniri
ijyininkapaini jashitari Pawa jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.
3 Iro kantacha Jesús iri matzirori jiñaapirota janaakotziri Moisés-ni, tima
iriitaki witsikakiriri pairani. Iroowaitaki ikantapiintaitzi: “Pimpinkathatiro
nopanko”. Tima kaari pankotsi inkantakopiroiti impinkathaitiro, aña
iri ipinkathaitzi ashitawori ipanko. Tima itzimi witsikirori pankotsi iri
ñaapirotachari.*
4 Tima iri ashitawori pankotsi itzimi witsikakirori, iroowaitaki ikimi-
taakiro pairani Pawa jiwitsikantakawori maawoni.
5 Ikantaitaki:
Moisés tyaaryoowintakiriri ijyininkapaini jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.
Iro kantacha ikimitakomachiitakari ompirataari, ikinkithatakotairo onkaati
awijatsini.

* **3:3** Iri Moisés kimitawori pankotsi, tima irijatzi ijyininka Judá-mirinka jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.

6 Iriima Cristo, iriitajaantaki tomintariri ashitawori pankotsi, iriitaki jiwatairi ikaatzi ikimitakaantaitaari pankotsi. Ari ankaatairi jirikaiti jiitaitakiri “Inampipanko Pawa” aririka antyaaryoowintairi, kiso owanairi irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.

Jimakoryaaminto jashiyitaari Pawa

7 Jiroka ikantakiri Tasorintsinkantsi:
Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:
8 Iiro pikisoshiriwaitzi.
Pikimitarikari pithokashitakinari pairani jookimowaitakinawo iñaani otzishimashiki.
9 Ari ikowakaawitakinawo pichariniiti nowasankitairimi, jookimowaitakinawo iñaani,
Okantawitaka jiñaawitakawo nonishironkatakiri okaatzi 40 osarintsi.
10 Irootaki nokisantanakari,
Nokantaki: Ari ikantapiintatya itzipinashiriwaitzi,
Tii jantayitziro nokowakairiri.
11 Noyatsimankakiini nokantanaki:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.
12 Iyikiiti, ñaa powajyaantzirikari Pawa, Kañaanitatsiri. Iiro pikaaripiroshiriwaitzi, iiro pithainkashiriwaitzi.
13 Iro kamiithatatsi pominthashiritawakaapiintya poshiritaiya. Pitataityaawoota onkantya iiro jamatawiitantzimi pantayitairo kaaripirori, irojatzi piñaantyaawori pinkisoshiriwaiti.
14 Iikirorika oisokiropirotanatyaari Cristo, irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri, aritaki añiiro intsipaminthayitai.
15 Irootaki ikantantaitari:
Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.
Pikimitarikari pithokashitakinari pairani.
16 ¿Itzimikama pithokashitakariri ikimataawitakawo iñaani Pawa? ¿Kaarima jirikaiti ijiwatakiri Moisés-ni ipoñaakagaari Egipto-ki?
17 ¿Itzimikama ikisapiintakiri Pawa okaatzi 40 osarintsi? ¿Kaarima antapiintakirori kaaripirori, ikaatzi apirotainchari otzishimashiki?
18 ¿Itzimikama ikinkithatakoitakiri ikantaitaki:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki?
¿Kaarima jirikaiti ikantaitakiri piyathariiti?
19 Ari añiiro oita kaari jariitakaantaari, iro kantakaantakirori tii ikimisantaiyini.

4

1 Iinitatsi ikajyaakaakairi aakaiti kimiwaitakawori jariitakaayitaimi imakoryaamintoki. Irootaki pimpinkathatantaiyaariri, otzimikari oitya otzikaawakimiri, iro iiro pariitantaa.*

* **4:1** Jiroka imakoryaaminto, tzimatsi ojyakaawintachari jaka. Tima pairani, jimakoryaawintakiro Pawa jiwitsikantakawori kipatsi, ikimitakaantakiro “imakoryaaminto” jiroka 7-tapaintsiri kitiijyiri jimakoryaantakari. Ikanta osamanitaki, ishitowayitai Judá-mirinkaiti janta Egipto-ki, 40 osarintsi ikinakinawaiyitaki, irojatzi jariitantakari kipatsiki ikajyaakaakiniriri Pawa. Irojatzi jiroka kipatsi jiitaitakiri “jimakoryaaminto”. Iro ojyakaawintachari iroñaaka kimitawori “Jimakoryaaminto” kimisantzinkariiti, tima tzimatsi kantatsiri: “Iro inkiti jimakoryaaminto kimisantzinkariiti”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Iro ‘jimakoryaaminto’ jiroka awintaashiritaniri jowawijaakoshiritanti Pawa, tima tii okowajaanta iñaashintsiwaitaitya onkantya jawijakoshiritantaiyaari”.

2 Tima akimairo aakaiti Kamiithari Ñaantsi, ari akimitaari ikanta acharini-
iti pairani. Iro kantapainchari jirikaiti, tii jinintaimaitawo ikimakowitakari,
tima tii jawintaashiritawo ikimawitakari.
3 Irooma aakaiti awintaakari, aritaki jariitakaayitai imakoryaamintoki.
Jiroka ikinkithatakotakiro jimakoryaaminto, ikantaki:
Noyatsimankakiini nokantanaki:
Iiro nariitakaari nimakoryaamintoki.
Aña ithonkatakiro pairani Pawa jantawaitani owakiraa jiwitsikantakawori
kipatsi.
4 Tima tzimatsi tsika okinkithatakota 7-tapaintsiri kitiijyiri, ikantaitzi:
Jiroka 7-tapaintsiri kitiijyiri, ari ipakaakiro jantawairi Pawa, jimakoryaaki.
5 Jiroka makoryaantsi irojatzi ikinkithatakoitziri, ikantaitzi:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.
6 Ari okantari. Irootaki intzimantaiyaari makoryaashiriyitaatsini. Iriima
pashini itayitakawori, tii jariiyita, tima tii ikimisantzi ikinkithawiitanari
Kamiithari Ñaantsi.
7 Okanta awijanaki pairani ojyiki osarintsi, japiitairo Pawa ikinkithatako-
tairo pashini jimakoryaaminto, jiitairo “iroñaaka”. Irootaki josankinatako-
tairi David-ni, ikantaki pairani:
Pinkimairi “iroñaaka” Pawa jiñaawaitzi, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.
8 Aririka jimatakiromi Josué jimakoryaapirotakairimi pairani achariniiti,
iirotya japiitairomi Pawa inkinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto.
9 Ari ayotziri iinirotatsi ojyakaawintachari jimakoryaamintopirotaiyaari
jashitaari Pawa.
10 Iro jojyakaawintakiri pairani Pawa jimakoryaawintakiro jantawaitani
ithonkakiro. Tima ari inkimiyitaiyaari makoryaashiriyitaatsini ari on-
thonkaiyaari jantawaitani.
11 Ontzimatyii antyaaryoowintairo ariitantaiyaari amakoryaashiriyitai,
ojyakoyitarikari piyathayitainchari pairani.
12 Tima iñaani Pawa, añaakaantaniri inatzi, shintsiñaani okanta. Okimi-
takawo osataamintotsi thoyimpiminitatsiri, tii ojyinkaakaanta owawiryaa-
tonkitantzi irojatzi inthomai iipathantsiki. Imapirotzirori iñaani Pawa
kimitawaitaka omokayinatatyaimi, irootaki yotakaantironi inkinkishiri-
taityaari, inkowashiritaitiri iijatzi.
13 Ikaatzi jiwitsikakiri Pawa iiro jimatziro jimanapithatyaari iiro
jiñaantaari. Aña Pawa jiyotakotairo maawoni antayitakiri, iriitaki
aminakoyitaironi.

Iri Jesús anaakotziriri Ompiratasorintsipirori

14 Jirika Jesús, Itomi Pawa, iriitaki anaapirotakirori inkiti. Iriitaki ankimi-
takaantya Ompiratasorintsipirori. Irootaki oisokirotantyaariri awintaashir-
itaari ikimaitai akantaki: “Nokimisantairi Jesús”.
15 Tima Jesús ikimitaari Ompiratasorintsipirori, irootaki inishironkatan-
tairi ontzimirika pomirintsitzimotaini. Tima pairani tzimawitaka
ikowashiriwitakari irirori, ari ikimitakotakai añaayitziro awijyimotairi
aakaiti. Tiimaita ikaaripirotapaintzi kapichiini.
16 Irootaki awintaantyaariri amanamanaataiyaari Jesús kimiwaitaka
aashiritaatyiimi tsika ipinkatharitai. Tima aritaki inishironkayitai, aririka
ankowityaashiriwaiti.

5

1 Tima Pawa owakiriri pairani atziri Jompiratasorintsipiroti. Iriitaki kantakowintairini atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri. Iri taayitaironi jashitakaitariri Pawa.
2 Tima atziri jinaki jirika Ompiratasorintsitaari, otzimimotziri oita pomirintsitzimoyitariri. Irootaki jamatsinkawintantariri tzipinashiriwaitatsiri atziriiti pokashitziriri, masontzishiriyitatsiri iijatzi.
3 Jimatsitawo irirori itaawinta okaatzi jashitakaariri Pawa inkini impiyakotiniri ikaaripiroshiriwaitzi, jantziro ikimitaapiintziniri atziriiti.
4 Tikaatsimaita Ompiratasorintsitaari kantatsini: “¡Naaka Ompiratasorintsitaari!”, aña Pawa matakairiri jompiratasorintsitantari, ikimitaakiri jowakiri pairani Aarón-ni.
5 Ari ikantakari iijatzi Cristo, tii ikowashitaka apaniroini inthaamintakoityaari, inkantimi: “¡Naaka Ompiratasorintsitaari!” Aña Ashitariri matakirori, ikantziri:
Notomi nowimi iiroka,
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.
6 Ipoña ikantaki iijatzi:
Iiroka kantaitachani Pompiratasorintsitaariti,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.
7 Tima pairani jatziritapaintzi Cristo, jiraaniintaka jamanamanaatakari Pawa, ikaimakaimataki shintsiini jamanari. Aña Pawa, otzimimotziri ishintsinka, ari onkantakimi jowawijaakotiri iiro jowamaantaitari. Tima Cristo pinkathatasorintsitaniri jinatzi, ikimisantakiri Pawa ikowakotakiriri.*
8 Okantawitaka Cristo iriiwitaka Itomi Pawa, ikimaatsitapainta, tima iñaakiro tsika okanta tii ipiyathataita.
9 Ikanta jimonkaatakaitakiri jantiri, ari imatakari jowawijaakoshiritairi inkaati kimisantairini, ari inkantaitatyaani jawijakotai.
10 Ari okantakari, Pawa Ompiratasorintsitakaariri, ari okimitakawo tsika okanta jompiratasorintsitakaakiri pairani Melquisedec.

Ikamantantaitziro aririka owajyaantiro awintaashiritari

11 Tzimatsi ojyiki nokowawitari niyotaimiri tsika ikantakota jirika. Iro kantacha owanaa opomirintsita nimatimiro, tima kisoshiri pikantayitaka, osamani onkantya pinkimathatantyaawori.
12 Tima osamanitaki, noñaajaantaki iirokataki yotaantanaatsinimi. Iro kantacha iinta okowa intzimi iitya yotaayitimini iirokaiti, irojatzi japiitaimiri itayitawori jiyotaantziro iñaani Pawa. Okimiwaitakawo tsika ikantaitziri ithotaitziri, tikira impaitiri tatsinaatsiri owanawontsi.
13 Ari pikantari iirokaiti, kimiwaitakimi iinchaaniki ithotaitziri, tima tikira piñaantapiintawoota kamiithashiritakaantatsiri.
14 Iriima owayitakawori tatsinaari owanawontsi, iriiwaitaki ñaantapiintakawori, tii opomirintsitzimotari jiyotziro otzimi kamiithatatsiri, otzimi kaaripirotatsiri.

---

* **5:7** Jiroka ikantakiri Jesús, jamanamanaatakari Pawa, ikantzi: “Ashitanarí, pishinitanarika, pinkimitakaantinawo pomishitowaatyiinami iiro nokimaatsiwaitantawo onkaati nonkimaatsityaari. Iiromaita pimatanawo okaatzi nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzi pikowakaakinari iiroka”. Jiroka ikinakaakiro Pawa ikimisantakiri Jesús ikowakotakiriri, jamawitakaakiri ikimaatsiyitakari, ishinitakiri inkamimotanti jañaakagairi iijatzi.

6

1 Ontzimatyii niyaatakairo niyotaapirotimiro pashini tsika ikantakota
Cristo. Tii okantzi napiipiintimiro piyotsitakari iirokaiti, okimitatya oka-
takota jiroka: Jowajyaantairo kaaripirori kaamanishiritakaantatsiri. Jawin-
taashiriitaari Pawa.
2 Jiyotaayitakimiro iijatzi owiinkaataantsi, iijatzi otzimikapatziitotaantsi,
jañaakaayiitairi kamayitatsiri, jowasankitaayiitairi kaaripiroshiriri.
3 Irootaki aatakaantyaawori pashinitatsiri, inkamintha iri kowatsini
Pawa.
4 Onkamintha iiro aminaashiwaita pikimakiri, itasonkawintaitakimi, in-
ampishiritantakimi Tasorintsinkantsi,
5 piñaawitakawo okamiithatzimotzimi iñaani Pawa, iijatzi ishintsinka
joñaagantairi paata.
6 Tima ikaatzi ñaawitakawori jiroka, ipoña jowajyaantairo, iiro jimatairo
impiyashiritai jookantaiyaawori iyaaripironka. Kimiwaitakimi iriitakimi
apiitaironimi impaikakotakaantairimi Itomi Pawa, kimitawaitaka iriimi
thainkimawaitakirimi iijatzi ipiyotaiyani atziriiti.
7 Okimiwaitakawo owaantsi irinkapathatziro inkani, aririka impanki-
itantyaawo, iroorika jyookanaintsini pankirintsi pinawontsitachari, iri
Pawa tasonkawintakiriri pankitakirori.
8 Iroorika iyoshiitachani ojyookanaki kitochii, inchashi, tii opantawo,
katsimashiri inkantya pankitakirori, intaayiitairo paata.
9 Irooma iirokaiti, nitakoyitaní, niyotajaantzi iiro pikimitakotawo no-
jyakaawintakiri, tima niyotaiyini naaka pantanairo kamiithari owakiraa
jowawijaakoshiriyiitaimi.
10 Tima Pawa tampatzikashiri jinatzi, iiro ipiyakotaimiro pantayitakiri
iirokaiti, pitakoyitanaari ikaatzi pairyaayitairiri Irirori, iikiro piyaatakaatzi-
iro pitakoyitari.
11 Irootaki nokowakoyitaimiri, ari pinkantapiintatyi poñaagantairo
pintyaaryooshiriyitai, irojatzi imonkaayitantaiyaari okaatzi poyaakoshiri-
taiyarini.
12 Iiro pipirashiriwaita iirokaiti, añа iro kamiithatatsi pinkimitakotyaari
ikaatzi jatakairori ikimisantanai, ikaatzi kamaitanaawori. Tima iriitaki
aayitaironi ikajyaakagaitakiriri.
13 Tima pairani owakiraa Pawa ikajyaakaakiniriri Abraham-ni, tikaatsi
anaakotirini Pawa ipairyaakiro iwairo, iri yotironi iijatzi imapirotatya
imonkaawainiti. Añа iri pairyaachari apaniroini iwairo Pawa,
14 ikantakiri Abraham:

Imapiro nontasonkawintimi Naaka,

Imapiro nojyityiimiri Naaka pincharinityaari.

15 Tii jathawaawaita Abraham-ni, amatsinka ikantawintaka, jiñaakiro ika-
jyaakagaitakiniriri.
16 Tima aririka inkowapiinti atziriiti jiyoti imapirorika imatya
ikajyaakagaitziriri, ipairyiiro iwairo anaakotziriri, ari jiyoyiiti imapiro
jimonkaawainiti paata.
17 Ari okimiwitawo okaatzi jantakiri Pawa, ipairyagaa irirori imatantyaari
ikajyaakaantakiri. Tikaatsi kantironi impashinitakairo okaatzi ikinkishiri-
takari jantiri.
18 Ari okanta otzimantanakari apiti kaari ikantayiitai impashinitakaayi-
itairo. Iro imatantari ayotai tii ithiiyanita Pawa, irootaki kimoshiripiro-

takairi aakaiti awintaashiriyitaari Irirori, ayotzi ari imonkaataiya oyaakoniintziri.*
19 Iro oyaakoniintanka jojyakaawintaitziri jaka kimitawori tinari againtaatzirori antawoiti pitotsi iiro amaatanta. Ari okimitari oyaakoniintani, againtashiri owayitai. Irootaki kantakaawori ankimitakotantyaariri tyaatsiri jotantotaitantakawo tontamawotatsiri.†
20 Ari añaampiyaawo aakaiti kantatsi antyaayitai kimitakawori jiroka, aririka oyaatzishitanairi Jesús itzimi jojyakaawintaitakiri tyagaintsiri janta. Tima iri Jesús jojyakaawintaki pairani Melquisedec. Iriitaki Jesús Ompiratasorintsipirori iroñaaka, ari inkantaitatyaani irirori.

7

Jompiratasorintsinka Melquisedec

1 Tima Melquisedec, iri pinkathariwintantaintsi Salem-ki, jompiratasorintsiti jinatzi Jinokijatzi Pawa. Iriitaki aawairiri pairani ipiyaawo Abraham-ni japirotakiri pashini pinkathari jowayiritari, itasonkawintawairi.*
2 Irijatzi ipaki pairani Abraham-ni ajyaagawontsi okaatzi jaapithatantakiri jowayirita. Tima Melquisedec, tzimatsi ojyakaawintachari iwairo. Jiroka itawori ojyakaawinta: “Pinkathari Kamiithashiriri”. Jiroka apititaintsiri ojyakaawinta iwairo ipinkathariwintantzi Salem-ki: “Pinkathari Saikakaantatsiri Kamiitha”.†
3 Tii jiyotaitziro iwairo ashitariri, tii jiyotaitzi iijatzi itzimi ichariniyitanakari. Kimiwaitaka tii otzimimi ipoñaantanakari, tsika ithonkaka iijatzi, ikimitakotakari Pawa, ari ikantaitatziiro irirori Jompiratasorintsitaaritzi.
4 Ari añiiro ñaapirori jinatzi Melquisedec. Tima Abraham-ni, achariniyitaari aakaiti, iri ipaki pairani okaatzi jaapithatziriri pinkathariiti jowayiritari.
5 Iro kimitakawori okaatzi jantapiintayitakiri pairani Leví-mirinkaiti. Ipayitziri apaani tzimimotziriri ijyininka ontzimirika 10, tima iro oshinitaantziri Ikantakaantaitani jantayitiro Ompiratasorintsitaari. Iro jamitaiyarini, tima irimirinkaiti jinatzi ichariniyitari Abraham-ni.
6 Iriima Melquisedec kaari ajyininkata a-Judá-mirinkatzi aaka, kaari ayotaajaitzi iita charinitariri. Iro kantacha, Abraham-ni, itzimi ikajyaakaapiroitakiniriri pairani, iriitajaantaki pakiri Melquisedec apaani kaatatsiri 10 jaapithatantakiri jowayirita. Ipoña Melquisedec itasonkawintanakiri Abraham-ni.
7 Imapirotatya ikantapiintaitzi: “Itzimirika tasonkawintantatsiri, janairi itzimi itasonkawintaitziri”.
8 Itzimirika ipayiitziri apaani iitarika kaatatsiri 10 jaka kipatsiki, atziri jinayitzi, kaamaniri. Iriima Melquisedec, kimiwaitaka kañaaniri jinatyiimi irirori.

---

* **6:18** Tima tzimatsi apiti kantakotachari jaka kaari inkantayiitzi impashinitakaayiitairo. Jiroka itawori: “Pawa tii ithiiyanita, aritaki imonkaatatya okaatzi ikajyaakaantakiri”. Jiroka apititanaintsiri: “Tikaatsi pashinitakaironi ipairyaaka apaniroini iwairo Pawa, tima tikaatsi anaakotirini irirori”.
† **6:19** Iro ikinkithatakoyiitzi tontamawotatsiri jotantotantaitawori tasorintsipanko, iro jiiyiitzi tasorintsisagaaki. Apa intyi Ompiratasorintsitaniri, tii jaakowintawo intyaapiinti. Iro ikantayiitzi “ari janta joñaaganta Pawa”. Irootaki ojyakaawintawori inkiti tsika añiiri Pawa paata.
* **7:1** Jiroka wairontsi “Salem” irootaki jiitaitziri nampitsi Jerusalén pairani tikira jinampitawo Judá-mirinkaiti janta.
† **7:2** Jiroka kantakotachari ipakiriri Abraham-ni pairani Melquisedec. Aririka jaapithatanti jowayirita Abraham-ni onkaati 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec. Ari ikantakiro maawoni jaapithatantakiri, ontzimirika 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec.

9 Irojatzi jantakiri Leví-mirinkaiti, ikaatzi ipashitapiintaitari. Aña kimi-
waitaka iriitakimi pinakowintantatsinimi, tima irootaki jantakiri icharinitti
Abraham-ni,
10 itanakawo ipinakowintantaki ipashitakari pairani Melquisedec itonkiy-
otantawaariri jowayirita. Tima tikiraamintha itzimaajaitzi Leví-ni, aritaki
jantsitakawo Abraham-ni jiroka.
11 Pairani, ikaatzi Ompiratasorintsitaari, icharinitti Aarón-ni jinatzi,
ikantayiitziri "Leví-mirinkaiti". Ari okanta Ikantakaantaitakiri. Iro kan-
tacha jirikaiti Ompiratasorintsitaari, tii jimatajaantziro jowamiithashiri-
tanti. Arimi jimatakiro, iirotya josankinatakoitaimi pashini Ompiratasor-
intsitaari kimitaariri Melquisedec, kaari charinitariri Aarón-ni.
12 Imapiro itzimai pashini Ompiratasorintsitaari kaari icharinita Aarón.
Irootaki ompashinitantaiyaari Ikantakaantaitani, onkantantyaari intzimai
pashini Ompiratasorintsitaari.
13 Tima jirika ikinkithatakotaitakiri kimitaariri Melquisedec, kaari
icharinitti Leví-ni, pashinimirinkaiti jinatzi, kaari tzimaajaitatsini apaani
ijyininka intzimi jompiratasorintsitaityaari.
14 Jirika kimitakariri Melquisedec, iri Awinkathariti Jesucristo, icharini-
takari Judá. Tima pairani josankinariki Moisés-ni, tii oshinitaantsitzi jompi-
ratasorintsitaariti charinitariri Judá.
15 Ari okoñaapirotziri ontzimatyii impoki pashini Ompiratasorintsitaari
kimityaarini Melquisedec,
16 tii jompiratasorintsiwita inkimityaari okinkithatakotziri Ikantakaan-
taitani icharinimachiini Leví-ni. Aña iri kimityaarini apaani tzimatsiri
ishintsinka, kaari kaamanitatsini.
17 Tima iri ikinkithatakoitaki, ikantaitzi:
Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,
Ari pinkimitaiyaari ikanta pairani Melquisedec.
18 Ari okanta, tima okaatzi Ikantakaantaitakiri, jowajyaantaitiri, tii imatziro
owamiithashiritanti, tzimatsi kowityaachari.
19 Tima tikaatsi owamiithashiriti Ikantakaantaitani. Otzimimaita pashini
poyaataawori, irootaki matakaayitaironi okaakishiritairi Pawa, tima iro
oyaakoniintiri.
20 Irootaki ikajyaakaakairi jiroka Pawa, tima iriitaki pairyaincha
apaniroini iwairo jiyotaitantyaari imapiro imonkaatya.
21 Iriima Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tii ipairyaajaita Pawa jowan-
taitakariri jirikaiti. Iriima pashini, iri ipairyaawintaka Pawa, ikantaki:
Naaka Pinkathari pairyaawintainchari apaniroini, tii noipithokanitziro
noñaani.
Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.
22 Ari okanta, iriitaki iroñaaka Jesús yotakaayitairori imapiro imonkaataiya
okaatzi jantzimoitakairi, irootaki anaakotakirori pashini itawitanakawori
pairani ikajyaakaawakaitari.
23 Tima ojyiki ikaawitaka pairani Ompiratasorintsiwitainchari, ojyiki poy-
aayitakariri iriroriiti. Ikamapiintayitaki jirikaiti, tii okantzi jiyaatakairo
jantayitirimi, aña intzimi pashini poyaatyaarini.
24 Iriima Jesús, kañaaniri jinatzi irirori, iri kantaitachani Jompiratasor-
intsiti.
25 Ari okanta, iri Jesús owawijaakoshiritapiintairi okaakishiritantaiyaariri
Pawa, ikantakowintapiintai.

26 Iriitajaantaki Ompiratasorintsitaari akowityaapirotakiri. Jiroka ikanta
irirori: Itasorintsishiritzi, ikamiithashiritzi, ikitishiritzi, tii isaikimoyitairi
kaaripiroshiriri, janaapirotairo inkiti.
27 Jirika Jesús tii ikimitari Ompiratasorintsipirowitachari pairani. Tima
aririka intaayitiniri atziriiti jashitakaariri Pawa, jitawo ikowakotziri Pawa
impiyakotawakiri iyaaripironka irirori. Iriima Jesús jothotyaakiro maa-
woni, jimonkaatakiro ishinitaka pairani apaniroini inkimitakotyaari jatsip-
itakaani Pawa.
28 Ikaatzi Ompiratasorintsitakaakiri pairani Ikantakaantaitani, atziri ji-
natzi, shipitashiriri, ikaamaniyitzi. Iriima Itomipirori Pawa pokaintsiri
pairani awijaki ojyiki osarintsi, Jompiratasorintsitakaakiri Pawa ipairyaaka
iwairo. Iri monkaatajaantakirori kamiithaini, ari onkantaityaani.

8

Iri Jesús kantakowintantaatsi owakiraatantaari kajyaakaawakaantsi

1 Jiroka iroñaaka otzinkamipirotari ikantaitakiri: Iriitajaantaki Cristo
Ompiratasorintsiwintairi, iri saikaatsiri jakopiroriki Pinkatharipirori, itsi-
pataari ipinkathariwintantai inkitiki.
2 Okimiwaitaawo ari jantawaitimi tasorintsithaantiki, iro kantacha, ti-
imaita jantawaitzi tasorintsithaantiki jiwitsikani pairani atziriiti, aña inki-
tiki jantawaitai, otzimi jiwitsikakaantairi Pawa.
3 Tima ikaatzi Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tzimatsi jashitakaariri
Pawa, itaayitziniri. Ari ikimitakari iijatzi Jesucristo, tzimatsi iita
jashitakaariri Pawa.
4 Iro kantacha, tii okantawita jompiratasorintsitimi Jesucristo,
isaikantawitapaintari kipatsiki, tii oshinitakaantziro Ikantakaantaitani,
tima tii ijyininkamirinkaititari Leví-ni.
5 Tima jirikaiti Ompiratasorintsitaari ojyakaawontsi jinamachiiyitaki, aña
tzimatsi iñaampiyaitakari tsika onkantaiya tyaaryoopiroini inkitiki. Irootaki
ikantaitakiriri pairani Moisés, tsika inkantya jiwitsikiro tasorintsithaanti,
ikantaitakiri:
Pinkimitakaantiro piwitsikiro, tsika okanta piñaampiyakawo otzishiki.
6 Ari ikantaari Jesús Ompiratasorintsitaari jinatzi, janaakotairi jompirata-
sorintsitaitaari atziri. Tima Pawa jowakiraatai pashini kajyaakaawakaantsi,
iri jowakiriri iroñaaka Cristo ikantakowintayitai, irootaki anaakotairori
okaatzi ikajyaakaantawitakari pairani, iro anaakotairori itakawori ka-
jyaakaawakaantsi.
7 Tima tzimatsi kowityainchari itakawori kajyaakaawakaantsi kaari
imonkaayitaki, irootaki okowantakari ontzimi pashini owakiraari,
poyaataiyaawoni.
8 Jiroka kowityainchari, tima ikantaitaki pairani:
Ikantzi Awinkathariti:
Paminiro onkaati awijatsini paata,
Ari napiitairo ontzimi nantzimotairiri icharinipaini Israel-ni, icharinipaini
Judá-ni.
9 Aririka nowakiraatairo kajyaakaawakaantsi, iiro okimitaawo nantzimow-
itakariri icharinitti.
Tima pairani nokimitakaantziri nonkathataatyiirimi,
Naakami iiwatairinimi nomishitowantaariri Egipto-ki.
Tii jimonkaatzimaitawo iriroriiti okaatzi ikajyaakaakinari,
Iro opoñaantari nowajyaantziro nokimpoyaawintziri.
Ari ikantaki jiñaawaitaki Pinkathari.

10 Japiitakiro jiñaawaitaki iijatzi, ikantzi:
Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñiiri paata Israel-mirinkaiti:
Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayitairi.
Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani,
Naakataki inkimitakaantai Iwawani,
Iriiyitaki nashitaiyaari Naaka.
11 Tii okowajaantai jiyotaawakaawaitaiya,
Apa ikantayitairi ijyininka: “Piyoshiripirotairi Awinkathariti”.
Tima maawoni jiyoyitaina.
Ari jiyoyitaina ñaapiroriiti iijatzi ashironkaariiti, maawoni.
12 Owanaa nonishironkatairi ikaaripiroshiriyitaki,
Ari nompiyakotainiri.
13 Tima jiitaitakiro “Kajyaakaawakaantsi Owakiraari”, ari jiyotakoyiitziro jiroka itawitakawori, kimiwaitaki paijatorimi inatyi. Tima okaatzi paijatotaintsiri, jookaitziro.

9

1 Jiroka itakawori kajyaakaawakaantsi, iro ikantakaantakiri Pawa jiyotantaityaari tsika inkantaitya impinkathaitiri. Ari okinkithatakotari tasorintsithaanti tsika ipinkathaitziri pairani.
2 Jiroka tasorintsithaanti, apiti okanta jinashitaitakawo jotantoitziro. Janta antawosagaakitzi tsika ityaapiintaitzi, ari jowayiitakiri ootamintotsi, minkochaaniki, ipoña tasorintsitanta. Ari jiiyiitziro “tasorintsisagaaki”.
3 Irooma inthomainta, tsika ithatashiitakiro tontamawotatsiri, oryaaninaki okanta. Ari jiitaitziro “tasorintsisagaakipirori”.
4 Ari osaikiri itaantapiintaitawori kasankainkari, ari osaikiri iijatzi tasorintsinaki. Iro jiwitsikayiitziri poriryaatatsiri. Ari owakotari inthomainta iipiyokiini “maná” jiwitsikañakitashiitakiro poriryaatatsiri. Ari jowaitzirori iijatzi ikotzi Aarón-ni jyookaintsiri pairani, ari osaikitari mapikota tsika osankinataka kajyaakaawakaantsi.*
5 Okanta jiñokiini tasorintsinaki, ari jowaitaki jiwitsikaitziri jojyakaawo maninkariiti, iriitaki tsimankantawori ishiwanki ashitakowo tasorintsinaki. Iro jiitaitziri “Inishironkaminto”. Iro kantacha iiro niyaatakairo nonkinkithatakotimiro tsika okantayita apaanipaini.
6 Aritaki jiwitsikayiitakiro maawoni jiroka. Ojyiki jantapiintakiri Ompiratasorintsitaari janta antawoki tasorintsisagaaki, ari jantayitziro inkini impinkathatasorintsiti.
7 Irooma iyaapirotanaki inthomainta tasorintsisagaakipiroriki, apa ishinitaitziri intyi Ompiratasorintsipirori. Apawojatzi ityaapiintzi osarintsiki. Aririka intyaaki janta, jaanaki irira piratsi intsikirisantyaawo jiiyiitziro “Inishironkaminto Pawa”. Ari onkantya inishironkatantyaariri Pawa, iiro jowasankitaawintantari iyaaripiroshirinka. Ari ikimitairi iijatzi atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri.
8 Ari okantsitari iijatzi, tzimatsi jiyotakaayitairi Tasorintsinkantsi, jiroka okanta: Pairani otzimantawitari tasorintsithaanti, tii okantzi intyaayiti atziriiti janta otasorintsisagaakipirotzi.
9 Jiroka okantakota: Aririka impaitiri Pawa jashitakaitariri, aririka intagaitiniri, tii iro matakaajaantirini impinkathashiritairi Pawa inkini intampatzikayitairo ikinkishiritari.

---

* **9:4** Ikantakoitziri jaka poriryaatatsiri, iriitaki oro.

10 Apa intzitaiyaawo owanawontsi, imiriyiitari, inkiwayitapiintaiya iijatzi. Iro ikantakaantaitakiri okaatzi koñaayitatsiri jantaitiro, irootaki jantayiiti irojatzi jowakiraatakaantaiyaawori Pawa kajyaakaawakaantsi.
11 Mataka ikoñaatai Cristo, iriitaki kimitaariri iroñaaka Ompiratasorintsitaari. Tii ityaajaitzi tasorintsisagaakipiroriki otzimi jiwitsikayitakiri atziriiti, aña jimatakiro ityaaki irirori inkitiki tsika añaampiyayitakawo iroñaaka, anaakopirotantatsiri.
12 Tima Cristo tii ikimitari Ompiratasorintsitaari atziritatsiri tyaamachiitapiintatsiri tasorintsisagaakipiroriki jaanaki iriraani piratsi. Aña iriitajaantaki shinitaincha jowamagaitiri isakotapaintziro iriraani, inkini jiñaayitairo maawoni inkantaitaatyaani jawijakoshiriyitai.†
13 Ojyakaawintatziiro aririka onkamiithatzimotiri Pawa iriraani piratsi, iijatzi isamampoti, kimiwaitaka iro kitiwathatakagairini atziri itzimi antakirori ipinkaitziri.
14 Irooma iriraani Cristo, iro mapirotakirori okantakaakawo pikitishiritantayitaari. Tima ikimita irirori tikaatsi inkinakaashityaari, irijatzita shinitaincha jowamaitiri, ikantakaakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki ojyipithataimirori kaaripirori pikinkishiritani, tima pantayitakiro kaamanitakaantatsiri. Aña ontzimatyii pantayitairo ikowakaimiri Pawa, Kañaaniri.
15 Iriitaki Cristo jotyaantakiri Pawa inkantakowintairi atziriiti, ari okanta jowakiraatakaantaawori kajyaakaawakaantsi. Tima okantakota owakiraari kajyaakaawakaantsi, ontzimatyii inkami apaani, iro jawijakotantaiyaari piyathatakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi. Ari jiñaitairo ishiniyitakairo pairani ankañaanitai. Jiroka kajyaakaawakaantsi, iroowaitaki osankinarintsi tsika okinkithatakoyita okaatzi jashiyiitari, okinkithatakoyitziri iijatzi ashitaiyaawoni aririka inkamaminthataki iwaapatiitari.
16 Iro kaari jiyopiroyitanta intzimi aayitironi okaatzi jashitakaayiitantari, apa jiyoyitzi aririka inkamaki iwaapatiitari.
17 Iinta jañi iwaapatiitari, iiro ipitsitari ikajyaakagaitakiriri jashitaiyaawo. Apa impaitairi aririka inkamaki.
18 Ari okimitari, jitantaitakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi, tzimatsi iita kamaintsiri, iriraani jitantaitanakari.
19 Tima pairani ithonkakiro Moisés jiñaanatakiniri atziriiti Ikantakaantani, jaaki iriraani piratsi, itsipataakiro jiñaa, jaaki inchashimpoki, jankowiitaki kityonkamawotatsiri, itsikirisantakawo osankinatainchari, ari ikimitaakiri iijatzi atziriiti.‡
20 Ikantakiri:
Jiroka iraantsi iro oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari, irootaki ikantakaantakiri Pawa.
21 Itsikirisantakawo iijatzi iraantsi tasorintsithaanti, ari ikimitaakiro okaatzi saikatsiri inthomainta.
22 Ari okanta, tima kimiwaitaka aririkami intsikirisantaityaawo iriraani piratsi, jimonkaatanairo Ikantakaantaitziri, kimiwaitaka iroomi oitiwathatantatsini. Tima iirorika otzimi iraantsi, iiro ipiyakotantairo Pawa kaaripirori.

Iri Cristo matakirori jowawijaakoshiritantzi

23 Irootaki jatsipiwintantari piratsi itagaitziniri Pawa kimiwaitaka inkitiwathatakaantatyiimi. Irootaki kimitakawori okaatzi awijaintsiri inkitiki,

† **9:12** Ikinkithatakoitziri jaka ikantaitzi piratsi, iri ikinkithatakoitzi cabra-paini ipoña vaca. ‡ **9:19** Kantakotachari jaka inchashimpoki, irootaki jiiyiitziri iijatzi “isopo”.

jotyaantakiri Pawa jatsipitakowintantya Cristo, inkitishiritakaantayitairi. Iro anaakotakirori jatsipitakowintanta piratsi.
24 Tima tii ityi Cristo tasorintsisagaakipiroriki jiwitsikamachiitani atziriiti. Añaa irootataiki ojyakaawintacha inkitiki tsika ikinai Cristo, inkantakowintayitai isaiki Pawa.
25 Tima tii japiipiintapaintziro Cristo inkamimotanti. Ari opashinitziri jantziri Ompiratasorintsitaari tyaawitapiintachari apawojatzi osarintsiki tasorintsisagaakipiroriki. Tii iri ashitaajaityaawoni iriraani isakoitziri.
26 Arimi jojyamachiityaarimi Cristo Ompiratasorintsitaari, ojyiki japiipiintiromi inkamawintanti. Arimi jitanatyaawo inkimaatsiwintantyaami owakiraa iwitsikantakari kipatsi. Añaa apawojatzi ikamawintantapaintzi. Ari ikantaitanaatziiro joitsinampaakiro kaaripirori.
27 Iroowaitaki ikantaitziri: “maawoni atziri apawojatzi okanta ikami, impoñaa Pawa yakawintairini”.
28 Iro jantakiri Cristo, apawojatzi ikamaki ikimaatsiwintakotari ojyiki kaaripiroshiriri. Iro kantacha iijatzi inkoñaatapai paata irirori, iiro ikimaatsitakaitawaari, añaa jowawijaakotairi ikaatzi oyaakoniintakiriri.

10

1 Iro Ikantakaantaitani ojyakawori aamparyaantsi. Tima okanta apaani aamparyaantsi tii otzimanitzi owatha, apa jiyoyiitzi tzimatsi iita ashitawo jaampari. Ari okantari iijatzi Ikantakaantaitani, iyotaakai tzimatsi paata kamiithataatsini. Ikantakaantaitaki ontzimatyii intaapiintaitiniri Pawa maawoni osarintsiki, iro kantacha tii owamiithapiroshiritziri atziriiti antayitakirori.
2 Arimi imapirotya owamiithapiroshiritanti, ikaatzi antayitakiro arimi jowajyaantakiromi, tima aritakimi oitishiritakiri, iiro iyaatzimi onkatsitzimoshiriwaitirimi jantayitakiro kaaripirori.
3 Añaa tii ari onkantya, iro jantapiintakiri awijayitzi osarintsipaini, itaapiintayitziniri Pawa, ikinkishiritakotawo iyaaripiroshirinka.
4 Tima jowamaayitapiintziri piratsiiti ikapathainkatakagaitziri, tii imatziro ompiyakopirotiro iyaaripironka atziri.
5 Irooma ipokaki pairani Cristo jaka kipatsiki, ikantakiri Pawa:
Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaayiitimiri, jatsipitakaityaari.
Añaa naakataki potyaantaki natziriti, jatsipitakaityaanawo.
6 Tii apa inimotzimi itagaitzimiri piratsi okantakaantziro iyaaripiroshirinka jirikaiti.
7 Nokantzi Naaka:
Pawá, nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,
Tima aritaki josankinatakoitakina pairani onkaati nantiri.
8 Pinkinkishiritiro kantatsiri jaka:
Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaitzimiri, intagaitimiri jatsipitakaitani. Tii inimotzimi intaawintimiro iyaaripiroshirinka.
Iro kantacha, ¿kaarima ikantakaantaitziri jiroka pashini?
9 Incha pinkinkishiritiro pashini kantatsiri:
Nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,
Jiroka apiitainchari ikantaitakiri, ipoyaatawo itanakawori pairani.
10 Añaa ikowaki Pawa onkimityaawo iwatha Cristo okaatzi itagaitziniriri, ari okanta ikamawintantapaintariri maawoni atziriiti. Ari opoñaa jowamiithashiriyitai aakaiti.

11 Pairani, maawoni Ompiratasorintsitaari jaminiri Pawa jashitakaariri,
japiipiintziro kitiijyiriki itainiri piratsi. Tiimaita jimatziro jowajyaantapiro-
takaantiro kaaripirori.
12 Iriima Cristo, apawojatzi ishinitaka jowamaawintaitiri iyaaripironka
atziriiti, ipoña isaikai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantzi,
13 ari isaiki joyaawinta irojatzi joitsinampaantapirotaiyaariri iisaniintani,
inkimitakaantairi jimakoryaakiiminto.
14 Irootaki jantantakawori apawojatzi ikamawintakiro iyaaripironka
atziriiti, ari ikantaitaatyaani jowamiithashiripiroyitairi.
15 Ari ikimitakari Tasorintsinkantsi jiyotakaakai imapirotatya. Tima iri
itakawo josankinatakaantaki:
16 Ikanta jiñaawaitaki Pinkathari, ikantzi:
Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñaitairi paata:
Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayiitiri.
Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani.
17 Iikiro ikantatzi:
Ari nompiyakotainiri ipiyathataka, jantayitakiro kaaripirori.
18 Tima aritaki ipiyakotantairo Pawa ikaaripiroshiriyiitzi, tii okamiithatai
intaayiitainiri iroñaaka.
19 Irootaki iyikiiti, tima kapathainka ikantaka Jesucristo jowamaan-
taitakariri, awintaashiri antsipashiritaiyaari Pawa, onkimiwaityaawo
antyaatyiimi tasorintsisagaakipiroriki.
20 Tima jatziritaki Cristo, irootaki okantantaari antyaayitai inkitiki, iro
ojyakaawintachari antyaatyiimi ithayiitakiro tontamawotatsiri tasorintsis-
agaakipiroriki. Aaka omapokayitairori jiroka kaari jimayiitzi pairani,
irootaki kañaanitakaantaatsiri.
21 Ikimitaari iroñaaka Cristo iriimi Ompiratasorintsipirowintaini akaatzi
jashiyitai Pawa.
22 Ari okanta. Tyaaryoopiroini ankantaiya antsipashiritaiyaari Pawa,
imapiro ankantya oshiritaiyaari. Kitishiri ikantakaayitai, iiro akinkishir-
itakoyitaawo kaaripirori. Aña ankimitakaantya inkiwantatyiiromi jiñaa
kitijyaari.
23 Kiso owanakiro awintaashiritaari, ikimaitakai akantaki: “Noyaakoniin-
tani jinatzi Cristo”. Tima tsika itzimi kajyaakaakairori, kiso jowakai irirori.
24 Ontzimatyii ankinkishiritakotairo tsika onkantya aminthashiri-
takaantyaariri pashini jitakotantya, jantayitairo kamiithari.
25 Iiro owajyaantziro apatotapiintya, tima tzimayitatsi owajyaantayi-
takirori. Aña ontzimatyii aminthashiritakaiyaari akaataiyini. Iikiro aatatyi
antanairo ayotai aritaki impiyi Cristo.

Ikamantayiitziriri antzirori inintakaanikiini kaaripirori

26 Tima aritaki ayotairo tyaaryootatsiri, aririka othataashiwaityaawo
owajyaantanakiro, impoña aatakairo antayitiro kaaripirori, iiro
ipiyakoitairo ayaaripironka.
27 Aña ikamantayitakai anthaawashiriti jowasankitagaikari, tima Pawa
japirotairi intaayitairi ikaatzi kisaniintakiriri.
28 Pairani, intzimirika piyathatatyaawoni Ikantakaantani Moisés, tii in-
ishironkaitziri, jowamaitziri inkaatirika mawa kantakotirini. Ari jowa-
maitakiri iijatzi inkaamachiitirika apiti kantakotirini.
29 ¿Tiima imapiro jowasankitagaitiri manintakirori jantzimotajaantakairi
Itomi Pawa? Tima okimiwaitakawo jaatzikashiwaitaitawo kaari opantyaa-
woni, imanintashiwaitakawomi ikapathainkataki ikamawintantaki. Ari

ithainkashiritakiro jantzimotantziri Pawa ishiniwitakanariri intasorintsishiritakairi. Ikawiyawaitakiri Tasorintsinkantsi nishironkataniri.
30 Irooma aakaiti ayotziri itzimi kantaintsiri:
Naakataki owasankitaantatsini,
Naaka piyakowintantachani.
Iro ikantakiri Pinkathari.
Ikantaitzi iijatzi:
Jowasankitaayitziri Pinkathari ikaatzi jashitaari ririrori.
31 ¡Kimitataika antawoitimi inthaawashiritakimi jiyoitai iriitajaantakimi owasankitaantaatsini Kañaaniri Pawa!
32 Pinkinkishiritakotya. Tima iirokayitaki pairani kimisantanaintsiri, kimiwaitaka pinkitiijyiinkatakotaimi. Ipoña piñaakiro ikimaatsitakaitakimi.
33 Piñaayitakiro iijatzi ikisaitakimi, jowatsinaitakimi tsika ipiyotaita. Pikimoshiritakaayitakiri awijyimoyitakiri okaatzi piñaakiri iiroka.
34 Pikimoshiritakairi ikaatzi jomontyaayiitakiri, piñaayitakiro iijatzi jaapithaitakimiro tzimimoyitzimiri. Iro kantacha, iikiro piyaatatyi piminthashiritanatya, tima piyotaiyini onkaati piñiiri paata, owanaa okamiithapirotzi, tii othonkanita.
35 Irootaki iiro powajyaantantawo okaatzi pawintaanaari, tima antawoiti impinaitaimi paata.
36 Amawi pinkantya pantayitanairo ikowakaayitzimiri Pawa, ari onkantya piñaantaiyaawori ikajyaakaakimiri.
37 Tima ikantzi Pawa:
Iiro ijyinkaa jariitantyaari aatsikitzimataintsiri,
Iiro osamani inkantya.
38 Tampatzikashiri inkantya awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.
Irooma aririka impiyashiritai, iiro jinimotakaanawo.
39 Irooma aakaiti, tii akimitari ikaatzi piyashiritachari, intzimi japiroitairi.
Aña awintaashiriyitaa aakaiti, ari añiiro añaashiriyitai.

11

Awintaashirinkantsi

1 Jiroka okantakota awintaashirinkantsi. Okimitatya aririka inkantashiriiti: “Aritaki imatatya nokowapirotani”. Jiyopirotajaantaki aritaki imatatya ikowiri, onkantawitatya tikira jiñiiro.
2 Iro jawintaashirinka achariniiti kantakaawori okanta Pawa ikinkithatakotantakariri kamiithaini.
3 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori amatantawori akimathatairo okantajaantaka jiwitsikantakawori Pawa kipatsi. Apa jiñaawaitaki, matanaka iwitsika. Ari opoñaanakari iwitsikanaka jiñaayitairi iroñaaka kaari koñaataajaitatsini pairani.
4 Iro jawintaashirinka Abel kantakaariri itaantakanariri Pawa jashitakaariri, anaakotanakiro jashi Caín jashitakaawitariri Pawa. Iro kamiithatzimotakiriri itaakiri Abel. Ari ikantaki Pawa: “Kamiithashiri jinatzi Abel”. Okantawitaka ikamaki Abel, iinta akimakotapiintziri kimiwaitajaantaka irojatzi jiñaawaitimi ririrori, tima iro kantakaawori ikimisantaki.
5 Iro jawintaashirinka Enoc kantakaariri jaantaitaariri, tii jiñiiro inkami. Tii jiñaitairi, tima inkitiki jagairi Pawa. Pairani iinta isaiki kipatsiki, ikantakiri Pawa: “Iiroka inimotakaapirotakinari”.
6 Tima kaari matironi ontzimi jawintaashirinka, tii inimotziri Pawa. Aña aririka inkowayiiti jiyopiroitairi Pawa, ontzimatyii inkimisantai, imapiro

tzimatsi Pawa. Ontzimatyii inkimisantai ari jimatakaayitairi Pawa inkaati kowapirotaatsini jiyotairi.

7 Iro jawintaashirinka Noé kantakaariri jiwitsikantakawori antawoiti shintsipaa inkini jowawijaakotiri ijyininkamirinkaiti. Tyaaryoo ipinkathatasorintsitanitzi irirori. Tima iri Pawa kamantakiri onkaati awijatsini, kaari jiñaitaajaitzi pairani. Iro opoñaantari jiñaitakiro mapirotachari jowasankitaayiitairi isaawijatziiti. Ari jowamiithashiritakiri Pawa, tima irootaki ikajyaakagaitakiniriri kimisantaniriiti.

8 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori ikimisantantakariri Pawa ikantakiri pairani ishitowi inampiki jiyaatiro pashini nampitsi ikajyaakaakiniriri. Iro jantakiri Abraham, jataki okantawitaka tii jiñiiro tsika jiyaati.

9 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori jimatantakawori jinampitawo pashiniki kipatsi tsika tii itzimapai ijyininka irirori. Ari isaikakiri ipankojyitatari mishinantsimashi. Ari ikimitaakari Isaac, Jacob, tima irijatzi ikajyaakagaitakiniriri iijatzi.

10 Iro jimatantakawori Abraham inampitakawo, tima jiyotzi ari inkañaanitai inkitiki. Kimiwaitaka iri ñaampiyakawori nampitsi otzimajaantzi jiwitsikairi Pawa, tsika inampipirotaiyaawo paata.

11 Aña imatsitataikawo iroori Sara, owaiyantai okantakaawo awintaashirinka. Aritaki antawopirowitaka, kaawitapaaka owaiyantantyaari. Iro kantacha, imatairo owaiyantai, tima awintaashiritanakari Pawa aritaki jimonkaatakiniro ikajyaakaakinirori.

12 Ari okanta. Oimi Sara, owamaimawitakari jantaripironka, jowaiyantakairo iina, irojatzi ijyikitantaari icharinyitari, ikimitaari ijyikitzi impokiro, ikimitaawo impaniki ojyikitzi jiñaathapiyaaki. Imapiro ijyikipirotai, tikaatsi matironi jiyoitai tsika ikaatzi ijyikitzi.

13 maawoni jirikaiti (Abraham, Isaac, Jacob, Sara), ikamakoyitakiro jawintaashirinka, tii jiñaajaitziro okaatzi ikajyaakagaitakiriri. Apa jiñaampiyanakawo. Intaina okantaka inkiti ikowashiritakiri inampitaiyaawo. Irootaki ikantayitantari: “Asaikaminthatashita kipatsiki, kaari anampi, akimitakowaitakari kaari tzimatsini ijyininkamirinkaiti”.

14 Tima jiñaawaitaitakiro kantainchari ñaantsi, ari ayopirotziri imapiro jaminaminaitzi pashini nampitsi tsika inampipirotaityaawo kamiithaini.

15 Iroomi inkinkithatakoyiti impiyamachiiyitaimi inampiitiki ipoñaayitakawo pairani, aritya jimatakiromi impiyayitai.

16 Aña tzimatsi pashini ikowapirotakiri anaakopirotzirori, janta inkitiki ikowiro. Irootajaantaki jiwitsikakiniriri Pawa jashiiti jirikaiti, tima Pawa tii ikaaniwintakotari ikantapiintakiri “Nowawaní”.

17 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaakawori itaantyaanaririmi Pawa japintziti itomi Isaac, tima Pawa jiñaantatyaawo jawintaashirinka Abraham. Iroowitainchami japintziryiirimi jowaiyani itomi,

18 okantawitaka ikantakiri Pawa:
Iri Isaac piñaantaiyaari intzimai ojyiki pincharinityaari.
19 Tima Abraham jawintaashiritakari Pawa jiyotzi ari jañaakagairi kamatsiri. Irootaki Pawa joipiyantaanariri Isaac, tima iri ojyakaawintakiro jañaayiitai.
20 Iro jawintaashirinka Isaac kantakaawori itasonkawintantakariri Jacob ipoña Esaú, iro ojyakaawintacha awijayitatsini paata.
21 Iro jawintaashirinka Jacob kantakaakawori itasonkawintantakariri apitiroiti itomi José. Irojatzi jawintaashirinka Jacob-ni kantakaawori ithaamintantakariri Pawa ikotzipookitantakari ikamimataki.

22 Iro jawintaashirinka José kantakaariri ikantantanakari ikamimataki,
ikantzi: “Aririka ishitowayitai Egipto-ki ajyininka itzimi ichariniyitari Is-
rael, jaminai tsika inampitaiyaawo”. Ikantaki iijatzi: “Ontzimatyii jaitanairo
paata notonkipooki”.
23 Iro jawintaashirinka ashitariri Moisés kantakaariri jimanantakariri ji-
inchaanikiti owakiraa itzimapaaki, irojatzi itzimakotantakari mawa kashiri.
Tima kamiithaini ikantaka iinchaaniki. Ari ipiyathawaantitakawo ashitariri
Moisés ikantakaantakiri pinkathari, intsitokaitiri maawoni iinchaaniki shi-
ramparitatsini.
24 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri kaari ikowanta
incharinityaari pinkathari Faraón, okantawitaka iro oimotantakiri irishinto
pinkathari.
25 Aña iro ikowaki intsipatyaari atziriiti jashitari Pawa, ari
itsipatakari ijyininkapaini jowasankitaawaitaitziri, tii ikowaajaitziro
jinintaawaityaawo kapichiini jinintashiyitari irirori.
26 Tima jiyotaki Moisés okowapirota jowinkatharyaitiri Cristo, iro anairori
ontzimimotairimi jajyaagawo Egipto-jatzi. Aña iro jiñaampiyakari impinayi-
itairiri paata.
27 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri ishiyantakari Egipto-ki. Tii
iro jimanantakari ithaawantari pinkathari inkisaniintiri, aña ityaaryoowin-
tatziiro onkaati jantakairiri Pawa, okimiwaitakawo jiñaapootatyiirimi Pawa
kaari koñaanitatsini.
28 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaawori jimonkaatziro ikantakaan-
taitakiro Anankoryaantsi, itsikirisantakawo iraantsi iiro jowamaantari
maninkari apirotaniri itzinkamitari jowaiyaniiti.
29 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimontyaantakawori Inkaari Ki-
tyonkaari, janiitaiyakini okisopathataki. Irooma jimawitapaakawo Egipto-
jatzi, piinkaiyakini.
30 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimatantakawori jinkijinkitakiro
Jericó okaatzi 7 kitiijyiri, irojatzi jiñaantayiitakawori opookathapitaki
nampitsi.
31 Iro awintaashirinka Rahab kantakaawori aantawakariri kamiitha
owayiriiti aminaantachari, ari okanta tii otsipatantari piyathariiti
japiroitakiri. Okantawitaka jiroka Rahab mayimpiro inawitaka.
32 ¿Nonkinkithatakotirima pashini? Iiro nothotyaakotziri. Jirika ikaatzi:
Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ipoña Kamantantaniriiti.*
33 Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaayitaariri okanta: Itzimantari
oitsinampaayitairiri pinkathariiti, pashini tampatzikashiriyitaatsiri,
pashini ñaayitairori ikajyaakagaitakiniriri, pashini jookawiitakari imoonaki
kajyikari tii jatsikiri,
34 pashini jookawiitakari paampariki tii itagaa, pashini jo-
maaminthaitakiri jowathaitirimi, pashini ishintsitakagaitakiri, pashini
ñaapirotaachari jowayirita, pashini jomishiyayitaki owayiriiti poñaachari
pashiniki nampitsi.
35 Tzimatsi tsinani ñaayitairiri ojyininkamirinkaiti jañaayitai ikamawitaka.
Iro kantacha tzimatsi pashini kamimayitaintsiri jompojawaitaitakiri, tii
jowajyaantanakiro jawintaashirinka impakaantaityaaririmi. Aña oyaani-
inta ikanta jañaapiroyitai paata, iiro okimitaawo añaawita iroñaaka.

* **11:32** Ikaatzi iitachari jaka: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, iri jiwayitakiriri Judá-mirinkaiti pairani, owakiraa jinampitakawo Canaán-ki. Iro kipatsi ikajyaakaakiniriri Pawa jinampityaawo janta. Jirikaiti jiwari itsipatakari jowayiriti ontzimatyii jomanatya jimatantyaawori jinampityaawo janta tsika ikajyaakaakiri Pawa.

36 Tzimatsi itzimi ithainkawaitaitziri ipoña ipajawaitaitakiri, pashini joo-
joyiitakiri ipoña jomontyaayiitakiri.
37 Tzimatsi ipichiitakiri, pashini itankaitakiri, pashini josataayiitakiri. Tzi-
matsi pashini anii-aniiwaitatsiri apa ikithaamachiitakari mishinantsimashi,
pashini kowityaapirowaitani ikantaka, pashini ojyiki jaminaminayiitakiri,
pashini ikimaatsitakagaitakari.†
38 Pashini ikinawaiyitaki otzishimashiki, pashini inampiyitakawo omoon-
aki. Tii aritaajaitzi ankimitakaantiri jirikaiti isaawijatziiti. Aña iriitaki
kowapirotachari.
39 Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaawori okanta ikinkithatakotanta-
ariri Pawa kamiithaini, okantawita tikira jiñaayitairo ikajyaakaayitakiriri.
40 Tima jiñaampiyakawo Pawa otzimi anairori: Ikowakaakairo aakaiti antsi-
pataiyaari jirikaiti, inkamiithashiritakaayitai maawoni.

12

Kimpoyaa owanairi Jesús

1 Irootaki, añaashintsiyitantyaari iijatzi aakaiti, ankimitakaantiro
anaakotantatyiimi, okimiwaitakawo iijatzi impiyotatyiiyaami jirikaiti
jaminayitaimi mayitakirori jawintaashiritaka, amatakoyitairi aakaiti. Am-
atantyaawori ashiyi shintsiini, ookanairo asamawopooki amatsinkakairi
ashiyi. Iro ojyakaawintachari asamawopooki aririka ookawintairo
akaaripiroshiriwaitzi. Ari añiiro aakowintyaawo ashiyapiintai.
2 Ikimita shiyachari ikamaitawo jaminiro tsika jariitya, ari ankimi-
tanaiyaari aakaiti, kimpoyaa owanairi Jesús itakawori jawintaashiritakaayi-
takai. Iriitaki monkaatakaironi iijatzi awintaashiritani. Iriitaki ankimitako-
taiya, tima jiñaampiyakawo irirori jinintaiyaari. Irootaki jamawitantakawori
ipaikakowiitakari, okamiithatzimotakiri ikaaniwintawiitakari ikamawita-
paintai. Ari saikai iroñaaka jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantai.
3 Aririka ankinkishiritakotiri Jesús jamawitakiro ikisaniintawaitakiri
kaaripiroshiriri, iro thaamintashiritakagaini iijatzi aakaiti amawitiro, iiro
okantzimoniintashiriwaitai.
4 Aritaki piñaashintsiyitakari iirokaiti kaaripirori, iro kantacha tikira piñiiro
inkapathainkatakaimi.
5 Aamaa pipiyakotakiro ishintsithatantzimiro Pawa osankinarintsi, ikimi-
takaantzimi iirokami itomiiti, ikantzimi:
¡Notomí! Iiro pimanintziro aririka jowasankitaimi Piwinkathariti.
Iiro okantzimoniintawaitzimi aririka ishintsithatimi.
6 Tima iri jitakotajaantani Pinkathari jiñaantakaapiintari.
maawoni ikimitakaantaari itomi, jowasankitairi.
7 Onkaati awijyimoyitimiri pinkimitakaantiro Awinkathariti
ñaantakaashiritzimiri. Tima ikimitakaantaimi Pawa iiroka itomi. ¿Tiima
jowasankitaapiintziri itomi ikaatzi iwaapatiitari?
8 Ontzimatyii jowasankitaayitai maawoni. Tiirika piñiiro iiroka, kimitaka
tikira itomipirotzimi Pawa, aña otomi mayimpiro pinatzi.
9 Okimita iijatzi, tzimatsi koñaaniri ashitairi owasankitairi, apinkathatziri
irirori. ¿Iiroma amapirotzirori apinkathatairi Ashitairi kaari koñaaniri,
onkantantyaari añaashiriyitai?
10 Tima ikaatzi ashitairi koñaaniri kapichiini jowasankitaayitai, tsika
okantzimotari irirori. Iriima Pawa jowasankitaayitai irirori onkantya

† **11:37** Ikantakoitziri jaka mishinantsimashi, iro imishina oijya ipoña cabra.

inkamiithashiritakaantairi, ari onkantaki iijatzi intasorintsishiritakai ikimita irirori.
11 Tii inimoshiriyitai jowasankitaaminthaitai, aña owanaa onkantzimoniintashiriwaitai. Iro kantacha paata, ikaatzi kaari manintironi jowasankitaayitziri, aririka inkamiithashiriyitai, ari jiñiiro isaikai kamiithaini.

Apaatakirori inishironka Pawa

12 Irootaki piñaashintsitantyaari pinkimityaari ñaantapiintakawori ishiya, jiñaashintsita ijyiwata ishipitajyimpawitaka, ari ikimitairo iijatzi ishipitayiritowitaka, jiñaashintsita.
13 Pinkimiyitaiyaari iirokaiti shiyapiintachari tsika okamiithawokitzi kaari ñaayitironi inkithoki ishipitakiitaki. Aña ontzimatyii intikatsikiiti.
14 Aapatziya pinkantawakaiya, piñaashintsitya pintasorintsiriti. Tima iirorika pimayitairo jiroka, iiro piñiiri Apinkathatani.
15 Paamawintyaari inkaati apaatakironi inishironkayitai Pawa. Paamawintyaari oitzipinashiritaniri, joitzipinairikari ikaatzi kimisantatsiri.
16 Paamawintyaari mayimpiritatsiri. Paamawintyaari thainkatasorintsitaniri kimityaarini pairani Esaú, ikowajaantzi jowawatya apawojatzi, ari ipimantakiro ikajyaakaitakiriri itzinkamitari itzimi.
17 Tima piyotzi iirokaiti aritaki jimatakiro Esaú kantachari, ojyiki ikowawitaa iñiiromi intasonkawintayiitiri, antawoiti jiraakotakawo. Iro kantacha tii jiñiimaitaawo tsika inkinakagairo ikinakaashitakari.
18 Tima tii pikimitari iirokaiti aakirori pairani Ikantakaantaitani. Jiyaataiyakini irirori otzishiki tsika otzimi koñaanitatsiri. Ojyiki otaantzi, tsiniriki okantaka, ooriinkataki, antawoiti otampiyataki.
19 Ikimakiro ityootaitzi. Ikimaki iijatzi antawoiti jiñaawaitaitzi, ari ithaawaiyanakini, ojyiki jamanaiyawitakani iiro ikimantawo kantachari.
20 Tima ojyiki ithaawantashitakawo okaatzi ikantakaantayiitakiri, ikantaitzi:
Iiro pikinayitzi jaka otzishiki. Tii aritaajaitzi pinkinakaayitiri kapichiini pipirayitari janta. Aririka inkinayiitaki kapichiini janta, ontzimatyii intsitokaitiri, ontzimatyii jowathaitiri.
21 Imapirotatya okowiinkatzi ikantzi Moisés:
Antawoiti nothaawaki, okawaitakina.
22 Tii pikimitari iirokaiti ikaatzi ñaakirori, aña iirokaiti ojyakariri jataintsiri otzishiki iitachari Sion, saikatsiri nampitsiki Jerusalén. Iro ojyakaawintachari piyaayitai inkitiki tsika isaiki Pawa Kañaaniri. Tima ari pintsipataiyaari iirokaiti ipiyotapaa maninkariiti.
23 Pintsipataiyaari piyotachari janta jawintaashiritaari Itzinkamitani Pawa, tima iriiyitaki osankinatakotainchari isaikayitai inkitiki. Pintsipatajaantaiyaari Pawa, yakawintairini maawoni. Pintsipataiyaari ishiriiti kimisantzinkariiti jothotyaitakiri ikamiithashiritakaitairi iroñaaka.
24 Pintsipataiyaari iirokaiti Jesús, poñaakaantanaawori owakiraari kajyaakaawakaantsi, kapathainkataintsiri ikamawintayitakai. Tima jiroka iriraani Jesús kimiwaitakami oñaawaitatyiimi, anaanakiro okinkithatakotakiri pairani iriraani Abel.*

* **12:24** Pairani itsitokantakariri Caín iririntzi Abel, ikantaki Pawa: "Kimiwaitaka onkaimatyiimi iriraani Abel jaminaminatzi inkisawintayiityaari". Ari ipoñaari ikantayiitzi kimiwaitaka oñaawaitatyiimi iraantsi. Irooma oñaawaitzi iriraani Cristo, tii ikowi inkisawintaityaari, aña okowi ompiyakotantiro kaaripirori.

25 Paamaiya papaatzirikari Pawa aririka jiñaanashiritimi. Tima pairani
ikaatzi kimawitakariri Pawa jiñaawaitzi jaka kipatsiki, jowasankitaakiri ji-
manintakiro okaatzi ikantziriri. Aaka jimapiroti jowasankitaayitai, aririka
ampiyashiritaki akimayiwitakari jiñaanashiritakai inkitijatzi.
26 Pairani aririka jiñaawaiti Pawa, jontziñaakaawo kipatsi. Irooma iroñaaka,
tzimatsi okaatzi ikajyaakaakairi, ikantzi:

Ari napiitairo nontziñaakairo, tii apa kipatsi, aña ari imatsitaiya inkiti iijatzi.
27 Tzimatsi iita ojyakaawintachari ikantziri: “Ari napiitairo”. Iro ojyakaaw-
intacha aririka jotikairo okaatzi jiwitsikayitakiri, japirotairo jiwitsikani
kaari initatsini, apa osaikayitai initatsiri.
28 Irooma aakaiti, impinkathariwintayitai janta tsika initanitapai. Irootaki
ampaasoonkitantyaariri Pawa, pinkatha owairi, antawaitainiri.
29 Tima Pawa, iriitaki kimitakariri paampari taantatsiri.

13

Jantanairi kimisantatsiri

1 Ontzimatyii pitakotapiintanaiyaari “Iyikiiti”.
2 Iiro powajyaantziro poimaayitiri pipankoki ariiyitachari pinampiki.
Tima itzimayitzi antakirori, tikaatsi kamantirini, iri maninkariiti joimaaki
ipankoki.
3 Iiro pipiyakotziro paamaakowintaiyaari pikaatzi pikimisantayitai itzimi
jomontyaayiitziri. Pinkimitakaantiro aririkami pinkaatiri jomontyagaitimi.
Ari pinkimitairi ikaatzi jowatsinawaitaitzi, paamaakowintaiyaari, tima piy-
otzi iiroka tsika okantawaita aririka inkimaatsitakaayitai.
4 Pinkinataiyaari piimi, iiro japitiwaitzimi pashini. Tima jowasankitairi
Pawa mayimpiriwaitatsiri.
5 Iiro pinintashiwaita pojyityiiri kiriiki. Inimotimi piñiiro tzimimoyi-
takimiri. Tima iri Pawa payitimironi kowityiimotimiri, jiroka ikantaki:

Iiro nookawintaimi.

Iiro nookimi apaniroini.
6 Irootaki awintaashiritantyaariri aakaiti, ankantayitai:

Iri Nowinkathariti nishironkataanari.

Tikaatsi nonthaawakaiya.

¿Tzimatsima inkantaina atziri?

7 Pinkinkishiritakotiri jiwatakaimiri pikimisantayitai, kinkithatakotapi-
intzimirori jiñaani Pawa. Pinkinkishiritakotiri tsika ikantayita isaiki, oita
jimonkaayitakiri iriroriiti. Pinkimitakotaiyaari tsika ikantakiro jawin-
taashiriyitaka.
8 Irojatzi ikanta iroñaaka Jesucristo, tsika ikantapainta, ari inkantai-
tatyaani irirori.
9 Iiro pishinitairi jamatawiyitimi yotaantzirori kaari tampatzikatatsini,
kaari ikimapiintaitzi. Tima iriitaki Pawa tampatzikashiritakaayitairi, in-
ishironkayitai. Ampinkawaitirorika jowayiitari tii otampatzikashiritakaan-
tatzi. Tima tzimatsi mayiwitakawori jiroka, tiimaita owamiithashiritziri.

10 Okimiwaitakawo ontzimimoyitaimi owakiraari taapirimintotsi. Itzimi
jowamaitakiri janta, iri kamawintakairi aakaiti. Tii okantaajaitzi jowayi-
taiyaari antawaitatsiri tasorintsithaantiki.*
11 Tima jayiro pairani Ompiratasorintsipirori iriraani piratsi inthomai
tasorintsithaantiki onkantya impiyakoyiitantyaariri iyaaripironka, jaay-
itziro iwatha piratsi othapitapaa nampitsi ari intaayitiro.
12 Ari okimitakari iijatzi, jowamaayiitakiri Jesús othapiki nampitsi, ari
ikimaatsitakowintantaka ikapathainkataki jowamiithashiriyitantairi.
13 Ontzimatyii ankimitakaantiro aakaiti ashitowatyiimi nampitsiki aatatyi
tsika isaiki Jesús, manintaari jowayiitai ikimitaitakiri pairani irirori.
14 Tima jaka tsika asaikayitzi iroñaaka iiro okantaitatyaani. Irootaki
añaampiyantawori tsika anampitaiyaawo paata.
15 Irootaki, anthaamintantyaari, ampairyiiro iwairo irirori. Iro poyaataa-
woni okithoki pankirintsi jashitakaayitakariri pairani.
16 Ari okimitari iijatzi, iiro powajyaantziro kamiithari, pimpawakaiya
tzimimotzimiri. Irojatzi kimitakawori kamiithatzimotziriri pairani Pawa
itaayiitziniriri.
17 Iiro pipiyathatari jiwayitziriri kimisantanaatsiri, iriitaki aamaashiri-
takowintzimiri. Iri kamantairini paata Pawa iita awijyimoyitakiriri jaa-
maakoshiriwintayitakimi. Kamiitharika onkantya inkinkithatiri, kimoshiri
inkantaiya iriroriiti, iijatzi pinkimitaiyaari iirokaiti. Irooma owashiririka
onkantakaiyaari inkinkithatiri, iijatzi onkimitzimotaimi iirokaiti paata, iiro
iroopirotzimotaimi.
18 Pamanakotapiintaana onkantya jiñaantaityaanari tampatzikashiri ni-
natzi. Kimitaka iro nimatakiri.
19 Pamanakotapiintaana iijatzi niyaatashitantimiri thaankiini iirokaiti.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

20 Namanamanaatari Pawa, tima iriitaki kamiithari saikakaayitimini,
iriitaki añaakagairiri pairani Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. Iri
Pawa kimitakaantaimini ñaapirori aamaakowintariri oijya. Owanaa ikap-
athainkataki jowakiraatakaantaawori kajyaakaawakaantsi kantaitaachari
iroñaaka.
21 Namanakowintakimi jiwitsikashiritantimiri pimayitairo kamiithari
ikowakaimiri. Pamañaari iijatzi iiroka pimatantyaawori okaatzi ini-
motziriri, tima ayotzi iriitajaantaki Jesucristo matakaironi. Ari inkantai-
tatyaani ipinkathaitairi irirori. Ari onkantyaari.
22 Iyikiiti, iiro pisamawo pinkimisantiro okaatzi nosankinatakimiri, tima
tii ojyikipirotzi.
23 Nokowi piyoti iijatzi jomishitowayiitairi iyiki Timoteo. Aririka jariita-
paiya jaka, iriitaki nontsipatanatyaari niyaatashitimi noñiimi.

---

* **13:10** Kantakotachari jaka antawaitatsiri tasorintsithaantiki, iriiyitaki Ompiratasorintsitaari. Itz-
imi ishinitaitaki jowapiintyaari tzimagaantatsiri piratsi, tzimagaantatsiri okithoki pankirintsi okaatzi
jamayitziri atziriiti jashitakaiyaari Pawa. Irooma taapirimintotsi, ari intaapiintayiitiniri Pawa okaatzi
jashitakaayiitariri, ari ikowakotapiintziri impiyakotainiri iyaaripironka. Iro kantacha ipaikakoyi-
itakiri pairani Cristo, irojatzi ikamantakari okanta ipiyakopirotantaawori irirori kaaripirori, iro
poyaatapaakawori okaatzi itaapiintayiitakiro jashitakagaitariri Pawa janta taapirimintotsiki. Tima
jiroka inchakota tsika ikamaki Cristo ipaikakoyiitakiri, iro kimitanaawori iroomi owakiraari taapir-
imintotsi. Tii onkantanai jirika Ompiratasorintsitaari joyaari kamaintsiri janta. Ari okantari iijatzi,
ikaatzi pankinatawori jimonkaayitiromi ikantakaantaitani, ikaatzi pinkawaitzirori owanawontsi,
jaminaminawitawo impiyakoyiitainiri iyaaripironka, iiro jiñairo jinintagaiyaawo okaatzi ikamawin-
tantaki Cristo.

24 Piwithatinari ikaatzi jiwatzimiri janta, iijatzi pashini oitishiritaari. Ari ikimitari Italia-jatziiti jiwithayitzimi.
25 ¡Onkamintha inishironkayiitaimi maawoni iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI SANTIAGO

Withataantsi

1 Naaka Santiago osankinatzirori jiroka, jompiratani jowana Pawa iijatzi
Awinkathariti Jesucristo. Niwithatari ikaatzi jashiyitaari Pawa pookayi-
taintsiri pashiniki nampitsi.*

Pawaki opoña yotanitaantsi

2 Iyikiiti, kimoshiri pinkantya aririka piñaayitiro awijyimoyitimini.
3 Ontzimatyii piyoyiti jiñaantaitatziimi tyaaryoorika pikimisantzi. Irootaki
piñaantyaawori pintyaaryooshiriyitanai.
4 Piyaatakairo pamawiyitanairo jiroka, aritaki piñaayitakiro pantapashiriy-
iti irojatzi pothotyaantatyaawori.
5 Tiirika piyotziro pamawiwaitaniti, pinkowakotiri Pawa, iriitaki
yotakaimironi tsika pinkantya. Tima tii ishintsithatziri ikaatzi kamiyitziriri.
Aña ari jiyotakaapiroyitakiri, tii jiyotzi irirori inthañaawainitya.
6 Aririka pinkamitiri Pawa, iiro pikantashiriwaitashita: "¿Ari inkimaa-
jaitakina Pawa okaatzi nokamitziriri?" Tima ikaatzi kisoshiriwaitatsiri
ikimitawo okantaranki inkaari kaari mairyaatatsini aririka ontasonkaatiro
tampiya.
7 Paamaakowintya pikimitarikari kisoshiriri, tima tii jiñaayitziro irirori
ikamiwitariri Awinkathariti.
8 Tima tzimatsi ikinkishiriwitari jantirimi okanta oñaatamani tzimatsi
pashini inkowiri jantiri, tii apaani onkantya ikinkishiriwitari.
9 Ontzimatyii inkimoshiriyitai ashironkainkariiti kimisantanaatsiri, tima
ari impinkatharitakaayitairi Pawa paata.
10 Ari inkimityaari iijatzi ajyaagantzinkariiti, ontzimatyii inkimoshiriyiti
onthonkaiya okaatzi tzimimowitariri. Tima inkimitakotyaawo inchatiyaki
oparyaatiyatzi.
11 Aririka jooryi shintsiini ooryaatsiri okamatiyatzi inchatiyaki, iiro
jiñaitairo owaniinkatiyatani. Ari inkimitaiyaari iijatzi ajyaagantzinkariiti
iiro jiñaakoitairi jowaniinkatantawo jajyaagawo.

Thaamintashiri ankantya jiñaantashiriyiitairika

12 Aririka añaawityaawo onkaati awijyimoyitaini, iikirorika aatakaanakityi-
iro antyaaryooshiritanaki, ankimoshiriti, tima tzimatsi jantzimotairi Pawa
aririka amawitakiro, ikantakiranki: "maawoni itakotaanari naaka, ari
onkantaitatyaani nañaakaayitairi paata inkimitakaantairo namathaitaatyiir-
imi".
13 Aririka ompokimotai ankowashiritiro kaaripirori, kaari Pawa kan-
takaiyaawoni. Tima Pawa, tii jinintziro irirori. ¿Kantatsima ishinitairo aaka?
Tima iiro.
14 Aña aakataki nintapiintashitawori kaaripirori, irootaki akinkishiritan-
tapiintawori.
15 Tima opokimotai akowashiritzi antiro, aakowintanakawo akinkishiri-
takotziro, irojatzi añaantatyaawori antiro kaaripirori. Irootaki ankimaatsi-
waitantaiyaarimi paata ankamai.
16 Iyikiiti nitakotaní, paamaiya otzimikari pikinakaashitani.

* **1:1** Ikantaitziri jaka, "jashiyitaari Pawa", iriiyitaki kimiyitariri 12 pashiniyitatsiri ichariniyitari Israel-ni.

17 Tima okaatzi jantzimoyitairi Pawa kamiitha okanta, irootaki jantapiintatyiiri. Tima tii ipashinitanitzi irirori, tii ikimitari jiwitsikani shipakiryaanitatsiri, añiiri ishitowamanai impoña añiiri intyaanai tsiniriitiini.
18 Tima ikowaki irirori jiyotakaayitairo tyaaryoopirotatsiri jiñaani, irootaki atantawatyaawoni aaka ankimisantiri, ari inkimitsitaiyaari pashini jiwitsikani inkaati kimisantairini paata.

Tsika inkantanaiya kimisantanairini Pawa

19 Irootaki nokantantari iyikiiti: Owakimpita pinkantayitya, iiro pakashiwaita aririka inkinkithawaitaiti, iiro ayimawaitashitzimi pimashirinka.
20 Aririka ayimawaitai amashirinka, iiro antziro ikowakaayitairi Pawa.
21 Okowapirotatya owajyaantairo okaatzi owaaripiroshiritakairi, tsinampashiri ankantya ankimisantanairo ñaantsi, irootaki matanaironi owawisaakoshiriyitai.
22 Iro kantacha ontzimatyii antayitairo okaatzi akimayitakiri, tiirika akimisantziro, apaniroini amatawiwaitaka.
23 Itzimirika kimawitawori iro kantzimaitacha tii inkimisantiro okaatzi ikimawitakari, jojyakotashitakari aminapootachari ñaawontsiki.
24 Apa jiñaapootapainta, iro osamaniityaanaki ipiyakotanairo tsika okanta jiñaawitakawo ipoo.
25 Tzimatsi pashini aminapootachari, kaari piyakotzirori ipoo tsika okanta jiñaakiro. Ari ankimitanaiyaari aaka, kinkithashiri owanairo ñaantsi, iiro apiyakotairo. Tima irootaki matzirori ookakaakowintantzi. Kimoshiri ankantawintanaiyaawo onkaati antayitairi.
26 Tzimatsi ñaawitawori jimatakiro ikimisantanai. Iro kantzimaitacha tii jimairiwaantitzi, jaminaashiwaitaka ikimisantzi, apaniroini jamatawiwaita.
27 Jiroka iroopirori inimotziriri Ashitairi Pawa aririka ankimisantanai: Atakotaiyaari miritziiti, ari ankimitsitaiyaawo kamatsiri oimi. Ontzimatyii ankitishiriyitai, iiro akimitakotari ikantayita saikashiwaitachari jaka kipatsiki.

2

Ikinkithatakoitziro manintaantsi

1 Iyikiiti tima pikimisantairi Awinkathariti Jesucristo ipinkathapiroitziri, iiro pimanintawakaa.
2 Thami ojyakaantawakiro: Aririka piñi papatotapiinta owaniinkatachari ikithaata, poriryaa ikanta jowayitziri jakoki, impoña piñi intyaapaaki pashini owapatankapooki ikantaka.
3 Iri paaki kamiitha owaniinkatainchari posatikakiri niyankiniki papatotaiyani, iriima owapatankapookitachari, pinkantakiri: “Ari pinkatziyawaki iiroka, tikaatsi pisaiki, pikowirika pisaiki isaawiki”.
4 Aririka pikantakari pimatakiro pimanintashiritantzi, tima apaani paaki kamiitha, pimanintakiri pashini.
5 Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiitairi Pawa ashironkainkariiti, ikimisantakaapiroyitairi. Tima ikantsitaka kitziroini Pawa: “Ari nompinkathariwintairi maawoni itakotinani naaka”.
6 Iro kantzimaitacha iirokaiti, pimanintashiriwaitakiri ashironkainkari. Pimaijantakiro ikisaniintapiintzimi ajyaagantachari ikowi jowasankitaakaantimi.
7 Iri tyaaryootapiintatsi ithainkashiritziro iwairo pikimisantairi.
8 Pantakiro kamiithari imapirorika pikimisantanairo iroopirori Ikantakaantaitziri, tima josankinaitaki pairani, kantatsiri:
Pitakotyaari pijyininka, pinkimitakaantiri pitakotawo piwatha iiroka.

9 Irooma, iintatsirika pimanintawakaa, tzimaki pikinakaashitani, ari
jowasankitaawintaimiro iroopirori ikantakaantaitakiri pairani.
10 Intzimirika kantatsini: “Nokimisantziro maawoni ikantakaantaitziri”.
Iro kantzimaitacha tzimatsirika yotapainchani apaani kaari inkimisantaki,
tzimaki ikinakaashitani.
11 Tima ikantaitzi pairani:
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pitsitokantzi.
Tii imayimpiriwiita, iro kantzimaitacha iinirorika itsitokantaitzi, tzimatsi
ikinakaashiitakari.
12 Aña iro kamiithatatsiri antayitairo iroopirori ikantakaantaitziri, antayi-
tairo añaawaiyitziri iijatzi okaatzi antayitziri. Ari onkantya iiro jowasanki-
taantai paata, jowawisaakoyitai
13 Tima iirorika atakoyitanta, ari jowasankitaapiroitai. Irootaki kowapiro-
tacha atakoyitantya iiro jowasankitaitantai.

Iirorika antziro kamiithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitanaari Pawa

14 Iyikiiti, tiirika antanairo kamiithayitatsiri, aminaashiwaita akantzi:
“Nawintaari Pawa”. Jiroka awintaashiwaitaantsi, tii iro owawisaakoshiri-
tantatsini.
15 Piyotzirika iiroka okowityiimowaitakari apaani iyiki iithaari, tajyaani-
inta ikantaka,
16 ompoña pinkantiri: “Pimatiro pawijyi iyikí, kithaapirowaita pinkan-
tanatya, kamiitha powapirowaitapaiya iijatzi”. Tiirika pipawakiri kowityi-
imotariri, ¿Pitakotakarima? Aña tii.
17 Ari okimitsitari iijatzi awintaawitari Pawa. Tiirika antayitziro kami-
ithari, aminaashiwaitaka.
18 Ari okimita itzimirika kantatsini: “Nawintaari Pawa”. Pashini, ikantzi:
“Nantziro kamiithatatsiri”. Iirorika pantanairo iiroka kamiithari, ¿kantat-
sima poñaagantiro pawintaani? Naakarika, ari noñaagakimiro nawintaani,
nantanairo kamiithayitatsiri.
19 Pikantawitapiinta iiroka: “Niyotziri Pawa apaniroini ikanta”.
Imapirowitatya. Iro kantzimaitacha jimatsitawo piyariiti jiyotziro jiroka,
ithaawantawitari Pawa.
20 Kaari jimasontzitaitzi, ontzimatyii ayotai aaka: tiirika antayitairo kami-
ithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitari Pawa.
21 Ankinkishiritakotawakiri pairani Abraham-ni. Ishinitakiri itomi Isaac
intainirimi Pawa. Irootaki ikantantakariri Pawa:
Owanaa naapatziyakimi Abraham.
22 Ari añiiro, tii apaani ikantaki: “Nawintaari Pawa”. Tima jantakiniri okaatzi
ikantziriri. Ari okanta joñaagantantawori imapiro jawintaapirotari Pawa.
23 Ari imonkaatari josankinaitakiri pairani, okantzi:
Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri
itampatzikashiritani.
Irootaki ikantantaitakariri iijatzi pairani Abraham-ni:
Jaapatziyani jinatzi Pawa jirika.
24 Ñaakiro. Tii apaniroini otampatzikashiritakaantzi akantzi: “Nawin-
taanaari Pawa”. Ontzimatyii ankimisantanairi iijatzi.
25 Ari okimitakari iijatzi pairani tsinani iitachari Rahab, mayimpirow-
itachari. Okimisantakiri iroori Pawa, imanakiri opankoki owayiri, ipoña
otyaantairi inkinantanaiyaawo pashini aatsi iiro itsitokantaitari. Tima
irootaki jaapatziyantakawori Pawa okimisantanairi.

26 Iirorika otzimanai ashiri, piyakotakai. Ari okimitsitari iijatzi, iirorika antayitziro kamiithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitari Pawa.

3

Mairiwaantitaantsi

1 Iyikiiti, iiro akowashiwaita ayotaantayiti, ontzimatyii antayitiro okaatzi akinkithatakotziri. Paata, ari inkantapai Pawa: “¿Pantakiroma iiroka okaatzi piyotaantziri?”

2 maawoni otzimayitzi akinakaashiyitari. Irooma tzimatsirika mairiwaantitatsiri kaari kantzimoniintakaiyaarini ijyininka, iriitaki kamiithashiritatsiri, ari onkantaki jaamaakowintaiya iiro jantantanaawo kaaripirori.

3 Joojoponthoitziri mora, ari itzimpatakoitziri, irootaki ikinantayitari tsika inintakaitziri. Oryaani inawitaka itzimpatakoitantariri, iro kantacha imatziri okimakairi, okantawitaka antari jinatzi mora.

4 Pinkinkishiritakotiro antawo pitotsi. Aririka ontampiyatakoti niyanki inkaariki, ayiro tampiya tsikarika onintakaawo. Iro kantacha tzimatsi oyomawaaniki, okitsirinkiro okinakairo tsikarika inintziro komatzirori.

5 Ari okimitakari iijatzi paantintsi, tii antawowita, iro añaawaitantapiintari. Okimitakawo paampari, oryaani inawita owakiraa omorikanaki, iro kantacha aritaki onkantaki impaampatakairo antawoiti antami.

6 Ari okantari iijatzi paantintsi okimitakari paampari, aririka añaawaitaki kapichiini, antawoiti owaaripiroshiriwaitaka, kantatsi iijatzi añiiro ari okantaitatyaani owaaripiroshiritanti. Tima sarinkawiniri yotairori añaawaitantawori owaaripiroshiritantatsiri.

7 Pinkimi. Kantatsi impiraityaari piratsiyitatsiri, tsimiriyitatsiri, maankipaini, jiñaawiripaini, maawoni. Amiyitacha jirikapaini impirataityaaririka.

8 Iro kantzimaitacha tikaatsi atziri kantironi jimairiwaantiti, inkimitakaantya ipiraitari piratsi. Okimitakawo ipaanti piyantatsiri, owamaantaniro inatzi.

9 Iro apaanti akantantapiintariri Pawa: “Ashitanarí, kamiitha pinatzi”. Irojatzi apaanti akantzimatantariri ajyininka, ikaatzi kimishiriyitariri Pawa.

10 Apaani inawita apaanti, ari añaawaitantawo kamiithari, iijatzi kaaripirori. Iyikiiti, tii okantzi antsipataayitiro añaaniyitari.

11 Pinkimi nojyakaawintawakiro. Tsikarika ishitowaatzi jiñaa, kitijyaaniki okanta, iiro añiiro onkipijyaati.

12 Iyikiiti, ¿Kantatsima pankirintsi uva onkithokitantyaawo higo? Ari okimitsitari jiñaa iroori, aririka onkatyomiraati, iiro añiiro onkitijyaanikiti.

Inkitiki opoñaawo yotanitaantsi

13 Ayotanitzirika, akinkishiritanaarika, atakotantya, tsinampashiri akantya okantakaakai ayotanitai.

14 Irooma añiirorika asamaniintantzi, tii okantzi asagaawintawaitya. Anthiiyawaitya ankanti: “Yotaniri ninatzi”.

15 Aririka amayitakiro jiroka, tii iri Pawa yotakaironi. Iri kinkishiritakaantzirori kamaari.

16 Ari okanta aririka asamaniintantzi, iiro amatziro aapatziyawakaiya, kaaripiroshiriri ankantapiintaiya.

17 Iro kantacha iriirika Pawa kowakaironi ayotanitai, ari onkantaki ankamiithashiritanai, iiro akisashiriwaitanaa, atakotantani ananaatyi,

iiro apiyathatanaa, nishironka ankantanti, owamiithatiro antawaiyitziri, tyaaryoo ankantanaiya, iiro athiiyinkaritanai iijatzi.
18 Aririka ankantapiintanaiya aapatziyashiritawakaanaiya, ari añiiro paata jowamiithashiripiroyiitai. Okimitatyaawo ipankiwaitaitzi, ari añiiro paata oyiipatairo okithoki.

4

Aapatziyawori isaawisato

1 ¿Oitama opoñaantari owayiritaantsi? ¿Oitama ikisaniintawakaantari atziriiti? ¿Kaarima kantakaantzirori ikowashiyitawo ikowityaaniintziri?
2 Ikowapiroshiritakiro tsikarika oiyita, tiimaita otzimimoyitziri. Inintakotantashita, tii otzimimotziri. Jowamaantawitaka, jowayiritantawitaka, tii jiñiimaitawo ontzimimotiri ikowawitari, tiira ikamitziri Pawa.
3 Jimawitakawo ikamitziri Pawa ikowayitziri, tii ipimaitari. Ikamikowintashitaka jantayitantyaawori kamiithatzimotziriri irirori.
4 Ikimitashitakawo kaari kinatariri oimi, oñaaki pashini, iro okisaniintantanakariri oimi. Ari ikimitari maawoni kowayitzirori jaapatziyaawo isaawisato, ikisaniintatziiri Pawa.
5 ¿Aminaashitama josankinaitakiri pairani, kantatsiri: "Jotyaantakiri Pawa Tasorintsinkantsi nishironkayitaini, iriitaki aamaakowintaini iiro antantayitawo kaaripirori?"
6 Jitakotai Pawa, iro okantantari osankinarintsi:
Antawoiti jowasankitairi Pawa ñaapirowaitaniri, iriima tsinampashiriri
owanaa jitakotaiyaari irirori.
7 Irootaki nokantantari naaka: Patsipiwintaiyaawo ikowakaimiri Pawa. Pimpiyatyaari kamaari, aritaki piñaakiro jowajyaantimi.
8 Kinkithashiri powanairi iiroka Pawa, kiso jowanaimi irirori. Kaaripiroshirika pinawita, powajyaantairo. Tiirika pityaaryoowintairi, pinkitishiriwintairi.
9 Pinkinkishiritakotiro pantawitakari, pikimoshiriwintashitakawo kaaripirori. Ontzimatyii powashiritakotaiya okaatzi pikimoshiriwintashitakawo pantawitakari pairani.
10 Tsinampashiri pinkantawintaiyaari Awinkathariti, tima iriitaki pinkathatakaantaimini paata.

Kantakotawakaantsi

11 Iyikiiti, tii opantawo akantakotawakaiya. Aririka pinkantakotiri pashini, pithainkatziiro Ikantakaantaitani.
12 Apaniroini ikanta osankinatakaantakirori pairani Ikantakaantaitziri, iriitaki matzirori jowawisaakoshiritantzi, iri matzirori iijatzi jowasankitaantzi sarinkawiniki. Tikaatsi aitya aaka onkantantyaari ankantakotiri pashini.

Tii ikantakaapirowintaitawo antiri paata

13 Tzimayitatsi kantashiwaitachari: "Oñaatamanai niyaati nampitsiki, apaani osarintsi nosaikawaiti janta, nompimantayiti oitarika, nayi ojyiki nokowayitziri".
14 Iro kantacha tii jiyotzimaita oitya awijyimotirini oñaatamanai. Okimiwaitawo añaantari minkoryiinka. Tii ojyinkaanita, kapichi onkantapaintya, ompoña ompiyanaiya, iiro añaawairo.
15 Jiroka inkantayitimi: "Iriirika Pawa pinawoni nañaaminto, ari nantakiro ikowakaanari irirori".

16 Iro kantacha jawintaashiwaitakawo jiñaapirowaitaka apaniroini. Aminaantsi inatzi, tii opantawo.
17 Ayowitaworika owamiithashiritantatsiri, tiimaita antziro, tzimaki akinakaashitani, kaaripiroshiritakai.

5

Ikinkithatakoitziri ajyaagantzinkari owashironkaantatsiri

1 Pinkimi ajyaagantzinkarí. Piraakoniintaiya iiroka, irootaintsi piñiiro pashironkaawaitaiya.
2 Ari ompathaayitai maawoni pajyaagawo. Ompiirimawoyitai pikithaayitari.
3 Inthontya impowayitai piiriikiti, poriryaayitatsiri, maawoni. Ari jiyotaitimiri pipiyotashitakari, tima iriitaki taakaimini paata. ¿Irootakima pojyiñaantakariri?
4 Jiyotakimi Pawa tii pitakotanta, irootaki jowasankitaantaimini. Tii pipinatziri patziriti, pipiyotashitakawo pajyaagawo. Ikijyimatakimi patziriti, ikimaki Pawa, tima ipinkathariwintziri maawoni irirori.
5 Apaniroini pinintaawaitaka, tii pikinkishiritakotziri pashini, apa pikimoshiriwintakiro pajyaagawo. Pikimitakari piratsi jowathantaitziri, aririka intyiitaki kamiitha, inkantaki ashitariri: “Thami oyaari nopira, kamiitha ityiitaki”. Ari inkimitaiyaari Pawa irirori, inkantai: “Ojyiki jajyaagawo jirika, monkaapaititapaaka nowasankitaantyaariri”.
6 Powashironkaayitaki ojyiki kamiithashiriri, irojatzi ikamantayitakari, tii piñaawitawo impiyakowintya.

Amawiwaini pinkantya, pamanayitaiya

7 Iyikiiti, amawiwaini pinkantya poyaawintaiyaari impokai Awinkathariti. Pinkimityaari pankiwairintzi, amawiwaini ikanta joyaawintawo inkani omparyaakoti iwankiri jiñaantyaawori onkithokiti.
8 Ari pinkimityaari iiroka, amawiwaini pinkantya poyaawintya, oisokiro powanakiri, tima iiro osamani onkantya impiyantaiyaari Awinkathariti.
9 Irootaki, iyikiiti, tii okamiithatanta pinkantakotiri pashini. Tima pokimatai kantayitapaimini iiroka: “Pantakiro kaaripirori”.
10 Pinkinkishiritakotiri kamantantaniri pairani. Pawa otyaantakiri ikinkithatakoyitairi. Iro kantacha owanaa jashironkaawaitaka irirori amawiwaini ikanta joyaawintari Awinkathariti. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iiroka.
11 Owanaa inkimoshiritai atsipitawori ikimaatsiwaita. Inkimitakotaiyaari Job-ni, amawiwaini ikantaka joyaawintari Awinkathariti, ikimaatsikowintakari. ¿Tiima inishironkatairi Pawa? Ayotzi ari ikantaitatyaani inishironkatantzi Pawa.
12 Iro kantzimaitacha iyikiiti, ontzimirika pinkinkithatakoyitiri, iiro pipairyaashiwaitawo inkiti iijatzi kipatsi. Imapirorika pantiro pikantziri, pinkanti: “¡Ari!” Irooma iirorika pantziro, pinkanti: “¡Iiro!” Ñaa jowasankitaitzimikari.
13 Piñiirorika onkantzimoshiriwaitimi, pamañaari Pawa. Irooma pikimoshiriwaitzirika, pimpampithaawintiri Pawa.
14 Pimantsiyawaitzirika, pinkamantiri antaripiroriiti kimisantzinkari, jamanakotimi, impoña intziritantimiri yiinkantsi impairyaakiri Awinkathariti.
15 Tima aririka jamanakotantya kimisantatsiri tyaaryoopiroini, aritaki joshinchagairi Pawa mantsiyawitachari. Iroorika omantsiyaakiriri ikaaripiroshiriwaitzi, aritaki impiyakotainiri iijatzi.

16 Pikantzimoshiritakaaririka pijyininka, pinkantairi: “Pimpiyakotaina”.
Pamanaiyaari Pawa iijatzi, pinkantiri: “Ashitanarí, poshinchaayitairi
mantsiyayitatsiri”. Tima aririka jamanakotantya kamiithashiriri, jan-
taitziniri ikowayitziri.
17 Atziri jinatzi pairani Elías, ari ikimitai akantayita aaka awathaki. Iro
kantzimaitacha ikimisantakiri kamiithaini Pawa. Ikowakotakiri Pawa iiro
oparyaantaa inkani. Mataka, tima awisaniintanaki mawa osarintsi tii
oparyagai.
18 Ipoña japiitairo ikowakotairi, irojatzi oparyaantaari inkani. Jyookayi-
tanai pankirintsi.
19 Iyikiiti, aririka pikimisantakagairi ikaatzi owajyaantawitakawori
ikimisantziri Pawa,
20 powawisaakotairi ikaaripiroshiriwitaka. Jawitaka sarinkawiniki
aririka ikamaimi. Imapiro ikaaripiroshiriwaiwitaka, iro kantzimaitacha
ikimisantai iijatzi, impiyakotainiri Pawa maawoni, iiro ikinkishiritako-
taawo.

JITAKARI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

1 Naaka Pedro osankinatzimirori jiroka. Iirokaiti nosankinatzi pikaatzi
tii ijyininkayiitzimi tsika pisaikayitzi, tima tzimpooka pikantayitaka
pinampitawo Ponto-ki, Galacia-ki, Capadocia-ki, Asia-ki opoña Bitinia-ki.*
2 Jiyotsitaka Pawa pairani ari jiyoshiiyitaimi onkantya jowamiithashiri-
tantaimini. Ari pinkimisantairi Jesucristo itzimi kapathainkawintakimiri
ikamawintakimi. ¡Onkamintha inishironkayitaimi, isaikakaayitaimi kami-
itha!

Añaashiritaantsi oyaakoniintziri

3 Anthaamintaiyaari Pawa, iri Iwaapati Awinkathariti Jesucristo,
tima inishironkapiroyitai okimiwaitaawo owakiraami antzimayitaimi.
Añaashiritakaayitai oyaakoniintziri, tima añagai Jesucristo ikamawitaka.
4 Iro akowajaantairi ikajyaakaayiitakairi, ari onkantaitatyaani añiiro, iiro
othonkaa. Irojatzi ikajyaakaayiitakimiri iirokaiti inkitiki.
5 Iro ishintsinka Pawa ikimpoyaawintantaimiri iirokaiti. Iriitaki kan-
takaiyaawoni pinkimisantantaiyaariri onkantya jowawisaakoshiritantai-
mini paata.
6 Irootaki pikimoshiritantakari, okantawitaka piñaayitakiro pikimaatsi-
witapainta, jiñaantashiriyiitakimi.
7 Jojyakaawintakimi ikantayiitziri oro, itaayiitziri jiñaantaityaariri iri-
ipiroririka oro. Okantawitaka jirika oro iiro ikantaitatyaani añiiri, ari
japirotaiya. Iro kantacha, aririka impiyapaaki Jesucristo, ari jiñaitimiri
tyaaryoorika pikimisantairi. Ari inkimoshiriwintaitiri Cristo, pinkatha
jowayiitairi, ojyiki inkinkithatakoyiitairo jowaniinkawo.
8 Pitakopiro powanairi Cristo okantawitaka tii piñiiri. Pikimisantairi,
kimoshiri pikantawintakari, okantawita tii piñaajaantziri iroñaaka.
9 Tima pikimisantayitairi, ari piñaayitairo jowawisaakoshiriyitaimi.
10 Ikinkithatakoyitakimi pairani Kamantantaniriiti aritaki inishironkayi-
itaimi, ari piñiiro jowawisaakoshiriyiitaimi. Jamatsinkawintakawo, owanaa
josampikowintakiro,
11 ikowajaantaki jiyotiri owawisaakotantatsiri, tsikapaiti inkoñaati. Tima
iriitaki Itasorinka Cristo thawitakaayitakiriri, ojyiki inkimaatsitakaawi-
ityaari Cristo impoña jiñiiro jowaniinkawo.
12 Tzimatsi yotakaakiriri Kamantantaniriiti, tii iri ñaajaantironi, aña
iirokaiti. Tima pikimayitairo iroñaaka Kamiithari Ñaantsi. Jotyaantaitakiri
Tasorintsinkantsi ipoñaakawo inkitiki ikinkithatakaantakimirori. Irojatzi
ikowawitaiyakarini maninkariiti inkimathatairomi.

Tasorintsishiri ankantawintaiyaari Pawa

13 Aamawinta pinkantawintyaawo pikinkishiritani, pinkimityaari itz-
imi owajyimpatawori iithaari. Kamiitha pinkinkishiryiiya. Oyaawinta
pinkantya inishironkataimiita Jesucristo aririka impiyapaaki.
14 Pinkimityaari shirithari iintsi. Iiro pantashiwaitawo pikowashiyitari,
okantakaantzimi pimasontzinka.

---

* **1:1** Kantakotachari “pikaatzi tii ijyininkayiitzimi tsika pisaikayitzi” tzimatsi kantayitatsiri iri ikan-
takoyiitziri kimisantzinkariiti saikimoyitairini kaari jashitaari Pawa.

15 Añа iri pinkimitakotyaari Tasorintsi itzimi kaimashiritakimiri. Iriitaki
kitishiritakaimini maawoni pantainiri.
16 Tima osankinataka kantatsiri:
Pinkitishiriti, tima naaka Kitishiriri.
17 Tima pikantapiintziri “Paapá” jirika kaari maakitantatsiri aminakoyi-
taironi paata okaatzi jantayitakiri atziriiti, ontzimatyii pinkimisantapiin-
tairi iiniro pisaiki jaka kipatsiki.
18 Tima piyotzi kaari kiriiki, kaari oro ipinakoyiitantakimiri, pawisakoshiri-
tantaari pisaikawaiwitaka jakapiroitiini pikimitakotari pichariniiti. Tima tii
opantapirotari oro iijatzi kiriiki, ari inthonkaiya.
19 Añа iro iriraani Cristo ipinakowintantakairi, ikimitakotakari oijya kaari
tzimatsiri iyaaripironka, tikaatsi ikantawaita iwathaki.
20 Tikiraamintha jiwitsikaajaitziro Pawa kipatsi jiyotsitaka oita jantiri Cristo.
Iro kantacha owakiraa piñiiro iroñaaka, ipokaki, jowawisaakoshiritaimi.
21 Okaatzi jantakiri Cristo, iro opoñaantari pawintaashiritaari Pawa. Tima
iri Pawa añaakagairiri, jiñaitantawori jowaniinkawo. Oyaakoniinta powairi
iroñaaka Pawa pawintaashiritaari.
22 Tima shiritha pikantawintaawo tyaaryoori, kitishiri pikantayitaa,
pitakotapiintayitaari maawoni pikantayitziri “iyikiiti”.
23 Tima okimiwaitakawo papiitaatyiiromi pintzimayitaimi iroñaaka. Iro
kantacha itzimi piwaapatitaari, kaari atziri kaamaniri, añа kañaaniri jinatzi
irirori. Okanta apiitantaari itzimakaayitaimi, iro jiñaani, otzimi kañaanitatsiri
iijatzi.
24 Tima:
Awatha okimiwaitawo inchato.
Tzimawitacha owaniinkawo, okimiwaitawo inchato otzimi otiyaki.
Iro kantacha okamashitzi inchato.
Opoña oparyaatiyatzi.
25 Iro kantacha jiñaani Awinkathariti okantaitatyaani.
Irootajaantaki jiroka ñaantsi otzimi ikamantayiitakimiri iiroka.

2

1 Irootaki powajyaantantyaawori pikaaripirotzi, iiro pithiiya, iiro pa-
matawitantzi, iiro pisamaniintantzi, iiro pikijyimatantzi.
2 Pinkimityaari iintsi owakiraa tzimatsiri ikowi inthoti. Ari pinkantay-
itanaiyaari iirokaiti, pinkowairo tasorintsitatsiri ñaantsi antapashiritakai-
mini, onkantya pawisakoshiritantaiyaari paata,
3 tima piñaakiro jitakoyitaimi Awinkathariti.

Mapitatsiri kañaaniri

4 Pinkimisantiri iirokaiti itzimi kimitakawori mapi, iro kantacha kañaaniri
jinatzi irirori. Ojyiki atziriiti manintakirori mapi, iro kantacha Pawa ikimi-
takaantawo ikowapiroitziri mapi, ojyiki owinawo.
5 Ari pikantsitaari iijatzi iirokaiti pikimitaawo mapi, tsika otzimi
jaayiitakiri jiwitsikayiitantyaawori pankotsi, okantawitaka tii
pikimitajaantawo mapi, tima añagaimi iiroka. Pinkimiyitaiyaari iijatzi
Ompiratasorintsitaari itzimi saikantaiyaawoni jiroka pankotsi, pinkimi-
takaantiro pintaashiritaatyiirimi patsipitakaani kamiithatzimotirini Pawa,
okantakaantziro okaatzi jantayitairi Jesucristo.
6 Tima iro okantziri Osankinarintsipirori:
Nowatziiro mapi ikowapiroitziri janta otzishiki Sion. Irootaki otzitironi
pankotsinampi. Ojyiki owinawo jiroka.

Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaita paata.
7 Iirokaiti pikaataiyini pikimisantai, pinintaayitaawo mapi tzimatsiri ojyiki owinawo. Iriima kaari kimisantatsini, tii jiñiiro iriroriiti, iri okantakotakiri osankinarintsipirori:
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantacha jowayiitairo pankotsinampiki ikimitakaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
8 Ikantaitaki iijatzi:
Owaryaantzi mapi, aririka jantziwaityaawo.
Tima okimiwaitawo imparyaantatyiiyaawomi mapi ikaatzi piyathayitakawori ñaantsi. Iriiyitaki jiyoshiiyitakiri Pawa jowasankitaayitairi.

Ijyininkayitaari Pawa

9 Irooma iirokaiti, jiroka pikantayitaari:
Ijyininkamirinkataimi jiyoshiiyitaimi,
Jompiratasorintsitaimi Pinkathari,
Itasorintsishiritakaimi jinashitaimiri pashini-jatzi,
Jashiyitaimi Pawa.
Ari pikantayitaari onkantantyaari pinkinkithatakotairo kamiithaini tsika okanta ikaimashiriyitaimiri pisaikawitaka otsinirikitzi, kimiwaitaa iroñaaka pisaikaatyiimi tsika ikitiijyiinkatakairo irirori.
10 Pairani iirokaiti tii pijyininkatawakaawita, irooma iroñaaka pimatairo tima ijyininkataimi Pawa. Pairani iirokaiti tii pitsipawitari jitakotani Pawa, irooma iroñaaka piñairo jitakoyitaimi.

Jompiratani Pawa anayitai

11 Nitakotaniití, pikimitakaantziro iirokaiti iiromi pijyininkatanaari isaawisatzi. Irootaki noshintsithatantzimiri powajyaantairo pikowashiwitawo isaawisato. Tima iro kimitakawori jirokapaini iroomi maamanishiriyitimini.
12 Onkaati pantayitiri, kamiitha inimoyitairi atziriiti. Aamaa tzimatsi kijyimawaiyitakimiri iroñaaka, iro kantacha aririka jiñaapiintanakiro pantanairo kamiithari, ari inkinkishiritanaiya, inthaamintanaiyaari Pawa.
13 Ikowi Pinkathari iiro pipiyathayitari atziriiti ikaatzi pinkathariwintzimiri pinampiki. Pimatsityaari itzinkamitajaantari pinkathariwintantatsiri pinampiitiki.
14 Iiro pipiyathayitari iijatzi jotyaantani owasankitaayitirini kaaripirori, tima iri inthaamintyaari atziriiti saikatsiri kamiitha.
15 Irootaki ikowakaimiri Pawa. Aririka pantanairo jiroka tampatzikatatsiri, ari jomairintakiri masontzishiriri inkowimi inkantakotimi.
16 Saikashiwaiyitaimi iroñaaka iirokaiti. Iro kantacha, iiro pantanairo kaaripirori, aña pinkimitakotyaari jompiratani Pawa.
17 Pimpinkathatiri maawoni. Pitakotyaari iyikiiti. Pinkatha powiri Pawa. Pipinkathatairi pinkathariwintzimiri pinampiki.
18 Iirokaiti ompirataarí, shiritha pinkantya jompirataitzimi. Tii apa pimpinkathatiri aapatziyimiri, pimatsityaari iijatzi itzimi owatsimaawaitzimiri.
19 Itzimirika antakirori ikowiri Pawa, ipoña jamawitakiro imanintawiitakari, iri inthaamintawintya atziriiti jiñaakiri jimatakiro kamiithari.
20 Tzimatsirika amawitakirori jowasankitaawintaitziri jantziro kaaripirori, tikaatsi thaamintawintyaarini. Irooma iirokaiti, aririka

pamawitakiro jowasankitaawintaitimiro tampatzikari, irootaki inimotziriri Pawa.
21 Iro ikaimashiriyiitantakimiri, tima iri Cristo kimaatsikowintakimiri iiroka. Ari okanta joñaagantapaintzimirori onkaati pantairi iiroka.
22 Tikaatsi kaaripirori jantapainti irirori,
Tii ithiiyapaantitapainta.
23 Ikawiyawaitaitakiriranki irirori, tii ipiyatanta. Ikanta jowasankitaawaitaitakiri tii jasaryiimatanta impiyatantya, aña iri jawintaapirotaika itzimi yotzirori tampatzikari.
24 Ari okanta ipaikakoitantakariri, okantakaantakiro ayaaripironka. Iro añaantaiyaaworimi owajyaantayitairo kaaripirori, kamiithashiri anayitai, ankimitakaantanairomi ankamayitaatyiimi ompoña añaayitaimi iijatzi. Tima:
Jowatsinawaitaitakiri pairani, ikimaatsitakaitakari, iro pawisakoshiriyitantaari iirokaiti iroñaaka.
25 Pairani iirokaiti pikimitakari oijya tzipinari. Iro kantacha iroñaaka kimiwaitaka pimpiyaatyiimi isaiki aamaakowintariri oijya, iriitaki aamaakowintashiriyitaimini.

3

Jantayitairi tsipayitachari

1 Jiroka pinkantayityaari iirokaiti aayitatsiri oimi: Shiritha pinkantawintyaari piimiiti, onkantawitya iiro ikimisantawitawo iñaani Pawa. Aamaashitya ari onkantaki pinkimisantakagairi aririka jiñaakimi tsika pikantanaa,
2 kitishiri pinkantanaiya, pinkatha pinkantanti.
3 Iiro aminaashiwaita jiñaitzimi owaniinka pikanta, pimpitayitziro piishi, piporiryaapirowaitzi, owaniinka pikithaayita.
4 Aña iro kamiithatatsi pimatanairo kaari koñaanitatsiri, pinkamiithashiriyitai. Tima aririka antsinampashiriwaiti iiro athaawakowaita, okantaitani iroori tii othonkanita, irootaki ikowapirotziri Pawa.
5 Ari okantayitakari pairani kitishiriri otzimi awintaashiritakariri Pawa, pinkatha owayitziri oimiiti.
6 Okimita pairani Sara shiritha okantzimotari Abraham, okantziri oimi: “Nopinkathatani nowimi”. Iirokaiti kimitaawori osawoyitaari aririka pimatanairo tampatzikari. Ari onkantya iiro otzimanta oitya pinthaawantaiyaari.
7 Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti aayitatsiri iinaiti, piñaantapiintyaawo pinintaatiro piina. Pitakotyaawo, tsinani inatzi iroori. Pinkimitakaantiro jitakoyiitawo sataanitatsiri owamintotsi. Pinkatha powiro tima inishironkayiitairo iijatzi iroori añaashiriyitai ikimiitaimi iiroka, tii opashinitzi okaatzi ishinitaayiitaimiri. Irootaki pantanairi ari onkantya iiro omanonkawaitanta pamanamanaatani.

Pankinatawori jantayitanairo kamiithari

8 Ari okantari: aapatziya pinkantawakaiya, nintaatha pinkantanti, pitakotawakaiya, tima okimitanaatyaawo pirintzitawakaanaatyiiyaami. Nishironka powanairi pikaataiyini. Tsinampashiri pinkantya.
9 Iiro pikimaatsitakaari itzimi kimaatsitakaimiri iiroka, iiro pikawiyiri itzimi kawiyimiri iiroka. Aña paapatziyaari onkimiwaityaawo pintasonkawintatyiirimi. Tima iro ikaimashiritantaimiri Pawa intasonkawintayitaimi iiroka.
10 Tima:

Itzimi kowirori inintagaiya kamiitha jañagai,
Jowajyaantairo ikawiyawaitantzi, jowajyaantairo ithiiyawaita iijatzi.
11 Ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirori. Añа iro kamiithatatsiri jantairo
kamiithari.
Iro jaminaminatairi jaapatziyawakaiya.
12 Tima jiyotziri Awinkathariti ikaatzi kamiithashiriri.
Owakimpita jowiri ikaatzi amanamanaatachari.
Iriima kaaripiroshiririiti, katsima jaminiri Awinkathariti.
13 Aamaapirorika pantayitanairo kamiithari, ¿tzimatsima kimaatsi-
takaapirotaimini?
14 Tzimatsirika owasankitaakimini pantziro kamiithari, ari intasonkawin-
taimi Pawa. Tima ikantayiitaki:
Iiro pithaawapirowaitashita, iiro okantzimoshiriwaitashitzimi iijatzi.
15 Añа iro kamiithatatsiri poshiritaiyaari Cristo, tima iriitaki pipinkathapiro-
tairi. Witsika pinkantapiintya pinkamantantiro tsika okantakota poy-
aakoniintziri, aririka intzimi iitya osampitimini. Iro kantacha kamiithaini
pinkantanti pinkamantantiro, pinkatha pinkantanti iijatzi.
16 Iikiro piyaatatyi pinkinkishiritiro otzimi tampatzikatatsiri, pantayitairo
kamiithari itsipashiriyitaimi Cristo. Aamaashitya ari inkaaniwintanaiya
ikaatzi thiiyakotzimiri.
17 Tikaatsi oitya pinkimaatsikowintyaawo pantayitziro kamiithari, iroorika
ikowiri Pawa. Iro mapirotzirori okaaripirotzi piñiiro jowasankitaawin-
taitimiro pantziro kaaripirori.
18 Pinkimitakotaiyaari Cristo, tampatzikashiri ikanta irirori, ikamawintakiri
tzipinashiririiti okantakaantziro jantayitziro kaaripirori. Iro jantantaka-
wori jiroka onkantya intsipashiritakaantairiri Pawa. Ojyiki ikimaatsi-
wathatakaawiitakari, iro kantacha añagai.
19 Iri jatashirinkataintsiri ikinkithatakaayitairi ishiri ikaatzi itayitakawori
pairani itzimi jomontyaashiriyiitakiri.
20 Owanaa ipiyathayitaka iriroriiti jiwitsikantakawori pairani Noé antawoiti
shintsipaa, oyaawintacha Pawa tii ithaatyaanitzi. Iro kantacha kapichiini
atziri awisakoyitaatsiri impiinkimi, ikaamachiitzi 8.
21 Iri pikimitakotaari iirokaiti tsika pikanta pawisakoshiriyitai powiinkaay-
itaara. Jiroka owiinkaataantsi tii okimitaajaitawo ipiinkaitzi jiñaaki iki-
waitziro iipatsiwathati. Añа amanaantsi inatzi, tsika ikowakoyiitziri Pawa
inkinkishiritakaantiro tampatzikashiritatsiri. Irootaki jañaantaari Jesu-
cristo.
22 Isaikai inkitiki iroñaaka Cristo jakopiroki Pawa ipinkathariwintairi
maninkariiti, ipinkathariwintairi inkitiwiri pinkatharitatsiri, ipinkathari-
wintsitari tzimayitatsiri ishintsinka.

4

Antawaitainiri kamiitha Pawa tima tzimatsi jimatakaayitairi

1 Ari okanta, ikimaatsitakowintai Cristo. Iro poshiritanaiyaari iijatzi
iirokaiti. Tima ikaatzi ñiirori ikimaatsitakaitari, tii ikowairo jantairo
kaaripirori.
2 Ari pinkimityaari iirokaiti iiniro pisaikayitzi iroñaaka jaka isaawiki, iro
pantapiintanai ikowiri Pawa. Iiro pantashiyitawo pinintashiyitari, tima
irootaki jantapiintakiri pashini atziri.
3 Irootaki pantapiintakiri pairani, tima pikimitakari pashini atziriiti nin-
tashiwaitachari. Tima jamitapiintakawo jimayimpiryookitzi, jantsitakawo

kaaripirotatsiri, ishinkiwaita, jinintziro joimoshirinkawaitya jantantyaawori kaaripirori, niyawaitaniri ikantaka, jamanamanaatapiintakawo tsika oiyita ikimitakaantakiro iriimi iwawani.
4 Owanaa okompitzimotakari ikaatzi pitsipawitari pairani, tii inimotziri powajyaantanairo pitsipaminthatari jantayitziro kaaripirori. Iro opoñaantari ikijyimawaitanakimi.
5 Iro kantacha jirikaiti ontzimatyii jiyakawintairi paata Pawa. Tima Pawa, iri yotzirori maawoni jantayitakiri ikaatzi añaayitatsiri iroñaaka, okaatzi jantayitakiri iijatzi kamayitatsiri.
6 Irootaki ikinkithatantaitakawori Kamiithari Ñaantsi, jimatsitaitakari iijatzi kamayitaintsiri. Tima okantawitaka jowasankitaawathawiitaari, iro okantantaari jañaakaashiritairi Pawa.
7 Irootaatsi onthonkataiya añiiri iroñaaka kipatsiki. Iro poshiritantyaawori pantanairo kamiithari, aakowinta pinkantya pamanamanaatya.
8 Iro kowapirotachari, piyaatakaapiroyitanairo pitakotawakaanaiya. Tima:
Itzimirika atakoyitaari, apiyakotairi jowaaripirowaiwitakai.
9 Poimaantantapiinti pipankoki, iiro pikiñaanikowintziro.
10 Itasonkawintayiitaimi onkantya pantantyaawori ikowakaayitzimiri Pawa. Okaatzi ikowakaayitzimiri iiroka, pimitakotairi pashini, pantanairo kamiithari, tima inishironkataimi iiroka Pawa.
11 Ikaatzi jowayitakiri ikinkithatzi, iriitaki Pawa ikinkithatakotziri. Ikaatzi jowayitakiri jitakotantayiti, jantawaitantyaawo ishintsinka ipakiriri Pawa. Ari onkantya impinkathayiitantyaariri Pawa, ikantakaantziro Jesucristo otzimimotairi jowaniinkawo, ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

Kimisantzinkari anatzi ojyiki ankimaatsityaari

12 Nitakotaní, ñaa omapokimikari aririka piñaanakiro pomirintsitzimotimini. Tii awijyimowaitashitzimi jiroka, aña jiñaantashiritaitatziimi.
13 Iro ikimaatsitapaintari iijatzi Cristo. Aririka piñiiro iiroka inkimaatsitakaapiroyiitaimi ikimitaitakiri irirori, kantatsi pinkimoshiriwintiro. Tima ari pinkimoshiriwintairi impiyairika irirori jamairo jowaniinkawo.
14 Aririka inkishimaitimi iiroka okantakaantziro pawintaashiritaari pipairyagairi Cristo, tasonkawintaari pinatzi. Tima iro oñaagantzirori isaikantzimi shintsitatsiri Itasorinka Pawa.
15 Tii okantzi powamaanti, pinkoshitanti, pantiro kaaripirori, pimaamanitanti, ari piñaakiro jowasankitaawintaitimiro.
16 Iro kantacha iroorika jowasankitaawintaitimiri jashitaimira Cristo, iiro pikaaniwaitashita. Aña iro kamiithatatsiri pinthaamintyaari Pawa jiiyiitaimi “Cristo-wiri”.
17 Tima monkaataka iroñaaka jiyakawintantzi Pawa. Aakaiti akaatzi jashiyitai, jitayitakai jowasankitayiitakai. Iri mapirotaironi inkimaatsitaiya ikaatzi thainkakirori Kamiithari Ñaantsi.
18 Tima otzimimoyitziri iroñaaka pomirintsitzimoyitariri kamiithashiriri
onkantya jawisakoshiritantaiyaari,
¿Tsikama oita awijyimotairini kaaripiroshiriri thainkatasorintsitatsiri?
19 Tima ikaatzi kimaatsiwaitachari iroñaaka, iri Pawa shinitairiri inkimaatsiwaitya. Ontzimatyii jawintaashiritaiyaari witsikakiriri, jantayitanairo okaatzi tampatzikayitatsiri.

5

Ikaminaitziriri kimisantzinkariiti

1 Tzimatsi nokowiri nonkaminaimiri iirokaiti pikaatzi pijiwayitairi
kimisantzinkariiti. Iijatzi naaka nojiwatziri kimisantzinkariiti, ari
akaataiyini. Naaka ñaajaantakiriri Cristo tsika ikanta ikimaatsitakaitakari,
aritaki nimatairo naaka onkaati jiñaitairi paata owaniinkapiro onkantaiya.
2 Jiroka nonkaminaimiri: Kimpoyaa powayitairi kimisantzinkariiti
pinkimitakaantiri ikimpoyaitziri oijya. Iiro pantashiwaitawo aririka
ishintsiwintaitimi pantiro, aña iriirika Pawa kowakaimironi, pimatiro.
Iiro pantziro pikowashitari paantyaawo kiriiki, aña iro pantantyaawori
piminthatashitanatyaawo iiroka.
3 Iiro pikowashiwaita pompiratantya, ontzimatyii poñaayiri ikaatzi pikim-
poyaayitairi pantanainiri iiroka inkini jimatanairo iriroriiti.
4 Inkini paata aririka inkoñaatapai Jiwaripirori itzimi pikimpoyaakiniri
joijyati, ari jamathaitantaimiro owaniinkatachari kantaitachani
oshipakiryaani.
5 Iirokaiti mainariiti pimpinkathatiri antaripiroriiti. Ontzimatyii
pimpinkathatawakaayitaiya maawoni. Tima:
Tii ikowiri Pawa asagaawintzinkari,
Iriima itzimi tsinampashiritatsiri owanaa jitakotaiyaari.
6 Tsinampa pinkantawintyaawo okaatzi jimatakaayitaimiri Pawa. Irojatzi
paata aririka inkowapaititapaaki, iriitaki kantakaiyaawoni onkantya im-
pinkathariwintantaimini.
7 Aririka piñaayitiro onkantzimoshiriwaiyitimi, pawintaiyaari Pawa. Tima
iriitaki nishironkataimini.
8 Pinkinkishiritapiintairo kamiithari, aamaakowintashiri pinkantya.
Tima kamaari itzimi kisaniintairi, ikimitakari kajyikari kinakinawaitatsiri,
jasootzi jaminaminatzi iita jatsikiri.
9 Iro kantacha ontzimatyii pimpiyatyaari, pintyaaryoowintanairo paw-
intaashiritanaiyaari Pawa. Tima piyotzi ari pikimitakari maawoni iyikiiti
pikimaatsitaiyani jaka kipatsiki.
10 Iro kantacha aririka onkaatapaaki pikimaatsiwaitaka kapichiini, ari in-
tampatzikashiripirotakaimi Pawa, jaawiyashiritakaimi, amawiwaini inkan-
takaayitaimi. Tima nishironkataniri jinatzi, iriitaki kaimashiritaimini
piñaantaiyaawori kantaitachani jowaniinkawo Cristo.
11 Iriitaki inkimoshiriwintaiti Pawa. Ari inkantaitatyaani impinkathari-
wintantai. Ari onkantyaari.

Iwiyaantapaakawori withataantsi

12 Iri Silvano nosankinatakaaki jiroka. Iriitaki nokimitakaantairi naaka
iriirikami iyi okaakiini. Irootaki nosankinatakaantakariri iipichokiini
nokaminaimi, nokamantzimiro tsika ikanta Pawa inishironkapirotantzi.
Ontzimatyii pintyaaryoowintairi.
13 Jiwithayitaimi kimisantzinkariiti itzimi apatotapiintachari Babilonia-
ki, ikaatzi kimiyitzimiri iirokaiti jiyoshiiyiitaimi. Jiwithatzimi iijatzi Marcos,
itzimi nokimitakaantari iriima notomi.*
14 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. ¡Onkamintha pisaikayitai kami-
ithaini pikaatzi jashiyitaimi Jesucristo! Ari onkantyaari.

---

* **5:13** Ikantakotziri Pedro jaka “Babilonia” iro ikinkithatakotziri Roma. Tima jimanakotatziiro inampi Roma ikinkithatakotaitziro, irootaki ikinkithatakotantapiintawori Babilonia. Ari onkantya iiro jiyotaitantari tsikarika isaiki osankinatzirori, iiro jowasankitaantaitari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

1 Naaka Simón Pedro osankinatzimirori jiroka. Naaka jompiratani
Jesucristo, Jotyaantapirotani ninatzi. Iirokaiti nosankinatzini pikaatzi
pikimisantanai pikimiyitaana naakaiti, tima iri kamiithapirotatsiri
akimisantairi, okantakaantakiro itampatzikashirinka Pawa, ari ikimitaari
iijatzi Jesucristo owawisaakoshiritairi.
2 ¡Onkamintha inishironkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha!
Iikiro piyotanaatyiiri Pawa iijatzi Awinkathariti Jesús.

Tsika onkantya pintasorintsishiritantaiyaari iirokaiti

3 Tima antawoiti itasorinka Pawa, iriitaki kantakaiyaawoni ontzimi-
motantairi maawoni kowityiimoshiritairi ampinkathatasorintsitairi. Ari
okanta, imapiro ayopirotairi. Tima owaniinka ikantaka irirori, owanaa
ikamiithapirotaki, iro imatantaari ikaimashiriyitai.
4 Irootaki ishinitantairori pinapirotachari, kamiithapirotajaantatsiri,
inkini pintasorintsishiriyitai iirokaiti. Iro powajyaantantaiyaawori
pikaaripiroshiriwaitzi, pikimiwitari isaawisatzi antapiintakirori
ikowashiyitari.
5 Pinkimisantapiintairi iiroka, iiro pamataawaitashitawo. Aririka
pinkimisantapiintanai, ari piñaayitairo pintampatzikashiritai. Ompoña
pimatapiintanairo jiroka, aritaki piyotanitai.
6 Ompoña pimatapiintanakiro jiroka, aritaki piñaakotanaiya. Ompoña pi-
matapiintanairo jiroka, aritaki pinkamaiwintanaiyaawo. Ompoña pimat-
apiintanairo jiroka, aritaki pimpinkathatasorintsiyitanai.
7 Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinishironkayitantanai. Om-
poña pimatapiintanakiro jiroka, aritaki pitakotapiintantanaiya.
8 Iroorika pimatapiintanaki iiroka, ari jiñaitaimi imapiro piyotairi
Awinkathariti Jesucristo, iiro itzimawaitzi kantakotimini: “Tii opantari
jirika”.
9 Irooma intzimirika kaari matanaironi kinkithatakotainchari, ikimi-
takari kamampotaakiri. Añа jimaijantakitziiro jantayitakiri Cristo ikitishir-
itakaantariri, tima kaaripiroshiriri jinawita pairani.
10 Ari okantari iyikiiti, ontzimatyii pinkinkishiritapiintaiya, iiro
piñaantawo pinkisoshiriwintiro jiyoshiiyiitaimi, kaimashiritaari pinatzi.
Tima iroorika pimatapiintanaki ikowakaayiitakimiri tsika pinkantanaiya,
iiro piñiiro pintzipinashiriyitai.
11 Ari onkantya piñaantaiyaawori owanaa okamiithapirotaki intyaakaayi-
itaimi ipinkathariwintantapai owawisaakoshiritairi Awinkathariti Jesu-
cristo.
12 Irootaki, iiro nowajyaantantawo nokinkishiritakaimiro okaatzi
akinkithatakotakiri, okantawita aritaki piyowitakawo, pikantayitzi:
“Imapiro inatzi jiroka”.
13 Iro tampatzikatatsiri nonkinkithashiritakaimiro iinta nañi naaka,
14 tima kapichitapaaki nonkamantyaari. Ari okanta jiyoshiritakaakina
Awinkathariti Jesucristo.
15 Ojyiki nokowi naaka iro pinkamaitya pinkinkishiritapiintairo jiroka-
paini aririka nookawintanaimi nonkamaki.

Ñaajaantakirori jowaniinkawo Cristo

16 Tima pairani, owakiraa nokinkithatakotapaakimiri Awinkathariti Jesucristo, nokantapaakimi: “Otzimimotziri ishintsinka, aritaki japiitairo impiyai”. Tii niyotashitawo naakaiti, tii namatawitantapaakimiro. Aña naakatajaantaki okikitakariri Cristo, owanaa ipinkatharipirotaki irirori.
17 Iriitajaantaki Ashitairi Pawa kantakaawori ipinkathayiitairi, joñaagantakiro jowaniinkawo, ikantaki pairani jiñaawaitaki:
Notomi jinatzi jirika nitakotakari, owanaa nokimoshiriwintakiri, pinkimisantairi.
18 Naakayitaki kimajaantakirori jiñaawaitakiranki inkitiki notsipatantariri Jesús janta otzishiki tasorintsiitoki.
19 Ontzimatyii pinkimathayitairo josankinatakiri Kamantantaniriiti. Irootaki yotakaapirotaimini, okimitakowaitatyaari ootamintotsi ikoñiinkatzi otsinirikitzi. Iro pantayitanairi iiroka irojatzi impiyantaiyaari Jesucristo inthaamintashiritakaapaimi, inkimitapaatyaari impokiro oñaaminki.
20 Ontzimatyii ankimathatiro jiroka: maawoni osankinatainchari pairani osankinarintsipiroriki, tiira ikinkithatashiwaitawo Kamantantaniri.
21 Tii iri yotashiwaityaawoni atziriiti, aña Tasorintsinkantsi yotakaantakirori ikowakaakiriri Pawa.

2

Kamantantashiwaitachari ipoña yotaantashiwaitachari (Jud. 3-13)

1 Iro kantacha, tzimatsi pairani kamantantashiwaitachari. Irojatzi okanta iroñaaka pisaikayitzi iirokaiti. Ari piñaaki kantimini, “Naaka yotaantaniri”. Aña amawinawaitaniri jinatzi, ikowatzi jirikaiti jowaaripirotantimiro jiyotaayitimiri. Jimanintatziiri Awinkathariti, pinakowintakairi jowawisaakoshiriyitai. Iiro ojyinkaa jiñaayitairo jirikaiti japirotaiya.
2 Iro kantacha tikira japirotaata, tzimatsi ojyiki kimitakotyaarini joñaagantakiri, imayimpiriwaitzi. Iri kijyimatakaantirini aniitantanaawori “Aatsipirori”.
3 Owanaa inkowapirotiri kiriiki, inkowapiintaki pimpinatiri okaatzi jiyotaashiwaitakimiri. Iro kantacha Pawa iiro ijyinkaa jaminakoyitairi jantayitziri, ari japirotairi.
4 Tima pairani ikaaripiropaititantakari kiyopayipaini maninkari, jimatakiro Pawa jowasankitaayitakiri, jookakiri sarinkawiniki, tsiniriki ikantakoyitaka joyaawinta jowasankitaapirotaitiri.
5 Ari ikimitaakiri Pawa kaaripiroshiriri atziriiti itayitanakawori pairani inampitawo kipatsiki, apirotaka ipiinkaki oonkapaititantakari. Iro kantacha Pawa jowawisaakotakiri Noé, itzimi kinkithatakotakirori pairani tsika inkantya kamiithashiriri. Tima irijatzi Pawa owawisaakotakiriranki ijyininkaiti, ikaatzi 7.
6 Ari ikimitsitakari iijatzi nampitawori Sodoma opoña Gomorra, japirotakiri ipomitakiri. Ari jiñaitziro oitya awijyimotairini thainkatasorintsitaniriiti.
7 Iro kantacha, Pawa jowawisaakotairi Lot, tima kamiithashiriri jinatzi. Jirika Lot antawoiti oñaashirinkakiri kaaripirori okaatzi jantayitziri piyathariiti.
8 Ari okantatya kitiijyiriki jirika tampatzikashiriri Lot tsipatakariri kaaripiroshiriri, jiñiiri, ikimiri jantayitakiro kaaripirori. Antawoiti okantzimoshiritakari.
9 Ari okantari, jowawisaakotziri Awinkathariti pinkathatasorintsitaniri ñaapiintakirori ñaantashiritaantsi, onkantya iiro inintashiriwaitanta. Tima

jitakawo kitziroini jowasankitaayitziri kaaripiroshiriri, irojatzi paata jaminakoyitantaiyaariri maawoni.

10 Jimapirotairi Pawa jowasankitairi antayitzirori kaaripirotatsiri inintashitari, ipiyathayitakawo ikantawiitariri. Tii jiñaakotanita kantakaapirori. Tii ithaawantaajaitari ikijyimatziri maninkariiti otzimimotziri ishintsinka.

11 Iriima maninkariiti, okantawitaka otzimimopirotziri ishintsinka, tii ikijyimatziri jirikaiti, jiyaatashitapiintziri Pawa ikinkithatakotziri.

12 Jirikaiti kaaripiroshiriri ikimiwaitakari piratsi, tii jiyotzi inkinkishiryiiya. Itzimashiwaiyitaka impoña jiñiiro japirotaiya. Ari inkimitaiyaari japirotaiya kijyimayitakiriri maninkariiti kaari jiyotakotaajaitzi tsika ikantayita iriroriiti.

13 Iro inkimaatsitantyaari okantakaantziro ikimaatsitakaantaka irirori, iro kimityaawoni impinataatyiiromi iyaaripironka. Tima jirikaiti, tii ikaanitanitzi jantayitziro kaaripiroyitatsiri kitiijyipaiti. Okimiwaitakawo iriimi owitsintayitakimini jatyooyitakimi jirikaiti ikowayitzi jamatawiyitimi.

14 Iro jaakowinta imayimpiryookiwaitzi, iwathakitakawo kaaripirori. Ikaimashiriyitziri shipitashiriri inkaaripirotakairi. Jaminaminatapiintaki kiriiki. Iro jowasankitaitantyaariri.

15 Ikinashiwaiyitaka, jimanintakiro tampatzikari. Jantakiro okaatzi jantakiri Balaam, itomi Beor, jaminaminataki impinaitiri jantantyaawori kaaripirori.

16 Iro kantacha jirika Balaam, jantakiro kantachari, iri burro shintsithatakiriri. Okantawita tii jiñaawainiwita burro, jirika burro ikimitanakari atziri jiñaawaitanaki, ari okanta jowajyaantakaantaariri ikinkishiritari inkojyikawaityaami Balaam.

17 Jirikaiti kaaripiroshiriri inkantaitatyaani jowasankitaayiitairi otsinirikipirotzi. Tima ikimiwaitakawo okantaranki opiryaatzi omotyaa jiñaa, ikimiwaitakawo iijatzi okantaranki minkori atainkatziro tampiya, ompoña añiiro iiro oparyi inkani.

18 Ari okanta jojyakaawintaitziri kaaripiroshiriri, tima jowapiyashita tsika ikanta jiñaawiitari, ikimitakawo opiryaatzi omotyaa jiñaa. Tima kantakaapirori ikanta jiñaawaiyitzi, ari onkantaki jamatawitiri owakiraa kimisantatsiri, shiyapithawitawori kaaripirori, inkantiri: “Kamiitharini apiitairo akowashiyitari, tikaatsi oitya amayimpiriti”.

19 Jamatawitantashita jirikaiti jiyotaantzi, ikantayitzi: “Oshinitaantsitzi pantayitairo pikowashiyitari”. Iro kantacha, jirikaiti yotaantashiwaitachari, tii isaikashiwainita irirori, aña ikimitakotakari ompirataari, ikimitakaantawo kaaripirori iroomi iwinkatharitimi ompirawaityaarini.

20 Pairani jirikaiti kaaripirori owakiraa ikimisantawitanakari Awinkathariti Owawisaakotairi, jowajyaantawitanakawo jantayitziro kaaripirotatsiri. Okanta osamaniityaanaki jimaijantanairo, jantayitanairo kowiinkayitatsiri, irojatzi jimapirotantakari iroñaaka tii ikimita ikantawita pairani.

21 Ari okamiithawita iiromi jiñiiro “Aatsipirori” tampatzikashiritakaantatsiri. Tima mapirotaka okowiinkatzi okaatzi jantayitanairi, ikimisantawitanakawo ikantakaantawitari tasorintsitatsiri, ipoña jowajyaantanakiro osamaniityaanaki.

22 Ikimiwaitakawo ikantapiintaitziri:

Otsitsi, aririka inkamaankaki, ipiyashitawo jowaiyaawo.
Ipoña ikantayiitzi iijatzi:
Chancho, aririka inkiwaitiri joipatsitaka, ipiya iijatzi joipatsiwaitya.

3

Impiyantaiyaari Awinkathariti

1 Nitakotaní, iro apititatsiri jiroka osankinarintsi notyaantzimiri,
nominthashiritakaantimini,
2 pinkinkishiritantyaawori ikantayitakiri Kamantantaniriiti
tasorintsishiriri, ikantakiri iijatzi Awinkathariti Owawisaakotantaniri,
otyaantayitakinari nonkamantaimiro iirokaiti.
3 Ontzimatyii ankimathatiro jiroka: Tikira ipiyaminthataa Cristo, intzimi
ojyiki thainkawaitantaniri. Iriiyitaki antashiwaityaawoni inintashiyitari.
4 Ojyiki inthainkawaiti inkanti: "¿Tsikapaitima jiñaitiro ikantaitzi ari impiyi
Cristo? Iiro ipiyaa. Kaarima añiiro ompashiniti kipatsi, irojatzi okanta
owakiraa jiwitsikaitakiro. Ari kamayitataiki tsika ikaatzi itanakawori
Otyaantapirori, tii añiiro ompashiniyiti".
5 Ikinakaashiwaitakawo ikaatzi kantatsiri. Tii jiyotzi iri Pawa wit-
sikakirori inkiti, jiñaani jiwitsikantakari. Jiwitsikakiro iijatzi kipatsi, iro
otzimantanakari jiñaa, tima okantaitanatyaani kipatsi okowi jiñaa.
6 Irojatzi jiñaa japirotantakari Pawa pairani, oonkantakari kipatsi.
7 Iro kantacha, tii ipashinitakairo Pawa inkiti iijatzi kipatsi. Iro ikan-
takaantakiri pairani iiro opashiniwaitzi jiwitsikani irojatzi paata aririka
jaminakoyitairo maawoni, impoña japirotairi kaaripirori thainkatasorintsi-
taniri aririka intagairo maawoni.
8 Nitakotaní, ontzimatyii piyotairo jiroka: Ikimitakaantawo Awinkathariti
apaani kitiijyiri, ojyikini osarintsi. Aririka onkaati ojyiki osarintsi, iroowait-
aki onkaatimi apaani kitiijyiri.
9 Tii josamaninkashitawo Awinkathariti jimonkaatairo okaatzi
ikajyaakaantakiri, tima tzimayitatsi kinakaashiwaitakawori ikinkishirita
josamaninkashitatyaawo. Aña amatsinka ikanta Awinkathariti, ikowi
jawisakoshiriyitaimi maawoni, tikaatsi piyashiwaitaachani apaani.
10 Irooma paata impiyairika, inkimitapaatyaari jomapokantzi koshintzi.
Ari inkimayiitairo antawoiti poimataatsini, aripaiti apirotaiyaari inkiti. Ari
onkimitsitaiyaari iijatzi kipatsi, apirotaiya. maawoni okaatzi jagaitakiri
jiwitsikaitantakawori kipatsiki, onthontya ontagaiya. Ari onkimitagaiyaari
maawoni jiwitsikani atziriiti, ontagaiya maawoni.
11 Tima ari inkantayiitairo japiroyiitairo maawoni, ¿Tsikama pinkantya
pisaikai iirokaiti iiro otzimanta pikinakaashitani? ¿Iiroma pinkitishiritai?
¿Iiroma pimpinkathatasorintsitai?
12 Aamaakowinta pinkantawintanaiya, pinkamaitanaiya, tima irootaintsi
impiyi Awinkathariti, aripaiti intaayitairo Pawa inkiti, impookayitairo ja-
gaitakiri jiwitsikantaitakawori kipatsiki.
13 Irooma aakaiti, aritaki añaampiyakawo owakiraari inkiti, iijatzi owaki-
raari kipatsi, tsika janta inampiyitaiyaawo kamiithashiriri. Tima iro ika-
jyaakaakairi Pawa.
14 Ari okantari nitakotaniití. Tima aritaki piñaampiyakawo iirokaiti maa-
woni jiroka, minthashiri pinkantya, inkini jiñaapaimi paata Pawa kitishiri
pinkantya, iiro ikantakowaitzimi pantakiro kaaripirori.
15 Pinkinkishiritiro, amatsinka ikanta Awinkathariti, josamaninkatzi-
iro impiyantaiyaari onkantya jawisakoshiriyitantaiyaari atziriiti. Tii
opashinitzi jiroka, ari okimitawo josankinatakimiri atakotani iyiki Pablo.
Tima iri Pawa yotakaakiriri Pablo maawoni jiroka,
16 ari okimitakari iijatzi pashini josankinayitakiri. Kompitaa inawita
inkimathaitiro okaatzi josankinayitakiri Pablo. Irootaki itzimantayitari

atziri kaari yotakopirotironi, tima tii jaawiyashiritanitzi, ikinakaashiwaitanakawo jiyotantawitawo josankinari Pablo. Ari ikimitaayitakiro iijatzi maawoni Osankinarintsipirori. Arimaita japiroyiitairi ikaatzi kinakaashiwaitakawori.

17 Irooma iirokaiti nitakotaniití, tima aritaki nokamantsitakimiro, aamaakowinta pinkantayitya iiro ikinakaashiwaitantzimi jirikaiti piyathariiti. Paamaakowintya jowajyaantakaimirokari pikamaitanitzi.

18 Añ[a] iro kamiithatatsi iirokaiti piyaatakairo pantapashiriyitai, piyaatakaanairo piyopirotakoyitanairi Awinkathariti Owawisaakotantaniri Jesucristo, tsika ikantakiro ririori inishironkatantaimiri. Ari jashi jowaitatyiiro ririori impinkathayiitairi. Ari onkantyaari.

JITAKARI JOSANKINATAKIRI JUAN

Ñaantsi okantakota Añaamintotsi

1 Jirika nosankinatakotzimiri jaka: Iri jiitaitziri "Ñaantsi okantakota Añaamintotsi". Itzimitataika pairani owakiraa itantanakawori jiwitsikantaitzi. Naakayitaki kimataikiriri, naakayitaki ñaataikiri, notirotapiintakiri.
2 Tima jirika iitachari "Añaamintotsi", joñaagantaka irirori. Inampitapaintawo kipatsiki, naakayitaki ñaakiriri. Irootaki nokinkithatakotantzimiriri kantaitachani añaamintotsi, tima jañiitataika pairani irirori itsipatakari Ashitariri. Iriitaki oñaagaanari naakaiti.
3 Irootaki nokinkithatakotantzimiriri nokikitajaantakari, nokimajaantakiri iijatzi, inkini aapatziyawakaayitaiya aakaiti. Iriitajaantaki Ashitairi aapatziyaari, ari akimitsitanaari iijatzi Itomi.
4 Iro opoñaantari nosankinayitaimiro iirokaiti, ari onkantya pinintaapirowaitantyaari.

Jiitaitziri Pawa "Kitainkari"

5 Jiroka ñaantsi jiyotakaanari Cristo, irootaki nowawisaimiri iirokaiti: Jiitaitziri Pawa "Kitainkari", tii ikimitawo tsiniriri.
6 Aririka ankanti "Naapatziyari Pawa", iikirorika antapiintatyiiro kaaripirori, athiiyaka. Okimiwaitakawo tsiniripaiti aniitzi, apiyathatakawo tyaaryoori.
7 Irooma aririka asaikanai kamiitha tikaatsi antzimotanti, ayotaantanairo tyaaryoori, ari amatakiro aapatziyawaiya. Tima okimiwaitakawo asaikanaatyiimi okitiijyitzi, akimitakotanaari Pawa isaiki irirori okitiijyitzi. Ari onkantya impiyakotantairori antawitakawo kaaripirori, irootaki ikapathainkatantakari Cristo ikamawintakairanki.
8 Aririka ankanti "Tii nantanitziro kaaripirori", apaniroini amatawiwaitaka, tii ayotakotziro tyaaryoori.
9 Irooma aririka ankamantairi Pawa antayitziro kaaripirori, aritaki jimatakiro irirori impiyakotairo. Tima ityaaryoowintapiintakai irirori, tampatzikashiriri jinatzi, iriitaki kitishiripirotakaini.
10 Aririka ankantawaiti "Tii nokaaripirotzi", okimiwaitakawo ankantatyiimi "Thiiyinkari jinatzi Pawa". Tii ayotakotairo jiñaani.

2

Iri Cristo ookaakowintayitairi

1 Notomiiti, opoñaantari nosankinatzimiro jiroka onkantya iiro pantantawo kaaripirori. Aririka antakiro kaaripirori, tzimatsi ookaakowintaini janta Ashitairiki. Iriitaki Jesucristo, kamiithashiriri.
2 Iriitaki otsimaryaakiriri Pawa jowasankitaawintairomi ayaaripironka. Tii apaani jookaakowintai aakaiti, aña maawoni atziri ikaatzi nampitawori kipatsiki.
3 Jiroka ayotantyaari tyaaryoorika ayotairi Cristo: Aririka amonkaatapiintanairo ikantakaantairi.
4 Tzimatsirika kantawitachani, "Niyotziri naaka", iro kantacha jirika iiniro ipiyathatawo ikantakaantani, ithiiyaka jirika. Tii jiyotakotziro tyaaryoori.
5 Itzimirika monkaatanairori ikantakaantaitani, iri itakopirotanaariri Pawa. Iro ayotantyaari tyaaryoo atsipashiritanaari.

6 Tzimatsirika kantatsini, “Notsipashiritaari naaka”, ontzimatyii isaikanai
kamiitha jojyakotaiyaari ikantapainta Cristo.

Owakiraari ikantakaantaitani

7 Iyikiiti, kaari owakiraari ikantakaantaitani nosankinatzimiri. Aña iro
piyotsitakari pairani. Irootaki ñaantsi pikimayitakiri pairani iirokaiti.
8 Irojatzimaitaka kimitakawori owakiraari ikantakaantaitani,
okantakaawo jantapaintziri Cristo. Okantakaawo pantayitanairi
iijatzi iirokaiti. Kimiwaitaka awisainkatanaki tsiniriinkatatsiri, iri
kitiijyiinkatapaintsiri ñaapirori kitainkari.
9 Tzimatsirika kantatsini, “Jashitaana kitainkari”, irojatzimaitaka ikisani-
intawakaa ikaatzi ikimisantzinkaritzi, tikiraata jimatziro, aña okimiwait-
akawo irojatzimi isaikimi otsiniritzi.
10 Iriima itakotanaariri ikaatzi ikimisantzinkaritzi, iriitaki kimitanaariri
aniitanaatsiri okitiijyiinkatzi, tii jantziwawaita, tima tikaatsi inkantzimoni-
intakaiyaari.
11 Itzimi kisaniintawakaachari ikaatzi ikimisantzinkaritzi ikimitakari ani-
itantawori otsiniritzi. Tii jiyotzi tsika ikini, tii jokichaatzi otsiniripaititzi.
12 Notomiití, iiroka nosankinayitzini jiroka tima pikimisantairi Cristo,
pipairyaapiintairo iwairo, irootaki ipiyakotantaimirori piyaaripironka.
13 Iwaapatiitarí, iiroka nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Cristo
añiitsitainchari pairani itantanakawori jiwitsikantayiitzi. Mainariití, iiroka
nosankinayitzini jiroka tima poitsinampagairi kamaari. Notomiití, iiroka
nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Ashitaimiri.
14 Iwaapatiitarí, iirokaiti nosankinayitzini tima piyotairi añiitsitainchari
pairani jitantanakawori jiwitsikantayitzi. Mainariití, iiroka nosankinay-
itzini jiroka tima shintsishiri pikantayitaa, piyotairo iñaani Pawa, poitsinam-
pagairi kamaari.
15 Iiro pitashiwaitawo isaawisato. Tzimatsirika itashiwaityaawoni isaaw-
isato, tii jitakopirotaari Pawa.
16 Tima maawoni isaawisato tii ompoñiiya Pawaki, aña isaawiki opoñaawo.
Jiroka okanta isaawisato: anintashiwaitawo kaaripirotatsiri, anintashiwait-
awo añaayitziri, ankowi ankantakaapirowaitya.
17 maawoni jiroka isaawisato jinintayitziri atziriiti, ari apirotaiya. Iriima
antanaironi ikowiri Pawa, jashi jowairo jañagai.

Kisaniintziriri Cristo

18 Notomiití, irootaintsi onthonkimataiya kipatsi. Pikimaiyakini iiroka
ari inkoñaatapaaki kisaniintirini Cristo aririka onthonkimataiya. Tzimataiki
iroñaaka jaka kisaniintayitziriri Cristo. Iro ayotantari irootzimataintsi on-
thonkimataiya kipatsi.
19 Jirikaiti kisaniintayitakiriri Cristo, iriiyitaki akaawitapiintakari
akimisantzi, itzimi ookawintanakairi. Imapirotatyaarikami intsipayitaimi,
iiromi jookawintayitaimi. Irooma jookawintayitanakai, ari ayoyitzi tii
jimapirotajaanta inkaashiriyitai aakaiti.
20 Iro kantacha iirokaiti, jotyaantaitakimiri Tasorintsinkantsi inampishir-
itantaimi, kimiwaitaka isaipatziitotantatyiimiri. Aritaki piyotairo iirokaiti
jiroka.
21 Irootajaantaki nosankinatantzimirori jiroka, tima aritaki piyotairo
iiroka tyaaryoopirori. Aritaki piyotsitaawo iijatzi pinashiyitaawo iroorika
thiiyaantsi.

22 ¿Itzimikama thiiyachari? Iriitaki kantatsiri “Jesús kaari Cristo”. Iriitaki
kisaniintakiriri Cristo. Irijatzi manintakiriri Pawa, ari ikimitaakiri iijatzi
Itomi.
23 Itzimirika manintawaitakirini Itomi Pawa, irijatzi imanintajaantaki
Ashitariri. Iriima tsika itzimi kimisantairiri Itomi, imapiro jashitajaantaari
Ashitariri.
24 Irooma iirokaiti, oisokiro pinkantanakiro pitakari pikimakiro pairani.
Iroorika pimatanakiri, ari poisokirotaiyaari Itomi, ari pinkimitaanakiri ii-
jatzi Ashitariri.
25 Jiroka ikajyaakaajaantakairi irirori: Ari ankantaitatyaani añaashiriyitai.
26 Iro nosankinatzimiri tsika ikantakota ikaatzi kowatsiri jamatawiyitimi.
27 Iro kantzimaitacha iirokaiti, oisokiro pikantawintanakawo
isaipatziitoyiitakimi. Irootaki iiro okowityaanta intzimi pashini yotaimini.
Jirika Tasorintsinkantsi ikimitakaantaitakimiri isaipatziitoyiitantyaamiri,
iri yotaayitzimiri kamiitha. Jiyotaimiro tyaaryoori, kaari thiiyaantsi
jiyotaimiri. Ontzimatyii pantayitairo tsika okantajaanta jiyotaimi irirori,
pintsipashiritaiyaari.
28 Ari okanta notomiití, ontzimatyii antsipashiriyitaiyaari Cristo,
onkantya iiro akaaniwaitanta aririka impiyaki, añа awintaashiri akantya
antonkiyotawaiyaari.
29 Aritaki piyoyitairi kamiithashiriri jinatzi Cristo, ari piyotairi iijatzi
itzimirika ashiminthatanaawori jantanairo kamiithari, kimiwaitaka japi-
itakiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Cristo.

3

Itomiiti Pawa

1 Pinkinkishiritiro jiroka: Antawo jitakotai Pawa, itomiyitai. Imapiro.
Tii ikimathatziro isaawisatzi tsika iita Cristo-tatsiri, ari ikimiyitairi iijatzi
aakaiti tii ikimathayitai.
2 Ari okanta nitakotaniití. Itomi Pawa anayitai. Tikira ayotaajaitziro tsika
ankantayitaiya paata. Apa ayotzi ari ankimitaiyaari ikanta Cristo aririka
impiyapaaki, tima ari onkantaki añiiri tsika ikantajaanta irirori.
3 maawoni atziri kowaironi jiñiiro impiyantaiyaari Cristo, jantapiintairo
onkaati kitishiritakairini. Tima kitishiri ikanta irirori Cristo.
4 Iriima kaari owajyaantironi jantayitziro kaaripirori, ipiyathatatyaawo
ikantakaantziri Pawa. Tima jiroka kaaripirori, piyathataantsi inatzi.
5 Piyotaiyini iiroka oita ipokantakari Cristo kipatsiki, iro ipokantakari
inthonkairo kaaripirori. Tii jantapaintziro irirori kaaripirori.
6 Ikaatzi oisokirotanaariri Cristo, tii okantzi jantairo kaaripirori. Tima
ikaatzi oisokirotawori kaaripirori, tii jiyotaajaitziri Cristo.
7 Notomiití, iiro jamatawiitzimi. Inkaati antapiintanaironi kamiithari,
iriitaki kamiithashiriri, ikimitakotanaari Cristo ikamiithashiritzi irirori.
8 Itzimirika antapiintakirori kaaripirori, joisokirotatyaari kamaari. Tima
iri kamaari itakaantakawori jantakiro kaaripirori. Iro ipokantajaantakari
Itomi Pawa kipatsiki, inthonkairo kaaripirori joñaagantakiri pairani kamaari.
9 Iriima ikaatzi jowamiithashiritairi Pawa kimiwaitaka owakiraami intzi-
mayitaimi, tii jantapiintanairo kaaripirori. Tima Pawa tomitanaariri, kimi-
waitaka japiitatyiiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa.
10 Irootaki kaari ikompitanta ayotiri jashiyitari Pawa, jashiyitari kamaari.
maawoni kaari antapiintaironi kamiithari, tii itsipataari Pawa. Ari ikimitari
iijatzi kaari itakotawakaachani ikimisantzinkaritzi, tii itsipatari Pawa.

11 Jiroka ñaantsi pikimayitawakiri pairani owakiraa pikimisantanaki, ikantaitzi: Ontzimatyii atakotawakaayitaiya.
12 Iiro ojyakotari ikanta Caín, kaaripiroshiri jinaki jowamaakiri ririntzi. ¿Oitama jowamaantakariri? Aña iro jowamaantakariri okantakaari ikaaripiroshiritzi Caín, iriima ririntzi kamiithashiri jinawitaka irirori.
13 Iyikiití, iiro okantzimotzimi aririka inkisaniintawaitimi isaawisatzi.
14 Ayotaiyini aaka, kimiwaitaka kamashiri akantayiwitaka pairani. Irooma iroñaaka, kimiwaitaka añaashiriyitai. Iro ayotantari, tima atakoyitawakaapiinta akimisantayitai. Kaari itakotantachani, ikimitakari kamashiriri.
15 Itzimirika kisaniintantatsiri, ikimitakari ashiryaantzinkari. Ayotaiyini, apaani ashiryaantzinkari iiro jiñiiro jañaashiriyitai.
16 Jirika oñaagantapirotakirori tsika ikantaita jitakotantaita: Ikamimotakai Cristo aakaiti. Iro amatanairi aakaiti, shiritha ankantya ankamimotanti.
17 Tzimatsirika otzimimotziri jajyaagawo, impoña iñi iyiki okowityiimowaitari, ari ijyampitsiwaitakiri jirika iyiki, tikira jimapirotziro jitakotaiyaari Pawa.
18 Notomiití, tii okantzi ankantashiwaitapiintya, “Nitakotanta”. Ontzimatyii antanairo oñaagantzirori itakotaantsi.
19 Irootaki ayotantaari imapiro jashiyitai Pawa. Tima ayotai jashiyitai Pawa, irootaki awintaashiritantaariri amanamanaataari,
20 onkantawitatya ontzimayitimi oita katsitzimoshiritaini. Tima Pawa jiyotziro maawoni, jiyotsitawo akinkithashiritani okaatzi katsitzimoshiritaini akaaripirotaki.
21 Nitakotaniití, aririka owajyaantairo okaatzi katsitzimoshiritakairi, ari añaakiro awintaashiritaiyaari Pawa amanamanaataari.
22 Iro ayotantyaawori aritaki jimatakairo okaatzi akowakotziriri. Tima amonkaayitairo ikantakaantani, antapiintainiri ikowiri irirori.
23 Jiroka ikantakaantani: Ontzimatyii awintaiyaari, ampairyaapiintairi Itomi Jesucristo. Ontzimatyii atakotawakaayitaiya. Iro ikantakaantani amatairi.
24 Inkaati monkaayitaironi ikantakaantani, iriitaki tsipashiritaariri. Iri Tasorintsinkantsi jotyaantakairi yotakaayitairi imapiro atsipashiritaari.

4

Itasorinka Pawa ipoña iisaniintashiritani Cristo

1 Nitakotaniití, tzimatsi ojyiki kantawitachari: “Naaka kamantantaniri”. Iri kamaari ñaawaitakairiri. Iiro pikimisantziri inkantayitiri, ontzimatyii piñaantyaari iriitajaantakirika Pawa ñaawaitakaakiri jirika kamantantaniri.
2 Jiroka ayotantyaari iroorika Itasorinka Pawa ñaawaitakairiri, aririka inkanti: “Jatziritzimotai Jesucristo”.
3 Iriima thainkakirori ikantaitakiri, tii jashitari Pawa, iriitaki jiñaawaitakaakiri iisaniintashiritani Cristo. Pikimakotakiri iirokaiti, ari intzimaki jaka kipatsiki ñaawaitironi jiroka. Aritaki tzimaki.
4 Irooma iirokaiti, notomiiti, jashitaimi Pawa, iiroka anaakoyitakiriri. Tima antawoiti ishintsinka Cristo, pitsipashiritaari iirokaiti. Janaakotairi ikaatzi tsipashiritakariri isaawisatzi.
5 Jirikaiti ojyawitakariri kamantantaniri, isaawisatzi jinatzi. Irootaki ikimisantawakaantari ikaatzi jisaawisatzitzi.
6 Irooma naakaiti, jashiyitaana Pawa. Irootaki pikimisantantanari pikaatzi jashipirotaimi Pawa. Tiimaita ikimisantayitai kaari yotairini Pawa. Ari okanta, tii okompita ayoyitairi jiñaawaitakairi Tasorintsinkantsi,

jimatantanaawori jiyotaantairo tyaaryoori. Ari ayotziri jashitari kamaari yotaantzirori kantashiwaitachari.

Pawa jiitaitziri "Itakonkantsi"

7 Nitakotaniití, ontzimatyii pitakotawakaayitaiya. Itzimirika antanairori jiroka, kimiwaitaka japiitakiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa. Iriiyitaki yoyitairiri.
8 Itzimirika kaari itakotantachani, tii jiyotairi Pawa. Tima Pawa jiitaitziri irirori "Itakonkantsi".
9 Jiroka ikanta Pawa joñaagairo imapiro jitakotai: Jotyaantakairi japintziti Itomi jaka kipatsiki, okanta jimatakaayitantairori aakaiti añaashiriyitai.
10 Jiroka okantakota iroopirori itakotaantsi: Tii aakaiti poñaakaantyaawoni atakotaiyaari Pawa, aña iri Pawa poñaakaantakawori jitakoyitai. Tima antawoiti jitakoyitai, jotyaantakairi Itomi. Iriitaki oitsimaryaakiriri Pawa jowasankitaawintairomi ayaaripironka.
11 Nitakoyitaní, jitakotai antawoiti Pawa, ari ankimiyitaiyaari aakaiti atakotawakaayitaiya.
12 Tikaatsi atziri ñaakirini Pawa. Iro kantacha aakaiti kantatsi antsipashiritaiyaari, aririka atakotawakaayitaiya. Iriitaki Pawa matakaironi aatakaantyaawori atakotantapiintaiya.
13 Tima Pawa jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, iro ayotantaari imapiro atsipashiritaari.
14 Tima naakayitajaantaki ñaayitairiri Itomi Pawa, jotyaantakiri kipatsiki. Iriitaki nokinkithatakoyitairi.
15 Itzimirika kantatsiri, "Jesús Itomi jinatzi Pawa", iriitaki mapirotzirori itsipashiritaari Pawa.
16 Ayotai aakaiti tsika ikanta jitakoyitakai Pawa, akimisantayitairi. Tima Pawa jiitaitziri "Itakonkantsi". Inkaati itakotantanaachani, itsipashiritanaari Pawa.
17 Irootaki aatakaantyaawori atakotantaiya awintaashiri owiri Pawa, irojatzi paata antonkiyotantawaiyaariri aririka jiyakawintairi maawoni. Tima aripaiti ankimitaiyaari Cristo. Aritaki amatsitataikawo akimitakari iroñaaka iinta asaikayitzi jaka kipatsiki.
18 Iiro athaawantari itzimi itakopirotairi. Itako jowai irirori, iiro athaawantari jowasankitai. Aririka anthaawantatyaari, tikiraata ayopirotzi imapiro jitakotai.
19 Irootaki atakotantaariri aakaiti Pawa, oipiyatziiniri jitakoyitakai kitziroini aakaiti.
20 Intzimirika kantatsini, "Nitakotani Pawa", iro kantacha ikisashiriwaitziri iyiki, ithiiyaka jirika. Tima kaari itakotyaarini ijyininka, jiñiiri, ¿Tsikama inkini jitakotyaari Pawa, kaari koñaanitatsini?
21 Irootaki otzimantari ikantakaantakiri, ikantaki: Ikaatzi itakotaariri Pawa, ontzimatyii jitakotaiyaari iyikiiti.

5

Awintaashirinka oitsinampaantyaawori isaawisato

1 maawoni awintaashiririiti kantatsiri, "Jirika Jesús, Cristo jinatzi", itomi Pawa jinayitaatzi, kimiwaitanaa japiitaatyiiromi intzimayitaimi. Ikaatzi itakotanaariri Ashitairi, jitakotaari iijatzi itomiyitaari irirori.
2 Aririka atakotaiyaari Pawa, aririka amonkaatainiri ikantakaantani iijatzi, iro ayotantatyaari imapiro atakoyitaari itomiyitari irirori.
3 Aririka atakopirotanaiyaari Pawa, irootaki kimitawori amonkaatiniri ikantakaantani. Iiro opomirintsita amonkaayitairo ikantakaantani.

4 Ikaatzi ikimitakaayitari Pawa japiitatyiiromi intzimayitai, ari joitsinampaayitairo isaawisato. Tima awintaashirinka oitsinampaantayitya.
5 ¿Itzimikama matironi joitsinampagairo isaawisato? Iriitaki awintaashiriririiti, kantatsiri: “Itomi Pawa jinatzi Jesús”.

Ikinkithatakaantziri Tasorintsinkantsi

6 Tima Cristo ipokaki jaka kipatsiki. Iro kantzimaitacha, tii apa ipokaki impiinkaatantyaawo jiñaa, aña ontzimatyii inkapathainkati iijatzi, jowamaitakiri. Iri Tasorintsinkantsi kinkithatakaantakirori okantakota jiroka. Okaatzi ikinkithatakaantakiri irirori, iroopirori inatzi.
7 Tima mawajatzi japiitaitakiro ikantaitzi, “Itomi Pawa jinatzi jirika Cristo”.*
8 Iriitajaantaki Tasorintsinkantsi kinkithatakaantatsiri. Iriitajaantaki Pawa ñaawaitaintsi jowiinkaapaititantakari Jesús. Iriitajaantaki Pawa ñaawaitaintsi ikinkithawaitakotziro Jesús tsika inkantya jowamaitiri.†
9 Tima akimisantziri atziriiti ikantayitairi, iri owatsipiro ankimisantairi Pawa ikantairi. Jiroka ikantaki ikinkithatakotziri Jesucristo, ikantzi: “Iriitaki Notomi jirika”.
10 Itzimirika kimisantairini Itomi Pawa, iriitaki kimathatairori imapiro Jesús itomitari Pawa. Iriima kaari kimisantatsini, ithiiyanitakaakari Pawa, tima ithainkañaanitakiri iijatzi ikantaki “Notomi jinatzi Jesús”.
11 Jiroka ikantaitakiri: Iri Pawa kantakaiyaawoni añaashiritantaiyaari, tima atsipashiritaari Itomi.
12 Intzimirika oyaashiritanairiri Itomi ari jañaashiritai. Iriima kaari oyaashiritanairini Itomi Pawa, iiro jañaashiritai.

Ayoyitai ari ankantaitatyaani añaashiriyitai

13 Pipairyaapiintairi iirokaiti Itomi Pawa pikimisantairi. Irootaki nosankinatantzimirori jiroka onkantya piyopirotantyaari ari pinkantaitatyaani pañaayitai paata.
14 Awintaashiri ankantairi Pawa, tima ayoyitzi ikimayitai aririka amanamanaatakotyaawo tsika okanta ikowakaajaantairi irirori.
15 Ayoyitai ikimai Pawa aririka amañaari, ayotsita iijatzi ari imatakairo okaatzi akowakotakiriri.
16 Piñiirika iiroka apaani iyiki tzimatsiri ikinakaashitani, pamanakotaiyaari, aritaki jañaakaashiritairi Pawa. Iri nokinkithatakotzi jaka tzimatsiri ikinakaashitani kaari mapirotachani okaaripirotzi. Tima tzimatsi kaaripirori owamaashiritantatsiri. Tii iro nonkinkithatakotiri. Tima tii okantzi amanakotyaari antakirori jiroka mapirotachari okaaripirotzi.

---

* **5:7** Jowawisaañaanitantaitakawori pairani jiroka osankinarintsi iñaaniki Roma-jatzi (Latín), ari jowanaayiitakiro kapichiini kaari osankinatajaantachani owakiraini. Jiroka okantzi jowanaayiitakiri: “Mawa ikaatzi ñaawaitatsiri inkitiki: Ashitairi, Ñaantsi, Tasorintsinkantsi. Jirika mawatatsiri, apaani ikanta”. Irootaki jiroka ñaantsipaini josankinayiitakiri iñaaniki Wirakocha jiitaitakiri “Reina Valera”. † **5:8** Okaatzi kantakotachari jaka, iri ikinkithatakoyiitzi: “Tasorintsinkantsi, Jiñaa, Iraantsi. Ikaataki mawa, tii opashinitzi ojyakaawintachari”. Ikowatzi jaka Juan, jiyotakopiroyiitiri Jesús imapiro Itomitari Pawa. Mawajatzi ikinkithatakotziro okaatzi ikantayiitakiri, “Itomi Pawa jinatzi Jesús”. Itanakawori, iriitajaantaki Tasorintsinkantsi yotakaayitakiriri jotyaantaniiti Cristo jiyotaantayiti. Apititatsiri, iro “Jiñaa” ojyakaawintachari jowiinkaataka Jesús. Irootaki ikinkithatakotajaantakiri Pawa, okaatzi osankinatainchari Mt. 3.16-17. Mawatatsiri, iro “Iraantsi” ojyakaawintacha ikapathainkataki Jesús jowamaantaitakariri. Iro ikinkithatakotajaantakiri Pawa isaikantakari Jesús otzishiki ikinkithawaitakairi Moisés, Elías tsika onkantya jowamaitiri. Okaatzi osankinatainchari Lc. 9.31-35; Jn. 12.27-33.

17 Nokinkithatakotakiro “kaaripirori kaari imapirotachani”, tii nokantatyi
kamiitha jiroka. maawoni kaari kamiithatatsi, iiro okantzi antayitiro. Iro
kantacha tzimatsi kaaripirori kaari owamaashiritantatsini.
18 Ayoyitzi tii jantapiintairo kaaripirori ikaatzi itomitaari Pawa. Iri Cristo
kimpoyaawintairiri, iiro ikimaatsitakaantaari kamaari.
19 Ayoyitai aaka jashiyitai Pawa. Iriima isaawisatzi, iri ashitaariri ka-
maari, ipinkathariwintziri.
20 Ayoyitai ipokaki Itomi Pawa, iri kimathatakaayitaironi tyaaryoori.
Irootaki amatantaawori ayotairi jiitaitziri “Tyaaryoori”. Atsipashiritaari
Tyaaryoori, tima atsipashiritaatyaari itomi. Iriitaki Pawa jiitaitzi “Tyaary-
oori”, jiitaitziri iijatzi “Kañaaniri”.
21 Notomiití, paamaiyaari ojyakaawairintzi. Ari onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

1 Antaripirori ninatzi nosankinatakimiro jiroka. Iiroka nosankinatzini
jiiyiitziri “Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti”. Nitakotani pinayitzi, tima
akaatzi akimisantziro tyaaryoori. Ti apaniroini naaka nitakotzimi, aña
jitakotsitzimi maawoni yotairori tyaaryoori.*
2 Ari okantari, oisokiro owayitairo tyaaryoori, ari ankantaitatyaani.
3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa. Jitakoyitaimi, kamiitha
pisaikayitai. Ari inkimitaimiri iijatzi Itomi Jesucristo, piyoyitairo tyaaryoori,
pitakotawakaayitaiya.

Oisokiro powiro jiyotaimiri Cristo

4 Ojyiki nokimoshiritanaki noñaayitaki tsika pikaatzi iirokaiti pimatapiin-
tanakiro tyaaryoori, pimatajaantanakiro ikantakaantakiri Ashitairi.
5 Iiro nosankinatzimi iroñaaka owakiraari ikantakaantaitani, iro nonkink-
ishiryaakaimiri okaatzi nokamantayitakimiri owakiraa pikimisantanta-
nakari. Jiroka okanta: Ontzimatyi atakotawakaiya.
6 Aririka antapiintanairo ikantakaantani Ashitairi, aritaki amatanairo
atakotawakaanaiya. Iro nokantsitakimiri pantapiintairo okaatzi pantayi-
tanakiri owakiraini pikimisantantanakari.
7 Tzimayitatsi iroñaaka ojyiki thiiyinkariiti. Ikantayitzi jirikaiti, “ti jatzir-
itaajaitapaintzi Jesucristo”. Tima thiiyinkari jinatzi ñaawaitzirori jiroka, ik-
isaniintatziiri Cristo.
8 Paamaakowintya, powajyaantzirokari okaatzi niyotaakimiri. Ti nokowi
paminaashiwaitaiya, iiro piñiiro pinintaawaitaiya paata.
9 Itzimirika owanaashiwaitawori, ti joisokirotawo jiyotaantapaintziri
Cristo, ti itsipashiritari Pawa. Iriima tsika itzimi oisokirotakawori jiyotaan-
tapaintziri Cristo, iriitaki matakirori itsipashiritari Ashitairi, ari ikimitsi-
takariri iijatzi Itomi.
10 Itzimirika iita ariitimini, impoña inkowi jiyotaimiro inashitachari
kinkitharintsi, iiro pishinitziri isaikapankotimi. Iiro okantaajaitzi piwith-
atyaari iijatzi.
11 Tima aririka piwithatyaari, kimiwaitaka pakakotatyiirimi
iyaaripironka okaatzi jantziri irirori.

Nokowaki noñagaiyimini

12 Tzimatsi ojyiki nosankinatimiri, iro kantacha ti apa nonkowi nosank-
inatimiro, aña nokowatzi niyaatashitimi noñiimi, onkini nonkinkithawait-
akaimi, ankimoshiritaiyaini iijatzi.
13 Jiwithatzimi jiitaitziri “otomiiti pitsiro iyoshiitawo”. Ari onkantyaari.†

---

* **1:1** Tzimatsi kinkishiritakotawori jiiyiitziri “Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti”, iri ojyakaawin-
tachari jaka ikaatzi kimisantzinkariiti itzimi apatoyitachari nampitsiki. Okantawitaka ti ayotziro tsika
otzimi nampitsi japatoyitantari jirikaiti kimisantzinkariiti. † **1:13** Tzimatsi kinkishiritakotawori
jiiyiitziri “otomiiti pitsiro iyoshiitawo”, iriiyitaki ojyakaawintachari kimisantzinkariiti apatoyitachari
janta tsika inampitawo Juan osankinatzirori jiroka.

MAWATANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

1 Antaripirori ninatzi, nosankinatantzimirori jiroka. Iiroka nosankinatzini Gayo, nitakopirotani pinatzi.

2 Nitakotaní, namanamanaatakotzimi piñaantyaawori ontzimimotimi kowityiimoyitakimiri koñaawoini. Namanamanaatakotzimi iijatzi piñaantyaawori pintikatsiti kamiithaini. Tima niyotzi kamiitha pikanta poshiritanaa.

3 Ari nokimoshiripirotanaki noñaakiri jariiyitaka iyikiiti ikamantapaakina irojatzi pikantaiyanakani iiroka poisokirotawo tyaaryoori.

4 Tikaatsi anaironi nokimoshiritanaki, nokimaki oisokiro jowanakiro tyaaryoori ikaatzi nokimisantakaayitairi naaka.

Ikimoshiriwintairi Gayo joimaantapiintaki ipankoki

5 Nitakotaní, pimatakiro iiroka tampatzikatatsiri pimitakoyitakiri iyikiiti ikaatzi awisayitatsiri pisaikinta.

6 Ikinkithatakoyitakimi iriroriiti jaka japatotaiyani iyikiiti tsika okanta pitakoyitakari. Tima jantawaitakaani jinayitzi Pawa jirikaiti, ari okamiithatziri pimpayitiri kowityiimotariri aririka piñiiri.

7 Tima jiyaayitatzi jirikaiti ikinkithatakotairi Cristo, kaari kaaripiroshiririiti payitirini ikowayitziri.

8 Irootaki ampayitantyaariri aakaiti oitarika kowityiimotariri. Ari onkantya antsipatantyaariri kinkithatzirori tyaaryoori, inkimakoyiitantaiyaawori.

Ithainkañaanitantziri Diótrefes

9 Nosankinawitakanari pairani apatoyitachari pinampiki. Iro kantacha Diótrefes ithainkawakiro nosankinari. Ikimitakaantashiwaitaka iriroriñaapirorimi jinatyi.

10 Irootaki nonkamantapaakiriri maawoni janta okaatzi jantakiri jirika. Ikantakowaitashitakina. Ti apaani jiroka, ojyiki jimanintashiriwaitawakiri “iyikiiti”, ti ishinitziri jaawakiri kamiitha jariiyita. Jomishitowayitakiri iijatzi japatotapiinta kimisantzinkariiti.

Kamiitha ikinkithatakoyiitakiri Demetrio

11 Nitakotaní, ti okantzi pimatiro iiroka kimitawori jiroka kaaripirori. Aña iro pimatapiintai kamiithari. Itzimirika antaironi kamiithari, iri jashitaari Pawa. Itzimirika antzirori kaaripirori ti jiyotakotairi Pawa.

12 Iriima jirika Demetrio, maawoni ikinkithatakoitziri kamiithaini, ikantaitzi “Jiñaawaitapiintziro tyaaryoori irirori”. Ari nimatsitakawo iijatzi naaka, nokantzi “Kamiithari jinatzi”. Piyotaiyini iirokaiti okaatzi nokantziri tyaaryoori inatzi.

Iwiyaantawori withataantsi

13 Tzimawitacha ojyiki nosankinatimiri, ti apa nonkowi nosankinatimiro,

14-15 aña nokowatzi niyaati noñiimi, onkini ankinkithawaitaiyini. Onkamintha pisaikayiti kamiitha. Jiwithataiyimini akaayitziri. Piwithatsitinari iijatzi saikatsiri janta.

JOSANKINATAKIRI JUDAS

Withataantsi

1 Naaka Judas osankinatzimirori jiroka. Jompiratani Jesucristo ninatzi. Naaka iririntzi Jacobo. Iirokaiti nosankinayitzini itasorintsitakaimi Ashitairi Pawa, pikaatzi ikaimashiriyitaimi. Iirokayitaki ikimpoyaawintani Jesucristo.

2 ¡Inkamintha inishironkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha, tima jitakopiroyitaimi!

Yotaantashiwaitachari
(2 P. 2.1-17)

3 Nitakotaní, nokowawitaka nosankinatakotimiro tsika okanta awisakoshiriyitantaari aakaiti. Iro kantacha iroñaaka okowapirotatya nosankinatimiro tsika okantakota piyaatakaantyaawori pinkimisanti, pinkimitakotyaari itayitanakawori oitishiritaari.

4 Tima tzimayitatsi atziri amawinawaitachari isaikimotantayitzi. Thainkatasorintsitaniri jinayitzi, ikinkithatakaantashiwaitaka, ikantayitzi: “Inishironkatani jowayitai Pawa, kantatsi iroñaaka antayitiro akowayitziri, kantatsi iijatzi amayimpiriwaiti”. Jirikaiti ñaawaitakirori ñaantsi, jimanintakiri Pawa, apaniroinitatsiri jompiratanta. Ari ikimitaakiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Irootaki ikinkishiritantakari pairani Pawa jowasankitaayitairi jirika.

5 Nokowi nonkinkishiritakaimiro onkaati piyopirotaiyirini. Okantawitaka Pawa itasonkawintapirowaiwitakari jashitaari irirori, jirikaiti jomishitowayitairi Egipto-ki, iro kantzimaitacha japathakiroryaitakiri ikaatzi thainkatasorintsitaniriiti.

6 Ari ikimitakari iijatzi maninkariiti jomishitowayiitakiri inkitiki, kaari jatakaironi tampatzikaini impinkathariwintanti. Kimiwaitaka joojotakotatyiirimi Pawa tsika otsinirikitzi, ari joyaawintari jowasankitaayiitairi.

7 Ari ikimitari iijatzi pairani Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi ipoña saikanampitakiriri. Kaaripiroshiri jinayitaki, ipaantawakaawaitaka ishiramparinkakiini, jimayimpiriwaitzi. Iro jowasankitaantakariri paampari. Ari jiñaitziro oitya awijyimoyitairini kimityaarini jirikaiti jowasankitaantaitaari paampari kaari tsiwakanitatsini.

8 Ari ikimitakari jirikaiti kinkithatakaantashiwaitachari, kinkishiritakaantashiwaitachari, paantawakaawaitachari, thainkawaitaniri. Ti ithaawantari ikijyimatziri maninkariiti otzimimotziri ishintsinka.

9 Iro kaari jimataajaiti maninkari Miguel, jiwatziriri maninkariiti, ti jiñaawaitashiwaita irirori jiñaanaminthatziri kamaari ikinkithatakotziri Moisés ikamantapaintari. Apa ikantaki Miguel: “Iri Pinkathari kijyimini”.

10 Iriima jirikaiti atziri kamantantashiwaitachari, ithainkashiriwaitakiro kaari jiyotaajaitzi. Tima okaatzi jiyotashiwaitari iriroriiti okimitakawo jiyotanitari piratsi. Apaniroini japirowaitaka.

11 ¡Jimapiroitiri jowasankitaayiitairi! Tima jantakiro ojyawori jantakiri pairani Caín. Ikinashiwaitaka ikimitakari Balaam, apa ikowashiwaitaka jaantyaawo kiriiki. Ikimitakotakari ikaatzi kamayitaintsiri jowayiritantakari Coré.

12 Okimiwaitakawo iriimi owitsintayitakimini jatyooyitakimi. Tima itsipatashitzimi ithainkatasorintsiwaitantzi, apa ikowi jantayitiro inimotziriri irirori. Ikimitakawo minkori otasonkainkatziro tampiya iiro oparyiimaita.

Ikimitakawo pankirintsi ti okithokinitzi imonkaapaitiwitaka onkithokitantyaari, kamapirotaki, aritaki imponchakiryaitairo.
13 Ikimitakawo otamaryaani inkaari oshimoryaatakaashiwaitawo jiñaa,
irootaki jimayitakiri jirikaiti joñaagantashiwaitakawo iyaaripironka. Ikimitakotakari jinitsi ikimakaanta apirotaiya, ari inkimiyitaiyaari iriroriiti japirotaiya otsinirikitzi.
14 Iriiyitaki ikinkithatakotsitakari pairani Enoc icharinitanakari Adán,
ikantakiranki:
Pamini, ipokaki Pinkathari itsipatakari ojyiki itasorintsiti.*
15 Ipokaki jowasankitairi maawoni.
Ipokaki jaminakotairi okaatzi jantayitakiri thainkatasorintsitaniri.
Ipokaki jaminakotairo ikijyimatantaki iijatzi.
16 Jirikaiti kinkithatakaantashiwaitaniri, kijyimatantaniri jinayitatzi. Thiiyakowaitantaniri ikantaka. Jantayitziro inintashiyitari irirori. Kantakaapirowaitaniri jinayitzi. Inintaathatantakimiro jiyotaantziri ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki.

Ikaminaayiitziriri kimisantzinkari

17 Irooma iirokaiti, nitakotaní, poshirityaawo jiyotaayitakimiri pairani
Jotyaantapirotani Awinkathariti Jesucristo.
18 Tima ikantayitaki irirori: “Paata iwiyaantapaatyaawoni intzimayiti
thainkantaniriiti, iri antashiwaityaawoni jinintashiyitari”.
19 Iriiyitaki kantakaawori inkisawakaantayiityaari, apa ikinkishiritawo
isaawisato. Ti inampishiritantari Tasorintsinkantsi.
20 Irooma iirokaiti, nitakotaní, piwitsikashiritawakaayitaiya pinkimisantapiintanairo tasorintsitatsiri awintaankantsi. Pamanamanaataiyaari
Pawa, tsika okanta ikowakaajaantairi Tasorintsinkantsi.
21 Oisokiro jowanakimi Pawa jitakoyitaimi, oyaako powiro piñaayitiro
inishironkatani Awinkathariti Jesucristo onkantaitatyaani jañaakaayitai.
22 Nishironka powiri inkaati kisoshiriniironkatatsini.
23 Pashini, pinkimitakaantiri kapichiini okantaka powawisaakotantaariri
intagaiyaami. Pashini, ontzimatyi pinishironkayitairi. Irooma
iyaaripironka, kisaniinta powiro. Ari pinkantakiro ikithaatari
ikaaripiroshiritantakari, pinkimitakaantiro pinkisaniintatyiiromi.
Thaawanta powiro jiroka pimatzirokari iiroka.

Thaamintaantsi

24 Anthaamintaiyaari matzirori ikimpoyaawintayitai iiro antziwashiriwaitanta. Anthaamintaiyaari jirika kimoshiritakagaini antsipataiyaari, iiro
otzimai akinakaashitani.
25 Anthaamintaiyaari Pawa apaanitatsiri, yotaniri, owawisaakotantaniri. Iriitaki jirika Pawa tzimatsiri jowaniinkawo, pinkatha jowaitakiri,
imapiro otzimi ishintsinka, pinkatharipirori jinatzi, iri itakawori itzimi
tikiraamintha otzimayitzi maawoni, irojatzi ikanta isaiki iroñaaka, ari inkantaitatyaani. Ari onkantyaari.

---

* **1:14** Jirika Enoc, iri 7-tanaintsiri icharinitanakari Adán. Jiroka okaatzi jiñaanitakari Enoc, ti opoñaayita janta Osankinarintsipiroriki, aña pashiniki osankinarintsi opoñaakawo, jiitaitziro “Josankinari Enoc”.

JOÑAAGAITAKIRIRI JUAN

Joñaagantakiri Jesucristo

1 Jiroka joñaagantakiri Pawa tsika ikantakota Jesucristo, iri Pawa kantakaawori jiyotantyaari jompirataniiti tsika onkantakotya pokimataintsiri jiñaitiro. Iro jotyaantantakariri Pawa imaninkariti inkamantiri Juan. Tima jirika Juan iri jompiratapiintakari Pawa.
2 Iri Juan kinkithatakirori okaatzi jiñaakiri. Iñaani Pawa ikinkithatakiri ikantakaantakiri Jesucristo inkamantantiro.
3 Kimoshiri inkantaiya ñaanataironi jiroka kamantaantsi, ari inkimityaari iijatzi kimisantaironi. Kimoshiri inkantaiya monkaataironi osankinatainchari. Tima okaakitzimatai jiñaantaityaawori.

Jiwithaitari kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoita

4 Naaka Juan osankinatzirori jiroka. Iiroka nosankinatzini kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 papatoyita nashiyitachari nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima añaatsi Pawa, iri itakawori pairani itzimaki, irootaintsi impiyi, nishironka inkantaimi irirori, kamiitha isaikakaayitaimi janta. Ari inkimitaimiri jiitaitziri “7 tasorintsi”.
5 Ari inkimitaimiri iijatzi Jesucristo, tyaaryoori inatzi ikinkithatakotziri. Iriitaki itanaawori ipiriinta ikamawitaka, iri pinkathariwintairiri maawoni pinkathariwitachari jaka kipatsiki. Iriitaki itakoyitairi aakaiti. Iriitaki kimitakaantairi inkiwaatyiimi, ipiyakotairo ayaaripironka ikapathainkataki pairani ikamawintayitai.
6 Iriitaki pinkatharitakaayitakairi. Iriitaki ompiratasorintsitakaayitairi antawaitantaanariri Pawa Ashitariri. Iriitaki otzimimotairi jowaniinkawo, iriitaki pinkatharipirotaatsiri. Ari inkantaitatyaani. Ari onkantyaari.
7 Jirika Cristo, inkinapai minkoriki, maawoni jiñaitawairi. Jimatsityaawo jiñaawairi owathaamirikitakiriri. Jiraakoitaiyaari maawoni jaka kipatsiki, jimatsityaawo kaari jyininkatawakaachani. Ari onkantyaari.
8 Jiroka ikantzi Awinkathariti Pawa:

Naakataki ojyawori itawori osankinarintsi, Naaka ojyawori iijatzi iwiyaantawori.
Añaachana Naaka iroñaaka, Naaka itakawori pairani notzimaki, Naaka piyaatsini paata.
Naakataki tzimapirotatsiri noshintsinka.

Joñaagantaka Itomi Atziri

9 Naaka Juan, pirintzi powayitana pikimisantzinkaritai, ari akaataiyakini amawitakiro akimaatsiwaitaka, ari atsipatawakaa ipinkathariwintayitai Jesús. Pairani nosaiki othampishiki iitachari Patmos nokinkithatziro jiñaani Pawa, nokamantantziro ikantakinari Jesús.
10 Okanta apaani kitiijyiri ikinkishiritakotapiintaitari Awinkathariti, tzimatsi joñaagakinari Tasorintsinkantsi. Nokimakiri notaapiiki iita kantanari, ikimitakawo tyootaantsi jiñaawaitzi,
11 ikantakina: “Posankinatiro onkaati noñaayimiri. Iro potyaantiniriri kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka nashitakawori nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima jiroka 7 nampitsi, iitachari: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea”.

12 Ari nopithokanaka notaapiiki naminiri iita ñaanatanari. Noñaatziiri
ootamintotsipaini jiwitsikaitziri oro. Ikaatzi 7.
13 Iro kantacha janta niyankiniki ari josatikaka apaani kimitakariri Itomi
Atziri. Opamankakiri iitziki iithaari. Jontarikakari ichopiniiki jiwitsika-
jyironkaataitziri oro.
14 Kitamaapowainka ikantaka iitoki, kimiwaitaka iroomi iwitzi oijya, kita-
maaki okantaka iroowaitaki jiriniki. Irooki okimitakari paampari.
15 Shipakiryaa okantayitaka iitzi, iriiwaitaki iporiryaatzi kiriiki itagaitziri.
Okimiwaitakawo iñaani opoimaatzi oshinchaani jiñaa.
16 Joirikaki impokiropaini jakopiroki, ikaatzi 7. Jomishitowimaitawo
ipaantiki kimitakawori osataamintotsi, apimini okanta othoyimpitaki. Ikim-
itakari ipooki ikanta ooryaatsiri ishipakiryaapirotzi tampatzikapaiti.
17 Ikanta noñaakiri, tyaanakina nokamanaki. Iro kantacha jotirotantak-
inawo jakopirori, ikantana: “Iiro pithaawi, Naakataki itawori, Naakataki
iwiyaantyaawori.
18 Naakataki kañaaniri, nokamawitaka iro kantacha ari nonkantaitatyaani
nañagai. Naakataki ashitaawori shintsinkantsi jowaitaana nompiyakaantya
notyaantantai sarinkawiniki.
19 Posankinatiro okaatzi piñaakiri, iro pitanatya piñaakiri iroñaaka, impoña
onkaati piñiiri paata.
20 Ikaatzi ootamintotsi piñaakiri kaatatsiri 7, iri ojyakaawintariri
kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka jinashitakawo nampitsi. Ikaatzi
piñaakiri impokiro noirikakiri nakopiroki, kaatatsiri 7, iri ojyakaawintariri
maninkariiti tsipataariri kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka”.*

2

Kamantaantsi jotyaantaitakiniriri 7 japatoita kimisantzinkariiti:

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Efeso-ki

1 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantatsiri apatotachari Efeso-
ki. Iri ñaanatziriri oirikakiriri 7 impokiro jakopiroriki, osatikainchari niyanki
ipaampataki 7 ootamintotsi. Ikantziri:
2 ‘Niyotziro okaatzi pantayitziri, tsika pikanta pantawaitaki, okaatzi pa-
mawitakiri. Pisamayitakari kaaripiroshiriiriti. Piñaantawaitaari iitashiwait-
achari, “Otyaantapiroriiti” itzimi yotaantashiwaitachari. Piyotairi iiroka
thiiyinkari jinayitzi.
3 Tyaaryoori pinatzi, amawiwaini pikantaka, ojyiki pikimaatsiwaitaka
jowasankitaawintaitzimiro pipairyairo nowairo. Tiimaita pisamawaita.
4 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka
okanta: Powajyaantanakiro iirokaiti pitakotanta, tii pantairo pikimiwi-
tanakawo pairani.
5 Pinkinkishiritiro tsika pikanta pairani owakiraa pikimisantanaki. Powa-
jyaantiro tsika pikanta iroñaaka, pantairo tsika pikantanaka owakiraini
pikimisantanaki. Tima iirorika powajyaantairo, ari niyaatashitakimi, naap-
ithataimiri ootamintotsi saikimotakimiri janta.
6 Iro kamiithataintsi pantakiri iirokaiti pikisaniintakiro jantakiri ikaatzi
kimisantanairiri jiyotaantziri pairani Nicolás. Nimatsitataikari naaka.*

* **1:20** Tzimatsi kantatsiri jirikaiti “maninkariiti” kinkithatakotainchari jaka, iriitaki atziriiti ikaatzi jiwayitairiri kimisantzinkariiti. Tzimatsi pashini kantatsiri, iriiyitaki tyaaryoori maninkariiti. * **2:6** Tii jiyopiroitzi itzimi “kimisantanairiri jiyotaakiri pairani Nicolás”. Kimitaka iriitaki nashitaincha jap-
atota, iri yotaashiwaitakariri kimisantzinkariiti, aamashitya iri kimitakariri Balaam okaatzi jantakiri
pairani irirori.

7 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri
kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi, ari noshinitairi joyaawo
chochoki añaakaantatsiri pankitainchari itasorintsipathatiki Pawa' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Esmirna-ki

8 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Esmirna-ki. Iri ñaanatziriri itakawori, iwiyaantyaawoni. Iri ñaanatziriri
kamawitainchari iro kantacha añagai iijatzi. Ikantziri:
9 'Niyotziro pantayitziri, niyotziro pikimaatsiwaitaka, niyotziro
pashironkaawaitaka, iirokawitaka ajyaagantashiritaniri. Niyotzi iijatzi
ithiiyakotakimi Judá-mirinkaiti janta. Jiitashiwaitaka Judá-mirinka, aña
Satanás ashitakariri.
10 Iiro pithaawantashitawo onkaati pinkimaatsityaari. Tima irootaintsi
piñiiri tsika inkaati jomontyaakaantiri kamaari. Ari pisaikiri onkaati
10 kitiijyiri pinkimaatsiwaitya, jiñaantashiritatziimi kamaari. Iro kantacha
ontzimatyii pintyaaryooshiriti iirokaiti piyaatakairo onkantawitatya intsi-
tokaitimi, aritaki nañaakaimi paata, onkimiwaityaawo namathaiyitaatyiim-
imi.
11 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri
kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, iiro jiñairo inkimaat-
siwaitaiya japiitairo inkamai' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Pérgamo-ki

12 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Pérgamo-ki. Iri ñaanatziriri otzimimotziri josataaminto apiminitatsiri othoy-
impitzi. Ikantziri:
13 'Niyotziro pantayitziri, niyotzi pisaikimotakiri ipinkathariwintziri Sa-
tanás. Iro kantacha niyotzimi iijatzi oisokiro powakina pipairyaapiintakiro
nowairo, tii powajyaantziro pawintaashiritana. Tii powajyaantanakiro
iirokaiti okantawitaka jowamaawiitakari noyimisantakaapirotani Antipas,
itzimi kinkithatakotakinari inampitawo Satanás.
14 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka
okanta: Tzimayitatsi pikaataiyini kimitakariri Balaam jiyotaantzi. Tima
pairani Balaam, jiyotaapiintakiri Balac onkantya inkaimashiryaantyaariri
charinitanakariri Israel-ni jowakaiyaari itainiriri ikimitakaantashitari
iwawani. Imayimpiritakaakiri iijatzi.
15 Ari okimitakari iijatzi tzimayitatsi kimisantayitakirori jiyotaantziri
pairani Nicolás.
16 ¡Powajyaantairo! Iirorika powajyaantziro, ari niyaatashitakimi nowayiri-
tiri, iro nowayiritantyaariri osataamintotsi shitowatsiri nopaantiki.
17 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi iñaanatziri
kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, ari nompakiri joy-
aawo manaantsitatsiri maná. Ari nompakiri iijatzi kitamaari mapi osank-
inataka owakiraari wairontsi kaari jiyoitzi, apa jiyotairo aakironi jiroka
mapi' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Tiatira-ki

18 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Tiatira-ki: Iri ñaanatziriri Itomi Pawa, kimitakariri irooki paampari,
poriryaataintsiri iitziki. Ikantziri:
19 'Niyotziro pantayitziri, pitakoyitantaka, pikimisantaki, pantawaitaki,
kamaitaniri pinatzi. Iikiro pinkamaitanatyaawo iroñaaka panaakaanakiro
pikantawita pairani.

20 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Paapatziyakawo iirokaiti tsinani iitachari Jezabel. Okantzi iroori kamantantaniro inatzi, iro kantacha okaatzi iyotaantakiri iroori, ojyiki oitzipinashiritakiri nompiratani. Iro opoñaantari owakaayitakari itagaitziniriri ikimitakaantashiitari iwawani. Omayimpiritakaayitakiri iijatzi.
21 Osamani noyaakowitakawo owajyaantantyaawori antakiri, iro kantacha tii okowi owajyaantiro omayimpiriwaitzi.
22 Iirorika owajyaantashitaawo, ari nomantsiyaakiro tsika omayimpiriwaitapiintaki, ari onkimaatsiwaityaari. Ari nonkimitaakiri inkaati mayimpiritakironi.
23 Ari nowamaayitairi ikaatzi iyotaayitakiri. Iro ompoñaantyaari jiyotai maawoni kimisantzinkariiti naakataki iyoshiritziriri maawoni, niyotzi iita ikinkishiriyitari, niyotzi iita ikimashiritziri. Ari onkantya noipiyantimirori okaatzi pantayitakiri iirokaiti.
24 Irooma iirokaiti, yotapainchari janta Tiatira-ki kaari kimisantakironi okaatzi iyotaantashiwitakari, iiro noshintsithatzimi. Tima tii pipankinawaitawo okaatzi iyotaashiwitantakari jiitaitziri “jimanakaapirotani Satanás”.
25 Iro kantacha iirokaiti ontzimatyii pintyaaryooniti irojatzi nompiyantatyaari.
26 Intzimirika kitsirinkakironi jimonkaatiro noñaani irojatzi iwiyaantapaatyaawoni, aritaki nimatakaakiri impinkathariwintairi atziriiti.
27 Ari ojyatyaawo ikimitaakina Ashitanari naaka, jimatakaakinawo ipinkatharitakaana, ari inkimitagairi iijatzi iriroriiti impinkatharitakairi.
Ari ijiwatantaiyaari jashirokotziti.
Irijatzi apirotairini iisanitani, inkimitakaantairi ipookaitziro kowitzi.
28 Niitairi naaka kimitakariri impokiro Oñaaminki.†
29 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri kimisantzinkariiti’ ”.

3

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Sardis-ki

1 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Sardis-ki. Iri ñaanatziriri jiitaitziri ‘7 tasorintsi’, oirikiriri 7 impokiro. Ikantziri: ‘Niyotzimiro pantayitakiri, ikantaitzimi “añaashiriri”, aña tii ari pinkantya, kamashiriri pinayitzi.
2 Pinkakimpishiritai. Pintyaaryooshiriti iiro pikamashiritanta. Tima Pawa jiñiiro okaatzi pantziri tii pimonkaatziro ikowakaimiri.
3 Pinkinkishiritiro ikamantaitakimiri pairani, pimonkaatiro. Powajyaantiro pantapiintakiri. Iirorika pikakimpitai, ari nomapokapaimi nompiyairika, nonkimityaari jomapokantzi koshintzi.
4 Iro kantacha tzimatsi janta Sardis-ki kiyopayipaini matakirori ikitishiritzi. Iriiyitaki kimitakariri kaari oipatsitironi iithaari, irootaki jiriipirotantaari jirikaiti onkantya intsipatantaiyaanari nokithaatawo kitamaari.
5 Intzimirika kitsirinkakironi, aritaki nonkithaatairi kitamaari. Iiro nojyitziro iwairo itsipataari josankinatakotaka inkaati kañaaniyitaatsini. Nonkantairi Ashitanari, iijatzi maninkariiti: “Ikimisantaana jirika”.
6 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti’ ”.

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Filadelfia-ki

† **2:28** Ari jiitsitari iijatzi Jesús, ikantaitzi “Oñaaminki”. Paminiro Ap. 22.16.

7 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Filadelfia-ki. Iri ñaanatziriri Tasorintsitatsiri, Tyaaryoopirori. Iri ñaanatziriri
jowaitakiri jashitaryagainiri atziriiti, irijatzi jowaitakiri jashitapithatairi
intyaayiti. Ari inkimitaiyaari David-ni. Tikaatsi shintsithatirini jirika
jashitaryagainiri, jashitapithatairi iijatzi. Ikantziri:
8 ‘Niyotziro pantayitziri. Pamini. Noshinitakimi pintyai, tikaatsi
otzikawakimini. Iro nimatakimiri tii pishintsishiritaiyini, iro kantacha
pimonkaatakinawo noñaani, tii ikimaitzimi pinkanti: “Tii jashitana Pawa”.
9 Iriima jirikaiti kantashiwaitachari: “Naaka Judá-mirinka”. Kaarimaita
Judá-mirinkapirori, aña iri jashiyitakari Satanás. Irootaki notziirowakaan-
taiyaariri paata impinkathayitaimi. Ari jiyotairi imatatya nitakotakimi.
10 Tima pityaaryoowintakiro iirokaiti pimonkaayitziro noñaani, aritaki
nonkimpoyaawintakimi iiro jiñaantashiritantaitzimi. Tima kapichitapaaki
jiñaantantimiri ikaatzi nampitawori kipatsiki.
11 Irootaintsi nompiyaki. Kiso powiro pikimisantakiri, iiro paminaashi-
waitanta pinintaiyaawo impayiitaimiri, jamathaitaimi.
12 Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, ari nonkimitakaantairi tzinkamitsi
otzinampitzirori itasorintsipankoti Pawa. Ari jashi jowairo isaikai. Ari
nonkintakotainiri iwathaki iwairo Pawa, ari jiyoiti Pawa ashitaari. Ari
nonkintakotainiri iwathaki owairo nampitsi Jerusalén, ari jiyoitai isaikai
jirika inampiki Pawa, ariitaachani isaawiki ompoñagaiyaawo inkitiki. Ari
nonkintakotainiri iijatzi iwathaki owakiraari nowairo.
13 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri
kimisantzinkariiti’ ”.

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Laodicea-ki

14 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Laodicea-ki. Iri ñaanatziriri jiitaitziri ‘Ari onkantyaari’, iri jawintaashiritapi-
intaitari jiñaawaitziro tyaaryoori. Iri ñaanatziriri jiwitsikakaitakiri pairani
jiroka kipatsi. Ikantziri:
15 ‘Niyotziro pantayitziri. Pikimitakawo saawaironkatatsiri, jampaatat-
siri. Nokowiri naaka, saawaari. Iirorika osaawatzi, katsinkaari.
16 Irooma pikimitawo jampaatatsiri jiñaa, ari noowawintaimi.
17 Pikantapiintaiyini iirokaiti: “Ajyaagantakina, tikaatsi nonkowityiri”.
Iro kantacha tii ari pinkantya, aña owashiriri pinatzi, manintaari,
ashironkaari, amajyookiri, aatonkoryaamirikiri.
18 Aña ontzimatyii pinkimitakaantairo pamanantaatyiirimi n-oro-
ti itagaitakiri imporikapirotantyaari. Ari pimatairo pajyaagantya.
Pinkimitakaantairo pamanantaatyiiromi kitamaari noithaari, iiro
paatonkoryaamirikiwaitanta ompoñaantyaari pinkaaniwintawaitya.
Pinkimitakaantiro pamanantaatyiiromi naawintawo pishintsitantaiyaari
pikamaatyaakitaki.
19 Iro namitari naaka noshintsithatziri nitakotani, nowasankitairi. Ontzi-
matyii pintyaaryootai iirokaiti, pimpiyashiritai.
20 Pamini, kimiwaitaka nonkatziyatyiimi jikokiroki nokaimi
nontyaantyaari. Tzimatsirika inthomainta kimakinari, ishinitanarika
nontyi, ari atyootawakaiyaari.
21 Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, aritaki intsipataina nompinkathari-
wintanti. Tima nimatakiro naaka nokitsirinkakiro, notsipataari isaikam-
intoki Ashitanari nopinkathariwintantai.
22 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri
kimisantzinkariiti’ ”.

4

Thaamintaantsi inkitiki

1 Okanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ashitaryaanaka inkiti. Irijatzi apiitapairo jiñaanatapaana noñaakiri kitziroini poimatapaintsiri ikimitari tyoorintsi. Ikantana: “Pimpoki jinoki, ari noñaayimiro onkaati awijatsini paata”.

2 Ikanta niyaashirinkatanaki jinoki, noñaakiro saikamintotsi, okimiwaitakawo isaikantapiintari pinkatharipirori, owaniinka okantaka. Tzimatsi saikantakawori.

3 Jirika saikaintsiri shipakiryaa ikantaka, ikimitakawo kityonkaironkari mapi kaninakitatsiri. Itapotakiri oyi isaikamintoki, ikimiwaitakawo oyi natsiryaakiri mapi kaninakitatsiri.*

4 Tzimatsi pashini saikamintotsi okaatzi 24, iro osatikakiriri niyankiniki saikaintsiri. Ari isaikayitakiri Antaripiroriiti, kitamaa okantayitaka iithaari, oro inayitaki jamathairi.

5 Noñaaki ookathawontsi, nokimakiro oñaanaki opoñaanaka saikamintotsiki. Tzimatsi 7 ootamintotsi owaampatainchari, iri imontitakari saikamintotsi. Iriitaki ojyakaawintziriri Itasorintsiti Pawa, kaatatsiri iijatzi 7.

6 Tzimatsi inkaari imontitakari saikamintotsi, kitijyaaniki okantaka. Tzimatsi 4 inkitiwiri katziyainchari, iri piyowintakawori saikamintotsi. Iro kantacha jirika inkitiwiriiti otzimi ojyiki irooki, irootaki jaminantayitari tsikarika, jaminantayitawo iijatzi itaapiiki.†

7 Apaani inkitiwiri jojyakari kajyikari. Pashini jojyakari vaca iryaani. Pashini atziripoo jinatzi. Iriima pashini jojyakari jiwowaita pakitha.

8 Omapokashitanaka otzimayitanaki ishiwanki jirika inkitiwiri, 6 ishiwanki tzimayitanaintsiri. Otzimi ojyiki irooki iwathaki, otzimitanaka irooki inthomainta iwathaki. Iriitaki aakowintanakawori ipampithaapiintaki, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, ikantzi:

Tasorintsi, Tasorintsi, Tasorintsi jinatzi Pinkathari Pawa, Shintsipirotatsiri.
Iriitaki añaagatsi iroñaaka, iri itakawori pairani itzimakiri, irootaintsi impiyi.

9 Ari ikantapiintatya jirikaiti inkitiwiri ithaamintawintari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ikanta joñaagantakiro jirikaiti ipinkathatapiintaitakiri, ipaasoonkitapiintakiri,

10 jimatanakiro iijatzi 24 Antaripiroriiti jotziirowashitanakari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ithaamintawintanakari, jamathairyiimotanakiri. Ari jiñaitziro imapiro janaakotantzi jirika saikaintsiri ipinkatharitzi, okantawita ipinkathariwintantawita iijatzi Antaripiroriiti. Ikantaiyanakirini:

11 Nowinkatharití, Pawá,
Iro kowapirotaitacha ontzimimotimi iiroka powaniinkawo, pinkatha inkantaitimi, ontzimimotimi pishintsinka.
Iirokataki witsikayitakirori maawoni, tima iirokataki kowashitainchari ontzimayiti piwitsikani.

5

Osankinarintsi ipoña Oijya

1 Noñaatziiri saikaintsiri saikamintotsiki, joirikaki jakopiroki osankinarintsi. Kamiitha apinaitaka, 7 okaatzi japiipiintaitakiro jontsirikaitakiro iiro japinairyaantaitawo.

---

* **4:3** Mapi “kityonkaironkari kaninakitatsiri” jiitaitziro “jaspe”, jiitaitziro iijatzi “cornalina”. Irooma mapi “natsiryaakiri kaninakitatsiri” jiitaitziro “esmeralda”. † **4:6** Kantakotachari jaka “kitijyaaniki” okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

2 Noñaatzi apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, shintsiini jiñaawaitzi,
ikantzi josampitantzi: "¿Iitaka jowaitakiri jontsirikaryiiro osankinarintsi,
impoña japinairyiiro?"
3 Tikaatsi apaani matironi japinairyiiro jiñaanatiro. Tii itzimi inkitiki,
tikaatsi iijatzi kipatsiki, ari ikimitakari sarinkawiniki, tii itzimi apinairyi-
ironi.
4 Antawoiti niraanaka, tima tikaatsi matironi japinairyiiro jiñaanatiro.
5 Ikantana apaani Antaripirori: "Aritaki piraaka. Pamini. Tzimatsi
apaani matakirori otzimimotziri itasorinka, iri matironi jontsirikaryiiro,
japinairyiiro iijatzi. Iriitaki charinitakariri Judá, jiitaitziri 'Kajyikari'. Irijatzi
charinitakariri David-ni. Iriitaki jowaitakiri jimatiro".
6 Opoñaashitaka noñaaki apaani Oijya. Ikatziyaka niyankiniki osaikaki
saikamintotsi, josatikari inkitiwiriiti, josatikari Antaripiroriiti. Kimiwaitaka
jirika Oijya aritaki jowamaawiitakari pairani. Tzimatsi okaatzi 7 ichii.
Tzimatsi iijatzi 7 irooki. Iri ojyakaawintachari 7 Tasorintsi, ikaatzi jiñaitairi
maawoni kipatsiki.
7 Ikanta jirika Oijya, jiyaatashitakiri okaakiini saikaintsiri. Joirikapaakiro
osankinarintsi.
8 Ikanta inkitiwiriiti ipoña Antaripiroriiti, jotziirowashitanakari
Oijya, ipinkathatanakiri. Tzimayitatsi ipampithaaminto. Tzimayitatsi
kasankainkari itaayiitziri jotitaitakiro oro-nakiki. Jiroka kasankainkari iro
ojyakaawintacha jamanamanaatani oitishiritaari.
9 Ari ipampithagaiyanakironi owakiraari pampithagaantsi, ipampi-
thaakotziri Oijya, ikantzi:
Iiroka jowaitakiri poirikiro osankinarintsi, iiroka ontsirikaryiironi,
Tima iiroka kapathainkataintsi jowamaawiitakimi, ari pipinakowintairi
atziriiti jashitantaariri Pawa.
Ari opoña jashiyitaari Pawa tsika ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.*
10 Iiroka kantakaawori ikimitantaariri pinkathariiti, ikimitaari Ompirata-
sorintsitaari, jantawaitainiri Pawa.
Iriiyitaki pinkathariwintairini isaawijatziiti.
11 Opoñaashitaka noñaaki ijyiki maninkariiti piyowintapaakawori saikam-
intotsi, tsika isaikaki inkitiwiriiti ipoña Antaripiroriiti. Ari ipiyopirotaiya-
paakani ijyiki, ijyiki maninkariiti.
12 Ikantaiyini:
Jirika Oijya jowamaawiitakari, iri iriipirotaitatsiri otzimimotziri: ita-
sorinka, jajyaagawo, jiyotani, ishintsinka. Impinkathayiitairi, jowani-
inkataiya, inthaamintawintaityaari.
13 Nokimatzi ipampithagaiyanakini maawoni saikantawori inkiti, kipatsi,
inkaari, sarinkawini. Ikantaiyini:
Jirika saikaintsiri saikamintotsiki, itsipatakari Oijya, thaamintaari jinatzi,
pinkathataari jinatzi, otzimimotziri jowaniinkawo, ipinkathariwin-
tantzi, ari inkantaitatyaani.
14 Iri inkitiwiriiti apiipiintzirori ikantzi: "Ari onkantyaari". Iriima
Antaripiroriiti otziirowa ikantaiyakani ipinkathataiyirini jirika
kantaitaachaniri.

6

Jontsirikayiitakiro

* **5:9** 5.9 Ikantakoitziri jaka "nampiyitawori tsikarikapaini", irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshi-
iyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari
tsikarikapaini.

1 Ipoña noñaakiri Oijya jontsirikaryaanakiro itanakawori jontsirikaitakiro.
Ari ishinchiinkatanaki jiñaawaitanaki apaani inkitiwiri, okimiwaitakawo
ookathawontsi, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!"
2 Noñaatziiri ishiyataipaaka kitamaari mora, joirikakiro iyaani
tyaakaakariri mora. Jamathaitaitawakiri, jataki jowayiritya, japirotanti.
3 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkiti-
wiri, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!"
4 Ari ishiyataipaaka pashini mora kityonkari, ipaitawakiri antawoiti
owathaamintotsi tyaakaakariri. Iri jowayiitaki jowajyaantakairi atziriiti
isaiki kamiitha kipatsiki. Irojatzi opoñaantanakari jowamaawakaayita.
5 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inki-
tiwiri, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!" Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora
kisaari, joirikataiki jotinakaminto tyaakaakariri.
6 Nokimatzi ñaawaitanaintsiri ikatziyaiyakani inkitiwiri, ikantaitzi: "Pimpi-
mantayiti iipiyokiini piwankiri, pimpinatakaapirotyaawo, tima tii otz-
imapirotzi. Ari paaki ojyiki kiriiki apaani kitiijyiri, irojatzi jiñaitantyaawori
antawoiti tajyitsi. Iro kantacha tikiraata powaaripirotziro pankirintsi tsika
jaayiitziro imiriitari, tsika jaayiitziri iijatzi yiinkantsi".*
7 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkiti-
wiri, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!"
8 Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora kitiriri, jiitaitziri "Kaamani-
taantsi" tyaakaakariri. Ari itsipatakari jiitaitziri "sarinkawini". Jirika ji-
itaitziri "Kaamanitaantsi" jowaitakiri jowamaayiti ijyiki isaawijatziiti. Tzi-
mayitatsi jowamaakaantakiri jowathaantayityaari osataamintotsi, tzimatsi
owamaayitiri itajyi, pashini aayitakiri mantsiyarintsi, pashini jatsikayitiri
katsimari piratsi.†
9 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Noñaatzi oponkitziki taapir-
imintotsi ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ityaaryootzi ikinkithatziro
iñaani Pawa.
10 Iri kaimayitanaintsi shintsiini, ikantaiyini: "Nowinkatharipiroritĺ,
Tasorintsirí, Tyaaryoorí. ¿Tsikapaitima onkaati poyaawintya pimpiyakowin-
tantyaanari, powasankitaayitairi isaawijatziiti?"
11 Ipoña ipayiitakiri kitamaari kithaarintsi inkithaatya, ikantaitziri:
"Apaatatyaami pimakoryaawaki irojatzi jariitantatyaari pirintziiti
pitsipatakari pantawaitaki. Tima ontzimatyii jowamaitiri iijatzi iriroriiti
inkimitakotaimiro iirokaiti".
12 Noñaatziiri Oijya jontsirikaryaakiro pashini, yotapaaka apaani
inthonkatantyaawori. Ari omapokanakari antawoiti ontziñaanaka.
Tsiwakimatanaki ooryaatsiri, tsiniriki okantanaka. Kityonka ikantanaka
kashiri ikimitanakawo iraantsi.
13 Ari itziroryaayitanaki impokiro, ikimiwaitanakawo oparyaakitzi
irakakiri chochoki otikakitziro antawoiti tampiya.‡
14 Tii okoñaatanai inkiti, okimiwaitanakawo apinaita antawoiti tsipana. Tii
jiñaitairo otzishipaini otaankayitanaki, iijatzi othampishipaini.
15 Manaiyanakani atziriiti impiitamooki. Ari ikaatzi jimanaiyanakani
maawoni, pinkathariiti, ñaapiroriiti, ijiwaripaini owayiriiti, ajyaagantaniri-
iti, shintsiriiti, ompirataariiti, saikashiwaitaniriiti iijatzi.

---

* **6:6** Iro ikantajaantaitakiri jaka: "Pimpimanti apaponawoini harina onkaati ompinatya apaani denario. Pimpimanti mawaponawoini cebada onkaati ompinatya apaani denario". † **6:8** Jiroka kantakotachari jaka "tzimayitatsi", intzimirika 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantyaari pashiniki nampitsi tsikarika itzimayitzi 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantayityaari maawoni kipatsiki. ‡ **6:13** Jiroka chochoki ikantakoitzi jaka higuera inatzi.

16 Jirikaiti manayitanainchari ikaimakaimatanakiro otzishi, mapiiti,
ikantzi: “Pimpichiina. Pimanina iiro noñaantari saikaintsiri saikamintotsiki.
Pimanina iiro noñaantari Oijya kisaniintakinari”.
17 Tima monkaapaititapaaka iyatsimanka. ¿Iitama amawitironi?

7

144,000 ikintakotamakoitakiri

1 Ikanta othonkapaa jiroka, noñaaki ikatziyayita 4 maninkariiti ochimpi-
tapaa kipatsi. Iriitaki otzikakirori antawoiti tampiya. Iro kaari jiñaitantawo
ontamaryaatakairo inkaari, tii jiñaitziro iijatzi aapanatakairo oshi inchato.
2 Ipoña noñaaki iijatzi pashini maninkari itonkaapaaki ishitowapiintzi
ooryaatsiri. Shintsiini jiñaanatapaakiri 4 maninkariiti. Tima jirikaiti 4
maninkariiti, otzimimotziri ishintsinka, jowaitakiri jowaaripirotiro kipatsi
iijatzi inkaari.
3 Ikantapaakiri: “Paata powaaripirotziro kipatsi, inkaari, inchatopaini,
nonkintakotamakotawakiri jompirayitaari Pawa”.
4 Nokimatzi apaani kinkithatakotanakiriri ikaatzi ikintakotamakoitakiri.
Ikaataiyini 144,000. Iriiyitaki kaatatsi 12 jinashiyitaa ichariniyitari Israel-ni.
5 Ikintakotamakoitaki 12,000 Judá-mirinkaiti, 12,000 Rubén-mirinkaiti,
12,000 Gad-mirinkaiti,
6 ipoña 12,000 Aser-mirinkaiti, 12,000 Neftalí-mirinkaiti, 12,000 Manasés-
mirinkaiti,
7 ipoña 12,000 Simeón-mirinkaiti, 12,000 Leví-mirinkaiti, 12,000 Isacar-
mirinkaiti,
8 ipoña 12,000 Zabulón-mirinkaiti, 12,000 José-mirinkaiti, 12,000 Benjamín-
mirinkaiti.

Kitamaayitaintsiri ikithaayitaka

9 Ikanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ipiyotaiyakani atziriiti. Tima
ijyikipiro ikantaka, tikaachaajaini matironi jiyotiri tsikarika ikaataiyini.
Iriiyitaki atziriiti nampiyitawori tsikarikapaini. Jirika atziriiti, iriitaki
katziyayitachari isaikamintoki Oijya, kitamaa ikantayitaka ikithaayitaka.
Jotiyaki oryaani kompiroshi.*
10 Thaaminta ikantaiyakani, ikaimaiyini ikantzi:
Iri Pawa owawijaakotantatsiri, iriitaki saikaintsiri saikamintotsiki, itsi-
patakari Oijya.
11 Ipoña jotziirowaiyanakani ikaatzi tapothaitakirori saikamintotsiki. Jirika
ikaataiyakini: maninkariiti, Antaripiroriiti, ipoña inkitiwiriiti. Ithaam-
intawintanakari Pawa,
12 ikantaiyini: “¡Ari onkantyaari! Thaamintaari jinatzi irirori, otzimimotziri
jowaniinkawo, yotaniri jinatzi, paasoonkitaari jinatzi, pinkathataari jinatzi,
tzimatsi itasorinka iijatzi ishintsinka. Onkantaitatyaani anthaamintaiyaari
Pawa. Ari onkantyaari”.
13 Ipoña jiñaanatanakina apaani Antaripirori, ikantzi josampitana: “¿Iitaka
jirikaiti kitamaathaitaintsiri ikithaataka? ¿Tsikama ikinapaakika?”
14 Ari nokantanakiri naaka: “Iintaantya, piyotziro iiroka nowinkathar-
iti”. Ipoña ikantanakina irirori: “Iriiyitaki ñaayitakirori ‘Antawoiti Kimaatsi-
waitaantsi’. Okimiwaitakawo inkiwantantyaawomi iithaari iriraani Oijya,
irootaki kitamaamawotakaapirotakirori.

---

* **7:9** 7.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshi-
iyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari
tsikarikapaini.

15 Irootaki ikitsirinkantaawori jirikaiti ikatziyimotaari Pawa isaikamintoki. Ari inkantaitatyaani kitiijyiri, iijatzi tsinirirriki jantawaitainiri itasorintsipankotiki. Jirika saikaintsiri isaikamintoki, ikimitaawo iriimi katziyathaantitainchani jontsirityaarimi jirikaiti.
16 Iiro itajyaaniintawaitai, iiro imiriniintawaitai, iiro ikimaatsiwaitaari ooryaatsiri,
17 tima jirika kimitakariri Oijya, katziyimotakariri niyankiniki saikaintsiri isaikamintoki, iriitaki aamaakowintaiyaarini, inkimitakaantairi jaamaakowintaitari oijya, iriitaki aayitairini jirakairi jiñaa otzimi añaakaantatsiri. Tima Pawa ojyiyookipirotairini, jiraawaiyitaka".

8

Kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro

1 Ikanta Oijya jontsirikaryaakiro kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro. Osamaniironka jimairiitapaintzi inkitiki, tikaachaajaini apaani ñaawaitatsini.*
2 Ipoña noñaakiri 7 maninkariiti itsipatapiintakari Pawa. Ipaitakiri tyoomintotsi.
3 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, ikatziyimotapaakawo taapirimintotsi, joirikanakitakiro jiwitsikaitziri oro. Jirika maninkari, ipaitawakiri ojyiki kasankainkari intaantyaawo joirikanakitakiri. Ari otsipatakawo jamanamanaatani atziriiti oitishiritaari, kimiwaitaka ompiyotatyaami onaminaki taapirimintotsiki.
4 Okanta otaanaka kasankainkari janta joirikanakitakiri maninkari, katziyainkatanaka oyachaarinka otsipainkatanakawo jamanamanaatani oitishiritaari, owanaa inimotakiri Pawa.
5 Ipoña jirika maninkari oirikanakitakirori ikitaminto, jaaki owaampariminkiti taapirimintotsi, jotitakiro joirikanakitakiri. Jookakiro kipatsiki. Ari omapokanakari kamiñainkatanaintsiri, antawoiti ookathatanaka, antawoiti ontziñaanaka iijatzi.

Tyoomintotsiiti

6 Witsikaiyanakani 7 maninkariiti intyootaiyini.
7 Ari jitanakawo apaani maninkari ityootanaki, omapokashitapaaka oparyaapaaki kipatsiki jiriniki, iijatzi paampari, kimiwaitapaaka iraantsi. Otaapaakiro kipatsi. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi ontaiya inchatopaini, iijatzi inchashipaini.†
8 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka otonkanaki kimitakawori antawoiti otzishi, shitowanaki paampari, ookapaaka inkaariki, okimitapaakawo iraantsi. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi tsika otzimayitzi jiñaa,
9 iro japirotyaami inkamayitimi ikaatzi saikayitantawori inkaari, iijatzi ikimiyitakari saikayitantakawori antawoiti pitotsi.
10 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka itziroryaanaki impokiro, paampa ikantanaka irojatzi tsika otzimayitzi jiñaa, iro apirotyaami kajyitani kipatsi otzimayitzi jiñaa.

---

* **8:1** Kantakotachari jaka "osamaniironka", aamaashitya okaatzi 1/2 hora. † **8:7** Jiroka kantakotachari jaka "Iro apirotyaami kajyitani kipatsi". Aririka ankotaryiiromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori, maawoni inchatopaini, shimapaini, othonka oshityaatanaki jiñaa janta.

11 Jirika impokiro paryaintsiri kipatsiki jiitaitziri “Kipishiri” Tima kipijyaa ikantakaapaakawo maawoni jiñaa tsika oparyaayitaki ipomiki. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi inkamayitimi atziri opiyakiri jirakiro jiñaa.

12 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka itsiniritanaki ooryaatsiri, iro japirotyaami kajyitani tii jooryaantsipirotai. Ari ikimitanakari iijatzi kashiri ipoña impokiro, tii joorintapirotaa tsiniripaiti.

13 Nokimatzi poimatapaintsiri jaapaaki inkitiki, noñaatziiri pakitha jinatzi, ikantapaaki jatiki: “¡Iijowí, iijowí, iijowí, inkantamachiitiri inkaati nampitaiyaawoni kipatsiki, iriitaki apishityaawoni iwiyaantapaakawori intyootawai mawa maninkariiti!”

9

1 Ipoña ityootanaki pashini maninkari. Noñaatzi ijyaawiinkapaaki kipatsiki apaani kimitakariri impokiro. Iri jowaitaki jashitaryiiro omoona inthomaintapirotatsiri.

2 Ikanta jashitaryaakiro, ari oshitowainkatanaki kachaari, iroowaitaki okanta antawoiti ootaantsi. Opamankanakiri ooryaatsiri, iijatzi tampiyainka.

3 Ari ishitowanakiri kachaariki ijyiki tsitsiriniro, ikimitapaakari ikintantzi kitoniro.

4 Tii ishinitaitziri jowaaripirotiro pankirintsi, inchashipaini, inchatopaini. Apa ikintayitapaakiri atziriiti kaari ikintakotamakoyitzi Pawa.

5 Jirikapaini tsitsiriniro, tii ishiniitziri jowamairi atziriiti ikintayitakiri. Apa ikimaatsitakaashitakari ikaatzi 5 kashiri. Antawoiti ikatsitzimotakiri, iroowaitaki iyatsinka kitoniro.

6 Owanaa inkimaatsiwaitya atziriiti, inkowayitanaki atziriiti inkamapithatiri, iiro okantzimaita.

7 Jirikapaini tsitsiriniro ikimitakotakari morapaini iñaantakaayiitari jowayiritya, jamathaiyitakari oro. Atziripoowaitaki ikantayitaka.

8 Santhapitaishi okanta iishi, iroowaitaki oishi tsinani. Antawopaini iraiki, iroowaitaki iraiki kajyikari.

9 Kimiwaitaka inkithaatatyaawomi ashirotaki ishipaniiki. Antawoiti impoimatanaki jaiyanakini, irirowaitaki ipoimatzi imorani atziriiti aririka jowayiritawakaiya.

10 Ikimitakari kitoniro otzimayitzi ithoyini ipatzishithaki. 5 kashiri osamanitzi awijantyaari iyipiyanka.

11 Jirika ijiwaritikari tsitsiriniro, maninkari jinawitaka, iriitaki pinkathariwintantatsiri janta inthomaintapirotzi omoona. Jiitaitziri jirika “Apirotantaniri”. Iñaaniki Heber-mirinka, jiita “Abadón”. Iñaaniki Grecia-jatzi, jiita “Apolión”.

12 Ari iwiyaari itanakawori jatikaita “¡iijowí!” Iro kantacha iiniro iyota apiti inkantaiti “¡iijowí!” imonkaatya.

13 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, iiniro iyotapaaka intyootawai apaani maninkari irojatzi imonkaatantyaari 7 maninkariiti. Nokimatzi ñaawaitanaintsiri osorinachiinampiki taapirimintotsi montitakariri Pawa.

14 Jiñaanatapaakiri maninkari tyootanaintsiri, ikantziri: “Poojoryaakotiri 4 maninkariiti kimitakawori oojotatyiirimi antawaani jiñaa jiitaitziri ‘Eufrates’ ”.

15 Jashitaryaakoitakiri maninkari ayimatakiri intsitokanti. Iri apirotirinimi intsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi. Irootaki jashitaryaakoitantakariri japirotanti.*
16 Tzimatsi ijyiki owayiriiti tyaakaayitanakariri imorani. Ikantaitakina, ikaataiyini 200,000,000 owayiriiti.
17 Ipoña noñaaki ikoñaapirotanaki jirika owayiriiti noñaawiyatakari, ikithaayitakawo ashirotaki ishipaniiki. Tzimatsi porikathaitaintsiri ikimitakari paampari, pashini kityonkaniironkathaitaintsiri, pashini kitirithaitaintsiri. Jirika morapaini, iriiwaitaki iito kajyikari. Oshitowanaki ipaantiki paampari, kachaari, kitirimoito okantanaka, ojyiki oshitzinka.
18 Iro apirotirinimi owamairi atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi, okaatzi shitowanaintsiri ipaantiki.
19 Tima ipaantiki morapaini otzimayitaki ishintsinka. Aña kantatsi jatsikantantyaawo iijatzi ipatzishitha, ikimiwaitakari maanki.
20 Iro kantzimaitacha, tii jowajyaantziro ikaaripiroyitzi atziriiti kaari jowamaayiiti. Iikiro jiyaatakaatziiro ipinkathayitanakiri kamaari, ipinkathatziri ojyakaawontsi jiwitsikaitziri oro, kiriiki, ashiro, mapi, inchakota, ikimitakaantakiri pawa, tiimaita ikimanitzi, tii janiitanitzi.†
21 Tii jowajyaantanakiro iijatzi itsitokantayitzi, ikisaminthatantzi, imayimpiritzi, ikoshiyitzi.

10

Maninkari oirikakirori oryaani osankinarintsipana

1 Ipoña noñaaki ijyaawiinkapaaki pashini maninkari, ikinantapaakawo minkori, kimitawaitaka iro inkithaatatyaami minkori. Kimitawaitaka iri oyi jamathaitatya iitoki. Shipakirya ikantaka ipooki, kimiwaitaka ooryaatsiri. Omorikataiki iporipaini.
2 Joirikaki oryaani osankinarintsipana. Jayiitzimatapaaki, jaatzikantapaakawo iitzipirori inkaari, irooma jampati, iro jaatzikantapaaka kipatsi.
3 Ikaimapaaki shintsiini, iriiwaitaki ikaimi kajyikari. Omapokashitanaka ookathatanaka, 7 okaatzi apiipiintanakiro.
4 Okanta othonkapaaka 7 ookathataka, ari nokowawita nosankinatiromi nokimakiri jiñaawaiyiitakiri ookathawontsiki. Nokimatzi jiñaanatanakina apaani inkitijatzi, ikantana: “Iiro posankinatziro pikimakiri ookathawontsiki”.
5 Ipoña jiñaawaitanaki noñaakiri maninkari jaatzikapaakiro inkaari, ipoña kipatsi. Itzinaawakotanakiro jakopirori,
6 iro jiyoitantyaari tii ithiiya jiñaawaitziri ipairyiiro iwairo Pawa Kañaaniri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, maawoni ikaatzi tzimantawori. Ikantanaki: “Tii osamanitapai,
7 irootaintsi intyooti wiyaantawori maninkari, ari imonkaapaititya ikaatzi Pawa ikantakiriri Kamantantaniriiti inkamantantiro kaari jiyotakowiita pairani”.
8 Nokimatzi japiitanakiro jiñaanatana inkitijatzi, ikantana: “Piyaatashitiri maninkari katziyainchari inkaariki iijatzi kipatsiki, payiro iiroka panaryainchari joirikakiri”.
9 Ari nokantakiro. Niyaatashitanakiri maninkari, nokamitapaakiri, nokantziri: “Pimpinawo osankinarintsi”. Ipoña ikantanakina ririrori:

* **9:15** Jiroka kantakotachari “Iri apirotirinimi itsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi”. Aririka ankotaryiiromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori.
† **9:20** Kantakotachari jaka “ashiro” irijatzi jiitaitziri bronce.

“Jiroka, poyaawo. Owanaa owochanka, iriiwaitaki pitsi aririka powatyaawo, irooma aririka piniyakiro, owanaa oyipishikimi pimotziki”.
10 Ari nokantakiro, naakiro, nowakawo. Ari okantaka, pochakitaki iriiwaitaki pitsi, iro kantacha owanaa oyipishikanakina nomotziki.
11 Ipoña ikantanakina maninkari: “Pinkamantayitiri onkaati awijyimoyitirini atziriiti nampiyitawori tsikarikapaini. Pinkamantayitiri iijatzi pinkathariiti”.*

11

Apiti kinkithatakaantaniri

1 Ipoña ipaitakina apaani kotzitsi, nimonkaaminto inatyi. Ikantaitana: “Piyaati pimonkaatiro tasorintsipanko, iijatzi taapirimintotsi. Piyotiri iijatzi tsika ikaatzi piyotainchari janta ipinkathatantzi.
2 Iiro pimonkaatziro jikokiroki tasorintsipanko. Iro ishinitaitakiniriri pashinijatzi atziriiti, ari impiyotaiyaani maamanitantaniri janta tasorintsinampitsiki. Ari awijyiri inkaati 42 kashiri osamaniti.*
3 Aripaiti, notyaanti apiti kinkithatakotinari, iriitaki kinkithatapaakironi awijayitatsini, onkaati 1260 kitiijyiri inkinkithatakotina. Inkimitakotatyaari ikanta ikithaayita owashiritakotariri kaminkari”.
4 Jirikaiti apiti kinkithatakaantaniri, iri jojyakaawintaitakiri pairani apiti inchato, irijatzi jojyakaawintaitakiri apiti jootaminto Pawa pinkathariwintziriri kipatsijatzi.†
5 Intzimirika kowatsini jimaamanitiri jirika apiti kinkithatakaantaniri, ari ishitowanaki ipaantiki paampari, japirotakiri kisaniintziriri. Ari inkantyaari maawoni kowawitachani jimaamanitiri, ari inkamaki.
6 Jirika kinkithatakaantaniri ontzimimotiri ishintsinka. Ari inkantakaatyaawo irirori iiro oparyaagai inkani irojatzi jimonkaatantatyaawori ikinkithatakaantzi. Ari onkantaki impiyiro iraantsi jiñaapaini. Ari onkantaki ontzimi oitya pomirintsitzimowaityaarini isaawijatzi. Ari japiipiintiro okaatzi ikowiri irirori.
7 Aririka onthonkapaatya ikinkithataki, ari ishitowanakiri kowiinkari piratsi impoñaatyaawo omooki inthomaintapirotatsiri, jimaamanitapaakiri apiti kinkithatakaantaniri, irojatzi jowamaantatyaariri.
8 Jookanakiri jowamaani aatsiki saikatsiri janta antawoiti nampitsi, tsika ipaikakotajaantaitakiri pairani Iwinkathariti. Iro ojyakaawintachari janta “Sodoma” ipoña “Egipto”.
9 Iiro ishiniitziri inkitaitiri jowamaani, ari awijaniintanakiri mawa kitiijyiri onkaati osamaniti jaminaminthaitiri. Inthontya jiñaayitiri ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.‡
10 Antawoiti joimoshirintya kipatsijatziiti, impashitawakaayitya oiyitarika. Kimoshiri inkantayitya jowamaitakiri apitiroiti kinkithatakaantaniri kimaatsitakaayitakariri kipatsijatziiti.
11 Iro kantacha, awijaniintanaki pashini mawa kitiijyiri, itasonkairi Pawa jirikaiti, añaayitai. Ipoña ipiriintaa. Owanaa ithaawaitanaki jiñaitakiri ipiriintaa.

---

* **10:11** 10.11 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini. * **11:2** Kantakotachari jaka “42 kashiri” irojatzi ojyawori ikantaitakiri “1260 kitiijyiri”. Irootaki kantakotachari awijaniintanaki mawa osarintsi osamaniti. † **11:4** Kantakotachari jaka “apiti inchato” irootaki “olivo”. ‡ **11:9** 11.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

12 Ikimaitaki shintsiri ñaantsi inkitiki, ikantaitaki: “Patiiti jaka jinoki”.
Jomapokashitanaka itzinaantanaawo minkori. Ari jiñaawairi maawoni
kisaniintawaitakiriri.
13 Ari otziñaanakari antawoiti kipatsi, iro apirotiromi nampitsi, ikamayitaki
ikaatzi 7000 atziri. Iriima kaari kamatsini, ikantayitanaki: “Imapiro otzimi
ishintsinka Pawa saikatsiri inkitiki”.§
14 Iro awijawitaka apiti ikantaitaki “¡iijowí!” Iro kantacha, irootaintsi
jiñaitiro mawatatsini.

Iwiyaantawori tyootaantsi

15 Ipoña ityootanaki iwiyaantawori maninkari, ari ikaimaitanaki shintsi-
ini inkitiki, ikantaitzi: “Iroñaaka impinkathariwintantai Awinkathariti kipat-
sikinta. Ari impinkathariwintantai Cristo, itzimi jotyaantakiri Pawa, ari
inkantaitatyaani impinkathariwintantai”.
16 Ari jotziirowaiyanakani 24 Antaripiroriiti, ithaamintawintanakari
Pawa,
17 ikantaiyini: “Pawá, Pinkatharí, Shintsipirorí, iirokataki añaagatsi
iroñaaka, pitzimita iiroka pairani, irootaintsi pimpiyi. Owanaa nompaa-
soonkitimi, tima pimatakiro poñaagantziro pishintsinka, pipinkathariwin-
tantzi.
18 Pairani owanaa ikisaniintakimi atziriiti, iro kantacha iroñaaka,
monkaatapaaka poñaagantyaariri piyatsimanka, powasankitaayitairi
kamayitaintsiri, papiroyitairi owamaantayitaintsiri. Aripaiti pimpinayitairi
Kamantantaniriiti pompiratani iiroka, ari pinkimitaakiri oitishiritaari
pairyaayitairori piwairo ipinkathayitaimi, maawoni pimpinayitairi
pitanatyaari antariiti irojatzi iryaaniiti, maawoni”.
19 Ipoña ashitaryaanaka itasorintsipankoti Pawa janta inkitiki,
koñaawaitanaki tasorintsinaki tsika jotitakoitziro kajyaakaawakaantsi.
Antawo ookathatanaka, ontziñaanaka kipatsi, paryainkatapaaki antawoiti
jiriniki.

12

Tsinani ipoña noonki

1 Opoña okoñaatanaki inkitiki aamparyaantsi. Noñaatzi apaani tsinani,
ojyawaitakari ooryaatsiri okithaatakari, iri kashiri okatziyantaka. Amath-
aitakotakari ikaatzi 12 impokiro.*
2 Omotzitatzi jiroka tsinani. Owanaa okaimakaimawaitaki okimaatsita
ontzimaaniti.
3 Opoña okoñaatanaki inkitiki pashini aamparyaantsi. Noñaatzi apaani
noonki, kityonka ikantaka. Tzimatsi 7 iito, ipoña 10 ichii. Jamathaiyitakiro
iito.
4 Ijyiki impokiro jataantakari itzinko, iro japirotirimi kajyitani inkitiki
ikaatzi tzimayitatsiri impokiroiti. Ari ipokashitapaakiro tsinani, ikowi jow-
itsityaawo iinchaanikiti aririka intzimapaaki.†
5 Okanta otzimaanitaki tsinani, shiramparyaaniki jinatzi. Iriitaki
jiwatantyaarini atziriiti jashirokotziti. Omapokashitaka jagaitanakiri
isaikaki Pawa isaikamintoki.

---

§ **11:13** Ikantaitziri “otziñaanaka antawoiti kipatsi”, tsika otzimi 10 pankotsi, opookanaki apaani. Ari okantakari maawoni nampitsi. * **12:1** Kantakotachari jaka “tsinani”, iriitaki ojyakaawintachari Judá-mirinkaiti. Kantakotachari “otomiyaaniki”, iri ojyakaawintachari Jesucristo. † **12:4** Jiroka kantakotachari jaka “kajyitani inkiti”, aririka ankotaryiiromi mawakota inkiti, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori.

6 Okanta tsinani shiyanaka iroori otzishimashiki. Ari jiwitsikiniro Pawa tsika onampityaawo, onkaati 1260 kitiijyiri intziyaitiro.
7 Aripaiti otzimaki owayiritaantsi inkitiki. Iriitaki Miguel itsipayitakari imaninkariti. Iri jowayirita noonki itsipayitakari imaninkariti irirori.
8 Iro kantacha jirika noonki, tii otzimapirotzi ishintsinka, jotsiroryaitakiri inkitiki.
9 Ari itsipatsitakari imaninkariti jotsiroryaitakiri. Jirika noonki jotsiroryaitakiri, iri iitachari "Kamaari", jiita iijatzi "Satanás". Iri kowatsiri jamatawitiri maawoni atziriiti ikaatzi nampitawori kipatsiki.
10 Nokimataitatzi ñaawaitanaintsiri shintsiini inkitiki, ikantzi: "Jitatainakawo ipinkathariwintantzi Pawa, jitatainakawo joñaagantziro ishintsinka, jowawijaakotantai. Jitatainakawo iijatzi Cristo jashitantaa. Tima aritaki jotsiroryaakiri thawitakotapiintakiriri Pawaki jiitaitziri 'iyikiiti'.
11 Iro kantacha jirikaiti jiitaitziri 'iyiki' joitsinampagairi kamaari, tima aritaki ikamawintairi Oijya, kapathainka ikantaka ikamaki. Iro joitsinampaantaariri iijatzi ikinkithatairo ñaantsi, jominthataawo irirori inkamawintairi Cristo.
12 Irootaki, pinthaamintantyaari iirokaiti inkitijatzi. Inkantamachiitimi iirokaiti kipatsijatzi, iijatzi inkaarijatzi, tima katsima ikantanaka kamaari jotsiroryaitakiri, jiyotzi yotakotapaaka kapichiini".
13 Ikanta jiñaakiro noonki jotsiroryaitakiri kipatsiki, jitanakawo ikimaatsitakaawaitanakawo tsinani owaiyantakiriri shiramparyaaniki.
14 Iro kantacha, tzimanaki apiti oshiwanki, iroowaitaki ishiwanki pakitha. Iro aantanari iyaatiro otzishimashiki. Ari jimanapithatakari antariiti maanki. Ari awijaniintanakiro mawa osarintsi osaikawaitzi janta.‡
15 Ikanta antariiti maanki joimishitowanaki jiñaa ipaantiki, iroowaitanaki antawaani jiñaa. Ikowawita jowiinkiromi aririka oonkakotanatya.
16 Iro kantzimaitacha, tankanaki kipatsi, oniyaatawakiro jiñaa, ari okanta awijakotantakari tsinani.
17-18 Ari ikatsimapirotanaki noonki. Jataki jowayirityaari pashini otomiiti jiroka tsinani. Iriiyitaki jojyakaawintaitzi kimisantakirori ikantakaantani Pawa, kamaitanakawori ikinkithatakotairi Jesucristo.

13

Apiti kowiinkari piratsi

1 Ipoña nokatziyapaaka inkaarithapiyaaki. Noñaatzi ishitowaatapaaki kowiinkari piratsi. Tzimatsi okaatzi 10 ichii, 7 iito. Jamathaitakiro ichiipaini. Tzimatsi josankinaitakiri iitoki, ithainkatasorintsiwaitaitzi.
2 Jirika piratsi iriiwaitaki kaninari kajyikari. Jojyawaitakari okanta iitzipaini maini. Iroowaitaki ipaanti kajyikari. Ikanta noonki, ipakiri ishintsinka jirika piratsi, ñaapiro ikantanaka ipinkathariwintantanaki.
3 Okanta apaani iito kimitawaitaka jowamagaitakityiiro, iro kantacha iijatzi añaagai. Iyokitzi ikantanaka isaawijatziiti,
4 owanaa ipinkathaitanakiri, ithaamintawintanakari, ikantaiyini: "¿Iitama monkaatyaarini jirika piratsi? ¿Iitama kitsirinkirini?" Ari ikimitsitaitanakari iijatzi noonki, ithaamintawintaitanakari, tima iriitaki pakiriri ishintsinka jirika piratsi.

‡ **12:14** Kantakotachari jaka "ari awijaniintanakiro mawa osarintsi", iro ikantajaantaitziri: "apaani osarintsi, osarintsipaini ipoña kajyitani osarintsi".

5 Ipoña jiñaawaitanaki jirika piratsi, ithainkatasorintsiwaitanaki. Iriitaki
jowaitaki impinkathariti, onkaati osamaniti 42 kashiri impinkathariwin-
tanti.
6 Owanaa ithainkatasorintsiwaitaki ipairyaaminthawaitashitakari Pawa,
ipairyaaminthawaitashitakawo tasorintsithaanti, ipairyaaminthawait-
ashitakari inkitijatzi.
7 Jirika thainkatasorintsitaniri, iriitaki owayirityaarini oitishiritaari,
inkowi joitsinampairi. Iri jowaitaki impinkathariwintairi ikaatzi
nampiyitawori tsikarikapaini.*
8 Owanaa ipinkathatanakiri kipatsijatziiti kaari osankinatakotachani
tsika josankinatakoyitaka jiyoshiitakiri pairani jiwitsikantaitakawori
kipatsi, inkaati jañaakaayiitairi, ikaatzi ikamawintayitairi Oijya.
9 Kowirori inkimathatiro jiroka, inkimisanti.
10 Inkaati jomontyaawaitaitiri, ¡Jimatiro! Inkaati owamaantantyaawoni
osataamintotsi, ari inkimitaitiri paata irirori jowamaantayiitaiyaari osa-
taamintotsi. Irootaki joisokirotantyaawori oitishiritaari.
11 Ipoña noñaaki pashini kowiinkari piratsi ikitawaryaanaka kipatsiki.
Tzimatsi apiti ichii, iroowaitaki otapotirimpita ichii Oijya. Jiñaawaitapaaki,
ikimitapaakari noonki.
12 Jirika piratsi otzimimotziri ishintsinka. Irootaki ipasapiyaakariri itaka-
wori piratsi jowamaawiitakari iitoki, ipoña jañagai iijatzi. Ishintsiwintakiri
atziriiti impinkathatiri itakawori piratsi.
13 Joñaagantapaaki kaari jiñaitapiintaitziri. Ithonka jiñaayitakiri maawoni
atziri jowayiitaki paampari.
14 Ojyiki kipatsijatziiti jamatawitantakari ishintsinka ipasapiyaakariri
itakawori piratsi itsitokawiitakari iitoki. Ipoña ishintsiwintakiri atziriiti
jiwitsiki jojyakaawo itakawori piratsi.
15 Ikanta jirika piratsi kimitakariri ichii Oijya, itasonkakiri ojyakaa-
wontsi, añaanaki. Kantanaki jiñaawaitzi. Japirotakiri jowamaayitakiri kaari
pinkathatirini.
16 Ikintakotamakotakaantakiri atziriiti, tiirika jakopiroki. maawoni atziri-
iti ikintakotakaantakiri, antariiti, iryaaniiti, kowityaawainiriiti, ajyaagan-
taniriiti, ompirataniriiti, ompirataariiti, maawoni.
17 Tzimatsirika kaari ikintakoyiitziri, tii ishiniitziri jamanantawaiti, iijatzi
impimantawaiti. Irootaki okowantapirotari inkintakoyiitiniri iwairo pi-
ratsi maawoni atziriiti. Intzimayiti pashini ikintakoyiitakiniri ojyawitawori
iwairo piratsi.
18 Apaani yotaniri, ari onkantaki inkimathatiro jiroka ojyakawori iwairo
piratsi. Tima jiroka ojyakawori iwairo piratsi, irootaki josankinaitziri
“666”.†

14

Ipampithaani kaatatsiri 144,000

1 Ipoña napiitakiro naminanai, noñaatziiri Oijya ikatziya janta otzishiki ji-
itaitziri Sion. Ari itsipayitakari kaatatsiri 144,000 kintakotamakoyitakawori
iwairo irirori, iijatzi jashi Ashitariri.

---

* **13:7** 13.7 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshi-
iyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari
tsikarikapaini. † **13:18** Kantakotachari jaka, tima maawoni letra josankinatantari Heber-paantiri
ipoña Grecia-paantiri, kantatsi inkimitakaantaitiro número. Okimitatya jiroka: a=1, b=2, c=3, ari
okantayita maawoni. Aritaki okantaki ayoyitiro wairontsipaini aririka apatotiro letra-paini. Irootaki
kantakotachari iijatzi jaka.

2 Nokimatzi poimatanaintsiri inkitiki iroowaitaki owaryiinkariti jiñaa,
iroowaitaki shintsiri ookathawontsi, iroowaitaki ipiyompiwaitaitzi.
3 Iri pampithagaiyatsini kaataintsiri 144,000 ipinakowintairi Oijya.
Itapothaitakiri ipampithaawintziri saikaintsiri saikamintotsiki, ari
ikatziyitakari iijatzi 4 inkitiwiri, ipoña Antaripiroriiti. Iri iyoshiitacha
ipampithagaiyakini jirikaiti, tikaatsi pashini matironi impampithairo.
4 Jirikaiti kaataintsiri 144,000, kitishiriri jinayitatzi, tii jantayitziro ka-
maawoyitatsiri imayimpiritiro tsinani. Iriiyitaki oyaatapiintakiriri Oijya
tsikarika ikinayitzi. Iriiyitaki jitakari jashitaari Pawa, irijatzi jashiyitakari
Oijya.
5 Tii inthiiyapaantitya, tii otzimawaitzi iyaaripiroshirinka oitya inthaw-
itakoitiriri isaiki Pawa.

Ikamantantakiri mawa maninkari

6 Ipoña noñaaki jaapaaki inkitiki pashini maninkari, ikinkithatakaapaakiri
kipatsijatzi ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini. Ikinkithatakotapaakiniri
kantaitachari Kamiithari Ñaantsi.*
7 Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: “Pimpinkathatiri Pawa. Pinthaamintaw-
intaiyaari. Tima irootaintsi jaminakoitairi maawoni jantayitakiri. Irootaki
pinthaamintawintantyaariri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi
jiñaapaini”.
8 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, shintsiini ikaimapaaki, ikantzi:
“Japathakiroryaitakiro antawoiti nampitsi Babilonia. Japiroitakiri atziriiti
nampitantawori, aakowintawori imayimpiriwaitaki. Tima ikaimashiriyi-
takiri pashinijatzi atziriiti jimatakotiri okaatzi jantayitakiri irirori. Okimi-
waitakawo ishinkitatyiirimi okanta imayimpiritakaantakariri”.
9 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, ikaimapaaki shintsiini ikantzi: “Itz-
imayitzirika pinkathatakiriri piratsi, pinkathayitakirori iijatzi jojyakaawo,
kintakotamakoyitakawori iwairo, jakoki,
10 irijatzitaka inkisaniintayitiri Pawa. Onkimiwaitaiyaawo joiyitaatyi-
irimi piyantatsiri. Antawoiti inkimaatsitakaayitaiyaari intagairi, jatsip-
itaiyaawo kachaari, kitirimoito onkantanatya, owanaa oshitzinka. Ari
jiñaayitairi maawoni maninkariiti tasorintsitaintsiri, ari jiñiiri iijatzi Oijya.
11 Ari inkantaitatyaani inkimaatsitaiyaawo kachaari, kitiijyiriki iijatzi
tsiniripaiti, iiro otsiwakaajaitzi kapichiini. Ari inkimitagaiyaari maawoni
pinkathatakiriri piratsi, pinkathatakirori jojyakaawo, kintakotakawori ii-
jatzi iwairo”.
12 Irootaki inkamaitantyaawori jamawiwainiti ikitishiritakaitairi
ikimisantairi Jesús, jimonkaatapiintairo ikantakaantziri Pawa.
13 Nokimatzi jiñaawaitanaki apaani inkitijatzi, ikantzi: “Posankinatiro
jiroka: Aririka inkamayiti ikaatzi jashitaari Awinkathariti, kimoshiri inkan-
taiya”. Irojatzi ikantanakiri iijatzi Tasorintsinkantsi, ikantzi: “Imatyaata,
tima tii okowajaanta iroñaaka iñaashintsishiriwaitaiya, aña kamiitha jimako-
ryaawaiti, jinintaawaitapaawo okaatzi jantawintakiri”.

Joyiipataitziri kipatsiki

14 Opoña okoñaatapaaki kitamaari minkori, noñaatziiri isaikaki kimitakariri
Itomi Atziri. Jamathaitakari oro, joirikaki thoyimpiminitatsiri kotsiro.

---

* **14:6** 14.6 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshi-
iyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari
tsikarikapaini.

15 Ipoña ishitowanaki tasorintsipankoki pashini maninkari, ikaimotapaakiri shintsiini saikaintsiri minkoriki, ikantziri: “Sampainkataki pankirintsi, poyiipatantyaawo piyotsiroti”.
16 Ikanta jirika saikaintsiri minkoriki, itotantakawo iyotsiroti, joyiipatantaki kipatsiki.
17 Ikanta pashini maninkari saikantawori tasorintsipanko janta inkitiki, shitowanaki ririori, irojatzi joirikaki thoyimpiyaanikiini kotsiro.
18 Ari ishitowanaki pashini maninkari ipoñaanakawo taapirimintotsiki. Jiyaatashitanakiri jowayiitakiri inkimpoyairi paampari. Ikaimotanakiri shintsiini pashini oirikakirori kotsiro, ikantziri: “Pinchikayitiro kithokiyitaintsiri kipatsiki, aritaki irakayitaki”.†
19 Ari jimatakiro maninkari, ichikakiro kithokitaintsiri kipatsiki, ipiyotakiro inchatonaaki, inkawirinkaitiro. Okaatzi ojyakaawintari piyantatsiri imiriitari, iro ikajyaakaakiriri Pawa maawoni iisaniintani.
20 Okaatzi ojyakaawintari inchatonaa irootaki othapiki nampitsi tsika jowamaantaitaki. Ojyakaawintakiri ikawirinkaitakiri, iro iriraani kamayitaintsiri. Tima ojyiki iraantsi shitowaintsiri opamankanakiro nampitsi. Ari imonkaatakari ipaantiki mora iwiyaiya ochiinkaatzi iraantsi. Jataki intaina oonkaatya onkaati 300 kilómetro.‡

15

Maninkariiti amironi paata 7 owasankitaantsi

1 Ipoña noñaaki pashini aamparyaantsi inkitiki. Kamiitha okantaka, owanaa niyokitziiwintanakiro. Tzimatsi ikaatzi 7 maninkari. Iriiyitaki nashiyitakawori jowasankitaantayitaki. Tima okaatzi jantayitakiri maninkari, ari imonkaatari jiñaitziro iyatsimanka Pawa.
2 Ari noñaaki iijatzi inkaari, okimiwaitakari ñaawontsi. Iro kantacha morikathanthaataki jiroka inkaari. Ari ikatziyayitakari oitsinampaakiriri kowiinkari piratsi, joirikayitakiro iwiyompiminto ipawairiri Pawa. Iriiyitaki kaari pinkathatironi jojyakaawo piratsi, kaari kintakoyityaawoni iwairo.
3 Iro ipampithagaiyirini jirikaiti ipampithaakiri pairani Moisés-ni. Jiitaitziro “Iwampithaani Oijya”, okantzi:
Nowinkathariti Pawá, Shintsipirotatsiri,
Kamiitha pantakiri, iyokitzi nokanta.
Pantapiintakiro iiroka tampatzikari, tima piñaanitawo tyaaryoori.
Iiroka pinkathariwintairiri atziriiti.
4 ¿Iiroma itzimi iitya pinkathataimini, iitya thaamintawintaimini, iitya pairyaironi piwairo?
Apaniroini iiroka pitasorintsitzi.
Iiroka impokashiyitai atziriiti, ipinkathayitaimi.
Tima aritaki poñaagantakiro owanaa okamiithataki pantayitakiri.
5 Opoña noñaaki inkitiki tasorintsipanko, ashitaryaanaka tasorintsisagaakipirori.
6 Ari ishitowanakiri tasorintsipankoki 7 maninkariiti intzimi owasankitaantatsini. Kitamaaniki okantayitaka iithaari, shipakiryaapirowaitaki owaniinkataka. Jowathakichopiniitakari oro.

† **14:18** Kantakotachari jaka kithokiyitaintsiri, okithoki “uva” inayitatzi. ‡ **14:20** Okaataki iyaataki 300 kilómetro, iro kimitakawori aririka aniiti onkaati 7 kitiijyiri, iirorika onkaati 8 kitiijyiri. Irootaki ikantaitziri 1600 estadio.

7 Ikanta apaani inkitiwiri kaatatsiri 4, ipayitawakiri maninkariiti apaani pamoko. Kimiwaitaka janta pamokoki, ari ojaikitimi iyatsimanka Pawa, kantaitachari inkañaanitai.
8 Kachaaryiinkatanaki tasorintsipanko, okantakaakawo jowaniinkawo Pawa iijatzi itasorinka. Tikaatsi kantironi intyi tasorintsipankoki irojatzi onthonkantapaatyaari jowasankitaantaki maninkariiti.

16

Pamokopaini ojaikitaka katsimataantsi

1 Nokimatzi inkitiki, iita ñaanatanakiriri 7 maninkariiti, ikantziri: “Piyaati pisakotiro kipatsiki okaatzi jaikitaintsiri 7 pamokoki kimitakawori iyatsimanka Pawa”.
2 Ari jitanakawo apaani maninkari isakotakiro kipatsiki jaikitaintsiri iwamokotiki. Ari omapokashitanakari ipathaawaitanaki antawoiti ikaatzi kintakotakawori iwairo kowiinkari piratsi, ikaatzi pinkathatakirori jojyakaawo.
3 Ikanta pashini maninkari isakotakiro inkaarimashiki jaikitaintsiri pamokoki. Okimitanakawo iraantsi inkaari, japirotaka ikamaki saikantawori.
4 Ikanta pashini maninkari isakotakiro jiñaamashiki, oyaapiyaaki jiñaatinimashi jaikitaintsiri iwamokotiki. Okimiwaitanakawo iraantsi jiñaapaini.
5 Nokimatzi jiñaawaitanaki maninkari jowayiitakiri inkimpoyaawintiri jiñaawiri, ikantanaki: “Tasorintsí, ikaatzi añaatsiri, jañiitaka pairani, tampatzikashiriri pinatzi iiroka, tima iiroka aminakotaironi kamiithaini jiroka.
6 Tima ikaatzi owamaayitakiriri oitishiritaari, ikaatzi kapathainkatakaakiriri Kamantantaniriiti jowamaayitakiri, iriiyitaki miriyityaawoni jiroka iraantsi. Tima iro ikowatziiri”.
7 Ipoña nokimaki jiñaawaitanaki pashini janta taapirimintotsiki, ikantanaki: “¡Ariwí! Nowinkathariti Pawá, okaatzi pikowakiri pantiro tampatzika okantayitaka. Tyaaryoori inatzi”.
8 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro ooryaatsiriki jaikitaintsiri iwamokotiki. Jomapokashitanaka ooryaatsiri jotsiyanakiri atziriiti.
9 Antawoiti jotsiyakiri atziriiti ooryaatsiri, ari ipoñaanakari ithainkatasorintsiwaitanaki, jookimowaitashitanakari Pawa, ashitawori ishintsinka, owasankitaantatsiri. Tii okantzimoshiritari impiyashiriyitai, impinkathatairi Pawa.
10 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro tsika ipinkathariwintantzi piratsi jaikitaintsiri iwamokotiki. Antawoiti otsiniritanaki. Antawo jashironkaayitaka atziriiti janta, jatsikawaitakiro inini ikimaatsiwaita.
11 Ari ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijyimawaitanakiri Inkitijatzi Pawa, tima ojyiki ikimaatsiwaitaka, ojyiki ipathaawaitaki. Iro kantacha tii jowajyaantzimaitawo iyaaripironka.
12 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro antawaaki jiñaa Eufrates jaikitaintsiri iwamokotiki. Omapokashitanaka opiryaatanaki. Kantatsi imontyaayitapaaki pinkathariyitatsiri tsika ishitowapiintzi ooryaatsiri, jowayiritya.
13 Ipoña ishitowanaki piyari ipaantiki noonki. Ishitowanaki iijatzi piyari ipaantiki piratsi, ari okimitakari ipaantiki thiiyinkari kamantantaniri, ishitowanaki piyari. Ikaatzi piyari shitowayitapaintsiri, iriiwaitaki majyiro,

14 kantatsi jantayitiro kaari jiñaitapiintzi. Ithonka jiyaatashitakiri ikaatzi
pinkathariyitatsiri kipatsiki. Jiñaantakaayitakari jowayiritakaiyaari, impiya-
paititakirika Pawa shintsipirotatsiri.
15 (Pamini, nonkimitapaiyaari koshintzi aririka nompiyai. Kimoshiri
inkantya itzimirika aamagaiyaanani, kimitakariri owirori okaakiini iithaari
inkini inkithaatanatyaawo, iiro ishiyamirikitantanaka, jowaañiitairi.)
16 Ipoña jirikaiti piyari, japatoyitakiri pinkathariiti janta oita
"Armagedón". Iñaani inatzi Heber-paantiri jiroka Armagedón.*
17 Ikanta iwiyaantapaakawori maninkari, isakotakiro tampiyainkaki jaik-
itaintsiri iwamokotiki. Ikimaitatzi kaimanaintsiri tasorintsipankoki, osaiki
saikamintotsi, ikantaitzi: "¡Ari othonkapaaka!"
18 Ari jiñaitakiro oporikanaki ookathawontsi, ikimaitakiro antawoiti
ontziñaanaka kipatsi. Tii jiñaitapiintziro kimitakawori jiroka ontziñaantsi,
irojatzi pairani owakiraa itzimayitantanakari atziriiti kipatsiki.
19 Okanta antawo nampitsi, mawakota okantanaka otankanaki. Ari apiro-
takari iijatzi opookanaki nampitsiiti tzimayitatsiri kipatsiki. Ari inkinkishir-
itakoitanatyaawo awijyimotirini Babilonia-jatzi, imirityaawo "imashirinka
Pawa", okimitakawo piyantatsiri.
20 Ari apirotakari maawoni othampishi, tii jiñaitairo. Ari okimitakari iijatzi
otzishipaini.
21 Ari oparyaapaaki tinayitatsiri jiriniki, awitsinaayitapaakiri atziri-
iti. Iikiromaitaka jiyaatakaanakitziiro ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijyi-
mawaitantanaki ikimaatsiwaitaka ojyiki.†

17

Jowasankitaitziro kimitakawori antawo mayimpiro

1 Ipoña ipokashitapaakina apaani maninkari kaataintsiri 7
joirikayitakirori iwamokoti, ikantapaakina: "Pimpoki, piñiiro tsika
inkantaitiri jowasankitaayiitiri atziriiti, tima ikimitakawo apaani
mayimpiro saikathapiyaatantakawori oponkityaamashiki jiñaa".
2 Jiroka kimitakawori mayimpiro, kimiwaitaka iroomi imayimpiriyi-
takimi ikaatzi pinkathariwintantatsiri nampitsiitiki. Okimiwaitakawo ii-
jatzi, apirotakirimi oshinkiyitirimi kipatsijatziiti.
3 Ipoña jaashirinkatanakina otzishimashiki. Ari noñaakiro apaani tsinani
otyaakaakari kityonkari piratsi, okaatzi 7 iito, 10 ichii. Tzimatsi wairontsi-
paini osankinatainchari iwathaki, ithainkatasorintsiwaitaitzi.
4 Okityonkamawotatzi okithaatakari jiroka tsinani, opitzirishimawotaki
iijatzi. Kamiitha jowaniinkayiitantakawo oro, ipoña poriryaatatsiri
mapiki. Oirikanakitaki jiwitsikaitziri oro. Kimiwaitaka ari ojaikitakimi
oyaaripironka, iijatzi omayimpirinka.
5 Tzimatsi osankinatainchari otamakoki, kaari ikimathawiita pairani,
okantzi: ANTAWO BABILONIA, ANTAWOITI MAYIMPIRO, KISANIINTAPIRO-
TAAWO KIPATSIKI.*
6 Naminapirotanakiro jiroka tsinani, aña oshinkitatyaawo iriraani
oitishiritaari ikaatzi jowamaayiitakiri. Iriraani iijatzi ikaatzi

* **16:16** Kantakotachari jaka "Armagedón", iro janta tsika jowayiritapiintaka pairani Judá-mirinkaiti.
† **16:21** Kantakotachari jaka "tinayitatsiri", iro ikantaitziri iijatzi "apaani talento", irojatzi ikantaitairi iroñaaka "40 kilo". * **17:5** Tzimayitatsi kantatsiri jiroka "Babilonia", irootaki nampitsi Roma. Tima iro iñaaniyitakari imananikiini pairani kimisantzinkariiti, ikinkithatakotziro jiroka Roma, ikantzi: "Babilonia". Paminiro iijatzi janta 1 P. 5.13.

jowamaayiitakiri ikinkithatakotanakiri Jesús. Ikanta noñaakiro jiroka, iyokitzii nokantanaka.

7 Ipoña ikantana maninkari: "¿Iitama iyokitziitakaantzimiri jiroka? Ari nonkantakimi oita ojyakaawintachari, tii jiyotakowiitawo pairani jiroka tsinani, iijatzi jirika piratsi otyaakaakari, ojyikitatsiri iito, iijatzi ichii.

8 Itzimitaka pairani jojyakaawintaitziri piratsi, tii jiñaitziri iroñaaka, iro kantacha irootaintsi ishitowi impoñaatyaawo omoonaki inthomaintapirotatsiri. Impoñaashitatya jowamaayiitakiri. Jirikaiti kipatsijatzi, kaari osankinatakotachani pairani jiwitsikantaitakawori kipatsi, iyokitzii inkantiri piratsi. Tima iiro ikimathatziro oita kantakotachari: 'Itzimitaka pairani, tii jiñaitairi iroñaaka, irootaintsi impiyaki'.

9 Imatantyaari inkimathaitiro jiroka, okowapirotatya ontzimi yotanitaantsi. Kaataintsiri 7 iitontsi otyaakaakari tsinani, iro ojyakaawintacha 7 otzishi.†

10 Tzimaki pairani ikaatzi 7 pinkathariwintakirori janta. Aritaki joitsinampagaitaki ikaatzi 5 pinkathari. Tzimatsi apaani pinkatharitatsiri iroñaaka. Iriima pashini, intzimi pinkatharitatsini, tikiraamintha itzimaajaitzi. Jirika iwiyaantyaawoni kapichiini impinkathariwintantapainti, iiro osamanipirotzi.

11 Jirika piratsi tzimitachari pairani, kaari jiñaitzi iroñaaka, pashini jinatzi, iriitaki kaatapaintsini 8. Iro kantacha, ari jojyawitapaatyaari pashini kaataintsiri 7 pinkathariiti. Ari japirotzimaitaitatyaari.

12 Irooma kaataintsiri 10 chiitsi, irijatzi ojyakaawintziri pinkathariiti, kaatatsiri 10. Tikiraata ipinkathariwintantayitzi irirori. Tima aririka impinkathariwintantanaki piratsi, iriiyitaki intsipayityaari impinkathariwintanti. Iiro osamanipirotzimaita, apa ishirinkapaintya kapichiini ooryaatsiri.

13 Jirikaiti pinkathariiti jakakotawakaiyaawoni jantiri. Pinkatha inkantiri piratsi, iiro ipiyathawaitari.

14 Owanaa jowayiriminthatyaari Oijya. Iro kantacha jirika Oijya, iriitaki oitsinampaantatsini. Tima iriitaki ompirayitari ikaatzi ompirayitantachari. Iriitaki pinkathariwintziriri pinkathariwintantatsiri. Iriitaki intsipayitaiyaari irirori, ikaatzi ikaimashiriyitairi, jiyoshiiyitakiri, ikaatzi oisokirotakariri".

15 Ipoña ikantakina iijatzi maninkari: "Jiroka oponkityaamashi jiñaa osaikathapiyaatantakari tsinani, iri ojyakaawintachari atziriiti piyoyitainchari tsikarikapaini.‡

16 Jirikaiti atziri saikantawori 10 nampitsi, ojyakaawintakari 10 chiitsi, ari inkisaniintanakiri saikantawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani. Ari inkimitaakiro iijatzi piratsi owanaa inkisaniintanakiro. Onkimiwaityaawomi jaatonkoryaatziiromi tsinani, jowawathawaitatyaawomi, intaawaitakiromi. Tima japirotakiro nampitsi ojyakaawintakari tsinani.

17 Iriitaki Pawa kantakaawori akakotawakaantawori antayitantakawori jiroka. Irijatzi kantakaawori ikimisantantakariri piratsi. Irootaki jantaitiri, irojatzi imonkaatantatyaari ikantakiri Pawa.

18 Ari okantakari, tima jiroka tsinani iro ojyakaawintacha antawo nampitsi. Tima ikaatzi saikantawori nampitsi, ipinkathariwintawitakari nampiyitawori pashini nampitsiiti".

---

† **17:9** Tzimayitatsi iiyitzirori nampitsi Roma, ikantaitziro: "Roma, inampitsiti 7 pinkathariiti". Ikantaitzi iijatzi: "Roma, onampitawo 7 otzishi". ‡ **17:15** Ikantakoitziri jaka atziriiti "piyoyitainchari tsikarikapaini", irijatzi ikantaitsitari nampiyitawori tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

18

Japathakiroryaitakiro Babilonia

1 Ikanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ijyaawiinkapaaki pashini maninkari. Otzimimotziri irirori owanaa ishintsinka, ojyiki jowaniinkawo. Joorintapaakiro kipatsi.

2 Ikaimapaaki, ikantzi: “Japathakiroryaitakiro antawo nampitsi Babilonia. Apa inampiyitaawo iroñaaka nashiwaiyitachari piyari janta, tii ishiniitairi ishitowi janta. Ari ikimitagaitakiri iijatzi nashiwaiyitachari tsimiri ipinkaitziri owapiintakariri kaminkari.

3 Tima atziriiti ikaatzi saikantawitakawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani, ajyaagantapirowaiwitaka, jiyompariwitapiintakari atziriiti saikayitatsiri pashiniki nampitsi. Ikaimashiritakiri atziriiti jojyakotaiyaari ikantayiwita iriroriiti, apa ikowapiroyitziro ajyaagawontsi, inintashiminthawaitari iijatzi. Iro opoñaantari iñaayitakiro tii ikinataari Pawa, ikimiwaitakawo okanta tsinani mayimpiro. Irootaki ojyantakawori ishinkitatyiiyaawomi ajyaagawontsi, iro jantayitantakawori kimitawori mayimpiritaantsi”.

4 Ipoña nokimaki japiitanakiro jiñaawaitanai inkitijatzi, ikantzi: “Ajyininká, iiro pitsipatari saikantawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani, pitsipataarikari jowasankitaayiitairi.

5 Tima Pawa, ikinkishiritziro iyaaripironka ikaatzi tsipatakariri, kimiwaitaka ontzinagaatyaami iyaaripironka inkitiki, ari opiyotakari.

6 Pimpiyakowintaiyaari, papiipiintiri powasankitairi. Tima okaatzi ojyakaawintachari omiritakaakariri tsinani shinkitantatsiri, poipiyiniro iroori, tontaaki pinkantakiro oyipiyanka.

7 Aminaashiwaitaka iroori okantapiintzi: ‘Naaka pinkathawo, iiro iñaitana nashironkaawaitya nonkimitakotyaawo kamatsiri oimi’. Tima ojyiki okantakaapirowaiwintakawo owaniinkatani, aakowintakawo omayimpirowaitaki. Irootaki oñaantyaawori iroñaaka onkimaatsipirotaiya.

8 Irootaki omapokantaiyaari jowasankitagairo apaaniki kitiijyiri, ari omantsiyataki, onkimaatsiwaitaiya, ojyiki ontajyaaniintawaitai, ompoña intagaitairo. Iriitaki mataironi Awinkathariti Pawa jowasankitagairo. Tima otzimimotziri irirori ishintsinka.

9 Aririka iñaayiitakiro oyachaarinka ontagaiya nampitsi ojyakaawintakari tsinani, owanaa jowashiritakotyaawo, jiraakowaityaawo pinkathariiti, tima iri tsipayitakariri saikantakawori jantayitakiro okaatzi ojyayitawori mayimpiritaantsi.

10 Intaina inkatziyaki iriroriiti inthaawantaiyaawo jowasankitaitakiri, inkantaiyini: ‘¡Ikantamachiitziri nampitawori Babilonia-ki!’ Iroopirowaiwitaka nampitsi. ¿Okatzimatakima jowasankitaitakimi? Tikiraatya ishirinkapirotaajaitzi ooryaatsiri.

11 Ari inkimitatyaari ikaatzi jiyomparitapiintakari, owanaa jowashiriniintakotyaari, jiraakowaityaari, tima tikaatsi jiyomparitaiyaari.

12 Tima iri jiyompariwitapiintakari ir-oro-ti, iiriikiti, poriryaari imapini, nashiwaiyitachari kithaarintsi, kitamaamawori, pitzirishimawotatsiri, kityonkamawopirotatsiri, karinthamawotatsiri. Tzimayiwitacha ojyawori santari. Tzimayiwitacha jiwitsikani ipothoyitakiri kamiithaini, chiitsi, inchakota pinayitachari, ashiro, mapi.

13 Tzimayiwitacha mitaki, tzimayiwitacha nashiwaitachari kasankaari, tzimayiwitacha imiriitari, tzimayiwitacha owaaki inchato kimitariri yinkantsi, tzimayiwitacha opani jowayiitari, tzimayiwitacha i-vaca-ti, joijyati, imorani ishiyakomintotari, tzimayiwitacha jompiratanipaini iijatzi.

14 Ari othonkapaakari chochoki pinintapiintsitakari. Tii otzimayitai ajyaagawo pikowapiintakiri, ari okaatapaaki owaniinkata.
15 Intaina jaminakotairo jiyomparitapiintari, thaawa inkantya iiro itsipataayiitziri jowasankitagaitakiri. Antawoiti jiraakotyaari jowashiritakotanatyaari.
16 Inkantaiyini: ‘¡Ikantamachiitziri nampitawori janta! Iroopirowaiwitaka nampitsi. Tzimayiwitacha ojyiki iroopirori kitamaamawori imanthaki, pitzirishimawotatsiri, iijatzi kityonkapiromawotatsiri. Tzimayiwitacha ojyiki ir-oro-ti, imapini poriryaayitatsiri.
17 Apa ishirinkaniintanaka kapichiini ooryaatsiri, ari japiroitakiro antawo ajyaagawo’. Ari ikimitakari saikayitaintsiri jamaatakomintoki, intaina ikatziyayitaka jaminakotziri tsika ikanta japiroitakiri. Ari ipiyotaiyakani ikaatzi antakoyitziro jamaatakominto, itsipayitakari ikaatzi otitantawori.
18 Ikanta jiñaakiro oyachaarinka nampitsi otagaa, owanaa jiraakotakawo, ikantayitzi: ‘Tikaatsi pashini nampitsi kimitaiyaawoni jiroka iroopirowita’.
19 Antawoiti jowashiriniintaka, ikantaiyakini: ‘Ikantamachiitziri ikaatzi nampitakawori janta. Tima ajyaagantayiwitakai aakaiti aayitapiintakiro ajyaagawontsi amaatakomintoki. Tima apa ishirinkapainta kapichiini ooryaatsiri, ari japiroitakiro’.
20 Irooma iirokaiti inkitijatzi, oitishiritaariiti, otyaantapiroriiti, kamantantaniriiti, ontzimatyii pinkimoshiriyiti, tima ikamantsitayitakai Pawa iro jowasankitaantakariri saikantawori antawo nampitsi, ipiyakowintaiyatziimini iirokaiti”.
21 Ikanta apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, jaaki antawo mapi, jookakiro inkaariki, ikantzi: “Nokimitaakiro nookakiro antawo mapi, ari nonkimitaakiro iijatzi antawo nampitsi Babilonia. Ari ompiyaari, iiro jiñaitairo.
22 Iiro ikimaitaimi pimpampithai, onkamiñainkati piwiyompiminto, pisonkari, iijatzi pityoori. Iiro jiñaitaimi pikaatzi piwitsikayitziro tsikarika oiyitari. Iiro ikimaitairo ompoimati pitoonkaminto.
23 Iiro jiñaitairi imporikai pootaminto. Iiro jiñaitaimi paawakaiya. Ari okaatapaaki maawoni jiroka, tima ojyiki poitzipinashiriyitakiri pashinijatzi atziriiti, kimiwaitaka pinkisaminthatatyiirimi. Tima antawoiti ishintsiwitaka ikaatzi yomparitapiintakamiri.
24 Iriitaki owatsinawaitakiriri pashinijatziiti, ikapathainkatakaawaitakiri Kamantantaniriiti. Ari ikantakiri maawoni oitishiritaari”.

19

Ithaamintaita inkitiki

1 Okanta othonkapaaka jiroka, nokimatzi kamiñainkatanaintsiri inkitiki ikaimaiyini, ikantzi:
¡Iijowí! Iriitajaantaki Pawa owawijaakoyitairi. Otzimimotziri jowaniinkawo,
iijatzi ishintsinka.
2 maawoni ikowiri jantiri irirori, tampatzika okantayitaka.
Tyaaryoori inatzi.
Tima jowasankitaakiro mayimpiro owaaripirotakiriri kipatsijatziiti.
Ipiyakowintaari ikaatzi jowamaitakiri jompiratani.
3 Irojatzi japiipiintaiyirini, ikantzi:
¡Iijowí! Onkatziyainkatawiiti oyachaarinka.
4 Ikanta 24 Antaripiroriiti, itsipatakari 4 inkitiwiriiti, jotziirowaiyanakani, tima ipinkathatanakitziiri Pawa isaikaki irirori saikamintotsiki, ikantaiyini:
¡Ari onkantyaari! ¡Iijowí!

5 Tzimatsi ñaawaitanaintsiri saikamintotsiki, ikantaitzi:
maawoni jompirayitaari Pawa, pinthaamintaiyaari.
Pimpinkathatairi maawoni, pitanatyaawo tsinampashiririiti iijatzi iri-
ipiroriiti, maawoni.
6 Ipoña nokimaki kamiñainkatapaintsiri, iriiwaitaki ipiyotaiyani atziriiti,
iroowaitaki oparyiinkatzi jiñaa, iroowaitaki iijatzi ookathawontsi. Ikan-
taitzi:
¡Iijowí! Aritaki pinkathariwintantai Pawa, iri Apinkatharitsitaari
Shintsipirori.
7 Thami ankimoshiriwintiri, thami ampinkathatiri, tima irootaintsi
joimoshirinkiri jaawakaiya Oijya. Aritaki witsikaka iinatyaari.
8 Kitamaa okantaka ithaari, tii okipatsiwaitzi, poriryaa okantaka. Ojyakaaw-
intachari "iinatyaari", iriiyitaki oitishiritaari. Ojyakaawintachari "tii okipat-
siwaitzi iithaari", iro kamiithari jantayitakiri jirikaiti.

Jatyootaitiri jaawakaiya Oijya

9 Ipoña ipokashitapaakina inkitijatzi, ikantzi: "Posankinatiro jiroka:
Owanaa inkimoshiritai ikaimayiitakiri jatyootairi jaawakaiya Oijya". Ipoña
ikantakina iijatzi: "Jiroka, iñaanipiro inatzi Pawa".
10 Ari notziirowanaka nopinkathatanakiri maninkari, ipoña ikantana:
"¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini jompiratai Oijya, ari nojyimi
iiroka, ari nojyakari iijatzi ikaatzi oisokiroyitakawori ikinkithatapaintziri
Jesús. Aña iri pimpinkathatajaanti Pawa. Tima okaatzi ikinkithatapaintziri
Jesús, irootajaantaki yoshiritakaariri Kamantantaniriiti".

Tyaakaakariri kitamaari mora

11 Ipoña noñaaki ashitaryaanaka inkiti. Tzimatsi janta kitamaari mora. Itz-
imi tyaakaakariri, iriitaki jiitaitziri "Oisokirotaniri", jiitaitziri iijatzi "Tyaary-
oori". Aririka jowasankitaanti, tampatzika okanta. Ari okimitari iijatzi
aririka jowayiritanti.
12 Irooma irooki iriiwaitaki paampari. Amathaipirowaita ikantaka.
Josankinatakawo wairontsi kaari jiyotakoitzi apa jiyotziro irirori.
13 Ikithaatakotakawo othakakiri iraantsi. Iri jiitaitziri iijatzi "IÑAANI
PAWA".
14 Tzimatsi inkitikinta jowayiriti. Kitamaathaitaki okantaka iijatzi iithaari,
tii onkipatsiwaiti. Iriitaki oyaatakiriri tyaakaakariri iijatzi kitamaari
imorani.
15 Ari oshitowanakiri ipaantiki kimitakawori othoyimpiminitzi osataam-
intotsi, irootaki jompojantayitaiyaariri iisaniintani. Iri ompiratantaiyaarini
jashirokotziti. Irijatzi witsikakiniriri ojyakawori jimiritaitari jiitaitziri
"Imashirinka Pawa Shintsipirori".
16 Josankinatakawo wairontsi iithaariki, iijatzi iporiki. Jiroka wairontsi:
PINKATHARIWINTZIRIRI PINKATHARIITI. OMPIRATARIRI OMPIRATANIRI-
ITI.
17 Ipoña noñaaki pashini maninkari ikatziyantakari ooryaatsiri, ikaima-
paakiri maawoni tsimiriiti aayitatsiri, ikantziri: "Pimpoki papatotya, poy-
aawo onkaati impayitimiri Pawa.
18 Tima powayityaari atziriwatha: iwatha pinkathariiti, iwatha ijiwari
owayiriiti, iwatha ñaapiroriiti, iwatha tyaakaapiintariri imoraniti. Ari
powanatyaawo iijatzi iwatha imoraniiti. Tii apa powaiyaari jirikaiti, aña
powayitaiyaari iijatzi iwatha maawoni: ompirataari, ompirataniri, an-
taripiroriiti, oryaanipaini, maawoni".

19 Ipoña noñaakiri kowiinkari piratsi, noñaakiri iijatzi kipatsijatzi pinkathariiti itsipayitakari jowayiriti. Ari ipiyotaiyakani inkini jowayiritiri jirika tyaakaakariri kitamaari imorani itsipayitakari iijatzi jowayiriti.
20 Tzimatsi iita oirikawakiriri kowiinkari piratsi. Ari ikimitaakiri thiiyinkari kamantantaniri itsipatapiintakari itasonkawintantzi. Ari okanta jamatawitantakariri kintakoyitakawori iwairo piratsi, ikaatzi pinkathayitakirori jojyakaawo. Jirika piratsi ipoña thiiyinkari kamantantaniri, jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari, tsika okitiryainkataki shitziwawo oyachaarinka.
21 Jowamaayiitakiri maawoni kimisantanakiriri, jowathaitantakari shitowapaintsiri ipaantiki tyaakaakariri kitamaari mora. Kimaniintapirowaitaka tsimiripaini.

20

Ojyiki osarintsi, onkaati 1000

1 Ipoña noñaaki jayiitapaaki pashini maninkari. Joirikakiro jashitaryaantyaawori omoona inthomaintapirotatsiri. Joirikaki iijatzi antawoiti ashirotha.
2 Jaakiri noonki, maanki tzimitainchari pairani. Iriitaki Kamaari, Satanás. Joojotakiri onkaati 1000 osarintsi,
3 jotsiroryaakiri omoonakiki inthomaintapirotatsiri. Jojyipitakotakiri, jiwichaakotakiri onkantya iiro jamatawitantaari atziriiti, irojatzi imonkaatantatyaari onkaati 1000 osarintsi. Aririka onthonkapaatya jiroka, ari joojoryaakotapaintiri kapichiini.
4 Ipoña noñaaki ojyiki saikamintotsi tsika isaikayitai inkaati pinkathariwintantatsini. Ari noñaakiro ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ikimisantairo iñaani Pawa, ikinkithatapaintziri Jesús. Jirikaiti, tii ipinkathatziri kowiinkari piratsi, tii ipinkathatziro jojyakaawo iijatzi. Tii ikintakotamakotawo iriroriiti iwairo piratsi, iijatzi jakoki. Iriiyitaki piriintaachari, ipinkathariwintantayitai itsipataari Cristo okaatzi 1000 osarintsi.
5 Iriima pashini ikaatzi kamayitaintsiri, tii jañaayitai irirori, irojatzi imonkaatantapaakari 1000 osarintsi. Irootaki jiitaitziri “Itawori Añagaantsi”.
6 Kimoshiri inkantaiya inkaati piriintaachani jiitaitakiri “Itawori Añagaantsi”. Tima tasorintsishiriri jinayitaki. Iiro japiitziro inkamayitai. Aña kañaaniri inkantaiya, iri kimitaiyaarini Ompiratasorintsitaari jantawaitainiri Pawa, jantawaitainiri iijatzi Cristo. Ari itsipataari ipinkathariwintantai okaatzi 1000 osarintsi.
7 Aririka imonkaatapaatya 1000 osarintsi, ari jomishitowaitapaintiri Satanás jashitakoitakiri.
8 Aririka ishitowanaki, jitapaiyaawo jamatawitapairi maawoni atziri tsikarika inampiyitawo. Jiroka nampitsiiti jiitaitakiro “Gog”, pashini “Magog”. Japatotairi maawoni inkini jowayiritakaiyaari. Intzimapiroti ojyiki atziri, iroowaitaki okanta ojyikitzi impaniki jiñaathapiyaaki.
9 Jiyaataiyakini tsika owintinipathatzi, jotzikapaakiri oitishiritaariiti tsika ipiyotaiyakani iriroriiti. Ari okaatzi jotzikapaakiro iijatzi jiitaitziri “Itakopirotaawo Nampitsi”. Omapokashitanaka oparyaapaaki paampari, apirotakiri maawoni.
10 Ari jookaitakiri Kamaari janta opaampaporinthaataki inkaari, kitiryainka okantaka shitziwawo oyachaarinka. Tima ari jookitsitaitakari irirori kowiinkari piratsi, itsipataitakiri thiiyinkari kamantantaniri. Ari inkantaitatyiiro inkimaatsiwaitaiya.

Jaminakoitantai kitamaariki saikamintotsi

11 Ipoña noñaaki antawoiti kitamaari saikamintotsi. Tzimatsi saikantakawori, iriitaki matakirori japirotairo inkiti iijatzi kipatsi.
12 Ari ikatziyiiyakani kamayitaintsiri janta kitamaariki saikamintotsi, jitakari itsipayitaari antariiti iijatzi iryaaniiti, maawoni. Ari japinairyaanakiro osankinarintsi, japinairyaanakiro iijatzi pashini tsika josankinatakoyita añaayitaatsini. Jaminakoyitairi atziri tsikarika oiyita jantakiri okaatzi josankinatakoitakiriri.
13 Iijatzi ikaatzi piinkayitaintsiri jiñaaki, ari ipiyoyitakari iriroriiti. Ikaatzi kamayitaintsiri, ari isaikitsitari iijatzi janta, okimiwaitakawo atziritatyiimi "Kaamanitaantsi", ompakagairi ompirawaiwitakari. Ari ikaatzi jaminakoitairi iriroriiti jantayitakiri.
14 Ari jookaitakiro "Kaamanitaantsi" opaampaporinthaataki inkaari ontagaiya. Jiroka opaampaporinthaataki inkaari, iro jiitaitakiri "Apititanaintsiri Kaamanitaantsi".
15 Ipoña jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari maawoni kaari osankinatakotachani jañaayitai.

21

Owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi

1 Ipoña noñaaki owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi. Tima aritaki apirotaka paijatori inkiti, iijatzi paijatori kipatsi. Tii jiñaitairo inkaari.
2 Ipoña noñaaki ijyaawiinkapaaki inkitiki apaani nampitsi tasorintsitatsiri, jiitaitziri "Owakiraari Jerusalén". Iri Pawa owayiitakaantakirori. Owaniinkakitaka, iroowaitaki apaani tsinani owaniinkatashitari oimityaari.
3 Ari jiñaawaitaitanaki shintsiini saikamintotsiki, ikantaitzi: "¡Pamini! Ari osaikimotairi kipatsijatziiti jiroka tasorintsithaanti tsika inampitawo Pawa. Ari itsipatajaantaari Pawa tsika isaikayitzi ijyininkataari.
4 Tima Pawa ojyiyookipirotairini, inkimoshiritakaayitairi. Iiro ikaamaniyitai, tikaatsi onkatsitzimowaitai, tikaatsi iragaachani, tikaatsi kimaatsiwaitaachani. Tima ari okaatapaaki maawoni jiroka".
5 Ipoña jiñaawaitanaki saikaintsiri saikamintotsiki, ikantzi: "Nowakiraatakagairo maawoni". Ikantanaki iijatzi: "Posankinatiro jiroka, tima tyaaryoori ñaantsi inatzi, ari okantaitatyaani".
6 Ari ikantana: "¡Ari iwiyaapaaka! Naakataki ojyawori itawori osankinarintsi. Naaka ojyawori iwiyaantawori iijatzi. Naakataki itakaantanakawori. Naakataki thonkaironi. Tzimatsirika miritatsiri, ari nomiritakaiyaari jiñaa tsika otzimi añaakaantatsiri. Impashiitaiyaari, tii opinawontsitzi.
7 Irootaki nokajyaakaakiniriri kitishiritaniriiti. Naaka Pawa ipinkathayitai. Iriitaki nonkimitakaantairi notomiiti.
8 Iro kantzimaitacha iiro notomitaari thaawinkariiti, kisoshiriri, kisanintaniri, tsitokantaniri, mayimpiri, matsitaniri, pinkathatakiriri ojyakaawontsi, thiiyinkariiti. Aña iri taayitaachani opaampaporinthaataki inkaari, kitiryainkataintsiri oyachaarinka. Iro apititanaintsini inkamayitai".

Owakiraari Jerusalén

9 Ikanta othonkapaaka jiroka, ipokashitapaakina apaani maninkari owasankitaantaniri oirikakirori iwamokoti. Ikantapaakina: "Pimpoki, noñaayimiro ojyakaawintari tsinani iinatyaari Oijya".
10 Jaashirinkatanakina tonkaari otzishiki. Joñaagakinawo nampitsi tasorintsitatsiri jiitaitziri Jerusalén, jowayiitairi Pawa opoñagaawo inkitiki.

11 Janta nampitsiki, ari jiñaitairo jowaniinkawo Pawa, shipakiryaawaitaki,
iroowaitaki okanta mapiki porikatsiri, pinapirotachari.*
12 Antawo okantaka otantonampi. Tzimatsi 12 ityaapiintaitzi. Tzimatsi
12 maninkariiti aamaakowintayitawori ityaapiintaitzi. Ari josankinaitakiro
iwairo itomiiti Israel-ni.
13 Okaatzi mawa ityaapiintaitzi montitakariri ishitowapiintzi ooryaatsiri.
Iijatzi ityaapiintzi ooryaatsiri, okaatzi mawa. Katonkanta, okaatzi mawa.
Kirinkanta, okaatzi mawa.
14 Tzimatsi okaatzi 12 antawoiti mapi otzitakirori otantonampi. Ari osank-
inayitakari 12 iwairopaini Otyaantapiroriiti.
15 Jirika ñaanatakinari, joirikaki imonkaamintoshithaki jiwitsikaitziri oro,
iro jimonkaatantyaawori otantonampi, iijatzi ityaapiintaitzi.
16 Ari jimonkaanampitawakaa jiroka nampitsi, tii anaawakaa. Ikanta
jirika, jitanakawo jimonkaanampitakiro, okaatzi 2200 kilómetro osan-
thanka, iijatzi okaataki ojinokitzi.†
17 Ipoña jimonkaatakiro iijatzi otantonampi, okaatzi otontatzi 144 ji-
monkaatantakawo ikonaki. Iro jimonkaatantakari jirika maninkari kimita-
wori ikonaki atziri jimonkaatantapiintakari irirori.
18 Jiroka otantonampi, ojyawaitakawo mapi porikaki okantaka. Jiyoshiita
oro jiwitsikantaitakawori nampitsi, porikaki okantaka.‡
19 Itzinkamiitantakawori otantonampi, jaayiitaki porikakiyitatsiri mapiki,
pinapiroyitachari. Jiroka owairopaini mapiki jaayiitakiri: jaspe, zafiro,
ágata, esmeralda,
20 ónice, cornalina, crisólito, berilo, topacio, crisopraso, jacinto, amatista.
21 Okaataki 12 ityaapiintayiitzi, iro jaayiitaki antawopirori kitamaari
mapi, iro jimokakiri jiwitsikantakawori. maawoni aatsiti nampitsi, jiyoshi-
ita oro jiwitsikaitantakawori, porikaki okantaka.§
22 Tii otzimapai janta tasorintsipanko. Tima iro inampi Awinkathariti
Pawa Shintsipirori itsipataari Oijya. Iriiyitajaantaki poyaataiyaawoni tasor-
intsipanko janta.
23 Tii ikowajaanta ooryaatsiri, iijatzi kashiri. Tima jowaniinkawo Pawa
kitiijyiinkatakaironi. Iri Oijya kimitaiyaarini ootamintotsi.
24 Iriitaki kitiijyitakaironi janiiyitai atziriiti janta. Pinkathariiti
tzimayiwitachari jowaniinkawo kipatsiki, kamiithaini isaikayitai janta
ipinkathatairi Pawa.
25 Iiro otsiniritapai, aña okantaitatyaani onkitiijyitapai. Iiro ashitanitaa
nampitsi janta.
26 Ikaatzi tzimayiwitachari jowaniinkawo kipatsiki, ipinkathayiitairi,
kamiitha isaikayitai ipinkathatairi Pawa.
27 Iiro itzimai kaaripirotapaatsini, iiro jiñaitairi antayitaironi ipinkaitziri,
iiro itzimapai iijatzi thiiyapaachani. Apa inampitaiyaawo josankinatako-
takiri Oijya jañaayitai janta.

22

1 Ipoña joñaagakinawo jiñaa kañaanitakaantatsiri. Kitijyaaniki okantaka. Iro
shitowaatatsiri isaikamintoki Pawa itsipatakari Oijya,*

* **21:11** Kantakotachari jaka “porikatsiri”, iro jiitaitziri iijatzi “jaspe”. † **21:16** Kantakotachari jaka “2200 kilómetro” iro ikantaitziri iijatzi “12000 estadio”. ‡ **21:18** Kantakotachari jaka “porikaki”, okimitakawo okanta botella, iijatzi vidrio. § **21:21** Kantakotachari jaka “kitamaari mapi” irojatzi jiitaitziri “perla”. * **22:1** Kantakotachari jaka “kitijyaaniki” okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

2 irootaki shiyaatainchari niyankiniki aatsi. Omontithapiyaatakawo ojyookantakawo chochoki kañaanitakaantatsiri. Okantaitani kashiriki okithokitapai osarintsiki. Oshinchaantapai oshi.
3 Iiro otzimapai owasankitagaantsi janta. Ari osaikapairi isaikaminto Pawa, iijatzi jashi Oijya. Inkantaitatyaani jantawaitapainiri jompiratani.
4 Ari iñaapooyiitairi Pawa. Inkintakotamakotaiyaawo atziriiti iwairo Pawa.
5 Iiro otsiniritapai janta. Iiro itzimapai ooryaatsiri. Tima iri kitiijyinkataatsini Awinkathariti Pawa. Ari ikantaitatyiiro impinkathariwintantapai atziriiti janta.

Irootaintsi impiyi Cristo

6 Ipoña ikantanakina maninkari: "Tyaaryoo inatzi jiroka ñaantsi, kantatsi ankimisantiro". Tima ikimitaakiri pairani Awinkathariti Pawa jiyotakaayitakiri Kamantantaniriiti, ari ikimitaakinari iijatzi naaka, jotyaantakinari imaninkariti joñaagayitakinawo jiroka, iro jiyoitantaiyaari jompirataniiti irootaintsi awijayiti oiyityaari paata.
7 Jiroka ikantzi Jesús: "¡Pamini! Irootaintsi nompiyi. Kimoshiri inkantaiya kimisantakironi ikamantantaitakiri jaka osankinarintsiki".
8 Naakataki Juan osankinatzirori jiroka. Naaka ñaajaantakirori maawoni, naaka kimajaantakirori iijatzi. Ari notziirowawitanaka nompinkathatiri maninkari oñaagakinawori maawoni jiroka.
9 Ikantanakina irirori: "¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini jompiratai Pawa, ari nojyimi iiroka, ari nojyari Kamantantaniriiti piiyitziri 'iyikiiti', nojyakari iijatzi inkaati kimisantaironi osankinayitainchari jaka. Aña iri pipinkathatajaantai Pawa".
10 Ipoña ikantanakina iijatzi: "Okaatzi posankinatakotakiri awijayitatsini paata, iiro pontsirikakotziro, tima irootaintsi iñaitiro awijatsini.
11 ¡Inkaaripiroshiritawiiti kaaripiroshiritaintsiri iroñaaka! ¡Inkamaaripiroshiritawiiti kamaarishiritaintsiri iroñaaka! ¡Inkamiithapirowaitai antakirori kamiithari iroñaaka! ¡Inkitishiripirowaitai kitishiritaintsiri iroñaaka!
12 ¡Irootaintsi nompiyi! Irootaintsi nompinatairi atziriiti okaatzi jantawintakiri apaanipaini.
13 Naaka ojyawori itawori osankinarintsi, Naaka ojyawori iwiyaantawori iijatzi. Naakataki itawori, Naakataki iwiyaantyaawoni. Naakataki itakaantanakawori, Naakataki thonkaironi".
14 Kimoshiri inkantaiya kiwayitaironi iithaari, inkini ishiniyiitainiri chochoki añaakaantatsiri, inkini intyaayitai ityaapiintaitzi nampitsiki.
15 Iiro ityaayitai kimitakoyitariri otsitsi, kisaminthatantaniri, antapiintakirori kamaawotatsiri, tsitokantaniri, pinkathatakiriri ojyakaawontsi, amitapiintakawori ithiiyanita.
16 "Naakataki Jesús, otyaantakiri maninkari inkamantimiro jirokapaini, inkini powawijayiniri iiroka apatowintapiintakariri Pawa tsikarikapaini. Naaka charinitariri David-ni. Naakataki jiitaitzi 'Impokiro Oñaaminki' ".
17 Ikantzi Tasorintsinkantsi: "Pimpokiita". Ari okantsitari iijatzi kimitakawori tsinani iinataityaari. Inkaati kimayitaironi jiroka, inkantayitai: "Pimpokiita". Impokayitiita miriyitatsiri. ¡Itzimirika kowanaintsiri imirityaawo jiñaa añaakaantaniri, jirawaiti, tii opinanita!
18 Tzimatsi nonkamantiriri inkaati kimaironi jiroka tsika osankinatakoyitaka awijayitatsini paata: Tzimatsirika owanaawaitakironi okaatzi osankinatainchari jaka, ari jowanagainiri Pawa inkimaatsitaiyaawo irirori okaatzi kinkithatakotainchari osankinarintsiki.

19 Tzimatsirika thañaapithatantyaawoni okaatzi osankinatainchari jaka,
ari inthañaapithataiyaari paata Pawa irirori iiro ishinitainiri chochoki
añaakaantatsiri. Iiro ityagai nampitsiki ikinkithatakotaitakiri jaka.
20 Jirika kinkithatakaantakirori maawoni jiroka, ikantzi: “Irootaintsi nom-
piyi”. Ari nokantzi naaka: “Ari onkantyaari, thaankiini pimpiyi”.
21 Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari
onkantyaari.